

212

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

Tractatus de Regio Septimanae Renda Medice p. 121 n. 186

TRACTATVS

S. 53. H. 21

DE EXPLICATIO-

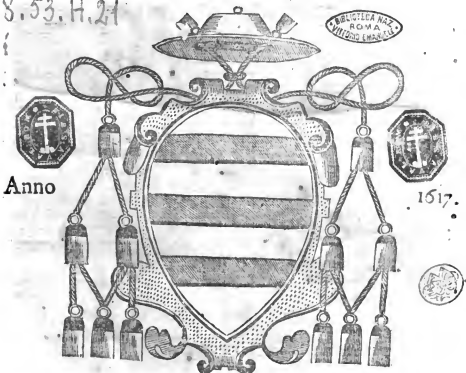
NE PRIVILEGIORVM, AVTHORE

Doctore Garcia de Girona Rondensi, omnibus in
iure versantibus vtilissimus.

AD DOMINVM MEVM D. LVDVICVM

Fernandez de Cordoua, illustrissimum, dignissimum, atque
reuerendissimum Episcopum Malacitanum, Regiumq;
Consiliarium meritissimum.

S. 53. H. 21

CVM PRIVILEGIO.

Matriti, Apud Ludouicum Sanctium, Typographum Regium.

Sumptibus Ioannis Berrillo Bibliopola,

TO THE
HONORABLE
MEMBERS OF THE
LEGISLATIVE COUNCIL

IN RESPONSE TO A
RESOLUTION PASSED
ON THE 14TH DAY OF
MAY 1906

RELATIVE TO THE
PROPOSED
AMENDMENT TO THE
MILITARY ACTS
OF 1900

BY THE
HONORABLE
MEMBERS OF THE
LEGISLATIVE COUNCIL

IN RESPONSE TO A
RESOLUTION PASSED
ON THE 14TH DAY OF
MAY 1906

RELATIVE TO THE
PROPOSED
AMENDMENT TO THE
MILITARY ACTS
OF 1900

BY THE
HONORABLE
MEMBERS OF THE
LEGISLATIVE COUNCIL

IN RESPONSE TO A
RESOLUTION PASSED
ON THE 14TH DAY OF
MAY 1906

RELATIVE TO THE
PROPOSED
AMENDMENT TO THE
MILITARY ACTS
OF 1900

BY THE
HONORABLE
MEMBERS OF THE
LEGISLATIVE COUNCIL

EL REY.

POR Quanto por parte de vos el Doctor Garcia de Girona, Presbytero Beneficial de de las Iglesias de la ciudad de Ronda, nos fue hecha relacion, que auiaes compuesto vn libro intitulado (Explicacion de Priuilegios) el qual os auia costado mucho trabajo, y era de grande utilidad a estos nuestros Reynos, por la materia que en el se trataba, nos pedistes, y suplicastes os mandassemos dar licencia para imprimirle, y priuilegio por diez años, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro Consejo: por quanto en el dicho libro se hizieron las diligencias, que la prematika por nos vltimamente fecha sobre la imprescion de los libros dispone, fue acordado, que deuamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon, y Nos tuuimosto por bien. Por la qual, por os hazer bien y merced, os damos licencia y facultad, para que vos, o la persona que vuestro poder ouiere, y no otro alguno, podays imprimir el dicho libro intitulado, Explicacion de Priuilegios, que de fuso se haze mencion en todos estos nuestros Reynos de Castilla, por tiempo y espacio de diez años, que corran y se cuenten desde el dia de la data desta nuestra cedula, so pena que la persona, o personas que sin tener vuestro poder, lo imprimiere o vendiere, o hiziere imprimir o vender, por el mismo caso pierda la imprescion que hiziere, con los moldes y aparejos della, y mas incurra en pena de cincuenta mil maravedis cada vez que lo contrario hiziere: la qual dicha pena sea la tercia parte para la persona que lo aculare, y la otra tercia parte para nuestra Camara, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare: con tanto, que todas las vezes que ouieredes de hazer imprimir el dicho libro, durante el tiempo de los dichos diez años, lo traygais al nuestro Consejo, juntamente con el original que en el fue visto, que va rubricado cada plana, y firmado al fin del de Juan Gallo de Andrade nuestro escriuano, de Camara, de los que residen en nuestro Consejo, para que se vea si la dicha imprescion esta conforme al original, o traigais fce en publica forma, como por Corretor nombrado por nuestro mandado, se vio y corrigio la dicha imprescion por el original, y se imprimio conforme a el, y quedan impressas las erratas por el apuntadas, para cada vn libro de los que assi fueren impressos, para que setasse el precio que por cada volumen ouieredes de auer. Y mandamos al impressor q̄ assi imprimiere el dicho libro, no imprima el principio, ni el primer pliego del, ni entregue mas de vn solo libro con el original al autor, o persona a cuya costa lo imprimiere, ni a otra alguna para efecto de la dicha correccion y tassa, hasta que antes y primero el dicho libro este corregido, y tassado por los del nuestro Consejo, y estando hecho, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, y sucessiuamente ponga esta nuestra cedula, la aprobacion, tassa, y erratas, so pena de caer, e incurrir en las penas contenidas en las leyes, y prematicas destes nuestros Reynos. Y mandamos a los del nuestro Consejo, y a otros qualesquier justicias dellos, que guarden y cumplan esta nuestra cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid a siete dias del mes de Febrero de mil y seiscientos y diez y siete años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro señor.

Pedro de Contreras.

TASSA.

YO Iuan de Xerez Escriuano de Camara del Rey nuestro señor, de los que residen en su Consejo, certifico y doy fê, que auiedo se visto por los señores del vn libro intitulado, *Explicacion de priuilegios*, compuesto por el Doctor Garcia de Girona presbytero, beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, tassaron cada pliego del dicho libro a quatro maravedis, el qual tien enouêta y nueue pliegos, que a los dichos quatro maravedis mōta onze reales y ventidos maravedis en que se ha de vender en papel; y dieron licêcia para que a este precio se pueda vender: y mandaron que esta tasa se ponga al principio del, y no se puea vender sin el. Y para que dello conste di el presente en Madrid a treinta de Mayo de mil y seiscientos y diez y siete años.

Iuan de Xerez.

Librum hunc cum suo Archetypo contuli, nihilq; in eo notatu dignum inueni, quod illi non respondeat. Datum Matriti die 26. Maij. 1617.

*Licentiatas Murcia
de la Llana.*

A P R O V A C I O N .

DE Parte del señor Doctor Gutierre de Cetina, Vicario general desta villa de Madrid y su partido, se me ha traído que vea un libro que dizen compuso el Doctor Garcia de Girona, titulado, *Tractatus de explicatione priuilegiorum*, he lo visto, y para que se aya de imprimir no hallo en el cosa contraria a nuestra Religion Christiana, y buenas costumbres. Madrid 29. de Hebrero de 618.

El Licenciado Pifa de Aullos.

A P R O V A C I O N .

EL Doctor Lopez de Salzedo, Abogado en los Consejos de V. Alteza, digo, que por mandado de V. Alteza he visto vn libro que ha compuesto el Doctor Garcia de Girona presbytero, beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, intitulado, *Explicacion de priuilegios* y es buen libro y vtil, y que podra V. Alteza siendo seruido darle licencia que lo imprima. En Madrid a fin de Nouiembre de mil y seiscientos y diez y seis años.

*El Doctor Lopez
de Salzedo.*

DOMINO

DOMINO MEO D. LV.
DOVICO FERNANDEZ DE COR-
doua, illustrissimo atq; dignissimo Malacitano
Episcopo, Regioq; Consiliario.

*Doctor Garcia de Girona in sancta Rondenſi Eccleſia Prabendatus,
ſalutem deſiderat feliciffimam.*

MOS Antiquus eſt omnium ſcribentium, illuſtriſſime, at-
que reuerendiſſime Antiſtes, ab omnibusque communi-
ter approbatus, quod ille, qui aliquod opus librumq; ſcri-
bit, & in lucem edere deſiderat, illum alicui dedicit Prin-
cipi, vel illuſtri perſonæ. Habuitque, ni fallor, hæc antiqua conſuetu-
do principium a timore & parua ſatisfactione Authoris circa rerum
ſuarum & ſcripturæ ſufficientiam, cum hominum vires adeo ſint li-
mitatæ, quod ipſi per ſe nil perfectum & conſummatum facere poſ-
ſint abſque alienarum virium favore: de quo lamentabatur Poeta
dicens: *Deſunt ſcriptis ultimalima meis*; ne vnusquiſque ſuis conſuſus
viribus vindictam ſuæ elationis atque ſuperbiæ recipiat. Et cum hûc
librum de explicatione priuilegiorum in lucem edere vellem tan-
quam paruum mei ingenij partum, & patronum ei quærere ſit neceſ-
ſarium, ſub cuius vmbra & patrocinio per omniũ cenſurantium ocu-
los in ſecurum optatumque portum peruenire poſſit: te dominum
meum elegi, à cuius liberalitate mercedem, gratiam, atque fauorem
iam receperim, in diesque maiorem recepturum confidam, decreui-
que pedibus tuis dictum meum librum ſubmittere, tanquam ma-
gno Principi indignitate Episcopali conſtituto, qui omnibus lite-
ris, ſanguine, nobilitate, & genere alios antecedis, & qui tantis atq;
heroicis anorũ factis es præditus, quæ recenſere, & laborioſum eſſet,
& adulationis maculam haberet, ſub cuius vmbra tranſitum ſpero
habebit ſecurum, & à mordacibus linguis deſenſionem, cum de per-
te, & ex authoris parte, tanquam mei ingenioſi partum nullam ha-
beret fiduciam. Itaque humiliter exoro, vt tuum patrocinium imper-
tire digneris, & beneuolo animo acceptes hos ſerui tui labores, vt
tali fauore innixus ad maiora procedere ſim auſus. Vale, & viuas diu-
tius feliciffimos annos.

Ingenioso Lectori.

*V. M. A multis doctissimis scriptoribus priuatam priuile-
giorum materiam optimè enucleatam inuenèrim: alij nam
quæ de priuilegio dotis agunt, alius de priuilegio iuramen-
ti, et alius de fisci priuilegio tractauerit, et alius de ordi-
num priuilegio latè disseruit: et de priuilegiorum rescrip-
torumque interpretatione in genere nullus scribere curauerit, qua de cau-
sa multæ oriebantur difficultates, et controuersæ quæstiones, quæ clariori
egebant explicatione, ne posteris diutius ingens labor manere queat, et
omnia recollecta inueniantur: decreui, meliori modo quò possem, et iuxta
mei ingenij metàm, has quæstiones, controuersasque Doctorum opinio-
nes circa prædictorum priuilegiorum explicationem explanare, ad con-
cordiamque, et veram resolutionem reducere: præsertim, quia gabella-
rum materiæ assimilantur, et quæ proximæ videantur. Quapropter lecto-
rem exoro, magis docendi, conducendiq; animum in me, quàm gloriam et
honorem consequendi, considerare conetur, vicinque mentem æquo beneuo-
loque animo sustineat: hoc enim si fecerit, multa magis laudis et scitu
digna, quàm vili pendenda inueniet: boni si consulat, benignasque aures
accommodauerit, considerans hæc tyronibus, non sapientissimis Doctori-
bus, atque magistris scripissè.*

LOCA

LOCA IVRIS COM- MUNIS, TAM CAESAREI, quàm Pontificij, & item leges Regiæ, quæ in hoc tractatu de priuilegiolorum explicatione explican- tur, nouiterque intelliguntur, summa cum diligentia describuntur.

Ex libris Digestorum.

- L.** Diarijs & cibarijs, ff. de ali-
mentis & cibarijs legatis in
interpretatur, num. 7.
L. si fundum per fideicommissum, ff.
de leg. 1. interpretatur, num. 105.
L. Gaius alijs Caius, ff. de pignora-
tia actione interpretatur, n. 105.
L. sicut, §. non videtur, ff. de pignora-
tia actione interpretatur, num. 105.
L. 1. si quis tutor, ff. quando appella-
dum sit, intelligitur, num. 108.
L. 1. §. filix, ff. de iure immunitatis ex-
plicatur, num. 156.
L. continuus, §. illud, ff. de verbor. o-
bligat. explicatur, num. 218.
L. Mella, ff. de alimentis & cibarijs le-
gat. declaratur, num. 444.
L. ex facto, §. si quis autem, ff. ad Tre-
bellianum declaratur, num. 444.
L. in substitutione, ff. de vulgari & pu-
pilla. declaratur, num. 444.
L. si proponas, §. hereditatem, ff. de
inofficioso testamento declaratur,
num. 438. & num. 450.
L. si communem, ff. quemadmodum
seruitut. amittantur declaratur,
num. 472.
L. fratres, ff. pro socio intelligitur

- in suo proprio sensu, num. 474.
L. fin. §. quatuor, ff. delegat. 2. inter-
pretatur, num. 475.
L. penultima, ff. ex quibus causis ma-
iores interpretatur, num. 1064. & nu.
1068. ad fin. cum sequentibus,
L. Maulus, ff. familie eriscund. inter-
pretatur, num. 478.
L. in vſucapione, ff. de vſucapio. l. qua-
eritate, ff. de testamento, l. anniculus
ff. de verborum significatione, l. 1.
ff. de manumissionibus explicatur,
num. 300. cum sequentibus.
L. si cui, ff. de legat. 1. explicatur, n. 502.
L. 3. §. minorem, ff. de minoribus, l. in
omnibus, ff. de diu. & temporalibus
prescriptio. l. non putabam, ff.
de conditio. & demonstratio. inter-
pretantur, num. 503.
L. de vnoquoque, ff. de re iudicata de-
claratur, num. 587. cum seqq.
L. debitoribus, ff. de rei iudicata, l. si de-
bitori, ff. de iudicijs, l. si reus para-
tus, ff. de procurator. declarantur,
num. 595. ad finem.
L. quisquam, ff. de diuersis & tempora-
libus prescriptio declaratur, n. 623.
L. qui in aliena, §. 1. ff. de acquirenda
hereditate interpretatur, num. 660.
cum sequentibus maxime, num. 664.
L. si

- L. si cum Cornelius, l. cum quis sibi, aut Titio, ff. de solutio. declaratur, nu. 675. cum sequentibus.
- L. liberto, §. Largius, ff. de annuis legatis interpretatur, ff. 677. cum seqq.
- L. non amplius, §. cum bonorum, ff. de legat. 1. explicatur, num. 784. cum sequentibus.
- L. Barbarius, ff. de officio prætoris, l. quidam consulebant, ff. de re iudicata explicatur, num. 729. cum seqq.
- L. Abbate, ff. de verborum significat. l. inter stipulantem, §. sacram, & §. 1. ff. de verborum obligat. expli- cantur, nu. 752. cum sequentibus.
- L. forma, §. si vero, ff. de censibus de- claratur, num. 944.
- L. falsi nominis, ff. ad legem Corneliā de falsis interpretatur, nu. 1001. & num. 1010. cum sequentibus.
- L. eos, §. qui se pro milite, ff. ad legem Corneliā de falsis interpretatur, n. 1002. & nu. 1010. cum sequentibus.
- L. qui cum se, ff. de re iudicata inter- pretatur, nu. 1004. & nu. 1010. cum sequentibus.
- L. cum qui, ff. ad Senatus Consult. Ma- cedonian. interpretatur, nu. 1002. & 1010. cum sequentibus.
- L. quidam consulebant, ff. de re iudic. declaratur, n. 1142. cum seqq.
- L. patri, §. 1. ff. de minoribus declara- tur, num. 1148. cum seqq.
- L. Lucius, §. idem respondit, ff. ad mu- nicipale declaratur, n. 1190. cū seqq.
- L. si ita legatur, §. in fideicommissio, ff. de legat. 2. declaratur, n. 1265. cū seqq.
- L. si ita quis, §. penult. ff. de testamen- taria tutela declaratur, num. 1266. cum sequentibus.
- L. plerumque, ff. de iure doti. declara-

- tur, numer. 1299. cum sequentibus.
- L. ex parte, ff. familie erciscundi & l. eū duobus, §. quidā sagari, ff. proso- cio, l. qui aliena, §. fin. ff. de negoti- gestis declarantur, nu. 1271.
- L. fin. §. si à socero, ff. quæ in fraudem creditorū, l. mulier bonā, ff. de iure dotiū, l. quinq; legibus, ff. de bonis damnatorum interpretantur, num. 1294. & nu. 1300. cum seqq.
- L. doli clausula, ff. de verborū obligat. & l. sanctio legum, ff. de penis, l. ali- menta, §. basilicæ declarantur, nu. 1328. cum seqq. & n. 1342. cū seqq.
- L. non puto, ff. de iure fisci declaratur, num. 1345.
- L. si quis decurio, §. fin. ff. ad legē Cor- nel. de falsis, l. si librarius, ff. de ver- borum sign. l. 1. §. fin. ff. quemadmo- dum testant. aperiuntur, declarantur, nu. 1351. cum sequentibus.
- L. nihil proponi, ff. de legat. 1. l. fin. §. fin. ff. de contrahendā empr. expli- cantur, n. 1365. in fin. & n. 1366.
- L. boues, §. hoc sermone, ff. de verbo- rum signifi. l. stipulatio. l. dotem, l. stipulationem, l. licet, l. dotis pro- missio, ff. de iure dotiū, l. cum qui calendis, ff. de verborum obligat. citantur, & declarantur, nu. 1391. & 1399. cum sequentibus.
- L. Titianus, ff. quod cum eo citatur, & declaratur, nu. 1402. cum seqq.

Ex Codice.

- L** Scripturas, C. qui potiores in pig. habeantur, declaratur, nu. 1559. cum sequentibus, & n. 1591.
- L. si quis hæredē, C. de institut. & sub- stitutio. interpretatur, n. 438. & 450.
- L. diffamari, C. de ingenuis & manu- missis declaratur, n. 1521.

L.

- L. 1. C. de diuersis rescriptis declaratur, num. 472.
- L. doce ancillā, C. de reuendicatione declaratur, nu. 1299. cum seqq.
- L. ob mārītorum, C. ne vxor pro marito, interpretatur, n. 1294. & 1300. cum sequentibus.
- L. 2. C. de his quæ in fraudem creditorum interpretatur, n. 1300. cū seqq.
- L. eos, C. de Magist. milit. interpretatur, n. 1603. ad fin. & n. 1668. cū seqq.
- L. nominationes, C. de appellatio. declaratur, n. 1091. & 1092.
- L. 1. C. de sentent. passis declaratur, n. 1148. cum sequentibus.
- L. 1. C. de dotis promissione interpretatur, num. 794. cum seqq.
- L. 1. & 3. C. si quis se maiorem dixerit interpretatur, num. 1005. & 1010. cum sequentibus.
- L. si. C. de legibus declaratur, n. 581. & 582.
- L. 1. C. si aduersus creditorem cum concord. declaratur, num. 1614.

Ex Volumine.

- L** Priuata, C. de excusationibus munera, libr. 10. declaratur, num. 973.
- L. congruit, C. de locatione prædiorū fiscaliū, lib. 11. interpretatur, n. 481.
- L. Colonos nunquam, C. de agricolis, & censit. lib. 11. interpretatur, n. 1328. cum seqq. & 1342. cum seqq.
- L. minimè diu. C. de susceptoribus, l. 1. & l. de his, C. de his, qui ex publicis ratio. lib. 10. explicatur, num. 1383. cum sequentibus.
- L. 2. & 3. de Canon. frumentaria, & l. 1. C. de fabricensibus, lib. 11. interpretantur.

Ex Decretalibus.

- C** Ap. postulasti de rescriptis interpretatur, num. 472.
- Cap. cum accessissent de constitutio. declaratur, num. 108.
- Cap. licet de censibus interpretatur, n. 472. & c. per tuas, qui filij sint legit. num. 1402.
- Cap. Rodulfus de rescriptis interpretatur, num. 943.
- Cap. 2. de noui operis nuntiatione explicatur, nu. 752. cum sequentibus.
- Cap. cum vigesimū de officio delegati declaratur, n. 1142. cum seqq.
- Cap. super eo de appellat. declaratur, num. 1137.

Ex lib. 6. Decretalium.

- C** Ap. cum personæ de priuilegijs lib. 6. interpretatur, num. 74.
- Cap. non potest de præbendis, lib. 6. et tatur, & declaratur, n. 1351. & n. 1399. cum sequentibus.
- Cap. 1. de priuilegijs, lib. 6. interpretatur, num. 945.

Ex Clementinis.

- C** Clementina pastoralis de re iudicata declaratur, n. 181. cum seqq.

Ex Anibenticis.

- S** si quis autem in authentico de triēte & semissa interpretatur, n. 1010. cum sequentibus.
- ¶ illud et 1. authent. de monachis declaratur, n. 546. cum seqq.

Ex Decreto.

- C** Ap. quam penitet. 2. quæst. 3. declaratur, n. 1148. cum seqq.

Ex

Ex Concilio Tridentino.

Can. 16. sessione 25. de reformat.
Concil. Tridentini interpreta-
tur, n. 544 cum multis seqq.

Can. 6 sessione 24. de reformatione in
Concilio Tridentino interpretatur,
num. 1015. cum sequentibus.

Can. 15. de reformatione in sessione
25. concilij Tridentini explicatur,
num. 1274. cum sequentibus.

Can. 5. sessione 21. in Concilio Tride-
ntino interpretatur, num. 1049. cum
sequentibus.

Can. 21. sessione 23. in Concilio Tride-
ntino declaratur, num. 1143.

Can. 5. sessione 24. in Concilio Tride-
ntino interpretatur, num. 1171.

Can. 8. sessione 24. de reformatione
in Concilio Tridentino interpre-
tatur in num. 1219. cum seqq.

Can. 2. sessione 21. de reformatione
in Concilio Tridentino declaran-
tur num. 249. cum sequentibus.

Can. 6. de reformatione sessione 23. in
Concilio Tridentino declaratur,
num. 249. cum sequentibus.

Can. 20. sessione 25. de reformatione
declaratur, num. 1030.

Ex Partitis.

L. 7. tit. 7. partit. 1. interpretatur,
num. 546. cum sequentibus.

L. 2. tit. 13. partit. 3. declaratur, n. 545.
ad finem.

L. 18. tit. 32. partit. 3. interpretatur, nu.
819. cum sequentibus.

L. 6. tit. 13. partit. 6. interpretatur, nu.
877. cum sequentibus.

L. 6. tit. 13. partit. 6. in fine interpreta-
tur, n. 880. cum sequentibus.

L. 2. tit. 7. partit. 7. interpretatur, num.
1001. & 1010. cum sequentibus.

L. 1. in fine, l. 4. & l. 40. tit. 1. partit. 1 &
l. 6. tit. 13. partit. 6. interpretantur, n.
1005. & n. 1010. cum sequentibus.

L. 4. tit. 8. & l. 6. tit. 15. partit. 7. interpre-
tantur, n. 1017. cum sequentibus.

L. 26. tit. 14. partit. 5. explicatur, n. 118.

L. 13. tit. 13. partit. 1. declaratur, n. 359.

L. 15. tit. 6. partit. 1. interpretatur, num.
377. cum sequentibus.

L. 5. tit. 8. partit. 5. interpretatur, num.
380. cum sequentibus.

L. 40. tit. 18. partit. 3. declaratur, n. 477.

L. 11. tit. 13. partit. 5. interpretatur, nu.
380. cum sequentibus.

L. 2. tit. 28. partit. 3. ponderatur, & eius
verba, num. 58.

L. 5. tit. 33. partit. 7. & eius verba pon-
derantur, num. 56.

L. 103. tit. 28. partit. 3. interpretatur,
num. 80.

L. 42. tit. 18. part. 3. interpretatur, n. 85.

L. 9. tit. 13. part. 1. interpretatur, n. 105.

L. 29. tit. 14. partit. 5. commendatur, nu-
mer. 138.

L. 3. tit. 15. part. 5. interpretatur, n. 1301.

L. 17. tit. 28. partit. 3. interpretatur, nu.
1048.

L. 12. tit. 21. part. 2. declaratur, n. 1064.
& num. 1068. ad finem cum seqq.

L. 8. tit. 19. partit. 6. declaratur, n. 1148.
cum sequentibus.

L. 60. tit. 5. part. 5. interpretatur, n. 105.

Ex Legibus styli.

L. 118. styli interpretatur, num.
377. cum sequentibus.

Ex Legibus Tauri.

L. 55. Tauri interpretatur, n. 1122.

L. 6.

L. 6. Tauri interpretatur, num. 1183.
cum sequentibus.

L. 77. Tauri interpretatur, num. 1294.
& num. 1300. cum sequentibus.

L. 10. Tauri explicatur, num. 714. cum
sequentibus.

Ex Bullis.

Bulla Pij V. prohibens confiden-
tias in beneficijs Ecclesiasticis ex-
plicatur, num. 149.

Ex noua Recopilatione.

L 14. & 15. tit. 18. lib. 9. Recopilat.
& eorum verba ponderantur, &
interpretatur, num. 50.

L. 20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recopil. & eo-
rum verba ponderantur, & decla-
rantur, num. 51.

L. 17. tit. 18. lib. 9. Recopilat. declaratur. n. 95.

L. 11. & 14. & 15. & 16. & 18. & 32. tit.
18. lib. 9. Recopilat. ponderantur, &
declarantur, num. 61.

L. 13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recopilat. pon-
derantur, & declarantur, num. 66.

L. 15. & 16. tit. 18. lib. 9. Recopilationis
declarantur, num. 68.

L. 3. tit. 14. lib. 4. Recopilat. ponderatur,
& interpretatur, num. 95.

L. 20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recopilat. expli-
cantur, num. 124.

L. 32. cum sequent. tit. 18. lib. 9. Recop.
declarantur, ibidem.

L. 11. tit. 18. lib. 9. Recopilat. interpreta-
tur, num. 129.

L. 2. tit. 20. lib. 9. Recopilatio. explica-
tur, num. 130. cum sequentibus.

L. 17. tit. 17. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 130. cum sequentibus.

L. 4. tit. 20. lib. 9. Recopilat. explicatur,
num. 130. & 131. cum sequentibus.

L. 2. tit. 16. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 138. & 139.

L. 17. tit. 18. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 138. & 139.

L. 25. tit. 11. lib. 2. Recopil. interpreta-
tur, num. 180.

L. 5. tit. 9. lib. 5. Recopil. interpretatur;
num. 183.

L. 10. tit. 8. lib. 6. Recopilat. explicatur,
num. 188. cum sequentibus.

L. 20. tit. 11. lib. 2. Recopilat. concorda-
tur, num. 188. cum sequentibus.

L. 1. & 2. tit. 4. lib. 5. Recopil. declara-
tur, num. 249. cum sequentibus.

L. 1. tit. 17. lib. 9. Recopilat. declaratur;
num. 258.

L. 2. tit. 17. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 259. & 260.

L. 11. tit. 25. lib. 4. Recopil. explicatur,
num. 267. cum sequentibus.

Pragmatica noua Agricultorum inter-
pretatur, num. 269. cum seqq.

L. 4. tit. 4. lib. 7. Recopilat. late explica-
tur, num. 488. cum sequentibus.

L. 5. tit. 21. lib. 4. Recopilat. explicatur;
num. 595. ad finem.

L. 4. tit. 6. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 784. cum sequentibus.

L. 3. tit. 10. lib. 4. Recopilat. interpreta-
tur, num. 848. cum sequentibus.

L. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. interpretatur,
num. 877. cum sequentibus.

L. 12. tit. 8. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 880. cum sequentibus.

L. 6. in fine, tit. 4. lib. 5. Recop. explica-
tur, num. 880. cum sequentibus.

L. 6. tit. 7. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 883. cum sequentibus.

L. fin. tit. 15. & l. 1. tit. 10. & l. 1. tit. 8. lib.
4. Recopil. declarantur, num. 908.
cum sequentibus.

L. 10. tit. 7. lib. 5. Recopilat. declaratur,
 num. 908. cum sequentibus.
 L. 1. tit. 1. lib. 5. Recopilat. declaratur,
 num. 908. cum sequentibus.
 L. 14. tit. 17. & l. 17. tit. 18. lib. 5. Recopi-
 lat. interpretatur, num. 946.
 L. 2. tit. 3. lib. 5. Recopil. interpretatur,
 num. 1016 & num. 1017.
 L. 12. & 13. tit. 13. lib. 8. Recopil. integ-
 rantur, num. 1017. cum sequen-
 tibus.
 L. 13. tit. 1. lib. 1. Recop. interpretatur,
 num. 1035. cum sequentibus.
 L. 1. tit. 12. lib. 5. Recop. interpretatur,
 num. 1035. cum sequentibus.
 L. 4. tit. 1. lib. 2. Recopil. interpretatur,
 num. 1071.
 L. 13. tit. 8. lib. 5. Recop. interpretatur,
 num. 1097. cum sequentibus.
 L. 2. tit. 3. lib. 5. Recopilat. interpreta-
 tur, num. 1132.
 L. 1. tit. 25. lib. 5. Recopilat. explicatur,
 num. 124. cum sequentibus.

L. 2. tit. 1. lib. 7. Recop. declaratur, num.
 1132. cum sequentibus.
 L. 1. tit. 1. lib. 7. Recopilat. declaratur,
 num. 1132. cum sequentibus.
 L. 1. tit. 8. lib. 5. Recopil. interpretatur,
 num. 1183. cum sequentibus.
 L. 11. cum sequentibus, tit. 1. lib. 6. Re-
 copil. interpretatur, num. 1190. cum
 sequentibus.
 L. 1. tit. 1. lib. 7. Recopil. interpre-
 tantur, num. 1276. cum sequen-
 tibus.
 L. 10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. declaratur,
 num. 1290. & num. 1300. cum se-
 quentibus.
 L. 1. tit. 1. lib. 7. Recopilat. declaratur,
 num. 1360. cum sequentibus.
 L. 3. tit. 1. lib. 2. Recopilat. declaratur,
 cum sequentibus.
 L. 1. tit. 1. lib. 2. Recopilat. explicatur,
 num. 1360. & ad optimam quæstio-
 nem, num. 1360.

L. 1. tit. 1. lib. 7. Recopilat. declaratur,
 num. 1360. cum sequentibus.
 L. 3. tit. 1. lib. 2. Recopilat. declaratur,
 cum sequentibus.
 L. 1. tit. 1. lib. 2. Recopilat. explicatur,
 num. 1360. & ad optimam quæstio-
 nem, num. 1360.

L. 1. tit. 1. lib. 7. Recopilat. declaratur,
 num. 1360. cum sequentibus.
 L. 3. tit. 1. lib. 2. Recopilat. declaratur,
 cum sequentibus.
 L. 1. tit. 1. lib. 2. Recopilat. explicatur,
 num. 1360. & ad optimam quæstio-
 nem, num. 1360.

S V M M A R I V M H V I V S T R A C T A T V S

DE PRIVILEGIORVM EXPLICATIONE.

CCXX

Cap.1.

*Privilegium dicitur lex
privata persona, vel
loco per Principem con-
cessa, habetque vim le-*

gis. num. 1.

*Princeps solus privilegium & exem-
ptio. sem. & privilegij atque exem-
ptionis confirmationem concedere
potest. num. 2.*

*Privilegiorum & donationum disfe-
rentia quando cognoscatur? nu. 3.*

*Regum nobiliumque proprium est, li-
beraliter existere, donationes facere,
privilegia atque immunitates con-
cedere. nu. 4.*

*Largitas facit homines famosos, &
claros. num. 5.*

*Beatitudo quedam inesse dicitur in
donatione. nu. 6.*

*Exempla plurima donationū & lar-
gitarum recensentur. nu. 7.*

*Famuli & mercenarii, qui commo-
ratur in servicio civium habitan-
tium in civitatibus liberis & exem-
ptis à solutione gabella, utrum
predicto exemptionis & liber-
tatis privilegio potiri possint. n. 8.*

*Famulus mercenarius habitans in ci-
vitate cum aliquo ciue dicitur vi-
cinius, & civis illius civitatis.
num. 9.*

Sérnus dicitur vnus de plebe. nu. 10.

*Famuli gaudent, & potiuntur domi-
norum privilegio. num. 11.*

*Familiares potestatum sunt ciues lo-
ci & civitatis, in qua domini offi-
cium exercent, & eorum privile-
gium habent. num. 12.*

*Statuta loquentia in habitantibus in
civitate obtinent in eo, qui est sa-
nus alterius in eadem civitate:
num. 13.*

*Famuli qui obnoxij sunt oneribus ci-
vitatibus, oppidani, seu vicini illius ci-
vitatibus dicuntur. nu. 14.*

*Famulus utrum possit esse testis in te-
stamento nuncupativo, in quo tes-
tes ciues pro substantia requirun-
tur. num. 15.*

*Famulus habens in civitate dicitur
proprie civitatem habitare, & non
famulus. nu. 16.*

*Famuli plerumque non recipiuntur ad
incolatum, nec ad civilitatem, nec
populi munera subeunt. num. 17.*

*Famuli plerumque, & maxime hisce
temporibus, dominis non serviunt
animo remanentibus in civitate, sed
ab ea recedendi. num. 18.*

*Famulus tunc potiri poterit civitatis
privilegio tanquam civis, iuxta
veram opinionem, si in eo con-*

A currant.

Summarium tractatus

- currant, qua iure, seu consuetudine sunt necessaria ad hoc, ut loci alicuius sit vicinus, & necessaria ad hoc explicantur. num. 19.
- Tex. in c. rogationes de consecrat. dis. 3. interpretatur. nu. 20.
- Tex. in c. sicut de verbor. signifi. lib. 5. interpretatur. nu. 21.
- Bart. opinio, & tex. in l. libertus. ff. de publican. & vectigalibus interpretatur. num. 22.
- Famuli nisi fuerint ciues, in eisq; alia ciuitatis necessaria concurrant, non admittuntur in testes in testamento nuncupatio, contra Greg. Lop. cuius opinio refellitur. nu. 23.
- Vicinitas est quid extrinsecum, & in factis consistit, in qua populi consensus debet adesse, & insuper habitatio, & fideiussionis praestatio ibidem permanendi, & tributorum contributio. num. 24.
- Vicinitati habere in duobus locis quilibet potest. num. 25.
- Ciuis, & vicinus alicuius ciuitatis privilegiata, & excepta à gabella solutione, qui in alia non excepta, nec libera, per aliquod tempus comoratur, utrum potiatur privilegio praedictae ciuitatis libera, si in ea aliqua bona per interpositam personam venderit. num. 26.
- Vicinus proprie dicitur, qui in aliqua ciuitate per maiorem partem anni degit. num. 27.
- Vicinus, ciuis, & incola proprie dicitur, qui in urbe residet. num. 28.
- Habitator alicuius loci proprie dicitur, qui cum familia ibi habitat, focum faciens, & omnia alia, quae incola facere consuevere. num. 29.
- Privilegium, vel Regia lex, quando requirunt vicinitatem, & habitationem, non verificantur in ciue tantum, nec in eo, qui pro ciue habetur, nisi in ciuitate commoretur. nu. 30.
- Montibus, & pascuis publicis, ad hoc ut quilibet potiri possit, non sufficit esse ciuem, aut pro ciue haberi, sed habitatio requiritur, num. 31. & num. 59.
- Verbum, Moradores, de habitantibus in loco explicandum est. num. 32.
- Pascua vniuersitatis incolis tantum debentur. num. 33.
- Expedi, ut populi habitatoribus abundent, propterea quae pascua publica, & privilegia conceduntur. num. 34.
- Vicinus ciuitatis libera, & privilegiata, qui alio commoratur loco per maiorem anni partem, & in ciuitate libera & privilegiata habet domum, seruos, & familiam, potiri poterit ciuitatis libera privilegio, & exemptione. num. 35.
- Habitare dicitur, qui per alium habitat, licet non sit praesens, dummodo illic suam habeat familiam. num. 36.
- Habitatio per famulos retinetur, & domini, & non famuli dicuntur habitare. nu. 37.
- Animus redeundi ad ciuitatem praesumitur, & consideratur, quoad residentiam habitationis per interpositionem famulorum. nu. 38.
- Animus redeundi ad ciuitatem praesumitur, quando uxor, filij, parentes, fratres, vel consanguinei relinquuntur in ea ad munera & onera subeunda. nu. 39.

Statuto si caueatur, quòd absens à ciuitate nō possit gaudere priuilegio ciuibus concessio, si aliquis absens à ciuitate in ea reliquerit uxorem, filios, aut consanguineos, eius loco muneris & onera ciuitatis subeuntes, praesens censendus est, & dicto priuilegio munitur. num. 40.

Residens in vno loco per mille annos, animo tamen retinendi domiciliū in alio loco, nō potest esse ciuis illius loci, vbi residet. num. 41.

Incola alicuius loci vbi adest, & vbi matrimonium contraxit, nō potest dici habens animum transferendi ad alium locum. num. 42.

L. 4. tit. 28. p. 3. ff. Auend. opinio limitatur, & modificatur. nu. 43.

Vicinus duorum locorum à solutione gabellae exemptorum, si in quolibet eorum bona sua vendiderit, angellam soluere teneatur. nu. 44.

Due causae lucrativae nō possunt in vna eademq; persona concurrere, & ibi de huius regulae interpretatione, & veritate. num. 45.

Priuilegium exemptionis non extenditur ad res venditas mercimonij causa, sed tantum ad res, quae sunt, De labrança, y criança. num. 46.

Bona, De labrança, y criança, ac quiscita in vno loco exempto, si in alio etiam exempto vendantur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt à gabella solutione libera. num. 47.

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium. num. 48.

Priuilegium quando est concessum ratione loci, & eius augmento, ut in

Hispania, mutantes se ad alium locum non retinent dictum priuilegium. num. 49.

Priuilegium, quando conceditur loco, durat in quantum durat locus. num. 50.

L. 12. ff. 14. ff. 15. 16. ff. 18. 20. ff. 21. tit. 18. lib. 9. Recop. ponderatur, & interpretatur. nu. 51. Cap. 2.

Priuilegiū ciuitatibus concessum vtrū extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijis degentes, nu. 52. & in nu. seqq.

Priuilegia sunt stricti iuris, & non videntur extendenda, sed limitanda. num. 53.

Vrbs est, quae muro cingitur. numero 54.

Ciuitas, proprie loquendo, de iure communis, & partitarius est, quae muris, & suburbijis, & continentibus continetur. num. 55.

Priuilegia immunitatis concessa ciuitati, & eius ciuibus, non extenduntur ad commorantes in vico. nu. 56.

Leges Regia loquentes de ciuibus habitantibus non habent locum in merè vicino, nisi in ciuitate commoretur. num. 57.

Habitatio, cum sit facti, nūquam praesumitur. num. 58.

Montibus, & pascuis alicuius ciuitatis non potest potiri ciuis, qui in ea non commoratur. num. 59.

Priuilegium immunitatis concessum ciuitati non extenditur ad villas, quae postea auctae sunt. num. 60.

Priuilegium si concedatur ciuitati, vel ciuibus, & fiat venditio in rure, vel extra ciuitatem, gabella venis soluenda, nisi aliter

Summarium tractatus

- in privilegio exemptionis contineatur. Et plures Regie leges recensentur. num. 61.
- Traditis vera, & non fraudulenta rei vendita, requiritur in loco libero ad hoc, ut gabella non debeatur. num. 62.
- Gabella regulariter debetur ratione contractus venditionis, non ratione rei vendite traditionis, nec pretij soluti ratione. num. 63.
- Privilegium exemptionis datum loco durat quantum durat locus, & datum cause durat in quantum durat causa, & datum persone extinguitur cum persona. num. 64.
- Privilegium exemptionis concessum favore rei durat in quantum durat ipsa res, & venit interpretandum secundum qualitatem persone, cui conceditur. num. 65.
- Privilegium exemptionis concessum rebus citarijs, & bastimetijs in aliquibus locis venditis, precipue, En los de la nueva poblacion del Reyno de Granada, utrum intelligatur de rebus illis venditis ad grossum, vel minutatim, vel de cibotantum, & non de alijs. Et quid de vicibus cōtentis in privilegio. num. 66.
- L. 13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recop. interpretatur. num. 67.
- L. Diarjs. ff. de aliment. & cib. legat. intellectus. num. 68.
- Venditio verificatur in uno numero, si res vendita non erat maiori pretio digna, nec ad sit donationis præsumptio. num. 69.
- Minutatim, verbi, quibus in locis à Iureconsulta referatur. nu. 70.
- Alimentorum nomine etiam medicina comprehenduntur, & quid balimentorum nomine contineatur. num. 71.
- Vfus, vel cōsuetudo nō solvendi gabellā, utrum inducat immunitatis privilegium. nu. 72. & in nu. seqq.
- Gabella solvitur Regi nostro in recognitionem subiectionis, superioritatis & univērsalis dominijs, & in hoc casu præscriptio, vsus, vel cōsuetudo, à solutione nō excuset. nu. 73.
- Præscribi potest omnis solutio census, præter eam, quæ in signum subiectionis sit. nu. 74.
- Causa immunitatis, vel privilegij pendite, utrum facienda sit gabellæ solutio? & ibi optima distinctio. n. 75.
- Indulgentia arrendatorum, publicanorum, & exactorum in non exigenda gabella excusationem nullam præbet, nec domino & Principi nocet. nu. 76.
- Conductor non potest interuenire possessionem domini sui. nu. 77.
- Privilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, numer. 78.
- Scriptura privilegij, aut maioriatus de perdita potest probari duobus testib⁹ deponentib⁹ de eius tenore. n. 79.
- Testamenti scriptura perdita potest probari duobus testibus deponentibus de eius tenore, licet testamentum non appareat. Et limitatur in testamento in scriptis, de cuius tenore testes deponere non possunt. num. 80.
- Privilegium immunitatis ad tempus concessum cessat elapso tempore. num. 81.

Priuilegium concessum ex certa causa expressa, vel tacita, cessat causa cessante. num. 81.

Differentia inter priuilegium, & beneficium, & rescriptum, adhibetur per remissionem num. 83.

Priuilegij interpretatio ad Principem concedentem spectat, ubi distinctio. num. 84.

Priuilegium de sui natura perpetuum quo modo per non usum amittatur: ubi distinctio, & limitatio traditur. num. 85.

Priuilegium exemptionis habens, suis bonis immobilibus venditis excusationem habet, si super eis census imposuerit. num. 86.

Correctores, & officiales Consistoriales, utrum subsistente causa urgentis caristia, vel pestis, possint constitutere, quod deferentes victualia in ciuitate sint immunes à solutione portarum, & gabelle, licet arradatoribus & collectoribus damnum fiat? n. 87. & in nu. seqq. vsq. ad nu. 99.

Priuilegium Principis, & eius confirmatio, intelligitur sine damno & preiudicio tertij facta. num. 88.

Exemptio facta à Rege de portarum, & solutione gabelle, intelligitur tamen facta in locis ipsi Regi subiectis, non verò in locis dominorum inferiorum. num. 89.

Rex donans terras, quae solite erant alicui ciuitati collectas dare, censetur donationem fecisse, saluis collectis. num. 90.

Exemptionem si Rex concesserit alicui de ciuitate cum eo conuenta & Encabeçada, talis exemptio sibi, & non alijs de ciuitate

nocebit. numer. 91.

Priuilegium & exemptione verum Rex, vel respublica concedere possit cum paruo tertij preiudicio. nu. 92.

Priuilegium exemptionis si Rex concedat ex certa scientia, vel plenitudine potestatis, utrum intelligatur cum magno, vel paruo tertij damno concessum. num. 93.

Rex quando aliquid vult fieri expresse cum danno tertij, intelligitur cum modico danno, & non cum graui. n. 94.

Priuilegium à Principe concessum cum magno, vel paruo tertij preiudicio, hodie non tenet, licet qualescumque clausulas habeat. num. 95.

Utilitas publica in omni priuilegio censetur semper excepta. nu. 97.

Priuilegium exemptionis, non prodest in tempore magnae necessitatis Reipublicae, vel Principis. num. 98. & in num. 101.

Resolutio principalis questionis, de qua in num. 87. num. 99.

Damnum rescire tenetur Princeps in casu quo priuilegium cum damno tertij concedere potest, & ibi limitatio, num. 100. & num. 101.

Priuilegium exemptionis habens si patitur se in albo soluentium describi, utrum sibi preiudicet? nu. 102. & in nu. seqq.

Priuilegiatus & exemptus à solutione collectarum & praestatarum, si sponte semel soluat, sine protestatione, utrum in futurum sibi preiudicet. num. 103.

Priuilegium de facili perditur. numer. 104.

Ascribens se scripturae, vel ut testis assistens, utrum preiudicium sibi pa-

Cap. 3.

Summarium tractatus

- ret de contentis in ea? & ibi optima resolutio in materia, & interpretatio l. 9. tit. 13. & l. 60. tit. 5. p. 5. l. sicut. §. nō videtur ff. quib. mod. pig. vel hypo. soluit. l. si fundum per fideicommissum. ff. de legat. 1. l. Gaius. ff. de pig. actio. num. 105.
- Resolutio quæstionis principalis**, de qua in nu. 103. supra, num. 106.
- Privilegium nō soluendi decimas**, & similia, nō tollitur unico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum. num. 107.
- Exemptus & privilegiatus ab onere tutela**, vel habens privilegiū iterabile & successuum; non perdit illud unico actu, & ibi quid requiratur ad hoc, ut perdat. nu. 108.
- Privilegium personale**, vel alicui concessum; non transit ad filium, nec ad heredem, quod secus erit in privilegio Reali: & ibi quando privilegiū dicatur & presumatur reale, vel personale. num. 109.
- Privilegiū reale quando alicui, & eius successoribus conceditur**, intelligitur ordine successivo, primò ad filios, deinde ad nepotes. num. 110.
- Naturalibus filiis transit privilegium paternum transitorium ad filios**, nam & hī gaudent nobilitate paterna. num. 111.
- Privilegiū transitorium ad filios**, utrū extendatur ad ante natos. nu. 112.
- Privilegium exemptionis à tributo**, & solutione gabella tanquam odiosum, & Regio patrimonio damnosum, debet strictissime interpretari. nu. 113.
- Filiorum appellatione infamabilis veniunt nepotes**, secus in odiosis. n. 114.
- Filij si expresse fuerint vocati in dispositione hominis**, vel in exemptionis privilegio, non veniunt nepotes: secus in beneficijs Principum, & in primogenijs. num. 115.
- Privilegium exemptionis populo, vel civitati concessum**, trahitur ad eius augmentum ex ipsa privilegij natura. num. 116.
- Exemptio à solutione collectarum de rebus suis alicui concessa** intelligitur, & extenditur ad res postea quasitas. num. 117.
- Privilegiū exemptionis gabellarū ad suā validitatē requirit clausulam**, Ex certa scientia. num. 118.
- Privilegium exemptionis iurium Regalium morte concedentis finitur**, nisi aliter in privilegio contineatur, cum de Regni præiudicio agatur. num. 119.
- Derechos Reales, si in privilegio cōtineantur**, quid de hoc iudicetur. n. 120.
- Infamia & inhabilitas patris proditoris**, qui crimen læsæ Maiestatis divina, vel humana commisit, utrum tam filiis natis, quam nascituris noceat. num. 121.
- Privilegium exemptionis tam respectu parentum, quam filiorum**, perditur per delictum læsæ Maiestatis divina, vel humana. num. 122.
- Privilegium recipit interpretationem extensivam à communi usu**, & practica. num. 123.
- Causa privilegij finita, vel cessante**, cessat, & finitur privilegium. n. 124.
- Privilegium concessum ratione loci**, nō potest alibi, quam in illo loco exerceri, & interpretantur l. 20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recop.

Pri.

Priuilegiū cōcessum officio durat, quatenus durat officium, & finitur officio finito, & ibi l. 3. c. u. seqq. tit. 18. lib. 9. Recop. interpretatur, & limitatur in officio habente dignitatem annexam. nu. 126.

Officiales quibus aliquod conceditur priuilegiū ratione officij, regulariter non satisfaciunt, officium per interpositam personam, & non per se exercendo. num. 127.

Industria persona censetur electa in operibus artificialibus, & ibi limitatio. num. 128.

Exempti à solutione gabellæ tenentur iurare ad petitionem conductoris gabellarum ad fraudes euitandas sub pena expressa. nu. 129.

L. 11 tit. 17. lib. 9. Recopil. interpretatur. num. 130.

L. 4. & 20. tit. 20. & l. 17. li. 9. Recop. interpretantur, & verus sensus unicuique traditur. nu. 131.

Muliones, & alij, qui extra sua loca aliquid emerint, & ad loca exempta asportauerint, & ibi vendiderint, utrum gabellam soluant in suis locis. num. 132.

Priuilegium exemptionis habenti concessum, utrum ante acceptationem vim habeat, iusque transferat, num. 133.

Donatione facta presenti, ius & dominium transit statim ante acceptationem. num. 134.

Donatione facta absenti, nec ius, nec dominium transferitur ante acceptationem donatarij. nu. 135.

Donatio causamoris non tenet ante donatarij absenti acceptationem, numer. 136.

Contractus vim nullam habent sine utriusque partis presentia, & consensu. num. 137.

Donatio in absentia facta, etiā in causis prijs & priuilegiatis, actione, nec possessionem ante acceptationem non transfert. num. 138.

Donatio absenti facta ante acceptationem ius non transfert, etiam hodie stāte l. 2. tit. 16. lib. 5. Reco. secundum magis communem, & idem in priuilegio: & ibi de vera d. l. 2. interpretatione. num. 139.

Renocari poterit donatio absenti facta ante acceptationem donatarij, licet fuerit iurata. num. 140.

Donatio absenti facta poterit ante donatarij acceptationem renocari, etiam si pactū de non renouādo appositum sit in donatione. nu. 141.

Contractus quando de sui natura est renouabilis, clausula accessoria in eo apposita censetur esse renouabilis. num. 142.

Clausula, quæ ad executionem contractus apponuntur, non solent eius substantiam alterare. num. 143.

Clausula, & pactum de non renouādo, censetur apposita magis de stylo rebellionum, quā de contrahentium consensu. num. 144.

Repetitio per conditionem indebiti, Cap. 4. vel erroris causa, utrum cōpetat exempto per priuilegiū, si sciēter gabellam soluerit. num. 145.

Solutio scienter, vel per errorem facta, quando dicatur, & presumatur. num. 146.

Repetitio utrum cōpetat habenti priuilegium, ne conueniatur in plus quā facere potest, si soluerit. nu. 147.

Summarium tractatus

Familia appellatione qui cōprehēdan-
tur, & ibi de privilegio concessō ali-
cui, & eius familia. nu. 148.

Legitimatus, utrum dicatur de fami-
lia. nu. 149.

Filius naturalis, bastardus, spurius &
adoptivus, non comprehenditur sub
hoc nomine, Familia. nu. 150.

Privilegium concessum alicui, & eius
successoribus, quomodo intelligatur,
& qui comprehendantur. n. 151.

Privilegiū cōcessum alicui, & omnib⁹
posteris, vel eius proliis, vel sobolis,
quomodo intelligatur. nu. 152.

Privilegiū cōcessum alicui, & omnib⁹
de genere, quomodo intelligatur, et
quid sub hoc verbo, Generis, cōpre-
hendatur. nu. 153. & in nu. seqq.

Bastardi & naturales sātum sub hoc
verbo, Generis, non comprehen-
duntur. nu. 154.

Privilegium concessum alicui & suo
generi, utrum comprehendant na-
tos ex sēminis. nu. 155.

Dist. 5. filie. ff. de iure immunitatis
interpretatur. nu. 156.

L. 31. cū seqq. tit. 18. lib. 2. Rec. adno-
tantur, & explicantur. nu. 157.

Privilegiū cōcessū alicui, & suis descē-
ditibus, hereditibus, vel successorib⁹,
quomodo interpretandum. nu. 158.

L. 18. tit. 18. lib. 5. Recopil. interpre-
tatur. nu. 159.

Privilegiū cōcessū alicui, & suis descē-
ditibus masculis, & sēminis, ut-
rum comprehendat iam nuptas,
nu. 160. & in nu. seqq.

Filia nupta ius agnationis non ad-
mittit. nu. 161.

Famina nupta retinet omnia privi-
legia, & omnes prerogativas fa-

milia paterna. nu. 162.

Mulieres post cōtractū matrimonium
statum suum mutant. nu. 163.

Famina exempta ratione nobilitatis
non excusat maritum ignobilem,
qui cum ignobilibus contribuere te-
netur. nu. 164.

Mulier privilegiū immunitatis & ex-
ptionis habēs, si bona sua marito in
dotē tradiderit, tenetur talis marit⁹
soluere & contribuere. nu. 165.

Famina nupta est in potestate viri,
& non patris. nu. 166.

*Pater utrū possit pacto, vel renūtiatio-
ne praiudicium filiis parare in pri-
vilegio sibi*, & suis descendensibus
concesso. nu. 167.

*Renunciari non potest ius, vel privile-
gium cōpetens* ratione alicuius per-
sonae, vel qualitatis. nu. 168.

Verba apposita in privilegio generali
non sunt intelligēda, nec verifican-
tur in prima persona, nec in primo
actū, sed intelliguntur perpetuo du-
rare. nu. 169.

Privilegiū ita in descēdēs trāsit, &
descēdit, tāquā si nulla persona in-
termedia cessaverit. nu. 170.

*Odium, vel factum paternum nō de-
bet filiis praiudicare.* nu. 171.

*Clerici, Ecclesiae, vel monasteria, qua
habēt Regalia privilegia* super re-
ditibus Regijs, non possunt conueni-
re Regios collectores coram iudice
Ecclesiastico. nu. 172.

*Privilegium exemptionis concessum ali-
cui*, & suis descendensibus per li-
neam masculinam, utrū extenda-
tur ad sēminas, quae ex masculino des-
cendunt, & l. 17. tit. 18. Recopil. in-
terpretatur. nu. 173.

Reuo-

Reuocare utrū possit Princeps donatio
nē mercedem, vel priuilegium exē-
ptionis à se concessum. nu. 174.

Mulier plebeia & rustico genere na-
ta, gaudet priuilegio mariti nobilis
& priuilegiati. nu. 175.

Vidua qua nupta fuit viro priuilegia
to & exēpto à collectarū & gabel-
larum solutione ratione priuilegiū
sibi concessi, utrum illo priuilegio
& exemptione potiat, tanquam
si maritus viueret. num. 176.

Vidua gaudet priuilegio mariti defun-
cti, omnesq; dignitates & priuile-
gia retinet, quāuis sint personalia
& accidentalia. nu. 177.

Vidua dicitur esse in matrimonio viri
defuncti: idemq; de ea iudicatur post
mortē mariti, quod eo viuente. n. 178.

Ius quando semel fuit alicui acquisitū
ex persona alterius durat, etsi per-
sona illa moriatur. nu. 179.

Resolutio principalis questionis, de qua
in nu. 176. & ibi limitatio. n. 180.

Vidua luxuriose & inhonestē viuens
perdit omnia priuilegia, qua causa
mariti nobilis & priuilegiati re-
tinebat. nu. 181.

Viduam non facit habitus, sed pudici-
ticia vidualis. nu. 182.

Vidua nō dicitur luxuriose & inhone-
stē viuere per stuprum semel san-
ctum commissum. nu. 183.

Rex non potest Regalia concedere in
praiudicium successoris, nec in ira
Regni subuertere, nec diminuerē.
num. 184.

Rex non potest priuilegia concedere, &
donationes adeo immoderatas face-
re, ut Regno praiudicium & dam-
num inferat. nu. 185.

Princeps non poterit Regia tributa re-
mittere, nisi magna existente cau-
sa, magnaue cum solemnitate, na-
mer. 186.

Legitimus ex Principis rescripto v-
trum generaliter gaudeat nobilita-
te parentis nobilis, & sit exemp-
tus à contributione tributorum, &
inrium Regalium, hoc est Pechos
ubi l. 10. tit. 8. lib. 5. & l. 20. tit. 11.
lib. 2. & l. fin. tit. 2. lib. 6. Recopil.
interpretantur. nu. 187.

Legitimati ex Principis rescripto nil
differunt à legitimis quod intellige,
ut in nu. seq. num. 188.

Legitimati per Principis rescriptū non
proprie, sed perfectionem iuris legi-
timi dicuntur. nu. 189.

Legitimati non succedunt in primo-
genij Hispania. nu. 190.
L. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. & eius verba;
ibi: En horas, y preeminencias,
interpretantur. nu. 191.

Legitimati non comprehenduntur ap-
pellatione legitimorum, ubi a-
gitur de honore & beneficio, nu-
mer. 192.

Priuilegium contra ius commune non
comprehendit casus omisso, nu-
mer. 193.

Priuilegia continentia tributorum Re-
galium exemptionem, sunt strictis-
sima. nu. 194.

Priuilegium generale immunitatis, &
exemptionis Regalium tributorum
non valet, nisi expresse & spe-
cialiter fiat mentio de tributis, nu-
mer. 195.

Priuilegia exemptionis tributorum Re-
galium sunt in maximum successo-
rum praiudicium. nu. 196.

Prin-

Summarium tractatus

- Princeps tollens defectum natalium per legitimacionem, non videtur tollere defectum contributionis cum plebeis. 197.
- Privilegium nobilitatis continet damnum & praeiudicium, alijs contribuentibus. num. 198.
- Legitimacionis rescriptum à Principe filijs naturalibus, incestuosis, & spurij concessum, totum comprehendat nobilitatem, & exemptionem tributorum. num. 199.
- Cap. 5. Privilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti, numer. 200.
- Agricolis privilegium, ne incarcerationetur pro debito civili, noviter concessum recensetur. nu. 201.
- Agricolarum privilegium, de quo in nu. supra proximo, vtrum extendatur ad debita praeiterita: ubi aliqua limitationes recensentur. nu. 202.
- Debitor tritici vtrum satisfacias soluendo aestimationem taxatam in tempore caristiae & necessitatis, in quo triticum non inuenitur, nisi pro immodico pretio. numer. 203. & in num. seqq. & in num. 208. vsque ad num. 219.
- Aliud pro alio, inuito creditore, solui non potest. num. 204.
- Debitor tritici non satisfacias nisi soluendo aestimationem, quanto pluris valeat à tempore morae. nu. 205.
- Debitor tritici, vel certa quantitatis, vtrum excusetur à mora, cum non inueniatur, vel pretium nimis augetur? ubi optima resolutio, numer. 206.
- Debitor res si ex casu praestari non potest, aestimatio debetur. nu. 207.
- Resolutio quaestionis, de qua in num. 203. nu. 208. cum num. seqq. vsque ad 219.
- Creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius aestimationem, quando reperiri non potest, nisi pretio immoderato. num. 209.
- Grauatius praestare rem alienam satisfacias soluendo aestimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, numer. 210.
- Emens frumentum ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maij, non tenetur ad summam immoderatam, si teneat insolua caristia. num. 211.
- Triticum ex causa necessitatis, vel caristiae, praestari non posse recte dicitur, quando debitor illud non habet, & quamvis reperiat, id habere non potest, nisi cum difficultate, & pro immoderato & excessiuo pretio. num. 212.
- Rem non inueniri, & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, equiparantur in iure. num. 213.
- Aliquid facile fieri non posse, & non posse fieri, equiparantur, in iure. n. 214.
- Fieri non posse dicitur, quod commodè fieri non potest. nu. 215.
- Pretium excedens dicitur, quando terminus iusta meta exceditur. n. 216.
- Damnū, nec interesse, nec excessus iusti pretij consideratur, cum pretium à lege est taxatum, à quo non potest excedi: quod intelligitur cum moderamine infra relato. nu. 217.

Locu-

Locupletari, vel lucrū quærere ex aliena iactura, cui libet sine dolo nō permittitur, & ibi resolutio difficultatis, de qua in nu. 203. nu. 218.

Pauperum & miserabilium personarum priuilegia recensentur. n. 219.

Miserabiles persone, licet sint maiores 25. annorum, priuilegium restitutionis in integrum obtinebunt, numer. 220.

Pauperes, & miserabiles persone, in quib⁹ casib⁹ priuilegiū amittūt, quo modoq; illud retineant. num. 221.

Miserabilium personarum priuilegium non potest renuntiatione solui. num. 222.

Nobiles non possunt torqueri, nec pro debito civili incarcerationi. nu. 223.

Nobilis utrum possit priuilegium nobilitatis renuntiare, & quid si prædicta renuntiatio fuerit iurata. num. 224.

Nobilis ex Principis priuilegio, & nō genere, nec sanguine, poterit suum priuilegium renuntiare, quia magna differentia est inter nobiles sanguine, & nobiles ex priuilegio, numer. 225.

Maritus & qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, nō poterūt etiam cum iuramento renuntiare suum priuilegium. nu. 226.

Clericus etiam cum iuramento non poterit priuilegium fori renuntiare, nec priuilegium sibi concessum per cap. si quis suadente diabolo. num. 227.

Doctores & aduocati poterunt renuntiare priuilegia sibi à iure concessa. num. 228.

Sacerdotes non possunt pro debito ciui-

li incarcerationi, nec excommunicari, nec conueniri in plus quam facere possunt. num. 229.

Sacerdotes non possunt suum priuilegium concessum per cap. Oduardus de solutio. renuntiare, & quid cum iuramento. num. 230.

Iudices ordinarij inferiores per incindentiam possunt cognoscere de nobilitatis exceptione & possessione ad effectū, ut nobiles, ne torqueantur, nec pro debito civili incarcerationi. num. 231.

Tributum uerbum in priuilegijs quomodo interpretandum. nu. 232.

Rentas, uerbu in priuilegijs quomodo interpretandum. num. 233.

Seruicio y mōtazgo, almojarifazgo, rodas, castillierias, peage, passage, pontazgo, barcage, quid in iure significent. nu. 234.

Heredis si fiat mentio in priuilegio, utrum ad primū restringatur, an ad veteriores heredes extēdatur. n. 235.

Nobilis decoctor perdit priuilegium nobilitatis, & poterit torqueri, & pro debito civili incarcerationi, numer. 236.

Priuilegium & gratia à Principe concessa, utrum spiret morte concedentis. num. 237.

Diuidere loca, & terminos Principi licet. num. 238.

Vicus exemptus quoad districtum & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata, utrum cōmoda & priuilegium illius ciuitatis amittat. n. 239.

Bona patrimonialia clericorū nō gaudens priuilegio concessō Ecclesiarū bonis, nu. 240. & in nu. 374. infra ubi declaratur.

Bona

Summarium tractatus

Bona patrimonialia, ad cuius titulum fuit aliquis sacris ordinibus insignitus, gaudent privilegio bonorum Ecclesiasticorum, secundum *verior*em opinionem, num. 241. & in num. 376.

Bona data filio in titulum patrimonij ad ordines consequendos, *utrum* conferantur. nu. 242.

Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum. nu. 243.

Bona beneficiorum sunt Ecclesiastica, & spiritualia. nu. 244.

Sucessio in beneficio Ecclesiastico detestatur in iure, & est odiosa. n. 245.

Capellania *utrum* comprehendatur in bulla, vel rescripto Principis Pontificis faciente mentionem de beneficio Ecclesiastico. num. 246.

Capellania *utrum* dicatur beneficium Ecclesiasticum, & bona capellanie dicantur Ecclesiastica, & spiritualia, vel temporalia, & profana: ubi bona distinctio. nu. 247.

Decima venit soluenda Deo de bonis capellania, & de bonis datis in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos. num. 248.

Gabella Regia *utrum* veniat soluenda de venditione bonorum capellaniae, & datorum ad ordines suscipiendos. nu. 249.

Bulla domini Papae Pij Quinti prohibens confidentiam Ecclesiasticorum beneficiorum, & c. 2 de reform. sess. 21 & c. 6. de reformat. session. 23. sacri Concilij Tridentini, & l. 1. tit. 4. lib. 1. Recopil. interpretantur. num. 250.

Decimarum percipiendarum ius spiri-

tuale est, nec laicis regulariter potest competere. num. 251.

Decima ipsa, & fructus decimarum, potest laicis competere ex Romani Pontificis privilegio. num. 252.

Decimarum immunitas ex Pontificis privilegio, potest laicis competere. num. 253.

Decimarum fructus possunt videri, permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familiae erciscundae. num. 254.

Decimarum ex fructu *utram* gabella debeat, quando venduntur fructus. num. 255.

Decima laicis concessa dicuntur beneficia patrimonialia. num. 256.

Decima laicis concessa iudicantur ad instar bonorum secularium. n. 257.

L. 1. tit. 27. lib. 9. Rec. agēs, De serui-
cio, y montazgo; interpretatur. nu. 258. Cap. 6.

Communes termini, & pascua propriae, & non aliena dicuntur. nu. 259.

L. 18. tit. 27. lib. 9. Recopil. interpretatur. num. 260.

Agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contentam. num. 261.

Laicus habens bona communia cum clerico etiam fratre, tenetur de suis bonis tributum & Regiam gellam soluere, nec habet exemptionem rationes communionis. n. 262.

Exactor Regalium tributorum probare tenetur qualitatem bonorum, non exemptorum, si a clerico bona possideantur. nu. 263.

Bona a clerico possessa sua & libera, a servitute, tributo, & gabella praesumuntur. nu. 264.

Pri-

- Priuilegia in eo valent, & tenent, in quo vſitata, & obſeruata fuere. num. 265.*
- Correctio, & authoritas ſuperioris, ſemper remanet reſeruata in priuilegijs. num. 266.*
- Decuriones, Rectores, tabelliones, & alij officiales Conſiſtoriales, vtrum ratione officij immunitatem & exemptionem habeant à tributis, collectis, & redditibus Regijs. num. 267.*
- Verba, Mandamos les ſcan guardadas las preeminencias, inmundades, y exempciones que ſe acostūbran guardar por razon del dſcho officio, quæ in titulis Regijs continentur, quid importent. num. 268.*
- Mulier creditrix pro ſua dote vtrum alijs creditoribus præferatur, etiam domino prædij pro ſua penſione, ſtante noua pragmatica agricultoribus priuilegium concedente. num. 269.*
- Mulieri pro ſua dote competunt plures prærogatiue, & priuilegia, & ibi remiſſio. num. 270.*
- Hypotheca tacita competit pro penſione prædij locati, & fructus ſunt pignorati, & hypothecaſi pro penſione. num. 271.*
- Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non vtitur priuilegio ſuo. num. 272.*
- Reſolutio queſtionis, de qua in num. 269. ſupra. num. 273.*
- Dotis priuilegiū nō præſumitur vnico verbo à Principe derogatū. n. 274.*
- Conceſſione in generali non veniunt ea, quæ veriſimiliter non concederentur ſpecialiter. num. 275.*
- Verba generalia ſtatutorij reſtinguntur ſecundum ius commune. nu. 276.*
- Diſpoſitio generalis reſtringitur ex ratione particulari. nu. 277.*
- Lex generalis noua non cōprehendit, nec corrigit legem antiquam habentem ſpeciale priuilegium in materia. num. 278.*
- Lex generaliter loquēs, nō cōprehēdit cauſā dotis, quādo habet idē priuilegium in materia. nu. 279.*
- Regula generalis non comprehendit caſus priuilegiatos. num. 280.*
- Dotis debitum non comprehenditur in priuilegio moratorio, vel dilatorio. num. 281.*
- Reſcriptum impetratum, vel conceſſum, non præiudicat cauſa priuilegiatæ, niſi de ea fiat ſpecialis mentio. num. 282.*
- Dotis ſauore fit interpretatio in ambiguis. nu. 283.*
- Intellectus abſurdus eſt fugiendus. numer. 284.*
- Minorū ſpeciale priuilegiū nō videtur derogatum, nec renuntiatū per generalem derogationem. num. 285.*
- Promiſſio legis contra ius commune non extenditur vltra illud, quod lex expreſſe prouidet. nu. 286.*
- Alienationis generica prohibitio non comprehendit cauſam dotis. n. 287.*
- Mulier quando pro ſua dote certat de dāno vītādo, admittitur cōtra pariter priuilegiatum. nu. 288.*
- Diſctio, aliud, alia, aliud, eſt repetitiua ſimilium. nu. 289.*
- Qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet regulari iuxta qualitatem verbi, vel participij. nu. 290.*

Summarium tractatus

Tributorum exemptionem habētes ex privilegio Regis tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non excusantur. nu. 291.

Communicare an possint terminos, montes, & pascua alterius civitatis, qui sunt incolae alicuius civitatis. num. 292.

Communicatio montium, & pascuorum non datur sine Regia licentia, quia est species alienationis. num. 293.

Vnio, & communio rerum Ecclesiasticarum, non datur absque Pontificis rescripto, & licentia, numer. 294.

Communio pascuorum & terminorum non potest praescribi, quamvis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant. num. 295.

Licentia Regia requiritur ad terminorum & pascuorum communione dissolvendam. num. 296.

Communio pascuorum usque ad certa loca fieri potest per conventionem, quia tunc non dicitur alienatio, sed bona societas, numer. 297.

Consiliarii Regis ob tituli concessionem nobiles sunt, & exempti à tributum ordinariorum, & extraordinariorum solutione. num. 298.

Exemptiones conservantur in civitate denuò reaedificata. nu. 299.

Servitus urbana conservatur in area, quae denuò erigitur. nu. 300.

Vsufuctus conualescit recuperata re, de qua debebatur. nu. 301.

Opus, vel servitium incæptum, an consummatum requiratur, si ob illud à

Rege privilegiū concedatur. n. 302.

Repertus in via, vel itinere cum rebus vetitis, utrum poenam statutarum incurrat. num. 303.

Privilegium, exceptio, vel gratia Summi Pontificis, non extenditur de uno ad alium casum. num. 304.

Perfectio actualis conditionis requiritur ad veniam consequendam per gratiam, vel indulgentiam Summi Pontificis. num. 305.

Verba, Qui tale fecerit, in privilegio, vel rescripto apposita, faciunt conditionem, & requirunt actualem perfectionem. num. 306.

Repertus cum rebus vetitis in via extraordinaria, & non consueta, est suspectus de crimine, numer. 307.

Actus perfectus, & consummatus quando requiritur, non sufficit esse in fieri. num. 308.

Revocata non censentur privilegia concessa miserabilibus personis per generalem revocationem privilegiorum. num. 309.

Privilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos, & mentecaptos. nu. 310.

Suprema iurisdicctio, nec causarum maiorum cognitio, quae ad Regem pertinent, non censentur concessa per concessionem plenam, & amplissimam iurisdictionis, etiamsi Rex concedat Regalia, & omnia, quae tanquam Regi ad eum pertinent. num. 311.

Exhibere tenetur summi privilegii omnes, qui eum allegant. nu. 312.

Limitatur supradicta conclusio, de qua in num. 312. & num. 313.

Sigil-

*Sigillum manifestum & apparet de-
bet habere priuilegium, ad hoc, ut
fidem faciat. nu. 314.*

*Falsa moneta crimen non caprehendi-
tur in cōfessione, vel priuilegio ha-
bente omniū causarū ciuiliū & cri-
minalium cognitionem nu. 315.*

*Praeeminentia, & facultates Regales,
si à Rege concedantur per priuile-
gium, non videntur concessa, nec
comprehenduntur bona vacantia
illius, qui ab intestato, & absque
herede mortuus fuit. nu. 316.*

*Villa, oppidum, vel castrum, si à Re-
ge concedantur, concessum censetur
etiam territorium. nu. 317.*

*Limitatur supradicta cōclusio, de qua
in nu. 317. in litore maris. nu. 318.*

*Priuilegium concessum ad libitum, &
beneplacitum concedentis, utrum
eius morte speret. nu. 319.*

*Mulier nobilis nubens ignobili, licet
amittat suum priuilegium quoad
contributionem in vita mariti, non
amittit dictum priuilegium in ac-
tinentibus ad suum honorem, nec
torqueri, nec carcerari potest pro
debito. nu. 320.*

*Inferior à Principe non potest priuile-
gium concedere in prauiudicium ter-
tij. nu. 321.*

*Priuilegium concessum propter artem
eatenus durat, quatenus ars exercet-
ur. nu. 322.*

*Fideiussores & consocij non persuum-
tur priuilegijs concessis conducto-
ribus Regiarum gabellarum tan-
tum. nu. 323.*

*Priuilegium secundum, non faciens de
primo mentionem, illi non derogat,
nu. 324. cum numero sequens, ubi*

multis modis limitatur regula.

*Limitatur pluribus modis praedicta re-
gula, de qua in nu. 324. nu. 325.*

*Prescriptionis annalis plures casus con-
geruntur. nu. 326.*

*Priuilegium quanto tempore prescri-
batur? nu. 327.*

*Derogatio generalis omniū priuilegi-
orū non derogat ea, quae inserta sunt
in corpore iuris. nu. 328.*

*Clausula, Non obstantibus priuile-
gijs in contrarium facientibus,
quorum tenores de verbo ad
verbum haberi volumus tan-
quam expressos, utrum suffi-
cias ad tollenda priuilegia ha-
bentia clausulam derogatoriam
ad priuilegia futura? nu. 329.*

*Priuilegium impetratum lite penden-
te, non valet, si de dicta lite pendē-
te mentionem non faciat, nume-
ro 330.*

*Priuilegiij una pars ambigua debet
intelligi secundum verba clare
& a parte posita in alia parte, na-
mer. 331.*

*Priuilegium si concedatur à Princi-
pe ad extrahendam aquam ex
publico aqueductu, debet intelli-
gi, & restringi ad aquam supera-
bundantem. num. 332.*

*Priuilegiū si concedatur alicui ad ex-
trahendam aliquam tritici quanti-
tate de aliqua ciuitate, vel provin-
cia, debet intelligi eo modo, ut pro-
vincia eo non indigeat. nu. 333.*

*Priuilegiū alicui concessum non ex-
tenditur ad ea, per quae publica le-
deretur utilitas. nu. 334.*

*Priuilegia publica utilitati damnoſa,
non sunt recipienda, nu. 335.*

• Fri.

Summarium tractatus

Privilegium generale exemptionis ab omni munere non eximit ab oneribus pro aqvis publicis habendis. num. 336.

Privilegia omnia silent tempore famis, belli, vel pestis, vel magna necessitatis. num. 337.

Privilegium concessum venientibus ad aliquam civitatem inhabitandam, vtrum comprehendat originarios, qui antea eam non habitabant. num. 338.

Originarius verè dici non potest quis ad hoc, ut gaudeat privilegijs, & statutis alicuius loci, nisi in eo habeat domicilium, & maiorem fortunarum partem, & onera realia ibi persolvat. num. 339.

Privilegium, & rescriptum de alio faciens mentionem, probat, & tenet, licet privilegium relatum non appareat. num. 340.

Personalia privilegia non transeunt ad subrogatum. num. 341.

Mutatione persone mutatur privilegium. num. 342.

Privilegium hypothecæ pænis Fiscalibus concessum à iure non transit ad illos, quibus Princeps pænas Fiscales concedit. num. 343.

Qui non conveniuntur in plus quam facere possunt, recensentur. n. 344.

Privilegium, ne conveniantur in plus quam facere possunt, in quibus casibus competat. num. 345.

Maritus in rei vindicatione vtrum habeat privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest. numer. 346.

Privilegium, ne conveniantur in plus quam facere possunt, non compe-

tit illis, qui viciose, & turpiter fortunas suas consumpsere. num. 347.

Socer vtrum habeat privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest, quando à nuru, vel genero convenitur? & quomodo hoc habeat locum. num. 348.

Socer convenitur in plus quam facere potest, si promisit dolose, & fraudulenter, quod adimplere non poterat. num. 349.

Dotis privilegia recensentur per remissionem. num. 350.

Retentionis materiam qui recenseant. num. 351.

Sententia in fauorem dotis habet executionem paratam. num. 352.

Hypotheca tacita pro dote competens præsertur priori etiam tacita. num. 353.

Hypotheca tacita pro dote competens non præsertur priori expressæ. n. 354.

Hypotheca expressæ prior, & anterior pro dote competens, præsertur hypothecæ expressæ posteriori. nu. 355.

Hypotheca tacita pro dote competens præsertur expressæ posteriori. n. 356.

Qui prior est tempore, potior est iure: ubi plures remissiones. nu. 357.

Regula, qui prior, est vera tam in agendo, quam in excepiendo, & replicando. num. 358.

Hypotheca tacita anterior, ad hoc ut præsertatur expressæ posteriori, debet contineri in publico instrumeto, & non sufficit testibus probari. numer. 359.

Dos testibus probata præsertur creditoribus posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum. num. 360.

Hypo-

Hypotheca prima generalis præsertur secunda speciali. num. 361.

Hypotheca competit mulieri pro bonis paraphernalibus, & post matrimonium acquisitis. num. 362.

Pralationis priuilegium non competit mulieri pro paraphernalibus, & aduentitijs, & post dotem acquisitis. num. 363.

Hypotheca expressa pro dote competens præsertur creditoribus anterioribus tacitam hypothecam habentibus. num. 364.

Duobus dotibus concurrentibus, præsertur prima dos, nisi in bonis, quæ manifestè appareant ex secunda. num. 365.

Interpretatio questionis, de qua in num. precedenti. num. 366.

Pralationis priuilegium circa dotem, virum transeat ad heredes. n. 367.

Hypotheca priuilegium ratione dotis, utrum transeat ad creditores, & ad cessionarios. num. 368.

Paraphernalia bona quæ dicantur. num. 369.

Hypotheca expressa inducitur per obligationem omnium bonorum, num. 370.

Fiscus utrum præsertatur habentibus tacitas hypothecas anteriores. num. 371.

Cap. 8. *Hypotheca tacita competit pro rebus & debitis fiscalibus contra debitores, & quoslibet eorum, & contra possesores eorum bonorum pro socio, vel pro indiuiso. num. 372.*

Clericorum bona, utrum gaudeant priuilegijs clericorum, tam quoad exemptiones, quam quoad priuilegium fori. num. 373.

Bona patrimonialia clericorum gaudent priuilegijs clericorum in casibus tantum à iure expressis, numer. 374.

Bona patrimonialia mobilia clericorum sequuntur eorum personam, & eorum priuilegijs fruuntur, numer. 375.

Bona clericorum, ad cuius titulum ordinati sunt, indistinctè gaudent priuilegijs clericorum. num. 376.

Clericus simulans se laicum, & fraudulenter Regias gabellas conducens, utrum perdat fori priuilegium, & à iudice laico conueniatur. num. 377.

Legis 118 styli, & l. 15. tit. 6. p. 1. v. rus intellectus traditur. num. 378.

Horreum publicum habet priuilegium tacita hypotheca contra debitores: & ibi alia horrei publici priuilegia reconfertur. num. 379.

*Creditor non potest propria autoritate occupare bona debitoris absq*ue* iudicis autoritate. num. 380.*

Creditor potest propria autoritate occupare bona debitoris vacantia, & derelicta pro sui iuris conseruatione, & ne periantur. num. 381.

Reipublica bona & fiscalia, utrum æquiparentur in priuilegijs. n. 382.

Bona ciuitatis & Reipublice non habent priuilegiu bonorum fiscalium, nisi in casibus à iure expressis. num. 383.

Bona Reipublice, & bona fiscalia, in multis casibus æquiparantur in priuilegijs. num. 384.

Nobilis, utrum pro debito Reipublice incarcerationetur. num. 385.

Bona illa refellitur. num. 386.

Nobilis incarcerationi non potest, nisi

B in

Summarium tractatus

in casu l. 9. tit. 2. lib. 6. Rec. nu. 387.
Fisci privilegia multa recensentur,
num. 388.

Bona futura non veniunt in confiscatione bonorum, num. 389.

Ampliatio questionis, de qua in num. 389. precedenti, num. 390.

Senex postquam redactus est ad annos pueriles, hoc est 80. annos, restituitur in integrum, sicut minor. num. 391.

Senex puniendus est mitiori pœna, quam adolescens. nu. 392.

Senectutis plurima privilegia recensentur. nu. 393.

Pie causæ multa privilegia recensentur. num. 394.

Qualitatem requisitam à lege, vel privilegio debet probare volens agere legis, vel privilegij beneficio. num. 395.

Qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet intervenire in tempore actus. nu. 396.

Rex & Respublica poterunt agere pro suis debitis contra socios conductoris. num. 397.

Socij inter se hoc dicuntur habere mandatum, quod possunt sine cessione principalis conductoris agere contra debitores. num. 398.

Nobilis, vel mulier, an contra nobilem, vel mulierem, potest agere privilegio, ne pro debito incarcetur. num. 399.

Nobiles & moniales præferuntur alijs vicinis in elemosynis civibus nobilibus, & pauperibus relictis. num. 400.

Nobiles in quibus casibus plebeis præferantur. num. 401.

Electi qui fuerunt ad maiora officia, & honores, & dignitates, non poterunt inuito ad minora officia eligi. num. 402.

Dos debet solui de mediocribus bonis arbitrio iudicis æstimandi, & non de melioribus. num. 403.

Dos debet solui de meliori re duobus rebustantum extantibus. nu. 404.

Mulier pro solutione dotis poterit eligere terras suis vicinas & coherentes, & idem erit in castris & domibus. num. 405.

Divisio facta inter socios, eligit qui habet domum contiguam domui, quæ venit diuidenda, & ratione contractus mariti, & uxoris. numer. 406.

Mulier habens hypothecam per publicum instrumentum quarentigium executionem petens, contra aliquam rem, poterit eam eligere ad sui debiti satisfactionem. numer. 407.

Variare non potest mulier in casu, quo admittitur electio bonorum, de quibus sibi dos satisfiat. num. 408.

Compensatio in quibus casibus non admittatur. num. 409.

Compensatio non admittitur contra mulierem dotem repetentem, numer. 410.

Compensatio non admittitur contra fiscum & Rempublicam. nu. 411.

Fiscus habet privilegium, quod potest debita petere contra tertios possessores, non excusso principali debitor. num. 412.

Dos utrū habeat privilegium conveniendi tertios possessores principali debitor non discussio. num. 413.

Mu-

Mulieri pro dote cōpetit exceptio lesio
nis etiā intra dimidiū. nu. 414.

Fratri contra fratrem virum de-
tur priuilegium, quod pro debito
non possit incarcerari, nec con-
ueniri in plus quā facere potest.
num. 415.

Frater socius non potest conuenire fra-
trem socium, nisi in quantum face-
re potest. num. 416.

Impensa funeris qua dicatur. nume-
ro 417.

Funeris impensa omnibus debitis &
creditoribus praefertur. num. 418.

Impensa funeris praefertur hypothecis
tacitis & expressis. num. 419.

Impensa funeris praefertur mulieri pro
sua dote. num. 420.

Hospitator potest retinere bona hospi-
tis emortui pro expensis factis in
infirmis, & sepultura. nume-
ro 421.

Succesio proximioris consanguinei
qui moribus, & nobilitate cae-
ros antecedit, praestantiorque sit,
quomodo intelligatur, si in eo-
dem consanguinitatis gradu mas-
culus & femina inueniatur, nu-
num. 422.

In contractibus appellatione filiorum
non veniunt filiae. num. 423.

Femina non succedit nisi per interpre-
tationem masculis non existentibus.
num. 424.

Nominatus aperte quando concurrat
cum nominato per interpretationem,
& declarationem exten-
sivam, praefertur aperte nomina-
tus. num. 425.

Verba adiectiva, & non substan-
tiua, quando interueniens in pri-

uilegio masculini generis, compre-
hendunt tam feminas, quā mas-
culos mera significatione, & non
per interpretationem. nu. 426.

Affirmans se esse nobilem, & vir-
tute praestantiorē & proximio-
rem, & quod nullus eum antece-
dit, licet sit femina, qua hoc affir-
mat in casu successionis, habet
suam intentionem fundatam, si
contrarium non probetur per ad-
uersarium, nu. 427. & limita vi
in nu. 433.

Verba priuilegij licet sint de numero
singulari, cōprehēdūt plures & om-
nes, qui in parigradu proximita-
tis inueniuntur. num. 428.

Duo si contendunt super praestantiam
virtutis, vel nobilitatis, ambo nobi-
les & virtuosius pariter praesumptio-
nem pro se habent. num. 429.

Verba, Cōsanguineus proximior,
comprehendunt tam masculum,
quā feminam: quod procedit et-
iam in materia restringibili, & in
statuto. num. 430.

Relicta parte hereditatis filij vlti-
mi morientis, si duo simul mo-
riuntur, nec quis sit vltimus;
probatur, deficit relictum, nu-
mer. 431.

Relicta si fuerit aliqua quantitas,
vel praeium relinquatur illi,
qui prior tale fecerit, si duo simul
faciunt, nec quis sit prior apparet,
nullus accipit relictum, numer.
432.

Virtuosus & bonus, licet quilibet pra-
sumatur, non praesumitur quali-
tas virtutis & bonitatis in priuile-
giore quæ sita. num. 433.

Summarium tractatus

Resolutio questionis, de qua in num.
422. supra, num. 434.

Qualitas virtutis, & proximitatis
in privilegio requisita si cessave-
rit, verum cesset privilegij disposi-
tio. num. 435.

Admissus semel tanquam bonus &
dignus, non poterit postea reproba-
ri. num. 436.

Variatio regulariter non admittitur.
num. 437.

Datum alicui tanquam bono non tol-
litur, licet illa qualitas postea ces-
sauerit. num. 438.

Conditionem sufficit semel adimple-
tam fuisse. num. 439.

In conditionibus semper attendimus
existentia principium, nec cura-
mus de successu. num. 440.

Legato relicto alicui consanguineo,
sufficit quod sit consanguineus tem-
pore mortis. num. 441.

Dispositio non deficit, etiamsi postea
deficiat qualitas, ob quam aliquis
fuit institutus, vel vocatus. n. 442.

Qualitas excludens, vel admittens
aliquem, debet intervenire in tem-
pore actus. num. 443.

Qualitatem requisitam sufficit con-
currisse in tempore, quo verbum
importat, licet postea deficiat,
sive apponatur qualitas cum ver-
bo dispositivo, sive cum verbo
executivo, aut separativo. num.
444.

Conditionem sufficit semel adfuisse,
licet non maneat, num. 445. &
in num. 450.

Virtutis ratio, vel causa si cessauerit,
non cessat spes recuperandi dictam
virtutem. num. 446.

Modicus animi defectus non facit,
quem imprudentem videri. n. 447.

Virtutem non sufficit incipere ha-
bere quencquam, nisi in ea perseve-
ret. num. 448.

Cessante consanguinitate, qua fuit
causa transferendi tutelam, cessat
ipsa tutela. num. 449.

Virtuosus dicitur aliquis ex multis
actibus virtutis, & non ex unico
actu. num. 451.

Virtuosus verbum significat habitum
& vehementiam, & requirit per-
seuerantiam. nu. 452.

Approbatus semel, vel sufficiens
ad aliquem actum, vel causam,
potest & debet postea reprobari,
deficiente qualitate approbationis,
num. 453.

Gubernator qui admiscit affectionem, vel
collateralem, putans esse sapientem,
poterit eum, si contrarium appa-
reat, expellere, licet habeat ius ac-
quisitum ratione publicae utilita-
tis. nu. 454.

Doctor semel approbatus ex causa po-
terit reprobari. nu. 455.

Aduocato, vel scholari, si fuit pra-
dium datum ob causarum patro-
cinium, si ignorans postea appa-
reat, poterit ei dictum pradium
tollī. nu. 456.

Resolutio prima supradicta questio-
nis. nu. 457.

Malus ille dicitur, qui omnino a vir-
tute vacauerit, & in eo nulla re-
liquia virtutis remanserint, nu-
mer. 458.

Vitium notabile & damnosum re-
quiritur, ad hoc, ut unus prudens
esse desinat. nu. 459.

Duo-

Duobus concurrentibus in pari gradu succedit, qui se nobiliore & maiori virtute pradium probauerit: & si ambo equaliter probauerint, succedent ambo de aequitate iuris, num. 460.

Cap. 10. Obtinens ratione virtutis priuilegium, vel dignitatem, si illam virtutem deserat, sitque omnino malus, & in eo hac cessauerit penitus qualitas, perdet priuilegium & dignitatem: quod secus erit, si in eo aliqua remaneant prima virtutis reliquia, numer. 461.

Caci à muneribus personalibus, & à gabella solutione immunes sunt: & hoc priuilegium & immunitatem poterunt intentare coram Ecclesiastico iudice, num. 462.

Caci inter miserabiles personas annumerantur, num. 463.

Miserabiles persona poterunt laicum coram Ecclesiastico iudice conuenire, num. 464.

Morbo diuturno fatigati dicuntur miserabiles persona: & recensentur miserabiles persona, num. 465.

Caci qui diuitijs pollent, contractationemque habent, non sunt immunes à muneribus patrimonialibus, nec à collectis, vel gabella, num. 466.

Text. in capit. licet de censibus interpretatur, & ponderatur l. 5. titul. 3. part. 3. & l. 11. & 32. titul. 18. lib. 9. Recopil. num. 467.

Immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione, neminem excusat à muneribus patrimonialibus, num. 468.

Priuilegia concessa miserabilibus personis non censentur reuocata per generalem priuilegiarum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, num. 469.

Priuilegium concessum miserabilibus personis, non potest renuntiari, numer. 470.

Priuilegium obtentum à duobus socijs, in quo tantum unus eorum continetur, utrum amobus proficit, num. 471.

L. 1. C. de diuersis rescriptis, & l. 40. tit. 18. p. 3. & l. si communem. ff. quemadmodum seruit. amittantur, interpretantur: & questio pradieta limitatur, num. 472.

Pradium emptum à fratre proprio nomine, qui stat in communem cum alijs fratribus, utrum efficiatur commune, an proprium solius ementis, num. 473.

Conciliatio diuersarum opinionum su pradieta questionis, num. 474.

Recipiens aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum, que in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs heredibus communicare, num. 475.

Pradium Realengo, quod pater sine titulo Regali possidebat, & post eius obitum fuit unus ex filiis eius venditum, utrum teneatur talis filius cum alijs fratribus communicare, num. 476. & num. 478. & 481.

Conducta res, vel in emphytheusim concessa si conductor, vel emphytheuta eam colit, melioremq. reddit, finita locatione, vel emphytheusi praeferuntur filij alijs extraneis, num. 477.

Summarium tractatus

Propter dictio, quid significet. nu. 479.
Res hereditatis si vendatur, nulla facta hereditatis mentione, sed simpliciter tanquam particularis res venditur, non habetur pro hereditaria. nu. 480.

Lex pœnalis & odiosa, quæ regulariter restringitur, fallitur favore Reipublicæ. nu. 482.

Exensio fit in odiosis, quando tractatur de favore animæ. nu. 483.

Privilegia causæ piæ recensentur per remissionem. nu. 484.

Privilegiatus taliter, quod conveniatur solummodo coram certo iudice, intelligitur quoad personales actiones. nu. 485.

Privilegiū habens eximens eum à iurisdictione sui iudicis ordinarij, non valet, nisi assignet alium iudicem, sub quo ille exemptus possit conveniri. nu. 486.

Renuntiationes de iure communi valebant absq. temporis assignatione, vel limitatione. nu. 487.

L. 4. tit. 4. lib. 7. Recop. in quantum limitat tempus renuntiationis, dicitur pœnalis, & odiosa, & venit restringenda. nu. 488.

Dies quinque modis annumeratur. nu. 489.

Tempus, quatenus est quantitas continua, dividitur in partes, & quæ sint partes temporis, & quæ partes anni, & mensis, & diei, & horarum, traditur. nu. 490.

Dies renuntiationis, utrum tota, vel de momento ad momentum annumeretur, & quid in termino, disputatur, num. 491. usque ad num. 494 cum seqq.

Ubi in prima die renuntiationis inspicitur, quod magis convenit illi, in cuius favorem disposita est dilatio, aut annumeratur, vel restringitur prima dies, & in eius favorem fit interpretatio. num. 494.

Princeps, vel fiscus, quando ob causam pœnalem aliquod prætendunt ius, vel interesse, nullum habent privilegium, sed potius fit interpretatio contra Principem, vel fiscum in favorem tertij. 495.

In dubijs semper eligere debemus illam partem, per quam utrique parti consulatur, & quæ minus est onerosa. num. 496.

Dies ultima renuntiationis, utrum debeat esse perfecta, vel impleta, vel sufficiat aliquam illius partem attingere, num. 497. & in num. 498.

Dies perfectus & impletus dicitur ultimam horam attingens, etiamsi tota exacta non fuerit. num. 499.

Diei ultimi initium in omni spatio a lege statuto instar putatur esse totius & ultimi diei. nu. 500.

Minor qui naturaliter est 20. annorum, quia non habet eos completos, civiliter dicitur habere eos completos, & ita sunt interpretanda leges, & constitutiones, & edicta, nisi aliud nominatim caveatur, num. 501. & num. 502.

Cassaneus increpatur, & ad iura ab ipso aducta respondetur. nu. 503.

Remotus à prima dignitate, illo medio tempore, quo transfert ad aliam maiorem, retinet primæ dignitatis privilegia. nu. 504.

Pro-

Prohibitum administrare aliquod officium, non potest colore quasito sub alio nomine simulato ad illud admitti. num. 505.

Ciuitatis concilium non potest immunitatem aliquam concedere alicui. num. 506.

Ciuitatis concilium potest immunitatem concedere remunerationis causa. num. 507.

Ciuitatis concilium potest donationem facere remunerationis causa, & limitatur ut in num. 87. supra. num. 508.

Consuetudo, quæ tollit priuilegia dignitatis non valet. num. 509.

Causa commissa à concilio ciuitatis, vel Principe, ratione rescripti, vel priuilegij alicui ex decurionibus, utrum possit ab eo prosequi, si causa nondum finita desinit esse decurio, pro utraque parte disputatur, & negativè resolvitur. numer. 510.

Causa commissa canonico per Sedem Apostolicam, si post rescriptum, vel litterarum receptionem desinat esse canonicus, poterit ab eo prosequi, & ratio redditur. nu. 511.

Originarius alicuius loci, si alibi uxorem ducat, & aliquando in locum sui originis vendat, vel contrahat, potiri debet priuilegio, & exemptione illius loci sui originis: si aliquod circa solutionem gabella, vel aliorum iurium, vel tributorum habeat, & pro originario, & non pro forensi habetur: quod extenditur ad mulierem originariam alibi nubentem. num. 512.

Recuperans officium, vel dignitatem, per priuilegium, vel gratiam Principis, non recuperat vocem, nec locum, quod extenditur, & limitatur pluribus modis. num. 513.

Restitutus à Principe, utrum recuperet bona confiscata, & quando. num. 514.

Priuilegia derogantia quibuscunque personis non derogant collegio, numer. 515.

Mater, quæ habet priuilegium, quod possit filios mentecaptos exemplariter substituere, utrum hoc perdat priuilegium per transitum ad secundas nuptias, ubi late differtur per plures numeros, num. 516.

Facilius amittitur, quod speciali iure indultum est. num. 517.

Mater, quæ transiit ad secundas nuptias, suspecta est circa substitutionem filij mentecapti, cuius vitæ insidiari præsumitur, numer. 518.

Mater transiens ad secundas nuptias præsumitur excoiatrix sui primi filij propter filiam secundi matrimonij. num. 519.

Mulier notatur magis incontinentia nota, quàm vir. num. 520.

Turpius hominum iudicio aestimatur si fœmina secundo nubat, quàm si vir secundam ducat uxorem. nu. 521.

Filij grauiori afficiuntur iniuria matre secundo nubente. nu. 522.

Ratio qua matri filiorum administratio, & iugula auferuntur in pœnaltibus, & adiosis, & correctorijs extenditur, & limitatur. nu. 523.

Summarium tractatus

Dictio taxatiua etiam in materia non lata non excludit casus habentes eandem rationem. num. 524.

Similes casus non excluduntur à iure etiam per verba taxatiua. numer. 525.

Lex generaliter loquens restringitur ex ratione, quæ præcipue attenditur. num. 526.

Ratio licet non sit expressa in lege, si tamen coniectura dicitur, ab ea argumentum extensivæ, vel limitativæ sumere licet, numer. 527.

Privilegium, si iniustum esse cæperit, aut in tertij præiudicium, aut abrogandum est, aut saltem limitandum. num. 528.

Actus qui semel perfectus est, non resolvitur ratione impotentia, & inhabilitatis, ubi limitatur, numer. 529.

Substitutio est administrationis species. num. 530.

Ineptum est, regulam non fallere, si æquitas videatur. num. 531.

Pæna secundò nubentium, tam viri quam uxoris, sunt communes, n. 532.

Pæna secundò nubentis non habet locum, cum unus est tantum filius. num. 533.

Femina sua natura sunt debiliores et frigidiore, & sexum sæmineum, quasi læsione naturalem, & detrimentum esse putandum est, secundum Aristotelem. nu. 534.

Mulieres domesticis negotijs, & rebus tantum præsent, atq; à publicis negotijs abstineant. nu. 535.

Tutelam administrare virile munus est. nu. 536.

Matri viduæ & maritali iugo soluta tutela filiorum permittitur, si secundis nuptijs renuntiauerit. num. 537.

Extensio non fit à tutela ad substitutionem, & natura extensionis est, ut casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualisatis, numer. 538.

Extensio ad hoc ut fiat in pænalibus, oportet esse in omnibus æquiparationem. num. 539.

Extensio non fit in pænis, quæ ipso iure inferuntur. num. 540.

Extensio in materia favorabili non fit ab eo, in quo maior ratio urget, ad id in quo minor militat ratio. n. 541.

Pæna à iure non irrogatur, nisi expresse caveatur. num. 542.

Singula temporis momenta inspicienda sunt in his, quæ tempore variantur. num. 543.

Donatio facta ante ingressum religionis, vel renunciatio legitima, utrum valeat, stance c. 16. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino, vel eius forma exacte requiratur. num. 544.

Testamentum ante ingressum religionis rectè fieri potest. num. 545.

Donatione facere potest volens ad religionem transitum facere, & maius iuramentum instituere. num. 546.

Novitius intra annum probationis dicitur laicus, & pro laico reputatur tanquam si nunquam in monasterium ingressum fuisset. nu. 547.

Tex. in c. 16. sessione 25. de reformatione Concilij Tridentini, quod intelligatur de iam religionem ingressis, ubi de interpretatione mul-

torum

torum verborum dict. c. 16. num. 548. & in num. seqq.

Tex. in cap. 15. sessione 25. de reformatione Concilij Tridentini interpretatur. num. 549.

Descriptum Principis, vel priuilegiū, quantum possibile est, debet ad ius commune reduci, num. 550.

Ioannes Gutierrez reprobatur. num. 551.

Spini opinio interpretatur. nu. 552.

Nauarro, & fr. Manuel Rodriguez interpretantur, num. 553.

Argumentum à simili non habet locum, quando sequitur iurium correctio. num. 554.

Argumentum à simili non tollit clarā iuris dispositionem, nec valet data aliqua dissimilitudine. nu. 555.

Verisimile dicitur, quod iuri communi non contradicit, & ei conuenit. num. 556.

Casus omissus à noua dispositione intelligitur secundum ius antiquum. 557.

Argumentum à simili, vel ab eadem ratione, fallax est. num. 558.

Dispositio Principis correctoria, licet ratio in ea dederit extēsiōi locum, si alia ratio legis scripta contradicit, nō poterit seruari: quando expressa dispositione non derogatur. n. 559.

Extēsiōis natura est, ut casus, ad quem fit extēsiō, sit eiusdem qualitatis. num. 560.

Extēsiō ad hoc, ut fiat in pœnali-bus, oportet esse in omnibus æquiperationem. num. 561.

Extēsiō nō fit in pœnis, quia iure ipso inferuntur, ex similitudine rationis, secundum communem, nu. 562.

Extēsiō nō fit etiā in materia fauorabili ab eo, in quo maior ratio urget, ad id in quo militat minor ratio. num. 563.

Pœna non irrogatur, nisi expresse iure caueatur. num. 564.

Tex. in c. 16. sessio. 25. de reformatio. in Concilio Tridentino interpretatur per dominos Cardinales reformationis: & alia interpretatio traditur, nu. 565. & in nu. 566.

Quoque dictio est repetitiua similis qualitatis. nu. 567. Cap. 14

Priuilegiū cōcessum habitantibus in aliquo loco, censetur cōcessum dicto loco, & non in eo habitantibus. n. 568.

Legatum relictum ciuibus alicuius ciuitatis videtur datum, & relictum ciuitati: & legatum relictum sacerdoti videtur Ecclesia relictum. num. 569.

Restitutionis priuilegium concessum Ecclesijs extenditur ad hospitalia. num. 570.

Ecclesia nomine includitur omnispius locus. num. 571.

Concessio si fiat à Rege de aliqua ciuitate cu terminis & aquis, tale priuilegiū restringitur ad solā iurisdictionem, & non ad concessione terminorum ipsius ciuitatis. nu. 572.

Concessio territorij alicui facta nō extenditur ad illud, quod antea erat concessum vicinis. nu. 573.

Priuilegium portagij alicui concessum à Principe extenditur tantum in terris concedentis. nu. 574.

Hospitās fratres ordinū, vtrū gaudeat priuilegijs eorum. nu. 575.

Priuilegia concessa cōtra ius naturale non valent, nec tenent. nu. 576.

Pri-

Summarium tractatus

Privilegia concessa contra iura Regia,
vel contra fidem, non valent, nec
tenent. nu. 577.

Privilegiolum in declaratione faciēda
à Principe non est necessaria par-
tis citatio. nu. 578. & de veritate,
in nu. 580. & 582.

Declarans nil facit de nouo, numer.
579.

Citatio partis necessaria est in declara-
tione privilegiorum. nu. 580.

Citatio requiritur in vnoquoque ne-
gotio, ubi versitur alicuius pra-
iudicium. nu. 581.

Declaratio & conciliatio quaestionis,
de qua in nu. 578. supra, nu. 582.

Reuocare nō potest Princeps privilegia
concessa ob causam auerisam. n. 583.

Reuocare, vel interpretari poterit Prin-
ceps privilegia mere gratiosa absq̃
partis citatione. nu. 584.

Citatio non est necessaria in his, quā
dependent à mera voluntate. n. 585.

Sarmiento, & Molina conciliantur
in diuersitate opinionum in cita-
tioris materia circa reuocationem
privilegij. nu. 586.

Alimenta relicta ex aliquo pradio su-
menda, vel pradium relictū, vt
ex eo alimenta acquirantur, vtrū
pradium relictū in proprietate
consecratur. nu. 587.

Relictum quotannis ex certo pradio,
vel censu debetur perpetuo, & ab
heredibus prestabitur, licet pradiū
& census pereat. nu. 588.

Confessio de recepto facta à procurato-
re, tutore, vel administratore, de fi-
ciente vera numeratione, nō valet
in praiudicium partis, secundū com-
munem opinionem. nu. 589.

Confessio de recepto facta ab executore,
receptore, & susceprore Regalium
reāditum valet, licet non consuet
de vera numeratione, & eius apo-
cha creditur. 590.

Confessus schedula, vel scriptura se cū
tu debere, subintelligitur, & idē,
reddere, promisso. num. 591.

Deberi non potest, nisi illud quod exi-
gi potest. num. 592.

Confessio facta à factore, procuratore,
vel negotiorum gestore de magna
summa recepta virtute mandati,
cum exceptione tali, quod eam con-
sumpserit mandatarius in salario
sibi assignato, & in aduocatorum
& tabellionum expensis, nihilque
debere dicat, paratumq̃ esse ad ra-
tionem reddendam, vtrum paratū
habeat executionem. num. 593.

Confessio habet executionem paratam,
sicut sententia. nu. 594.

Confessio facta in iudicio actionē, &
obligationem parit, etsi causa non
fiat declaratio. num. 595.

Executio, vt locū habeat ratione cōfes-
sionis, oportet, quod confitens dicat,
se debere, & non idem importat, re-
cipi, vel exigi virtute alicuius mā-
dati, de quo in n. 598. infra n. 596.

Confessio incidet facta ad aliū finem
non multum nocet. nu. 597.

Confessio facta in iudicio sine stipula-
tione, vel verbo, Promitto, vel
Debito, executioni mandabitur de
iure Regio. num. 598.

Instrumentū dotale de iure antiquo, &
nouiori mādabitur executioni, si cō-
stiterit de dote debita, vel recepta,
licet deficiat stipulatio, vel red-
dendi obligatio. num. 599.

Depo.

Depositarius, vel **sequester**, non potest cōpelli ad reddēdos omnes fructus rei depositæ, vel sequeſ. ¶ dedita: sed in primis citari debet ad rationes reddendas, ut rationibus redditus reliqua restituatur. num. 600.

Depositarius, vel **sequester** expensas deducere potest. num. 601.

Procurator & **exactor** expensas deducere potest. & **salarium**. num. 602.

Confessio verū pro parte acceptari, & pro parte reprobari possit. num. 603.

Cap. 14. **Præses**, hoc est, **Corregidor**, o **Alcalde mayor**, qui non inuenit fideiussorem tempore syndicatus, utrum carcerari possit, donec fideiussorem inueniat, vel cautionem iuratoriā præstare sufficiat. num. 604.

Iudex nō tenetur in plus quā facere potest, nec incarcerari potest pro debito civili. num. 605.

Nobilis fideiussor in condēnatione pecuniaria, utrum incarcerari possit. num. 606.

Nobilis utrum tacite possit suū priuilegium renuntiare. num. 607.

Priuilegiū proueniēs ex nobilitate naturalis non perditur. num. 608.

Priuilegium concessum à Principe de extrahendis aquis intelligitur reseruata commoditate alterius habentis anterius priuilegium aquam extrahendi, & amplia. num. 609. ut in num. 611.

Priuilegia publica utilitati damnoſa non sunt recipienda, sed tamen restringenda. num. 610.

Ampliatio questionis, de qua supra in num. 609. num. 611.

Lex, priuilegium, vel rescriptū habet clausulā derogatoriā ad futura priuilegia, vel rescripta, nunquam derogatur per contrariam dispositionem, nisi sit dictum in specie, Non obstante talilege, priuilegio, vel rescripto. num. 612.

Clausula, Non obstante, non est necessaria in dispositione, quam Princeps appellat priuilegium, vel suo signat sigillo priuilegiolorum, quia ipso facto apparet, quod Princeps uelit infringere legem. num. 613.

Certa sciētia Principis habet vim clausulæ derogatoriæ. num. 614.

Clausula, Non obstante, quando requiratur, & quomodo sit accipienda & clausula, **Certa sciētia**, motu proprio, de plenitudine potestatis, tollens omnes defectus, & alia clausula, quid importent, num. 615 & nu. 725. infra.

Præscribi non possunt ea, quæ competunt per modum facultatis, nec facultas deducendi aquam ex flumine nauigabile. num. 616.

Priuilegium concessum calceolarijs, seu sutoribus, extenditur ad eorum ministros ex ipsa vi concessionis. num. 617.

Faminiū genus comprehenditur in priuilegio, vel rescripto, licet in masculino sit concessum, numero 618.

Priuilegium, vel exemptio si concedatur à Principe, ut decima, aut gabellæ non soluatur de aliquarum rerum venditione, talis exemptio extenditur ad census impositionem super illa re. num. 619.

Pis.

Summarium tractatus

Piscari in mari naturali iure omnibus est concessū, adeo ut ne exteris prohibitum sit. nu. 620.

Piscari in mari si prohibeatur, cōpetit actio iniuriarum. nu. 621.

Piscandi in mari ius de regalib⁹ est, & Rege prohiberi potest talis piscatio. nu. 622.

Piscandi ius in mari, & quod illic alius piscari nō possit, potest à Rege vendi, vel priuilegio concedi, cū declaratione, de qua ibidem. nu. 623.

Priuilegia prohibētia aliorū piscationē in mari intelliguntur de iure tertio non quāsito. nu. 624. & ut ibid.

Tenor priuilegiorū semper inspiciendus est ad eorū verā explicationem & interpretationem. nu. 625.

Priuilegiū ad res, vel personas in eo nō expressas extendi nō debet. nu. 626.

Verba priuilegij debent aequitati conformari, & à verborum forma sine certa scientia non est recedendum. nu. 627.

Bona immobilia minorū, nisi magna interueniente causa peculiaripriuilegio vendi non possunt. nu. 628.

Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum, ad hoc, ut retractari non possit: & quae sint necessaria in tali venditione, late agitur. nu. 629.

Alio realiscōpetit minoribus, si eorum bona immobilia sine exacta solennitate vendantur. nu. 630.

Decretum iudicis circa bonorum immobilium venditionem necessarijs requisitis non precedentibus inualidum est, & à minoribus poterit retractari. nu. 631.

Venditio si rescindatur in minorum

bonis immobilibus ob solemnitatis defectum, quid debeat minor compensare. nu. 632.

Condēnato ad rē cū fructibus restitutionem quā cōpensatio admittatur, ubi late per remissionem. n. 633.

Fiscus à sentētia cōtra se lata tāquam priuatus appellare debet. n. 634.

Sententia quando contra fiscum legitime lata dicatur. nu. 635.

Sentētia contra fiscū lata per in integrū restitutionis remediū intra triennium retractatur: & quando sit ipso iure nulla. nu. 636.

Sentētia cōtra Rēpublicā lata, quomodo & quādo retractanda sit, & quae habeat priuilegia. nu. 637.

Sententia nō retractatur in causis priuatis per procuratoris, vel aduocati absentiam. num. 638.

Fiscus si fuerit legitime defensus, & amississet instrumētū, et iurium ad se pertinentiū productionē, quomodo ei succuratur, & quomodo priuato in predicto casu. nu. 639.

Priuatus si probauerit, non habuisse facultatem producendi instrumenta ante sententiam, intra triennium restituitur ex clausula generali: & quid in sententia corrupta pecunia lata. nu. 640. & nu. seq.

Sententia lata contra fiscum, vel Rēpublicam per prauaricationem ex gratia, vel ambitione, per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in priuato. nu. 642.

Priuilegia cōcessa circa reccissionē sententiarum in causis fiscalibus publicis, vel priuatis, per remissionem rescensentur. num. 643.

ap. 15. *Sententia lata ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, non debet executioni mandari. num. 644.*

Sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudicatam peculiari priuilegio. num. 645.

Sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis, retractari potest per instrumenta, vel testes nouiter repertos. num. 646.

Lex quando disponit cum qualitate, agens ex legis priuilegio, vel beneficio, debet eam probare, quia qualitas requisita in priuilegio debet obseruari, & exacte probari, ad hoc, ut priuilegium valeat, num. 647. & 648.

Qualitas admittens, vel excludens aliquid, debet interuenire in tempore actus. num. 649.

Honori maioribus factos ad minores deuocari non posse, certum est. n. 650.

Nobiles & moniales sunt sepe praefereendi ceteris vicinis rusticis & plebeis in distributione annonae, vel elemosinae factae à Principe, vel ab aliquo priuato, vel virtute priuilegij. num. 651.

Distributores elemosinae, verum licet possint inter pauperes consanguineos & externos distribuere. nu. 652.

Nobiles & digniores in officiis & dignitatibus Reipublicae sunt plebeis praefereendi. 653.

Nobiles in beneficiis consequendis & in dispensationibus aequiparantur literatis, & ceteris paribus sunt praefereendi. num. 654.

Nobilium voces praefertur in electionibus & alijs actibus, quando voces sunt numero aequales. nu. 655.

Clausula finalis & impulsiva, quae dicitur in priuilegio, vel dispositione. num. 656.

Causa quae ex proemio, seu praefatione sumitur, praesumitur, & dicitur finalis. num. 657.

Voluntas & mens disponētis ex proemio maxime colligitur. num. 658.

Verbis priuilegij, seu dispositionis standū est, quando non constat aliud ex mente disponētis. num. 659.

Priuilegium, titulus, & indultum, utrum per spatium triginta annorum praesumatur, & de veritate, nu. 660. & in nu. 662.

Testamentū praesumitur solēne ex diuturnitate temporis. nu. 661.

Veritas & resolutio illius questionis, de qua supra in nu. 660. & 662.

Impossibile reputatur, quod à Principis, vel Potēstatis penderet potestate, vel sine eorum autoritate possideri non potest. num. 663.

Solemnitas mandati non praesumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos. num. 664.

Titulus non praesumitur per diuturnitatem temporis, quando ei resistit ius commune. num. 665.

Titulus non praesumitur per diuturnitatem temporis, quando adest contraria iuris praesumptio, numer. 666.

Conditio si adsit in priuilegio, debet ad vngue obseruari: quia conditio inducit formam, quae omisa corrumpit dispositionem, & non fortitur effectum, & quomodo id intelligatur, num. 667. & in num. seqq.

Resolutio questionis, de qua supra in nu. 667. & 668.

Verba

Summarium tractatus

Verba privilegij seu dispositionis, quādo sunt in gerundio, & iunguntur tempori praesenti, vel de praeterito, necessario modum & qualificationem, & non conditionem significant. num. 669.

Privilegium si concedatur alicui cum facultate nominandi alium post se, & iste primus mutaverit statum in peius, utrum amittat facultatem nominandi. num. 670. & in num. 673.

Mandatum censetur renovatum per mutatione mandatarij in peius. nu. 671.

Mutatione status in peius censetur renovata potestas data executori vltima voluntatis. nu. 672.

Resolutio quaestionis, de qua supra, nu. 670. & num. 673.

Deportatus non perdit per deportationem facultatem eligendi. n. 674.

Electio atque nominatio in vim facultatis non tollitur, etiamsi interveniat bonorum, honoris, & status privatio. num. 675.

Lex si cum Cornelius, lex cum quis sibi, aut Titio. ff. de solutionibus, interpretantur. num. 676.

Mandatum censetur renovatum per mutationem mandatarij in melius, num. 677. ut ibidem.

Lex liberto. §. Largius ff. de annuis legatis interpretatur. num. 678.

Statum primum recuperat, qui penitentiam agit, & misericordiam petit. num. 679.

Statum primum recuperans potest bona de novo acquirere, & contractus facere, & cessari. num. 680.

Ius nominandi, vel eligendi alium post se, utrum transeat ad heredes, si in

vita electio, vel nominatio facta non fuerit. nu. 681. & nu. 685.

Transmissibilia non sunt ea, quae consistunt in animo. num. 682.

Ius interpretandi, seu declarandi, ad heredes non transit iuxta aliquorum sententiam. num. 683.

Statuta antecessorum minimè possunt explicare successores. num. 684.

Resolutio quaestionis, de qua nu. 681. num. 685.

Ius contractus ad heredes non nominatos transit. num. 686.

Facultas eligendi transit ad heredes illius, ad quem electio pertinebat. num. 687.

Emphytheusis si est concessa pro se, & quos nominaverit, trāsit nominatio ad heredes illius, qui in vita sua non nominaverit: & Titio nomina eo. censetur etiam eius heredes nominati. num. 688.

Angeli opinio tenētis, quod successores minimè poterūt explicare statuta praedecessorum refellitur. n. 689.

Statutum à decurionibus editum ab eorum successoribus, vel à populo explicari potest. num. 690.

Iudex poterit explicare expēsas, quas eius praedecessor sua sententia taxandas referuaverit: & poterit interpretari dubiam sui praedecessoris sententiam. num. 691.

Ius declarandi iure proprio ad heredes, vel successores transit. nu. 692.

Declarare, seu interpretari poterit Princeps privilegia sui praedecessoris. num. 694.

Verba privilegij videlicet, Con todos sus terminos aguas vertientes y morrantes, y con la jurisdiccion

cion ciuili y criminal, mero y misto imperio, quid cōprehēdās, & alia multa de materia tradita ab Auendaño recensentur. nu. 694.

Explicatio priuilegij quando ad Principem tantum spectet. nu. 695.

Dispositio per verba quantūcūq; precisa & vniuersalia recipit cōgruā interpretationem. nu. 696.

Intentio, & anima legis & dispositio nis, potius consideranda est, quā ipsa verba. nu. 697.

Mulier, quā cōtractationi & negotiationi assistit, si fallit, hoc est, Scalga, perdit priuilegium, & poterit sicut quilibet homo incarcerationi. n. 698.

Verba priuilegij si sūt clara, nō est ab eis recedēdū, si tamē sunt obscura, et possūt ad diuersa adaptari, illud debet accipi, vbi priuilegiū et dispositio magis valeat, quā pereat. n. 699.

Procuratores Curia Regis, quos Procuratores de Corte, appellamus, dum in Curia assistunt, nō possūt peculiariter priuilegio incarcerationi, nisi in casibus expressis in l. 10. titul. 7. lib. 6. Recopil. num. 700.

p. 16. Decuriones, qui pro sua ciuitate in Curia Regia assistunt alicui negotiationi, nō poterunt incarcerationi, nec detineri pro debito ciuitatis intra tempora sue negotiationis, & habent priuilegium reuocandi domum. nu. 701.

Verba priuilegij debent intelligi in casu de quo iure communi nō disponitur. nu. 702.

Verba generaliter intelligūtur de prima persona, & de prima vice, n. 703.

Verba priuilegij de sua natura intelliguntur perpetua. nu. 704.

Relictū pro dotādis mulierib; pauperibus nō potest distribui pro dotandis viduis pauperibus, nu. 705. & in nu. 789. infra.

Verba contenta in priuilegio Principis debent equitati conformari: licet hoc prædicta verba nō patiantur. nu. 706.

Iurisdictio si à Principe conce datur in aliquo castro, vel villa exercēda, si incolae augeantur, edificiaq; de nouo fiant, nō videtur aucta iurisdictio in Principis, vel tertij præiudicium, nisi ex tacito ipsius consensu. id perpendatur. nu. 707.

Iurisdictiōe habēs in aliquib; oppidis, utrū ratione illius habeat aliquod ius in pascuis publicis: Et utrū agri cōmunes duabus ciuitatibus possint ab altera earum coli absq; alterius consensu. nu. 708.

Uicinus exemptus à ciuitate, utrū retineat ius pascendi, quod in territorio habebat, antea quā eximeretur. num. 709.

Clausula ex certa scientia, & nō obstante, & motu proprio, intelligitur in priuilegio, vel rescripto geminato. nu. 710.

Causa concedendi gratiā, vel priuilegiū, utrū debeat esse vera, finalis, & impulsua: & utrū deficiente prædicta causa corruat priuilegium. nu. 711.

Variare potest semel patronus laic⁹ in nominatione & electione: quod patrone clerico nō licet. nu. 712.

Patronus laicus, qui cum iuramento promittit, nō variare, tenetur, id seruare, & nō poterit variare. num. 713.

Va-

Summarium tractatus

Variatio nō est permiffa in patrono laico, quando res non est integra, & post acceptationem electi, & nominati. num. 714.

Electio & prefentatio alicuius facta à patrono est inefficax absq; approbatione Episcopi. nu. 715.

Clausula testamenti, vel dispositionis, excludens Episcopum ab executione causæ piæ est nullius momenti. nu. 716.

Ius collectandi, seu nouæ gabellæ imponendæ, nō videtur cōcessu à Principe iurisdictionem concedente. nu. 717.

Regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quæ soli Principi sunt reservata. nu. 718.

Regalia censentur cōcessa, quādo Princeps aliquem inuestiuit de castro cum mero & misto imperio, & omnibus Regalibus. nu. 719.

Regalia censentur concessa, quando in priuilegio aliqua conceduntur in specie, & additur, vel subiicitur, cum alijs iuribus quibuscumque. nu. 720.

Regalia nō censentur concessa, quando simpliciter cōcessum est castrum cum omni iure Principis, nu. 721. & nu. seqq.

Limitatio precedentis quæstionis traditur. nu. 722.

Vetigalis impositio, nec pedagium nō videtur concessum per verba priuilegij quantumcunque generalia. num. 723.

Verbis subgeneralibus non veniunt Principi reservata. nu. 724.

Clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, & clausula supplēs omnes de-

fectus, & ex plenitudine potestatis, quid importet, nu. 725. & nu. 615. supra.

Dispensare videtur Princeps in incapacitate conferens beneficium, vel gratiam incapaci ex certa scientia. nu. 726.

Princeps concedens rescriptum delegatorum supplicanti videtur eum habilem facere ad allegandum, numer. 727.

Certa scientia requiritur in Principe, & Pontifice ad hoc, ut sit dispensatum cum incapaci secundum veram resolutionem. nu. 728.

Dispensare non videtur Papa super ætate promouendo minorem ad beneficium eius ætatis ignorans defectum, secus si eius ætatis fuisset certus. nu. 729.

Papa promouens spurium ad Episcopatum, videtur eum restituere natalibus, si ex certa scientia faciat. num. 730.

Certa scientia Principis in promotione, vel beneficio conferendo, potest per testes probari. nu. 731.

Priuilegium concessum alicui, vtrum ad fideiussores extendatur. num. 732.

Priuilegium personale, & illud, ne quis conueniatur in plus quàm facere potest, non transit ad fideiussores, secus in realibus priuilegijs. num. 733.

Fideiussor non gaudet beneficio cessionis bonorum principalis debitoris. num. 734.

Creditor, qui habet priuilegium pignoris, vel hypothecæ, vel fideiussorē pro suo debito, non prauidetur, quando

quando debitor bonis cedit, vel quã
do ei sit remissio debiti à maioripar
te creditorũ, & nihilominus habet
recursum contra fideiussorem, &
contra res hypothecas. nu. 735.

Creditor habens fideiussorẽ, pignus, vel
hypothecã pro suo debito, compellitur
stare dilationi concessa à maiori par
te creditorum. num. 736.

Priuilegium mendaciter impetratum
est nullius momenti. nu. 737.

Priuilegiũ non egrreditur personas no
minatas in eo, & duobus impetran
tibus, & uni concessum, illi tan
tum prodest: nisi sit causa commu
nis, & indiuidua, vel in seruitute,
vel in sportulis. num. 738.

Originale priuilegium est exhiben
dũ pro eius probatione, & non de
bere esse casum in parte substantia
li, nec suspectũ, & ibi qua dicatur
pars substantialis, & qua suspe
cta. num. 739.

Exemplari potest priuilegium, vel
instrumentum de mandato iudi
cis, licet non interueniat Regium
mandatum secundum consuetu
dinem approbatam, & non sufficit
sola notarij, vel tabellionis auctori
tas in traductione. nu. 740.

Exemplo alicuius priuilegiij, vel re
scripti, manu notarij, vel tabellio
nis traducti, statur, si Princeps,
vel Papa dicat, tali traductioni
credendum. num. 741.

Exemplo exempli alicuius priuile
giij, vel scriptura non creditur,
nisi fuerit exemplatum de man
dato iudicis, & cum partis cita
tione, ubi vera resolutio in pra
ctica. num. 742.

Renouari potest priuilegium, vel in
strumentum antiquum iudicis au
thoritate. num. 743.

Appellatio est defensio. num. 744.

Defensio nõ potest tolli à Principe, cũ
sit de iure naturali. nu. 745.

Appellatio vtrum possit tolli à Princi
pe priuilegio, vel rescripto Pontifi
cis. num. 746.

Cuatio nullatenus tolli videtur per Cap. 3.
clausulam rescripti, vel priuile
giij suppleñtis omnes defectus iuris.
num. 747.

Naturalis filius an succedat in iure
patronatus. nu. 748.

Legitimationis priuilegium a Prin
cipe concessum non includit patro
natus successionem, nec incapaci
tatem. nu. 748.

Naturalis filius non excluditur à iu
re patronatus, quod prouenit ex
parte matris, vel delato per
aunum maternum neposibus suis, nu
mer. 749.

Iudex laicus non potest cognoscere in
spiritualibus, nec in spiritualibus
annexis. nu. 750.

Annexi & cõnexi idẽ est iudicium, et si
annexũ sit maioris valoris. nu. 751.

Domo destructa, vel castello adifi
cato per priuilegium Principis, v
trum sit priuilegium destructum,
& eius dispositio cessauerit. num.
752. & in numeris sequentibus, ma
ximè in nu. 759. & 760.

Domus resecta alia domus dicitur:
& qui resecit, nouum opus facit,
quando fundus domus destructa
fuit. nu. 753.

Interitus rei omnia iura tolluntur. nu.
mer. 754.

Summarium tractatus

Servitus semel extincta, non reuiviscit. num. 755.

Reficiens domum non funditus destructam novum opus facere non videtur. num. 756.

Mutata res eadem esse dicitur, numer. 757.

Animus, & voluntas ex facto, vel non facto probatur. nu. 758.

Resolvitur questio, de qua in nu. 752. & in nu. 759. & in nu. seqq.

Domus si destruaturs cum spe reparationis, durat res habitu, licet non actu: sed si destruaturs sine spe reparationis, desinit esse, numer. 760.

Civitas si destruaturs cum spe reparationis, durant eius privilegia: si tamen perpetuo, & sine spe reparationis est destructa, privilegia extinguuntur, & delentur: Vbi alia optima questio de turri destructa, & alteri concessa. nu. 761.

Privilegium concessu rebus transit cum illis ad successorem. nu. 762.

Mutata persona mutatur privilegium. num. 763.

Decimarum fructus est quid temporale, & vendi, & locari potest, & post venditionem non dicitur fructus decimalis Ecclesiasticus, & perdit nomen, & privilegium. n. 764.

Iudex laicus, & non Ecclesiasticus, cognoscit circa res decimales postquam translatae sunt in laicum per alienationem. nu. 765.

Qualitas rei dotalis & decimalis, & aliarum similium rerum, non transmittitur, nisi quando habet eadem subsistentiam persona mutata: sicut non mutata. nu. 766.

Maritus potest agere pro uxore, & est administrator omnium bonorum uxoris. nu. 767.

Maritus, utrum de bonis uxoris solutionem recipere possit, & pars affimatina eligitur. nu. 768.

Coniuncta persona solutionem recipere non potest. nu. 769.

Administrationem habens coniuncta persona potest debitum exigere, & recipere. nu. 770.

Pater habens administrationem bonorum filij potest debita filij exigere, & recipere. nu. 771.

Coniuncta persona dicitur de iure no uiori, usque ad quartum gradum. num. 772.

Coniuncta persone multa specialia referuntur. nu. 773.

Coniuncta persona sine licentia & mandato potest in iudicio agere, cum rati cautione. nu. 774.

Coniuncta persona proprii dicitur procurator. nu. 775.

Coniunctis sunt interdicta ea, quae requirunt speciale mandatum, nisi ipsi habeant alias speciale mandatum. nu. 776.

Privilegia duo, vel rescripta si inveniuntur eiusdem temporis & data, quod eorum praeseratur, late agitur per remissionem. nu. 777.

Ususfructus relictus ad vitam, utrum spiraret per religionis ingressum. n. 778.

Mors civilis, vel media, vel maxima capitis diminutio, non sufficit ad amissionem ususfructus, sed mors naturalis requiritur. nu. 779.

Filio herede instituto facta substitutione, Si sine filijs decesserit, utrum verificetur substitutio, si reli-

religiosus fiat & professus, vel expectanda sit mors naturalis, vbi distinguitur. num. 780.

Substitutionis ius non perditur per simplex Sacerdotium. nu. 781.

Facultas concessa hominibus alicuius ciuitatis, vt possint ligna scindere in aliquo nemore, extenditur ad ciues de nouo inhabitantes. nu. 782.

Pensio, quæ alicui domui, vel loco semel fuit imposta, iuxta estimationem illius non debet augeri, quauis domus, vel locus augeatur. nu. 783.

Priuilegia clausa in corpore iuris non censentur derogata per quacumque dispositionem, quantumcunque generalem, etiamsi habeat clausulam, Non obstantibus quibuscunque priuilegijs. nu. 784.

L. 20. Tau. & l. 4. tit. 6. lib. 5. Reco. & §. cum bonorum legis non amplius, ff. delegat. 1. interpretantur. n. 785.

Quantitas strelinguatur pio loco, vel hospitali pro pauperibus ibidem alimentaudis, non debetur amplius illi pio loco, vel hospitali destructo. num. 786.

Priuilegium concessum filiis propter parentes, non durat mortuis parentibus. nu. 787.

Priuilegium immunitatis concessum propter pauperatem, cessat diuitijs superuenientibus. nu. 788.

Relictum pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad Virgines maritandas, & non extenditur ad Viduas, etiamsi sint pauperes, quia illa dispositio refertur ad primas nuptias. numer. 789.

Permissio videndi facta vni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, quia omnis concessio, quæ ad factum refertur, in dubio censetur personalis. num. 790.

Facultas omnis aliquid faciendi censetur personalis. nu. 791.

Provisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omissus remanet in dispositione iuris communis. nu. 792.

Casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etsi in eo esset maior ratio disponendi. nu. 793.

Priuilegia & rescripta an valeant, si contineant duos specialia, & resoluitur valere. nu. 794.

Princeps in dubio non videtur iuri derogare. nu. 795.

Sententia Principis habet vim legis & priuilegij in casu super quolata est, & in similibus. nu. 796.

Derogare non presumitur Rex, quod lege statutum est. num. 797.

Sententia Principis ad hoc, vt vicem habeat legis, requiritur, quod sit lata ad petitionem vniuersitatis, vel quod voluerit per eam dare legis formam. num. 798.

Ciuitas, vel Ecclesia, quæ destruitur auctoritate superioris, verum perdat nomen, & vtrum priuilegium datum monasterio extendatur ad futuras capellas, & alia huiusmodi traduntur per remissionem. num. 799.

Pacta habita in dote censentur repetita in augmento dotis, & quod inris est de toto, censetur & de eius augmento. nu. 800.

Summarium tractatus

- Rescripta* & *impetrationes*, *utrum*
trahantur ad futura. num. 801.
- Responsio* est intelligenda secundum
supplicam in *privilegijs*, & *rescrip-*
tis. num. 802.
- Cap. 18. *Sententia* debet esse conformis libello.
num. 803.
- Heres* gravatus legato certa quanti-
tatis quosannis soluendo de aliquo
pradio poterit pradium legata-
rio relinquere: & compellitur, illud
sumere. num. 804.
- Donatio* & *municipia* concubinae fa-
cta à laico valet, & tenet. nu. 805.
- Clericus* nō poterit facere donationem
sua concubina. nu. 806.
- Milites* armata militia nō possūt cōcu-
bina donationem facere. nu. 807.
- Doctores* & *Licentiatī*, & *milites*
nostri temporis parati ad præ-
lium, & destinati aliquo præsi-
dio pro eius defensione, & Com-
mendatores quatuor Ordinum, non
possunt donationem concubina fa-
cere. num. 808.
- Clerici* *milites*, & omnes possunt facere
donationem concubinae ob bene-
merita probata, & ad æquantia do-
nationi. num. 809.
- Rex* caput militū potest peculiari pri-
uilegio concubina donare. nu. 810.
- Donatio* valet facta concubinae cleri-
ci iam emendatae, in qua concubi-
natus cessauerit, idem de milite, &
ceteris. num. 811.
- Donatio* facta concubinae clerici in ca-
su prohibito applicatur fisco secu-
lari. num. 812.
- Fiscus* peculiari priuilegio poterit age-
re contra tertios possessores debitore
principali non excusso. nu. 813.
- Dominus* census poterit peculiari pri-
uilegio ad rem censui hypotheca-
tam deuenire, nulla facta contra
debitorem principalem excusione.
num. 814.
- Mulier* pro sua dote particulari priuile-
gio poterit agere cōtra tertios rei hy-
pothecata possessores, nulla contra
principales debitores facta excusio-
ne iuxta aliquorū opinionē: sed cōtra
riā verior & cōmunior. nu. 815.
- Confiscatis* vniuersis bonis, seu vniuer-
sa hereditate ius patronatus confis-
catur, & in fiscū transit, modo con-
fiscatio facta sit à laico, modo ab
Ecclesiastico iudice. num. 816.
- Confiscata* vniuersa hereditate nō trāf-
it ad fiscū ius sepulchrorum peculia-
ri priuilegio. num. 817.
- Immunitas* concessa à Principe alicui,
& filiis, & heredibus suis, extēditur
ad filios viuēte patre, secus post
eius mortem. num. 818.
- Falsum* priuilegium fabricans quæ-
na plectatur. num. 819.
- L. 18. ti. 32. p. 3. de fabricatē molēdinū
superius interpretatur. num. 820.
- Priuilegium*, habens, ne supra suum mo-
lendum aliud fiat, debet illud al-
legare, aliās in causa prohibendi
non obtinebit. num. 821.
- Priuilegiū* et *immunitas* si simpliciter,
et indefinite cōcedatur, intelligitur
à muneribus personalibus. nu. 822.
- Maiores* si instituantur, vel ali-
quod concedatur alicui, ea condi-
tione adiecta, quod teneatur cum
nobili contrahere, conditioni, vel
qualitati satisfieri videtur, si cum
nobili tantum ex priuilegio contra-
hat. num. 823.

Casus

Casus verus & fictus quando aequiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, num. 824.

Paria sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, num. 825.

Ciuium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex priuilegio, nu. 826.

Paria sunt, qualitatem inesse per naturam, vel per priuilegium, nu. 827.

Antonia Garcia priuilegium tantum extenditur ad gabellarum excusationem, & non ad officia nobilibus concessa, num. 828.

Nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudent sicut nobiles à sanguine, num. 829.

Nobiles ex priuilegio admittuntur ad Ordines Militares, dummodo liberi sint à macula ludæorum, & Sarracenorum, num. 830.

Militēs armati gaudent omnibus alijs nobilium prerogatiuis præter tributa Regia, dicta, Pechos Reales, quæ solacere tenentur, nu. 831.

Nobilitas ex priuilegio perditur per exercitium artis mechanicæ, non tamen illa, quæ ex sanguine & genere procedit, num. 832.

Nobilis ex priuilegio non est tanti honoris dignus, quanti est dignus nobilis ex genere, vel sanguine, num. 833.

Priuilegium, vel rescriptum de nobilibus loquens, extenditur ad creatos per priuilegium Principis, quia illi dicuntur propriè nobiles, quos Princeps nobilitat, num. 834.

Nobilitas procedit à Principe, qui quos vult, nobilitat, nu. 835.

Principis plura peculiaria recensentur, & quinquaginta priuilegia antiquitatis, num. 836.

Nobilis cōductor gabellarum et decimarum, utrum carcerari possit, nu. 837.

Nobilis ratione debiti descendens ex obligatione pro se, vel parentis, aut fratris à captiuitate redemptione, incarcerari potest, nu. 838.

Nobilis, qui se esse ignobilem in contrahendo affirmat, verum gaudeat priuilegio nobilitatis, & incarcerari possit, num. 839.

Infirmittas priuilegia plurima referuntur, num. 840.

Castro concessio à Principe censentur concessa munitiones, & cetera armorum præparamenta appositæ pro castri defensione, num. 841.

Arma appositæ in rebus maioratibus, utrum decreascent maioratibus, num. 842.

Mina, & vena auri & argenti reperi in castro à Principe concessio, non comprehenduntur in concessione, vel priuilegio, num. 843.

Priuilegium si cōcedatur ad iuris civilis & canonici cōseruationē rescripti, & nō priuilegiū habet interpretationem & significationē: sin autem concedatur ad iuris derogationem, merè priuilegium, & non rescriptū appellatur, licet in nomine varietur, num. 844.

Veritas rei substantia plus valet, quàm ludibriū verborum, nu. 845.

Priuilegiū habens idem, quod ius cōmune, interpretandum est, ut aliquid iuri communi addat, num. 846.

Priuilegiū quod simul habet beneficium Principis, debet extendi, & latissimè interpretari, num. 847.

Summarium tractatus

Cap. 19. *Citatus debes comparere, & suum privilegium allegare. num. 848.*
Minor in absentia cōdenatus pecunia
ria cōdenatione, utrū restituatur
post annum, & defenditur pars af-
firmativa. nu. 849.
Immemoralis possessio & consuetudo
habet unum privilegij. nu. 850.
Probatio per privilegium idem opera-
tur, quod probatio per immemoria-
lem consuetudinem. nu. 851.
Donatio causa dotis excedens summā
legalem valet sine insinuatione, &
idem in donatione propter nuptias,
& in donatione facta Ecclesie, ci-
uitati, vel pio loco. nu. 852.
Maritus conuersus cōstante matrimo-
nio, eoquod vergit ad inopiā, conue-
nitur in plus quā facere potest,
& in hoc mulier maior habet
privilegium. nu. 853.
Privilegium moratorium, & dilatoriū
concessum à Principe debitori com-
prehendit omnes debitores, & limi-
tatur in dote. nu. 854.
Mandatum licet regulariter morte
mandantis spiret, limitatur favore
dotis. nu. 855.
Legatum relictum in testamento cau-
sa dotis non reuocatur per generale
diminutionem legatorum factam
in codicillo. nu. 856.
Remissio generalis legatorum mariti
facta à muliere non comprehendit
legatum dotis. nu. 857.
Sententia favore alimentorum habet
executionem paratam. nu. 858.
Sententia favore dotis verum habeat
executionem paratam. nu. 859.
Alimentari debet pauper, in cuius fau-
re sententia prolata est in causa do-

tis, licet ab ea fuerit appellatio in-
terposita. nu. 860.
Alimenta petenda, & præstanda sunt
in domicilio præstare debetis. n. 861.
Domus nomine semper comprehendit
ur familia, & privilegium conces-
sum domui extenditur ad fami-
liam. nu. 862.
Perturbatio realis & nō verbalis re-
quiritur ad hoc, ut privilegiatus in
se conqueri possit. nu. 863.
Iurisdicctio delegata non est proroga-
bilis de una persona expressa ad
alias non expressas in privilegio, vel
rescripto. nu. 864.
Privilegium, vel rescriptū impetratū
contra Titium, qui tempore impetra-
tionis erat mortuus, non transit in
eius successores. nu. 865.
Iurisdicctio delegata extenditur ad cita-
tionē personā nō comprehensā in rescri-
pto & ad alia annexa: quā citatio
annexa videtur in consequentiam:
nu. 866.
Iusexorbitans extenditur ratione cō-
nexitatis. nu. 867.
Extensio comprehensua potest fieri in priuile-
gio et rescripto, licet nō possit fieri
extensiuā interpretatio. nu. 868.
Causa succōmutatur certo die terminā-
da, per lapsum diei expirat iuris-
dictio, nisi de partium consensu pro-
rogetur. nu. 869.
Privilegiū & rescriptum prius in da-
ta præfertur, & præualet secundo
& posteriori. nu. 870.
Privilegia, vel rescripta duo si re-
periantur eiusdem diei, illud præ-
fertur, ex quo primo fuerit possessio
illata: idem quando data illorum
ignoratur. nu. 871.

Promotus si fuerit aliquis ad officium, et alius secundo loco etiam promotus fuerit, is qui habuerit primo literas, & possessionem, praefertur. nu. 872.

Princeps de iure aufert priuilegium vni, & alteri confert. nu. 873.

Instrumenta reposita apud aliquem, utrum sint in fisco succedente reponenda, vel apud fratrem Minorem. nu. 874.

Instrumenta non debent apud infames reponi, ne illudatur eorum veritas. nu. 875.

Iudex executor alicuius scilicet, non potest praeiudicare debitori, nec ei auferre ius, vel priuilegium suum. n. 876.

Priuilegium, vel rescriptum si aliquis consequitur, non poterit illud renuciare absque aduersarii consensu, si illud in iudicio produxit. nu. 877.

Fiscus usque ad quem gradum admittatur deficientibus heredibus ascendentibus & descendentibus, & l. 12. tit. 8. lib. 5. Recop. & l. 6. tit. 13. par. 6. interpretantur. nu. 878.

Fiscus verum excludat virum & uxorem a priuilegio concessio per Authenticam, praeterea. C. unde vir & uxor. quando deficiunt heredes ascendentis & descendentes, & descendunt, fiscum excludit. nu. 879.

L. 6. in fine, tit. 4. lib. 5. & l. 12. tit. 8. dicti lib. 5. Recopilationis interpretantur. nu. 880.

Lex generalis non corrigit legem specialem antiquam, vel habentem priuilegium speciale in eadem materia. nu. 881.

Priuilegium in casibus non priuilegiatis iure communi in dote, vel respectu mariti et uxoris non procedit. n. 882.

Gratuus a Principe, et el a testatore per priuilegium, vel testamentum, quod post se eligat consanguineum, non videtur gratus ad electionem proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodo sit ex consanguineis. nu. 883.

L. 6. tit. 7. lib. 5. Recop. non inter pretatur. nu. 884.

Bona fide matrimonio quaesita communia inter virum et uxorem. n. 885.

Casus omnis a lege noua intelligendus est secundum legem antiquam. n. 886.

Lex noua simpliciter, aut genericè loquens est accipienda & intelligenda secundum interpretationem & distinctionem legis antiquae. nu. 887.

Succesor in maiori tenetur de estimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere creditoribus illius, qui eas consumpsit. nu. 888.

Uxor, vel eius heredes poterunt petere a marito estimationem expensarum factarum de bonis dotalibus in bonis maioratus, quem possidebat. nu. 889.

Princeps non potest priuilegium concedere contra ius gentium, vel naturale, vel diuinum, nec contra utilitatem publicam, nec contra iura spiritualia. nu. 890.

Princeps bene poterit legem diuinam & iura naturalia distinguere, limitare, & declarare. nu. 891.

Statuta ciuitatis non videtur Princeps derogare, quando priuilegium concedit: licet dicat, Non obstantibus quibuscumque legibus, & motu proprio, nu. 892.

Summarium tractatus

- Privilegiū Principis cōprehēdit statu-
tū civitatis, quādo in privilegio fuit
adiecta clausula, Nō obstatibus
quibuscunq; legibus pro ex-
pensis habentibus, num. 893.*
- Cessionarius & fideiussor, cui à credi-
tore sunt actiones cessa gaudet om-
ni privilegio praelationis, quod ce-
dens habebat. num. 894.*
- Testimonio Principis magis creditur,
quā instrumento publico. num. 895.*
- Limites bene probantur per privile-
gium Principis, maximē quando
est antiquum. num. 896.*
- Cap. 20. *Probationes leniores, & testes de audi-
tu sufficiunt in probandis factis an-
tiquis. num. 897.*
- Pascuorum cōmunio, quae est inter ali-
quas civitates, dissolvitur, quoties
pascua non sufficiunt. num. 898.*
- Principis sepe ea est mēs, quod quādo
privilegiū incipit esse nocivum, ipso
iure revocatum censetur. num. 899.*
- Causa nova superveniens tollit privi-
legium. num. 900.*
- Leges ex causis iustis postea emergen-
tibus mutari debent. num. 901.*
- Utilitas publica est finis legū & alia-
rum dispositionum Principum, &
publica utilitas semper praefertur
privata. num. 902.*
- Citari debet pars quociescunq; Prin-
ceps cōcedit privilegiū in his qua re-
cipiunt causa cognitionē, vel partem
multum laedunt. num. 903.*
- Prescriptionem praeteritam, per quam
ius parti quaesitum fuit, non poterit
tollere Princeps per privilegium,
num. 904.*
- Ius acquisitum per prescriptionem dis-
ficilius amittitur, quā ius acqui-
situm per privilegium. num. 905.*
- Nullatenus, nullo modo, deinceps,
ulterius, quādo in privilegio, vel dis-
positione ponuntur, omne casum &
causam comprehendunt, & per hac
verba tollitur potestas dispensandi
ab inferioribus, & significant pri-
vationem ipso iure. num. 906.*
- Uterius dictio, ipso iure, tollit im-
petendi. num. 907.*
- L. 1. tit. 8. & l. fin. tit. 15. & l. 1. tit. 20.
lib. 4. & l. 1. tit. 2. lib. 5. Recopil. in-
terpretantur. num. 908.*
- Privilegium, seu gratiam obtinens de
primo homicidio, si postea eam con-
sequatur de alio homicidio secun-
do, nihil proderit, si de primo homi-
cidio mentionem Principi non se-
cerit. num. 909.*
- Vsufuctus cōcessus à Principe de ali-
quo pradio fructifero, durat tan-
tum per spatium cētum annorum,
si non apponatur verbum perpe-
tuo. num. 910.*
- Manifesta debent esse verba privile-
gij, vel scripturae. num. 911.*
- Verba privilegij, vel scripturae, quādo
ita obscura sunt, quod nullū habent
intellectum, nec privilegium, nec
scriptura valet. num. 912.*
- Privilegium, vel gratiam obtinens
vendendi rem immobilem in-
alienabilem, dummodo ex illius
pretio alia pradia emat, debet il-
la emere in civitate sua, & non so-
tisfacit emendo in alio territorio;
iuxta aliquorum opinionem, &
contrarium defenditur, dummo-
do pradia empta sint in eadem
provincia, & non multum remota.
num. 913.*

de privilegiis explicatio.

21

*Fideiussores promittens quē fideiusso-
rem dare tenetur. num. 914.*

*Arraygarie, qui tenetur, sufficit ha-
bere bona in alio loco eiusdem prā-
vincie. num. 915.*

*Satisfactio necessaria, & voluntaria,
qua dicatur. num. 916.*

*Fideiussores dare ex toto Regno suffi-
cie in causa gabellarum: nu. 917.*

Azuedi opinio modificatur. nu. 918.

*Numerus duodecim filiorū excusatur à
muneribus personalibus, patrimo-
nialibus, & Regalibus de iure com-
muni: de iure tamen Regio non ex-
cusatur à muneribus Regalibus, nec
à gabella solutione, nisi speciali pri-
uilegio concedatur. num. 919.*

*Fideiussores minoris vtiur privilegio
minoris, quando contra eum compe-
tit recursus. num. 920.*

*Iudex qui aufugit à ratione reddēda
in residentia, non gaudet immuni-
tate Ecclesie. num. 921.*

*Tutor & tutela administrator remis-
tendus est pro ratione reddēda ad lo-
cum ubi administravit. nu. 922.*

*Ratione reddere tenentes de aliquibus
tributis, vel redditibus Regalibus, pos-
sunt ab Ecclesia extrahi. nu. 923.*

*Debitor Regiorum tributorum gaudet
immunitate Ecclesiastica de iure
canonico. num. 924.*

*Immunitate Ecclesiastica non gau-
dent generaliter illi, qui ratiocinia
dare tenentur de aliqua admini-
stratione. num. 925.*

*Renunciare potest quilibet privilegiū
Ecclesiastica immunitatis, n. 926.*

& nu. 1038. infra.

*Natus in aliquo loco, ubi pariter ratio
ne belli aufugerat à sui originis lo-*

*co privilegiato, non amittit pradi-
ctum originis privilegium. n. 927.*

*Privilegiū de De labrança, y crian-
ça, civibus alicuius loci concessum,
utrum extendatur ad res, De la-
brança, y criança, qua extra illū
locum coluntur, & colliguntur à
predictis civibus, & pars affirma-
tiva defenditur. num. 928.*

*Privilegium civibus concessum compre-
hendit comitatenses. num. 929.*

*Natus in castro sub dicta civitate Pe-
rusi dicitur civis Perusinus, & na-
tus in vico civitati subdito dicitur
civitatis vicinus, & eius potitur
privilegijs. num. 930.*

*Romanorum appellatione omnes sub-
diti Imperio Romano comprehen-
duntur. num. 931.*

*Privilegiū loco datum, personis etiam
videtur concessum. num. 932.*

*Privilegiū concessū loco civitati, & uni-
versitati, dicitur reale. nu. 932.*

*Privilegiū reale de sui natura transit
ad alias personas. nu. 934.*

*Tabellionis officium alicui civitati con-
cessum, censetur, etiam in toto terri-
torio concessum. num. 935.*

*Civitatis Sagiensis appellatione nō cōti-
netur diocesis Sagiensis. num. 936.*

*Civitatis appellatione non continetur
territorium. nu. 937.*

*Tributum debet solvi ubi terra qua
colitur, sita est. n. 938.*

*Privilegiū quādo assimilatur rescripto
& gratia, est odiosum, & per cōse-
quens restringendum. nu. 939.*

*Exemptus ne cōveniat corā ordinario
alicuius loci, si delinquit in aliquo
loco territorij, non est, nec censetur
exemptus. nu. 940.*

Pri-

Summarium tractatus

Privilegiatus non debet excedere me-
ras, nec limites privilegiorum, nu-
mer. 941.

Verba privilegij debemus aqutati
conformare, etiamsi aliter sonent.
nu. 942.

Tex. in c. Rodolphus de rescriptis in-
terpretatur. nu. 943.

Beneficium Principis concessum est la-
tissime interpretandum. nu. 944.

Lex forma. §. si vero. ff. de censibus in-
terpretatur. nu. 945.

Tex. in c. 1. de privilegijs lib. 6. inter-
pretatur. nu. 946.

Civitas civibus ampliatur, & illustra-
tur. nu. 947.

Cap. 11.

Lex atq; dispositio, licet penalis, &
exorbitans, & odiosa, extenditur ad
aliud casum, ad quod si non exten-
deretur, frustraretur eius disposi-
tio. nu. 948.

Dilatio debitoris verum petenda sit
apud laicum, vel Ecclesiasti-
cum iudicem contra creditores,
si ex illis aliquis fuerit clericus.
nu. 949.

Iudex secularis incapax est ad cog-
noscendum de clericis, & Ec-
clesiasticis rebus, etiam ex proro-
gatione, & renunciatione partium.
nu. 950.

Incapacitas laicorum iudicū erga Ec-
clesiasticos, utrum sit de iure divi-
no, an de positivo, ubi distinctio, &
resolutio. nu. 951.

Iudex secularis qui cognoscit de causis
Ecclesiasticis, excommunicatur, &
officio privatur. nu. 952.

Iudex secularis utrum cognoscat con-
tra Ecclesiasticos de consensu Epis-
copi. nu. 953.

Iudex incompetens fit competens, vel
ex prorogatione, vel ex conventio-
ne, vel ex incidentia. nu. nu. 954.

Iudex secularis est incompetens, &
incapax contra Ecclesiasticos ex
prorogatione, vel incidentia, vel
alia causa, iuxta aliquorum opinio-
nem. nu. 955.

Iudex Ecclesiasticus est cōpetens con-
tra laicos per incidentiā, & anne-
xitate, etiamsi causa sit profana,
& penalis. nu. 956.

Laicus qui convenit clericum & Ec-
clesiam coram iudice seculari, per-
dit causam. nu. 957.

Male iudicat de universa Ecclesia,
qui querit iudicem laicum in cau-
sa Ecclesia. nu. 958.

Iudex secularis potest cognoscere de sa-
cro rei Ecclesiastica. nu. 959.

Secularibus pluribus contendentibus,
de quibus unus est clericus, poterit
talis clericus cum alijs coram iudi-
ce laico conveniri. nu. 960.

Contententia causa dividi non potest,
etiam ex beneficio prorogative,
nu. 961.

Iudex unus tantū adeundus est, ubi con-
currit identitas actionis, sed perso-
narum diversitas. nu. 962.

Universitas laicorū, & clericorū quam-
do convenitur, si est maior pars lai-
corum, conveniri debet coram iudi-
ce seculari: quod intelligitur in rem-
poralibus. nu. 963.

Numerus clericorum & laicorum, qui
conveniuntur, quando est equalis,
quislibet coram suo iudice conveni-
ri debet. nu. 964.

Quod differtur non aufertur, numer.
966.

Cle-

Clericus pro solutione tributi impositi super re, quæ ad eum deuenerit, potest coram iudice laico conueniri. nu. 967.

Creditor potest cõsequi debitum suum super bonis emphyteuticis Ecclesiæ ratione utilis dominij. num. 968.

Clerici, vel Ecclesiæ nõ tenentur soluere gabellas, nec collectas, vel alia onera similia de suis pradijs. nu. 969.

Emphyteuta clericorum & Ecclesiarum, utrum immunes sint à gabellarum, collectarum, & similibus iuribus & onerum solutione. num. 970.

Emphyteuta fisci gaudet immunitate concessa fisco. num. 971.

Ecclesiæ & fiscus à pari procedunt in excusatione gabellarum, & similibus onerum. num. 972.

Emphyteuta fisci & Principis immunes sunt à solutione munerum sortidorum. num. 973.

Ecclesiæ immunitas est ab impositionibus sordidis, & ibi quæ dicantur munera sordida. num. 974.

Emphyteuta semper subiit onera realia. num. 975.

Dominium utile, quod habet emphyteuta Ecclesiæ, nõ dicitur Ecclesiasticum, sed profanum & laicum. nu. 979.

Leges municipales, & ius commune, locum sibi vendicant contra emphyteutas & feudatarios Ecclesiæ ratione utilis dominij. nu. 977.

Pontifex maximus non potest de iure inferre pradiicium succedere debentibus in dominio utili feudi Ecclesiastici. num. 978.

Præscriptio decem, vel viginti annorum currit contra vassallum, vel emphyteutam Ecclesiæ, licet contra Ecclesiæ non currat, nisi præscriptio

quadraginta annorum. nu. 979.

Priuilegium non transmittitur, & mutatur forma, & natura rei mutatione persone. num. 980.

Mutata persona conditio cõsetur etiã mutata conditio bonorum, & consequenter extinctum dicitur priuilegium. num. 981.

Priuilegium Ecclesiarum, & clericorum, utrum trãseat ad colonos eorum, & negatiua pars defenditur. nu. 982.

Exemptus à iurisdictione ordinarij, non potest in iudicem ordinarium consentire, nec illi se subijcere. num. 983.

Licentia, vel Regia facultas, si concedatur ad aliquem actum in ea expressum, non debet extendi ad alium, nec ad similia, nec maiora, & nihil agitur, si non seruetur causa in decreto expressa. nu. 984.

Decretum est stricti iuris, & eius verba debent ad unguem, & specificè obseruari: & famulo pro salario, hospiti, & custodi, & laboratori pro mercede, & alimentario pro alimentis, cõpetit priuilegium tacite hypothecæ & prelacionis. num. 985.

Licentia & facultas Regia ad obligandum bona maioratus pro restituenda dote, utrum extendatur ad census impositionem super bonis maioratus subiectis. nu. 986.

Facultas Regia angustâ & strictam, nonque longam interpretationem recipit. num. 987.

Gratis super sorte concessa non operatur quoad interesse. nu. 988.

Facultas Regia cõprehendit omnia, quæ consequuntur ex actum, vel contractum, ad quem dirigitur. nu. 989.

Fid:

Summarium tractatus

- Facultas Regia cōcessa ad antecedētia cōplectitur consequentia num. 990.*
- Necessariū nō est in Regia licētia exprimere, quōd iura volūt, & quod est de natura contractus. num. 991.*
- Dilatorium priuilegiū à Principe debitori concessum, vtrum redditus annuos comprehendat. num. 992.*
- Dilatoriū priuilegiū nō impedit cursum reddituū, nec usurariū, nec domuspensiones. num. 993.*
- Persona, vel causa principalis loquentis, vel concedentis, nullo modo comprehenditur in generali concessione: nec debitum fiscale comprehenditur in priuilegio moratorio, vel dilatorio. num. 994.*
- Cap. 12.** *Principi soli multa competunt, quae hic referuntur. num. 995.*
- Priuilegium, vel gratia si concedatur alicui hac adiecta conditione, si sacerdos efficiatur, quae deficiente ad alium gratia, & priuilegium transeat, vtrum verificetur conditio, si sacerdos factus non fuerit, & sine filijs deceberit, vbi tres opiniones recensentur, & tertia eligitur. num. 996.*
- Status omnis causa coniecturalis in iudicis arbitrio posuitur. num. 997.*
- Clericus qui cōfessus est se esse laicum, vtrum sibi praeiudicet in suo clericali, vel priuilegio fori, & negatiua pars eligitur. num. 998.*
- Conuictus de mendacio in duplo condemnatur. num. 999.*
- Mendacium est causa transferendi possessionem in actorem, quando possidens mendax est. num. 1000.*
- Nomen in fraudem mutans falsi poena punitur. num. 1001.*
- Falsi poena coercetur, qui cum nec clericus, nec Doctor, nec miles, nec notarius est, gerit se pro clerico, Doctore, milite, & notario. num. 1002.*
- Agricola negans se talem esse, creditore ignorante, non potitur priuilegio agricultoribus concessio. numer. 1003.*
- Nobilis qui tempore contractus negat, se esse nobilem, potest incarcerationi de quo vt inferius. num. 1004.*
- Minor qui se maiore dixerit, & ex aspectu appareat, iure minoris, & restitutionis iuuari non potest, intellige vt inferius. num. 1005.*
- Femina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditore, cum quo contrahit, Velleiani priuilegio non iuuatur, fraude interueniente. num. 1006.*
- Filius familias, qui fraudulenter se esse sui iuris facit, non iuuatur. Maca doniani beneficio, secus si fraus deficiat, vt inferius. num. 1007.*
- Mulier quae asserit, non esse rem dotalem, quae venditur, ad impugnandam postea alienationem, non admittitur, perditq. suum priuilegium. num. 1008.*
- Negatio veritatis sine dolo fieri non potest. num. 1009.*
- Negans debitum receptum, etsi postea solutionem probauerit, nihilominus in odium negantis non auditur, & debitum soluet, numer. 1010.*
- Nomen sine fraude mutans, non punitur. num. 1011.*
- Seruus si quis dicat esse, cum sit liber, fraude deficiente, non praeiudicat libertati. num. 1012.*

Mendaciū non punitur, nisi in casibus
à iure expressis. nu. 1013.

Generali in concessione absoluedi à
quibusuis peccatis, cēsuris, & pēnis,
non continetur absolutio, vel dispen
satio ab irregularitate. nu. 1014.

Facultas absoluedi à quibusuis censu
ris, & ab irregularitate & sus
pensionibus ab occulto delicto proue
nientibus, excepta irregularitate,
quæ ex voluntario homicidio oritur,
& exceptis alijs ad forū cōtentiosū
deductis Episcopo conceditur, &
ampliatur, ibid. nu. 1015.

Tex. in c. 6. sessio. 24. de reformatio. in
Sacro Concil. Trident. interpreta
tur, & remissio additur. nu. 1016.

L. 2. versic. En quanto toca a los
entierros, tit. 5. lib. 5. ubi iubetur,
in funeralib' duodecim tantū cereos
adhiberi, interpretatur, & additio
& remissio additur. nu. 1017.

L. 4. tit. 8. & l. 6. tit. 15. p. 7. & l. 12. &
13. tit. 23. lib. 8. Reco. de homicida
casuali disponentes interpretantur,
& remissio additur. nu. 1018.

Homicida casualis culpa interueniēte
qua pena puniatur. nu. 1019.

Pena mediatoris interficientis, casu
aliquem ex rixantibus qua sit, &
qua sit pena rixantium interficien
tium aliquem mediatorem casu.
num. 1020.

Vxorē inuenta mortua, utrū cōtra ma
ritum præsumat. nu. 1021.

Mortuo inuento filio in lecto parentū,
vel in lecto nutricis, an contra eos
præsumat. nu. 1022.

Priuilegium habens à Romano Ponti
fice, ut fructus beneficij recipiat
absens, ac si esset præsens, non po

terit ratione illius priuilegij distri
butiones quotidianas habere. num.
1023.

Distributiones quotidianæ nō dantur
etiam studentibus Theologiam, nec
dantur his, qui sunt in seruicio Epis
copi, vel Papæ. nu. 1024.

Causa finalis & causa impulsua, qua
dicatur in priuilegijs, & an falsi
tas causa vitiet priuilegium, vel
rescriptum. num. 125.

Rēmittere potest Princeps criminis po
nam, qua in satisfactionem Reipu
blica à lege instituta fuerit, ubi
nec Reipublica, nec alijs ex hac re
missione damnum sequitur, nec ini
uriā passo. num. 1026.

Princeps remissionem faciens delicti
in præiudiciū partis, & absque
eius remissione peccat. nu. 1027.

L. 20. tit. 2. lib. 8. Recopil. loquens de
remissione delicti facta à Principe
interpretatur. nu. 1028.

Priuilegium secundum non faciens de
primo mentionem, quomodo, &
quando valeat. nu. 1029.

Immunitas Ecclesiastica, utrum sit
à iure diuino, an à iure positio in
stituta, & defenditur diuino iure
institutam. nu. 1030.

Dictio, et, ponitur interdum. nu. 1031.
Dictio, &, diuersificat genus ab spe
cie. nu. 1032.

Tex. in c. 20. sessio. 25. in Concil. Trid.
& opinio Prosperi Farinacij in
terpretatur. nu. 1033.

Principes secularis in præiudiciū im
munitatis Ecclesiasticæ quicquam
disponere non possunt. num. 1034.

L. 13. tit. 2. lib. 1. & l. 2. tit. 19. lib. 5.
Recopil. interpretantur. nu. 1035.

Mir-

Summarium tractatus

- Mercatores qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiunt, latronibus, & grassatoribus, & expilatoribus aequiparantur, nu. 1036.*
- Mercatores qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiunt, non gaudet immunitate Ecclesiastica, secus si sine bonis confugiant, nu. 1037.*
- Immunitatem Ecclesiasticam quilibet renuntiare potest, nu. 1038. & num. 926.*
- Immunitas Ecclesiastica principaliter introducta fuit ad honorem, & reuerentiam Dei, & ob proximi pietatem, num. 1039.*
- Immunitatis privilegium secundario extenditur ad personas, quae ad Ecclesias confugiunt, nu. 1040.*
- Privilegium, praescriptum, & immemorialis consuetudo, aequiparantur in iure, & idem important, nu. 1041.*
- Decima si non soluitur privilegij causa de aliquibus agris, qui seminantur, vel coluntur, soluetur de his agris incultis, qui nouiter ad culturam rediguntur, nu. 1042.*
- Decimas si quis percipiat privilegij causa, ei non detur de noualibus, n. 1043.*
- Noualia, utrum comprehendantur in privilegio decimarum, vel non decem anni, nu. 1044.*
- Domini temporales, quibus per privilegium iurisdictionis cum suis iuribus à Principe fuit concessa, utrum venationem in suis & priuatis fundis prohibere possint, nu. 1045.*
- Princeps ex iusta causa venationem prohibere potest, nu. 1046.*
- Domini temporales, poterunt ex causa iusta, & ad tempus, & non in perpetuum venationem prohibere, nu. 1047.*
- Lex 17. tituli. 28. part. 3. interpretatur, nu. 1048.*
- Tex. in c. 5. sessio. 21 Concil. Trident. ubi probatur, quod filij illegitimi clericorum non possunt habere beneficium in ipsa Ecclesia, ubi patres eorum ministraverunt, interpretatur, & disputatur, utrum ad nepotes extendatur, num. 1049.*
- Illegitimus est irregularis, numer. 1050.*
- Irregularitas non extenditur ultra casus à iure expressos, num. 1051.*
- In dispositionibus odiosis, & continentibus ordines, appellatione filiorum non continentur nepotes, nec ad eos extenditur dispositio ex vi comprehensua, seu interpretatiua, nu. 1052.*
- Nepotes continentur appellatione filiorum in maioratibus perpetuis, num. 1053.*
- Consuetudines rationabiles, & priuata locorum statuta, non censentur tollere Rex, vel Pontifex in suis privilegijs, vel rescriptis, nu. 1054.*
- Lana privilegium si concedatur alicui, utrum comprehendatur lana elaboreta, & ad eam, vel ad panos extendatur, nu. 1055.*
- Forma dat esse rei, & mutata forma substantiali res dicitur diuersa, num. 1056.*
- Lana legata non continetur lana, quae est redacta ad formam tela, vel ad alium specialem usum est disputata, nu. 1057.*
- Legatum speciei extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit transmutata, nu. 1058.*
- Exhiberi non dicitur res, si pristina causa fuerit mutata, nu. 1059.*

Ufus-

Vsu fructus perditur, si massa legetur,
& ex ea vasa fuerint facta. n. 1060.

Vnâquâq; re id, quod est ex sua forma
estimari, & nominari. nu. 1061.

Milites nostri temporis, qui sua officia
mechanica exercētes in aliquo sunt
deputati loco tanquam milites pra-
diales, vel artillos, utrum potian-
tur priuilegio, & exemptione mili-
tibus concessa. nu. 1062.

Milites qui de seorsum militiâ mercatiâ
incubunt, non potiuntur priuilegijs
militibus concessis, nu. 1063. & in
num. seqq. declaratur.

Nobilis, qui mercantiâ, & officium
mechanicum exercet, utrum amit-
tat priuilegium nobilitatis, n. 1064.
& in num. seqq.

Nobilis pro debito fiscali, & gabella-
rio, utrum incarceretur, & per-
dat priuilegium, num. 1065. & in
num. seqq.

Clericus, & alius mercator priuile-
giatus ratione fori conueniendus
est super rebus mercatiâ coram
iudice seculari mercatorum ex-
cepta clerici persona. nu. 1066.

Clerici ante omnem humanam legem
à iure diuino in his, quæ Ecclesiâ-
stica sunt, à potestate seculari exi-
muntur. 1067.

Clerici negotiatores erunt conuenien-
di pro solutione gabelle apud iudi-
cem secularem pignora capiendi.
num. 1068.

Milites, qui de licentiâ superioris va-
cant armis, potiuntur priuilegio
militari. nu. 1069.

Nobiles qui mercantiâ exercēt, nō a-
mittunt priuilegium nobilitatis secundū
veriorē opinionem, nu. 1070.

Nobilis pro debito gabellario, & fiscali,
nō potest incarcerari, nec perdit
priuilegium nobilitatis, nisi quando
gabellam conducit. nu. 1071.

Clerici quando sunt negotiatores, &
negotijs secularibus se immiscēt,
sunt pro eis Imperatori, & Princi-
pi subiecti. nu. 1072.

Clericus assumens administrationem,
& officium laicorum, corā seculari
iudice conuenitur. nu. 1073.

Clericus negotiator perdit priuilegium
fori. nu. 1074.

Miles exercēs officiū, & mercatiâ, pa-
ratus tamē est ad bellica exercitia,
cum casus obuenerit, gaudet priuile-
gio militari. nu. 1075.

L. 23. tit. 13. lib. 9. Rec. ubi probatur,
quod Rex concedēs Prometidos,
sibi acquirit quintam partem, utrum
extendatur ad ciuitates conceden-
tes, Prometidos, & pars nega-
tiua defenditur cum moderamine,
de quo ibid. nu. 1076.

Fideiussores agricultorum non potiuntur
priuilegio concesso agricultori-
bus per Regiam pragmaticam, sci-
licet, ne pro debito incarcerentur.
num. 1077.

Fideiussores clericorum non potiuntur
priuilegijs concessis ipsis cleri-
cis, scilicet, ne conueniantur in plus
quam facere possunt, & circa so-
rum. nu. 1078.

Priuilegium, gratia, vel rescriptum
regulariter, non spirat morte cance-
denti. nu. 1079.

Priuilegium, gratia, vel rescriptum, si
concedatur ad nutu, vel ad volun-
tatem concedentis, morte conceden-
tis finitur, nu. 1080. & nu. 319.

Lite-

Summarium tractatus

*Litra cōmendatitia, hoc est, Reue-
rendas, non spirant morte conce-
dentis. nu. 1081.*

*Executor super gratia datus à Roma-
no Pontifice, non spirat morte Pon-
tificis concedentis, & mandantis.
- num. 1082.*

*Privilegium precessisse proculdubio
credendum est, quando Princeps
de eo mentionem facit in alio priui-
legio. nu. 1083.*

*Privilegium introductum propter ho-
nestatē personæ, vel sexus, nō potest
renuntiatione tolli. nu. 1084.*

Cap. 24. *Nobilis, vel mulier, vel mater, vel
avia pro administratione iutela,
vel quando oculis bona, aut pro
debito, vel tributo Regio, vtrum
possint incarcerari, vel teneantur
in plus quā facere possint, latē agi-
tur per remissionem. nu. 1085.*

*Vicinus alicuius loci liberi, & exem-
pti à solutione gabellæ de suis re-
bus, De labrança, y criança, si
portat armenta, quæ non sunt De
labrança, y criança, venden-
da in alio loco, vel macella libero
& franco, vtrum gabellam sol-
uere teneatur in loco suo franco, à
quo exiit. nu. 1086.*

*Bona habens in loco franco & libero,
si ea vendit tradenda in alio lo-
co franco, nullam soluere gabellam
tenetur. nu. 1087.*

*Consideranda non sunt quæ evenire pos-
sunt, nisi ea sint certa & infallibi-
lia, nec mutatur qualitas legis ex
eo, quod contingere potest, n. 1088.*

*Rex absque iusta, rationabili, & ne-
cessaria causa, nō poterit monetam
mutare. nu. 1089.*

*Rex interveniente iusta, rationabili,
& necessaria causa, vtrum inui-
to & repugnante Regno, & pō-
pulo, possit monetam mutare, mi-
nuere, vel augere, & pari affirma-
tiua defenditur. nu. 1090.*

*Privilegiatus & exemptus à muneribus
publicis peculiari privilegio, si à
iudice fuerit ad ea electus, vel pō-
minatus, tenetur appellare, alias vi-
detur consentire electioni. nu. 1091.*

*Tex. in l. nominationes. C. de appella-
tio. interpretatur. nu. 1092.*

*Licentiam datam Episcopo, vel Car-
dinali ad testandum, exingui per
primum testamentū aliqui defen-
dunt, sed contrarium pro vera asse-
ritur, & defenditur. nu. 1093.*

*Concessio simplex in odioso, & oneroso
primū actū tantū respicit. nu. 1094.*

*Odiosum & contrarium humanum est,
Episcopos, & Cardinales posse se-
flari. nu. 1095.*

*Licentiam testandi præstamā à Ro-
mano Pontifice Episcopis, & Car-
dinalibus morte Pontificis reinte-
gra cessare, aliqui defendunt, quia
actus odiosus est. nu. 1096.*

*L. 13. tit. 8. lib. 5. Rec. interpretatur, &
magna remissio ad dicitur. n. 1097.*

*Consuetudo contra libertatem, vel
immunitatem Ecclesie, vtrum
valeat, & teneat: & pars nega-
tiua defenditur. nu. 1098.*

*Excommunicantur petentes & iudi-
cantes observari consuetudinē indu-
ctam contra libertatem, & immu-
nitatem Ecclesie. nu. 1099.*

*Opinionibus & doctrinis controuersis,
illa debet servari opinio, quæ consue-
tudine approbatur. nu. 1100.*

Cl-

Clericus poterit coram seculari iudice conueniri ratione res oneri iniun-
ctæ, vel censuræ, in qua succedit pro
solutionibus decursus, excepta per-
sona clerici. num. 1101.

Fideiusor laici, qui cum eo se obliga-
uit, iurisdictioni q̃ seculari se sub-
misit, ab ea liberatur, si ille laicus,
pro quo fideiusor, clericus factus
fuerit. num. 1102.

Ius superueniens parti pendente pro-
cessu & instantia ei prodest, &
facit suam intentionem & iudi-
cium conualidari. num. 1103.

Priuilegium, exceptio, vel ius superue-
niens parti, prodest fideiusori n. 1104.

Qualitas superueniens personæ conuen-
ti facit variare qualitatem actio-
nis. num. 1105.

Priuilegium superueniens facit quem
eximi à priori onere. num. 1106.

Sacerdotiū superueniens tollit munus
publicum iam iniunctum. n. 1107.

Paganus si delinquat, & iam accusa-
tus de crimine factus est miles, non
agitur de crimine sub primo iudice,
sed sub secundo. num. 1108.

Dignitas superueniens tollit, & sol-
uit vinculum obligationis prae-
dictæ. num. 1109.

Cap. 25. Servire obligatus pro certo tempore si
antea quam impleatur, matrimo-
nium contrahit, à tali servitio li-
beratur num. 1110.

Dispensatio est quid odiosum, &
strictam interpretationem recipit.
num. 1111.

Dispensatio est de genere prohibitorio,
& non intelligitur, nisi exprima-
tur: & iuri communi contrariatur.
num. 1112.

Dispensatio tam à Principe, quam à
Romano Pontifice facta, semper ve-
nit restringenda num. 1113.

Dispensatio est stricti iuris. n. 1114.

Dispensatio facta ad unum effectū,
vel in uno defectu, ad alios non
extenditur. num. 1115.

Dispensatio quando extensionem reci-
piat, aliquot casus recensentur ad
limitationem regulæ generalis, nu-
mer. 1116.

Consuetudinem quando derogat lex,
vel priuilegium, utrum futuram
derogat consuetudinem num. 1117.

Consuetudo omnis licet à lege, vel pri-
uilegio excludatur, nunquam cen-
setur immemorialis consuetudo ex-
clusa. num. 1118.

Alienatio bonorum Ecclesie, vel mo-
nasterij, vbi valeat sine forma
& solemnitate à iure requisita;
quando est Ecclesie, vel monaste-
rio utilis, & pars negativa defen-
ditur. num. 1119.

Alienatio vtilis Ecclesie et monasterio,
quæ absq̃ solennitate non valet, pote-
rit postea ratificari. num. 1120.

Solemnitas, quæ in aliquo actu debet
interuenire, habito respectu ad cer-
tum finem, obtento fine, licet non
interueniat solemnitas, actus va-
lebit, si solemnitas postea interue-
niat. num. 1121.

Effectum ad finem iura tantum vo-
lunt, & requirunt. num. 1122.

Licentia mariti in uxoris contractu
pro forma & solemnitate requiri-
tur, secundum veriore opinionem
contra Ant. Gom. & alios, &
ea omisa contractus est nullus ipso
iure. num. 1123.

Summarium tractatus

Solemnitas quando in alienatione requiritur, non sufficit quòd utilitas interueniat, nisi simul solemnitas per legem requisita interueniat: & Emanuel Rodriguez, & alij contrarium tenentes reprobantur. num. 1124.

L. 1. tit. 25. lib. 5. Compilationis nona declaratur. num. 1125.

Seculares iudices poterunt sequestrare triticum personarum Ecclesiasticarum, & Comendatorum quatuor Ordinum militarium tempore caristiae, & necessitatis, non obstantibus eorum privilegijs, & nec excommunicationem, nec penam contentam in bulla in Caena Domini incurrunt. num. 1126.

Necessitatis tempore privilegiati, & Ecclesiastici compelluntur, vendere. num. 1127.

Monasteria & Abbates, verum in ciuilibus causis possint apud Episcopum conueniri, & pars affirmatiua defenditur. num. 1128.

Privilegium Vniuersitati concessum, verum ad singulares protrahatur, ubi distinguitur. num. 1129.

Ciuitate interdicta singuli interdicti censentur. num. 1130.

Statutum generale includit omnes casus privilegiatos, & speciales, nisi in eo tantum casu, in quo privilegiatus quis reperitur. num. 1131.

Statuta non ambiciosa, sed rationabilia & pertinentia ad ornatum & utilitatem populi, verum sint seruanda, & executioni mandanda ante Regiam confirmationem, & pars affirmatiua defenditur. num. 1132.

Factum nihil videtur, quando aliquid superest agendum. num. 1133.

Confirmatio superioris quando in aliquo actu requiritur, actus est imperfectus, donec confirmatio sequatur. num. 1134.

L. 8. tit. 1. lib. 7. & l. 14. tit. 6. lib. 3. Re copil. declarantur. num. 1135.

Rescripta licet concedatur prater ius, non tamen per illa intenditur iuri communi derogari. num. 1136.

Renunciari verum possit rescriptum, vel privilegiu ab impetrante. num. 1137.

Presentatio rescripti adquiret iurisdictionem iudici. num. 1138.

Communio & connexitas facit, quòd habens rem comunem cum privilegio to fruatur eius privilegio. num. 1139.

Patronus laicus, qui habet ius patronatus annexu cum Ecclesiastico, habet sex menses ad presentandum, sicuti patronus Ecclesiasticus ratione connexitatis. num. 1140.

Vigesimus quintus annus, verum debeat esse impletus, vel sufficiat illum attigisse, quando in gratia, vel privilegio de vigesimo quinto anno mentione facta fuerit. num. 1141.

Accusatiuus denotat perfectionem actus. num. 1142.

Aetas quando pro forma requiritur, est seruanda. num. 1143.

Aetas quando perfecta à lege, vel privilegio requiritur, intelligitur de aetate viginti quinque annorum. 1144.

Clericus depositus & postea privilegio restitutus, non restituitur in beneficio alteri collato. num. 1145.

Depositus ab aliqua congregatione, si postea gratia, vel privilegio restituitur.

stituitur, non restituitur in primum statum in certis praiudicijs. nu. 1146.

Hæreticus, qui ipso iure priuatur bonis, si aliquo priuilegio, vel gratia restituitur, non recuperat bona, cum magis gratia, quam iustitia medianse fiat prædicta restitutio, & in num. 114. vbi de veritate. nu. 1147.

Restitutio secundum eius naturam denotat plenariam in omnibus restitutione, tam quoad bona, quam quoad fructus, actiones, & honores. nu. 1148.

Qualitas qua non concurret tempore collationis capellanie, vel alterius requisiti, licet postea concurras, non operatur effectum in praiudicijs iuris quasi. nu. 1149.

Gratia facta duobus in eadem Ecclesia alteri sub conditione, & alteri pure, & pendente conditione fiat prouisus secundo, præfertur ut præbenda primo impetranti, licet postea ad impleatur conditio. nu. 1150.

Priuilegium si concedatur à Principe, vel gratia fiat à Summo Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortiatur effectum, quamuis postea cesset, adhuc valet, & durat gratia, & priuilegium: scilicet si causa deficiat, antea quam priuilegium, vel gratia sortiatur effectum. nu. 1151.

Causa si committatur alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem litterarum dignitate resignauit, verum ille, an alius, in quem resignauit, possit causam proseguere, & decidere. nu. 1152.

Obreptio & subreptio si interueniat in rescripto, & causa dispensationis committatur delegato, qui cum causa cognitione declarauit esse dispensandum, & dispensauerit, verum valet dispensatio ratione sententiæ delegati, vbi late de questione. nu. 1153.

Manumissio facta ex causa non legitima, nec vera & per obreptionem, tenet, si approbata fuerit, & non irritatur. nu. 1154.

Dispensatio facta & obtenta cum falsa causa valet, & tenet: si postea Papa confirmauerit, & remissio additur ad text. in c. quia circa de consanguinitate, & affinitate. n. 1155.

Causa cognitio quādo est annexa in priuilegio, vel gratia, videlicet ita est, dispensetis, statum declarationi commissarij facta causa cognita. 1156.

Concessio gratia non vitiat, quādo alioquin Principe concessisset gratiam, causa impulsiva, quæ eum difficiliorem redderet ad concedendum, non expressa. nu. 1157.

Verba, Si ita est dispensetis, inducunt formam & solemnitatem non leuem. nu. 1158.

Verba, Si ita est, inducunt conditionem & causam finalem. nu. 1159.

Causa, quādo habetur pro finali in dispensatione, si deficiat, est obrepticia & nulla ipso facto. nu. 1160.

Causa impetrationis quādo est condicionalis, non valet dispensatio, quamuis causa dicatur impulsiva. n. 1161.

Dispensatione, & in gratia qualibet, semper præsumendum est Principem fuisse motum ex causa expressa. nu. 1162.

Summarium tractatus

Falsa causa expressio non tollitur, etiā per motum proprium. nu. 1163.

Causa quando conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, vitatur per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, num. 1164.

Princeps non presumitur alia causa motus, quā expressa. nu. 1165.

Princeps non presumitur velle cū plenitudine potestatis. nu. 1166.

Nulla quādo est gratia impetrata ob falsam causam, eodē modo est nullus processus & dispensatio facta à delegato in executione gratiae. nu. 1167.

Approbata si fuerit impetratio obiecta ob falsam causam, possunt impetrantes eam contradicere, quādo agitur de anima iudicio. nu. 1168.

Sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, num. 1169.

Delegatus, vel commissarius, quāuis dicat causam impetrationis esse probatam, nil operatur ad tollendam nullitatem, quae provenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standum. nu. 1170.

Cupula habitae etiam post dispensationem in matrimonio simulatur, facit dispensationem nullam ex causa obreptionis & subreptionis, & interpretatur t. x. in c. 5. sessio. 24. in Concilio Trident. 1171.

Presbyter si contineatur in dispositione, utrum illi videatur satisfactum, si nominetur clericus prima tonsura legitima etatis, qui intra annum possit ordinem Sacerdotalem consequi. nu. 1172.

Maritus & uxor si de bonis cōmuni-bus capellaniam instituunt vocando suos consanguineos: quid iuris si duo consanguinei mariti & uxoris aequali gradu, consanguinitatis concurrāt, ubi quid disponatur, quando concurrunt Sacerdos, & qui non dū Sacerdotiū est cōsecutus. n. 1173.

Duo si reperiuntur in eodē gradu proximitatis in maioratus successione, uterque admittitur. nu. 1174.

Duo si nati sunt ex eodē partu, nec constat, quis sit primus, ambo concurrunt in successione maioratus. nu. 1175.

Maritus est caput uxoris, numer. 1176.

Ordo scripturae semper attenditur in dispositionibus. nu. 1177.

Prescriptionis si fiat mentio in legē, vel privilegio, intelligitur de ordinaria 10. vel 20. annorum, non de longissima 30. vel 40. annorum. 1178.

Ususfructus si relinquatur egeno & Cap. 16. pauperi, non tenetur sati dare, & legem adimplebit, praestita iuratoria cautione, nu. 1179.

Semper, & Quādo cūque, si reperiuntur in aliqua dispositione, vel privilegio, non important infinitatem, & ad triginta annos restringuntur illa verba. nu. 1180.

Inramentiū quando perpetuet actionem, & quomodo. nu. 1181.

Odioli si fuerint aliqui instituenti, vel privilegium concedenti, nō censentur vocati in dispositione privilegiorum, vel beneficiorum, etiam si vocatio sit universalis cum hoc verbo, Omnium. nu. 1182.

Lex

*Lex si post perfectam. C. de euiclio-
nibus declaratur, & noua limitatio
recensetur. nu. 1183.*

*Monachorum in successione utrum
preferantur ascendentes mona-
sterio: & quid de patre monacho
erga filios, & resoluitur ascenden-
tes & descendentes præferri in le-
gitima. nu. 1184.*

*Monachus, licet desinat esse in patria
potestate, retinet iura suorum & suc-
cedit patri, ut suus. nu. 1184.*

*Monachus non perdit naturalitatem,
nec iura sanguinis. 1183.*

*Transactio, vel pax circa monachum
offensum, iniuriatum, vel occisum,
cui competat post professionem, ut-
rum monasterio, vel patri viuo.
nu. 1185.*

*Filius bastardus, & agnatus, quando
concurrunt in transactione, quis il-
lorum præferatur. nu. 1186.*

*Mulier, utrum non teneatur in plus
quàm facere potest. nu. 1187.*

*In plus quàm facere possunt, illi tantum
reperiuntur priuilegiati, qui in iure
sunt expressi. nu. 1188.*

*Incarcerari non posse, ergo non teneri
in plus quàm facere potest, falsum
est argumentum, & verum est,
non tenetur in plus quàm facere
potest, ergo non poterit incarcera-
ri. nu. 1189.*

*L. 11. cum sequitur. l. 6. Rec. inter-
pretatur, quod ille qui subiit munus
armata militie, sit Cavallero
de contra, tenetur computare in
summa bonorum, quæ à lege requi-
runtur, illa, quæ habuit in dote,
si fuerint aestimata, tali aestima-
tione, quæ faciat emptionem. n. 1190.*

*Lex Lucius. §. idem respondit ff. ad
municipal. in illis verbis: Dotem
non debere computari, inter-
pretatur. nu. 1191.*

*Filij nati ex matrimonio putatio bo-
na fide contracto sunt legitimi,
& in maioratu succedunt, & præ-
feruntur filijs ex legitimo matri-
monio postea procreatis, eosque ex-
cludunt, & etiam substitutum,
nu. 1192.*

*Filij nati ex matrimonio putatio bo-
na fide contracto, utrum potiùs
priuilegijs concessis filijs legiti-
mis ex legitimo matrimonio natis:
& pars affirmativa eligitur. num.
1193.*

*Differetia multe sunt inter matrimo-
nium verum & putativum, & priu-
ilegia concessa matrimonio vtro,
aliquando non competunt putati-
uo. nu. 1194.*

*Filij nati ex matrimonio putatio bo-
na fide contracto, etiam ex par-
te vnius ex contrahentibus tan-
tum, verè & propriè legitimi sunt.
nu. 1195.*

*Filij nati ex matrimonio putatio bo-
na fide contracto consequuntur om-
nes effectus, dignitates, honores, spi-
ritualia, temporalia, feuda em-
phyteutica, fideicommissa, suc-
cessionis ab intestato, & ex testa-
mento parentum, & consanguineo-
rum, quæ competunt filijs legitimis.
nu. 1196.*

*Mulier in matrimonio putatio ha-
bet omnia priuilegia dicta concessa.
nu. 1197.*

*Priuilegia respicientia exactionem do-
tis habent etiam locum in dote puta-
tio.*

Summarium tractatus

tima, et quæ competit privilegium ta-
cita hypotheca, & omnia privile-
gia à iure concessa. nu. 1198.

Communicatio bonorum lucratorum
constante matrimonio habet locum
in matrimonio putatio. nu. 1199.

Verba privilegij & constitutionis si
suerint generalia, quamvis aliqua
subdantur verba, quæ certas &
limitatas personas respicere vi-
deantur, nihilominus talis consti-
tutio atque privilegium ita inter-
pretari debent, ut generalia sint,
& generaliter comprehendant om-
nes secundum naturam principij.
num. 1200.

Princeps si aliquam rem concedat a-
licui cum certis privilegijs, qua-
litatibus, & prerogativis, postea-
que illam ademerit, aliamque in
locum illius subrogaverit, res ita
subrogata remanet cum omnibus
privilegijs, qualitatibus, & pre-
rogativis supradictis antea conce-
sis. nu. 1201.

Cessionarius quæ succedit in causam
viduæ, minoris, pauperis, & alio-
rum habentium privilegium, con-
veniendi adversarium in Curia
Regia in prima instantia, utrum
possit cedere iure utri, & quid
in casu diverso, in quo persona non
privilegiata cedit privilegiata per-
sona, nu. 1202. & nu. 1204.

Ius personale cedenti cõpetens non trãs-
it in cessionarium. nu. 1203.

Cessionarius non admittitur ad retra-
ctum iure sanguinis, cum sit perso-
nalisissimum. nu. 1205.

Cessionarius admittitur in retractu
conventionali. nu. 1206.

Privilegiatus ratione officij, vel exer-
citiij, si illud non exercet, non gau-
det privilegio. nu. 1207.

Maritus, qui dotis restitutionem a-
licui tertio promissit, potest in plus
quàm facere potest, conveniri. nu.
1208.

Marito non competit privilegium
conveniendi in plus quàm face-
re potest, quando in dotis debitum
sit in extraneum delegatio, num.
1209.

Fructus propriè dicuntur deductis im-
pensis gratia ipsorum factis. nu. 1210.

Fructus si aliquo privilegio à Princi-
pe concedantur, intelligendum est,
non deberi fructus, nisi deductis
expensis, quod extenditur ad re-
scripta, & etiam si fructus inte-
gros fore restituendos privilegio
concedatur. nu. 1211.

Mariti privilegium, nè conveniatur
in plus quàm facere potest, non trãs-
it ad fideiussores. nu. 1212.

Maritus negans dotem recepisse,
non amittit privilegium non con-
veniendi in plus quam facere po-
test, quia pœna non habet locum
nisi in casibus a iure expressis, nu.
1213.

Predecessoris omnia privilegia si con-
cedantur alicui, non extenditur
talis concessio ad ea, quæ habuit
ratione privilegij personalis, num.
1214.

Conductor domus potest in tribus cas-
ibus à domo expelli à domino ante
locationem finitam. nu. 1215.

Conductor, cui pro securitate locatio-
nis fuerit hypothecata res locata
specialiter, utrum possit ante tem-
pus

pus expelli in dictis tribus casibus priuilegiatis contentis in l. adem.

C. locati. nu. 1216.

Cap. 17. Conductor domus, utrum in casu legis ad l. C. de locato possit ante tempus expelli, si interuenit pactum expressum de non expellendo. nu. 1217.

Concessio, vel priuilegium Principis de aliqua prabenda cathedralis Ecclesie, quomodo intelligatur sine preiudicio Episcopi, vel Pontificis. nu. 1218.

Facultas concessa Episcopis circa collationem & nominationem penitentiaria prabenda, est intelligenda de penitentiario, qua non va- cauerit in mensibus Pontificis, & text. in c. 8, sessione 24. de reformatione Concilij Tridentini interpre- tatur. nu. 1219.

Prouisus à Papa, etiam si sit poste- rior, præsertur prouiso à priuilegiato. nu. 1220.

Priuilegium si concedatur alicui, dum modo cum virgine contrahat ma- trimonium, illud priuilegium conse- qui poterit, si contrahat matrimo- nium cum illa, quam antea ipse corruperat. nu. 1221.

Clericorum coniugatorum priuilegium non amittit ille, qui contrahit ma- trimonium cum illa, quam antea corruperat. nu. 1222.

Bigamus nec irregularis non dicitur ille, qui matrimonium contrahit cum ea, quam antea corruperat, nu. 1223.

Socius in indiuidijs gaudet priuilegijs & prerogatiuis socij. nu. 1224.

Minoris beneficia competunt maiori,

cum quo habuerit causam comune & indiuisibilem. nu. 1225.

Restitutionis priuilegium competens minori, & personis priuilegiatis, nunquam censetur derogatum, nisi de illo fiat specialis mentio, expressaque derogatio, numer. 1226.

Consuetudo præterita, vel futura, utrum videatur derogata à Prin- cipe, qui concedit priuilegium, iu- bens illud obseruari, non obstante contraria consuetudine, & ibi limi- tatio. nu. 1227.

Statuto si caueatur, vel aliquo priuilegio, quod omnis qui uenerit ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunitas à gabella, collecta, & alijs oneribus, si aliquis origina- rius illius ciuitatis spe fruendi præ dicto priuilegio ad aliam habi- tandam urbem se contulit, & post aliquos annos patrias sedes recupe- rauit, non comprehenditur in illo priuilegio & statuto. nu. 1228.

Novatio hodie debet esse expressa, & ibi remissio. nu. 1229.

Novatio legitime facta comprehendit pignora & hypothecas, cursusq; vsu- rarij, & annuq; stipulationu. nu. 1230.

Novatio non comprehendit priuilegia à iure concessa, que in suo robore permanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in nouatione. nu. 1231.

Ecclesia debitores non possunt conueniri in plus quam facere possunt. nu. 1232.

Doctor non comprehenditur sub sta- tuto mandante quemlibet pro de- bito civili capi posse, non obstante quocunque priuilegio. nu. 1233.

Summarium tractatus

Privilegium particularium personarum per legem generalem non derogatur. nu. 1234.

Privilegia scripta in corpore iuris non derogatur per illa verba, Nō obstat quocumque privilegio. n. 1235.

Debitor, qui non potest conveniri in plus quam facere, potest ratione privilegij, eo non potius, si creditor est pauper, & eadem egestate laborat. nu. 1236.

Aktor & reus quando eodem privilegio utantur, potior est conditio actoris, qui certat de damno vitando, quam conditio rei, qui certat de lucro captando. nu. 1237.

Cessio bonorū, & exceptio, ne quis conveniatur ultra quam facere potest, admittitur in via executiva. n. 1238.

Litendente super cessione bonorum non poterit executio fieri, nec tenetur debitor respondere creditoribus. nu. 1239.

Cessio bonorum, & ne quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in rei vendicatione, & ibi controversia, & conciliatio. nu. 1240.

Sobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, & pronepotes, & ultorioris. nu. 1241.

Socius habens rem communem cum alio, non potest totam rem communem, sed tantum pro sua parte obligare. nu. 1242.

Fiscus habens rem communem cum alio, potest eam in totum obligare pecuniari privilegio. nu. 1243.

Bona immobilia minorum non possunt sine decreto, & iusta causa alienari. nu. 1244.

Pater legitimus administrator filiorum potest eorum bona immobilia sine iudicis decreto alienare propter patriam potestatem. nu. 1245.

Rescriptum, vel privilegium imperatorum contra consuetudinem, vel stylum Principis, est suspectum de falso, nec presumitur à Principe concessum. nu. 1245.

Testamentum primum regulariter per secundum reuocatur. numer. 1247.

Testamentum primum, utrum ex privilegio Principis reuocari non possit. nu. 1248.

Prohibitio contra bonos mores, non est seruanda. nu. 1249.

Privilegium si concedatur Petro in primo loco, & Ioanni, & eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobrino in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, utrum iste preferatur Francisco posito in tertio loco. nu. 1250.

Vocati expresse preferuntur inter plures vocatos, & nominatos. nu. 1251.

Tutore dato filijs, non censetur datus filio, quem testator ignorabat. nu. 1252.

Determinare contra expresse nominatum, & in eius preiudicium, est incerta determinatio. nu. 1253.

Coniectura non habet præcisam regulam. nu. 1254.

Filius natus post testamentum factum & à matre non institutus, habetur pro instituto. nu. 1255.

Posthumus præteritus regulariter recipit testamentum. nu. 1256.

Posthumi etiam nascitur, instituti cōsentur, si posthumis instituatur, nu. 1257.

Coniunctus, qui admittitur iure accrescendi ratione tacite voluntatis testatoris, præsertur substituto expresse nominato, numer. 1258.

Natum non esse filium idem est, quod si nascatur ignorante testatore, nu. 1259.

Nominatio tacita, quæ colligitur ex voluntate testatoris, præsertur nominationi expresse, nu. 1260.

Legatum expressum reuocatur per tacitam contrariam voluntatem, nu. 1261.

Pupillaris tacita, concurrente verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & successionem, nu. 1262.

Successio datur ex tacita voluntate contra verba expressa, nu. 1263.

Nominatus secundo loco præsertur primo, quando ex voluntate testatoris constas, & colligitur, nu. 1264.

Prouisio facta in duobus gradibus substitutionum, censetur facta quoddam alium in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset, nu. 1265.

Text. in l. cum ita legatur. §. in fideicommissio. ff. de legat. 2. interpretatur, nu. 1266.

Text. in l. si ita quis. §. penultimo. ff. de testamentaria tutela, interpretatur, nu. 1267.

Repetitio conditionis & qualitatis priuilegiarum clausula, quando censetur facta, nu. 1268.

Dictio item, hoc amplius, & eo amplius, posita in qualibet clausula significat comprehensionem eiusdem qualitatis & conditionis relatæ, nu. 1269.

Clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegiij, censetur repetita, & posita in fine, vel in aliquo capitulo, refertur ad præcedentia, numero 1270.

Ciuitas si aliquod impetrauerit priuilegium pro se, & locis ipsius territorij, non tenentur loca territorij contribuere pro expensis consumptis in impetratione priuilegiij, nu. 1271.

Repetere non poterit expensas ille, qui in causa propria etiam communi pro socio expendit, ubi optima distinctio, & legum interpretatio inuenitur, nu. 1272.

Priuilegiū quando utile est pluribus, qui eorum volunt, contribuere tenentur pro rata expensarum, nu. 1273.

Contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium utiliter gestum est, et si effectum non habuerit, nu. 1274.

Text. in c. 15. de reformatione in sessio. 25. Concilij Trident. late interpretatur, circa fraudulentas renuntiationes in filios clericorum factas in proprijs parentum Ecclesijs, nu. 1275.

Episcopo licet conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem & remunerationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episcopi, nu. 1276.

Summarium tractatus

Ecclesiastica persona, ut clericus, monachus, & monasterium, occupans terminos Concegilis, praesentis, vel desessas publicas, spolians Rempubicam amittit fori privilegium, & quoad restitutionem niali ablatis conveniri potest coram iudice seculari remedio & forma legis Toleti, quae est 3. & 4. tit. 7. lib. 7. Nova Comptilationis. nu. 1277.

Clericus expoliatus laicum suam possessionem poterit à iudice laico expoliari, restituendo laico suam possessionem, ratione extraiudicialis defensione cum generali citatione. nu. 1278.

Siclericus, Ecclesia, Monasterium, vel aliqua persona Ecclesiastica, aedificat in alieno solo, & fabricat novum opus, etiamsi adificium esset religiosum, poterit demoliri per mandatum iudicis secularis. nu. 1279.

Index secularis poterit demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel aedificatum in via publica, vel in vijs Regalibus, vel in publico en Concegil, licet fuerit aedificatum, vel fabricatum per Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas. nu. 1280.

Civitas poterit petere aedificatum in publico. nu. 1281.

Resuscitatus qui bona sua donaverit, vel reliquerit, virum recuperet ea. nu. 1282.

Resuscitatus recuperat filios, non tamen uxorem. nu. 1283.

Degradatus si restituatur, non debet iterum ordinari. 1284.

Resuscitatus non tenetur iterum baptizari, nec ordinari. nu. 1285.

Monachus resuscitatus non tenetur redire ad monasterium. nu. 1286.

Mortuus non dicitur, qui in continenti resurrexit. nu. 1287.

Restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitā, multo fortius restituitur ad minora, hoc est ad bona. nu. 1288.

Morbosus non dicitur, qui ita sanatus est, ut restituatur in pristinum statum. nu. 1289.

Testamentum rumpitur restitutione testatoris. nu. 1290.

Mulier mortuo marito statim soluta est à lege viri. nu. 1291.

Character ordinis & baptismi tanquam inhaerens anima non reueratur, nec perditur eius virtus. nu. 1292. Cap. 19.

Executio, utrum possit fieri in bonis dotalibus datis marito aestimatis ad petitionem creditorum ratione debiti antea contracti à praedeceffore obligato guarantee in instrumento. 1293.

Periculum transit ad maritum, quando bona data in dotem aestimantur, qui maritus est dominus rerum dotalium. nu. 1294.

Bona non dicuntur, nisi deducto aere alieno. nu. 1295.

Actiones actiuae, & passivae transeunt contra illos, quibus omnia bona donantur, tanquam si verè heredes fuissent. nu. 1296.

Legatarij & heredes, qui repudiata hereditate acceptaverint legatum, tenentur ad debita defuncti pro rata, tanquam si verè heredes fuissent. nu. 1297.

Maritus perdit administrationem bonorum dotalem conſtante matrimonio per debita ante matrimonium contracta, numero 1298.

Reſponſio datur ad fundamenta adducta pro contraria parte, & ad l. doce ancillam. C. de rei vendicatione. nu. 1299.

Lex plerumque. ff. de iure dotium interpretatur. nu. 1300.

Lex 2. C. de reuocandis his qua in fraud. credito. alien. interpretatur. nu. 1301.

Hypotheca inducitur ex generali obligatione bonorum praesentium, & futurorum. nu. 1302.

L. 7. tit. 15 p. 5. interpretatur, & l. 1. tit. 14. eadem par. 5. nu. 1303.

Priuilegio utens pro parte, utrum conseruet in totum. nu. 1304.

Possessione utens pro parte non conseruat ius totius. nu. 1305.

Priuilegium habens amplissimum, si eo stricte utatur, non poterit poſtea large uti. nu. 1306.

Priuilegia consuetudine interpretantur, quae ſufficit, si ſit decennalis. nu. 1307.

Retinens proprietatem uidetur acquirere totum per uſum partis, non tamen is, qui de nouo acquirit. nu. 1308.

Possidens pro parte totum poſſidere uidetur. nu. 1309.

Priuilegium quando concernit exercitium, & non meram substantiam, utens in parte non ſibi praiudicat in alijs ſeparatis. nu. 1310.

Priuilegium quando competit pluribus personis, vel pluribus rebus,

licet quis utatur in vno, non videtur renuntiare in alijs, numero 1311.

Lex uſum aquae. C. de aquaductu, lib. 11. interpretatur. nu. 1312.

Subrogati regula non habet locum in priuilegijs. nu. 1313.

Lex loquens de nobili, vel ciue, vel confratre in confraternitate nobilium, utrum extendatur ad nobiles per priuilegium. nu. 1314.

Mina & vena aurae, vel metalli, ſemper cenſentur excepta in conceſſione caſtri, vel villa. nu. 1315.

Priuilegia derogantia quibuſcunque personis non derogant Collegio, & Vniuerſitati. nu. 1316.

Priuilegium, quando continet materiam mere fauorabilem, & Reipublica conuenientem, extenditur, & comprehendit Collegium, & Vniuerſitatem, & omnes personas tam masculos, quam ſæminas Vniuerſitatis, & capituli. nu. 1317.

Vicinus alicuius loci non liber, nec exempti à rebus De labrança, y criança, habens pecora, vel armenta in praedicto loco acquiſita, admiſſus pro vicino in aliquo loco libero & exempto, ubi non ſoluitur gabella de rebus, De labrança, y criança, si poſtquam admiſſus fuerit ad praedictam vicinitatem, vendidit dicta pecora, vel armenta acquiſita in loco non libero & exempto, utrum ſit immunis à ſolutione gabella, & dicantur, De labrança, y criança. nu. 1318.

Mili-

Summarium tractatus

Militare privilegium non extenditur ad testamentum inualidum, & absque solemnitate antea factum. nu. 1319.

Dominus factus alicuius serui non tenetur pro delicto serui antea facto. nu. 1320.

Verba privilegij, De ronda, referuntur, & ponderantur. nu. 1321.

Privilegium, De labrança, y criança, conceditur tantum rebus acquisitis huius generis ab his, qui iam sunt vicini in loco libero. & exempto. nu. 1322.

Angeli doctrina ponderatur, num. 1323.

Novum aliquod quando statuitur, ad futura tantum, & non ad praterita extenditur. nu. 1324.

Lex cassans intelligitur quoad futura, & non quoad praterita, num. 1325.

Lex, vel statutum liberans aliquem à prastatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, & non quoad praterita, numero 1326.

Natus ex milite ante militiam non dicitur miles. nu. 1327.

Cap. 30. *Pragmatica nova concedens privilegium agricultoribus in suo secundo capitulo interpretatur circa fisci privilegium, numero 1328.*

Clausula generalis non extenditur ad antea specificata. nu. 1329.

Fiscus non censetur privilegiatus, nisi in casibus à iure expressis, & in dubijs contra fiscum est iudicandum favore iuris communis. nu. 1330.

Fiscalis causa venit in generali statuto, nisi reperiatur speciale privilegium, per quod eximatur, nu. 1331.

Privilegium motu proprio à Principe concessum est contra eum latissime interpretandum, numer. 1332.

Speciale si precedit, & postea sequatur generale, tunc oppositio principalis impedit omnia comprehendendi. nu. 1333.

Questione principalis de qua supra in num. 1328. resolvitur favore fisci. nu. 1334.

Generalis sermo qui sequitur, non refertur ita, ut excludat ea, de quibus generaliter est promissum. nu. 1335.

Fiscus semper excipitur in omnibus privilegijs, & immunitatibus, nu. 1336.

Privilegia fisco damnoza non debent impetrari, nec contra fiscum, qui iura subueniunt, est temere iudicandum. nu. 1337.

Princeps nil disponere vult in tertij praiudicium. nu. 1338.

Princeps in dubio non videtur, nec presumitur velle praiudicare iuri fisci, nisi in quantum expressam faciat mentionem contra fiscum, nu. 1339.

Authoritas disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione. nu. 1340.

Persona disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione. nu. 1341.

Nova dispositio generalis non corrigit legem specialem habentem spe-

specialitatem in eadem materia,
& l. 25. titulo 13. libr. 8. Reco-
pilatiōis ponderatur, nu. 1342.

L. colonos nunquam. C. de agricolis,
& censu. lib. 11. interpretatur.
nu. 1343.

Clausula posita in vna, vel diuer-
sis dispositionibus, quomodo intel-
ligatur, & l. doli clausula. ff. de
verborum obligatiōibus interpre-
tatur. nu. 1344.

Lex sanctio legum. ff. de pœnis inter-
pretatur. num. 1345.

Lex non puto. ff. de iure fisci interpré-
tatur. nu. 1346.

Legatum alimentorum de sua natu-
ra non est reiterabile, & lex a-
limenta. §. Basilica. ff. de ali-
menti & ciba. legat. interpreta-
tur. nu. 1347.

Princeps quando concedit priuilegium
& immunitatē conductōribus ga-
bellarum, vel his qui aliquid fisco
soluere tenentur, magis conside-
rat causam fisci, quam causam
predictorum. conductorum. num.
1348.

Cap. 31. Clausula appositā in principio legis,
vel dispositionis, censetur repe-
tita in omnibus capitulis sequenti-
bus. nu. 1349.

Virtualiter contentum in priuilegio,
seu scriptura, intelligitur expressē
scriptum in ea. nu. 1350.

Tabellionis declarationi statur in du-
bijs procedentibus ab scriptura. nu.
1351.

Tabellionis declarationi non statur in
dubijs procedentibus à priuilegio,
cum soli Principi competat talis
declarati, numer. 1352.

Priuilegium concessum simplici perso-
na, verum extendatur ad mistā.
nu. 1353.

Priuilegium concessum spurio, verum
extendatur ad spurium, & ince-
stuosum simul. nu. 1354.

Legitimatio cōcessa nato ex soluto &
soluto, verum extendatur ad na-
tum ex adulterio. nu. 1355.

Exilij pœna est duplicatio temporis
tantum. nu. 1356.

Exilij sententia lata contra delin-
quentem tali pœna adiecta, quod
si non seruauerit tempus exilij,
condemnatio intelligatur facta
ad triremes, erit nulla, & po-
terit retractari ratione excessus, e-
tiam si à reo condemnato præ-
stitus sit consensus, numero
1357.

Renocare poterit debitor conuentionē,
quando promissit. stare iuramento
creditoris circa damna & interes-
se, si creditor ante tempus iura-
menti mutauerit conditionē in
deterius. nu. 1358.

Lex cum quis. ff. de solutionibus pon-
deratur. nu. 1359.

Mandatum renocatum censetur, si
procurator, vel factor, vel tutor
& testamenti executor conditio-
nem in deterius mutauerit, num.
1360.

Forma legis 7. tit. 19. lib. 9. Recopilat.
circa adiectionem & oblationem,
Del quatto, poterit suppleri &
adimpleri intra tempora præfixa
& assignata in dicta lege, ne a-
ctus corruat. nu. 1361.

Priuilegium, & exemptio, si conce-
datur primo loco viduis, & pu-
illis,

Summarium tractatus

- illis, non derogatur per secundum privilegium sine speciali derogatione prima concessionis, num. 1362.
- Socius, vel aliquis illorum, qui tenentur tantum in id, quod facere possunt, si totum soluere promittant, utrum videantur illi suo privilegio renunciare, numero 1363.
- Priilegiati in id quod facere possunt, annumerantur. nu. 1364.
- Renunciare iuri suo nemo tacite videtur, & remissio additur ad l. legitimam. ff. de petitione hereditatis nu. 1365.
- Praestatio annua super aliquo fundo, utrum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, & l. nihil proponi. ff. de legatis 1. & l. final. §. final. ff. de contrahenda emptione interpretantur, & optima additio refertur. num. 1366.
- Praestatio annua causa alimentorum, non inducit tantum demonstratione, sed actionem realem & hypothecam favore alimentorum. nu. 1367.
- Alimentorum legatum, siue fiat pauperi, siue diuiti, semper continet favorem alimentorum, numer. 1368.
- Alimentorum favor extenditur ad relictum pro anima, vel anniuersario. nu. 1369.
- Incertitudo vitiat relictum, & etiam libertatem, quando non constat de persona certa. nu. 1370.
- Incertitudo non vitiat relictum, quando relinquitur pauperibus, & anniuersariis, ratione privilegij causa pia, numer. 1371.
- Lex quantuncumque generalis, non comprehendit casus exceptos, & priilegiatos. nu. 1372.
- Doctor, licet sit minor 25. annorum, non restituitur in integrum. nu. 1373.
- Priilegium si cui concedatur hoc onere adiuncto, quod in quolibet anno teneatur unum equum soluere, & per longissima tempora equum non soluit, sed aliud ipsius equi loco, utrum equi praestatio praescribatur. nu. 1374.
- Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quam sibi quotannis debeatur, utrum sibi prauidetur. num. 1375.
- Clericus habens bona communia cum fratre laico, utrum ea possit defendere à collectis & gabella, & alijs oneribus ratione sui privilegij clericatus. nu. 1376.
- Bona unita & indiuersa gaudent priuilegio indiuersi, & immunitatis. nu. 1377.
- Donatio facta à patre filio clerico valet, & virtute praedicta donationis poterit bona donata à collectis & impositionibus liberare praedictus clericus: tamen in tali donatione fraus praesumitur. nu. 1378.
- Fraus quomodo probari, & praesumi possit. nu. 1379.
- Laici quando habent individuum, & coniunctum ius cum clericis, gaudent priuilegio clericorum superiorum. nu. 1380.
- Clericus & laicus si habeant ius patronatus, pars clerici attrahit ad se partem laici. nu. 1381.

p. 32. Laicus, qui habet ius patronatus in communicum clerico poterit, sicuti clericus, intra semestre praesentare, nu. 1382.

Susceptores Regij nō possunt Regiā pecuniā cōsumere, vel ex ea aliquid emere, & si quis ex ea emat, luctum fiscus repetit. nu. 1383.

Fiscus poterit reuēdicare rē emptam ex sua pecunia per susceptorem, & thesaurarium. nu. 1384.

Limitatur praedicta resolutio duobus modis. nu. 1385.

Subsidiaria actio non datur quando debitor est soluendo, etiā si renuet beneficium excusationis. nu. 1386.

Receptor, susceptor, vel camerarius, si aliquid à debitore recipiat, & desinit esse soluendo, antea quā domi nō reddat, datur recursus cōtra primum debitorem. nu. 1387.

Relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui iuxta suum statum & qualitatem non possunt conseruari, nec sine dedecore in publicum apparere. nu. 1388.

Distribuens elemosynam modo supra dicto liberatur in foro conscientiae. nu. 1389.

Restitutio in integrum conceditur nobilibus maioribus 25. annorū, quando pauperes sunt, qui pro absentibus, & in vinculis detentis reputantur. nu. 1390.

Viduis concessum priuilegium, vel gratia, aut immunitas, quandiu in viduitate perseverauerint, utrum extendatur ad viduam, si semel, vel bis matrimonium contraxerit, & postea in viduitatem

inciderit. nu. 1391.

Infinitas est vitanda, numero 1392.

Disponens nunquam censetur grauare quemquam duplici praestatione. num. 1393.

Verbo singulari saepenumero vtimur pro plurali. nu. 1394.

Viduitatis causa non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbi natura. nu. 1395.

Legati causa regulariter est reiterabilis, & non restringitur ad primam. nu. 1396.

Dotis causa non solum ad primas, sed ad vltiores nuptias determinata videtur. nu. 1397.

Legati quantitas multiplicatur ad multiplicationem dierum propter conseruandum decus legantis, & legatarij. nu. 1398.

Multiplicatio quando accidit casu, siue fortuna, debet multiplicari dispositio. nu. 1399.

Lex boues. §. hoc sermone. ff. de verborum significatione, & l. stipulatio. l. dotem. l. stipulationem, l. licet, l. dotis promissio. ff. de iure dotium. C. non potest de prabendis libr. 6. l. eum qui chalendis. ff. de verborum obligatione, interpretantur, num. 1400.

Priuilegium si concedatur ex duabus causis, una cessante non cessat priuilegium, nec concessio, numer. 1401.

Sententia lata ex pluribus causis, quarum una est falsa, sustinetur ex altera vera. nu. 1402.

Limit-

Summarium tractatus

Limitatur predicta sententia, de qua supra in nu. 1401. nu. 1403.

Causa una posita in privilegio non sufficit vera, si amba cause opponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requiritur vera nu. 1404.

Causa una si apponatur in privilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corrumpit argumentum, & privilegium, quod intellige quando utraque ratio consideratur ad effectum causandum, secus si una non habetur in consideratione, quia tunc cessante non cessat effectus. num. 1405.

Causa una si exprimitur in lege, vel privilegio, & altera possit considerari, cessante expressa cessabit dispositio, licet altera militare videatur. nu. 1406.

L. 4. §. 1. tit. 2. lib. 6. Rec. disponens, quod nobiles non possunt torqueri, extenditur ad consiliarium, etiam si eius sit officium finitum, in memoria pristina dignitatis: quod extendit ad decuriones. num. 1407.

Privilegium dignitatis non finitur finita dignitate. nu. 1408.

Torqueri non potest in syndicato, qui fuit iudex etiam multis stantibus indicijs. nu. 1409.

Consiliarij civitatum habentur instar decurionum, & idē habent privilegium, & non poterunt torqueri. n. 1410.

Privilegium decurionibus & consiliarijs civitatum concessum, intelligitur de consiliarijs & decurionibus magnorum locorum, numer. 1411.

C. 33. Capitales civitatum nostri temporis ha-

bent privilegium, ut torqueri non possint. num. 1412.

Fideiussores nobiles datus in condemnatione descendenti ex delicto, utrum incarcerari possint. nu. 1413.

Sententia lata contra principalem executionem mandatur contra fideiussores, sicuti contra principalem, sine novo processu, vel nova sententia. nu. 1414.

Fideiussores censentur unacum principalibus condemnati, nu. 1415.

L. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur. nu. 1416.

Lex actionum genera, & l. ex maleficijs, & eorum verba. ff. de actio. & obligatio. ponderantur. nu. 1417.

Nobilis non poterit suum privilegium nobilitatis renuntiare, numer. 1418.

Privilegium concessum agricolis, utrum competat eorum fideiussores non agricolis. nu. 1419.

Fideiussores plebeijs, qui pro nobili intercedit, non possunt nobilitatis privilegio. nu. 1420.

Bobadilla taxatur in quadam sua distinctione. n. 1421.

Nobilis nullatenus pro debito civili incarcerari poterit, nisi ut ibidem. nu. 1422.

L. 5. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur. nu. 1423.

Privilegium concessum alicui usque ad tertiam generationem, utrum eius personam in prima generatione comprehendat. nu. 1424.

Pecunia, & moneta, tria continet, scilicet materiam quoad valorem, formam quoad auctoritatem, & pondus quoad usum. nu. 1425.

Prim.

Princeps poterit valorem monetæ mutare, etiam absq[ue] consensu populi. nu. 1416.

Rex Hispaniarum Philippus III. valorem scutorum auxit. nu. 1427.

Solvere utrū teneatur debitor scutorum secundum valorem tēpore obligationis, vel tempore solutionis, quando medio tempore scutorū valor à Principe fuit actus. nu. 1428.

Moneta diminutio, cuius damno contingat, stante mora debitoris, & quomodo consideretur valor monetæ in ultima voluntate, & in statutis, & in sententia & gratia Principis. nu. 1429.

Dispositio in viro disponens, utrum habeat locum in uxore, & è cōuerso. nu. 1430.

Priuilegium disponens in viro, utrum habeat locum in uxore, & è cōuerso. nu. 1431.

Nullitas, quæ provenit ex defectu citationis, vel iurisdictionis, nunquā censetur reiecta à lege omnem nullitatem prohibente. nu. 1432.

Iurisdictionis defectus nō admittitur, quando sententia pronuntiata à iudice non habente iurisdictionem confirmata fuerit per iudicem plenam iurisdictionem habentem. n. 1433.

Gratia, vel priuilegium si concedatur alicui sub conditione, & alteri postea iure concedatur, posterior præfertur, etiamsi conditio postea verificetur, numero 1434.

Limitatio præcedentis conclusionis traditur. nu. 1435.

Terminus quando est iudicibus limi-

tatus ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud tempus causa terminari possit. numer. 1436.

Legatum rei alienæ quomodo valeat. nu. 1437.

Legatum rei alienæ utrum valeat, quoad personas coniunctas, & quomodo. nu. 1438.

Legatum rei alienæ, utrum valeat favore anniversarij, & causa pia, & quomodo. nu. 1439.

Legatum relictum pro virgine maritanda, utrum in utroque foro possit retineri à muliere non virgine in rei veritate, licet vulgariter pro virgine habeatur. nu. 1440.

Priuilegium concessum viduis extenditur ad nuptas habentes inutiles viros. nu. 1441.

Expositus præsumitur esse ex parentibus nō infamibus, & ritè, & rectè poterit ordinari, & cōsetur idoneus ad omnes actus legitimos. n. 1442.

Expositus censetur civis illius loci, cui exponitur, & ubi reperitur. num. 1443.

Expositi utrum sint capaces officiorū Sanctæ Inquisitionis, & Ecclesiarum, collegiorum, & confraternitarum habentium statuta requirētia qualitatem nobilitatis, & alia huiusmodi. nu. 1444.

Probatio quando requiritur per modū qualitatis, & conditionis, non sufficit præsumptiva. nu. 1445.

Testes bonæ famæ, & maiores omnis exceptionis, si requirantur à lege, hac qualitas debet probari, alias non sufficit præsumptiva. nu. 1446.

Summarium tractatus

*Limitatio traditur illius questionis,
de qua supra in numer. 1444. num.
1447.*

*Statuta iuri contraria sunt restrin-
genda, & non extenduntur ultra
illud, quod exprimitur. num. 1448.*

*Status est sumendum in illo sensu,
in quo ius commune minus lada-
tur. nu. 1449.*

*Idoneus quando requiritur à lege, vel
statuto, cum talis à iure habeatur,
non requiritur probatio idoneita-
tis. nu. 1500.*

*Exposita Virgines, seu puella, v-
trum comprehendantur, in priui-
legio, vel legato mentionem fa-
ciente de virginibus, vel puellis
naturalibus, vel ciuibz alicuius
ciuitatis. nu. 1501.*

*Virgines sola sunt in Abbatissas eligen-
da, & alijs praeferruntur. nu. 1502.*

*Pauperes consanguinei semper praef-
runtur in legato generali pauperi-
bus relicto. nu. 1502.*

*Senior semper debet praeferrì in benefi-
cijs, & praebendis. nu. 1504.*

*Doctor semper praeferrì debet in benefi-
cijs, & praebendis. nu. 1505.*

*Alimenta sunt eroganda illi, cuius bo-
na sequestrantur. nu. 1506.*

*Procurator in rem suam, quem dici-
mus, En causa propria, non potest
renocari. nu. 1507.*

*Debitum exactum ab uno creditore,
vtrum ab alio possit repeti. n. 1508.*

*Vigilantibus & non dormientibus iu-
ra subueniunt. nu. 1509.*

*Debitum personale non potest repeti
ab alio creditore. nu. 1510.*

*Debitum fiscale hypothecarium, &
priuilegiatum, potest repeti ab alio*

*creditore priuilegiato, licet antea
fuerit alio creditori non priuile-
giato solutum. nu. 1511.*

*Nobilis, qui nondum consecutus est sen-
tentiam fauorabilem, vtrum ad-
mittatur ad officia nobilium licet pe-
dente. nu. 1512.*

*Pater habens filios legitimos, vtrum
possit filios spurio totum quintum
relinquere alimentorum ratione, si
spurius toto quinto non egeat ad
suam congruam sustentationem.
1513.*

*Alimeta vtrum spurij & illegitimis
praestanda sint iuxta congruam
sustentationem, an iuxta dignita-
tem & qualitatem recipientis. nu.
1514.*

*Quintum si non sufficiat filijs illegitimis
ad congruam sustentationem, v-
trum possit, & debeat pater ultra
quintum relinquere, ubi optima
distinctio. nu. 1515.*

*Pater non vtens priuilegio per spatium
decem annorum, vtrum successoribus
praedictet, quando est concessum
patri, & successoribus. nu. 1516.*

*Lis quando vertitur circa personam pri-
uilegiati, vel circa factum, cognos-
cunt indices inferiores, si tamen lis
vertitur circa valorem, sensum,
vel interpretationem priuilegij,
cognoscit Rex, vel indices, De
Contaduria maior, cognoscunt.
nu. 1517.*

*Interpretatio iuris, & priuilegij ga-
bellarum circa factum partium
pertinet ad indices inferiores, circa
verò interpretationem iuris, sen-
sus, vel mentis Principis, recurritur
ad Regem, vel ad indices*

Dc

De la Contaduria mayor, nu.
1518.

Inquietatio realis & non Verbalis requiritur ad hoc, ut aliquis conquirit possit in causa priuilegij, vel nobilitatis. nu. 1520.

Lex diffamari. C. de ingenuis & manumissis, est intelligenda in diffamatione reali. nu. 1521.

Priuilegiati, qui non possunt trahi ad testificandum coram iudicibus superioribus De hijosdalgo, recensentur. nu. 1522.

Vidua mater utrum preferatur filijs in accusatione de morte mariti occisi. nu. 1523.

Vidua per transitum ad secunda matrimonia, utrum amittat accusationem mariti mortui. nu. 1524.

Vidua per transitum ad secunda matrimonia perdit illud, quod a lege ei fuerat delatum. nu. 1525.

Lex, que admittit viduam ad accusationem mortis mariti, est exorbitans, & restringenda. nu. 1526.

Vidua admittitur ad accusationem mortis mariti, quia reputantur duo in carne una. nu. 1527.

Specialia duo non admittuntur in iure. nu. 1528.

Vidua, que secundo nubit, amittit letum quotidianum, & vestes lumbres, que restituntur heredibus primi mariti. nu. 1529.

Vidua secundo nubens dicitur de domo & familia secundi viri, & perdit priuilegium primi mariti, & sepelitur cum secundo. n. 1530.

Vidua ad hoc ut dicatur mulier, debet in viduitate persistere. n. 1531.

Vidua per transitum ad secunda matri-

monia statum suum mutat, num.
1531.

Mutata persona conditione, mutatur priuilegium. nu. 1533.

Mutatione status videtur vidua alia persona. nu. 1534.

Pæna secundo nubentium sunt hodie sublata. nu. 1535.

Pæna secundo nubentium, que sublata sunt de iure nouiori, non habent locum in his, que introducta sunt in fauorem filiorum, & ita limitatur ius nouum quando sunt meri pæne. nu. 1536.

Sententia de futuro valet, si dependet à iura, quod est de presenti. n. 1537.

Habens aliquod ius temporale in re, si aliquod acquirat in illa re, illud acquisitum perpetuatur. n. 1538.

Concessu alicui ratione certa qualitas, ei non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit. nu. 1539.

Conditione semel adfuisse sufficit, licet non permaneat, & quomodo hac regula intelligatur. nu. 1540.

Ius habens ad rem per mutationem status rei perdit actionem. nu. 1541.

Vidua, que ante secundum matrimonium de morte primi mariti querelauerit, & litem cum occisore contestata fuerit, utrum amittat accusationem. nu. 1542.

Ius accusatoris si pereat pendente iudicio, sequitur absolutio, & si actor pendente iudicio desinit esse dominus, ius eius extinguatur. nu. 1543.

Actio iniuriarum post litem contestatam, & post appellationem actoris transit ad heredes, & non perditur quantum ad bona, & condemnationem pecuniariam. nu. 1544.

E 2 Virgo,

Summarium tractatus

- Virgo, quæ post querelam de stupro nubit digno, vel indigno, nō amittit actionem quoad dotem & interesse.* nu. 1545.
- Vidua si moriatur post accusationem, & litem contestatam cum occidere mariti, transeunt actiones ad eius heredes, & quid sibi habet filio ex alio matrimonio, & utrum præiudicetur filijs mariti occisi.* nu. 1546.
- Satutum vel privilegium si defert luctum, consideramus originem, & causam, & non eventum.* nu. 1547.
- Cessante causa non cessat effectus iam consummatus, licet perveniamus ad eum casum, à quo forte causa non sumpsit exordium.* nu. 1548.
- Actio descendens à lege, vel statuto, debet esse perpetua.* nu. 1545.
- Restitutionis causa cessante debet cessare restitutio, & quomodo intelligatur hæc regula.* nu. 1550.
- Dos soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non aufertur, licet postea maritus vergat ad pinguiorem fortunam.* nu. 1551.
- Iuramentum utrum transeat ad heredes, & quomodo.* nu. 1552.
- Populares si iuraverint aliquid adimplere, licet moriantur, successores obligantur ad observantiam iuramenti.* nu. 1553.
- Collecta si imponatur alicui civitati, videtur etiam villis & castris illius civitatis imposita.* nu. 1554.
- Prouincia quæ dicatur, & quid sub hoc nomine comprehendatur,* nu. 1555.
- Dilatio quinquennalis concessa in fauorem debitorum limitatur, quando creditor pro se habet contractum iuratum.* nu. 1556.
- Privilegium si concedatur debitoribus, ut intra aliquod tempus non possint conueniri à suis creditoribus, limitatur in debito iurato,* nu. 1557.
- Mulier præfertur ceteris creditoribus mariti prætendentibus, quod maritus, qui cessit bonis, tradatur eis cum argolla ferrea, & ibi limitatur in* nu. 1559. nu. 1558.
- Filius familias creditor patris, etiam pro dote matris non præfertur ceteris creditoribus, quando pater bonis cessit.* nu. 1559.
- Legato nummorum, vel in legato dabio, quod minimum est, debetur,* n. 1560.
- Legato dubio in fauorem Ecclesiæ, vel causæ piæ, quod maius est, debetur: & quod est utilius legatario.* nu. 1561.
- Exemptio concessa circa bona, quæ aliquis habuerit in sua domo tempore mortis, utrum comprehendat bona, quæ aliquis secum ad villam portauerit, ibique mortem obierit.* nu. 1562.
- Municipiones verbum, quid comprehendat.* nu. 1563.
- Bona futura, & post condemnationem acquisita, utrum veniant in confiscatione.* nu. 1564.
- Pater si stipulauerit sibi dotem filia mortua in matrimonio, si constante matrimonio eius bona confiscantur, pertinent ad fiscum, & non ad patrem, licet post sententiam veniat conditio adimplenda,* nu. 1565.

Depar-

Deportatus si aliqua bona post sententiam acquisierit, pertinent ad fiscum, & non ad suum heredem, nu. 1566.

Posthumus si instituitur, comprehenditur posthumus natus ab alia uxore, cum qua secundum contraxerit matrimonium, num. 1567.

Bona futura, & postea acquisita, veniunt in obligatione, num. 1568.

Iurisdicctio non separatur, nec tacite concessa videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat à ciuitate illam sibi & sua iurisdicctioni subiectam, ubi optima questio, nu. 1569.

Princeps potest in praiudicium iuris alteri quasi priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, n. 1570.

Constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, fauorabilis iudicari debet, nu. 1571.

Alienationis prohibitio facta simpliciter à testatore, & sine causa alienationem impedire non solet, & dicitur nudum preceptum & consilium, quod successores non aliter ringit, nu. 1572.

Legatus si fuerit seruus tali conditione, ut non vendatur, et si alienatur, sit liber, utrum consequatur libertatem, si venditur, & conditio non adimpleatur, vel illa conditio transeat ad heredem, n. 1573. ubi late distinguitur per plures, numer. 1574.

Prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad nepotes, nec ad heredes ulteriores, nu. 1574.

Prohibitio alienationis facta à testatore suo heredi non extenditur ad alios heredes, nu. 1575.

Prohibitio alienationis facta uni nominatim, non extenditur ad alios, nu. 1576.

Prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuit, & in eius persona verificatur conditio, nu. 1577.

Prohibitio alienationis est odiosa atq; exorbitans, nu. 1578.

Prohibitio alienationis facta heredi, utrum comprehendat heredem heredis, nu. 1579.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter, & per verba futuri subiunctiui in fauorem grauati, quomodo valeat, numer. 1580.

Qualitas requisita per statutum tam ad Collegia, quam ad officia Inquisitorum, & ad confraternitates, non sufficit priuilegiata, sed naturalis ab statuto requisita, nu. 1581.

Frates nati ex eadem matre ex coitu punibiles & illicito, utrum vicissim inter se succedant, an fiscus succedat, nu. 1582.

Dotis causa potest clericus & miles dare, vel relinquere bona sua concubina, nu. 1583.

Emptor fiscalis pro te à fisco empti in iudicio contentus potest causam trahere ad iudices fiscales, numer. 1584.

Offerens meliorem conditionem auditur in venditione rerum fiscalium, nu. 1585.

Summarium tractatus

Exemptus à solutione gabella pro usu suo, utrum censetur exemptus pro sua familia, & usu eius, nu. 1586.

Dinturna præstatio facta causa pia ratione elemosynæ ex mera liberalitate, utrum præstantem obliget in futurum, nu. 1587.

Actus mera liberalitatis excludit iuris necessitatem, nu. 1588.

Hypotheca anterior testibus probata, utrum præferatur hypotheca posteriori contenta in publica scriptura, nu. 1589.

Hypotheca etiam testibus probatur, licet non adsit publicum instrumentum, nu. 1590.

Lex scripturæ. C. qui potiores in pignore habeantur, interpretatur, nu. 1591.

Mulier secundo nubens, utrum teneatur referre filijs primi matrimonij illud, quod ei datum fuit pro pace, & remissione mortis primi matrimonij, quod adde ad l. 4. sit. 1 lib. 5. Recopil. nu. 1592.

Privationem non inducit illud, quod expresse cautum non est, etiam in materia privativa, nu. 1593.

Verba, Indulgeo, vel remitto, contenta in privilegio Principis quid importent, & significant, numer. 1594.

Verba, Per indulgentiam nostram te restituimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus, si in privilegio contineantur, quid significant, nu. 1595.

Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori, & antiquiori creditori, ut sibi ius cedatur, nu. 1596.

Creditor secundus utrum habeat ius offerendi mulieri creditrici antiquiori agenti pro sua dote contra maritum constante matrimonio, quando vergit ad inopiam, & quid quando agit pro sua dote solo matrimonio, nu. 1597.

Relictum à testatore fratribus Minoribus respectu alicuius summa in festo sancti Francisci, utrum sit perpetuum, an semel tantum debeat, nu. 1598.

Dispositio testatoris logius & plenius interpretatur, nu. 1599.

Conditio nuptiarum ad secundas nuptias extenditur, nu. 1600.

Dictio Begnine, & dictio de equitate, equiparantur, & idem significant in iure, nu. 1601.

Reiteratur semper actus in favorabilibus, & in favore ultima voluntatis & testamenti, nu. 1602.

Relictum Ecclesie die nundinarum in ultima voluntate intelligitur perpetuum favore ultima voluntatis, & Ecclesie, nu. 1603.

Promissio certa quantitatatis favore aliorum presumitur annua, nu. 1604.

Sermo indefinitus non restringitur ad primum actum in favorabilibus, nu. 1605.

Relictum pauperibus censetur relictum ad pias causas, nu. 1606.

Conditio privilegij censetur perpetua & non temporalis ex ipsa natura & vi privilegij, nu. 1607.

Privilegium concessum alicui, & eius familia, non restringitur ad familiam, quæ erat tempore concessionis privilegij: sed etiam extenditur ad alios

alias familias in locum prima familia prorogatas, nu. 1608.

Cap. 36. Immunitas concessa simpliciter intelligitur perpetua, nu. 1609.

Legatum, vel relictum Petro post mortem Ioannis, utrum sit conditionale, vel purum, & aliqua circa transmissionem dicti legati, nu. 1610.

Maritus si instituit aliquem heredem, & uxorem usufructuariam in vita sua reliquerit, ille institutus dicitur heres à die mortis testatoris, & alia circa transmissionem, nu. 1611.

Tertius possessor decennalis cum titulo & bona fide, utrum prescribat rem hypothecam, vel acensuatam, & à quo tempore incipiat dicta prescriptio, nu. 1612.

Prescriptio rei censui subiecta, utrum interrumpatur per solutionem redditum, n. 1613.

L. 1. C. si aduersus creditorem declaratur cum concordantibus, n. 1614.

Creditor habens plures obligatos potest ab uno eorum solutionem recipere sine preiudicio exigendi circa alios, nu. 1615.

Creditor per unamquamque solutionem interrumpit prescriptionem, & renouat suam obligationem, n. 1616.

Tot sunt obligationes, quot solutiones, nu. 1617.

Tot sunt legata, quot anni, nu. 1618.

Prescriptio fuit introducta in odium morosi & negligentes, & non potest currere contra diligentem in exactione sui debiti, nu. 1619.

Creditor interrumpit prescriptionem quotiescumque debuum exigit à suo debitore, nu. 1620.

Creditor qui redditus sui censu exigit, retinet dominium & possessionem rei acensuatæ, & non currit contra eum prescriptio, licet res hypothecata pro censu possideatur à tertio, nu. 1621.

Heres, vel alius successor in iure illius, qui censum imposuit, nuquam prescribit, nu. 1622.

Censum imponens & eius heredes, & ultimi possesores rei acensuatæ, semper ad solutionem redditus tenentur, & coguntur ad recognoscendum, nu. 1623.

Executiuum remedium competens contra rem acensuatam competit etiam contra bona obligata per generalem obligationem, licet à tertio possideantur dicta bona, qui habuerit causam deriuatam à principali debitore, etiam per longam successionem, nu. 1624.

Tertius possessor rei censui subiecta poterit, si voluerit, dominum census recognoscere, vel rem acensuatam remittere, & ibi limitatio, n. 1625.

Maritus si alimenta, vel habitationem uxori reliquerit, donec eum filia vixerit, mortua dicta filia, adhuc legatum debetur, nu. 1626.

Maritus si legauerit uxori usufructum, & post eius mortem Titio, illa verba, Post eius mortem, vendicant sibi locum, etiamsi uxor non moriatur, sed ad secundas nuptias transferit, nu. 1627.

Lesio etiam intra dimidiam iusti preterij admittitur in causa dotis peculiari priuilegio, nu. 1628.

Remedium lesionis intra dimidiam, quod admittitur in causa dotis du-

Summarium tractatus

rat per spatium triginta annorum.
1629.

Remedium lesionis Ultra dimidiam
datur contra Ecclesiam ledentem
alium, etiam post quatuor annos,
nu. 1630.

Procurator generalis non potest face-
re ea, quæ requirunt speciale man-
datum. nu. 1631.

Procurator constitutus ad omnia, ex-
cepto ad unum casum, in quo re-
quiritur speciale mandatum, cen-
setur constitutus ad omnia alia,
quæ requirunt speciale mandatum.
nu. 1632.

Confirmatio facta simpliciter non vi-
detur approbare, nec confirmare
actum, nec privilegium nullum,
nu. 1633.

Confirmatio, Ex certa scientia, dis-
pensatio dicitur. nu. 1634.

Verbum, Confirmamus, simplici-
ter & absolute à Principe prola-
tum, verum importet certam scien-
tiam, & quando presumatur, nu.
1635.

Confirmatio ex certa scientia non con-
firmat privilegium, nec actum in
præiudicium tertij. nu. 1636.

Concessio Pontificis facta spurio, ut
ordines possit consequi, verum tra-

hatur ad sacros ordines. nu. 1637.

Concessio Pontificis facta spurio ad
omnes ordines non extenditur ad
beneficia. nu. 1638.

Degradatus, & postea ad ordines re-
stitutus, non censetur restitutus ad
beneficia. nu. 1639.

Spurius habitatus ad beneficia non vi-
detur habitatus ad dignitates cõ-
sequendas. nu. 1640.

Spurius dispensatus ad dignitates Ec-
clesiasticas non censetur dispensa-
tus ad dignitates maiores & prin-
cipales, & ibi quales sunt prin-
cipales dignitates. nu. 1641.

Spurius, incestuosus, adulterinus, vel
ex sacrilegionatus, tenetur hos de-
fectus Pontifici exprimere, & non
sufficit, quod generalim fateatur,
se esse illegitimum, vel spurium,
alias irrita erit dispensatio, num.
1642.

Gratia quando impetratur, si aliquid
silentio prætermittitur, quod si ex-
primeretur, difficilem redderet, ip-
sam gratiam, irrita est dispensa-
tio, ut pote literis subreptitijs impe-
trata. nu. 1643.

Legatorum in generali revocatione
non continetur revocatio alimen-
torum, seu vestimentorum. n. 1644.

SEQUITVR TRACTATVS DE PRIVILEGIORVM ET exemptionum explicatione, autore Doctore Garcia de Gironda, olim Aduocato dignissi- mo, nunc tamen presbytero & in Eccle- sia Rondenſi præbendato.

Cap. 1.

IN principio huius tra-
ctatus, cum de priuile-
giorum explicatione sit
agendum, erit prima suppositio,
quodd priuilegium dicitur, *Lex
privata persona, vel loco per Principem concessa*, c. priuilegium § 4. dist.
c. priuilegia, 2. dist. l. i. tit. 18. p. 3.
tradit Ripade rescriptis in rubri-
a num. 19. Et quodd priuilegium
habet vim legis, † l. 28. d. tit. 18.
par. 3. Princepsq^{ue} solus priuile-
gium & exemptionem, priuile-
gij, atque exemptionis confirma-
tionem concedere potest, † per
l. 26. d. tit. 18. par. 3. quorum Priui-
legiorum, & donationum differ-
entiam videre licet per las. in l.
beneficium, num. 27. ff. de consti-
tutio. Principum, † erique sup-
ponendum, quodd proprium est
Regum, nobiliumque liberales
existere, & donationes facere, &
priuilegia, atque immunitates

concedere, † vt probatur in c. 1. 4
de donatio. & in c. grandi, de sup-
plenda negligentia prælatorum,
lib. 6. Et largitas facit homines fa-
mosos & claros, vt inquit Ci-
cero lib. 1. de officiis cap. 15. & lib.
2. capit. 6. nam in donatione
quædam in esse dicitur beatitu-
do. † Vnde Christus ait: *Beatius
est dare, quam recipere*, vt traditur
in c. cum Marthe de celebratione
Missæ rûde quarû donationû lar-
gitate plura exempla tradit Pala-
Rub. in repetitione rubricæ de
donatio. §. 9. nu. 1. vsq; ad 6. & Va-
ler. Maxim. lib. 4. c. fin. †

QVIBVS præhabitis, quia
aliquando in praxi & forensibus
dubitatum vidi, maximè in ciui-
tatibus habentibus exemptione
circa gabellarum solutionem, v-
trum hoc potiantur priuilegio &
exemptione famuli, & mercenari,
qui in ciuium illarum ciuitatum
ser-

7
24
1.

ser-

Tractatus de priuilegiis

8 seruitio commorantur, † hanc
 quæstionem disputatione dig-
 nam putauit. In qua quæstione af-
 firmandum videtur, prædictos fa-
 mulos, & mercenarios, à solutio-
 ne gabellæ exemptos fore. Pri-
 mò, quia famulus mercenarius
 habitans in ciuitate cum aliquo
 ciue dicitur vicinus, & ciuis illius
 9 ciuitatis, † quod suadere, & pro-
 bare videtur text. in c. rogatio-
 nes de cōsecratione distinctione
 10 3. ibi: *De populo est*, † & conse-
 quenter famulus mercenarius li-
 ber, & non seruus, erit de plebe,
 & ciuis, per text. in l. Plebs. ff.
 de verborum signific. Secundò,
 hæc comprobatur sententia, quia
 iuridicum est, quòd famuli gau-
 deant, & portiantur dominorum
 11 priuilegio, † l. 1. & 1. C. de Episc.
 & cleric. & tenet Bald. in l. ob-
 seruare. §. proficisci, col. 5. ff. de
 officio Proconsulis familiares po-
 testatum esse ciues loci, & ciui-
 tatis, in qua domini officium ex-
 ercent, & habere ipsius domini
 12 priuilegium. † Tertiò, hæc in-
 struitur pars ex opinione Bart.
 in consil. 42. num. 3. volum. 1. vbi
 dicit, statuta loquentia in habitan-
 tibus ciuitate, non obtinere in eo,
 qui est famulus alterius in ea-
 13 dem ciuitate: † vbi palam tenet,
 hunc famulum illius loci & ciui-
 tatis ciuem esse: & ita tenet Tho.
 Grammaticus in decisione 87.
 num. 4. Quartò huic accedat sen-
 tentiæ text. in l. libertus in princi-
 pio. ff. ad municipal. vbi proba-
 tur, famulos esse oppidanos, seu

vicinos ciuitatis, qui obnoxij sunt
 oneribus ciuitatis. † Quod etiam 14
 probatur in l. 1. ff. ad municipal.
 probaturque isthæc opinio ex
 glossa in l. 1. tit. 1. p. 6. in verb. *An-
 te siete testigos*, post medium, quæ
 tenet, quod famulus poterit esse
 testis in testamento nuncupati-
 uo, in quo pro substantia ciues
 adhiberi in testes requiritur. † 15

Pro contraria tamen senten-
 tia facit primò text. in l. si verò
 in principio de his, qui deiece-
 runt, vel effunderunt, ex quo
 Bald. & omnes notant, habentes
 famulos in ciuitate propriè esse
 existimandos ipsos, & non prædi-
 ctos famulos ciuitatem habitare.
 † Igitur non firmandum est, fa- 16
 mulum esse ciuitatis vicinum. Se-
 cundò facit, quia plerumque ac-
 cidit, quòd famuli non recipiuntur
 ad incolatum, nec ciuitata-
 tem, nec populi onera subeunt: † 17
 quare pro ciuibus, seu vicinis non
 reputantur, per text. in d. l. 1. ff. ad
 municipales, vbi Bart. à num. 16.
 cum seqq. ex text. in l. ciues. C. de
 incolis, lib. 10. cum similibus, de
 quibus latè per Paul. Paris. consil.
 17. vol. 1. nu. 3. Præterea & tertiò
 huic parte patrocinator id, quod
 frequenter cōtingit, maximè his
 ce temporibus, famulos non ser-
 uire dominis animo remanendi
 in ciuitate, sed ab ea recedendi, † 18
 & hac de causa ciue, vel vicinis ef-
 se nō possunt, l. 2. l. verū. C. de inco-
 lis & origin. li. 10. l. nihil. ff. de cap-
 tiuis & post limi. reuersis cū alijs
 iuribus citatis à Petro Paul. Paris.
 consil.

cōsi. 53. n. 91. vol. 3. Quid tenendū
in hac tā controuersa quæstione.

resolur. 1. Mihi tamen hac distinctione
quest. componenda videtur, quæ qui-
dem est, famulum tanquam ci-
uem & vicinum gaudere prædi-
cto privilegio & exemptione, si
in eo concurrant quæ iure, seu
consuetudine necessaria sunt ad
hoc, vt loci alicuius sit vicinus,
puta, vt ad vicinitatem sit admis-
sus, oneraque subeat, in ciuitate-
que domum, vxorem, & filios ha-
beat, & alia huiusmodi: † at verò
si famulus onera ciuitatis cum a-
lijs oppidanis non subeat, nec
ad ciuitatem receptus fuerit, in
eaque sit absque animo ibi rema-
nendi, quærendi, seu retinendi ci-
uilitatem, in eoque alia non con-
currant, quæ de iure sunt neces-
saria ad hoc, quod sit ciuis, seu vi-
cinus, sine dubio videtur mihi
prædicto privilegio & exemptio-
ne dictos famulos & mercenarios
potiri non posse: pro quo est. tex.
in l. 22. titul. 14. lib. 6. Recopil. &
plurima de iure communi circa
hanc quæstionē videnda sunt per
Menoch. de arbitrar. lib. 2. centu-
ria 6. casu 572. Nec obstat text. in
d. c. rogationes, quia cti seruifunt
de plebe, nō exinde sequitur, eos
esse vicinos, & ille tex. loquitur in
illo actu, qui communis est seru-
is & dominis, & alijs omnibus in
populo existentibus, & omnibus
fidelibus Christianis.

10 Nec obitat, † quod famuli po-
tiantur dominorum privilegio,
quia ex hoc non sequitur, famu-

los esse ciues & vicinos ciuitatis
privilegiatæ. Præterea non est ve-
rum, famulos frui posse privile-
gijs dominorum, nisi in famulis
clericorum, vt in c. sicut de ver-
borum signifi. lib. 6. † ita Alberi. 21
Paul. & omnes in l. 1. C. de Episc.
& cleric. Capit. decis. 12. nu. 1. & 2.

Minusque obstat Bært. opinio
in d. consil. 41. quia loquitur in ca-
sus, in quo famulus est ciuis oppi-
danus, animoque illic permanen-
di commoratur: † & in hoc sen-
su disponit d. l. Libertus. ff. de pu-
blican. & vectigal. adducta pro
quarto fundamento prioris opi-
nionis. Nec tandem dictis con-
tradicit Gregorij Lop. opinio in
d. gloss. versl. *Ante sicut testigos*, in l.
1. tit. 1 p. 6. quæ nequaquam vera
est, nisi famuli fuerint ciues, in
eisque alia ciuilitatis necessaria
concurrant, ad hoc, vt in testes in
testamento admitti possint, † vt 23
resoluit Burg de Paz in l. 1. Taur.
1 p. concl. 3. nu. 420. versl. at verò,
& ideò non loquitur Greg. Lop.
affirmatiuè, sed per verbū *Videtur*,
denotans improprietatem.

Quæ supradicta distinctio cō-
probat, quia vicinitas est quid
extrinsecum, & in facto consi-
stens, in qua populi cōsensu debet
adesse, & insuper habitatio,
& fideiussoris præstatio ibidem
permanendi, & tributorum con-
tributio, secundum Burgos de
Paz vbi supra, num. 465. & 512. &
Boerium in decis. 160. num. 17.
& secundum alios Doctores, quos
refert & sequitur Azueu. in l. 1.

tit. 4.

part. 2. & l. 2. tit. 31. ead. 2. part.
 pascua namque vniuersitatis in-
 33 colistantum debentur, † l. testa-
 trix. §. 1. ff. si seruitus vendice-
 tur, text. in §. Vniuersitatis instit.
 de rerum diuisione, l. in tantum.
 §. Vniuersitatis. ff. eod. tit. l. sicut.
 ff. quod cuiusque Vniuersitatis
 nomine, vbi glo. verbo non debe-
 tur, tenet Couarru. in practic.
 quest. c. 37. num. 1. quorum ratio
 est, vt oppidi habitatores abun-
 34 dent, † l. fin. §. penult. ff. de bonis
 damnatorum, l. fin. in fine. ff. com-
 munia de manumissionibus, ibi
 ampliandam magis ciuitatem no-
 stram, secundum Anton. Rub. in
 consi. 9. num. 5. Quæ ratio expref-
 se euidenterque militat in priui-
 legijs, & exemptionibus gabella-
 rum ciuitatibus concessis, quod
 limita, si predictus vicinus ciui-
tatis priuilegiata aliò commo-
ratur per maiorem anni partem,
 & in ciuitate priuilegiata habeat
 domum, seruos & familiam: in
 quo casu tenendū videtur, quod
 potiri possit predicto priuilegio
 35 & exemptione. † Nam habitare
 dicitur qui per alium habitat. l.
 l. certè. §. si procurator. ff. de pre-
 cario. tenet Bald. in dicto consi.
 234. & ille dicitur habitare in ali-
 quo loco, qui non est præsens,
 dummodò illic suam habeat fa-
 miliam, † l. 1. §. domum. ff. de li-
 ber. agnoscend. regula qui per
 alium de regulis iuris, lib. 6. facit,
 l. 5. tit. 9. lib. 7. Recopil. quia per
 famulos habitatio retinetur: &
 domini, & non famuli dicuntur

habitare, † l. si vero in principio. 37
 ff. de his qui deiecerunt, vbi Do-
 ctiores, ex quo animus redeundi
 præsumitur, per tradita à Docto-
 ribus in l. quod meo. ff. de acqui-
 rendi. posses. & per l. clam possi-
 dere. §. qui ad nundinas. & l. pe-
 regre. ff. eod. tit. & vtroque te-
 net Bart. & ordinarij, & per ea,
 quæ resoluit Matthæus de Affli-
 ctis in decisione 87. ad fin. nam
 quoad residentiam habitationis
 animus consideratur, † l. si quis 38
 ita legauerit, dum vxor mea. ff. de
 conditio. & demonstr. tradit Ber-
 trandus consi. 75. volu. 2. & consi.
 167. volu. 3. Præterea si absens à di-
 cta ciuitate in ea reliquerit vxor-
 em, filios, parentes, fratres, vel
 cōsanguineos, qui vice ipsius mu-
 nera & onera subeant, † per ea, 49
 quæ tradit Ioann. de Platea in l.
 cum scimus. §. fin. C. de agricol.
 & censitis, lib. 11. à principio, qui
 ait, quòd si statuto cāueatur, quòd
 absens à ciuitate non possit gau-
 dere priuilegio ciuibus concessio,
 si aliquis absens à ciuitate in ea re-
 liquerit vxorem, filios, parentes,
 fratres, & cōsanguineos subeyn-
 tes eius loco munera & onera ci-
 uitatis, præsens censendus est, &
 dicto priuilegio munitur. † Re- 40
 fert alia in comprobationem Bur-
 gos de Paz vbi supra, nu. 435. cum
 seqq. Et præterea probatur tali
 fundamento: nam si quis sit in
 vno oppido per mille annos, ani-
 mo tamen retinendi domicilium
 in alio loco, non potest esse ciuis
 illius loci, vbi adest, † l. nihil. ff. 41
 de

Tractatus de priuilegiis

de captiuis & post limin. reuerfis, l. ex facto. §. rerum. ff. de hæredibus instituendis, l. 2. & 3. vbi Doctores, C. de incolis. lib. 20. l. lex Cornelia. §. si tamen in fundo. ff. de iniurijs, ibi: *Qui inhabitant non momenti causa*, Menoch. de arbitrijs lib. 2. Cent. 1. casu 86. num. 7. nam si adfuerit aliquis animo transferendi se ad aliquem locum, vel oppidum, non dicitur incola
 42 illius loci, vbi adest, † l. si in patria. C. de incolis, lib. 10. vbi scribentes & Iass. dicto consilio 77. & cum prædicta limitatione intelligenda & limitanda est dicta l. 4. tit. 28. part. 3. & Auendañi opinio de pascuis publicis.

Quest. 3. PER prædicta dubitatur præterea, quid statuendum sit, quando vicinus duorum locorum à solutione gabellæ exemptionum vendit sua bona libera, hoc est, *De labrança, y ciança*, in quolibet dictorum locorum, an gabellam soluere teneatur, vel
 44 prædicto priuilegio potius. † In qua quæstione videbatur dicendum non potius debere: quandoquidem in vna eademque persona non possint duæ causæ lucrativæ concurrere, † per l. Mæuius, §. duobus. ff. de leg. 2.

Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quod potius priuilegio, & exemptione ambotum locorum exemptorum: nam d. l. Mæuius. §. duobus loquitur in dissimili casu, vt latè resoluit Bart. ibidem, nu. 8. & 13. & Paul. num. 3. & 4. qui sunt vi-

dendi de interpretatione & limitatione prædictæ regulæ. Quæ omnia circa ciues habentes priuilegium & exemptionem gabellæ, limita & intellige, dummodò res venditæ sint, *De labrança, y ciança*, nam prædictum priuilegium non extenditur ad res venditas, quæ sunt mercimoniarum, vel negotiationis causa acquisita, † iuxta text. in l. 11. & 32. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopilat. & ideo cum hac limitatione, vt dictum remanet, intelligenda est prædicta quæstio de vicino duorum locorum exemptorum, quod sublimita, dum tamen dicta bona acquisita fuerint in loco libero vbi venduntur, nam bona *De labrança, y ciança*, acquisita in vno loco circa hoc exempto, si in alio etiam de hoc exempto vendantur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt exempta à gabellæ solutione: †
 47 quia quoad locum vbi venduntur, non erunt *De labrança, y ciança*, & quia vt iam supra resolui-
 48 mus, prædicta exemptio habitotibus, & incolis tantum conceditur, & locorum diuersitas inducit diuersitatem iurium, †
 ex text. in l. superuacuam. C. de temporibus in integrum restit. petend. & probatur in l. 1. ff. de offic. Proconsulis, vbi disponitur, quod Proconsul potest insignia vbique portare; potestatem autem non exercet, nisi in ea prouincia sola, quæ ei designata est. Et etiam probatur, quia
 quai. do

quando privilegium concessum est ratione loci, & eius augmento, vt in Hispania, mutantes se ad alium locum non retinent dictum privilegium, t. l. hoc iure. §. si aquam. ff. de aqua quotidiana, & estiuā: & cum dicta exemptio sit causa habitationis, & incolatus concessa, cessat habitatione cessante, per l. privilegia. ff. de regul. iuris, & quando privilegium conceditur loco, du

rat in quantum durat locus, t. l. forma. §. quanquam. ff. de censibus, & est pro hac sublimitatione textus expressus in l. 12. in fine, & in l. 14. tit. 18. libr. 9. Recopilat. ibi: *No paguen alcavala de todo lo que vendieren en la dicha venta de la cria, y labor que en el termino della se hizjere, &c. l. 15. dict. tit. 18. ibi: No pague alcavala de las cosas que vendieren en el dicho lugar para su proueymiento, & in l. 16. in principio, & l. 18. ibi: Que todas, y qualesquier personas que vendieren qualesquier mercaderias, y otras cosas en el dicho lugar de Sirmancas, y las entregaren alli realmente, y sin fraude, que no paguen alcavala alguna dellas. Et ibi: T paguen las nuestras alcavalas de lo que vendieren fuera del dicho lugar, &c. est text. in l. 20. & 21. dicto tit. 18. libr. 9. Recopilat. t. quæ intellige vera, nisi aliter in privilegijs, & exemptionibus dispositum fuerit, & extendatur ad venditionem factam vbique locorum, vt in privilegio *De Tarifa, Gibraltar, Teba, y Antequera*, & alia hu-*

iusmodi, quæ videri in ciues enim horum locorum exempti liberique erunt à solutione gabellæ vbi cumque bona sua, *De labrança, y criaça*, vendiderint, etiam extra dicta sua loca, sicuti libere venduntur bona libera, *De labrança, y criaça*, in alio loco omnino à solutione gabellæ exempto, vt resoluiimus in nostro lib. de gabellis in 6. par. nu. 40. & 41.

Et ex dictis resoluitur, quòd vicinus alicuius loci omnino à solutione gabellæ liberi vendens in alio loco etiam omnino libero, & sine modificatione, *De labrança, y criaça*, gabellam soluere in neutro dictorum locorum non teneatur, etiam si amborum vicinus sit, quia cessat ratio questionis supradictæ de vicino duorum locorum tantum circa bona, *De labrança, y criaça*, exemptorum.

N E C prætermittendum, *Quest. 4. utrum privilegiū alicui ciuitati, Cap. 2.* atque eius ciuib. concessum, extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijis degentes, t. in qua questionē videtur ad suburbia, nec ad ciues suburbiorum non extendi. Primò, quia privilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda, t. per 52 tex. in l. 1. C. de legibus, vbi tenet Bald. & Ripa. in tract. de peste 1. p. particu. 2. nu. 3. late Menoch. de arbitrarijs lib. 1. casu 99. nu. 5. qui alios refert. Vrbs enim est, quæ murocingitur, t. l. 2. & l. Alphen. l. 54 q. 1. si-

habitoribus; vt superius resolui-
mus: leges enim Regiæ de ciuibus
habitantibus loquentes locum non
habēt in merē vicino, siue in eo, qui
pro ciue habetur, siue in eo, quem
vulgus ciue nominauerit, nisi in ciui-
tate cōmoretur: † probat text. in c.
fundamenta, §. fi. de electione lib. 6.
ita Ioan. de Platea in l. 1. C. de incolis
lib. 10. col. fin. Carol. Ruin. in conf.
112. n. 1. §. lib. 5. vbi tenet, laudū de ci-
uibus habitantibus loquens non pos-
se obtinere in ciuibus nō habitantibus
in loco. Quia habitatio, cū sit facti,
nūquā præsumitur, † l. in bello, §. fa-
cta, ff. de captiuis & post limin. re-
uersis, tenet Ioan. de Platea in dicta
l. 1. & probat par. l. 9. tit. 28. par. vbi
habetur, quōd ad hoc vñ vicin⁹ alicuius
ciuitatis, vel villæ, potiri possit
montibus, & pascuis illius ciuitatis,
& villæ, necnō alijs omnib⁹, tenetur
in illo loco cōmorari, † vt supra dixi-
mus in n. 31. cuius legis verba sunt:
*Ca todo ome q̄ fuere hi morador, puede
usar de todas estas cosas sobredichas, e
son comunales a todos, tambien a los po-
bres como a los ricos. Mas los q̄ fuesen
moradores en otro lugar, no puede usar
dellas cōtra voluntad y defendimieto
de los q̄ morassen hi,* quod per dictam
l. 9. tenet Burg. de Paz in l. 3. Tauri,
1. par. nu. 338. nam cum d. l. præitæ
prædicta commoda tribuat habitan-
tibus, palam denegatur vicinis, &
ciuibus non habitantibus, per l. ma-
ritus, C. de procuratoribus, l. cum
prætor, ff. de iudi. & per consequens
exemptionis priuilegium cōcessum
ciuibus habitantibus in ciuitate extēdi
nō potest ad habitātes in vico: quod

etiā probatur per l. 17. tit. 18. lib. 9.
Recopil. ibi: *Y en quanto a los otros
descendientes que vinen fuera de la di-
cha villa de Valderas, pechen, y pa-
guen, y contribuyan con los otros peche-
ros.* Præcipuē cum priuilegium im-
munitatis concessum ciuitati non
extendatur ad villas, quæ postea au-
ctæ sunt, † l. luli. §. vlt. ff. de leg. 3.
quod tenet Petr. Antib. in tract. de
mun. 3. p. princ. n. 43. & in tantū est
verū, quod in superiorib⁹ resolui⁹,
quod de venditione facta in rure, vel
extra ciuitatem, gabella venerit sol-
tenda: licet priuilegium ciuibus, vel
ciuitati fuerit cōcessum, † quod pro-
batur in l. 3. ibi: *Dentro en la dicha
Puebla, & en l. 4. ibi: Que non pague
alcavala de todo lo que vendieren en
la dicha vñ, & in l. 15. & 16. ibi:
En el dicho lugar para su prouenien-
to, & in l. 18. ibi: Todas y qualesquier
personas que vendieren qualesquier
mercaderias, y otras cosas en el dicho
lugar de Simancas, y las entregaren
alli realmente, y sin fraude, que no pa-
guen alcavala ninguna dellas, y sean
francos y libres della, in tit. 13. libr. 9.
Recopil. & in l. 31. dicto tit. 13. ibi:
Sean francos, y libres de todo lo otro que
vendieren dentro en la dicha ciudad
de Toro, vbi venditio intra ciuitatē
priuilegiatam fieri requiritur nisi in
priuilegijs aliter fuerit dispositum, vt
probat in d. l. 32. & in l. 11. d. tit.
13. ibi: *Segū, y como, y en los lugares q̄
se cōtinen, o fueren cōtenidos en los pri-
uilegios de frāq̄æza, q̄ desto tiene cōfir-
mados por nō, o los diereis de aqui a-
delante, & nō solū requiritur, quod vñ
ditio fiat in loco libero & exempto del*
F hoc*

Tractatus de privilegiis

hoc, ut gabella non solvatur, sed etiam requiritur vera ibidem, & non fraudulenta traditio, ut probatur in d. l. 18. dicto tit. 18. quæ requirit effectuale (ut ita loquar) & essentialē contractus perfectionem, cum traditione in dicto loco libero & exempto. Quāvis ad gabellæ & decimæ solutionem tantū requiratur contractus vditionis mutuo cōsensu celebratus, etiāsi rei vditione traditio, nec pretij solutio intercedat, cū prædicta decima & gabella, non ratione rei venditæ, nec pretij soluti, nec ratione traditionis, sed ratione contractus vditionis debeatur, ut resolutus in tractatu de gabellis in 5. par. in princ. num. 11. & resolut Laffarte de gabellis c. 3. à n. 2. cū seqq. Ex quibus consequitur, quod privilegium concessum loco, durat, quantum durat dictus locus, l. forma, §. quanquam, ff. de censibus: in quibus erit optima resolutio habēda, quod aliquando datur privilegium cause, & tunc durat, quantum causa durat, l. privilegia, ff. de reg. iur. aliquoties conceditur personæ, & tunc cum persona extinguitur, ut regula privilegii de regul. iur. lib. 6. l. pecoris, ff. de servit. rusticorum præd. l. 1. §. promittit. ff. de aqua quotidiana & estiva. Aliquādo datur favore rei, & tunc durat, in quantum durat res, ut l. ætatem §. fin. ff. de censibus: & est interpretandum secundum qualitatem, & conditionem personæ, cui conceditur, l. ex militari, ff. de militari testamento, ubi Bald. & DD. & tenet Palac. Rub. in repetit. Rub. de donat. inter virū & vxorē,

§. 11. ver. ad idem facit textus optimus in aliquibus Hispaniæ, & huius Regni Granatensis locis, præcipuē in contentis in tit. 18. lib. 9. Recopil.

ET In dicto Granatensi Regno, *Quest. 1.* ubi Maurides, qui contra nostrum Catholicum Regem Philippū Secundum conspirauere; quō dicti loci dicuntur, *De la nueva poblacion*, cōcessum est peculiare privilegium omnibus, qui illuc bastimenta vendenda portauerint, & ab aliquibus dubitatum vidi, utrum illud privilegium extendatur ad alimenta, vel ad ea, quæ minutatim, & non ad grossum in dictis locis venduntur? Et dubitandum rationem faciebat l. diarijs, vel cibarijs, ff. de alim. & cibarijs, legat. ubi cibarijs legatis cōtinetur cibus tantum, & nō alia. Sed indistinctē tenendum est, cibaria & victus contineri in huiusmodi privilegijs, per l. verbo, victus, l. quos nos, §. verbum viuere, ff. de verbor. significat. l. alimentis, l. fin. ff. de alimentis & cib. leg. & l. 3. tit. 33. p. 7. & comprobatur per l. 13. ibi: *Para el proueimiento y mantenimiento*, & per l. 16. tit. 18. lib. 9. Recopil. ibi: *En el dicho lugar para su mantenimiento y proueimiento*. Ideoque omnia, quæ sub verbo, victus, continentur, libera, & exempta erunt à solutione gabellæ, si in illis locis privilegiatis vendantur, etsi indistinctis privilegijs victualia tantū comprehendantur: de quo est vidēda l. 1. tit. 14. lib. 5. Recop. & Bobadilla in sua Politica 2. tom. lib. 3. c. 4. n. 108. Et ad dictā l. diarijs supra relatā responde, quod tantum loquitur in cibo diario, ut notat glo. 1. ibidē, & glof. 1. in dicta l.

lege alimētis. Rationē præterea dubi
tandi præstabat l. 16. tit. 18. lib. 9. Re
copil. ibi: *Que en el dicho lugar ven
dierē por menudo*, vbi probatur, quod
priuslegiū exēptionis cōcessum a la
Puebla de Santa Maria de Nueva, de
rebus illic vēditis, limitatur. in rebus
minutatim, & non ad grossum vēdi
tis: & ita videbatur dispositum in su
pradiētis. Sed contrariū generaliter
est tenēdū, & sic quod prædicta pri
uilegia extendantur ad res tā ad gros
sum, quā minutatim venditas in di
ctis locis priuilegiatis, per l. 15. d. tit.
18. lib. 9. Recop. vbi expresse res ven
ditæ ad grossum, & minutatim com
prehenduntur, & eximuntur. Et præ
dictæ legi 16. d. tit. 18. responde, pri
uilegium, de quo in illa legē, esse li
mitatū, & exceptum à regula genera
li, quæ firma remanet in contrarium.
Et ideo in omni bus priuilegijs & e
xemptionibus, quæ viderim, præci
pue in priuilegio exemptionis à do
minis Regibus Catholicis concessio
mez ciuitati de Ronda, ita habetur,
*Qui sean libres de lo que vendieren de
sus labranças, y crianças, quier lo ven
dan por granado, o por menudo*, quod
cōprobat; nā venditio verificatur
in vno nūmo, si res vendita non erat
maiori pretio digna, nec adest dona
tionis præsumptio, ¶ per l. si quis do
nationis, ff. de contrahen. emptio. te
net Bar. in l. si quis ante. ff. de acquir.
posse. n. 1. & Fabianus de Monte in
tract. de emptione & vendit. in 4. q.
principali n. 21. & de hoc verbo mi
nutatim, vsus est Iuriscōf. in l. cum
hi. §. in causa. ff. de transact. & in l.
§. ff. de aliment. & cib. legat. & in l.

Martius. ff. de acquir. rerum dom. ¶ 70
& alimētorū nomen tam latā habet
significationē, vt etiā medicinæ sub
eo cōprehendantur: ¶ l. si cū dotem 71
§. si autem in sēuissimo. ff. solut. ma
trim. tradit Bārt. in l. alimentis. ff. de
alim. & cib. legat. n. 2. & Lara de Cor
doua in tract. de alimen. §. nō autem
n. 28. cum seqq. & Cassan. in consue
tud. Burgun. rubr. 6. §. 4. fo. 217. n. 4.
vers. sed quēro, & quid contineatur
appellatione bastimētorū, vide per
l. 10. tit. 18. pastura. 2.

SE D non est ignorandum, vtrū *Quest. 6.*
vsus vel consuetudo non solū gabel
lā inducant immunitatis priuilegiū?
¶ In qua quēstione noto, quod vecti
galia & angariæ tolluntur ex consue
tudo non soluendi, l. licet v. §. ea
rum. ff. de public. & vectig. & tollun
tur per spatium quadraginta anno
rū, quando soluntur, & debentur fis
co, secus si priuato. l. omnes. C. de
preceptis triginta, vel quadraginta an
norum, ita Bārt. in d. §. earum, vers.
quēro quinto, §. cit. l. 2. tit. 22. lib. 9. Re
cop. vers. *De qualquiera carga de gre
da*, ibi, *no han de pagar alcuala*, porq̃
no se acostumbra pagar, vbi intuitur,
quod gabella nō debet solui, quādo
adest consuetudo non soluendi, per
quā induci videtur immunitatis pri
uilegiū. Sed veritas est in cōtrarium,
quia vsus vel consuetudo non soluē
di gabellā, non inducit immunitatis
priuilegiū, per l. 1. tit. 13. lib. 9. Recop.
ibi, *Ca como dicho es, la nuestra mer
ced es, q̃ todo: paguen alcuala*, *no em
bargaute q̃diga, que nunca la pagarō*, y
que estan en posesion de la no pagar,
& per l. 15. d. tit. 18. ibi, *Que de lo tal*

Tractatus de priuilegiis

es nuestra merced, q se pague alcavala, no embargate q digan, q no la acoñu braron pagar. Quod cōprobatur, nā certū est, quōd gabella Regi nostro soluitur in recognitionē subiectionis, & superioritatis, & vniuersalis dominij, † vt tradit Otalora de nobilitate. l. p. c. 3. n. 1. & 7. & in hoc casu, nec p̄scriptio, nec vsus, vel consuetudo excusat à solutione, per l. cōpetit. C. de p̄scrip. 30. vel 40. annorū, tenet latē Bart. in d. l. licitatio. § earū, & Alex. conf. 30. col. 4. vol. 4. l. as. in l. imperium. ff. de iurisdic. omn. iudi. Bald. & omnes Doctores cōmuniter in d. l. cōpetit, & probatur ex doctrina Panor. in c. ad audientiam de p̄scriptio. asserentis, quōd omnis solutio census p̄scribi potest, excepta illa, quē sit insignū subiectionis, † per c. cū non liceat de p̄script. de quo videndus est Felin. in d. c. cum nō liceat. Pendente tamen quēstione super immunitate, & exēptionē, interrim debet cogi ad solvendum ille, qui se immunē, & exemptum contendit, & allegauerit. Ita Bald. conf. 138. vol. 1. col. 2. & Aegidius Bosius in sua p̄ctica in tit. de Principe, & priuilegijs eius, n. 146. quoniā qui est in possessione soluendi gabellā, debet eam soluere, donec sit causa exēptionis in p̄torio decisa, per c. querelā de electione, tenet Abb. in c. peruenit de censibus, & Aegid. Bosius eū referens vbi supra nu. 148. & ad hoc vt supradicta apertius intelligantur, talis erit facienda distinctio, † quōd illi, qui dicunt, se immunes per priuilegiū, audiri non debent, nisi p̄dictum priuilegium exhibeant, & si se

fundauerit in consuetudine, vel p̄scriptione immunitatis, eā probare debent: & qui ad fundandā suā exēptionem, & immunitatē priuilegiū plenū ostenderint, obtinebunt, eiq; p̄dictum priuilegiū obseruabitur. Sin autem priuilegiū nō plenum ad exemptionē consequendā ostenderint, tenētur etiam probare vsum, & p̄scriptionem 40. annorū, qua probata, cū p̄dictū priuilegium causam p̄scriptionis p̄buerit, et ius conseruandi; atq; tuēdū in possessione immunitatis, dū causa immunitatis terminetur; in eaq; nō debent turbari, si violenta, vel clandestina, vel precario concessa non fuerit. Quod probat tex. in c. cū personæ de priuilegijs lib. 6. quæ omnia si non p̄cedant, nullatenus excusationē habebunt, cū Regiū sit manifestum, per l. 2. tit. 28. lib. 2. Recop. vbi superius dicta in causis, & exēptionibus gabellarū modificantur tali modo: quod nullus à solutione gabellæ excusationē meretur, licet immemorialem p̄scriptionē, vel priuilegiū allegauerit, dummodò in Regijs Codicibus, quos dicimus, *Libros de los saluados*, scriptū nō est, & à maioribus cōputatoribus subsignatū. P̄terea est notandū, quōd etsi indulgentia domini, vel Principis de non exigendo gabellā profit, vt notat Bart. in l. licitatio. § earū. ff. de publican. & vectigalibus: tamen publicanorū, & exactorū indulgentia non proderit, nec excusationem aliquā p̄bet, & consequenter non nocet domino, nec Principi. † Ita Aegidius Bosius in sua p̄ctica tit. de Principe nu. 162.

quia

quia conductor non potest interuere, nec praeiudicare possessioni domini sui. l. cū nemo. C. locati. l. quāuis. §. 1. ff. de acquiren. possel. l. 3. §. si rem, & §. sequenti codē titu. l.

- 77 *Quaest. 7.* INFERTVROVE ex supra notatis, quod Principis privilegium requirit scripturam, per ea quae tradit Azcued. in l. 22. & 23. titu. 14. lib. 6. num. 2. & in l. 7. tit. 1. a nu. 13. lib. 6. & per gloss. in c. 1. de censibus lib. 6. & per ea, quae refert AEgidius Bosius ubi supra n. 292. qui in n. 293. praedictā doctrinam intelligit, quoad probationē, plurima iura, & Doctores allegās. † Sin autem privilegium sit perditū, potest probari per testes expertos deponentes de amissione, & eius tenore, per tex. in c. olim de privilegijs, late Doctores in l. sicut iniquum. C. de fide instrumento. & Mascard. de probatio. 1. p. cōcl. 245. tex. in l. testium. C. de testib. ubi habetur, quod duo testes sufficiunt ad huiusmodi probationem. † Et est ad idem l. 41. Tauri, ubi scriptura maioratus perditā potest probari per testes de eius tenore deponentes, ubi videas Doctores ad plenum hanc materiam pertractantes, & est l. 2. C. de bonorum possel. secundum tabulas, ubi gloss. verbo doceri, & ibi communiter Doctores, idem affirmantes in testamento perditō. † In quo refert plurima iura, & Doctores, Burgos de Paz in l. 3. Tauri, num. 804. cum sequentibus, Cassaneus in consuetud. Burgundiae rubri. 7. §. 4. in versic. par son testament. nu. 1. cū sequētib. fol. 239. col. 2. & Gomez Arias in d. l. 41. Tauri, num. 1. qui in

nu. 2. affirmat, quod sufficit probari testamentum, licet scriptura eius non appareat per l. 1. §. sufficit. ff. de bonorum possel. secundum Tabulas. Et quod dixi teneri testes deponere de toto tenore testamētū, intellige in testamento nūcupatiuo, non tamen in testamento in scriptis: quia cū occultē fiat, non possunt testes deponere de eius tenore, ut tenet Alex. in l. publicati. C. de testam. nu. 4. vers. in ea ibi, Sicut scriptū est, & Petr. Iacobus in sua practica in rubr. de actione ex testamēto, versic. item poterit probari pag. mihi 113. col. 3. & Bonifacius in glossa peregrina, in verbo testamentum, versic. aperiendū, ibi: *Nec est necesse, quod testificetur, quod in testamento continetur, cum id occultum sit.* fol. 511. col. 2. in princ. facit l. 103. tit. 18. part. 3. in fin. ibi: *Es por auentura el que lo fiziere, non quisiere que los testigos supiesen lo que es fecho en el, pue de lo mandar hazer al escrina no en poridad,* ubi probatur, quod testes testamenti facti in scriptis, quod sit occultē, & en poridad, ut ita loquar, non possunt scire contenta in illo, nec de ei⁹ tenore deponere. Sed si privilegium immunitatis ad tempus fuerit concessum, cessat elapso tempore: † argumento tex. in L. quoties. C. de precibus Imperatori offerend. tenet Abb. in c. cū accessissent de constitutio. & facit tex. in cap. de causis de officio deleg. quia prohibitum ad tempus, post tempus censetur concessum: & è contra concessum ad tempus, post tempus censetur prohibitum, & non concessum, l. si vnus. §. ff. de pactis, tenet Tiracq.

Tractatus de priuilegiis

es nostra merced, q̄ se pague alcavala, no embargate q̄ digau, q̄ no la acoſtūbraron pagat. Quod cōprobatur, nā certū est, quod gabella Regi nostro soluitur in recognitionē subiectionis, & superioritatis, & vniuersalis dominij, † vt tradit Otalora de nobilitate. l. p. c. 3. n. 1. & 7. & in hoc casu, nec p̄scriptio, nec vsus, vel consuetudo excusat à solutione, per l. cōpetit. C. de p̄scrip. 30. vel 40. annorū, tenet latē Bar. in d. l. licitatio. §. earū, & Alex. conf. 30. col. 4. vol. 4. l. f. in l. imperium. ff. de iurisd. et. omn. iudi. Bald. & omnes Doctores cōmuniter in d. l. cōpetit, & probatur ex doctrina Panor. in c. ad audientiam de p̄scriptio. asserentis, quod omnis solutio census p̄scribi potest, excepta illa, quę fit insignū subiectionis, † per c. cū non liceat de p̄script. de quo videndus est Felin. in d. c. cum nō liceat. Pendente tamen quęstione super immunitate, & exēptionē, interrim debet cogi ad soluēdum ille, qui se immunē, & exemptum contendit, & allegauerit. Ita Bald. conf. 138. vol. 1. col. 2. & Ægidius Bosius in sua practica in tit. de Principe, & priuilegijs eius, n. 146. quoniā qui est in possessione soluendi gabellā, debet eam soluere, donec sit causa exēptionis in petitorio decisa, per c. querelā de electione, tenet Abb. in c. peruenit de censibus, & Ægid. Bosius eū referens vbi supra nu. 148. & ad hoc vt supradicta apertius inrelligantur, talis erit facienda distinctio, † quod illi, qui dicunt, se immunes per priuilegiū, audiri non debent, nisi p̄dictum priuilegium exhibeant, & si se

fundauerit in consuetudine, vel p̄scriptione immunitatis, eā probare debent: & qui ad fundandā suā exēptionem, & immunitatē priuilegiū plenū ostenderint, obtinebunt, eiq; p̄dictum priuilegiū obseruabitur. Sin autem priuilegiū nō plenum ad exemptionē consequendā ostenderint, tenētur etiam probare vsum, & p̄scriptionem 40. annorū, quā probata, cū p̄dictū priuilegium causam p̄scriptionis p̄buerit, et vniuersis conseruandū; atq; tuēdi in possessione immunitatis, dū causa immunitatis terminetur; in eaq; nō debent turbari, si violenta, vel clandestina, vel precario concessa non fuerit. Quod probat tex. in c. cū personę de priuilegijs lib. 6. quā omnia si non p̄cedant, nullatenus excusationē habebunt, cū Regiū sit manifestum, per l. 2. tit. 28. lib. 9. Recop. vbi superius dicta in causis, & exēptionibus gabellarū modificantur tali modo: quod nullus à solutione gabellę excusationē meretur, licet immemoriam p̄scriptionē, vel priuilegiū allegauerit, dummodò in Regijs Codicibus, quos dicimus, *Libros de las saluados*, scriptū nō est, & à maioribus cōputatoribus subsignatū. Præterea est notandū, quod et si indulgentia domini, vel Principis de non exigendo gabellā proſit, vt notat Bart. in l. licitatio. §. earū. ff. de publican. & vectigalibus: tamen publicanorū, & exactorū indulgentia non proderit, nec excusationem aliquā p̄bet, & consequenter non nocet domino, nec Principi. † Ita Ægidius Bosius in sua practica tit. de Principe nu. 162. quia

quia conductor non potest interuere, nec praeiudicare possessioni domini sui, cum nemo. C. locari. l. quibus. §. 1. ff. de acquir. posses. l. 3. §.

77 si rem, & §. sequenti eod. titu. T.

Ref. 7.

INFERTVRQVE ex supra notatis, quod Principis privilegium requirit scripturam, per ea quae tradit Azcued. in l. 22. & 23. titu. 14. lib. 6. num. 2. & in l. 7. tit. 1. a nu. 1. d. lib. 6. & per glos. in c. 1. de censibus lib. 6. & per ea, quae refert Aegidius Bosius ubi supra n. 292. qui in n. 293. predictam doctrinam intelligit, quoad probationem, plurima iura, & Doctores allegas. † Sin autem privilegium sit perditum, potest probari per testes expertos deponentes de amissione, & eius tenore, per tex. in c. olim de privilegijs, late Doctores in l. sicut iniquum. C. de fide instrumento. & Mascard. de probatio. 1. p. c.ocl. 245. tex. in l. testium. C. de testib. ubi habetur, quod duo testes sufficiunt ad huiusmodi probationem. † Et est ad idem l. 41. Tauri, ubi scriptura maioratus perdita potest probari per testes de eius tenore deponentes, ubi videas Doctores ad plenum hanc materiam pertractantes, & est l. 2. C. de bonorum posses. secundum tabulas, ubi glos. verbo doceri, & ibi communiter Doctores, idem affir-

79 mantes in testamento perditio. † In quo refert plurima iura, & Doctores, Burgos de Paz in l. 3. Tauri, num. 804. cum sequentibus, Cassaneus in consuetud. Burgundiae rubri. 7. §. 4. in versic. par son testament. nu. 1. cum sequentibus fol. 239. col. 2. & Gomez Arias in d. l. 41. Tauri, num. 1. qui in

nu. 2. affirmat, quod sufficit probari testamentum, licet scriptura eius non appareat per l. 1. §. sufficit. ff. de bonorum posses. secundum Tabulas. Et quod dixi teneri testes deponere de toto tenore testamenti, intellige in testamento nuncupatio, non tamen in testamento in scriptis: quia cum occulte fiat, non possunt testes deponere de eius tenore, ut tenet Alex. in l. publicari. C. de testam. nu. 4. vers. in ea ibi, Sicut scriptum est, & Petrus Iacobus in sua practica in rubr. de actione ex testamento, versic. item poterit probari pag. mihi 113. col. 3. & Bonifacius in glossa peregrina, in verbo testamentum, versic. aperiendum, ibi: *Nec est necesse, quod testificetur, quod in testamento continetur, cum id occultum sit*, fol. 511. col. 2. in princ. facit l. 103. tit. 18. parti. 3. in fin. ibi: *Es por auenura el que lo fiziere, non quisiere que los testigos supiesen lo que es fecho en el, pue de lo mandar hazer al escrina no en poridad*, ubi probatur, quod testes testamenti facti in scriptis, quod sit occulte, & en poridad, ut ita loquar, non possunt scire contenta in illo, nec de eius tenore deponere. Sed si privilegium immunitatis ad tempus fuerit concessum, cessat elapso tempore: † argumento tex. in L. quoties. C. de precibus Imperatori offerend. tener Abb. in c. cum accessissent de constitutio. & facit tex. in cap. de causis de officio deleg. quia prohibitum ad tempus, post tempus censetur concessum: & contra concessum ad tempus, post tempus censetur prohibitum, & non concessum, l. si unus. §. ff. de pactis, tenet Tirac. lib. 2.

Tractatus de priuilegiis

lib. 2. de retract. cōuention. §. 1. glo.
2. n. 44. cum. seqq. & priuilegium cō
cessum ex certa causa expresse, vel ta
cita, cessat cessare causa, † c. suggestū
de decimis, l. generaliter. C. de Episc.
cop. & cletic. tenet Abb. in d. c. cum
accessissent, & est text. in cap. cum
cessante de appel. vbi scribentes. Et
qui vult scire, quid sit priuilegium,
quid rescriptum, quid beneficiū, vi
deatur Panor. in rubr. de rescriptis,
& Alex. in l. qui dotali, ff. solut. matr.

Quest. 1.

83 **Q**VANDO tamen de interpre
tatione † priuilegij est questio, hæc
interpretatio ad Principē tantum spe
ctat, c. cū venissent de iudicijs, l. ex fa
cto, ff. de vulgari. † Quia ei⁹ est inter
pretari, cuius est concedere, c. inter
alia de iur. ex cōmun. l. vl. C. de le
gibus, l. 27. tit. 18. p. 3. quod intellige
cū distinctione, de qua per Gregor.
Lop. ibidem, glos. 1. & §. & immuni
tatis & exemptionis priuilegia sunt
perpetua, dummodò per non vsum
non perdantur, quia si eis non vtan
tur priuilegiati & exēpti per spatiū
triginta annorū, amittunt priuilegia
† per l. 42. tit. 18. p. 3. vbi Greg. Lop.
in glos. verbo, *Fasta treinta años*, vbi
latē de materia, & in glos. verbo, *Fas
ta diez años*, de quolātē distinguit
Martenc. in l. 2. tit. 10. lib. 5. Recopil.
glos. 7. & Azeu. in l. 2. tit. 7. n. fin. & in
l. 1. tit. 1. lib. 6. à n. 34. cum seqq. quā
l. 42. limita, quòd tunc tēporis perdi
tur priuilegiū per nō vsum, quando
euenit occasio vtendi; sed si occasio
nō euenit, nō perditur, etiā si quis
eadem nō vtatur per mille annos, ita
Bar. in l. filijs n. 2. C. de decurionib⁹
n. 10. Ioā. Andr. in additio. ad Specul.

Quest. 9.

85

in tit. de feudis in rubr. Panor. in c. ad
audientiā de prescrip. quē sequitur
Imol. nu. 8. & d. Panor. in c. Abbate
n. 13. de verbor. sign. latē l. as. in l. fin.
ff. de constit. Principū n. 53. Feli. in c.
cū accessissent. de constit. n. 25. cum
seqq. quā sententiam communem
dicit Bellonus conf. 1. n. 11.

ET ne in exēptionis materia ali
quid omittamus, erit sciri dignum,
quòd si aliquis habēs priuilegiū exē
ptionis, ne teneatur gabellā soluere
de suis bonis immobilib⁹ vēditis, eo
dē modo eā soluere nō teneatur, pte
dictaq; exēptionē posiat, si sua bo
na immobilia & pcedia nō vēdiderit,
sed super eis cēsum imposuerit, † se
cū dū Azeu. in l. 3. tit. 15. li. 5. Rec. n. 2.
qui in l. 2. tit. 14. dict. lib. 5. n. 3. refert
quoddā mirabile, si in praxi de iuris
rigore verū esset, hoc est, quòd corre
ctores & deputati cōsistoriales, sub
sistente causa caristie vel pestis, vel
alia vrgēte, possunt cōstituere, quòd
deferētes victualia in ciuitatem sine
immunes à solutione gabellæ & pos
tagij, licet cum damno arrendatorū
& collectorum. † Et ad hoc vt veti
tas huius doctrinæ eluceat, præmit
to, quòd priuilegiū Principis intelli
gitur sine alterius damno, & præiudi
cio. † l. 2. §. merito, & §. si quis à Prin
cipe, ff. de militari testam. l. impube
ri, ff. de administ. tutor. l. nec auus
C. de mancipatio. c. cum olim de cō
suetudine, l. 30. tit. 18. p. 3. l. 2. & 3. tit.
14. lib. 4. l. 16. tit. 10. lib. 5. Recopil.
dit Azeued. in d. l. 2. tit. 14. à n. 3. cū
seqq. vsque ad finem, vbi plurima
inuenies de materia: priuilegij nāq;
constr-

Quest. 10.

Quest. 11.

38

confirmatio videtur facta absq; ter-
tij præiudicio, secundum Thomam
Gramat. in decis. 103. nu. 236. qui la-
te de hoc agit: nam quando Rex exi-
mit aliquem à solutione gabellar, &
à portagijs, intelligitur in locis ipsi re-
gi subiectis exemisse, non verò in lo-
cis dominorū inferiorum. l. 1. tit. tit.
18. parti 3. vbi glos. l. 16. tit. 10. lib. 5.
Recopil. tenet Azeuedo in d. l. 2. tit.
14. lib. 4. nu. 15. qui in nu. 16. tradit,
quòd si Rex donauerit alicui terras,
quæ solite erant alicui ciuitati colle-
ctas dare, donatarius tenetur prædi-
ctas collectas soluere: ne dampnū ter-
tio fiat. † Quod tenet ex doctrina A-
lexan: & aliorū, quos refert: & quan-
do ciuitas cum Rege conuenerit, *Y*
esta en cabecada (vt ita dicā) & obliga-
ta fuerit ad certam quantitatem quot-
annis soluendam, si Rex postea ali-
cui de illa ciuitate, qui contribuere te-
nebatur, exemptionem concesserit,
talis exemptio non præiudicat alijs
de loco, vel ciuitate, sed tantum ipsi
Regi, qui quantitatem, quam prædi-
ctus exemptus quotannis solvebat
ciuitati, minus recipiet, ne redunda-
bit in aliorū ciuium præiudiciū. † Ita
Boerius in decis. 213. num. 3. qui Gui-
lielm. de Cuno. Angelum, Bald. &
Iacobum de Sancto Georgio ean-
dem opinionem tenentes recenset.
Petr. Antipolus in tracta. de mune-
ribus. 3. p. nu. 22. cum sequētib; &
nu. 32. cum seqq; & tradit, & optime
distinguit Bobadilla in sua Politica
tom. 2. lib. 3. c. 5. pag. 108. & est text.
in l. 1. C. ut nullus ex vicarijs lib. 10.
quæ omnia faciunt contra prædictā
doctrinam Azeuedi in d. l. 2. tit. 14.

lib. 5. n. 3. ne conductoribus gabella-
rum dampnū fiat à correctoribus, &
deputatis consistorialibus exemptio-
nem in victualibus concedentibus,
nisi eam intelligas, quando vertitur
paruum præiudiciū conductoribus,
& exactoribus gabellarum: quia tūc
temporis priuilegiū à Rege, & excep-
tio à ciuitate, vel deputatis consisto-
rialibus cū damno & præiudicio ter-
tij potest cōcedi, † per l. quæties. C. 92
de precibus imperar. offerend. quia
licet verum sit, quòd quādo Rex ali-
quod concedit priuilegium, vel con-
firmat ex certa scientia, vel de pleni-
tudine potestatis, quod idem impor-
tat, vt tradit Bald. in l. eos. C. de appel-
lat. in princ. nu. 1. & Abbas in c. ea
quæ de re iud. nu. 8. & in c. cū inter
de exceptio. nu. 8. vbi Felin. nu. 5. Ro-
man. consil. 69. Deci. consil. 191. nu. 3.
& 4. & consil. 171. videtur velle, quòd
actus, & priuilegium valeat, etiam si
ex eo dampnū, vel præiudiciū ter-
tio inferatur, † vt resoluit Alex. con-
sil. 216. nu. 24. lib. 2. Deci. consil. 190.
nu. 14. & consil. 271. nu. 8. Petr. Paul.
Parif. consil. 3. nu. 77. vol. 4. & consil.
1. nu. 67. lib. 2. Thom. Grammat. cō-
sil. 8. nu. 14. Cur. Iun. consil. 174. n. 11.
Albert. Brun. consil. 1. n. 74. Socin. Iu-
nior consil. 76. nu. 41. lib. 1. Id liquet
tur eo modo, quòd nunquam Prin-
ceps videatur velle, priuilegium con-
cedere cū magno terrij præiudicio
secundum Zabarelam consil. 96. Cor-
neum consil. 189. n. 6. lib. 4. Alex. cō-
sil. 111. n. 6. & consil. 155. n. 3. lib. 6. &
consil. 25. n. 5. lib. 7. & consil. 37. nu. 2.
lib. 7. Gozadin. consil. 82. n. 7. & cō-
sil. 5. n. 9. Petr. Paul. Parif. cōsil. 1. n. 9.

Tractatus de priuilegiis

& 34 vol. i. tradit plurima Mexia ad l. Toleti 2. p. fundamento 17. nu. 29. nam quando Rex vult expresse aliquid fieri cum tertij præiudicio, inteligitur de modico, & non de graui;

24 t. glos. fin. in l. sed cum ab hærede, ff. ad Trebelli. glos. in l. seruitutes, §. publico, verbo, incómodo, ff. de seruitutibus, tenet Ias. in l. fin. ff. de cõstitut. Principum n. 24. Gozadian. cõf. 14. n. 20. Sed hodie puto priuilegium à Principe concessum, licet qualescũq; clausulas habeat, nõ tenere, nec executioni tradendũ fore cũ magno vel paruo tertij præiudicio, t. per tex. id expresse probantem in l. 3. tit. 14. lib. 4. Rec. ibi: *Tnoreciba agrauio, ni permyzio alguno en su justicia*, quod per alia iura tenet Azcued. in l. 2. d. tit. 14. lib. 4. n. 54. Vel nisi supradictã doctrinam in d. l. 2. n. 2. intelligas in casu in quo vertitur publica vtilitas: nam tunc temporis priuilegium à Principe concedi poterit cum damno & incómodo tertij, t. iuxta glos. fin. in l. fin. C. si contra ius vel vilitatẽ publicam, vbi tenet Bart. n. 2. tex. in l. si verberatum, §. 1. ff. de reiuẽd. l. si quis sepulchrum in principio, ff. de religiof. & sumptibus funerum, tenet Molinade Hispan. primogen. lib. 3. c. 3. n. 20. cum sequentibus, referens Burg. de Paz in proœmio legum Tauri nu. 349. & Couarru. lib. 3. variarum c. 6. n. 8. idem tenentes, quia multa ratione publicæ vilitatis fiunt, & conceduntur, quæ aliàs non fierent, nec concederentur, vt inuenies per Anton. Gom. in 2. tom. variarum, c. 2. nu. fin. & per Couar. lib. 3. variarum, c. 14. & Auiles in capit.

Prætorum c. 17. in glos. verbo, *Arazonables precios*, & in c. 18. glos. verbo, *Se haga*, & per Gregor. Lop. in 3. tit. 5. p. 5. verbo *Deruender*. Socin. in regul. 529. Ex quibus consequens videbatur, quod correctores, & deputati consistoriales, publica & vrgente subsistẽte causa caristia, belli, vel pestis, possint cõstituere, quod deferretes victualia, & necessaria ad victũ in ciuitatem, sint immunes à solutione gabellæ contra voluntatem conductorum & exactorum, & cum eorum præiudicio. In omni namque priuilegio vtilitas publica censetur excepta, quæ est præferenda, t. cap. fin. qui filij sint legitimi, c. 3. de præbendis, c. bonæ memoriæ de postulatione prælatorum, tradit per multa iura Franciscus Lucanus in tract. de Fisco & eius priuilegio. 4. p. n. 26. in 1. vol. tract. Doctorum, & Math. de Afflict. in decis. 289. n. 19. præcipue quia exẽptus per priuilegiũ, & immunitatẽ habens à collectarũ & gabellarũ solutione nõ intelligitur exẽptus à collecta, quæ imponitur ciuibus, propter necessitatẽ instantem: necessitatis enim tẽpore nullus exẽptus excusatur à murorũ, vel ciuitatis custodia: nec prodest exẽptionis priuilegiũ in casu magnæ necessitatis reipublicæ vel Principis, t. l. iube mus nũc, C. de sacrosanct. Eccles. per quã l. ita tenet Bald. ibidẽ, quem refert, & sequitur Ias. in §. item Seruicia institut. de actio. n. 108. & in l. si ex toto nu. 9. & 17. ff. de leg. 1. & late Mexia in taxam panis conclud. 1. n. 57. & conclud. 4. nu. 20 tenet optime Castillo de Bobadilla in sua Politica

tom.

tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 298. cum sequē-
tibus, qui quam plures refert autho-
res, quos videre debet, & latē tener,
& resoluit etiam per plura iura & au-
thores, Aniles in cc. Prætorum, c. 2.
glos. verbo, *De mercaderia*, à nu. 11.
cum seqq. Nec immunitas vel exē-
ptio simpliciter concessa extenditur
ad onera, quæ augentur propter in-
solitam & improuisam necessitatē,
secūdm Ripam in l. si ex toro, ff. de
leg. 1. n. 16. tradit Otalora de nobilit.
c. fin. num. 1. ad medium & plurima
Gom. Arias in l. 67. Tauri n. 9. cum
seqq. Nec isthęc supradicta Azcue.
doctrina. Vnquam mihi etiam visa
fuit vera, nisi eū eō moderamine, vt
conductoribus & exactoribus gabel-
larum suum refarciatur damnum &
99 interesse de proprijs ciuitatis, t̄ quod
expresē probatur in d. l. si verbera-
tum, §. 1. & in d. l. si quis sepulchrū,
& in l. venditor, §. si constet, ff. com-
munia prædiorum, & ex iuribus &
Doctoribus per nos relatis in 2. p. in
principio num. 13. cum sequentibus
in tract. de gabel. nam quando Prin-
cipi licitum est fauore republicæ, vel
magna interueniente causa bona ali-
cuius alteri concedere, est hoc in-
telligendū, quod nihilominus Prin-
ceps tenetur refarcire damnum, &
partilex & damnificatē satisfacere,
100 T̄ text. est singularis in l. 2. tit. 1. p. 2. &
in l. 2. C. pro quibus causis serui,
p̄m. libert. accipiant. per quam
legem ita tenet Rodr. Xarez pluri-
ma similia exempla tēferens in al-
legatione 10. in principio, col. 2. vers.
hoc igitur casu, & omnia superius
adducta, de quibus per Aniles, Ripā,

& alios circa vtilitatē publicā veniūt
intelligenda in mero priuilegio exē-
ptionis collectarū vel gabellarū, &
nobilitatis à Principe cōcesso, quod
priuilegium debet obseruari, nisi
magna interueniat Principis vel rei
publicæ necessitas: nam tunc tēpo-
ris poterit à Principe, vel à republi-
ca limitari, & non obseruari, t̄ vt no-
tat Otalora vbi supra, & Matienç. in
l. 1. tit. 25. lib. 5. recop. glos. 9. n. 5.

EX Quibus supradictis cōsequi
tur notabilis quæstio, à Doctoribus
admodū controuersa, cuius veritas
in praxi multū conducet, videlicet
quod habens priuilegium exēptio-
nis à solutione gabellæ, si permiserit,
vel cōsenserit in libro solutiū desi-
bi, vel sciuerit, & non contradixerit,
nec in tēpore appellauerit, sibi præ-
iudicat, & priuilegiū amittit, t̄ per l.
1. §. si quis tutor, ff. quādo appellādū
sit, tenet las. in l. falso, n. 3. C. de diuer-
sis rescriptis, ex doctrina Angel. &
Imol. & aliorum, quos allegat. Quæ
doctrina iuuatur ex Pañor. in c. cum
accessissent de cōstit. n. 7. qui tenet,
quod priuilegiatus ne soluat præstā-
tias, si sponte semel soluerit, præiudi-
cat sibi in futurū, nisi fuerit protesta-
tus. t̄ Et patrocinator, quia priuilegiū
de facili porditur per text. in d. c. cū
accessissent, quod tenet Barthol. Bri-
xensis in suis quæstionibus domini-
calibus, quæst. 2. num. 6. & de supra-
dictis agit Azueved. in l. 1. tit. 1. lib.
6. Recopil. à num. 34. referens Ioan.
Garc. de nobilitate, & alios. t̄ F. 104
cit præterea, quod ascribens se in
scriptura sibi præiudicat de cōtentis
in ea, l. sicut, §. non videret,
in

Tractatus de priuilegiis

in 2. p. ff. quibus mod. pig. vel hypot. soluitur: & scientia vel præsencia domini vidētis, vel consentientis suam
 105 re pignori dari, sibi præiudicat, ¶ per l. 9. tit. 13. p. 5. vbi glo. Sed cōtra facit, quòd qui contractui assistit, etiā vt testis, nō videtur approbare, quē in eo contenta sunt, l. Gaius, aliās, Caius, ff. de pig. actio. l. 60. tit. 5. p. 5. & d. l. si-
 cur, §. nō videtur in prin. eod. tit. tradit Rebus. ad Regias constit. Gallicastit. de chirograph. n. 56. vol. 1. & qui cōsentit alienationi rei à testatore siue iure relicto, potest adhuc petere pretiū & fidei cōmissum l. si fundū per fidei cōmiss. ff. de leg. 1. tenet Ant. Gom. in. 1. tom. variat. c. 12. n. 43.

Sed vt horū iutiū vera resolutio habeatur, antea quā ad vltiora in cōprobationē veritatis prædictæ principalis quæstionis procedamus, est sciendū, quod sola præsencia & taciturnitas alicuius in aliquo actū nō inducit illius consensum, quādo illius præsencia contradicēdo nō posset actū impedire, quin fieret, & sic in eo casu præsencia nō potest sibi præiudicare, & in hoc casu loquitur, d. l. si fundū per fidei cōmissum, vbi notat Ias. nu. 6. vel si quis fuerit præsens venditioni suæ rei, quā vēdidit quidā tertius, talis præsencia nō potest sibi nocere, quia res aliena vendi potest. C. rem alienā, ff. de contrahend. emptione: & præsencia sola tūc inducit consensum, & præiudicat, quando potest contradicēdo actum impedire. Ita Ias. vbi supra, & Bart. in d. l. Gaius, & in l. quæ dotis, ff. de solut. matrim. nu. 76. & 95. & in hoc casu loquitur d. l. 9. tit. 13. p. 5. & si quis esset testis,

quando res sua venditur, talis præsencia sibi non nocet, & in hoc casu erit intelligendā d. l. Gaius, & dictus §. non videtur in principio: & si esset præsens, & testis, quando res sua datur alicui in pignus, tunc sibi præiudicat, quia impedire posset talem pignoris dationem demonstrādo rem esse suam, & ita intelligendus venit dictus §. non videtur in 2. par. vt resoluit Panormit. in c. ex literis de transact. & habetur latē in 4. vol. cōmunium opin. in nouis pag. 5. col. 1. conclus. 38. & latē per Ant. Gabr. in 3. tom. cōmunium opin. lib. 1. conclus. 3. pag. 20. col. 2. cum sequentibus, vbi optimā resolutionem inuenies.

Quibus præhabitis redeundō ad decisionem dictæ principalis quæstionis, ~~Ac~~ præterea pro secunda contraria parte negatiua tex. in l. qui grauatos, C. de censibus lib. 11. vbi probatur, quòd priuilegiatus, si grauatus fuerit, poterit intra annū reclamare, & antea non sibi præiudicium parat, secundum Bart. in l. forma, §. fin. ff. de censibus n. 1. ubi additio Alex. & ipse Alex. tenet in additionib⁹ ad dictū Bar. in l. sicut C. de præscriptio. 30. vel 40. annorū, in verbo certetur, ad mediū, sed Panor. in c. quia indicatē de præscrip. n. 5. tenet quòd priuilegiatus descriptus in albo soluētū possit reclamare intra 30. annos, & quòd antea non sit contra eū præscripta actio, ¶ quæ Panorm. opinio res vera & tenēda videtur, nā actio, quæ competit contra factū, durat per spatiū 30. annorū, l. sicut, C. de præscriptio. 30. vel 40. annorū, & cōprobatur, quando

quando quidem priuilegia non soluendi decimas & similia non tollantur vnico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum, ¶ c. si de terra, c. accedentibus de priuilegijs, ita Ripa lib. 1. responforum in resp. ar. nu. 10. cum sequentib. & quando priuilegium excusat à munere reali, vt à solutione decimarum, & similitum, si priuilegiarius soluat, sibi tantum in solutis & non in soluendis præiudicat, per glos. verbo, continuerint in c. cum accessissent de cōstitutio. vbi DD. & Bar. & Salic. in l. voluntarie, C. de excus. tutorum per tex. ibi, vbi probatur, quod priuilegiatus & exemptus ab onere turelæ, vel habens priuilegium iterabile, & successuum, illud non perdit vnico actu, tutelam acceptado, ¶ quod tenet Greg. Lop. in l. 42. tit. 18. p. 3. in glos. *Fasta treinta años*, & hoc tempus requiritur ad tollendum priuilegium concessum in his, quæ habent reiterationem, secundum Gozadin. conf. 23. num. 4. & est communis opinio, vt traditur in 2. tom. comuni opinionum. lib. 14. pag. 230. col. 2. in nouis.

Et hanc partem tenendo, restat responsio ad d. l. 1. §. si quis tutor, ff. quando appelladū sit pro prima opinione adductam. Et responde, quod loquitur in materia appellationis, respectu sententiæ, quæ in re iudicari trāsui, si habens exemptionem, & excusationem à turela, illam in tempore & ante sententiā nō allegauerit: nec intra tempora appellationis à dicta sententiā cōtra eū lata appellauerit. Et ideo Ias. in d. l. falso, C. de diuersis scriptis n. 3. firmiter in dicta prima

opinione nō residet, & videtur ad cōtrariā inclinari in n. 4. Et ad doctrinā Panormitani in d. c. cum accessissent n. 7. de constitutio. responde, quod Bart. in l. 1. C. de his qui in prio. credit. loco succedūt, quem pro sua opinione refert, nullum verbum de hoc agit. Et ad doctrinā Barthol. Brixienfis affirmari, quod priuilegiū de facili perditur, responde, quod priuilegiū perditur in multis casibus à iure expressis, vel mera voluntate & expressa renuntiatione priuilegiati, vel priuilegio contraueniendo, & in hoc casu loquitur & intelligitur rex. in d. cap. cum accessissent de constitutio; & dicta doctrina Brixienfis.

NEC Omittam, quod priuilegium personale exemptionis non trās-
it ad filium, nec ad heredes, secundum Bart. in l. 1. n. 2. ff. de constituti. Princip. & Licirier. de primogenit. lib. 3. q. 1. n. 2. nec priuilegium alicui concessum, extenditur ad eius filios; l. 2. C. de bonis quæ liber. c. 1. §. cum vero, qui feudum dare pos. in vñbus feudorū, tener Licirier vbi supra lib. 1. q. 25. n. 3. ¶ quod secus erit in priuilegio reali, quod trāsīt ad heredes, per l. ffordidorū, C. de excusatio. itinerum lib. 10. latē Decius in l. priuilegium, ff. de regul. iur. & quando priuilegium dicitur; & præsumatur reale, vide in glos. 2. in d. l. ffordidorū, & Ioan. de Platea ibidem vers. Quid autē. Et quando dicitur reale vel personale, tradit Azcu. in l. 1. tit. 2. lib. 6. n. 92. & quādo priuilegiū reale cōceditur alicui, & eius successorib; intelligitur ordine successiuo, ¶ primo ad filios, deinde ad nepotes, &

Quasi. 1. 1.

109

110

NON

Tractatus de priuilegiis

non concurrunt simul, l. palatinis, C. de priuilegiis eorum, lib. 12. & ibi Ioan. de Platea.

Quest. 14. SED In dubiū vertitur, vtrum in casibus, quibus priuilegium trāsit ad filios & hæredes, extendatur ad naturales tantū. In quo casu tenendum est, transire ad naturales tantū, l. 1. tit. 11. p. 7. vbi latē Greg. Lop. in glos. verbo, *Amiga*, licet aliter disponeretur de iure cōmuni, vt videre licet per eum, & est verum, quando quidem filij naturales tantum gaudeant nobilitate paterna, † secundū Otalor. de nobil. 2. p. c. 3. n. & in 4. p. c. 2. à n. 3. & cōtra alios etiā defendit Azeu. in l. 10. tit. 8. lib. 5. à n. 51. de quo vide Ioan. Garc. de nobil. glo. 1. §. 1. n. 46. quid contra Otalor. tenet, qui secus tenent in incestuosis, spuris, & adulterinis.

Quest. 15. MAIOREM Tamen dubitatio nem adferebat illa quæstio niq̃um cōtrouerſa, vtrum in casibus, quibus priuilegium exēptionis ad filios extenditur, intelligatur de antea natis. In qua quæst. videtur tenendū, huius modi priuilegium non † cōprehendere filios antea natos, quibus nō videtur cōcessum: nā filij nati ante patris dignitatē non gaudent illa, l. senatoris filiū, iuncta glos. fin. & l. emācipatum, §. fin. ff. de senatoribus, l. Diuo Marco, l. si senator de dignitatibus libr. 12. latē de hoc Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. recopilat. à nu. 82. vsque ad nu. 91. & Ioan. Gutier. in quæstionib. Canonic. 2. p. c. 30. n. 36. & Ioan. Garc. de nobil. à prædictis authoribus allegatus. Et quod idem dispositum sit in priuilegio de *hidalgos*,

guia, & *caualleria*, tenet Otalor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 2. & ratio potest esse, quia qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet iudicari secundū qualitatem verbi, vel participij, l. in delictis, §. si extraneus, ff. de donat. libus actio. l. ex facto, ff. de vulgar. l. Titius, ff. de militari testam. Quod comprobatur, quia priuilegiū exēptionis à solutione gabellar, vel Regij tributū, debet strictissimè interpretari, † quia odiosum est Regio patri monio, & alijs multis de causis & rationibus, quas exprimit, & refert Otalor. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 3. cū seqq. quem videas optima iura recensentem, cum Ripa lib. 2. responſorum, c. 26. num. 19. Ex quibus deducitur, quod cum in fauorauilibus, & in dispositione legali appellatione filiorum veniant nepotes † per l. liberorum, ff. de verbor. signific. vbi Bart. & DD. & Castill. in l. 5. Tauri verbo, *El hijo*, vers. *Quæro* dicitur hic, & Mieres de maioriatu 1. p. q. 75. nu. 6. & 14. & 29. & Marienç. in l. 1. tit. 2. lib. 5. recopil. n. 6. glos. 2. & Aleiaz. in c. perniciosam de officio ordinarij num. 7. secus erit in odiosis, per l. 1. §. si maritum, ff. de ventre in potest. mittendo, secundum Castillū & supra relatos Doctores, & secundū Anton. Gabr. in 3. tom. comuniū opin. lib. 6. tit. de verb. signi. conō. 1. col. 2. si filij nati expresse sint nominati in dispositione hominis, vexēptionis priuilegio, non veniunt nepotes; † ita Bart. & DD. in l. liberorum, ff. de verbor. signific. & in l. si quis ita, ff. de testamentaria tutela, tradit Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 1. p. n.

7. dicit comúnē Curt. iur. conf. 114. n. 5. & tenet Otor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 6. licet in beneficijs fauorabili bus à Principe cōcessis appellatione filiorū veniant nepotes, secundum Anton. Gabr. vbi supra pag. 336. cōcluf. 1. col. 1. latē per Humadam in scholijs ad Greg. Lop. l. 2. tit. 15. p. 2. gl. 17. n. 21. & in Hispanorū primogenijs secundū Molin. 1. p. lib. 1. c. 6. à n. 28 cum seqq. ob rationes, de quibus per eundem, & vide Laram de annuerialijs lib. 1. c. 6. à nu. 6.

Quest. 16.

PRIVILEGIUM Deinde immunitatis & exēptionis à solutione Regiæ gabellæ cōcessū oppido vel ciuitati, extēditur, & augeatur, quāuis ciuitas aucta fuerit ex ipsa priuilegij natura, t̄ quæ talis est, vt concessum in principali trahatur ad eius augmentum, per tex. in c. quia circa de priuilegijs, itra tradit Alber. Bru. in tract. de augmen. cōcluf. 9. in 2. vol. tractatū Doctorū: & exēptus à solutione collectarum de rebus suis, est exēptus etiā de rebus postea quæ sitis per plura iura, quæ refert Auiles in cap. pratorū in proemio verb. *Islas*, n. 9. 17. t̄ de quo videatur Rip. in l. si ex toto, ff. de leg. 1. à n. 2. quæ exēptionis & excusationis iuriū regaliū priuilegia ad suū robur, & validitatem requirūt 118 clausulā ex certa sciētia, t̄ vt habetur in l. 6. tit. 27. p. 2. & per Bar. & scribētes in l. euacuatis, C. de decurionibus lib. 10. & per Alberic. in rubr. ff. de muneribus & honor. & morte concedentis spirat t̄ per l. 10. tit. 18. p. 3. nisi verba perpetuitatis habeant, vel aliter à concedente dispositū sit, ita Otor. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 5. ad ff.

cum seqq. qui vbi supra in 1. p. c. 1. n. 13. cum sequentibus, latē differit, quid nomine iuriū regaliū Hispanie, *de rechos Reales*, contineatur, t̄ ad quem occurrat, cū casus de hoc euenierit, quia mirabiliter loquitur, maximē in c. 2. n. fin. Et cū aliqua de filijs natis ante priuilegiū dixerimus, crit oporē pretiū in trāsitu examinare illā admodū cōtrouersā quēstionē.

V T R V M Infamia, inhabilitas & delictum partis proditoris, qui crimen hæresis vel læsæ Maiestatis diuinæ vel humanæ cōmisit, noceat t̄ filijs natis, quā nascituris: Et ne im moremur, vel aliquid extra nostram materiā prolixē referamus: quia Doctores in prædicta quēst. in varias diuisi sunt sententias, veritas earū inuenietur per Castrū de iusta hæreticorū punitione lib. 2. cap. 1. col. 13. & Couarru. lib. 2. variarū c. 8. n. 3. & 4. Anto. Gom. 3. tom. de delictis c. 2. n. 13. & Gom. de Leon in cēturia sua c. 81. Mol. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 11. à n. 50. cum seqq. & Azcued. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. nu. 18: Grat. in regulis & fallēt. regu. 55. à n. 26. cū seqq. & per d. Azcu. in l. 1. tit. 4. d. lib. 5. à nu. 4. cū seqq. Otor. de nobi. 4. p. c. 9. n. 8. fo. 334. & per Bur. de Paz iuniorē in suis quæstionibus de maioratu, q. 3. à nu. 12. maximē à n. 69. tradit fr. Emanuel Rodrig. Lusitanus in sua sum. c. 130. pag. 345. & latē habetur in 1. volum. communiū opinionū lib. 6. pag. 407. col. 2. in nouis, & per Iul. Clar. lib. 5. receptarū sententiarum, §. læsæ Maiestatis crimen n. 12. & Ioan. Gutier. in quæstionib. Canonicis lib. 2. c. 30.

Quest. 17.

119

SED

Tractatus de priuilegiis

SED Ne hoc extrarem dictum
censeatur, erit adnotandū, quod pri-
uilegiū per dictum tam respectu pa-
rentum quam filiorum perditur lese
Maieſtatis diuinæ vel humanæ, per
l. quifquis cū materia, C. ad legē lu-
liā Maieſtatis, c. felix de penis, c. ſta-
tutū de hereticis, l. 2. tit. 2. p. 7. tradit
Orator. de nobil. 2. p. c. 6. n. 9. ad fin.

122 ¶ In quo neceſſaria erit prædictę
quęſtionis examinatio, quoad filios
naturales, vel naſciturus.

Quęſt. 18. SED Licet priuilegiū non poſſit
interpretari niſi à Principe illud cōce-
dēte, l. ex facto de vulgari, ff. l. 2. tit.
1. p. 2. l. 27. tit. 18 p. 3. l. 4. tit. 33. p. 3. eſt
adnotandum, quod priuilegiū reci-
pit interpretationē extenſiuā à cō-
muni vſu & practica, ¶ ſecundum
123 Ripam in L. quæſitū, ff. de re iud. n. 1.
& probatur per d. l. 4. tit. 33. p. 7. ibi:
*Coſtumbre antigua, & per l. ſi de inter-
pretatione, l. minime, ff. de legibus,*
& de materia eſt vidēdus Greg. Lop.
in d. l. 27. tit. 18 p. 3. in gl. 1. vbi bonas
inuenies diſtinctiones & limitationes.
Sed tamē cauſa priuilegij finita
vel ceſſante, ceſſat & finitur priuile-
giū, ¶ c. cū ceſſante, de appel. tenet
124 in Bart. l. Titę, §. vſura, n. 1. ff. de le. 2.
Ex quo veniat interpretandū l. 20. &
21 tit. 18. lib. 9. Rec. vbi cōceditur pri-
uilegium aſiſtentibus *En las veſtas,*
quę dictis legibus cōprehenduntur.
Quia priuilegiū ratione loci & perſo-
næ conceſſum, non poteſt alibi exer-
126 ceri, quā in illo loco, ¶ ſecūdū Innoc.
in c. bone de poſtulatione prælatorū,
Alex. in l. fin. ff. de coſt. Principum,
Bald. in l. 2. C. de ſeruit. q. 17. Et eadē
ratione limitatur l. 32. cum ſeqq. d.

tit. 18 vbi priuilegiū conceditur ali-
quibus officialibus: quę intelligēdę
veniunt, dum officiū exercent, quo
officio finito, finitur & priuilegium:
quia de iure diſpoſitū eſt, quod pri-
uilegiū datum & cōceſſum officio,
finitur, & non durat officio finito,
¶ ſecūdū Bar. in l. placet, C. de ſacro 126
ſanct. Eccleſ. n. 12. tenent DD. quos
reſert & ſequitur Auēd. de exequē.
mand. regnū 2. p. c. 14. n. 29. ad fin. &
Bacę. de inope. de debitore c. 19. n. 9. &
11. Quā doctriā intellige verā, niſi
officiū habeat dignitatem annexā,
nam tunc tēporis priuilegium durat
officio finito, ſecūdū Bar. in l. maxi-
marum n. 2. C. de excuſat. munerū
lib. 10. & Bacę. vbi ſupra d. n. 9. qui
plures allegat DD. & in tantum eſt
verum, quod officiales, quibus ratio-
ne officij aliquod conceditur priuile-
giū, tenentur actualiter, & nō nomī-
ne tantū illud officium exercere, cui
nō ſatisfaciunt, nec potiri debent di-
ſtopriuilegio, niſi ipſum per ſe, & nō
per interpoſitam perſonam, nec per
ſubſtitutū exerceant. ¶ per l. fin. ff. de 127
excusat. tutor. tenet Bar. & DD. ibi,
& Auēd. vbi ſupra n. 29. in fin. &
cōprobat, quia in operibus artiſ-
cialibus, in quib⁹ verſatur ingenium,
& diſciplina, videtur electa induſtria
perſonę, ¶ l. inter artiſces, ff. de ſolu- 128
tio. vbi Bart. & ipſe in l. vnica, C. de
caducis tollend. §. nec autem, & in
veteris, C. de contrahen. & cōmittē-
da ſtipulat. Dinus in regul. qui facit
per alium de reg. iur. lib. 6. nu. 5. qui
DD. limitant in opere facto per aliū
exquē idoneum, quo caſu artiſex cu-
ius induſtria eſt electa, ſatisfacit.

Quę

Quæ omnia vera sunt de iure cōmu-
ni, nisi aliter in priuilegijs fuerit dis-
positum, vt habetur in d. l. 24. cum
sequētibz, dict. tit. 18 lib. 9 Recop.
ibi: *T de las otras cosas que el y su mu-
ger, y hombre: y criados vendiere por
el.* Sed ipsi exempti à solutione ga-
bellæ ad excusandas fraudes tenen-
tur iurare ad stantiam gabellarum
conductoris, iuxta formam dictæ l.

129 14. sub pœnâ in ea contenta. † Et si
aliquid alienū fraudulenter tanquā
suū vendiderint, tenentur cū septuplo
soluere gabellam ratione pœnæ.

Quest. 19. ET Quia multoties dubitatum
vidi in forensibus, quomodò intelli-
gantur illa verba legis 11. tit. 18. lib.
9. Recopil. in fin. ibi: *Que sean fran-
cos, que no pagen alcavala de las cosas
que vendieren de sus labranças y cri-
ças, segun, y como, y en los lugares que
se contienen, y fueren contenidos en los
priuilegios de franqueza que desto tie-
nen confirmados por nos, ò les diere-*

30 *mos de aqui adelante,* † ne deinceps
dubitatio aliqua relinquatur, semper
tenui, & nūc teneo, quod posita sunt
in dicta lege ad explicandā differen-
tiam verborum & concessionū, quæ
in multis priuilegijs continentur: nā
in aliquibus exemptia conceditur de
rebus veditis intra mœnia ciuitatis &
loci, in aliis de rebus veditis etiā
in suburbis; & in iure, & extra loca,
in aliquibus cōceditur de rebz vbi-
q; venditis in mari, vel in terra, & in
aliquibus ad grossū & minutatim, &
in aliquibus minutatim tantū, vt est
videre in toto tit. 18. d. lib. 9. Rec. Et
ego in quā plurimis priuilegijs vidi.

Quest. 20. N E C Minor adest difficultas

& dubitatio in intellectu legis 1. tit.
20. lib. 9. Recop. vbi probatur, quod
portantes & vendentes aliquas mer-
ces in locis, mercatis, vel in nundini-
his habētibz priuilegium & exem-
ptionē à gabellæ solutione, tenen-
tur eā soluere in locis, vbi bona vel
merces extabant, & vbi vicinitatem
habent. Cui legi secundæ videtur
contradicere l. 17. tit. 17. lib. 9. Reco-
pilat. ibi: *Pero si los vendieren en se-
ria por nos franquada, por priuilegio
que estè asentado en los nuestros li-
bros, que no paguen alcavala en los lu-
gares do los registraron, & l. 4. tit. 20.
d. lib. 9. ibi: Saluo si fueren las tales
franquezas por nos dadas y franquea-
das, y confirmadas, y asentadas en los
nuestros libros.* † Quibus legibus pro-
batur, quod vendentes aliquas res in
locis, mercatis, vel nundinis, quorū
exemptio scripta fuerit in Regijs Co-
dicibus *De los saluados*, non tenen-
tur gabellam soluere in suis locis, à
quibus cum dictis mercibus exiēte.

Sed dictis legibus rectè perpen-
denda sunt, nulla in eis inuenietur contrarietas:
nam prædicta l. 1. interpretatur, &
limitatur per decisionem dictarū lo-
gum 17. & 4. quæ sunt nouiores, &
in quaterno gabellarum descriptæ,
vbi Rex disponere voluit, quod licet
teneantur ad gabellæ solutionem in
suis locis illi, qui bona vendenda in
locis, mercatis, & nundinis exemptis
asportauerūt, hoc intelligatur in lo-
cis, mercatis, & nundinis priuilegiū
exemptionis habentibus, nō tamen
in Codicibus *De los saluados*, descri-
ptis, & quod nullam soluere tenean-
tur gabellā in suis locis, & ciuitatibz,
si prædi-

Tractatus de priuilegiis

supradicta loca, mercata & feriaz, vbi venditio fit, in codicibus Regijs *De los saluados* descriptæ fuerint. *Quæst. 21.* Dubitatur deinde, vbi teneantur solvere gabellam muliones, vel alij, qui extra sua loca aliquid ement, & asportauerint, venundauerintq; in locis exēptis & libetis à solutione gabellæ & in codicibus Regijs nō descriptis. † Quo casu videbatur dicenda, quod gabellā soluere teneantur in suis locis & ciuitatibus, vbi habitant, atque domum & vicinitatem habent, per text. in d.l. 17. tit. 17. lib. 9. Recopil. ibi: *Pero si en lugares de fernorio se vendiere y entregaré, toda via paguen alcuala en los lugares donde lo registraren, & per l. 4. tit. 20. dicto lib. 9. ibi: Mandamos, que qualesquier personas, que fueren a vender qualesquier mercaderias y otras cosas, a qualesquier ferias y mercados, y villas, y lugares francos. Et ibi: Sean tenudos de pagar la dicha alcuala enteramente en los lugares donde moran, y fueren vecinos.* Et cap. 26. in nouis gabellarum punctuationibus incipit, *Con condicion*, vbi probatur, quod illi qui extraxerint, & deprōpserint aliquid vendendum, tenentur exhibere arrendatori, & registrum facere, ad hoc vt de pretio gabella debita soluatur. Sed nihilominus affirmandū est, iure nouigri per dictum c. 26. in nouis gabellarum punctuationibus contrarium dispositum, in hæc verba: *Con que esto no se entienda con los que traxeren algunas mercaderias de passis de otras partes, no haziendo alli plaza dellas: que haziendola, ha de ser obligada la tal persona a hazer la*

misma manifestacion, para que se vea to que alli se vendio, y si se pago el alcuala dello, y lo que saca fuera. Quæ veritate sic intellecta cessabunt molestiæ, inquietationes, & vexationes, quæ in prædicto casu mulionibus & alijs à conductoribus gabellarum iudicibus fauentibus, & id non vitantibus, iniquæ & indebitæ fiunt.

ALIQUANDO Tamē Re *Quæst. 22.* giaz donationes fiunt, & priuilegia exemptionis, & alia huiusmodi absentibus conceduntur, & erit operæ pretiū scituque dignum, verum dictarū donationes, priuilegiaque ante acceptationē donatarij & priuilegia tū vim habeant, vllq; ius transferant? † In qua quæst. erit affirmadū, pro *133.* veritateque habendum, donationes à Principe factas, priuilegiaq; cōcessa nullam vim habere, nullumq; ius in absente trāsferre antē donatarij vel priuilegiati scientiā & acceptationē, per text. in cap. si tibi absenti de præbend. lib. 6. c. 1. §. dicebat de cōcess. præbendæ lib. 6. l. impetrata, C. sentent. rescind. nō pos. c. grata, vbi gl. verb. ignorant, de rescriptis lib. 6. l. fin. C. de Consulibus lib. 12. vbi Ioan. de Platea, & omnes latē scribētēs, tenet Alciar. resp. 200. n. 11. Cræuet. cōf. 261. nu. 5. & quamplures DD. quos refert & sequitur Mollin. de Hispan. primogen. lib. 2. c. 7. n. 68. Bar. Alex. & DD. in l. fin. ff. de constitut. Principū, & in l. qui absenti, ff. de acquir. hered. Matien. etiam in l. 1. tit. 7. lib. 5. Recop. glof. 3. nu. fin. quæ doctrina cōprobatur, nō licet verū sit, quod ex donatione facta presentiqueatur ius & dominiū ante † acceptationē *134.*

scia.

secundum communem resolutionē
 Doctorum, præcipue Ioan. Andr. in
 cap. cum olim de verborum signifi.
 Bald. in præludio feudorum col. 3. &
 secundum plures Doctores, quos re-
 fert & sequitur Tiraquel. de nobilita-
 te cap. 37. nu. 51. Burgos de Paz Se-
 nior in consil. 25. nu. 2 lib. 1. & Bur-
 gos de Paz Iunior in q. 10. in princ.
 ex donatione tamē absenti facta an-
 te acceptationem ius, nec dominiū
 135 transferretur in donatarium, † l. absen-
 ti. ff. de donatio. l. nec ambigitur. C.
 eodem tit. l. 1. 2. & 3. tit. 11. partit. 5.
 l. 4. tit. 4. eadem partit. l. etiam. ff. de
 donatio. c. 1. de concessione præben-
 dæ, lib. 6. tradit Pau. in l. si mihi & Ti-
 tio. ff. de verborum obligatio. qui te-
 net, donationem nō esse perfectam
 ante acceptationem, & consensum
 donatarij. Quod etiam probat l. 63.
 & 68. tit. 18. partit. 3. quam sententiā
 tenet Aretinus consil. 19. col. 3. vers.
 sed ex secundo, Decius in consil. 226.
 l. 7. & in consil. 120. nu. 1. & 55. nu.
 9. Rebus. ad Regias constitut. Galli.
 tit. de donationum insinuatione art.
 2. glo. 1. nu. 5. tom. 2. & Verolius in c.
 in præsentia de probatio. nu. 37. cū
 sequentib. Boerius decis. 353. Grat.
 respon. 25. num. 37. & respon. 127.
 à nu. 20. cum sequentib. lib. 1. Carol.
 Ruinus consil. 154. nu. 12. lib. 5. Co-
 uarr. in rubr. de testamentis. 3. p. nu.
 13. Gregor. Lopez in l. 4 tit. 4 partit.
 5. glo. 1. Burgos de Paz in consil. 14.
 nu. 20. lib. 1. quod adeo verum est,
 quod etiā donatio causa mortis non
 136 valet sine donatarij præsentia. † l. in-
 ter mortis. ff. de donatio causa mor-
 tis, tenet Guid. Pap. in q. 222. in prin-

cipio, Couarru. vbi supra num. 12. in
 fine, nec contractus vim ullam ha-
 bent sine vtriusq. partis præsentia, &
 consensu, † per l. contractus cū con- 137
 cordantibus. C. de fide instrum. l. 56.
 in princ. l. 63. & 91. & 93. in finet. tit.
 18. partit. 3. & non solum procedit in
 causis nō priuilegiatis, sed etiā in pri-
 uilegiatis & pijs: quia quādo pauperi-
 bus, aut Ecclesiæ donatur, nō antea
 actio, nec eius possessio trāsferretur,
 quān donatarij acceptatio præce-
 dat, † est glof. verbo alia causa in fi- 138
 ne, in l. liliud. C. de sacrosanct. ecclef.
 quam communem dicūt Barr. Paul.
 & omnes scribentes ibidem, & De-
 cius in consil. 226. num. 8. Gratus re-
 spon. 25. nu. 16. lib. 1. & copiose Pet.
 Pau. Paris. conf. 77. num. 42. cum se-
 quentib. volum. 1. Couarru. in d. ru-
 bri. de testament. 3. p. num. 13. Burg.
 de Paz Iunior d. q. 10. num. 10. Iulius
 Clar. lib. 4. receptarum sententiarum
 5. donatio. q. 12. num. 6. Greg. Lop.
 in dict. l. 4 tit. 4 partit. 5. glof. 1. Aze-
 uedo in l. 2. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu.
 20. ad medium, nec stante l. 2. tit. 16.
 dicto. lib. 5. Recopil. ex quacun-
 que donatione, seu priuilegio ius ab-
 senti oritur, nisi acceptatio subsequa-
 tur. † Quod tenet & defendit Greg. 139
 Lop. in d. l. 4. tit. 4. partit. 5. in glof. ver-
 bo, *No le puede hazer*, versic. sed an
 hodie, & Couarru. lib. 1. variarum c.
 14. num. 13 & Burgos de Paz Senior
 in consil. 14. num. 20. in fine, & conf.
 33. num. 12. lib. 1. Curt. Iyn. in consil.
 120. Paul. Castren. consil. 171. nu. 2.
 lib. 2. lātissimē Molina de Hispan. pi-
 mog. lib. 4. cap. 2 à num. 60. cum se-
 quent. & Burgos de Paz Iunior in d.

Tractatus de priuilegiis

q. 10. nu. 35. qui in numeris antecedē-
tibus cum dicto Molina vbi supra,
agit de vero intellectu dictæ l. 2. tit.
16. lib. 5. Recopil. quod etiam tenet
Azevedo in dicta l. 2. & Matienço,
& alij ab eo relati, & Mieres de ma-
ioratibus. 1. part. q. 36. & Angulo de
meliorationibus in l. 1. glos. 5. nu. 28.
qui hanc dicit esse magis receptam
opinionem, licet contrariam sequa-
tur cum Mencha. Sarmien. quos re-
fert, cum qua etiam opinione resi-
det Parlador. de rebus quot. lib. 2.
cap. 3. à nu. 36. Et ideo vera sit resolu-
tio, quod quilibet poterit libere reuo-
care suam donationem absenti factā
ante eius acceptationē, ¶ per text. no-
tabilem in l. 2. §. sed si quis donatu-
rus. ff. de donatio. l. quotiens. C. de
donat. quæ sub modo. l. quotiens. C.
de rei vendic. vbi probatur, posse do-
nantem rem vni donatam alteri do-
nare: & in rebus donatis esse præfe-
rendum secundum donatarium, qui
fuit præfens, aut cui res tradita fuit:
quam opinionem tenet Paul. de Ca-
stro consil. 195. num. 3. lib. 2. Decius
consil. 226. num. 26. cum sequenti-
bus, Gratus responso 25. numer. 37.
& consil. 127. numer. 20. lib. 1. Petr.
Pau. Paris. consilio 77. num. 31. cum
sequentibus volum. 1. Cassan. con-
silio 7. num. 42. Carolus Ruinus cō-
silio 5. numer. 5. & 8. lib. 1. Gregor.
Lopez dicta l. 4. tit. 4. parti. 5. glos.
1. Couarruu. in dicta rubr. de testa-
men. 3. part. num. 13. Anto. Gom. in
l. 45. Tauri, num. 83. Burgos de Paz
Senior in d. consil. 14. num. 28. cum
sequentibus, Tellius Ferdinand. in l.
17. Tauri n. 30. quod procedit, etiā si

donatio fuerit iurata: quæ nullū ha-
bet effectum, & poterit reuocari an-
te acceptationem, tradit latē Burgos
de Paz Senior in consil. 2. num. 28.
lib. 1. & Molina vbi supra lib. 4. cap.
2. num. 56. quod probatur in l. cer-
tum. §. si quis absente. ff. de confessis,
tenet Archidiaconus in cap. quæ-
cūq; in principio 22. q. 5. & Fortu-
nius Garcia in cap. 1. num. 25. de pactis,
& Gregor. Lop. in d. l. 4. glos. 1.
in versic. si tamē ex verbis: & etiam
tenent plures Doctores, quos refert,
& sequitur Burgos de Paz in dicto
consil. 14. num. 11. cum sequentibus
lib. 1. & Burgos de Paz Iunior dicta
q. 10. num. 46. Ioannes Gutierrez in
cap. quamuis pactum de pact. lib. 6.
in princ. nu. 55. & procedunt supra-
dicta, licet in donationis scriptura ap-
positum sit pactū de nō reuocando:
¶ quoniā hoc etiā pactū necessariō
acceptandū est: & ante acceptatio-
nem poterit reuocari cum ipsa prin-
cipali donatione: quam tanquam ve-
ram opinionem defendit in proprijs
terminis dictus Molina vbi supra lib.
4. cap. 2. num. 64. versic. quod etiam
cum numeris sequētib; quia cūm
ex antea dictis sit vera resolutio,
quod donatio absenti facta sit de sua
natura reuocabilis ante acceptatio-
nem, nihil operatur iuramentum,
nec illa clausula, *Promittamur non re-
uocaturum*, ea namque non obstan-
te poterit donans ante acceptatio-
nem donatarij donationem à se fa-
cta reuocare, iuxta glossam in verbo
acceperint, in l. si alienam. §. Marce-
lus. ff. de donat. causa mort. l. cū pre-
cario. ff. de precario, vbi notant Do-
ctores,

dores, tenet Corneus cōf. 126. col. 2. lib. 1. Deci. cōf. 473. nu. 17. Aymon Crauē. cōf. 51. lib. 1. Et quando cōtractus est de sui natura reuocabilis, clausula accessoria in eo posita cōse-
 142 tū esse reuocabilis. § 1. sub conditio-
 ne. ff. de bonorum possel. contra Ta-
 bul. l. in seruitute. §. si quis. ff. de bo-
 nis libertorū. glof. verba. Farina in
 l. si patronus. ff. si quid in fraude pa-
 troni. tradit las. in l. ex testamenti.
 C. de fideicom. n. 1. & 2. & in l. nō du-
 biū. C. de legibus n. 16. & clausula nō
 reuocandi in qualibet scriptura ap-
 ponitur in fine, & post dispositionē,
 & quando in finem, & post disposi-
 tionem apponitur, cessat magis ad
 executionem, quam ad substantiam
 contractus apposita, & clausula, quē
 ad executionē contractus opponū-
 tur, nō solent, eius substantiam alte-
 143 rare: t̄. lex. in Clem. 1. in fine de pre-
 bendis, tradit Cardinalis cōf. 129.
 & Decius cōf. 1. num. 91. & cōf. 1.
 205. nu. 18. & alij plures, quos refert,
 & sequitur Couart. in d. rubr. de re-
 stam. 2. p. nu. 12. versic. tertia conclusio,
 maxime quia predicta clausula
 de non reuocando in contractu do-
 nationis apposita magis ex tabellio-
 num stylo, quam ex partium, & con-
 trahentium consensu censetur, &
 ideo tales clausulae nihil operantur,
 nisi constet, appositas fuisse depar-
 144 tium & contrahentium consensu, t̄
 secundū Bart. in l. 1. ff. de iure codi-
 cillorum, Bald. in l. quotiens. C. de
 hæredibus instituendis nu. 1. Alex.
 cōf. 141. num. 2. lib. 1. tenet Goza-
 dinus cōf. 80. num. 15. Carol. Mo-
 lineus in consuetudinibus Paris. tit.

1. §. 10. quæst. 13. & Couartuu. vbi
 supra num. 14. Michael Crass. de suc-
 cessio. ab intestato. §. donatio causa
 mortis quæst. 1. num. 6. pag. 91. Pa-
 etum enim de nō reuocando nō
 supplet traditionem requisitā, per l.
 1. de §. lib. 1. Recopilat. ad hoc vt do-
 natio fiat irrevocabilis, per ea quæ
 tradit Angulo in 26. de melioratio-
 nibus in l. 1. glof. 8. numer. 9. quibus
 nō amplius immotor, ne extra ma-
 teriam, & institutum nostrum de
 aliquo perperam dicto arguamur:
 quamuis prædicta nō extra rem, nec
 extra materiam privilegiorum &
 exemptionum sunt allata.

IN Qua dicta materia se offert Quæst. 23. Cap. 4.
 illa quæstio notanda, vtrum habens
 privilegium exemptionis, & excu-
 sationis a solutione gabellarum, vel spor-
 tularum si scienter soluerit, possit
 solutum repetere per conditionem
 indebiti? † In qua quæstione tenet 145
 Baldus in l. fin. C. de fructibus, &
 litiū expensis, & cū referens Greg.
 Lop. in l. 39. tit. 14. part. 1. glof. 1.
 quod dictus privilegiatus, & excusatus
 scienter solvens gabellam, vel sportu-
 lam, nullam habebit repetitionē per
 indebiti conditionē, qui Greg. Lo-
 pez vbi supra cum Paul. de Castro
 in l. si hæres. §. si totam numer. 2. ff.
 ad Senatusconsulti. Trebellian. mi-
 rabiliter distinguunt, & resolvunt;
 quando dicatur solutio scienter, vel
 per errorem facta, † Et secus erit, si 146
 per errorem, vel ignorantiam solve-
 rit, per ea, quæ tradidimus in libro
 de gabellis in §. p. in princ. nu. 17. Et
 cui scientia, vel erroris incubat pro-
 batio, tradunt supra relati Doctores,
 G 2. quos

Tractatus de priuilegiis

quos vide, ne eius dicta repetamus;
& est tex. ad idē in l. 29. tit. 14. parti.
5. vbi habetur, quod actori incūber
erroris probatio, quādo reus solutio-
nem confessus fuerit: quā legem vide
optimē distinguēte: & de illo qui ha-
bet priuilegiū, nec cōueniatur in plus
quā facere potest, si soluat, utrū ei
repetitio per cōditionem indebiti
147 cōpetat: † Vide latē Barr. in l. ex di-
uerso. §. fin. ff. solut. matrimō. num.
13. cum sequentibus, qui optimē di-
stinguit, & resoluit.

Quest. 24. POSSÉT autem aliquod im-
munitatis, & exemptionis priuilegiū
concedi alicui, & eius familiæ, ad cū-
ius interpretationem, cū casus obue-
nerit, est sciudignū, quis cōprehen-
148 dator sub hoc nomine familiæ. † In
quā quæstione dicas, quod compre-
henduntur omnes, qui sunt de fami-
liā habentis priuilegiū, hoc est de scē-
151 dentes, & trāsuersales vsq; ad mille-
simū gradū cognationis, vel agna-
tionis, per l. pronuntiatio. §. familiæ,
ff. de verb. signifi. l. fin. C. eodem tit.
l. cum ita legatur. §. in fidei cōmissio.
ff. de legat. 2. l. 1. in princ. ff. de gradi-
bus cognatio. tradūt Doctores in su-
152 per dictis iuribus: & in materia fidei-
cōmissi, & maioratus tenet Molin.
de Hispan. primogen. r. p. lib. 1. c. 4.
nu. 40. cum seqq. & Burg. de Paz in
procemio legum Tauri num. 106. &
quomodo intelligatur, & exemplifi-
cetur hoc nomen, familia, tradit latē
Gregor. Lop. in l. 6. tit. 33. parti. 7. in
glos. verbo, familia, & Lara de anni-
uersarijs lib. 1. c. 6. à n. 9. sub qua etiā
cōprehenduntur liberi homines, qui
sunt in seruitio illius, cui priuilegiū

cōcessum fuerit. l. adiles. ff. de edili-
cio edicto. l. 1. §. familiæ. ff. de vi &
vi armata, tenet Matth. de Afflict. in
tract. de iure protomissos. §. 3. nu. 5.
quod inrelligē verū, si habitant in ea-
dem domo, & non in diuersis, nec di-
uisim, secundum Boerium in decis.
213. n. 13. & 15. de quo vide Castellū
in l. 17. Tauri, in glos. verbo, *De suis*
hijis, versic. quēro filij, dicitur etiā de
familia legitimatus, † secundum Co- 149
uar. in 4. Decretalium. 2. p. c. 8. §. 10.
à nu. 2. & Molin. vbi supra lib. 1. c. 4.
nu. 44. & Orosi. in l. cum legitimis
in princ. ff. de statu homin. & est tex.
in l. cum pater. §. cum inter, & ali-
bertis. ff. de legat. 2. & tex. de iure Re-
gio in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopil. & ibi
Azevedo n. 4. refert, & sequitur per
plures Doctores, Molina vbi supra
nu. 44. qui in nu. 45. cum sequētib;
affirmat, quod filius naturalis, bastar-
153 dus, vel adoptiuus, vel spurius nō cō-
prehenditur sub hoc nomine, fami-
liā, † per plura iura; & DD. quos alle-
150 gat, & apud eū videri poterūt, & per
Castellū in l. 17. Tauri in verbo, *De suis*
hijis, versic. quēro filij vsq; ad finem, &
plurima per Menoch. de arbitra. lib.
2. centuria. 6. casu. 542. & si dictū pri-
uilegiū, vel exemptio concedatur ali-
cui, & eius successoribus, † si illud 154
verbū, *A suis successoribus*, fuerit generi-
cē sumptum, comprehenduntur tam
successores vniuersales, quā parti-
culares, & tam successores ex vlti-
ma voluntate, quā ex contractu,
per l. fluminum. §. adiicitur. ff. de
damn. infecto. l. 1. §. illud. ff. quo-
rum legatorum, & vtrobiq; commu-
niter Doctores, & quid cōprehenda-
tur

tur sub verbo, *Posteris, sobolis, vel pro-*
 152 *lis*, in priuilegio appositio: † Habetur
 per Doctores in l. 1. §. personæ. ff. de
 iure immunitatis, vbi latè Alexan. in
 apostillis ad Battolum. Et quid si ali-
 cui, & omnibus de genere priuile-
 gium, vel exceptio à solutione gabel-
 153 *larum*, concedatur? † In quo casu di-
 cendum est, quòd generis appellatio-
 ne continentur omnes consanguini-
 nei, & cognati, vt tradit Decius in l.
 fœminæ. ff. de regul. iur. nu. 64. & est
 de iure regio tex. in l. 22 tit. 13. parti.
 2. vbi tenet Greg. Lop. in glos. fin. ad
 finem, comprehendunturque fratres
 per l. cum quidam. ff. de interdictis
 & relegatis, tenet Cassan. in consueti.
 Burgundie rubr. 8. §. 5. versic. itē po-
 stertitas col. 1. n. 46. fo. 296. & etiā le-
 gitimati cōprehenduntur per l. quo-
 niam. C. de natural. liber. vbi Bald.
 non tamen cōprehenduntur bastar-
 di, & naturales tātum sub hoc verbo,
 154 *Generis, vel de genere*, † secundū Bal-
 & DD. in l. fin. C. de verb. signifi. te-
 net Parauinus in tract. de masculorū
 successione exclusis fœminis. 3. part.
 principalis nu. 6. in 1. volum. tracta-
 tum Doctorum, Alex. & Doctores
 in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad
 Senatusconsult. Trebellia. Tiraquel.
 de nobilitate cap. 15. num. 12. Ias. in
 d. l. fin. C. de verborum signific. nu.
 13. & 14. Molina de Hispan. primo-
 gen. lib. 1. cap. 4. num. 46. compre-
 henduntur tamen qui sunt de agna-
 tione in linea masculina sub dictis
 verbis, *Generis, vel de genere*, secun-
 dum Cassaneum vbi supra rubr. 4. §.
 19. col. 1. nu. 16. fol. 18.

157. 251. EX Quo deducitur illa admo-

dum controuersa qua stio, in qua
 Doctores in varias sunt diuisi senten-
 tias, vtum si priuilegium concessum
 sit alicui, & suo generi, comprehen-
 datur nati ex fœminis. † In qua quæ- 155
 stione videtur tenendum, quòd pri-
 uilegium exemptionis alicui, & suo
 generi concessum, nō extendatur ad
 natos ex fœminis, per text. qui ad id
 videtur expressus in l. 1. §. filiz. ff.
 de iure immunitatis, vbi tenent Barr.
 & Doctores. Sed contrarium puto
 verum, & sic quòd etiam nati ex fœ-
 minis in tali priuilegio comprehen-
 dantur: quod tenet Arto: de Butrio
 in d. l. 1. §. fœminiz, & Paul. de Ca-
 stro in l. 1. C. de conditio. infertis nu.
 4. ipsē Paul. in consil. 313. Ioannes
 de Imola in consil. 62. Corne. con-
 sil. 223. quos & alios Doctores refert,
 & sequitur Decius in cap. nouit de
 iudicijs nu. 4. & in consil. 223. in 2. p.
 per totum, Paul. in l. si dotali. ff. solu-
 to matrim. nu. fin. ad finem, qui re-
 spōdit ad tex. in d. l. 1. §. filiz. ff. de iu 156
 re immunitat. † qui loquitur in ca-
 su speciali, & in priuilegio immuni-
 tatis, quod rempublicam offendit: &
 idem respondit Pau. in d. l. 1. C. de cō-
 ditio. infertis nu. 4. & Decius in di-
 cto consil. 223. num. 6. & hanc par-
 tem tenet Otalora de nobilitate. §.
 part. cap. 5. num. 19. qui in num. 20.
 ad finem dicit, adeò difficilem esse,
 quòd sit noua Regia decisione dig-
 na, quòd ad dubitationes extirpan-
 das ita decisum fuit in l. 17. tit. 18. lib.
 9. Recopilat. ibi: *Quier decidend*
de varones, o de mugeres, gozen, y les
sea guardado el dicho priuilegio. Et ita
 iudicatum sapè sapius vultisse, ait ip-
 se

Tractatus de priuilegiis

se Ocalora ubi supra: cuius opinio-
nem, eo non relato, tenet & sequitur
Pinel. in l. 3. C. de bonis mater. à nu.
31. quod nota ad l. 31. cum seqq. in d.
157 tit. 18. lib. 9. Recopil. † quòd idè erit
iudicandum, quando priuilegiū con-
ceditur alicui pro se, & suis descen-
dentibus, vel hæredibus, vel successo-
ribus: in quo comprehenduntur tam
masculi, quàm feminae, & ex eis des-
cédentes: † quia ubi agitur de heredita-
te, vel successione, nulla est sexus dif-
ferentia habenda, tex. in authen. de-
functo. C. ad Tertullia. authentica in
successione. C. de suis & legit. hære-
dibus. l. lege duodecim tabularū. C.
cod. tit. l. maximū vitiū. C. de liber.
præterit. l. 1. §. generaliter. ff. de le-
gat. præstandi. tenet Alex. conf. 160.
lib. 2. appellatione enim descenden-
tium veniunt omnes in infinitū tam
masculi, quàm feminae, & tā descen-
dentes de masculis, quàm de feminis,
l. si. C. de suis & legit. hered. tex. in au-
thent. de hereditatibus, quæ ab inte-
stato in princ. quod hodie erit mira-
bile in praxi ad decisionem, & inter-
pretationem legis 18. tit. 18. lib. 9. Re-
copilat. ibi: *Tus hijos y descendientes
gozē del dicho priuilegio de hidalgua,*
158 *y de la exempcion de alcavalas,* † pro
qua opinione faciunt ea, quæ tradit
Palac. Rubi. in repetitione rubri. de
donatio. §. 69. col. 2. cum seqq.

Quest. 26. SED si priuilegium exemp-
tionis concessum fuerit alicui, & suis
descendentibus masculis, & femi-
nis, est admodum controuersum in-
ter Doctores, utrum in tali priuile-
gio comprehendatur filia iam nup-
160 ta. † In qua quæstione videtur asse-

rendum, in dicto priuilegio filiam iā
nuptam comprehensam esse, secun-
dum Bald. in l. cum quædam puella,
ff. de iurisdic. om. iud. n. 4. ubi te-
net Alex. nu. 14. & in consil. 20. in fi-
ne lib. 2. Cornu. cōsil. 272. in fin. lib.
4. Deci. consil. 223. nu. 4. 2. p. & in c.
nouit de iudi. nu. 4. ubi tenet Fesim. &
in c. super eo de testibus dictus Ale-
xan. consil. 215. num. 10. lib. 7. Tiraq.
ad leges connubial. glos. 1. in fin. Pro
qua opinione facit, quod femina
nupta ius agnationis non amittit, † 161
per l. voluntas. C. de fideicomis. ubi
Ias. in princ. & Paul. n. 1. Decius in l.
feminae de regul. iur. num. 92. Petr.
Paul. Paris. consil. 47. n. 16. lib. 3. Et fē-
mina nupta retinet omnia priuile-
gia, & omnes prerogatiuas familie
paternæ, † secundum Alex. conf. 20. 162
in fin. lib. 2. & Deci. d. consil. 223. n.
4. ad medium. Contrariam opinionē
videlicet, quòd priuilegium conces-
sum alicui, & suis descendentibus mas-
culis, & feminis non cōprehendat
filiam iam nuptam, tenuit Bart. in l.
quoties. G. de priuileg. scholarū lib.
10. n. 2. ubi Angel. & Ioan. de Plat.
quam opinionem dicit communē
Hieronymus Chitalon in additio-
nibus ad Decium in d. l. feminae nu.
95. & Hippolyt. de Marfil. in rubr.
de fideiussoribus n. 173. & in l. vni-
ca. C. de raptu virginum nu. 100. &
Ripa lib. 2. responsorum c. 3. nu. 11.
Corsetus in singularibus suis versic.
priuilegium, & Iason in dicta l. cum
quædam puella. ff. de iurisd. om. iud.
nu. 3. & comprobatur, quia mulieres
post contractū matrimonium statu
suum mutant, † per l. mulieres. C. de 163
dignita.

dignitatibus lib. 1. 2. facit etiam, quod
filia exempta ratione nobilitatis non
excusat maritum ignobilem, & am-
bo contribuere tenentur cū igno-
bilibus, † secundum Otaloram de no-
bilitate. 5. p. c. 5. nu. 19. versic. itē etiā,
& facit tex. de iure Regio in l. 9. titu.
1. lib. 1. Recop. & licet glos. peregrina
verbo nobilis, versic. sed mulier
nobilis, fo. 323. ad fin. Et si mulier pri-
uilegium exemptionis, & immunita-
tis habet, & bona suo marito in dotē
tradiderit, tenetur talis maritus solue-
re, & contribuere, † ut tenet Pet. An-
tibolus in tract. de muneribus, fo. 73.
col. 2. versic. plebeius, quem sequitur
Palac. Rub. in repet. rubr. 6. 32. vers.
pateret, & maximē hodie isthac
opinio procedit, cū filia nupta, & ve-
lata exeat à patris potestate, per l. 8.
tit. 1. lib. 5. Recop. & sic in potestate
166 viri, † l. 13. tit. 20. lib. 3. fori Regal. vbi
tenet Montal. in princ. alios referens
Doctores, de qua questione latē Ioā.
Garc. de nobilit. glo. 1. §. 1. n. 48. Me-
noch. præsumpt. 88. lib. 4. n. 4. Azcu.
in l. 1. ti. 1. li. 6. Recop. n. 32. & 93. & d.
Ioā. Garc. vbi sup. nu. 44. vbi optima
circa ptiuilegium Antonæ Garciz.

possit, allegatur tex. in l. alia. §. elegā-
ter, ff. solut. matrimo. vbi traditur,
quod iuri vel priuilegio competenti
ratione alicuius qualitatis, vel perso-
næ, non potest renunciari: † quia est
168 perpetuum, per cap. decet de regul.
iuris lib. 6. & verba appposita in priui-
legio generali non verificantur, nec
sunt intelligenda in prima persona,
nec in primo actū, sed intelliguntur
perpetuo durare. † Ita Felin. in c. 2. 169
de tregua & pace limit. 7. Tiraq. plu-
ra referēs in l. boves, §. hoc sermone,
limit. 8. ff. de verborū signifi. ita trā-
dit Matien. in l. 1. ti. 7. lib. 5. Recop.
glos. 8. nu. 4. alios Doctores referēs.
Priuilegium namq; ita in descendē-
tes transit, & descendit, tanquā si nul-
la persona cessauerit, nec tollatur de
medijs, † secundum Otalor. de no-
bilit. 2. p. c. 9. n. 11. & factum vel odiū
paternum, non debet regulariter fi-
lijs præiudicare, † l. 1. ff. de liberali cau-
sa. l. si quis in suo. §. legis. C. de inoffi-
cioso testam. l. 2. vbi scribētes. C. de
bonis libertorum. l. 1. vbi Doctores,
C. de liber. & eorum liber. quā opti-
mionem in materia nobilitatis per
plura iura defendit Otalora vbi su-
pra cap. 9. num. 14.

NĒC omittam, quod clerici, & exōp-
tionem alicui patri, & suis descendē-
tibus cōcessam, possit pater renuntia-
re, & pacto vel renuntiatione filijs,
vel descendētibus præiudicare? † Et
pars affirmatiua videtur probata in
l. 1. & 2. C. de his, qui sponte munera
subeunt. lib. 10. & tenet Ioan. de Plat.
in d. l. 2. Sed pro cōtraria parte, & sic
quod priuilegiū descendentiū pa-
cto, vel renuntiatione patris tolli nō

QVID autem erit tenendum, si

Tractatus de priuilegiis

priuilegium, vel exemptio concedatur alicui, & suis descendens per masculinā lineā, & prædicto priuilegio potiri conatæ fuerint fœminæ, 173 quæ à masculo descendunt? In qua quæstione tenendum est, dictas fœminas à masculo descendentes in prædicto priuilegio esse comprehensas: quod tenet Paul. in l. Gallus, §. nunc de lege nu. 4. cum seqq. ff. de liber. & c. 1 posthum vbi Alex. n. 3. l. a. n. 9. cum seqq. est tex. in §. ceterum ad finem, insit. de legitima agnatorum success. & tenet Socinus consil. 31. nu. 6. lib. 4. Pet. Paul. Paris. consil. 47. num. 43. lib. 3. Dicit communem Molinā de Hispan. primogen. lib. 1. c. 6. n. 37. & 39. Et ita erit intelligenda, & modificanda l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopil. libi: *Pero si descendieren de los cõtenidos en los dichos priuilegios por linea de varones.*

Quest. 30. E T vtrum Princeps possit donationem, vel mercedem a se factā reuocare, vel immunitatem aut priuilegiū, quod concesserit, tradunt late 174 Lucas de Penna in l. fin. C. de locat. præd. ciuil. lib. 11. col. 2. cum seqq. & Azuado in l. 1. & 3. & 16. tit. 10. lib. 5. Recop. Matien. in l. 6. d. tit. 10. lib. 5. glos. 1. vbi latè per conclusiones resoluunt, qui in l. 11. tit. 7. glos. 1. & 3. latè agit, vtrum priuilegium, & donatio ob benemerita, & remunerationem possit reuocari. De quo Firmianus de gabellis. 1. p. num. 24. qui Bart. & alios Doctores recenset.

Quest. 31. S E D cum verū sit, quod mulier plebeia, & rustico genere nata, gaudeat priuilegio mariti nobilis, per multa iura, & DD. quos refert, Ota-

lora de nobilit. 4. p. c. 8. n. 21. ad fin. 175 erit notabilis quæstio, quid statuendū sit in vidua, quæ nupta fuit viro priuilegiato, & exopto à collectarū, & gabellarū solutione ratione priuilegij sibi concessi, vtrū prædicta vidua illo priuilegio, & exptione potiat, tanquam si maritus viueret? In qua 176 quæstione videbatur tenendū potiri nō posse, cum huiusmodi priuilegiū marito cōcessum sit personale, & cū persona mariti extinguatur, vtrē soluius supra hoc in capite n. 109. Sed nihilominus cōtrarium affirmandū est, quia vidua gaudet priuilegio fori mariti defuncti. l. filij libertorū. ff. ad municip. gaudetq; omnibus viri priuilegijs, secundū Ant. Corsetū in tract. de potestate Regia. q. 29. n. 51. in vol. 2. tractatum Doctorū: omnesq; dignitates, & priuilegia retinet, l. fœminæ. ff. de Senator. l. fin. 177 C. de incolis lib. 10. l. mulieres. C. de dignit. lib. 12. l. 7. tit. 2. part. 4. & vtrobiq; Doctores asserentes, quod quauis viri priuilegia sint personalia, & dignitates sint accidentales, & nō naturales, transeunt ad viduam: & probatur in c. ex parte, glos. magna, vers. non obstantibus de foro cōpeten. Vidua enim dicitur esse in matrimonio primi viri, secundum Bald. & Doctores in l. voluntas. C. de fideicommiss. l. ex in l. fin. C. de bonis mater. Retinetq; vidua mariti priuilegia, 178 idemq; de ea iudicatur post mortem mariti, quod eo viuente circa priuilegij retentionem. l. filij libertorum, §. vidua. ff. ad municipal. tenet Ioan. de Platea in l. per hanc. §. si qua in fine. C. de erogatione militar. an-

nonæ lib. 12. quia quando alicui semel acquisitum fuit ius ex persona alterius durat, etsi persona illa moriatur: *†* argumento tex. in l. post mortem. §. fin. & l. illud. §. fin. ff. de bonorum possess. contra tabul. & quæ ibi tradunt Doctores, & Ioannes Garcia de nobilitat. gloss. 1. §. 1. à. num. 44. & Azueved. in cōsil. 17. num. 1. & quos ibi allegat ad interpretationem, l. 31. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. Et in expresso quòd vidua post mortem viri priuilegiati & exēpti à solutione tributorū & collectarum, gaudeat dicto priuilegio, & exēptione, & collectas non soluat, *†* tenet Auiles in cc. prætōrū in procēmio nu. 19. & Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & uxorem. §. 31. nu. 8. versic. ex eo, quam sententiam defendit Otalora de nobilitate. 4. p. cap. 8. per totū, text. est de iure Regio in l. 25. tit. 11. lib. 2. Recop. quod intellige verum, dummodo dicta vidua in viduitate permanferit, & castè, & honestè vixerit, vt per iura, & Doctores supra relatos probatur. Nam vidua luxuriose, & inhonestè viuens, perdit omnia priuilegia, quæ mariti nobilis causa retinebat. *†* l. 9. tit. 11. lib. 2. Recop. ibi: *Mantenerse de purescaldad*, tex. in Authen. de restitutione, & ea, quæ parit in vndecimo mense. §. fin. habitus namque, vt ita loquar, & vestitus non facit viduā, sed pudicitia vidualis, l. decreto. C. ex quibus causis in famul. irrogetur, *†* & nō sufficere stuprum semel tantum à vidua commissum ad hoc, vt dicatur luxuriosè, & impudicè viuere, tenet Matient.

in l. 5. tit. 9. lib. 5. Recopil. gloss. 8. nu. 6. quem sequitur aliorum opinionē reprobandis Ioann. Gutierrez. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 122. volum. 1. *†* 183 quod nota ad dictam legem. §. vbi probatur, quòd vidua luxuriosè viuens amittit dimidiam partem lucrum constante matrimonio acquisitionum.

ET cū proprium sit Regū liberalitas existere, vt supra hoc c. nu. 4. diximus, non eistam prodiga conceditur liberalitas, vt in præiudiciū successoris regalia donare, & iura Regni subuertere, vel diminuire possint: hoc enim eis non permittitur, *†* secundum Bart. Alexand. & Doctores in l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam: & Bald. & Doctores in l. penultima. C. de bonis quæ liberis, quia Rex non potest de iure priuilegia concedere, & denotationes adeo immoderatas facere, vt Regno præiudiciū, & damnum inferatur, *†* secundum Oldral. cōsil. 24. & Bart. & Alexand. in dicta l. prohibere. §. si. ff. quod vi aut clam. & Aegid. Boffi in practica tit. de Principe num. 382. Nec tributa possūt à Regibus remitti, nisi magna subsistentie causam, agnaq; cū solēnitatē, *†* l. 34. tit. 18. p. 3. *†* 186

EX quo deducitur, quid tenendū in illa admodum controuersa, & difficulti quæstione, videlicet an legitimatus ex Principis rescripto generaliter gaudeat nobilitate parentis nobilis, & sit exemptus à contributione tributorum, & iurium regalium, hoc est, *Pechos*. *†* In qua quæstione videtur dicendum, talem legitimatum immunem esse. Ratio est, quia legiti-

mati

Tractatus de privilegiis

188 mari ex Principis rescripto nihil dif-
ferunt à legitimis, & per tex. in authen.
quib. mod. natural. efficiantur sui. §.
illud tamen, & in authent. præterea,
& in authent. item si quis C. de na-
turalibus liber. l. 4. & fin. titul. 15.
partita. 4. tenet Molina de Hispan.
primog. lib. 2. cap. 11. nu. 18. in 1. p. &
in 2. p. lib. 3. c. 3. n. 1. quod hodie pro-
batur per l. 10. tit. 8. li. 5. Recop. Qui
bus non obstantibus, contrariū te-
nendum est, & sic quod privilegium
legitimationis generaliter, licet con-
tineat verba, quod talis legitimatus
in omnibus, & per omnia sit legiti-
mus, non extenditur ad privilegium
nobilitatis, nec ad tributorum, & iu-
rium Regalium exemptionem, per
l. 20. tit. 11. lib. 2. & l. fin. tit. 2. lib. 6.
Recopil. de quo vide Matienrium in
l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. glos. 8. à nu. 2.
cum sequentibus, quam sententiam
tenet, & defendit Azeue. in d. l. 10.
à nu. 46. cum seqq. quia plures au-
thores tam antiquos, quam moder-
nos referens, qui timore dictæ legis
10. quæ ex diametro contraria vide-
batur dictæ legi 20. tit. 11. lib. 2. asse-
runt, prædictam legem 10. correctam
esse per dictam legem 20. Sed has
leges altius considerans, nullam pu-
to dari posse correctionem, & eam
vitando respondeo fundamento pri-
mo pro contraria opinione adducto,
quod filij legitimati non proprie, sed
per fictionem iuris legitimi dicun-
tur, & secundum Bald. in l. eam quam.
189 C. de fideicommiss. nu. 44. & 45. De
cious consil. 284. nu. 15. Tiraquel. de
primogenitura, q. 34. nu. 58. & in l. si
vnuquam. C. de reuocand. donatio.

in verbo suscepit liberos num. 79.
& secundum Portium consil. 108.
num. 95. & propterea legitimati non
succedunt in primogeniis Hispaniæ,
& ut defendit Molina de Hispan. pri-
mogen. 2. p. lib. 3. c. 3. à nu. 3. cum se-
quentibus. Prædictumque legi 10. re-
spondetur, incorrectam manere, &
loqui in suo casu, & illa verba, *En los
casos preeminencias que han los hijos le-
gitimos*, non comprehendere tributum
Regalium exemptionem, & quia
de iure communi legitimari non com-
prehenduntur appellatione legiti-
morum, & hæredum, ubi agitur de
honore, & beneficio, & secundum Mo-
linam ubi supra 2. p. lib. 3. c. 3. nu. 8.
Math. de Afflict. decis. 39. nu. 23. &
24. & ideo d. l. 10. honores & præe-
minentias concedens disponit con-
tra ius commune. Et verum est, quod
privilegium contra ius commune non
comprehendit casus omisso, & per c.
1. quibus mod. feud. amittatur in vfi-
bus feudorum, & in rubr. col. 1. igitur
d. l. 10. non comprehendit casum excep-
tionis tributorum omnium. Præterea,
quia privilegia continentia tributorum
remissionem sunt strictissima, & secun-
dum Otaloram ubi supra. 4. part.
cap. 5. num. 3. & hac de causa dicta
l. 20. strictissime debet interpretari,
& eo modo, ne prædictam tribu-
torum remissionem contineat. Et
comprobat, nam privilegium ge-
nerale immunitatis, & exemptionis
tributorum non valet, nisi expresse,
& specialiter in eo fiat mentio cu-
iuslibet tributi, & l. 10. tit. 18. parti-
ta. 3. l. 4. tit. 26. ead. parti. & vtrobiq;
Greg.

Greg. Lop. & l. 9. tit. 17. lib. 9. Recop. quæ loquitur in seruitio, & montazgo, de quibus legibus, nec de eorum exemptione vlla mentio in d. l. 10. fit, & ideo exemptio tributorum, nec immunitas in ea comprehenduntur: quia priuilegia exemptionis Regalium tributorum sunt in maximū
 196 præiudicium successorum, † per l. 4. tit. 26. parti. 2. & Princeps per dictam legem 10. tollens defectum nataliū per legitimationem, non videtur tollere effectum, & obligationem contributionis cū plebeis: † argum. tex. in l. seruitus. ff. de seruitut. vrb. prædiorum: maximè cum in priuilegio nobilitatis fiat præiudicium alijs cō-
 197 tribuentibus, † vt tradit Grego. Lop. in l. 4. tit. 15. partita. 4. in glos. 11. post medium: & priuilegium semper cesserit cōcessum sine læsione, & præiudicio alterius, per tex. in c. licet de officio ordinarij. c. extuarū de auctoritate, & vsu pallij cap. pastoralis de priuilegijs, l. si quando. C. de inoffic. testam. quod præiudicium non cessaret, si prædicta l. 10. nobilitatē, & tributorum exemptionem comprehenderet.

Quest. 34. E T vtum legitimationis rescriptum filijs naturalibus, spurij, incestuosus, vel adulterinis concessum à Principe, comprehendat nobilitatis,
 199 & tributorum exemptionē. † Disputat latè Azeuedo in d. l. 10. tit. 8. lib. 5. nu. 47. ad medium cum sequētibz, qui alios Regnicolas refert, ex quibus deducitur, quod priuilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti,

† per l. 2. & l. c. si legibus. C. si contra ius, vel vtilit. publicam, tradit multa Rod. Xuar. allegatio. 12. versic. prætereà certum est cum sequētibz, in antiqua impressione.

ATTAMEN cū hodie noua pragmatica promulgata anno 1594. cōcessum fuerit priuilegiū agricultoribus, ne proditiō ciuili incarcerationum, nec eis polsit executio in mensibus bobusq; aratorijs, & alijs in rebus fieri iuxta illius pragmatice normam, quod antea erat concessum per l. 4. tit. 13. parti. 5. & per l. 15. tit. 13. lib. 8. & l. 5. & 6. tit. 17. lib. 5. Recop. † dubiū ad modum à multis agitatum occurrit, vtum illud priuilegiū ad debita præterita, & ante illius pragmatice promulgationem cōtracta extendatur, vel ad futura tantū. † In qua questione resolutiue affirmandum est, prædictæ pragmatice priuilegium ad debita futura tantum extendi, & non ad præterita, & ante eam contracta, per tex. in l. leges. C. de legibus. l. legem. C. de naturalibus liber. l. iubemus. C. de testament. c. fin. de constitutio. & vtrobiq; Doctores, glos. verbo de cætero, in cap. licet canon de electione lib. 6. l. fin. tit. 14. parti. 3. vbi Greg. Lop. quod limita multis modis, vt per Gratian. in regula 295. per totam.

E T cū de agricolis aliqua retigerimus, non inelegans, & silentio digna videtur illa questio in forensibus quotidie valde agitata, vtum agricola, vel quilibet alius tritici debitor in anno carissiz, in quo eius pretium violentatur, taxaue
 Regia

Tractatus de priuilegiis

Regia nimis exceditur, vel triticum non inuenitur: teneatur præcise triticum soluere, vel satisfaciatur pretium
 103 taxatum soluendo? † Et pro parte negatiua nimis urget tex. in l. 2. §. mutui datio, & ibi glos. fin. ff. si cert. petatur, & quæ ibi tradunt Bart. & Doctores, & Ioan. Gutier. de iuramento confirmatorio. l. p. c. 29. per totum probantes, quod aliud pro alio quanto creditore solui non potest. † Pro-
 104 baturque pars negatiua, quia debitor tritici non satisfacit nisi soluendo æstimationem, quanto plurius valet à tempore more, ut resoluit Ripa in dicto
 105 §. mutui datio nu. 11: † Fulciturque hæc negatiua conclusio, nam debitor tritici est debitor certæ quantitatis, & licet triticum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur, vel adfici
 106 difficultas in solutione, debitor certæ quantitatis à mora non excusatur; † secundum Bart. & Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 32: qui dicunt hanc opinionem magis communem, ubi Alexand. Socin. & Recentiores, & Bauer. in tractatu moræ. 3. p. & dicit magis communem Ripa in d. l. quod te mihi num. 52. & Franciscus Purpuratus ibidem num. 38. Curt. Iun. nu. 87. Socin. nu. 38. Carol. Ruin. consil. 150. nu. 3. volum. 1. contra quos tenet Salicet. Roman. & Aretin. in d. l. quod te mihi. Quorum opiniones, inspectis vtriusque partis fundamentis, conciliari possunt hoc modo: quod si loquamur in casu, in quo adest difficultas in solutione sine causa, vel aliquo casu, procedat opinio negatiua supra relata: sed tamen si loquamur in debitore quā-

titatis simpliciter, & difficultas solutionis oriatur ex casu superuenienti, locum habet opinio affirmatiua, hoc est, quod debitor à mora excusetur propter difficultatem. Quæ distinctio fundatur ex tex. expresso in c. significante de pignoribus, & ex mente omnium supradictorum Doctorum, & ex mente Michael. Craſ. in lib. 2. c. 1. munium opinionum, q. 10. in antiquis, & probatur per tex. in l. fidei commissi. §. si seruo. ff. de leg. 3. ubi probatur, quid si res debita ex casu præstari non potest, æstimatio debetur. †
 207 Et affirmatiua partem, videlicet, quod debitor tritici satisfacit soluendo æstimationem taxatam per Regiam pragmaticam, si triticum non reperitur, vel carissima superueniat, nimisque pretium augeatur, tenet, & defendit optime Mexia in pragmatica taxæ panis, in 7. conclusione, nu. 71 & 14 ad medium, qui ita dici multis fuisse prædicatum: † & hanc
 208 opinionem tenet Pau. de Cast. in d. §. mutui datio n. 6. pro qua est tex. in l. in re furtiua. ff. de condict. furt. & eam tanquam veram tenendo fulcire poteris ex opinione Purpurati in d. §. mutui datio n. 97. tenentis, quod creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius æstimationem, quando reperiri non potest nisi pretio immoderato: † cor-
 209 roboraturque, quia grauatus præstare rem alienam satisfacit soluendo æstimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, † per l. non dubium in fine, l. 110 qui concubinam. §. fin. ff. de legat. 3. l. Titia. §. 1. ff. de auro, & argenti. legato l. 3. ff. de positi. l. alienus. ff. ad legem

legē falcid. l. alieno. §. si quis. ff. de fideicom. liber. l. mortuo boue. §. 1. & 2. ff. de legat. 2. l. si domus. §. qui constituitur. ff. delegat. 1. §. nō dubiū instituit. delegat. & comprobatur dicta Mefsiæ opinio, quia emens frumentum ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maij, non tenetur ad summā immoderatam; si veniat insolita caristia, ¶ secundum Imolam in l. pretia rerum. ff. ad legem falcid. in fin. quē sequitur Ia. in l. sed & si quis. §. quē situm. ff. si quis cautionibus num. 36. pro qua opinione Mefsiæ est text. expressus in l. 30. tit. 14. partita. §. ibi: *Pero si acaciere, que el deudor non pūdieffe pagar aquellas cosas que prometiota, bien puede darlo entrega de otras a bien vista del juezador.* Et triticū ex causa necessitatis, vel caristiae preſtari non posse, rectē dicitur, quando debitor illud non habet, & quāuis reperiatur id habere, non potest nisi cum difficultate, & pro immoderato, & excessiuo pretio: ¶ argumento tex. in l. non dubium in fine, ff. delegat. 3. nam rem non inuenire, & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, & equiparantur in iure; ¶ glossa verbo immodico, in dicta l. non dubiū, glossa verbo potuisses in principio, in dicta l. qui concubinam. §. fin. & aliquid facile fieri non posse, & non posse fieri, & impossibile, & equiparantur in iure, ¶ glossa verbo continuatis in cap. quāuis de officio ordinarij lib. 6. l. nepos Proculo. ff. de verborum signific. & illud dicitur fieri nō posse, quod commode fieri non potest: ¶ tenet Hippolyt. de Marfil. in

consil. 56. nu. 2. & 3. volum. 1. consiliorum criminalium diciturque; pretiū excedens, quando terminus, & iusta metā exceditur, ¶ secundum Lucanum in tract. de cambijs Lugdunensibus. §. sequitur nu. 8. in 10. volumine tractatum Doctorum. Et illi tamen obiectiōnī, quod creditor indemnis remanere debet, eiq; satisfieri debet damnum, & illud, quod interest, per l. 13. & 35. tit. 11. & l. 19. tit. 13. partita. §. respondetur, quod damnum nec interesse, nec excessus iusti pretij consideratur, cum pretium à lege, ut hodie de iure regio per nouā pragmaticam est taxatum, à quo non potest, excedi, ¶ secundum Tiraq. de viroq; retractu tit. 1. §. 35. gloss. 2. nu. 10. quē refert, & sequitur Mexia vbi supra tōcl. §. nu. 124. in fine, & secundum ea, quæ refert Matth. de Afflictis in decis. 316. per totā, nec locupletari, vel lucrū querere ex aliena iactura cuiuslibet sine dolo permittitur, ¶ per regulā locupletari de regul. iur. lib. 6. l. iure nature. ff. eod. tit. l. si quis mācipijs, §. si. ff. de instit. Nūc autē nouiter Castillo de Bobad. in sua Polit. 2. tom. lib. 3. c. 3. n. 71. tenet contra opinionē Mefsiæ in loco superius allegato; ex opinione Couar. in c. quamuis pactū de pactis lib. 6. 2. p. §. n. 4. tenentis, quod in obligationibus ad genus difficulas nō liberat debitorem, quin præcise teneatur ad tradendū, per l. continuos. §. illud. ff. de verbo. oblig. & per l. 26. tit. 14. partita. §. 1. 2. & 3. C. de canone frumen. l. 1. C. de fabricis lib. 11. l. in fraude. C. de annis, & tribu. l. 10. & ex opinione Bar. in l. 2. 5. mutui datio n. 21. vbi Ia. n. 4. &

Tractatus de priuilegiis

& ex Parladorio de rebus quotidianis lib. 5. c. fi. in 5. p. 5. 17. n. 16. & per alios intelligentes, quod difficultas excusat debitorem à soluendo inter esse tantum in obligationibus facienda, vel soluendi aliquam speciem specificam.

Sed prædictam opinionem Mefsz generaliter loquendo in veditore tritici pretium taxatum recipiende, vel in mutuo semper defendendam per fundamenta superius allata, & opinionem Castelli de Bobadilla vera intelligerem in debitore annonæ publicæ, vel ad aliquam causam piâ, vel publicam exequendâ, vel in eo, qui tenetur fructus prædij domino soluere, vel in debitore frumenti ratione depositi, & in his specialibus casibus loquuntur. iura à dicto Bobadilla allegata, quia tunc temporis actoris, vel creditoris interest, ut frumentum in eodem genere ex iuris dispositione quantum plurius interest solvatur. At tamen quando actoris, vel creditoris non interest, quod triticum in eodem genere solvatur, potest solui in pecunia, secundum dictum Bobadilla ubi supra nu. 73. & secundum Gregor. Lop. ab eo non relatum in l. 3. tit. 14. parti. 5. in glos. verbo, *Pudief se hazer*. Nec multum in contrariū vrget opinio Bart. in d. §. mutui datio num. 21. à dicto Bobadilla allegata: nam Bart. resoluit, quod quando genus à debitore reperiri non potest eiusdē bonitatis, potest quātitas pro genere solui.

Nec vrget opinio Iason in dicto numero 4. non enim loquitur in casu, in quo adest difficultas in so-

lutione. Nec opinio Couatruus in dicto §. 5. num. 4. indistinctè loquitur in debitore frumenti, quia genus nimis improprie dicitur illud, quod consistit in pondere, numero, vel mensura, secundum Paul. de Cast. in dicto §. mutui datio num. 4. & in §. illud legis conueniunt, ff. de verborum obligat. à dicto Couatruus allegato non probatur, quod promittens soluere in frumento præfiscetur, nec excipitur aliqua difficultate superueniente, si consideramus exemplum dicti textus de promittente seruum alienum, cum hoc casu promittens seruum alienum excusetur soluendo assimationem, si dominus eum vendere noluisset, vel pretium immoderatū petierit, per iura quæ retulimus supra numero 20. Parladoriusq; in dicto loco non loquitur in casu, in quo superuenit difficultas in solutione, vt ex ipsius allegatione patet: & nunc nouiter pro hac mea opinione multis refert Ioann. Gutierrez in questionibus Canonicis cap. 39. à nōmer. 60. facitque pro ea, quod emens fructus in herba ante tempus pro viliori pretio, quam valebant tempore quo erant inesse, seu maturi, dicitur vsuram committere, & vsurarius nuncupatur contractus, ita Bald. in rubr. de vsuris. 4. p. & Cardinal. in Clement. de vsuris q. 12. quia si fructus seminati in autumno verisimiliter valituri sint 20. & aliquis det 10. tantum, contractus talis fit in fraudem vsuratum: Ita Thom. Grammatic. in consilio 119. ciuili nu. 5. qui in numeris sequentibus ait, quod non licet minus

minus emere rem prætenu, quod pro ea pretium anticipetur, & illico solvatur, & res empta non statim tradatur, quia vsura est: nam expectatio facit contractum esse usurarium, dū emens propterea dat minus, quā res in presenti valebat: ex eo enim quod ante terminum solvitur, nō licet minus dare, pro quo facit l. 17. tit. 11. lib. 5. Recopil. & illud Auenda. in resp. 33. num. 4. ad fin. dicentis, quod vendito frumento ad creditum prout plus valuerit in mense Maij, si crescat pretium immoderate propter talem crescentiam, & caritiam, potest emptor petere, ut reducatur valor ad moderatum pretium, ex opinione Ias. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si quis cautio, & ex Ripa in tract. de peste. 1. p. num. 75. Et cum multa pauperibus priuilegia concedantur, de quibus per Palac. Rub. in repetitione c. per vestras, post §. 44. in §. nota secundo, versic. & ob hoc forte cum sequentibus, & per Lucam de Peña in l. fin. C. de his, qui numero liberorum se excusant lib. 10. quoniam hi numero miserabilium personarum comprehenduntur, & secundum dictos Doctores, & secundum Rebuffum ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de sententijs præiudicialibus art. 3. glos. fin. volum. 1. vbi multa de miserabilibus personis inueniuntur.

Quest. 37. ERIT nō in elegās, & scitu dignū, quod prædictæ miserabiles personæ, licet sint maiores 25. annorum, priuilegium restitutionis in integrū obtinebunt, & Vt tradit Rebuffus vbi supra dicto artic. 3. glos. fin. nu. 29.

volum. 1. Et pauperes, qui veniant in dispositione, tradit Costa in cap. si pater, verbo pauperes, pag. 175. numer. 11. quæ priuilegia pauperum, & miserabilium personarum non competūt eis, qui data opera ex culpa ad causam paupertatis ordinata, & præmeditata ad pauperem deuenierint, in eamq; inciderint, ut ipsius vterentur priuilegijs, & per l. p. c. 221. ultimam. ff. de iure doti. l. ultim. §. si. ff. quæ in fraudem creditorum, renet Mexia in taxam panis conclusionem. 1. numer. 9. & 10. & Baeza de inope debitore cap. 16. numer. 19. cum sequentibus, & n. 25. Ioan. Gut. de iuramento confirm. 1. p. c. 15. nu. 14. quod secus erit, si paupertas præmeditata, & affectata nō fuerit: nam licet aliquis in pauperem, & miserum statum inciderit culpa sua, luxu nempe, ludo, gula, aut deniq; ob crimen, priuilegium miserabilium personarum & restitutionis obtinebit, secundum Couarru. in practi. quæstio. cap. 6. num. 3. versic. sed si quis, quod priuilegium renuntiatione tolli non poterit, & ut per multa iura 222. resoluit Rebuffus vbi supra numero 38.

ATTAMEN cum verū sit in *Quest. 38.* iure, quod nobilis non possit torqueri, nec pro debito ciuili incarcerationi secundum Couarru. lib. 2. variarum resolutionum cap. 1. nu. 4. & quæ est communis opinio secundum Menchac. de success. creat. §. 22. nu. 75. & Ioan. Gutier. de iuramento confirm. 1. p. c. 16. n. 1. & est tex. in l. 4. & §. ti. 2. lib. 6. Recop. est admodū cōtrouersa quæstio inter Doctores tū antiquos, quātm

Tractatus de priuilegiis

quàm modernos, vtrum nobilis possit huiusmodi priuilegiū renūciare?
 224 † In qua quæstione reiectis argumētis rationibus erit magis cōmunis opinio, quod nobilis non potest renūciare priuilegium exemptionis, & nobilitatis. nec priuilegium à iure cōcessum, ne incarcerationetur pro debito ciuili, nec torqueatur: quod tenet Cifuit. in l. 79. Tauri, versic. quarto dubitatur, & Anto. Gomez ibidem num. 3. & in tom. 2. variarum c. 11. num. 54. Otalora de nobilitate 3. p. principali c. 6. num. 3. Auend. in dictionario verbo, *Canalleros*, versic. sit ergo conclusio, alios referēs, & Minchac. de success. creat. §. 22. num. 77. cum sequētib; Didac. Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4. ordinam. col. 1365. cum seqq. Auiles in capit. pratorum in procmio glos. 1. num. 27. Ioann. Gutier. de iuramento confirmat. 1. p. c. 16. à nu. 47. maxime num. 61. qui in nu. 62. refert Doctores tenentes hāc renuntiationem non firmari iuramento, licet ipse pedem non firmauerit, de quo late Couarr. in cap. quamuis pactū de pactis lib. 6. in initio. 2. part. a nu. 5. cum sequentibus, & nu. 9. & Bobadilla in sua Politica. 2. tom. lib. 3. cap. 15. nu. 21. vbi de muliere, & his, qui in carcerem detrudi nō possunt vsque ad eum. 34. Quam supradictā communem resolutionem intellige veram in nobili genere, & sanguine: nam nobilis ex priuilegio tātum sibi à principe concessio poterit tale
 225 priuilegium renūciare † secundum Baezā de inope debitore cap. 16. num. 27. cum sequentibus, qui eodē cap. num. 45. dicit magnam esse dif-

ferentiam inter nobiles genere, & nobiles ex priuilegio. Marinus etiā, & qui non possunt conueniri in plus quàm facere possunt, priuilegium istud non possunt renūciare. † l. alia §. eleganter. ff. soluto matrimonio, vbi Bart. & Doctores, & etiam Antonius Gom. in l. 53. Tauri, num. 44. Couarruu. in cap. quamuis pactum in initio 2. part. num. 4. ad finem, qui dicit magis communem. Refert, & sequitur eisdem Ioann. Gutier. vbi supra dict. cap. 16. numer. 49. tenent Baezā vbi supra cap. 17. per totum, maxime à nu. 35. cum sequentibus, tenet Martientius in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopilat. glos. 1. num. 3. qui omnes supradicti Doctores tenent, etiam cum iuramento non posse pradiatum priuilegium renūciari. Quod itidem dispositum est in clerico, qui priuilegium fori etiam cum iuramento renūciare non poterit † secundum Ioann. Gutier. dicto cap. 16. num. 5. nec priuilegium sibi concessum per cap. si quis suadente diabolio 17. quæst. 4. renuntiare poterit, vt resoluit dictus Ioann. Gutier. vbi supra num. 53. cum sequentibus, alios Doctores referens, quod secus erit in Doctore, & Aduocato, qui poterunt renūciare priuilegia sibi à iure concessa † secundum Baezā dicto tractatu de inope debitore cap. 16. num. 153. & est tex. in l. 8. tit. fin. part. 2. ibi, *Sin sup. plazer.*

ET Cū sacerdotibus sit concessum priuilegium, ne pro debito ciuili incarcerationetur, nec teneantur in plus quàm facere possunt † per cap. Odoardus de solutio. quod tenet Couarru.

uarru. lib. 2. variarum. c. 1. n. 9. & Bac
ca ubi supra c. 17. n. 5. & Ioann. Gu-
tie ubi supra 1. p. c. 17. n. 34. et non
inelegans scire, vtrum prædictū pri-
uilegium renuntiare possint? In qua
quæstione pro constanti erit tenen-
dum, nullius momenti esse renuntia-
tionem huiusmodi priuilegij, f. se-
cundum supra relatos Doctores, &
Gomez de Leon in sua centuria. c.
14. qui adeo veram esse affirmant
prædictam opinionem, quod iura-
mento non possit validari talis reuū-
tatio. Cōtra quos tenet dictus Ioan.
Gutier. ubi supra n. 35. affirmans, &
defendens, quod renuntiatio facta ā
sacerdote cum iuramento præiudi-
cium sibi parat in priuilegio conce-
sso, per d. c. Odoardus. Et cum nobi-
litaris priuilegium passim corā or-
dinarijs iudicibus opponatur, ad car-
cerem, & torturam lugiendam, & ad
hoc, vt pro debito ciuili non possint
nobiles in plus quā facere possint
conueniri: cumq; aliquando ā iudici-
bus hæc exceptio non admittatur, &
remittatur ad iudices superiores, qui
de causis nobilitatis cognoscunt, silē-
tio digna nō videtur huiusmodi quæ-
stionis disputatio, vtrum iudices ordi-
narij per incidentiā possint de præ-
dicta exceptione cognoscere, & de
nobilitaris possessione ad effectum,
vr nobilis non possit torqueri, nec
pro debito ciuili incarcerari, nec in
plus quā facere potest, conueniri,
f. In qua quæstione resolutiue affir-
mandum est, hoc iudicibus ordina-
rijs inferioribus per incidentiam per-
missum, per l. quorions. C. de iudi-
cijs, ita tenet Otalora de nobilitate

in 2. p. tertie principalis, c. 10. n. 1. cū
seqq. & in c. 3. 3. partis. 3. principalis
n. 8. Auend de exequendis mandat.
Reg. 1. part. cap. 10. num. 33. versic.
vigesima causa cum sequentibus, a-
lios Doctores referens, & Meneses
ā Padilla in l. si ædibus. C. de seruitu-
tib. & aqua num. 7. quos refert & se-
quitur Ioann. Gutier. de iuramento
confirmat. 1. part. cap. 15. nu. 7. cum
sequentibus, & Ioan. Garcia de nobi-
litate glos. 1. num. 8. & 28. qui om-
nes concedunt, in tali casu leuio-
res probationes nobilitatis suffice-
re ad obrinendum in prædicta in-
cidentia: & ita tenet Ioann. Yañez
Parladorius de rebus quotidianis c.
15. nu. 9. ad finem.

ET si in aliquo priuilegio hoc *Quest. 41.*
verbum, *Tributo*, inueniatur, f. erit *232*
recurrendum ad Otaloram de no-
bilitate in 1. part. cap. 1. & 2. qui la-
tè agit, quando interpretandum sit,
& etiam hoc verbum, *Rentas*, in
priuilegijs, f. & in dicto cap. 2. nu- *233*
mero fin. mentionem facit horum
verborum, *Seruicio y montazgo, al-*
mojarifazgo, rodas, castilleras, a-
duanas, entrada y salida. cargo, des-
cargo, borra, asfadoras, peage, passage,
montazgo, barcage, & de dictorum
verborum interpretatione agit. f. *234*

ALIQUANDO in priuilegijs *Quest. 42.*
Princeps de primo hærede tantum
mentionē facit priuilegiū atq; immu-
nitatē alicui, & suo hæredi concedē-
do: quo casu dubitatur, vtrum ad pri-
mū hæredem tantū restringatur, vel
ad vteriores extendatur. f. De qua *235*
quæstione cum casus obuenit, re-
curre ad Matientium in l. 11. titu. 7.
H lib 5.

Quest. 40.

231

232

233

234

235

Tractatus de priuilegijs

lib. 5. Recop. in glos. 8. nu. 2. qui plures Doctores allegat, & recurre ad l. hæredis appellatio, & l. hæredis appellatio. ff. de verb. signifi. & de reg. iur. l. ex facto. §. fin. ff. ad Trebel. & utrobique Doctores, & Tiraquel. in l. boues. §. hoc sermone nu. 74. qui tenet ad primū hæredem restringi.

Quest. 43. E T cū de nobilitatis priuilegio aliqua in superioribus dixerim, est adnotandum, quod nobilis decetor Hispanē, *Alçado*, non gaudet priuilegijs nobilibus cōcessis, & ideo poterit incarcerari, & torqueri, † per tex. expressum in l. 4. tit. 19. lib. 5. Recop. vbi notat Matien. in glo. 1. & 2.

Quest. 44. D V B I T A T V R præterea in nostra materia, utrū gratia, & priuilegiū à Principe concessum spiret morte cōcedentis? In qua quæstione dubitationē tollit tex. in c. super gratia de officio delegati lib. 6. & cap. si cui nulla de præbendis lib. 6. c. si gratiosē de rescriptis li. 6. vbi probatur, quod gratia & priuilegiū non spirat morte cōcedentis, licet decedat reītegra, & anteaquam sit executioni mandātū, nisi concessum fuerit dictū priuilegium ad vitā, vel ad voluntatem cōcedentis. Ita tenet Guid. Pap. decis. 491. Ripa in rubr. de constitutio. nu. 48. Boer. decis. 346. nu. 1. Did. Perez in l. fin. tit. 2. lib. 2. ordinam. & Anto. Gom. in l. 43. Tau. n. 1. Matien. in l. 2. titu. 7. lib. 5. Recopil. glos. 2. vbi latē Azuc. à nu. 2. cū seqq. & est tex. expressus in d. l. 2. tit. 7. lib. 5. de quo vi de plurima notatu digna per Greg. Lop. in l. 39. ti. 9. parti. 6. & per Moli. de Hisp. primog. lib. 2. c. 7. n. 62. cum seqq. & per Ioan. Gutier. in practicijs

quæstionibus lib. 2. q. 74. & 75. vol. 1.

E T cū quotidie vicos, & loca plurima videamus exēpta à ciuitate, cui antea subijciebant per priuilegiū & Principis indultū; cui licet, & propriū est, diuidere loca, & terminos, † per l. 2. tit. 1. parti. 2. vbi tenet Greg. Lop. in glos. verbo, *Departir*, & Auēdan de exequend. mandat. Regura c. 4. nu. 2. & 8. Socin. consil. 86. lib. 1. Arct. consil. 19. nu. 3. Cepola de seruitutibus tit. de seruitute vizæ concl. 6. n. 23. Pau. in l. si fundū. §. qui fundū. n. 6. ff. de lega. 1. & in cōf. 187. & 307. lib. 2. & Matien. in l. 4. ti. 10. lib. 5. Recop. glo. 1. n. 1. cum seqq. erit optima quæstio, utrū vicus quoad districtū & iurisdictionē exemptus à ciuitate priuilegiata amittat commodum, & priuilegia illius ciuitatis, cui antea subditus erat. † Et in hac quæstione tenendū est, quod dictus vicus quoad districtū & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata exemptus non amittit cōmoda, nec priuilegiū illius. Ita Paul. Cast. d. consil. 187. lib. 2. in fine. Felin. in c. Rodolphus de rescript. n. 17. ad mediū, Couar. in practi. quæstionibus c. 37. n. 7. Rod. Xuar. alleg. 7. n. 2. Matien. in l. 4. tit. 10. lib. 5. glosi 1. nu. 3. Castillo de Bobadilla in sua sua polirica tom. 1. lib. 2. c. 20. n. 3.

E T licet hoc verum sit in prædicto casu, bona tamen patrimonialia clericorum non gaudent priuilegijs concessis ecclesiarum bonis, secundum Abb. & Felin. num. 10. in cap. ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. vbi Decius num. 18. dicit communem, & tenet Couarr. lib. 2. variarum resolutionum cap. 4. num. 3. Mench.

Mench. de succel. creat. §. 22. num. 42. & §. 10. nu. 659. Matien. in l. 1. tit. 25. lib. 5. Recop. glof. 1. nu. 4 de quo est videndus Bobadilla in ſua Politica lib. 2. cap. 18. nu. 259. cum ſeqq. qui plures DD. allegat, licet gaudeat, & fruatur prædicto privilegio bonorum Eccleſiaſticorum patrimonialia bona, ad cuius titulum fuit aliquis
 241 ſacris ordinibus inſignitus, ꝛ ſecundū DD. quos refert Couar. diſt. c. 4. n. 4. quos ſequitur Azevedo. in l. 10. tit. 6. lib. 5. Recop. n. 30. quāvis contrariū deſundat ipſe Couar. vbi ſupra.

Quæſt. 47. EX quibus venit enucleanda illa admodum controuerſa opinio, utrū data filio in titulum patrimonij ad ordines ſuſcipiendos veniant cōferenda? ꝛ In qua quæſt. dicit Auend. in reſpon. 17. quod prædicta bona cōferuntur, quæ ſequitur Couar. c. Rainal. de reſt. §. 2. n. 7. & Ayora in traſt. de partitionibus 2. p. q. 13. Angulo de meliorationibus in l. 9. glo. 3. n. 23. & 25. Ioā Gutier. in præct. quæſtionib⁹, quæſt. 65. n. 11. ad ſi. li. 2.

Sed contraria opinio verior videtur, quam dicit communem Tellius Fernandez in l. 29. Tauri num. 26. & Ioan. Faber in §. ſin. inſtit. de inoffi. teſtam. Ignecus in l. 3. §. ſubueniatur nu. 77. ff. ad Senat. Conſult. Sillan. & Aymon conf. 136. Caſtan. in cōſuetud. Burgund. rubr. 7. §. 5. Dueñas in reg. 222. limitat. 3. Ant. Gom. in d. l. 29. Tauri num. 21. vetſic. item ſubinfero, Rojas in epitome ſucceſſionam cap. 7. num. 46. & Azevedo, quia alios refert, & dicit ita practicum in l. 10. tit. 6. libr. 5. Recopil. num. 29. & nouiter Graſian. in

regul. 195. nu. 6. quæ opinio cōprobat, quia datum in titulum patrimonij ad ordines ſuſcipiendos eſt vere beneficium Eccleſiaſticum, ꝛ iuxta
 243 communem opinionem; quam refert Sylua de benefi. 3. p. q. 10. n. 27. & habetur in 1. tom. communium opinionum pag. 69. colu. 1. in nouis, tradit Rebuf. in praxi benefic. tit. de differentia inter res, genera, & ius; nu. 32. pag. 111. vt refert & ſequitur Azevedo in d. l. 10. tit. 6. lib. 5. n. 30. & beneficiorum bona ſunt Eccleſiaſtica, ꝛ vt late defendit Ioan. Gutier. in quæſtio Canonica, quæſt. 8. num. 16. & ſunt ſpiritalia ſecundum eūdem ibidem, & per l. 9. tit. 17. part. 1. ſucceſſioque in beneficio Eccleſiaſtico deteſtatur in iure, ꝛ cap. ad A-
 245 poſtolicam 8. quæſt. 1. c. ex tranſmiſſa, c. ad exirpandas de filiis preſbyterorum. Et ſucceſſio in dictis Eccleſiaſticis beneficiis eſt odioſa, c. 7. ſeſſione 25. de reformatione in ſacro Concilio Tridentino.

NEC Immemor ſum illius quæ *Quæſt. 48.* ſtionis, utrū bulla, ſeu reſcriptum Principis & Pontificis, ſeu privilegium mentionem faciens de beneficio Eccleſiaſtico comprehendat capellaniam: & dicta capellania dicetur Eccleſiaſticum beneficium? ꝛ In qua quæſtione veritas hac di-
 248 ſtinctione venit enucleanda: & hæc erit habenda reſolutio, quod bona Capellaniz datæ ad nutum patroni, & fundatæ à laico ante Epifcopi erectionem & collationem, dicuntur bona profana, & temporalia, & non beneficium eccleſiaſticum: & ſi fuerit ab Epifco-

§. p. principali quaest. 7. Ioan. Garc. Gallego de expensis & melioratio. cap. 9. numer. 9. & sequentibus, l. 23. tit. 20. part. 1. & probatur ex cap. 12. de reformatione sessione 25. in Cōcilio Trident. ibi: *Ecclesijs vel personis, quibus legitime debetur*. Et cum ex Pontificis privilegio possit laicis competere immunitas à solutione
 253 decimarum, ¶ per dictam l. 23. tit. 20. part. 1. vt resoluunt Couarr. vbi supra, qui plurima iura refert, & cum isti decimarum fructus possint vendi, permutari, in dorem dari, obligarique, & veniant in iudicio familiarit
 254 eriscūdæ, ¶ vt tradit Soto de iustitia & iure lib. 9. c. 14. art. 3. & c. 7. art. 1. opere pretium erit, scituq; dignum, vtum ex fructu prædictarum decimarū
 255 gabella veniat soluenda ¶ Et videbatur, nullā gabellam solui deberi, cum prædictæ decimæ concessæ laicis dicantur patrimonialia beneficicia, & sic Ecclesiastica & spiritualia videbātur, quatenus sunt beneficicia, vt supra eod. n. 243. cum seqq. diximus, quod tradit Guilielm. Benect. in c. Rainuntius de testam. in verbo duas habens filias. n. 58. Cassan. in cōsuetud. Burgūd. rubr. 1. §. 6. tit. desiu
 256 stices nu. 39. & dicantur patrimonialia præstimonialia, ¶ secundū Ioan. Staphileum de literis gratiæ & iusti. in §. forma n. 3. Ioan. Garc. Gallego vbi supra num. 93. Sed veritas est in contrarium. Et sic, vt ex venditione fructuū decimarum gabella debeatur: quia licet sint patrimonialia beneficicia, iudicantur ad instar bonorū
 257 seculariū, ¶ vt tenet Ioan. Garc. Gallego vbi supra n. 99. & comprobatur

ex his, quæ tradidi in tract. de gabel. in 7. p. in princ. n. videlicet, quod ex venditione fructuū, de lastercias, qui Cap. 6. Apostolico privilegio cōceduntur, gabella debeatur, si a laico vendantur.

NEC Omittam interpretationem verā legis. i. tit. 27. lib. 9. Recop. agens, *del seruicio y montax go*, ibi: *Aunque tornen o no a sus terminos*. De qua sepe dubitatū vidi, quæ relictis argumētationibus venit intelligēda, ¶ quod dictū seruitiū debeatur, quādo greges extra terminos suos ad
 258 alianos extrahuntur, non tamen quādo ex pascuis communibus, & suis terminis non exierint, nec eos trans mutauerint: nam tunc tēporis prædictum seruitiū soluendum nō veniet, cum termini & pascua communia propria, & non aliena dicātur, ¶ per
 259 l. recte dicimus, §. fin. l. pupillus, §. fin. ff. de verbor. signif. l. serui electio ne, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi tradunt cōmunitè DD. & Calderin. consil. 22. sub tit. de præbendis, & ex tex. in l. illud, ff. de ritu nuptiar. & l. locus in fin. ff. de verbor. sign. & eodē modo venit intelligēda l. 18. tit. 27. lib. 9. Recop. ibi: *Sacaren sus gānados de sus terminos, y los metieren en otros terminos*. ¶ Hoc est, nō cōmunibus per
 260 su prædicta: & ideo agens de exactione prædicti seruitij debet probare, quod debitor, & qui contribuere, tenetur, suos extraherint greges ad terminos alienos ultra suos & communes: quia agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea cōtētam, ¶ ita tenet Hippolytus in r. tr. de probatio n. 436. in fin. Alex. conf. 77. nu. 3. lib. 7. Gozad. conf. 35 nu. 26.

Tractatus de priuilegijs

Pet. Paul. Paris. consil. 17. nu. 26. lib.

1. Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1.

§. 8. glof. 7. n. 1. Euerard. loco 27. n. 7.

Quest. 52. HINC est, quod cum laicus ha-

bens bona communia cū clerico te-

neatur de suis bonis tributū, & Regiā

gabellam soluere, nec excusationem

262 habeat ratione communionis, ꝛ ꝛ re-

soluit contra Hippoly. singulari 180.

Speculator de clerico cōiugato, ver-

fic. quid si clericus Decius in authen-

tica cassā, & irrita. C. de sacrosanct.

ecclos. nu. 9. Otalora de nobilitate 2.

p. c. 1. nu. 1. in fine, Couar. in practi.

quæstio. cap. 34. nu. 3. in fin. Did. Pe-

rez in proæmio tit. 1. lib. 3. ordinam.

versic. ex quibus colu. 448. Mexia in

taxam panis consil. 5. nu. 77. Azeue.

in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recop. n. 25. & Cas-

tillo de Bobadilla in sua Politica to-

mo. 1. lib. 2. c. 17. nu. 92. pag. 938. licet

laicus sit frater clerici, cum eoq; ha-

bear communionē in bonis, vt resol-

uit ipse Bobadilla vbi supra 2. tom.

lib. 5. c. 5. n. 30. exactor tributorum,

& Regiæ gabellæ probare tenetur

qualitatem bonorū non exemptorū,

& partem quam laicus soluturus ha-

263 bet in eis, ꝛ aliās bona à clerico pos-

sessa propria præsumuntur, per l. 2.

C. de probatio. cū concordantibus,

liberaq; & exempta à tributo, gabel-

264 la, & seruitute præsumuntur, ꝛ per l.

altius. C. de seruitutib. & aqua, vbi

Doctores. Et cū de priuilegijs in-

terpretatione sit noster sermo, & nul-

la maior interpretatio, quā vſus, est

aduertendū, quod priuilegia in eo va-

lent, & tenent, in quo obseruata, &

265 vſitata fuere, ꝛ per text. in c. si de ter-

ra. c. accedentibus de priuilegijs cū

glossis ibide l. 42. in fin. tit. 18. parti 3.

vbi Greg. Lop. l. 13. tit. 7. parti. 5. l. 1.

ff. de nundinis, tex. vbi latissimē agi-

tur per modernos in c. cū accessisset

de cōstitutio. tenet Minch. lib. 1. vſu

frequen. c. 2. n. 5. Molina lib. 2. de His-

pan. primog. c. 7. n. 71. Bobad. in sua

Politica to. 2. lib. 5. c. 10. nu. 10. pag.

1128. semperq; in priuilegijs, & excep-

tionibus remanet reseruata authori-

tas, & correctio superioris, ꝛ c. con-

stitutus. §. cū autem de religioſ. do-

micibus, c. ex ore in fine, c. cū capella

de priuilegijs, tex. & glof. singularis

verbo cathedraticum in c. pastoralis

de donatio.

ET cū quotidie in titulis Regijs, *Quest. 53.*

quę rectoribus, decurionibus, tabel-

lionibus, & alijs officialibus consilio-

rialibus cōceduntur, illa verba inferā-

tur, *Mādamos q̄ les seā guardadas las*

libertades, preeminencias y exēpciones

q̄ por raxon de semeiante oficio se suele,

y acostumbra guardar, erit nō inele-

gans, & memoriæ dignū, & in praxi

quotidianū, vtrum ratione illorū vec-

torū prædicti correctores, decurio-

nes, tabelliones, & alij officiales con-

sistoriales exēpti sint à solutione, &

contributione collectarum, & reddi-

tū regalium? ꝛ In qua quæstione vi-

267 debatur dicendū, prædictos officia-

les immunitatē, & exemptionē ha-

bere ratione officij, & prædictorū ver-

borū, ex opinione Cassan. in cōsuet.

Burgund. Rubr. 1. §. 4. n. 56. cū seqq.

& ex opinione Guid. Pap. in decis.

398. qui tenent, quod rectores, decu-

riones, & tabelliones, & alij officia-

les consistoriales excusantur à colle-

ctis, & contributionibus.

Sed veritas est in contrarium, excusationemq; nec immunitatem habent à collectis, cōtributionibus, nec à tributis, & Regijs redditibus, etiā cōsuetudinem immemoriam pro se allegent, per l. 1. tit. 25. lib. 4. nouæ Recopil. quam ita intelligit Ioan. Guier. in practicis quæstion. lib. 1. q. 137. nu. 2. & 24. qui plurimos refert Doctores eandem opinionem tenentes; † nec oberunt illa verba in dictis titulis Regijs contenta, nam in priuilegio, & exemptione generali non comprehenduntur Regia tributa, nec redditus Regij, nisi de his expressa mentio fiat, vt superius resolui mus num. 195.

¶ *uest. 54.* EX Qua resolutione deducitur verus intellectus ad nouam Regiam pragmaticā constitutam in fauorem agricultorum, versic. 3. in illis verbis, *Que en los fratos de las tierras sean pre feridos los señores dellas por su renta a todos los otros acreedores de qualquier calidad que sean, vtrum mulier antiquior creditrix pro sua dote comprehendatur, eique dominus prædij pro pensione præferatur? †* In quo casu videtur tenendum, quod dominus prædij pro sua pensione doti præferatur, quia sicut mulieri pro dote cōpetunt plures prærogatiue, & priuilegia, daturq; ei prælatio inter alios creditores; † iuxta l. asiduis. C. qui potiores in pig. habeantur, & in aut. de equalitate dotis. §. his consequenter. l. priuilegia. C. de hæreticis. l. vbi adhuc. l. in rebus. C. de iure dotiū, l. 29. & 33. tit. 13. parti. 5. de quo per Fanum de pignoribus. 4. membr. 2. part. n. 99. Pet. Paul. Paris. cons. 102.

nu. 5. cum seqq. volum. 3. Couarru. lib. 1. variarum. c. 7. per totum, eodē modo prædij pro pensione competit tacita hypotheca, & fructus sunt tacite hypothecati, & pignoriati pro dicta pensione, † per l. li in lege. §. 1. l. qui fideiussor. ff. locati. l. in prædij ff. in quibus casibus pig. vel hypoth. tacite contra. l. Lucius. ff. qui potiores in pig. habeantur, tradit Menochius de adipiscenda possess. remed. 3. à nu. 34. cum seqq. & est tex. in l. 16. tit. 13. partit. 5. vbi de materia est videndus. Greg. Lop. in glos. 1. cum seqq. & cum ambo sint priuilegiati, obstat regula communis, quod priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non vitur priuilegio suo. † l. sed & milites. §. fin. ff. ex quibus causis maiores, de qua regula, & eius limitationibus videndus est Couarru. in practicis quæstionibus cap. 7. num. 4. & in reg. possessor. 2. part. relectio nis. §. 2. nu. 4. & Ioann. Guier. item in practicis quæstionib. lib. 2. q. 115. nu. 10. Azuero in l. 10. titu. 3. lib. 5. Recopil. à nu. 11. cū sequentibus, & Gratian. in regul. 316. n. 8. Menoch. præsumpt. 189. lib. 4. n. 124. & ideo mulier pro sua dote non videtur præferenda domino prædij pro sua pensione, & cōprehensa videtur inter creditores nominatos in verbis dictæ nouæ pragmaticæ Regiæ. Sed contrariū verius videtur, & tenendum, hoc est, quod mulier pro sua dote creditrix nō cōprehendatur in illis verbis pragmaticæ Regiæ, nec inter illos creditores, & præferatur domino prædij etiam in fructibus ex eo productis: † nō enim est præsumendum Principem

Tractatus de priuilegijs

vnico verbo omnia iura, & priuilegia dotis euertere voluisse, per l. si quando in principio. C. de inofficio. 274 testam. & ibi Doctores, & in generali concessione non veniunt, quæ verisimiliter non concederetur specialiter, & glossa verbo tuerur, in dicta l. si quando in principio. l. obligatione generali. ff. de pignoribus. l. qui peculij. ff. de peculio. l. si pater. ff. quæ in fraudem creditorum. l. creditor, §. penult. ff. mandati, tradunt Doctores in supradictis locis, & Aviles in cap. pratorum, c. 1. glossa verbo, *Ni leuatur*, num. 15. Pinellus in rubr. de bonis mater. 1. p. num. 47. & Salicet. in d. l. si quando num. 1. qui omnes etiam tenent, quod verba generalia rescriptorum restringuntur secundum ius commune. & Dispositio preterea generalis restringitur ex ratione particulari. & l. cum pater. §. dulcissimi. ff. de legat. 3. l. si de certa re. C. de transactio. & lex generalis noua non comprehendit, nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegium in materia, & glossa verbo non compelli in l. sciendum. ff. qui satisdare cogantur, quæ est notabilis, & communis secundum Bart. ibidem num. 2. l. si num. 4. & in l. bonorum. C. qui adhiit nunt. 3. tex. in l. in fraudem. §. fin. ff. de milit. testament. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrimon. num. 14. & 15. & in l. fin. C. de reuocand. donat. nu. 170. & adducit multa Mantica de coniecturis lib. 21. tit. 18. nu. 29. Redin. de maiestare Principis verbo non armis solum n. 200. Mencha. de successio. creat. §. 3. n. 6. Mexia ad l. Tolerti. 2.

p. fundamento. 6. n. 18. cum sequq. Ioan. Gueter. in pract. questionibus lib. 3. q. 29. n. 3. & Costa in c. si pater de testam. lib. 6. n. verbo habens ante nu. 9. qui Doctores etiam tenent, quod lex generaliter loquens non includit causam dotis, quando habet id priuilegium in materia, vt in nostro casu, & quod tenet Azevedo in l. 35. tit. 18. lib. 9. Recop. n. 4. qui refert Tiraquel. de retrac. lignagier. §. 1. glo. 14. nu. 91. vsq. ad 107. quæ est communis opinio secundum Burfat. in cons. 220. col. 1. lib. 1. & Barbosa in l. 1. ff. solut. matrim. 1. p. n. 1. & 2. qui alios refert: & quando regula generalis non comprehendit casus priuilegiatos. & Probatur ex doctrina Decij in l. 1. n. 9. ff. de regul. iur. & Alciat. lib. 4. Paradoxorum 110. Tiraq. de vtroq. retrac. glossa 14. n. 61. in priuilegioq. moratorio, vel dilatorio concessio à Principe debitoribus iuxta l. quoties. C. de precib. imperat. offerend. non comprehenditur dos, nec dotis debitum, & secundum opinionem Baptistæ à Sâcto Blasio in tract. de priuilegio dotis. n. 89. Centuria 3. & comprobatur, quia rescriptum impetratum, vel concessum, non preiudicat causæ priuilegiatæ, nisi de ea fiat specialis mentio, & cum ordine de rescript. c. inter monasterium de sentent. & re iudi. & vtrobique Doctores, & Iacobus Monachus in defensorio iuris. §. contra rescriptum nu. 5. in vol. 3. tract. Doctorum in antiquis, & in ambiguis sit interpretatio prodote. & l. in ambiguis. ff. de iure dot. l. in ambiguis. ff. de re iudicata, & faciunt, quæ tradita sunt in tract. de ga bellis. 4. p. §. 1. num. 21. cum sequq. nec derogat-

derogatio vel correctio per subaudi-
tos intellectus est inducenda, & su-
giendus est omnis absque inducenda in-
tellectus, ¶ l. nam absurdum, ff. de operis

libertorum, l. scire oportet, §. aliud,
ff. de excusatio. tuto. tradit Hippol.
conf. 89. num. 8. & Mexia ad legem
Toleti in responso ad 2. fundamen-
tum n. 45. cum seqq. deinde non vi-
detur renuntiatum nec derogatum

185 privilegium speciale minoru, ¶ glo.
verbo nulla ratio in l. postquam liti,
C. de pactis communiter recepta
secundum Ias. in l. 1. ff. de iurisdic-
tione om. iudi. nu. 10. & Rebus. ad
Regias constitut. Galli. tit. de restitut.
artic. 2. glof. 4. num. 23. Azeved. in l.
1. tit. 6. num. 21. & in l. 4. tit. 17. nu. 3.
lib. 4. Recopil. ubi plurimos allegat
Doctores. Prouisio namq; legis cō-
tra ius commune non extenditur vl-
tra illud, quod lex expressē prouid-
et, ¶ l. si vero, §. de viro, ff. solut. ma-

186 trimon. ubi ita tenent Barr. & Imol.
quialatē prosequitur. Et tandem pro
hac opinione facit, quod generica
alienationis prohibitio nō compre-

187 hendit causam dotis, ¶ ita Barr. in l.
filius familias, §. diui, ff. deleg. 1. nu. 2.
& est communis opinio teste Ias. ibi
dem in repetitione num. 66. Ripa n.
70. Ioan. Croto num. 44. Boeci. de-
cis. 110. num. 5. Mencl. à Padilla in
authen. res quæ, C. communia dele-
gat. n. 52. qui plures alios refert DD.
tenet Gregor. Lop. in l. 6. tit. 11. par.
6. in glof. verbo, *Que la non pudieffe
vender*, & Ant. Gom. in l. 45. Tauri
num. 87. Molina de Hispan. primo
gen. 2. par. c. 5. num. 10. Ex quibus
satis remanet probatum, dotis privi-

legium exclusum non remanere ex
dispositione illorum verborum, quæ
in dicta noua pragmatica dicto ver-
ficul. 3. comprehenduntur.

Qua opinione retenta nō obstat
regula in superioribus relata, quod
privilegiatus contra pariter privile-
giatum non gaudeat privilegio suo:
quia mulier in prædicto casu pro
sua dote certat de damno vitando,
& tunc admittitur contra pariter pri-
uilegiatum. ¶ Et hoc modo limita-
tur prædicta regula secundum Ioan.
Gutier. in præf. quæstionibus lib. 2.
quæst. 115. num. 10. cum sequenti-
bus, & Azeved. in l. 10. tit. 3. lib. 5.
Recopil. à num. 11. cum sequenti-
bus. Nec obstant dicta verba, *De qual-
quier calidad que sea*, nā respōdetur,
quod dicta pragmatica ait *Se prescri-
bana los otros acreedores*, & cum hæc
dictio, alius, alia, aliud, sit repetitio si-
milium, ¶ iuxta glof. verbo, *aha per* 189
na in l. si fugitiui, C. de seru. fugitiui
communiter receptam secundum
scribentes ibidem, & est glof. similis
in c. fides apostolica verbo maiores
de rescrip. & tex. in l. si quis emptio-
nis, C. de prescrip. 30. vel 40. annorū;
ubi notant Bald. Salic. & Angel. illa
verba, *A los otros acreedores*, veniunt
intelligenda in creditoribus simila-
bus, & non in habentibus maiora
privilegia, & illa verba: *De cualquier
calidad*, veniunt intelligenda iuxta
qualitatem illius verbi, *A los otros*; &
non iuxta maiorem qualitatem, &
maiore privilegia: nam quæritur ad
iuncta verbo, vel participio, venit re-
gulanda iuxta tempora & qualitatē
verbi vel participij, ¶ l. Titius, ff. de c. 92
milit.

Tractatus de priuilegiis

milit. testamento. l. indebitis, §. si extraneus, ff. de nozalibus. l. ex facto, ff. de vulgari. Et licet contrarium de fendere conetur Collātes in pragmat. agricultorum lib. 3. c. 1. num. 3. facilis est responsio ad sua fundamēta, nostramque veram opinionem de feudis Felician. de censib. tom. 2. lib. 3. c. 5. num. 14. satis faciens contrariis fundamentis.

Quest. 55. HABENTES Tamen exemptionem omnium tributorū ex Regis priuilegio tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non excusantur, tper l. 19. tit. 14. lib. 6. Recopil. & quoniam multoties dubitatur, vtrum vnus ciuitatis incolę cōmunicare possint terminos, pascua, vel montes alterius ciuitatis absque priuilegio & licentia Regiæ? In hoc resolue, quod nulla datur pascuorū vel montium cōmunicatio sine Regia licentia & mandato: quia est species alienationis, t vt in c. 1. de rebus Ecclesię non alienand. tenet Petr. Paul. Paris. in conf. 27. nu. 133. vol. 1. Calcan. conf. 51. nu. 12. & 16. Paul. Castr. conf. 117. vol. 3. num. 3. Matthæ. de Afflict. decis. 254. idemque disponitur in beneficiorum, rerūq; Ecclesiasticarum vnione & cōmunionē, quę absque Pontificis rescripto & licentia fieri non potest, t ita Calderinus conf. 4. de rebus Eccles. non alienand. Ioan. de Lignano in c. nouit ne sede vacante, Petr. Perusinus in tit. de vnionibus cap. 2. nu. 14. & c. 5. num. 17. tex. in c. decimas, & cap. & temporis 16. quęst. 1. tradit Rebus. in pract. beneficiorum tit. de de vnionibus nu. 22. cum sequētib.

Ex quo inferitur, quod huiusmodi terminorum & pascuorum cōmunio non potest præscribi, quamuis populi absque Principis licentia per longissimi temporis spatium in cōmunionē persistant, t quę est cōmunis resolutio, de qua per Ias. in l. si non fortem, §. si centum, ff. de cōdictione indebiti nu. 5. Balb. de pre script. in 4. par. quartę partis principalis, quęst. 13. post Bart. & Doctores in l. fin. C. cōmuni diuidendo, & in l. 1. §. ad hæc, C. de annali exceptio. Matth. de Afflict. in decis. 254. & eodem modo, quo requiritur Regia, vel Principis licentia ad terminorum, vel pascuorum cōmunicationem, requiritur itidem ad eorū dissolutionem, t cap. 1. de regul. iur. in decretalibus, ita Matth. de Afflict. & Rebus. vbi supra tit. de vnionis reuocatione num. 15. pag. 297. Abb. conf. 12. 2. par. nu. 3. & 4. quę limita cum Socin. conf. 117. vol. 1. quem refert & sequitur Greg. Lop. in l. 15. tit. 5. part. 5. in glos. verbo, *Los egidos* in fine, & Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 8. num. 83. tenentes, quod potest vna ciuitas absque Regia licentia cum alia facere cōuentionem super animalibus, quę ab vna parte in aliam intrant in earum pascua in territorijs, vt tantum soluant damnum & non penam statutariam, & quod potest fieri per cōuentionem cōmunio pascuorum vsq; ad certa loca: quia tunc temporis non dicitur alienatio, t sed bona societas & cōuentio.

RESTAT Nunc examinare, **Quest. 56.** vtrum eo ipso quod Rex aliquem facit

facit de suo consilio, titulumque huiusmodi concedit, censetur, cum nobilem facere; & quæ exemptione tributorum ordinariorum, & extraordinariorum concedere? † In quo casu tene cum Tiraquel. de nobilit. cap. 2. num. 2. & cum Ioan. Garc. eo dem tit. de nobilitate, glos. 35. nu. 39. & cum Guid. Pap. decif. 376. quod huiusmodi consilij nobiles fiunt, & clarissimi, omnemque tributorum exemptionem adepti sunt per titulum Regiū eis concessum. Pro qua conclusione est text. in l. sceminæ, ff. de Senatoribus, l. si Senator, l. Senatorum, C. de dignitatibus lib. 12. de quorū consiliorum privilegijs & exemptionibus late agit Boerius in tractatu de ordine graduum 2. part. & Cassaneus in Catalogo gloriæ mūdi 7. par. cōsideratione 9. vers. & fuit Greg. Lop. in l. 5. tit. 9. par. 2. verbo, *Consejeros*, Ioan. Garc. de nobilitate glos. 35. num. 39. cum seqq.

Quest. 17. NEC Omittam, quod privilegia atque exemptiones, quæ concessæ fuerint à Principe alicui civitati, vel villæ, antea quàm deletæ fuerint ob inimicorum impetu, vel alia quavis causa, conseruantur, & permanent, quando denuo reedificantur, & conduntur, † l. x. de sacra in princip. ff. de contrahend. emptione, tenet Innocenc. & Abb. in cap. cum ex iniuncto de noui oper. nuntia. col. 2. idem Innoc. in cap. Abbate de verborum significat. Alex. conf. 43. lib. 1. nu. 2. Bald. & Paul. in l. sicut, s. in decurionibus num. 7. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomi. Ancharr. in d. c. cum ex iniuncto nu. 9. & ibi

Anton. de Butr. num. 4. Iacobinus de Sancto Georgio in l. proponebatur, ff. de iudi. in fin. Marcus Mantua in c. 1. de electione nu. 17. & 18. & Zasius in d. c. cum ex iniuncto num. 9. Quod comprobatur, quia seruitus urbana conseruatur in area, quæ reuiuiscit, quando de nouo origitur, eademq; domus fingitur, † l. 300 seruitutes, §. si sublatum, ff. de seruitut. urban. prædi. idemq; de usufructu dicitur, qui etiam si suspendatur, si res, de qua debetur, ab inimicis aliquo temporis spatio possideatur, cōualefcit recuperata re, de qua debebatur, † l. si ager la 2. ff. quibus modis usufruct. amittatur, de quo videatur Cepol. de seruitutib. urban. præd. cap. 12.

EST Etiam aduertendū, quod *Quest. 18.* dubitari solet, quod si aliqua exemptio, vel privilegium à Principe concessum fuisset ob aliquod in bello seruitium, vel omnibus agarenis & infidelibus, qui ad Catholicam fidē reducti fuerint, utrum illud seruitiū necessario perfici debeat? vel incertum sufficiat? aut agarenis vel infidelibus in via vel itinere repertis, & non efficaciter ad fidē reductis concedatur? † Et videbatur, ob dictum seruitium non perfectum, & ob reductionis voluntatem prædictū privilegium & exemptionem concedendam fore, quia repertus in itinere, vel in via cum rebus vetitis incurrit in penam statuti contra portantes vel extrahentes res vetitas; † ira Angelus de maleficijs in titul. de rebus portandis num. 10. Sed veritas est in contrarium: & in prædicto casu & privi-

Tractatus de priuilegiis

priuilegio puto, actum perfectum
& consummatum reductionis neces-
sarium fore. Et idem iudicandū de
dicto in bello seruitio, ob quod pri-
uilegiū confertur, per tex. ad hoc ex-
pressū in c. 1. & 2. de filiis presbytero-
rū l. 6. ubi probatur, quod priuilegiū
vel exceptio, vel gratia summi Pontifi-
cis non extenditur de vno ad alium
casum: † quod etiam probatur in l.
cum quidā, ff. de liber. & posthum.
Et corroboratur hæc vera resolutio,
quia etiam in gratia vel indulgentia
à summo Pontifice concessa anima-
bus in Purgatorio assistentibus re-
quiritur actualis conditionis perfe-
ctio, & exactio, ad hoc vt ratione
prædictæ indulgentiæ animæ veniā
consequantur, in libertatemque per-
ducantur, † ita tenet Ricardus in 4.
sententiārum distinct. 20. quæst. 3. art.
3. & Augustinus de Ancona in libel-
lo aureo de potestate Ecclesiastica,
quæst. 30. art. 3. & Sanct. Thom. quæ-
refert & sequitur Albertus Florent.
1. par. tit. 20. c. 3. §. 2. & Ioan. Maior
in 4. dist. 20. quæst. 2. col. 3. ubi Pa-
ludan. quæst. 4. & penult. Nauarro
in cap. quis aliquando de pœnitent.
distin. 1. §. in Leuitico notabili 19. n.
4. & est text. in cap. præfenti de præ-
bendis lib. 6. ad quod allego gloss. fin.
in extrauaganti de pœnitent. & remis-
sion. col. 4. ad fin. ubi probatur, quod
in priuilegijs & concessionibus prin-
cipis & in Romani Pontificis re-
scriptis & indulgentijs, illa verba:
*Quitale fecerit, priuilegium vel in-
dulgentiam consequatur, faciunt con-
ditionem, quæ in specifica forma*
impleri debet, † l. Stichum, ff. de leg.

1. l. Quintus, ff. de auro & argento
legat. Nec obstat opinio Angeli de
maleficijs pro contraria opinione
adducta, quam intellige verā, quan-
do via, in qua reperitur portans res
vetiras est, non consueta & extraor-
dinaria, & non recta, estque aliqua
delinquentis suspicio, † ita Bart. & 107
Ioan. de Platea in l. qui fiscales, C.
de nauicularijs lib. 1. prædictus nā-
que actus reductionis ad cōsequen-
dā promissam exemptionem & pri-
uilegium Principis, requiritur, &
debet esse perfectus, nec in itinere
vel in via inueniri sufficit, l. 1. ff.
quod quisque iuris, Angelus in l. si
yehēda, ff. ad l. Rhodiam de iactu.
quos & alios Doctores refert Auiles
in cap. Prætorū, cap. 52. gloss. verbo,
En la tierra, num. 22. Quando enim
requiritur actus perfectus & cōsum-
matus, non sufficit esse in fieri, † l. 308
arboribus, §. de illo, ff. de usufructu.
Sunt deinde adeo efficaces Principis
exemptiones & priuilegia, quod per
generalem priuilegiorum reuocatio-
nem non censeantur reuocata priui-
legia miserabilibus personis, & alijs
priuilegiatis personis concessa. † Ita 109
tenet Mexia ad leg. Toleti in 4. fun-
damento primæ partis num. 21. re-
ferens Cinum in l. 1. quando Impe-
rator inter pupillos & viduas, exten-
diturque priuilegiū concessum mi-
noribus ad furiosos & mentecaptos,
† per glossam verbo ad agnatū, in l. 310
2. C. de curatore furiosi, communiter
approbata secundum Bald. numer. 6.
Alex. num. 5. in l. si curatorem ha-
bens minor, C. de in integrum resti-
tenet Gregor. Lop. in l. 23. tit. 3. p. 5.
in

in glos. verbo, *De los guardadores*, post medium. Qui Greg. Lop. in l. 22. tit. 13. part. 2. verbo, *O le embargas fentenet*, quoddicet Princeps concedat alicui magnati plenā & amplissimam iurisdictionem, nunquam videtur concessa suprema iurisdictione, nec illa causarum maiorum cognitio, quæ ad ipsum tanquā Regē pertinet, licet dicat in privilegio, quod cōcedit omnia, quæ tanquā ad Regē (hoc est regalia) ad se pertinet. † Pro qua
 31.1 opinione est tex. in l. legatus, ff. de officio præsid. & hæc est magis communis opinio secundū Socin. conf. 275. num. 5. volu. 2. Marth. de Afflict. in prælud. ad cōstitutiones Regni Siciliæ quæst. 1. num. 3. & 4. Cassan. in consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 4. n. 38. fol. 30. Bald. in c. quanto de iudic. col. 2. Cota in memorabilibus iuris in verbo iurisdictionem, Lucas de Penna in l. quicumque, C. de omni agro deserto lib. 1. idem in l. 1. de privilegijs scholar. lib. 12. col. penult. in fin. Puteus de syndicatu post evidentialia in c. 1. de excessibus baronum nu. 8. fol. 85. Couar. in pract. quæst. cap. 1. nu. 1. Apiles in cap. Prætorum cap. 38. glos. ante nos nu. 3. Auend. de exeq. mand. reg. c. 5. nu. 2. Parlad.
 • lib. 2. de rebus quodidian. c. 1. nu. 14. cum seqq. Balluga de Specul. Principum rubr. 22. §. & quia fol. 112. n. 10. & 40. & 261. cum sequentibus, tenet Petr. Greg. de syntagma iuris, 3. p. lib. 31. c. 10. nu. 6. & seqq. Anton. Gom. in l. 40. Tauri nu. 10. in fin. & Azueud. alios referēs in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 3. cum seqq. & nu. 15. & 30. & 39. & nu. 47. cum seqq.

per tex. ibi & in l. 1. a num. 36. tit. 15. cod. lib. 4. per text. ibi, & l. 1. tit. 10. num. 31. per text. ibi lib. 5. Recop. est text. in l. penult. ad finem tit. 15. part. 2. & l. 9. tit. 4. par. 5. quos Doctores sequitur Bobadilla in sua Politica 1. tomo lib. 2. c. 16. num. 87. Qui in
 31.2 nu. 92. tenet, & defendit, quod omnes, qui allegant privilegium & exemptionem, tenentur suum privilegiū exhibere, ad consequendam dictam exemptionem: † quam doctrinam tenet Bart. in l. 1. §. cum urbem, ff. de offic. præfecti. vrb. Rom. Xuarcz allegatione 7. col. 2. Marienc. in l. 1. tit. 10. glo. 21. n. 6. lib. 5. Recop. Auend. de exeq. mand. reg. c. 1. num. 1. cum sequentibus, Aluar. Vela. in quæstionibus iuris emphyteu. quæst. 8. num. 21. cum sequentibus, Azueud. in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 16. in fin. Belluga lib. 1. de Specul. Princip. rubr. 23. §. diximus num. 30. cum sequentibus, qui in §. sed pone n. 15. vers. merito, fol. 130. limitat, quando aliquis potitur privilegio, vel exemptione ab antiquo, quia tunc habet fundatam suam intentionē: † quod
 31.3 tenet Ostiens. in cap. dilecto de offic. Archidiacon. & quando privilegiū exhibetur, debet habere sigillū manifestum & apparens, nam si non bene appareat, nullam fidem facit. † Ita Crauera conf. 46. num. 6. tex. in
 31.4 cap. inter dilectos de fide instrum. cap. cum causam de probatio. l. cū aliquis, C. de iure deliber. tenet Mascard. de probatio. 1. par. conclus. 47. numer. 21.

EX quibus cōsequitur, quod privilegium, ex quo conceditur causa
 rum

Quæst. 60.

Quæst. 61.

Tractatus de priuilegiis

rum ciuiliū, & criminaliū, etiam
 315 fiscalium cognitio non comprehen-
 dit crimen falsæ monetæ, † ita tenet
 latè Thom. Gram. in conf. 6. crimi-
 nali, & Tiberius Decian. 1. tom. crimi-
 nali lib. 4. cap. 52. & ideo si in pri-
 uilegio aliquo à Principe regalis fa-
 cultas & præminentie concedantur,
 non comprehenduntur bona vacan-
 tia illius, qui ab intestato & absque
 316 hærede mortuus fuit, † c. 1. quæ sint
 regalia in visibus feudorū, l. vacantia,
 cap. de bonis vacantibus lib. 10. Cam-
 mil. Borrel. in additionibus ad Bellu-
 gam de Specul. Principum, rubr. 5.
 litera B. fol. 11. & ipse Bellug. ibidem
 rubr. 24. §. & primo videmus nu.
 21. fol. 134. Ægid. Boff. in praxi crimi-
 nali tit. de regalijis nu. 15. & 24. cū
 seqq. pag. 672. Marc. Ant. Pereg. in
 tract. de priuilegio fisci lib. 1. nu. 97.
 pag. 28. & sic obseruari in Regno
 Neapolitano testatur Marin. Freja
 in tract. de subfeud. baro. lib. 2. pag.
 348. autoritate 14. licet tenuerint
 contrarium Bald. in l. 1. c. de hered.
 decutionum, Roland. à Valle conf.
 1. à n. 15. cum sequentibus & n. 103.
 & conf. 91. à num. 17. vol. 2. Isern. in
 rubric. quæ sint regalia num. 2. Al-
 bert. Brun. conf. 12. & 43. in fin. Ber-
 trand. conf. 276. vol. 3. & conf. 69.
 libr. 2. Tamen primam opinionem
 sequitur Bobadilla in sua Politica
 lib. 2. cap. 16. num. 216. qui in num.
 17. tenet, quod licet concessa villa,
 oppido, vel castro, censeatur con-
 317 cessum territorium, regulariter † li-
 mitatur, quando territorium sit ma-
 ris confinis, quia tunc temporis lito-
 ra maris per spatium ballistæ iactus,

non comprehenduntur, nec conce-
 318 fa videntur in priuilegio concessio à
 Principe, cui reseruata censetur,
 † ex Carol. Ruin. conf. 28. col. fin. &
 Marian. Freja in tract. de subfeu-
 do baron. tit. quis dicatur Marchio.
 n. 3. cum seqq. qui alios refert DD. 1. *Quest. 62.*

QVID Tamen respondendū
 erit, si à Principe aliquod conceda-
 tur priuilegium ad suo beneplaci-
 to, atque voluntate vtendum? † In
 319 quo responde, quod licet priuilegiū
 perpetuū censeatur concessum, in
 prædicto casu morte concedentis
 spirat. l. 4. ff. locati, vbi scribentes, cap.
 si gratiosæ de rescrip. libr. 6. vbi Ab-
 bas, & Doctores, tradit latissimè Co-
 uar. lib. 3. var. c. 15. à nu. 2. Molin. de
 Hispan. primogen. lib. 1. c. 25. à n. 4.
 cum sequentibus Azeued. in 2. tit. 7.
 lib. 5. Recop. Ioan. Gutier. in practi-
 cis quæstio. lib. 2. quæst. 74. & 75. de
 quo etiam in nu. 180. intra. eod.

SE D Cum in superioribus nu. *Quest. 61.*
 164. tradidimus, quod mulier nobi-
 lis contrahens matrimonium cū ig-
 nobili viro, quoad contributionem
 in eius vita amittat suum nobilitatis
 priuilegium, venit intelligenda illa
 doctrina, dummodò non sit in præ-
 iudicialibus suo honori. † Nā in his
 320 non poterit suum priuilegium amit-
 tere nobilis mulier, nec poterit pali-
 nodiam recantare, nec torqueri, per
 multa iura & Doctores quos allegat
 hanc opinionem tenens Azeued. in
 l. 16. tit. 1. lib. 2. Recop. num. 7.

NE C Omittam, quod inferior *Quest. 64.*
 à Principe nō poterit priuilegiū nec
 immunitatē concedere in præiudiciū
 tertij, † secundum Panormit. in c. 321

per

peruenit de immunitate Eccles. col. fin. quem refert & sequitur Ripa lib. 2. responforum in responfo 20.

Quest. 65. num. 12. Qui in num. 17. tenet, quod priuilegium concessum propter artem, ea tenus prodesse debet, quatenus priuilegiatus artē exercet, † per

322 text. in l. fēper, §. negotiatorēs, & §. penultim. ff. de iure immunitatis, vbi tenet Bart. l. sub prætēxtu, C. de sacrosanct. Eccles. vbi etiam tenet Bart. renetque Guid. Pap. in decis. 402. cum sequentibus, traditque ipse Ripa vbi supra in numer. 19. quod priuilegia concessa gabellarum conductoribus extenduntur ad eos tantum, & non perfruuntur dictis priuilegijs, & exemptionibus, nec illorum sunt participes fideiussores con-

323 socij nec exactores: † quod tenet Firmianus in tract. de gabellis 2. part. q. 17. quod intelligit verum, nisi aliter in priuilegijs dispositum fuerit, prout quotidie videmus dispositum.

Quest. 66. E T Quia aliquando datur priuilegiolorum concursus, est aduertendum, quod regulariter priuilegium secundum nō faciens de primo mentionem illi non derogat, † per tex. in cap. 1. & cap. plerumque de rescriptis, cap. veniens el. r. de præsceptis, tenent Panormitan. Felin. & scribētes in dictis locis & Ripa in d. cap. r. de rescriptis num. 48. cum sequentibus, vbi limitant aliquibus modis, vt per ipsos latē diseritur, tradit Menoch. præsump. 4. libr. 4. à num. 1. cum sequentibus, de quo est text. in l. 35. tit. 18. par. 3. & tradit Grammar. in conf. 6. civili per totum, inter quas limitationes illa est præcipua, quod

valet secundum rescriptū de primo non faciens mentionem, quando impetrans primum noluit illo vti intra annum, † iuxta tex. in d. c. plerumque, vbi glos. verbo intra annū, quæ aliquos casus recēset, in quibus datur annalis præscriptio, & congest sit 44. casus annalis præscriptionis Tiraquel. de vtroque retract. tit. 1. §. 1. glos. 10. num. 6. † Et quanto temporis spatio præscribatur priuilegiū, 326 traditur in l. 24. tit. 18. par. 3. & in l. 3. tit. 7. par. 5. vbi Gregor. Lop.

SED Generalis omnium priuilegiolorum derogatio & reuocatio, non derogat priuilegijs insertis in corpore iuris, quæ in suo robore cōsistunt, † de quo per Felin. in cap. 1. de rescriptis, & per Ias. in l. 1. §. fin. ff. de constitutio. Principum, & Firmian. in d. tract. de gabellis 7. part. q. 10. latē Ripa in d. c. 1. de rescriptis num. 54. Qui in nu. 35. refert illam

Quest. 67. admodum cōtrouerfam quæstionē, vtrum clausula: *Non obstantibus priuilegijs in contrarium facientibus, etiamsi de illis oporteres facere specialem mentionem, quorum tenores de verbo ad verbum habere volumus tanquam expressos*, sufficiat ad tollendum priuilegia habentia clausulā derogatoriam ad priuilegia futura, nisi de ipsis de verbo ad verbum fiat in diuidua, & specialis mentio? † vbi conclusio- 327 nes veritatis, & distinctiones, limitationes & sublimitationes inuenies, ad quem recurre, cum casus obuenerit, & ad Calderin. conf. 11. titul. de de priuilegijs Rom. conf. 327. Paul. de Castr. conf. 55. Traditque ipse

Quest. 68. Ripa vbi supra numer. 8. quod priuilegium 329 *Quest. 69.*

Tractatus de priuilegiis

uilegium impetratum lite pendente non valet, si de dicta lite pendente
330 mentionem non faciat, et quod probat text. in cap. fin. vt lite pendente, cap. causam quæ de test.

Quest. 70. E T Ideo vna pars priuilegij ambigua debet intelligi secundum verba clarè & appetè posita in alia parte,
331 et l. vtrum, ff. de perit. hæredit. l. quæ admodum, §. hac verba, ff. ad l. Aquil. & vtrouque Bart. in l. qui filiabus, vbi Doctores, ff. de leg. 1. tenet Panorm. conf. 37. lib. 1. quia si aliquid conceditur à Principe priuilegium extrahendi aquam ex publico aquæ ductu, debet intelligi, & interpretari, eo modo, vt restringatur ad aquam superfluum, & superabundantem,
332 et l. si quis per diuinam, C. de aquæ ductu lib. 11. & si omnis aqua sit reipublicæ necessaria, priuilegium nihil tribuit, quod facit ad priuilegium concessum alicui ad extrahendam certam tritici quantitatem de aliqua ciuitate vel prouincia, quod debet intelligi, si talis quantitas superest ab vsu habitantium in dicta ciuitate vel prouincia: & sic recipit conditionem, si respublica non indigeat, et secundum Bart. & Ioan. de Platea in dict. l. si quis diuinam, C. de aquæ ductu relatos & sequutos per Ripam in tract. de peste tit. de remedijs præseruatiuis contra pestem num. 28. cum sequentibus; & merito quia priuilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quæ publica læderetur vtilitas, et l. fin. C. de officio magistr. militum, l. humilioribus, C. de susceptoribus & arca. l. 2. C. de priuileg. scholar. Nam priui-

legia publicæ vtilitati damnoſa non sunt recipienda, et l. nec damnoſa, 335 C. de precibus imperat. offerend. adeo vt priuilegium generale exceptionis ab omni munere non eximit quæquam ab oneribus, quæ imponuntur pro aquis publicis habendis: vel pro aquæ ductibus purgandis. vel reficiendis, et l. ad portus, C. de operibus publicis, tenet Ripa vbi supra nu. 43. cum sequentibus, quoniã pestis, belli, vel famis, & magnæ necessitatis tempore omnia silent priuilegia, et l. pro tyronibus, C. de priuilegijs domus Augustæ lib. 11.

E X Quibus inferitur, quid sit de *Quest. 71.* terminandum in illa quæst. quando immunitatis priuilegium conceditur omnibus venientibus ad habitandam aliquam ciuitatem, si originarij ciues, qui antea non habitabant, & patris sedes reliquerunt, ratione prædicti priuilegij ad dictam ciuitatem inhabitandam venerint, vtrum dicto potiantur priuilegio, et In qua 338 quæst. resoluendum videbatur; quod dicti originarij ciues prædicto fruuntur priuilegio ex opinione Alberti de Rosa in 1. part. statutorum q. 91. Sed veritas est in contrarium, secundum Bart. in licum emancipatus, §. si pater ex duobus nu. 3. ff. de bonorum posses. contra tabul. quem sequitur Alexan. in conf. 34. vol. 3. & conf. 54. vol. 2. & Mascard. de probation. vol. 3. conclus. 1141. num. 4. qui rationem adducunt; & ideo originarij vere, non potest quis ad hoc, vt gaudeat statutis & priuilegijs illius ciuitatis & loci, nisi in eo habeat domicilium, ibiq; maiorem fortu-

339 fortunarum suarum partem collo-
cauerit, & ibidem onera realia &
personalia soluat, † secundum Mas-
cardum dicta conclusione 114 r.
numer. 22.

Quest. 72. ILLVD Tamen non præter
mittendum est in hac materia, quòd
licet regulariter instrumentum fa-
ciens mentionem de alio non pro-
bat, limitatur in rescripto Pontifi-
cis & in priuilegio Principis, quod
probat, & tener, licet in eo de alio
340 fiat mentio, † text. singularis in cap.
Abbate Sancti Syluani, & ibi Do-
ctores de verborum significatione,
quod tradit latè Boerius in decis.
247. à num. 1. quem sequitur Mas-
cardus alios allegans vbi supra. xpo-
lumin. 2. conclusione 923. num. 9.
Et licet regulariter subrogatum sa-
scipiat naturam subrogati, fallit in
hac priuilegiorum materia, in qua
personalia priuilegia non transeunt
341 ad subrogatum, † quia mutatione
personæ mutatur priuilegium, vt
latè per nos in tractatu de gabel-
lis 7. part. 5. 1. numer. 5. & latissi-
mè per Bobadillam in sua politica
tomo 2. libr. 5. cap. 6. numer. 31.
342 † qui plures Doctores, & nos alle-
gat in dicto loco: & ideo in præ-
sentis fiscalibus dominis vassallorum
à Rege concessis peculiari priuile-
gio, non habetur illud priuilegium
hypothece, quo Regi à iure con-
343 ceditur, † secundum Auiles in cap.
Prætorum, c. 2. glos. verbo, *Camara*,
nu. 5. in fine, & Auend. de exequen.
mandat. reg. cap. 7. n. fin. nisi à Rege
expressè fuerint concessa pænæ fis-
cales cum eisdè priuilegijs, quæ ipse

habet, secundum Lucam de Pen. in
l. contra publicam col. 5. vers. Item
quia, C. de remilitari, Roland. conf.
62. vol. 4. à num. 5.

SED Cùm maritus, & alij quàm *Quest. 73.*
plures, habeant priuilegium, ne con-
ueniantur in plus quàm facere pos-
sunt, vt traditur in l. maritum, l. rei
iudicæ cum suis §. ff. soluto ma-
trimon. & in l. sunt qui cum sequen-
tibus, ff. de re iudicata, c. Oduardus
de solutio. & vtrouque Doctores, l.
1. tit. 15. p. 5. † Est notandum, quòd
huiusmodi priuilegium tantum eis
344 competit, quando contra eos pro-
ponitur actio personalis, non ta-
men quando agitur actione domi-
nij, vel quasi dominij, vel reiuendi-
cationis, quia tunc agitur contra eos
tāquam contra possessores, † l. Nen-
senius, §. fundum, ff. de re iudicat. 345
ita Bart. & Ias. ibi num. 1. Bald. in l.
si filio la 2. ff. solut. matrim. Alexan.
in d. 5. fundum, Ias. in l. quod no-
mine, ff. de condi. indel. de cu-
ius veritate vltra ordinarios in di-
ctis locis, & in §. si de dote institut.
de actio. vide l. 1. tit. 15. part. 5. &
Baecam de inope debitore cap. 17.
numer. 50. & 54. cum sequentibus,
vbi refert 20. limitationes, in quibus
maritus conuenitur in plus quàm
facere potest, quod sublimitant
Bartholus, Dinus, & alij Doctores
vbi supra, quando dos petitur actione
reiuendicationis à marito: cùm
in tali casu contra eum non com-
petat talis actio reiuendicationis,
quia est quasi dominus rei dota-
lis, † l. doce ancillam, cum mate-
346 ria C. de reiuendicatione. Item
illa

Tractatus de priuilegiis

illa exceptio, ne conueniantur ultra quam facere possunt, nō copetit illis tæcularibus, qui turpiter res & fortunas suas atque vitiosè consumpserunt, iuxta opinionem Baldi, & Doctorum, quos allegat Iass. in l. quod nomine, ff. de conductio. in debitorum. num. 1. vers. Ultra quas addit, tradit Couarr. lib. 2. variar. cap. 16.

347 numer. 9. post medium. † Echinc est, quod etiam si fover non conueniatur à nuro vel genero in plus quam facere potest, l. sicut cum sequentibus, ff. de re iudicata, l. rei iudicatæ in fin. ff. soluto matrimonio. ubi notant scribentes, præcipue Iass. & Alexand. in dicta l. sicut, & ipse Alexan. in d. l. rei iudicatæ, & Fano, Angel. Zafius, & Iassin §. item si de

348 dote instit. de actione. † qui optimè distinguunt, vtrum competat ante dissolutionem matrimonij, vel post, prædictum priuilegium amittitur, & non prodest, si interuenit dolus & fraus, sicut si fover sciens se rem præstare non posse,

349 eam promissit, † textus in l. sed hoc ita, §. final. ff. de re iudicata, l. etiam, §. licet, ff. soluto matrimonio, textus expressus in focero in l. penultima, ff. de iure dotium, ubi notant scribentes, & Baeza de inopie debitore, cap. 17. numer. 57. ad fin. & num. 61.

Quest. 74. SED Cum multa sint dotis priuilegia, vt videre est in tit. C. de priuileg. dot. & in l. asiduis, C. qui potior in pig. habe. l. 33. tit. 13 p. 5. ubi gloss. Couar. lib. 1. variarum cap. 7. per totum, & per scribentes in dictis locis, & in §. fuerat inst. de act.

Gomez de Leon in centuria c. 6. & 24. Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. 1. part. c. 15. & 18. & 46. Boer. in decis. 328. cum sequentibus, Thom. Grammat. consil. ciuili 114. Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 7. numer. 13. cum sequentibus, Anton. Gom. in l. 50. Tauri, Azeu. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. à num. 3. Burg. de Paz iunior quæst. 7. num. 58. † qui optima de materia adducunt

350 ultra Bal. Nouel. de dote, & ordinarios, & multa de retentionis priuilegio sunt videnda per Grammat. in decisione 58. † adeo quod sententia prolata in fauorem dotis habet executionem paratam, secundum Castellum in l. 53. Tauri, in

351 versiculo, *La dote*, † etunt obiter aliqua recensenda priuilegia, ad hoc vt materia resolutiue pateat.

Et in primis, quod mulier, cui pro dote competit tacita hypotheca, præferatur alijs creditoribus anterioribus, etiam tacitam anteriorem hypothecam habentibus, quæ est communis opinio à nemine repugnata, vt traditur per Couarr. lib. 1. variarum resolution. cap. 7. numer. 1. versicul. Secunda conclusio. † Item hypotheca tacita pro do-

352 te competens non præfertur priori hypothecæ expressæ, ita Couarr. ubi supra, versiculo. Tertia conclusio, Anton. Gomez in l. 50. Tauri numer. 39. dicens communem cum

alijs relatis à Barbosa in l. 1. soluto matrim. 6. part. nu. 4. ubi contrariâ defendit opinionem. † Deinde hypo-

354 theca expressa prior & anterior pro dote cōpetens præfertur hypothecæ expres-

expresse posteriori, ita Anto. Gom.
vbi supra numer. 40. & Coparr. vbi
supra nu. 1. vers. Quarta conclusio;
quæ est communis secundum iura
355 & Doctores, quos referunt. † Præ-
terea tacita hypotheca competens
pro dote præferatur posteriori hypo-
thecæ expressæ, secundum Couarr.
vbi supra, vers. Quarta conclusio,
quod etiam in cæteris creditoribus
tenet latè Ripa in l. privilegia, ff. de
privileg. credit. num. 5. ampliacione
1. Matienç. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Re-
copilar. glos. 5. num. 10. & latè plu-
ra iura referens Felicianus de censi-
356 bus lib. 3. cap. 5. num. 8. † Ratio est,
quia qui prior est tempore, potior
est iure, l. qui prior de reg. iur. lib. 6.
l. qui balneum in princ. l. potior in
princip. ff. qui potiores in pig. habe.
l. distractis cum sequentibus, C. de
pignoribus l. 5. & 17. tit. 20. lib. 3. fori
357 regal. l. 27. & 29. tit. 13. p. 5. † de qua
reg. videatur Dueñas in reg. 198. Ca-
telia. Cota in memorab. verbo credi-
tor 7. Cepol. cautela 122. & 124. &
Negulan. de pignor. 2. memb. 5. par-
tis principalis, Hug. Donel. in tit. qui
potiores habeantur, Balb. in tractatu
de pignor. c. 19. Ludoui. in decis. Pe-
rusina 45. nu. 7. Cephal. conf. 86. n. 6.
lib. 1. Matienç. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Re-
cop. glos. 5. n. 3. Gom. de Leō in cen-
suria cap. 85. & 86. Rebuf. ad Regias
conf. Galli 2. tom. tit. de constitutio.
reddituū glos. 8. fol. 400. quæ regula
est vera in agendo, quā in excipie-
358 do & replicando, † l. creditor qui
prior la 2. in princ. ff. qui poti. in pig.
habe. vt notar Ripa vbi supra nu. 18.
ampliacione 13. Negulan. à Fand. vbi

supra n. 2. ampliacione 2. l. 27. tit. 13.
par. 5. Et ad hoc vt hypotheca tacita
anterior præferatur expressæ poste-
riori, est aduertendum, quod dicta
tacita hypotheca contineatur in pu-
blico instrumento, & non sufficit,
quod testium probatione cōster, † l.
scripturas, C. qui potiores in pig. ha-
be. cum materia l. 13. tit. 13. p. 5. vbi
Greg. Lop. ex quo deducitur, vtrum
hæc limitatio ad dotē possit adapta-
ri, addeō vt dos testibus probata noti-
præferatur creditoribus posteriori-
bus expressam hypothecam ha-
bentibus, de qua constar per publi-
cum instrumentum? Sed licet eadē
ratio videatur militare, tamē veritas
est in contrariū, & sic quod licet dos
probetur testibus, præferatur credi-
toribus posterioribus habentibus hy-
pothecam expressam per publicum
instrumentum, † secundum Parla-
dorum lib. 2. de rebus quotidianis,
c. vlt. §. p. 12. nu. 62. qui ita practi-
cati affirmat, pro cuius opinione
faciunt in superioribus relata in nu.
269. cum sequentibus; vsque ad nu.
290. tex. expressus à nemine ponde-
ratus in l. 1. §. vt plenius, C. de rei vxor
act. ibi: *Et nemo putet*, & tradit latè
Lata de anniversariis lib. 1. cap. 23.
à num. 19 quem videas super dicta
l. scripturas. Et adeo vera est illa
regula, qui prior est tempore, quod
prima hypotheca generalis, præ-
fertur etiam secundæ hypothecæ
speciali, † l. 2. ff. qui potiores in pig.
habe. l. si generaliter, C. eod. tit. tenet
Ripa in dicta l. privilegia, ff. de pri-
uileg. credit. numer. 7. ampliatio-
ne 5. & Ioan. Guier. in allegatio. 5.
I 2 &

Tractatus de priuilegiis

& licet mulieri competat tacita hypotheca pro bonis paraphernalibus, & post matrimonium quaesitis, per
 362 l. fin. §. si autem, C. de pact. conuenient. ubi Doctores l. 17. tit. 11. p. 4. ubi glossa tamen in dictis bonis paraphernalibus, & aduentitijs, & post matrimonium quaesitis, non habebit priuilegium praelationis contra alios creditores, nec contra filios alterius matrimonij circa matris dotem,
 363 t quod tenet Gomez de Lebn in sua centuria in cap. 94. Anto. Gom. in l. 50. Tauri nu. 40. Azcued. in l. 3. tit. 9. lib. 5. Recopil. num. 23. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. part. cap. 46. pro qua opinione est text. in l. 17. tit. 11. part. 4. ubi glossa. Nec omittendum, quod mulier pro sua dote habens hypothecam expressam praefertur creditoribus anterioribus, tacitam hypothecam habentibus, t l. asiduis, C. qui potiores in pig. habe. ubi glossa verbo, licet, & ibi scribentes, & Ias. in §. fuerat instit. de action. num. 71. & 72. & ibi Angel. & Ioan. Faber. Ex quibus venit resoluendum, quod licet duabus dotibus concurrentibus praefertur prima, & filij primi matrimonij potiora iura habent nisi in bonis, quae manifeste apparent ex secunda dote,
 385 t per text. in authent. ut ex actio instat. dotis, §. his igitur, & in authent. si quid ex rebus, C. qui potiores in pigno. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. ubi glossa verbo, *La dote*, hoc debet intelligi, etiamsi prima dos tantum habeat tacitam hypothecam, & secunda dos
 366 habeat hypothecam expressam, t quod traditur in additione ad Bald. Nouel.

in tract. de dote. 10. par. in princ. fol. 205. col. 3. in vol. 6. tracta. De dotis, & utrum priuilegiu praelationis transferat ad heredes mulieris pro dote, & utrum ad suos vel extraneos, & quid in hypotheca non priuilegiata, t vi
 367 de. l. 1. C. de priuileg. dotis, ubi glossa Bar. Bald. & Doctores, & in l. etiam ff. soluto matrim. & Bart. in l. ff. eodem & utrum priuilegiu hypothecae ratione dotis transferat ad creditores, vel ad cessionarios, t vide Bal. in d. l. 1. C. de priuileg. dotis, & iura & Doctores, quos refert Greg. Lop. in l. 33. tit. 13. p. 5. in glossa verbo, *A sus hijos*, & quae dicuntur bona paraphernalia traditur in d. l. 17. tit. 11. p. 4. & ibi Greg. Lop. t & cum de hypotheca expressa mentionem fecerimus, est memoria mandandum, quod per obligationem omnium bonorum inducitur expressa hypotheca, l. fin. C. quae res pig. oblig. post l. 30. & 33. tit. 13. par. 5. in princ. ubi glossa tradit Rebus. ad Regias constit. Galli. 2. tom. tit. de constitut. reddituum glossa. 14. num. 3. t
 370

IN Fisco tamen magna erat glossa
 371 farum & Doctorum controuersia, utrum habentibus tacitas hypothecas anteriores praefertur? Et non praefertur erat communis opinio, ut resoluit Co. uar. lib. 1. variarum c. 16. n. 2. ad fin. qui transit cum illa communi, & eam refert Greg. Lop. in l. 33. tit. 13. p. 5. in glossa verbo, *Obligado por palabras*. Sed stante hodie d. l. 33. in prin. veritas est in contrarium, cum ex d. l. aperte probetur, quod fiscus praefertur omnibus creditoribus habentibus tacitas hypothecas anteriores sicut dos, t & ita
 372 net Greg. Lop. in d. glossa verbo, *Obligado*,

gado, & Ioan. Gutier. in pract. questionibus lib. 3. quæst. 99. n. 17. & Fisco competit tacita hypotheca pro rebus & debitis fiscalibus contra debitores, & quoslibet eorū, & contra possessores eorum bonorum pro socio, vel proindiuiso, † l. aufertur, §. fisco, ff. de iure fisci. l. si quis post hac vbi glos. verbo habuit, C. de bonis proscriptorum, vbi Salic. & DD. l. 25. tit. 13. p. 5. & Auend. de exequen. mand. reg. 2. p. c. 1. n. 18. & in 1. p. c. 7. n. 14. Auiles in cc. pratorum, c. 2. glos. verbo, *Camara*, n. 5. in fin. *Ægid.* Bos. in pract. tit. de fisco n. 32. l. cū possessor, vbi glos. 1. in fin. ff. de censibus, Bald. in l. 1. C. de hered. & act. vend. n. 7. vbi Doctores.

ET cū de priuilegiōrū explicatione agamus, erit nō silentio digna illa quæstio, utrū bona clericorū gaudeant priuilegijs clericorū tā quoad exemptiones, quā quoad priuilegiū fori? † Et quia hæc est cōtrouersia quæstio inter Doctores, pro resolutione habeatur, quod bona clericorum etiam patrimonialia, tam acquisita quā acquirenda gaudent priuilegijs clericorum, tradit Cachezan. in decis. Pedemont. 68. n. 2. Pet. Antibol. de muneribus, §. 4. num. 41. in 10. tom. tract. Doctorum per tex. in c. ex literis, vbi glossa verbo, hoc priuilegio de pignor. & est text. in cap. similiter 16. quæst. 1. glos. verbo facultatibus in cap. fin. de vita & honest. cleric. tenent Abb. & Felin. in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de cōstit. num. 7. Lucas de Pen. in l. 2. in princip. versicul. Hic faciunt, C. de nauibus noa excusan. lib. 11. Ol-

drald. cōf. 54. Quæstada in c. 4. diuersarum quæst. n. 3. cum seqq. Greg. Lop. in l. 51. tit. 6. p. 1. glos. verbo, *Pechar*, & cōcuius Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 54. tit. 6. par. 1. glos. 2. à n. 5. cum sequentib. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinam. col. 113. ve fisco. Clericus, Azeued. ni l. 11. tit. 2. lib. 1. Recopilat. per tex. ibi, refert plura Bobadilla in politica tom. 1. lib. 2. cap. 18. à nu. 259. Quod limita eo modo, quod bona patrimonialia gaudebunt clericorum priuilegijs in casibus tantum à iure expressis, † Deci. in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. num. 18. Oldrald. in cōf. 17. num. 2. Covar. lib. 1. variarum, cap. 4. num. 2. Echer. in decis. Pedem. 30. nu. 23. congerit plurima iura & Doctores Bobadilla vbi supra nu. 260. qui in nu. 261. tenet, quod bona patrimonialia mobilia clericorum sequuntur eorum personam, eorumque priuilegijs consequenter fruuntur, † quod tenet Tiber. Decian. vbi supra 1. tom. lib. 4. cap. 11. num. 3. & Oldrald. vbi supra, per tex. in l. si captiuus, §. expulsi, ff. de captiuis & post limin. reuerf. Sed indistinctè gaudet clerico rū immunitate & priuilegio bona eorū, ad cuius titulū ordinati † sunt, secundū Dec. in d. c. Ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. n. 65. & 176.

SED Cum, vt iā in superioribus diximus in 3. p. n. 3. de gabel clericū nō posse Regia bona, nec gabellas Regias cōducere tāquā principalē, nec tāquā fideiussorē, quid erit dispendium, si fraudulenter clericus, simulans se laicum, Regia tributa,

Tractatus de priuilegiis

& gabellas conduxerit, Vtrum perdat iuum fori priuilegium, & à iudice laico possit conueniri? In qua quæst. est text. in l. 118. styli, & l. 15. tit. 6. par. 1. disponens, quòd perdit clericus fori priuilegium, & coram seculari

377 lari iudice potest conueniri. † Circa cuius legis styli interpretationem an loquatur, & veniat intelligenda in clerico coniugato, an in presbytero, ne aliena repetā, videas Castell. in l. 66. Taur. verb. *Desarraigar, &c.* versic. propter quod videtur, & Baccam de inope debitore c. 17. nu. 15. Mench. lib. 1. de success. creat. §. 10. n. 648. vers. quo casu fol. 130. Mexia de pane cōclusion. §. n. 24. pag. 78. Lafarte de gabellis c. 18. n. 7. & Bobadilla in Politica tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 126. ex quorum Doctorum opinione resolutum videtur, dictam legem styli intelligendam tam in clerico coniugato, quam in sacerdote, cum casus obuenerit, licet Castellus vbi supra eam tantum in clerico coniugato intelligat. †

378
Quæst. 78. HORREVM Præterea publicum habet priuilegium tacite hypothecæ in bonis debitoris, iuxta opinionem Rip. in tractatu de peste tit. de remedijs ad conseruandā vbert. n. 33. cum seqq. quæ sequitur Mexia de pane conclus. 7. n. 14. & Bobadil. 379 vbi sup. tom. 2. lib. 3. c. 3. nu. 5. † qui alia congerunt & recensent priuilegia horrei publici.

Quæst. 79. SED inter hypothecæ priuilegia illud potissimum est, quòd licet creditor nō possit propria auctoritate occupare bona debitoris absq; iudicis auctoritate, & testium interuentione, &

descriptione † per l. 5. tit. 8. p. 5. l. 11. tit. 13. d. p. 5. tamē si vacatia & delicta sūt, ne perdantur, potest creditor propria auctoritate apprehendere, & ea retinere pro sui iuris cōseruatione, † & glos. in l. fin. C. vnde vi, tenet Alex. in l. 1. C. de repud. hæred. quæ sequitur Syluanus conf. 3. n. 88. vol. 1. Bursat. conf. 8. n. 15. vol. 1.

Et ne reipublicæ priuilegia ommissa faciamus, est magna glosarū & Doctorū controuersia, vtrū bona reipublicæ & bona fiscalia equiparentur in priuilegijs. † Et Ioan. de Plar. in rub. C. de fund. patrim. lib. 11. & in l. 1. C. de questoribus & magistr. offi. lib. 12. & glos. 2. C. de vend. reb. ciuitatis lib. 11. & glo. fin. in l. 2. C. de iure reipublicæ lib. 11. tenent, quòd res publica pro reb⁹ suis habet actionem priuilegiatam. Sed contrariam opinionem, & sic quòd bona reipublicæ, & bona fiscalia differunt in priuilegio, tenet Budeus in l. 1. ff. de de offic. questoris pag. 298. & quòd non gaudeant priuilegijs fisci bona reipublicæ, tenet Ioan. de Plat. in l. 2. C. de debit. ciuita. lib. 11. nu. 2. & Greg. Lop. in l. 10. tit. 19. p. 6. glo. verbo, *Reyes*, l. simile, ff. admunicipal. l. fin. C. de muregulis lib. 12. Sed pro solutione est distinguendū, quòd regulariter bona ciuitatis & reipublicæ nō habent priuilegiū bonorū fiscalium nisi in casib⁹ à iure expressis, † de quo est 383 tex. in d. l. simile priuilegiū in fin. vbi bona glos. ff. admuni. l. Antiochē. ff. de priuileg. credi. d. l. 2. C. de iure rei publ. lib. 11. In multis tamē casib⁹ bona reipublicæ, & bona fiscalia equiparantur in priuilegijs, † ita Luc. de Pen. 384 in

Quæst. 80.

382

383

384

in l. contra publicam, C. de re milit.
lib. 12. col. 5. vers. item quia. Ioan. de
Platea in rubr. C. de iure fisc. lib. 10.
n. 6. Euerard. in locis legalibus loco
de fisco ad reipublicam, in cuius fa-
uorem ait Bobadilla vbi supra 2.
tomo lib. 3. cap. 3. n. 50. ad medium,
quod pro debito reipublicæ poterit
nobilis incarcerari, allegans Bonifa-
cium in Peregrinaverbo furtum fol.
219. col. 4. in vers. officialis, & Ama-
deum de syndicato nu. 162. qui ni-
hil dicunt, ↑ licet ipse affirmet, pro
huiusmodi debitis horrei publi-
ci, & ciuitatis nobiles incarcerari
posse, & cōpellendos ad præstandū
fideiussorem *de saneamiento*, & ita
per executoriā decisum in Pintiana
336 Cancellaria, ↑ quod mihi perquā-
dum videtur per supradicta, cum
de hoc priuilegiū nil in iure repetia-
tur fauore reipublicæ, & contradicit
l. simile priuilegiū, ff. ad municipal.
Nec in hoc, nec in fisco verū est, cū
nobilis pro debito fiscali incarcerari
non possit, nisi tantum in casu legis
4. tit. 2. lib. 6. Recop. vt in meo tract.
de gabella resoluī in 4. part. §. 1. à n.
387 34. ↑ Et de fiscipriuilegijs multa tra-
dunt Doctores in tit. de priuileg. fisc.
& Ægid. Bosl. in pract. tit. de fisco,
Francisc. Lucan. in tract. de fisco &
eius priuileg. & Anton. Peregrin.
388 in tract. de priuileg. fisci. ↑

44. §. 8. 1. NEC Extra rem videtur, vtrum
in confiscatione bonorū veniant bo-
na futura in fauorem fisci. In qua
quæstione resoluē, quod bona fu-
tura non veniunt, nec comprehen-
duntur in confiscatione bonorum,
389 ↑ per l. si mandauero tibi, §. is cuius

bona, ff. mandati, l. eius qui, §. 1.
ff. de testam. l. si deportati, ff. de le-
gar. 3. c. felicit, §. verum de pœnis
lib. 6. gloss. in l. non ad ea, ff. de con-
dit. & demonstrat. tenet Roman. cōf.
242. num. 2. Ias. in l. fin. nu. 11. ff. si
cert. pet. & in l. si victum nu. 5. ff. de
re iudic. latius Alex. cōf. 23. vol. 1.
num. 2. cum sequentibus, Bald. in
l. ex facto, ff. de vulgari, §. fin. Alex.
Ias. & Decius in l. 3. §. illud, ff. quod
quisq; iur. Pau. in l. quod traditum,
ff. de condit. & demonstrat. & ipse
in cōf. 56. num. 3. vol. 1. Bart. & ibi
additio in l. certa forma, C. de iure
fisci lib. 10. tenet Ægid. Bosl. in pra-
ctica tit. de bonorum publicatione,
nu. 8. in fin. Iul. Clar. alios allegans
in practica, §. fin. quæst. 78. num. 24.
Azeued. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. n.
7. quod habet locum, licet aliqua ad
sit hereditas, non tamē acceptata fue-
rit per condemnatum tempore sen-
tentix, ↑ secundum Dec. in cōf. 415. 390
nu. 66. & in d. l. 3. §. illud, ff. quod
quisque iur. dicit communem Nel-
lus à Sancto Geminiano in tract. bā-
nitorum i. p. 2. tempore quæst. 30.

SENEX. Etiam postquā re-
ductus est ad annos pueriles, hoc est
80. annos, habet priuilegium restitu-
tionis in integrum ranquam minor,
↑ doctrina est Soc. in l. 1. ff. de verb.
obligat. per text. in l. 1. §. nam cum
inter, ff. de minoribus, habetque se-
nex priuilegium, quod postquam
reductus est ad dictos annos pueri-
les, venit puniendus mitiori pœna
quam adolescens, ↑ l. 2. ff. de remf. 392
no moto, & plurima senectutis pri-
uilegia sunt videnda per l. fin. ff. de

Tractatus de priuilegiis

fide instrument. vbi Doctores, & la. in l. cum quid ff. si cert. petat. à numer. 11. cum sequentibus, & in 2. lectura eiusdem legis à num. 36. cum pluribus sequens Auilel. in ca. pratorum cap. 13. glos. verbo, *Vno de los Regidores*. Et Baeza de inope debitore cap. 7 per totum l. 7. ut 15. part. 7. vbi glos. verbo, *Mas anciano*. l. ciuitatibus, ff. de leg. 1. Gomez. in regul. cancellariae ut. de infimis re

323 sig. quæst. 7. †

Quest. 33. P I A E Causæ quamplurima priuilegia cõgessit Mascard. de probatio. volum. 3. conclusionem 1171. cū sequentibus, quem de his videre poteris, † & Azueu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. recopil. num. 102. Si autem aliqua lex vel priuilegium inueniatur requirens aliquam qualitatem ad eius beneficium consequendum, agens prædictæ legis, vel priuilegij beneficio, eā probare debet. † ita Hippolyt. in Rubr. de probatio. num. 436. in fin. Alexand. conf. 77. num. 5. lib. 7. Gozadin. conf. 35. nu. 16. Pet. Pau. Paris. consil. 17. nu. 26. lib. 1. Socin. Iun. conf. 40. num. 30. lib. 2. Grat. resp. 43. num. 4. lib. 2. Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1. §. 8. glos. 7. nu. 1. Euerard. in locis legalibus loco 27. num. 7. qualitas namq; excludens, vel admittens aliquem, debet 326 interuenire in tempore actus, † l. 1. §. aduersus, ff. nequid in loco publico, tenet Auend. de exequend. manda. reg. 2. part. cap. 12 num. 13. Mexia ad legem Toleti 2. fundamento 4. part. num. 16. quem refert Bobadilla vbi supra 2 tom. lib. 3. c. 4. n. 39.

134 IN Rege præterea, & republi-

ca, hoc reperitur priuilegium, quod poterunt pro suis debitis agere contra socios conductoris rerum ciuitatis vel Regis, sicut cõtra ipsum conductore obligatum, ita Azueu. in l. 2. tit. 9 lib. 5. Recopil. n. 20. alios referens, & etiã socij inter se hoc habet priuilegiũ, quod ad inuicem dicuntur habere mandatũ, & poterunt agere contra debitores sine cessione principalis conductoris, † secundũ ipsum 328 Azueu. vbi supra, n. 21. & in l. 1. tit. 16. lib. 5. Recop. n. 6. Paul. in l. si vnus in princ. ff. de pact. n. fin. & traditur in vol. 4. com. opinionũ in nouispag. 46. conclus. 143. cum seqq.

DEINDE dubitari solet, utrũ quæ cap. 9. do nobilis, mulier, vel alij, qui pro debito incarcerari non possunt, debeant aliquod debitum alteri nobili, mulieri, vel simile priuilegium haberi, vtatur dicto priuilegio & prærogatiua, ne pro debito incarceretur? In qua quæst. pro vtraq; parte optime disputat Azueu. in l. 10. tit. 3. lib. 5. 329 Recopil. nu. 10. cum sequentibus resoluens, quod nobilis, mulier, & simile priuilegium habens, gaudeat dicto priuilegio & prærogatiua, & non possit pro tali debito incarcerari, quem legas, ne eius dicta transcribere videar. Estque tanta nobilitũ dignitas, quod si aliquo priuilegio, vel constitutione prouideatur, quod certa quotãnis detur eleemosyna loco gratiæ, & vicinis alicuius ciuitatis, & religiosis distribuatur, semper nobiles & moniales præferuntur in eleemosyniis faciendis, † secundũ Ripã 400 in tract. de peste tit. de remedijs præseruatiuis c. 2. a n. 158. cum seqq. & per

per ea, quę tradit Otor. in tract. de nobilit. c. vltim. §. partis principalis, vbi multos casus recenset, in quibus nobiles privilegiantur, & preferuntur plebeis. † Et inde est, quod illi qui aliquo tēpore ad maiora officia, honores, & dignitates fuerūt nominati, & illa exercuere, habent tale privilegium, quod ad minora officia, honores, & dignitates inuiri eligi non possunt, † per text. in l. maioribus vbi not. Ioan. de Platea & scribētes, C. quemadmodum ciuilia munera indicuntur lib. 10.

Quest. 86. SED Cū quotidie viderim in dotibus repetēdis & exigēdis mulieres eligere meliora bona mariti, hęsitauit, inquirens, quo iure hæc practica sustineri posset. Et nullum potui iuridicū fundamentum inuenire, nisi quod dos debet solui, & restitui de bonis medioeribus arbitrio iudicis taxandis, & non de melioribus, etiā si obligatio fuerit ad libitū creditoris, † ita tenet Bal. in auth. hoc si debitor n. 1. C. de solutio. Bar. in l. si ex falsis, C. de transact. n. 11. Alex. conf. 125. col. fin. vol. 1. l. 1. in l. si duobus, §. sed etsi quis, C. cōmuni. de legat. n. 5. & Boer. in decif. 46. quod tenet Cauat. alios DD. referens in tract. de tutore & curat. n. 250. pag. 144. & facit glos. verbo, *El mejor*, in l. 13. tit. 9. part. 6. quod limita secundum supradictos Doctores, nisi quando tantum ad sunt duę res, nam tunc mulier pro sua dote poterit meliorem eligere, ne de minori vel deteriori soluatur. † Et Matth. Afflictis in decif. 42. aliam affert limitationem, quod mulier pro solutione sue dotis pote-

rit petere sibi assignari terras suis vicinas & coherentes, idemque erit in castris & domibus, † ex opinione Luc. de Pēna in l. quicumque, C. de omni agro deserto lib. 11. per text. ibi, & l. 2. C. de metall. lib. 12. & hoc non ratione dotis, vel electionis, quando quidem in diuisione facienda de domo communi socius, qui habet domum contiguam, poterit eligere partem, quę suę domui cohereret, † vt tradit ipse Matth. de Afflictis. dict. decif. 42. num. 1. & 2. ex opinione Angel. de Periglis in l. nō amplius, §. cum bonorum, ff. de leg. 1. & ex opinione Luc. de Pen. vbi supra, & ex iuribus superi^{or} relatis. Sed si expressē electio fuerit mulieri concessa in instrumento, de tali eligere posse rem meliorem putauit ratione partiū conuentionis, & ad hoc pondero text. à nemine ponderatū in l. 1. C. de fundo dotali, ibi: *Et conuenisset, vt electio mulieri seruetur.* Et etiā limitatur, quādo mulier pro sua hypotheca in instrumento garantigio contenta executionem petit contra aliquam rem, quia tunc poterit eligere meliorem ex hypothecatis, vt quilibet alius creditor ad sibi satisfaciendum de debito: † & hoc casu executione facta super aliqua re à muliere electa, de qua possit satisfieri, non poterit variare, aliam eligendo, vt refert iudicatum Matth. de Afflictis in decif. 46. nu. 5. & fin. † Et vltra casus, in quibus non admittitur compensatio, de quibus in l. in ea, C. de compensatio. & in l. 26. & 27. tit. 14. p. 5. & vtrobiq; scribentes, † habet mulier privilegiū pro

part. 1. tradit plurima Azevedo in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopilat. à num. 9. cū sequentibus. Deinde cōcordi animo ab omnibus accipitur, quòd funeris impensa omnibus debitis, & creditoribus præfertur, † l. penultima. ff. de religioſ. & sumpti. fun. l. fin. § an computatione. C. de iure deliber. d. l. 12. tit. 3. part. 1. ad medium, l. 30. & 33 tit. 13. parti. 5. tenet Anto. Gom. & ſcribentes in l. 30. Tauri, latè Ioann. Garr. Gallacus de expenſis, & melioratio. cap. 8. à num. 18. cum ſequentibus, Ioan. Gutierr. in l. nemo poteſt, ff. de legat. 1. à nu. 95. cum pluribus ſequentibus, Humada in ſcholijs ad Greg. Lop. in l. 12. tit. 3. parti. 5. gloſ. 8. num. 7. ipſe Ioan. Gutier. in practi. quaſtio. lib. 2. q. 72. Marient. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. gloſ. 3. Angul. de melioratio. in l. 13. gloſ. 3. à num. 16: vſque ad 21. qui omnes contra Bald. Fanum, & alios ab eis relatos intrepide tenent, quòd impēſa funeris præfertur non ſolum tacitis hypothecis, 419 ſed etiam expreſſis: † quod etiam tenet Anto. Gom. in d. l. 30. Tauri. Gregor. Lop. in l. 2. tit. 11. part. 6. in gloſ. verbo, *Las deſpenſas*, & in d. l. 13. tit. 3. part. 1. in verbo, *Deudas*, & in l. 30. tit. 13. part. 5. in verbo, *Que otro deudo*. Quos etiam refert, & ſequitur Azeved. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. nu. 9. & Per. Surdus in deciſ. 55. Manuana, qui omnes ſupra relati Doctores tradunt in dictis locis, quòd impenſa funeris præfertur etiam mulie 420 ri pro debito dotis, † de quo eſt text. expreſſus in l. 9. tit. 3. parti. 5. vbi Gregor. Lop. in gloſ. verbo, *Dotē*.

Quæſt. 90. HOSPITATORQUE, qui

hospitando, & procurādo alicui hoſpiti, & in infirmitate, & ſepultura ali quid expendit, habet tale priuilegiū, quod poteſt retinere bona hoſpitis emortui, donec expēſe pro morbo. & ſepultura ſibi perſoluantur: † ita 411 tenet Ioan. Garcia Gallego de expēſis, & melioratio. vbi ſupra, nu. 26. & Azevedo in d. l. 13. tit. 6. lib. 5. nu. 15. qui plures referunt Doctores.

SED ſi in aliquo priuilegio cō- 412 Quæſt. 91
tineatur, quòd mortuo primo, cui conceſſum fuit, ſuccedat conſanguineus proximior, qui moribus, & nobilitate ceteros antecellat, præſtanti-
tiorq; ſit, quid erit dicendum, ſi duo in eodē conſanguinitatis gradu ma-
culus & ſcæmina inueniantur? † Et 413
in primis, quòd maculus ſuccedat, faciunt fundamenta ſequētia: quòd prædicta clauſula videtur in ma-
culo, & non in ſcæmina intelligen-
da, argument. l. quisquis. C. ad leg. Iuli. maieſt. l. 1. §. 1. verſicul. ſi mihi filius. ff. de ventre in poſſeſ. mit-
tend. Archidiach. in cap. ſiquis ſua-
dente 17. q. 1. vbi ait, in contractibus
appellatione filiorum non veniſſe fi-
lias. † Idem Anchar. conſil. 341. l. 6. 414
quia in prædicto caſu maculus vi-
deatur aperte nominatus ad dictam ſucceſſionē, quandoquidem ſcæmina non ſuccedat niſi per interpreta-
tionem maculis non exiſtentibus, † 415
Curt. Iuni. conſil. 181. nu. 2. Er quan-
do concurrunt aperte nominatus, &
per interpretationem, & declara-
tionem extenſiuam, præfertur a-
perte nominatus: † ita Carol. Ruin. 416
conſil. 143. volum. 2. num. 4. Sed è cō-
tra, quòd ſuccedat ſcæmina, vide-
tur

Tractatus de priuilegiis

tur probatum. Cum illa verba priuilegij, Succedat proximior & nobilior, & qui moribus & virtute antecedit, licet sint masculini generis, cōprehendunt tam fœminas quàm masculos fauore fœminarum: quia sunt verba adiectiua, & nō substantiua, quo casu nō per interpretationem, sed mera significatione comprehendunt fœminas, tanquam masculos, † text. in l. 1. ff. de verborum significatione, vbi Bart. & Pau. & Cardin. in Clementin. 1. de electione numer. 7. & 8. quia affirmans fœmina, se esse nobilem & virtute præstantiorem, & proximiorē, & quod nullus eam antecedit, habet suam intentionem fundatam, si contrarium non probetur per aduersarium, † argumentum l. cum de lege, ff. de probatio. vbi scribentes, & Bart. in l. conficiuntur, §. codicilli num. penult. ff. de iure codicillorū, Cumanus, quem refert Alex. in l. is potest, ff. de acquir. hæredit. col. 4. vers. Sed circa prædicta. Sed quod ambo masculus & fœmina succedat simul in dicto priuilegio, eiusque exemptione potiantur, faciūt tālia fundamenta. Primò, quod licet dicta verba priuilegij sint de numero singulari, comprehendunt plures, & omnes, qui in pari gradu proximi
 426
 427
 428
 talis inueniuntur, † text. in l. cum inter plures, C. de fideicōmiss. liberta. l. si quis ita, ff. de testam. tutel. Specular. tit. de procuratore, §. ratione autem formæ, versic. Quid si constitutus, Bart. in l. 1. §. sed si incertum in fine, ff. de vent. in posses. mit. Ias. in l. qui filiabus, §. 1. ff. de leg. 1.

n. 4. cum seqq. Item quia ambo nobilis & virtuosus pariter præsumptio nē se habent, † c. dudū de præsump. 429 c. 1. de scrutinio, vbi glos. l. cū pater, §. rogo, ff. de leg. 2. Hippol. in l. 1. n. 67. C. de sicarijs. Itē quia illa verba, *Consanguineus proximior*, tam comprehendunt masculum, quàm fœminam, Bald. conf. §. vol. 4. Dec. in l. 2. ff. de regul. iuris, & in conf. 527. n. 3. & 5. quod procedit etiam in materia restringibili, & in statuto, secundum Salicet. in l. 2. C. de noxalibus colum. penultim. versic. Secundo infero, Dec. dicto conf. 527. nu. 7. Sed quod neuter succedat in dicto priuilegio & exemptione, non probata in vno illa qualitate virtutis & proximitatis, facit primò, quia videtur, quod intentio & voluntas concedentis fuit, quod virtuosus & proximior succedat, & nō quilibet non habens dictam qualitatem: igitur non probata in vno dicta qualitas, neuter succedet, textus ad hoc in l. eum qui nouissimus, ff. ad Trebellianum, vbi probatur, quod relicta parte hæreditatis filij vltimi morientis, si duo simul moriuntur, nec quis sit vltimus probatur, deficit relictum, † facit textus in l. si ita fuerit, ff. de reb. dubi. vbi legato relicto consanguineo primo in capitolium ascendente, si duo simul capitolium ascendunt, nec constat, quis fuit primus, deficit relictum. Item ex doctrina Bartol. in l. hoc articulo numer. 8. ff. de hæred. instituend. vbi tenet, quod si in dispositione contineatur, quod quantitatem
 430
 431
 432

&c.

& premium recipiat, qui prior tale fecerit, si duo simul faciunt, nec quis
 432 sit prior apparet, nullus accipiet: ita Felin. qui plures refert in cap. capitulum Sanctę Ctuicis de rescript. n. 17.
 Item, quia licet quilibet virtuosus, & bonus pręsumatur, non pręsumitur illa qualitas maioris virtutis, & proximitatis in privilegio requisita: ita Alciatus, qui alios refert in reg. 3. pręsumpt. 1. num. 9. ex quo videtur neutrum admittendum: quid disponendum in hanc tam ambigua questione? Mihi semper tali compositione digna visa fuit, quod cū ambo æquali gradu proximitatis atq; virtutis inveniuntur, atq; æqualiter succedat in privilegio atq; immunitate: tunc ne detur occasio, quod alius minus virtuosus, & in quo minor concurrat cōsanguinitatis gradus, succedat. Ita dixit Raphael, quem refert & sequitur Alexan. in l. qui filiabus. §. 1. ff. de leg. 1. num. 3. Vel in hoc casu cū hoc ius succedendi sit individuum, in pari gradu sit locus gratificationi: ita Fulgos. in d. l. qui filiabus. §. 1. nu. 2. qui refert Cin. & Alex. idem tenentes, & expresse tenet Bald. in l. cum inter veteres. C. de fideicommiss. libert. alios allegans. Ex dictis tamen alia maior difficultas resultat, quæ examine digna videtur, utrum coquod in prædicto casu, & questione unus se digniorem, & proximiorē prober, & ob id in privilegium, & exemptionem, vel in aliquam dignitatem succedat, si illa qualitas virtutis, & proximitatis cessauerit, cesset prædicta successio, dignitas, vel privilegium? In qua questione pro

parte negatiua faciunt fundamenta sequentia. Primò, quia qui semel fuit admissus tanquam bonus, & dignus, non poterit postea reprobari, t. cap. 436 si quis testibus 4. q. 3. l. si quis testibus, C. de testibus. l. si vxor. §. fin. ff. de adulter. l. quod si nolit. §. infectū. ff. de ædilit. edict. C. sicut Christus 1. q. 1. late Gratian. in reg. 95. & Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 1. cap. 16. à num. 22. cum sequentibus. Item per regulam, quod semel placuit: & quia non admittitur variatio: argum. l. sicut. C. de actio. & obligatio. Itē per ea, quæ tradit Ioan. Andr. in rubr. de præbendis in additionibus ad Speculatorem, quod si alicui tanquam bono, vel scholari, tanquam sapienti, datum est feudum à domino, vel præbenda, ei non tollitur, licet dicta qualitas postea cessauerit, & deficiat, t. rex. in §. semel instituit, qui manum. non pos. l. si proponas. §. si hæreditatem. ff. de inofficioso testam. Item facit text. in l. si quis hæredem. C. de institut. & substitut. vbi notat gloss. & Doctores, quod sufficit semel conditionem ad impletam fuisse. t. l. boues. §. hoc se mone. ff. de verbor. signific. per quæ iura dicit Bald. in l. precibus. C. de impub. & alijs num. 6. quod in conditionibus tantum attendimus existentie principium, nec curamus de successio. t. Item facit l. si cognatis, ff. de rebus dubijs, vbi relicto legato alicui consanguineo, sufficit, quod sit consanguineus tempore mortis, t. 441 & tex. in l. substitutione. ff. de vulgari. l. ex facto. §. Iulianus. ff. codē tit. vbi probatur, quod nō de iure dispositio,

Tractatus de priuilegiis

sitio, etiam si postea deficiat qualitas,
 ob quam aliquis fuit institutus, vel
 441 vocatus, et qualitas namque excludens,
 vel admittens aliquem, debet inter-
 443 uenire in tempore actus, et l. 2. §. ad-
 uersus. ff. nequid in loco public. te-
 net Agendan. de exequend. mand.
 reg. 2. p. cap. 12. num. 13 Mexia ad le-
 gem Toleti, quod item refert Bobadilla
 ubi supra. 2. tom. lib. 3. cap. 4. nu. 39.
 facit etiam l. Mella. ff. de aliment. &
 ciba. legat. l. ex facto. §. si quis autem
 ff. ad Trebellian. & d. l. in substitu-
 tione. ff. de vulgar. ubi sufficit cōcur-
 risse requisitam qualitatem in tem-
 pore, quo verbum importat, licet
 444 postea deficiat, et siue apponatur qua-
 litas cum verbo dispositiuo, sicut in
 d. l. Mella, siue cum verbo executi-
 uo, sicut in d. §. si quis autem, siue cū
 alio separato verbo, sicut in d. l. in
 substitutione, tradit late Tiraquel. in
 l. si vnquam. C. de reuocand. donat.
 glof. verbo suscepit liberos num.
 151. cum pluribus sequentibus, quod
 sufficit adfuisse semel conditionem,
 445 licet non permaneat. et Item, quia li-
 cet cessauerit ratio, vel causa virtu-
 tis, non cessat spes recuperandi dictā
 virtutem, & ideo non cessat effectus,
 446 nec dispositio, et Abb. in cap. Abba-
 te num. 17. de verborum signific. De-
 cius in cap. cum cessante de appella-
 tion. num. 6. Sylua Nupti. pag. 98. n.
 108. Item modicus animi defectus
 non facit quem imprudentem vide-
 447 ri, et Bart. in tract. de testibus nu. 84.

Sed pro cōtraria parte affirmatiua
 faciunt iura, & fundamenta sequen-
 tia. Primò, quia illa qualitas, ut suc-
 cessurus in dicta exemptione, & dig-

nitate, sit virtute præstantior, & pro-
 ximior est causa dispositionis, qua
 cessante cessat, & finitur priuilegium
 & dispositio, l. cura. §. deficientium
 ff. de muner. & honor. l. his oneri-
 bus. §. penult. ff. de vacatione mu-
 nerum, & est tex. in legato. in l. cum
 pater. §. dulcissimis. ff. de leg. 2. & l.
 Pamphilo in fin. ff. de legat. 3. l. Seio,
 ff. de annu. legat. Item l. si pro parte,
 §. verum. ff. de in rem verso, ubi non
 sufficit, incipere quemquam habere
 virtutem, nisi in ea perseueret. et Item 448
 facit l. tutelae. §. licet. ff. de capitis li-
 minut. ubi cessante consanguinitate,
 quæ fuit causa transferendi tutelam,
 cessat ipsa tutela. et Item, quia omnia 449
 iura disponentia, quod sufficit semel
 impletam fuisse conditionem, intel-
 liguntur quando non adest condi-
 tio, vel dispositio, quæ habet effectū
 & tractum successiuum: et quia tunc 450
 temporis quoties causa, vel conditio
 cessauerit, cessat effectus, ad hoc est
 tex. in l. Titia ff. de annu. legat. l. sti-
 chus. §. Titia. ff. de aliment. & cib. le-
 gat. c. generaliter 16. q. 1. §. qui reipu-
 blicæ insit. de excusatio. tutorum, l.
 si quis ita legauerit. ff. de condition.
 & demonstration. testet Roman. cō-
 sil. 417. n. 5. Angel. consil. 34. num. 9.
 volum. 2. Ripa in l. ex facto. ff. de vul-
 gari nu. 38. Item illa ratio, causa, vel
 qualitas virtutis in succedente signifi-
 cat, & importat tractum successiuū:
 quia ex multis actibus virtutis dici-
 tur aliquis virtuosus, & non ex vno
 actu solo. et Illud verbum virtuo- 451
 sus significat habitum, & vehemen-
 tiam ita Laurentius Valla lib. 7. ele-
 gantiarum cap. 23. & requirit perse-
 uerantiam,

uerantiam, secundū Bart.in l. si quis
 heredem num. 1. C. de institutio. &
 452 substitutio. † Item facit, quia semel
 approbatus, vel sufficiens ad aliquā
 causam, potest, & debet postea repro-
 bari qualitate approbationis deficere.
 453 te, † l. vi gradatim. ff. de munerib. &
 honor. ff. reprobari. l. sed & reproba-
 ri. ff. de excusatio. tutorum. l. Gram-
 maticos. C. de professoribus & me-
 dic. lib. 10. facit prætereā pro hac
 parte doctrina Bald. in l. sed & repro-
 bari in principio. ff. de excusation. tu-
 tor. quod gubernator, qui admisit as-
 sessorem, vel collateralem putans es-
 se sapientem poterit eum, si contra-
 riū appareat, expellere, licet habeat
 ius acquisitum ratione publicæ utili-
 tatis. † Idem tenent Bart. & Ioan. de
 454 Platea in l. 2. C. de profes. & medici.
 lib. 10. & Angel. ibidem, extenden-
 tes ad Doctorem semel approbatū,
 455 quod ex causa possit reprobari: † ita
 Christophorus Porti. in §. in fraudē;
 institut. quibus ex caus. manumit. nō
 licet num. 15. & 16. Abb. in cap. 1.
 de Magistris, & Decius in l. cū quid,
 ff. si cert. petat. num. 57. & in cap. cū
 venerabilis de exceptio. num. 38. de
 quo latē Castillo in politica tomo. 1.
 lib. 1. c. 16. à n. 1. cum seqq. Item fa-
 cit opinio Guiliel. de Cun. quem se-
 quitur Bart. in d. l. cum quid nu. 18.
 quod si aduocato, vel scholari fuit
 prædium datum ob causarum patro-
 cinium, si ignorans postea appareat,
 poterit ei dictū prædium tolli. † Idē
 tenet Ias. Alexan. & Decius in dicta
 l. cum quid num. 57. qui Imolam, &
 alios allegant: & ita pro hac parte fa-
 ciunt prædicta iura, & fundamenta,

quæ fortiora videntur, & sic est re-
 soluendum, quod cessante dicta vir-
 tutis qualitate in supradicta quæstio-
 ne cesset successio, & dispositio, † &
 sic privilegium concessum cum di-
 457 cta qualitate. Quod limitandum vide-
 tur tali modo, quod ad hoc, ut succel-
 sor in dicto privilegio, & dignitate
 ea priuetur, oportet, quod omnino à
 virtute vacauerit, & in eo nullæ vir-
 tutis reliquæ remaneant, & sit ma-
 lus: quia si in eo aliquæ virtutis reli-
 quæ remaneant, & non sit omnino
 malus, non priuabitur à dicta si cef-
 sione, cuius effectus non cessabit, †
 458 tex. in l. 2. ff. rerum amota. l. ex duo-
 bus. ff. de vulgar. per quæ iura ita id
 asserit Bart. in l. 2. §. fin. in fin. ff. de
 donation. Alexan. in l. si cum dotem
 §. si maritus col. 3. versic. vel potest
 responderi. ff. solut. matrim. confir-
 mar. Ias. per plura iura in l. sciendum
 §. fin. num. 8. cum sequentibus. ff. qui
 satisfar. cogan. & hoc est de mente
 Bar. in d. l. 2. ff. de donat. §. fin. in fin.
 Bald. in l. prædium n. 4. C. de fideicō-
 mis Ripa in l. ex facto. ff. de vulg. nu.
 39. ita ipse Bart. in tractat. de testam.
 num. 84. vbi ait, vitium notabile, &
 damnosum requiri ad hoc, ut vnus
 prudens esse desinat. † Et ita sit in
 459 prædicta quæstione resolutio, quod
 duobus concurrentibus in pari gra-
 du succedat qui nobiliorem, & ma-
 iori virtute se prædium probauerit, vi-
 de Azeved. in procmio tituli 2. lib.
 6. nu. 20. & 21. Et quod si ambo equā-
 liter probauerint, succedat ambo de
 æqualitate iuris, † & si ille qui ratio-
 460 ne virtutis obtinuerit, illā deferat, sit
 que omnino malus, & in eo hæc ces-
 sauerit

Tractatus de priuilegijs

fuert penitus qualitas, perdat successione, & eius cesset effectus: si tamen non omnino virtuosus fuerit, & in eo reliquæ primæ virtutis remaneant, non cesset successionis,

461 nec priuilegij effectus.†

C. 29. 10.

R. 29. 92.

SED Cū multoties dubitatum videtur, utrū cæcus utrūque oculo sit à gabellarū & collectarum solutione immunis, & à muneribus liberetur; hanc quæstionem non silentio dignam putavi, ad hoc ut in ea cæcitas omnino extinguatur. Et in primis à muneribus personalibus exempti censentur prædicti cæci,

462 † per text. in l. i. C. qui morbo se excusant lib. 10. l. sextum, s. corporis, ff. de vacat. munerum, vbi DD. & tenet Ioan. de Platea in d. l. 1. & Petr. Antibol. in tract. de muneribus, §. 2. de prima diuisione munerū n. 28. & etiam à gabella & collecta censentur cæci exempti, per text. in c. licet de censibus, vbi Abb. & DD. & Lafart. de decima soluenda c. 19. nu. 95. quod priuilegium intentare, & exigere poterūt coram Ecclesiastico iudice. Et ratio est, quia sunt miserabiles persone,

463 † secundum Petr. Antibolū vbi supra n. 30. & Rebuf. ad Regias. cō. sit. Gallicas tit. de sententijs pronouisionibus art. 3. glof. fin. nu. 12. in tom. 1. & miserabiles persone poterunt laicos coram Ecclesiastico iudice cōuenire, † cap. ex tenore, cap. ex parte de foro compet. vbi DD. tenet Co. uar. in pract. quæst. c. 6. n. 1 qui Palac. Rub. & alios allegat, & tenet per plurimū iura, Rebuf. vbi supra, d. glof. fin. num. 30. Et causæ miserabilium personarum quoad præuentionem cō-

petunt Ecclesiastico iudici, c. 1. & sequentibus. 87. distin. Diuturno tamen morbo fatigati sunt miserabiles persone, † secundum Matth. de Afflict. in decal. 257. n. 1. qui annumerat miserabiles personas. Quam doctrinā in principali quæst. non indistincte veram intelligo, nisi in cæco & miserabili paupere & egente: & non in his cæcis, qui diuitijs pollent, contractionemque habent. Isti enim à muneribus patrimonialibus, & à collectis & gabellis excusationem non habebunt, † ita tradit Petr. Antibol. vbi supra nu. 29. & 30. per text. in l. 466
semper, ff. de iure immunitat. qui ita interpretandum ait text. in d. c. licet de censibus, qui rex. si bene aspicias, ita summatur: videlicet si cæcus pauper sit. † Pro qua interpretatione pondero text. in l. 5. tit. 3. p. 3. † contrario sensu, ibi: *Ome pobre*, quæ in diuite contrarium dispoere vult: ponderoque hodie text. in l. 11. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. vbi probatur, quod omnes priuilegiati & exempti à gabellarum solutione per Regium priuilegium tenentur soluere gabellam de rebus suæ contractionis. Et quia immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione nullum excusat à muneribus patrimonialibus, † secundum 478
Petr. Antibolum vbi supra in 3. par. principali num. 28. Ex quo consequitur, quod priuilegia concessa miserabilibus personis non censentur reuocata per generalem priuilegiorum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, † secundum Alexand. qui alios refert in cons. 123. 469

incipit

incipit, viso puncto num. 15. volum. 4 tenet Rebuffus vbi supra num. 34. qui in num. 38. tenet, quod priuilegium concessum miserabilibus personis non potest renunciari, † referes Bald. Felin. & Barbac. consil. 64. volumine. 4.

93. **Q**UID tamen disponendum, vel interpretandum est, quando duo consocij aliquid impetrauerunt priuilegium, & vni eorum tantum concessum est, & solus in eo continetur, 471
vtrum ambobus prosit? In quo casu videtur, quod predictum priuilegiū sit commune, & quod socijs prosit, per tex. in l. 1. C. de diuersis rescriptis, & in l. si comune. ff. quemadmodum seruit. amittit. l. 40. tit. 18. part. 3. Sed in priuilegijs, & exemptionum materia contrarium erit disponendum, & sic quod priuilegium in predicto casu non prosit socijs, sed tantū illi, qui in eo continetur, & cuius persona exprimitur: ita tenet Salicet. in d. l. 1. C. de diuersis rescript. nu. 2. vbi Cinus & Alberic. & Greg. Lopez in dicta l. 40. tit. 18. part. 3. in gloss. verbo, *Se pueden apronechar todos*, qui refert Alexan. in consil. 122. volum. 4. Cui conclusioni non contradicunt iura superius adducta, nam dicta l. 1. C. de diuersis rescript. & d. l. 40. loquuntur in rescripto delegatorio ad iustitiam ministrandam, & d. l. si communem. ff. quemadmodum. seruit. amittit. loquitur in indiuiduis, † secundum Salicet. & Greg. Lopez vbi supra, qui Greg. Lopez cum Felino in cap. 1. de preceptis. limitat predictā quæstionem de priuilegio comuni, quando esset dictum priuilegiū reale, de quo

late agit dictus Felin. in dicto loco.

E X quo sequitur illa cōtrouersa 94. quæstio, vtrum prædiū emptum proprio nomine à fratre, qui stat in comuni cū alijs fratribus, efficiatur cōmune, an proprium ementis. † In qua 473
quæstione Bart. in l. Titium, & Meuiū. §. altero n. fin. in fin. tenet, quod talis frater emens prædiū proprio nomine non teneatur illud cōmunicare, nec efficit illud cōmune: & idē tenet Salicet. in l. si patruus. C. commun. viriusq; iudic. pro quo est tex. in l. si fratres. ff. pro socio, tenet Bart. & Bald. ad eū in tract. de duobus fratribus n. 6. & Alex. in l. sed et si plures, §. in arrogato n. 7. ff. de vulg. Sed cōtrariam opinionē tenet Bald. in l. 1. C. si quis alteri vel sibi. & in l. si ve proponis in fine. C. de reuoc. & Alexan. consil. 49. vol. 1. & las. in l. 1. C. de furtis n. 1. qui dicit hanc veriorē opinionem, pro qua facit tex. in l. fin. §. quatuor. ff. de legat. 2. & d. l. 40. tit. 18. part. 3. Quæ opinionū diuersitas (iura & rationes alius perpendēdo) ita venit interpretanda, atq; concilianda: † 474
quod quando fratres habent indiuisam hæreditatē, in eaq; & in cōmunionē perseuerauerint, nec in aliqua negotiatione fuerint consocij, nec eius quæstus & fructus cōmunicauerint, non dicitur inter eos contracta societas, & quod quilibet emerit nomine proprio non teneret cōmunicare: ita Roman. consil. 291. & 313. & distinguit optime Alexan. in additio. ad Bart. in d. §. altero, in verbo contracta societas: ita tenet Salicet. in d. l. si patruus n. 13. vers. tertio casu, per tex. in l. ex parte. §. filius. ff. famil. ercisc.

K

l. penult.

Tractatus de priuilegiis

l. penult. C. si quis alteri vel sibi, & in hoc casu loquitur tex. in d. l. si fratres, ff. pro socio, & debet intelligi Bart. doctrina in d. §. altero, si bene perpendatur. Si tamen uterque frater negotiatur, & hinc inde lucra consueuerint communicare, tunc dicitur contracta societas. l. inhibere, ff. de ritu nuptiarum. l. in concubinato. C. de concub. tradit Bart. in d. §. altero n. 3. & consil. 22. vol. 1. & Alex. conf. 23. & 154. vol. 2. Roman. conf. 291. & hoc casu frater emens prædium tenetur illud, & lucra communicare cum fratribus: & ita venit intelligenda doctrina Ias. & eorum quos refert in d. l. 1. C. de furtis n. 10. Et quando aliquis hæres recipit aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum quæ in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs hereditibus communicare. §. l. Mæuius iuncta gloss. 1. ff. famil. ercisc. & in hoc casu loquitur tex. in d. §. quatuor in l. fin. ff. de leg. 2. secundum unam lectionem, & melius, quod in d. tex. præsumitur magis pignoris, & debiti luitio ex vi conuentionis, quam emptio nomine proprio à fratre facta: ita Paul. in d. §. quatuor n. 1. & sic in casu prædicti. §. quatuor si frater emeret prædium à primo creditore, non possent alij fratres suas elicere partes ab emptore, secundum Paul. ibidem n. 1. & 2.

Cap. 11.
Quest. 95.

QVID autem erit in prædio realengo, ut ita loquar, quod pater possidebat sine titulo Regali, & post eius mortem regio nomine fuit vni ex eius filijs venditum, utrum teneatur talis filius communicare cum alijs fratribus? Et videbatur quod communicare tenebatur, per tex. in d. §. qua-

tuor, & per d. l. Mæuius. ff. famil. erciscund. & facit, quod quando aliqua res locatur, vel in emphyteusim conceditur, & conductor, vel emphyteuta eam coluit, melior est quæ reddidit, finita locatione, vel emphyteusi præferuntur filij alijs extraneis, per tex. in l. 479 congruit. C. de locatione prædiorum fiscalium lib. 11. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & æstiuæ, vbi Bart. & in l. quicumque. C. de omni agro desert. lib. 11. late Ripa in l. 1. ff. de priuilegijs creditorum. Sed veritas est in contrarium, & sic quod prædictus filius, qui prædium à Rege emerit, non tenetur alijs fratribus communicare, per ea, quæ supra retulimus, 478 quæ optimè ad hanc questionem adaptantur. Nec obest tex. in d. §. quatuor, cui satis in superioribus responsum est, nec d. l. Mæuius, quia intelligitur, quando res vendita erat communis, & fuit testatoris, ibi: *Propter hereditatem ad nos peruenit*, quæ fuit causa finalis, & impulsiva acquisitionis, & hæc est vis illius dictionis, *Propter*, per tex. in l. si propter. ff. 1er. 479 amot. & in l. additio. ff. de acquir. heredit. Sed quando in venditione nulla fit mentio hereditatis, sed fit simpliciter tanquam particularis, 480 non habetur pro hereditaria, per tex. in l. cum aliquis. C. de iure deliber. vbi Bart. Alexand. & Ias. & tex. in l. fin. C. de usufruct. vbi gloss. fin. & DD. ex quorum opinione concluditur, quod licet venditio prædij fieret alicui fratri, tanquam filio, & heredi testatoris, dicitur hoc fieri demonstrationis causa, & non hereditatis contemplatione: quia non præsumitur

481 sumitur persona extrinsecus, † vt in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus. ff. de verbor. oblig. Sed tantū ea, quæ in contracta continetur Nec ob erit d. l. congruit. C. de locatione prediorū fiscalium lib. 1. r. quia intelligitur de æquitate; quando emphyteutis est hæreditaria, vel pater habuit aliquod dominium ita in d. l. r. ff. de privilegijs creditorum. nu. 8. de qua lege vi de Franciscum de Aretio in l. si mihi, & Titio. ff. de verbor. oblig. nu. 3. cum seqq. Sed in prædicta questione prædium venditum nunquā fuit testatoris, nec hæreditarium, nec testator habuit in eo dominium.

148. 96. E T inter privilegia reipublicæ il lud reperitur, quod licet regulariter lex pœnalis, & odiosa debeat restringi, per c. odia de regul. lib. 4. l. quæ admodum. C. de agricolis, & censuris 482 lib. 11. † fallit fauorē reipublicæ, & extenditur in eius fauorem ultra suū proprium significatū, tāquam si esset lex fauorabilis, tenet Bart. in d. l. quæ admodum n. 4. Bald. in l. qua actio. ne. §. in colluctatione. ff. ad legē Aquil. versic. quæro dicit statutū. l. hoc modo. ff. de condit. & demonstr. & etiam sit extensio in pœnibus, & odiosis, quādo tractatur de fauore a-

483 nimæ: † ita Ioā. Andr. Abb. & DD. in c. extenore qui filij sint legitimi, refert plures DD. Alex. in addition. ad Bart. in d. l. quemadmodum n. 4. & de privilegijs causæ piæ vide Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1171. cū

484 seq. † Et si aliquis fuerit privilegiatus taliter, quod cōueniatur solū modo corā certo iudice, intelligitur quoad

485 personales actiones: † ita Ioā. de Plat

in l. si. in princ. C. de Palatinis lib. 12. Si tamē aliquis habeat privilegiū exi mens cū à iurisdictione sui iudicis ordinarij, non valet nisi assignet aliū iudicē, sub quo ille exemptus possit cōueniri, † secundū Ioan. de Platea in l. 486 2. C. de decanis lib. 12. quæ etiam videtur in l. fin. ad fin. C. de castris. lib. 12.

E T quia multoties rescriptum *Quest. 97.* Principis conceditur in fauorem aliū cuius ad aliquod regiū & publicum officium consequendum, ea tamen qualitate adiecta, vt renuntiet tale officium, & viginti dies vixerit post factā renuntiationem: & magna sit inter DD. tam antiquos, quā in modum nos controuersa, quando incipiunt currere dicti viginti dies, & quādo finiantur, & utrū annumeretur dies de momento ad momentū, vel prima dies excludatur, & vltima dies debeat impleri, vel sufficiat primā & vltimā diē attingisse illū, qui renuntiavit. Ad eius interpretationē præmitto, quod renuntiationes de iure cōmuni indistinctè valebant absq; tēporis assignatione, vel limitatione, † l. Senatus. 487 ff. de cōtrah. empt. l. nō dubiū. C. de legibus, vbi Bald. Fulg. l. si. n. 7. Abb. in c. cognoscentes n. 5. de conflict. vbi Deci. n. 5. in fi. vbi dicit, *Ex quo tollitur, quod de iure communi compete bat, satis dicitur pœna: & cū l. 1. tit. 4. lib. 7. Recop tēpus renuntiationis hincauerit, dicitur pœnalis, & odiosa, & venit restringenda, † in obscuris, 488 l. in pœnibus. ff. de erg. iur. ita Decius in d. c. cognoscentes de constir. nu. 6. Et etiam præmitto, quod dies quinq; modis annumeratur, † vt la. 489 tē per Cassin. in cōsuetudinibus Bur*

Tractatus de priuilegiis

gundia rub. 1. §. 2. vers. & Iour. fol. 82. qui plures refert, & de his diebus legales tantum considerantur in nostro casu. Item premitto, quod tempus, quatenus est quantitas continua, quæ diuiditur in partes, vt sunt secula, anni, menses, dies, horæ, & minuta, est mensura, quæ duobus modis reperitur, hoc est, mensura mensuræ, & mensura mensurata. & ita annum per menses metimur, & mensem per dies, & diem per horas, & horas per minuta. † Ita Aristoteles in prædicatione de quantitate, & physicorum c. 2. lib. 6. & de generatione lib. 2. c. 10. & cū his mobilibus, & metis vitam hominis metimur, ita Aristoteles vbi supra, & physicorum lib. 4. c. 11. & 12. Restat nunc examinare, vtrum prima dies renuntiationis annumeretur tota, vel excludatur, vel de momento ad momentū annumeretur. † Et reiectis argumentationibus, quod ex varijs Doctorum sententijs deducitur, pro cōmuni est, quod terminus annumeretur de momento ad momentū, & quod dies prima viginti dietū annumeretur, & cōprehendatur in termino: & si constitet de hora renuntiationis, incipiat terminus ab illa hora annumerari. † Refert plures Doctores Gratian. in reg. 133. tradit Anton. Gom. in l. 70. Tauri nu. 25. Ioan. Gutier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 154. Palac. Rub. in d. l. 70. Tauri n. 34. Azcued. in l. 3. tit. 21. & in l. 2. tit. 4. lib. 4. Recopil. num. 34. & in l. 7. tit. 11. lib. 5. & in l. 4. tit. 4. lib. 7. & in l. 31. tit. 79. lib. 9. Recopil. nu. 14. Cassian. in consuetudinibus Burgund. rubr. 1. §. 8. versic. & Iour. à

num. 1. fol. 81. cum seqq. & traditur in tom. 1. communium opinionum pag. 187. col. 1. cum seqq. & in tom. 2. lib. 18. pag. 365. col. 1. cum seqq. vnde Larā de annuersarijs lib. 1. c. 9. à nu. 18. cum seqq. qui omnes Doctores moderni sequuntur opinionem Gomezij in reg. cancellariæ de infirmis resignantibus. q. 37. qui vt ipsi affirmant, & verum est, loquitur in diuerso casu à dicta lege Regia, vbi non habetur illa dictio a, vel ab, exclusiua: & ideo pro veriori opinione in nostro casu tenendum est, quod tota prima dies renuntiationis annumeratur in fauorem renūciantis: † ita glos. verbo in decem mensibus, in l. Gallus. ff. de liber. & posthum. vbi Bart. n. 11. Bald. q. 7. Conanus in fine, Alex. num. 12. nisi adiecta esset nota separationis, a die, vel ex die, vt in opinione Gomezij: ita Ioan. Andre. in c. super eo 2. de appellat. in fine, Aretinus qui eum sequitur in d. l. Gallus nu. 4. per tex in c. pia de exception. lib. 5. & c. frequens de restitutione spoliat. dicit communē Aretinus dicto nu. 4. Alexan. d. n. 12. & est glos. verbo decem dierum in c. anteriorum 2. q. 6. dicit communem Deci. in dicto c. super eo nu. 17. Corneus consil. 176. nu. 4. lib. 4. qui alios plures allegat, dicit communem Ias. in l. 1. ff. si quis cautio. nu. 20. Alex. n. 15. Tiraquel. de retract. lignagier. §. 1. glos. 11. num. 23. referens Guid. Pap. & quam plures DD. & Francisc. Conan. lib. 3. c. 12. col. 4. in principio, quia prima dies nunquam excluditur, vbi ab ipso actu renuntiationis statuatur dilatio, vt in nostro casu, cap.

cap. ex parte de sponsalibus, vbi Cardinal. & quos citat Tiraquel. vbi supra num. 24. & vbi in prima die inspicitur, quod magis conuenit illi, in cuius fauorem disposita est dilatio, aut annumeratur, vel excluditur prima dies, & in eius fauorem fit interpretatio :

ap. 11. 494 *† ita Bald. in l. à Caligato. C. de nuptijs, & plures quos refert Tiraquel. vbi supra num. 31. & 45. Corne. consil. 79. lib. 4. Et quando Princeps, vel fiscus ob causam poenalem aliquod prætendunt interesse, vel ius, nullum habent privilegium, sed potius in dubio fit interpretatio in fauorem tertij contra fiscum, vel*

495 *Principem. † Et sic in nostro casu debet fieri interpretatio in fauorem renuntiantis, & tota dies debet annumerari, l. non put. ff. de iure filioi, vbi Bart. & Cuman. in l. 1. ff. solut. matrim. Ias. in l. de die in princip. ff. qui satisdare cogantur, Ripa in d. l. 1. ff. solut. matrim. nu. 4. ad fin. Paul. in l. 1. ff. si quis cautio. col. 2. qui ait, *Es nota bonam regulam, quod semper in dubijs eligere debemus illam partem, per quam vtrique parti con-**

496 *sulatur, & qua minus est onerosa, † l. ex his. ff. que in fraudem creditorum, ita Alexand. in d. l. 1. nu. 2. cum seqq. Ias. n. 17. qui alios citant.*

est. 98. *Et cum hæc de prima die renuntiationis dixerimus, operepretium erit examinare, quid erit dispositum de vltima die: verum debeat esse perfecta, & impleta, an sufficiat aliquā*

497 *illius partem attigisse. † In qua questione Cassan. in consuetud. Burgud. rubr. 1. §. 8. tit. des justices, versic. Jour n. 11. adfert plus quam 30. tex.*

proptantes, quod dicta vltima dies renuntiationis debeat esse perfecta, & completa tam in anno, quam in mense, & in die: ita tenet Gomez de Leon in centuria cap. 21. nu. 5. Azueu. in Curiam Pisanam lib. 4. c. 2. à principio vsq; ad n. 6. & in d. l. 4. tit. 4. lib. 7. Recopil. Sed mirandū est, huiusmodi Doctores non considerasse tanta, & tam expressa iura, & doctissimorum virorum opiniones, quæ sunt in contrarium, & sic quod in dicta renuntiatione sufficiat, quod renuntians vltimum diem tetigerit, licet totum non exegerit. † Quod probatur, quia in hoc termino legali. 20. dierum inspicitur, si renuntians intra eos inceperit, & finē inposuerit, quia minor meta, quā ponit lex in hoc legaliterminio, est vnus dies, nec metitur horis, nec minutis, nec de huiusmodi minutis mentionem facit: & quantū ad vltimū diem, qui posterior extremus est huius mensuræ, non requiritur totum annumerati tanquam diē naturalem 24. horarum, sed tanquā diem legalem, qui dicitur perfectus, vt pro die annumeretur, & numerus 20. dierum est perfectus, & impletus, etiam si aliquæ de vltimo die desint horæ: hoc tenet subtilis Aretinus in l. si cui. ff. de legat. 1. cuius verba hæc: *Secundum articulum die breuiter, quod vltima dies anni computatur, licet non sit perfecta in casu legis nostræ, vt quis possit consequi legatum: ita tenent hi moderni reprehendendo dictum Angeli, qui tenet oppositum, per text. in §. hoc autem, ibi: Annus sit completus. Sed ille text. non obstat, quia licet vltima dies anni non sit completa*

Tractatus de priuilegiis

pleta, nec perfecta, annus tamen dicitur perfectus, ut in l. anniculus, & ibi per gloss. & est bonus tex. quem adducit Paul. in l. si singulos, ff. de condit. & demonstrat. facit optimè tex in l. si vsu capionibus in principio, ff. de diuersis, & temporalibus prescriptio. Hæc ait dictus Aretin. quod etiā tenet Paul. in l. more Romanorū, ff. de fetijs in fine: & idem est, quando extremum vel pars mēsurę fuisset minor, quā diē: ita Angel. in d. l. i. ff. si quis cautio, & dicitur dies perfectus, & impletus vltimā horam attingens, etiā si
 499 tota exacta nō fuisset. † In omni enim spatio à lege statuto vltimi die initiū instar putatur esse totius, & vltimi
 500 diei, † secundum Conanū dicto lib. 3. cap. 12. col. 4. ad quod est expressus tex. in l. in vsucapionibus, ff. de vsucapion. cuius verba: *in vsucapionibus, inquit Vlpianus, non à momento ad momentum, sed totum postremum diem computari, ideoq; qui hora sexta diei chalendarum I anuariarum possidere ceperit, hora sexta noctis pridie chalendarum I anuariarū implet vsu capionem.* Ecce text. ad literā, & expressum probantem, quod qui attingit diem vigesimum, in quo viuere tenebatur, impleuit terminum 20. diē, quos viuaturus erat. Et illud legis verbum (sed totum postremum diem computari) non significat totum diem exactū, quia diceret, totum diem exigi, vel prateriri: & dicere totum computari, idem est, quod Hispanè dicere, *Que todo se reciba en cuenta.* Ita interpretatur Conanus vbi supra, ibi: *Id est totum postremum diem computari, non à momento ad momentum, sed totum, &*

solidum, & vniuersum annumerari, ut qui partem eius vel minimam tetigerit, totum tetigisse, & impleuisse existimetur, quia nō diuidatur per minuta, sed totus & integer consideratur, ad hoc ut perfectā censeatur vsu capio, non enim dicitur totum postremum diem exigi, sed totum computari. Hæc ille Conanus vbi supra, quod etiam probatur in l. vsucapione, ff. de diuers. & temporalibus prescriptio. l. qua ætate, ff. de testament. vbi gloss. plura iura refert, text. in l. anniculus la 2. ff. de verborum significat. quia annum non ad momentum temporum inquit, sed ad dies numeramus, sic in l. nostra ad dies fit mentio, non ad horas, vel momenta temporum, facit l. i. ff. de manumissio. vbi qui naturaliter minor est 20. annorum, quia non habet eos completos, ciuilitè dicitur habere viginti annos completos. † Et ita in nostro casu quamuis naturaliter nō
 501 viuat 20. diēs completos, vixit 20. diēs ciuilitè completos. Hæc enim ciuilis interpretatio semper adhibenda est omnibus legibus, & constitutionibus, & edictis, nisi nominatim aliud caueatur: † ita ipse Conan. vbi
 502 supra, & est tex. expressus in l. si cui, ff. de legat. 1. cuius verba: *Si cui legatur cum quatuordecim annorum erit, certo iure utimur, ut tunc sit quatuordecim annorum, cum eos impleueris implebis autem legis interpretatio ne, & communi vsu loquendi, qui decimi quarti diem supremum attingit, etiam si non ad vltimum vsque momentum exegerit.* Quæ iura & doctrinæ nullam admittunt responsio-

nem. Ex dolendum est à nostris authoribus (contrariam opinionem tenentibus) ponderata non fuisse.

Et hac mea vltima opinione recta, restat responsum ad illa plus quam 30. iura, quæ parum ingeniose recenset Cassan. in consuetudin. Burgund. rubr. 1. §. 8. versic. Iour. fol. 82. & ad l. 3. §. minorem, ff. de minoribus, & ad l. in omnibus, ff. de diuersis, & temporalibus præscription. l. non putabam, ff. de cōdition. & de
503 monstration. † Quibus respondetur, quòd quando ius agit de annis, non sufficit postremum illorum inceptum fuisse, ad hoc vt iuridicæ dispositioni satisfiat, quia est mensura mensurata per menses, & dies, & debet esse perfecta, & non perficitur exactè, nec naturaliter viquequo postremo die viuatur: quæ est minor mensura, qua metitur, nec minus anno naturali satisfacimus, qui in rebus facti, vt in casu dicti §. minorem, & aliorum iurium naturam considerantium exactum requirit implementum, iuxta communem philosophorum, vt doctissime morte suo differit Franciscus Conanus verus nostris temporibus iuriscōsultus vbi supra, quem magna cum ratione per excellentiam aduocati ingeniosi, Hispanè loquendo, *Granos de oro* appellant. Et cum hac vera interpretatione expedita remanet illa Doctorum confusio, in l. si cui, ff. de legat. 1. & in alijs locis hallucinantibus super vero intellectu dictorum iurium, qui inuicem se contrariantur differentes, vtrum anni vel dies sint in ablatiuo,

vel in accusatiuo, vel adit verbum rem perfectam significans.

ET nota, quod medio tempore, quo aliquis est remotus à prima dignitate, vt transferatur ad maiore, retinet privilegium primæ dignitatis, † glossa verbo utilitatis in l. contra publicam, C. de re militati lib. 11. l. 1. in fine, ff. de bonorum possessor. exte. mi. & prohibitus administrare aliquod officium, non potest colore quæsito sub alio nomine simulato ad illud admitti, † glossa
505 verbo valeat usurpare in l. 1. C. de privileg. scholarium lib. 12. & circa concilium ciuitatis est aduertendum, quòd non potest immunitatem aliquam concedere alicui, † l. 1.
506 l. C. de decretis decurionum lib. 10. dicit communem, & veram conclusionem Octauianus in decisione Pedemontana 39. numer. 15. notat Rolandus consilio 5. num. 4. volum. 1. qui in num. 8. cum sequentibus, hoc limitat, nisi causa remunerationis id concedatur. † Nam tunc id optime fieri potest à concilio ciuitatis, sicut facere potest donationem remuneratoriā, † vt per Tiraquel. in l. si vnquam, C. de reuocand. donation. in verbo donatione largitus numer. 33. Alexand. consilio 43. num. 10. volumine 4. optime Ferdinandus de Loazes in allegatione de Mulla pro Marchione de los Velez in 3. fundamento pro ipso Marchione 1. part. num. 10. cum sequentibus, maxime num. 9. pagina 112. tradit Azeued. ad Curiam Pisaniam lib. 2. c. 10. nu. 11. & limita vt habetur supra nu. 87. qui Azeued. in lib. 1. c. 2. vbi
K 4 si pr,

Tractatus de priuilegiis

supra, tenet quod consuetudo, quæ tollit priuilegia dignitatis, non valet,

509 † per Placitum in l. omnes. C. de Decurion. lib. 10. tradit ipse Azeued. in l. 3. cap. 3. vbi supra.

Quæf. 107 SED in dubium vertitur, vtrum causa cõmissa à cõcilio ciuitatis, vel à Principe ratione rescripti, vel priuilegij alicui ex decurionibus, possit ab eo prosequi, si causa nondum finita definit esse decurio. † In qua quæstione resoluit apud Azeued. ad Curiam Pisaniam lib. 4. c. 6. num. 66.

quod defectu illa decurionatus qualitate deficit iurisdicctio, & non poterit de illa causa cognoscere, nec illi finem imponere. Contrarium tamen erit in canonico, cui per sedem Apostolicam causa committitur, si post rescriptum, vel literarum receptionem desinat esse canonicus, quia illam causam potest prosequi, & in ea iudex esse, † glossa in verbo canonici, in cap. statutum de rescriptis lib. 6. cum quæ transeunt ibidem Doctores, & Abb. consil. 93. volum. 2. Paul. de Castro consil. 283. num. 3. volum. 2. dicit communem Decium in cap. quoniam Abbas nu. 6. de officio delegat. Tiraquel. in tract. de cessante causa 1. p. limitatione 4. nu. 4. Et est ratio, quia in dicto canonico licet defecerit qualitas canonicatus, non deficit petitiua, & sufficiencia, quæ fuit causa finalis: ita Imola Clementina si principalis de rescriptis n. 14. Dec. in d. c. quoniam Abbas num. 6.

511

Quæf. 102 ET habes notare, quod si originarius vnus loci alibi vxorẽ ducat, & aliquando in loco sui originis, vendat, vel contrahat potiri debet priuilegio, & exemptione illius loci sui originis, si aliquid circa solutionem gabellæ, vel aliorum iurium, vel tributorum habet, & habetur pro originatio, & non pro forense: ita Bald. in l. 1. §. quod autem, ff. de tutor. & curator, datis ab his, Gregor. Lop. in l. 32. tit. 2. part. 3. in verbo, natural, Tiber. Decian. in respon. 71. num. 1. Azeuedo in l. 1. tit. 9. lib. 7. Recopil. num. 5. idem extendens in muliere originaria alibi nubente.

512

SI quis deinde recuperet per priuilegium, & gratiam Principis officium, vel dignitatem, à qua fuerat antea expulsus, non recuperat vocem, nec locum: ita Menoch. de recuperanda possess. remedio 10. num. 105. Petrus Pechius in cap. qui prior de reg. iur. num. 12. & Guid. Pap. consil. 18. num. 9. versic. quia, Auiles in cc. prætorum, cap. 44. glossa. 1. nu. 3. Brixensis in suis quæstionibus. q. 54. Azeuedo ad Curiam Pisaniam lib. 2. c. 2. qui Auiles, & Menoch. limitant, & extendunt pluribus modis, quos vide. † Et vtrum restitutus per Principem recuperet bona confiscata, & quando, vide Anton. Gom. in 3. tomo delictorum cap. 13. nu. 39. cum seqq. & Boer. decis. 65. Auiles vbi supra d. c. 44. verbo *platicar*, fr. Manuel Rodrig. in summa c. 39. n. 4. & Iuliu Clarum lib. 5. receptarum sententiarum in practica criminali. §. fin. q. 59. à num. 6. cum seqq. †

514 Quæf. 104 ET quod priuilegia derogantia quibuscunque personis, non derogant collegio, tenet Cassaneus in consilio 1. dubio 5. & Iacob. de Sancto Georgio in l. collegium, C. de hæreditibus

heredibus instit. Bald. in rubr. C. ad Trebellian. & in authent. item qui-
 515 cunq; C. de Episcop. & cleric. † ubi Paul. & Roman. in l. si quis mihi bona. §. seruus, ff. de acquirend. hered. tradit Azevedo in l. 22. tit. 7. lib. 7. Re copilar.

Quæstio 5. SED cum mater habeat priuile-
 gium, quod possit filios mentecap-
 tos exēplariter substituere, per l. hu-
 manitatis, ubi glos. 1. communiter re-
 cepta. C. de impuber. & alijs, l. 11. tit.
 5. partita. 6. Est nimium controuersa
 quæstio, utrum hoc perdat priuile-
 gium per transitum ad secundas nu-
 516 ptias. † In qua quæstione, ut veritas
 funditus elucescat, diuersas Doctorū
 opiniones, & eorum fundamenta
 atq; rationes recensere libuit, & non
 valere huiusmodi substitutionem fa-
 ctam à matre, quæ ad secundas con-
 uolauit nuptias, Bart. opinio siade-
 re videtur, qui in l. ex facto. ff. de vul-
 gari num. er. 12. ait, matrem quæ se-
 cundo nupsit, à iure substituen-
 di propter suspicionem excludi, si-
 cut & à tutela, & alendi apud se fa-
 cultate arcetur: atque ita limitare vi-
 detur dictam legem humanitatis, cu-
 ius opinionem nuncupatim sequi-
 tur Angelus Perusinus ibidem, ver-
 sicul. quarto quod pater, & Aretinus
 ibidem num. 13. & 14. communem
 esse dicens, atque idem bis commu-
 nem esse asserit in dicta l. humanitatis,
 eandem sequitur opinionem Ioan. Petrus à Ferrara in forma libelli pro
 substitutione. §. exēplaris, columna
 3. & Bartol. à Hucio in tract. de sub-
 stitutione cap. 3. de exemplari num.
 7. Ias. in addition. ad Christopho-

rum Porti. §. quæ ratione de pupilla-
 ri substitutione col. 3. versic. ex quo
 resultat, & Lancellot. Polit. de substi-
 tution. c. de substitutione exemplari
 col. 3. & obiter Montanus in d. §. quæ
 ratione, versic. exemplaris substitutio.
 & Ioan. à Garronibus in rubr. de se-
 cund. nupt. 1. p. nu. 47. communem
 dicit ex Aretio Zasius quoq; in tra-
 ctat. de substitut. cap. 3. de substitui-
 tione exēplari nu. 2. Hanc opinionē
 veram esse dicit, quidquid alij dixe-
 rint Palac. Rub. in repet. rubricæ de
 donat. inter virum & vxorem. §. 67.
 nu. 14. Et quod subiungit, dū dicit,
 Cogita ad hanc quæstionem de qua
 agit, videtur referendum, & cū hac
 opinione trāsire videtur Bald. in tra-
 ctat. de substitutionibus c. de exem-
 plari substitutione nu. 7. Alex. in l. ex
 facto, ff. de vulgari num. 32. qui licet
 dubitet, ait tandem hanc sustineri
 posse. Ias. autem ibi nihil asserit, licet
 disputer, & aliorū rationes impug-
 net num. 26. Ripa quoque ibi num.
 65. Bartoli opinionem communem
 esse fatetur. Paul. autem, & Cuman.
 nec alius eorum, quos viderim, Barto-
 lum non sequuntur; nam Paul. nec
 verbum quidem de hoc ait, Cumanus
 vero, Dubito ait, atq; ideo à Poli-
 to, & Palac. Rub. & Ioan. de Garron.
 & Nicol. Boer. decisione 188. co-
 lumn. 2. cauendum est, qui hos Bar-
 toli opinionem sequi falso referunt,
 opinio hæc Bartoli vltra eius ratio-
 nes, quas subtilius perpendit Aretius,
 iuuatur, quoniam ius hoc sub-
 stituendi, quod matri indulgetur,
 speciali iure indultum est, ac pro-
 inde facilius ammittitur, † argumēto § 17
 Legis

Tractatus de priuilegiis

- legis eius militis. §. militia missus. ff. de testament. milit. Speciali autem iure indultum, lex ipsa humanitatis ostendit, dum ait, *Humanitas intuitu indulgemus*, ait quoq; Arctius, [Est igitur suspicio circa electionem substituti in matre, quæ transiit ad secunda vota, ne forte eligat vitricum in substitutum, qui præsumitur insidiari vitæ filij, vel aliam personam ex per-
- 518 suatione vitrici, † quasi mulier insidiat vitæ mentecapti, & inear oculam societatem hæreditatis cum vitrico.] hæc Aretius. Hanc rationem satis urgentem ait Politus, atque hæc motus sequi Bartolum alludit, & illud quod Bart. ait, in l. si quis sub conditione num. 15. ff. de testamentar. tutela. quia lex præsumit, quod excoiret filium propter secundum
- 519 filium: † quod & decisio Neapolitana Mathæi de Afflictis 357. & Bessian. in consuetud. Alberniæ pagina mihi 44. col. 4. latius tradunt. Secundo fulcitur Bartoli opinio, eo quod in muliere nota incontinentiæ
- 520 grauior censeatur, quam in viro, † gloss. in l. palam. ff. de ritu nuptiarum, tradit Decius in l. femine num. 63. ff. de regulis iuris, gloss. in cap. debitum de bigamis, Hippolyt. singul. 618. Traquellus ad leges conubiales lege 1. num. 45. ideoque turpius hominum iudicio aestimatur, si femina secundo nubat, quam si vir
- 521 secundam ducit uxorem. † Ita Bald. & Socin. in l. hæc conditio. ff. de condition. & demonstration. quamobrem filij grauiori afficiuntur iniuria matre secundo nubente, † notat Bald. consil. 96. colum. 1. volum. 4.
- Aimon Crauet. consilio 18. num. 1. & Petr. Paul. Paris. consilio 29. num. 88. volum. 3. quod differte addendum notat Arias Pinel. in l. 4. C. de bonis matern. num. 15. & 16. Tertiò, quia ratio, qua matritutela, & filiorum administratio aufertur, expressim iure statuta est in l. 4. tit. 16. part. 6. ergo etiam in pœnalibus, & correctorijs ex ea fit extensio, vel limitatio. † Cinus in l. præfes provincie, C. quesit longa consuetudo. Doctores in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. Socin. consil. 28. nu. 25. vol. 4. Bald. in l. maximum vitium, C. de liber. præterit. idem Socin. consil. 70. vol. 4. n. 2. Alex. per tex. ibi in l. cum mulier, ff. solut. matrim. Dominicus in c. si ciuitas. §. 1. de sent. exco. mun. lib. 6. Decius in l. factum, §. in pœnalibus no. 18. ff. de reg. iur. & quia dictio taxatiua, etiam in materia non lata, non excludit casus habentes eandem rationem, † gloss. ordinaria, vbi
- 524 Doctores maxime Francisc. de Ripa in l. his solis, C. de reuocand. donation. & in l. fin. C. eod. tit. n. 139. & Otalora de nobilitate 4. p. principali c. 5. n. 14. Gomez Arias in l. 64. Tanti nu. 133. & similes casus non excluduntur in iure etiam per verba taxatiua, † latè Bobadilla in sua politica
- 525 tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 18. Quartò, quia ratio præcipue adducitur, ut Bart. ait in l. contra legem, ff. de legib. l. fin. in l. de quibus eod. tit. ideoq; ex ratione restrictio fit legis generaliter loquentis, † l. cum pater. §. dulcissimis, ff. de legat. 2. vbi Bart. & Doctores, Salicet. quoq; in l. 2. C. de noxalib. Anchar. consil. 254. Fulgos. conf. 99. & 186 & complu-

complures, quos congerit Tiraquel. de cessante causa 1. part. num. 139. cū sequentibus, vbi in quacumque materia id procedere concludit, ex ratione scilicet legem ampliari, seu limitari. Quinto ex huiusmodi limitatione reducitur res ad iuris cōmunis dispositionem, vt hāeres intestato filio successuri succedant: ergo dispositum in tutela ad substitutionem huiusmodi porrigitur, argumento glossarum in cap. statutum, verbo commemorandum de prębend. lib. 6. tex. in cap. 1. iuncto cap. fin. de pactis lib. 6. tenet Federic. consil. 89. Socin. consil. 150. nū. 36. vol. 1. Sexto licet prædicta ratio non sit expressa in l. humanitatis, ea tamen coniectura ducitur, ergo ab ea argumentum sumere licet extensiuē, vel limitatiuam gratia. Ita glossa & Bald. in l. quāuis. C. de fideicommissis. & in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure, Socin. consil. 115. num. 11. volum. 4. Septimo, vbi Principis priuilegiū, vel indultum iniustum esse cōperit, vel in tertij præiudiciū, aut abrogandum ¶ 12 est, aut saltem limitandum, ¶ cap. suggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. vbi Paul. nū. 5. id enim ex mente concedentis conijcimus eum voluisse. Sic igitur in l. humanitatis intelligendum est, secundum rationē ex Bart. atq; aliorum opinione, vt humana matris affectione cessante, & sinistra suspitione exorta substitutio nō sit permissa. Octauo, licet tutorē filio petierit, atq; eā ob causam (quoniam scilicet diligens fuerit in hoc) successionem non dimiserit, non tamen si nunc valet administrare post

nuptias, est admittēda, quia suspecta est, & mutata conditio personarum, ait Aretin. in d. l. humanitatis nū. 5. Non, quia licet ratione impotentiarum, & inhabilitatis actus nō resoluator, qui semel perfectus est, cessante tamen præsumptione voluntatis eius, qui actū fecit, fiet utiq; resolutio actus, ¶ 12 l. tale pactum, §. fin. ff. de pact. Aret. in d. l. humanitatis col. 2. ad fin. Bart. in l. si pluribus, §. & si placeat, ff. de verbor. oblig. regula factū legitime de regul. iur. cessante ergo legis præsumptione, quæ humanitatis causa concessit priuilegium, vel indultum filio substituendi, fiet eiusdem concessiois resolutio. Decimo, substitutio est administrationis species. ¶ 13 Quod ergo in administratione materi cōcessum est, eadem ratione procedente, non extensio proprie dicitur, si ad speciem substitutionis producat, quin potius declaratio dicenda videtur, ex his quæ habet Tiraquel. de cessante causa 1. p. nū. 137 Ineptū est igitur regulam non fallere, si equitas videatur: ¶ ait glossa in authent. vt sine prohibir. matris in princip. l. as. in §. in venditione legis à Diuo Pio, ff. de re iudic. num. 10. Contra autem valere, scilicet matris secundo nubentis substitutionem filio mentecapto factam expressim, Bald. asserit in dicta l. humanitatis nū. 35. Idem tenet Imola in l. ex facto, ff. de vulgar. n. 19. & latius idē disputas ait in c. Rainuntius de testamen. nū. 137. & Ripa in d. l. ex facto nū. 67. & 68. Idē tenet Greg. Lop. in l. 1. ti. 5. par. 6. in gloss. verbo, Las madrés, cū hac quoq; Bald. opinione transit Salicet.

Tractatus de priuilegiis

Salicet. num. 15. & Corne. nu. 12. & 13. in dicta l. humanitatis. Rationes quibus Bal. hoc suadere nititur (quia ingeniose) hæc sunt. Prima, quia nulla lege statutum est, ut secundo nubens mater ius substituendi amittat, ad hoc text. in authentico de non eligendi. secund. nubent. §. si autem dum ait, *Nec liber, est lex tale dicens*, quem in hoc laudat Bald. ipse in authentico ex testamento col. 2. C. de secund. nupt. Decius consil. 581. numer. 10. volum. 4. Marian. Socin. Junior consil. 16. volum. 2. num. 31. Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 30. cum sequentibus, & in l. illam. C. de collatio. Doctores in cap. fin. de iure patronat. Aretin. in cap. tam literis de testibus. Secunda Baldi ratio, quia pœnæ secundo nubentium tam viri, quam mulieris communes sunt, † text. pro hoc in authentico de non eligendi. secund. nubent. §. hoc autem ibi, *Quia verò contra binubos pœna communes* ¶ *Uiri sunt, & mulieris*, & l. 15. Tauri, tex. in authentico de nupt. §. si vero expectat, ibi, *Et hæc communis*, ¶ *Uiri & mulieris est*, dixitque communem opinionem Ripa in l. 1. C. de secund. nupt. nu. 1. Sed in viro non est hæc pœna, ergo nec in muliere. Tertia ratio Baldi, quia cum vnicus est filius, non est locus pœnæ secundo nubentis, † quæ communior est opinio per ea, quæ tradit Boer. decif. 185. n. 17. ut supra dictum est, quasi dicat Bald. ex suspitione secundarum nuptiarum, cum vnicus est filius, pœna mariti non irrogatur: quia aliorum non interest, & sic libere succedit: ergo & in

substitutionis iure idem dicendum, cum solius filij fauore sit permiffa. Fulcitur quoque Baldi opinio, quoniam in iure substituendi exemplariter alia ratio est, quam in tutela: quambrem Bartoli argumentum non procedit, nec eius præcipuum fundamentum, quod euidenter ostendemus, si quædam præuie inspectionis gratia veluti fundamenta præmiserimus. Sunt enim scæminæ sua natura debiliores, frigidioresq; & sexum scæmineum quasi læsionem naturalem, & detrimentum esse putandum est, † ait Aristoteles de generatione animalium lib. 4. c. 6. Hinc fit, ut mulieres domesticis tantum rebus præsentatq; à publicis negotijs abstineant, † ut Aristoteles ipse Oeconomicorum lib. 2. c. 1. præcipit: [Se ipsam igitur, inquit, inanimat in his virtutibus mulier, pergatq; laudabiliter rebus præesse: nam viro quid dicens videtur ea scire, quæ intra ædes sunt. In cæteris vero parere viro mulier contendat, nec audiens, quicquam de republica, &c.] His igitur, alijsque rationibus moti iuris ciuilibus culmen Papinianus in l. iure nostro. ff. de testament. tutel. atque Imperator in l. 1. C. quando mulier officio tutel. fung. posses. tutelæ munus mulieribus interdixere: *Tutelam*, inquit, *administrare*, *virile munus est*, ¶ *Utra sexum summa infirmitatis*. † Rursum cum mater vidua existens, filio non mediocri prosequatur amore, & maritali iugo soluta filiorum rebus gerendis vacare possit, pie cautum est, ut eorum tutelam subire permittatur, atque

atq; hoc modo iuris ciuilis regula li-
 537 miteretur,† teste Cassan.in consuetud.
 Butgund. tubr. 6. §. 6. nū. 1. fol. 120.
 col. 3. Hoc autem non tantū filiotum
 fauore indultum, quorum maximè
 interest rectè eos, bonaq; eorum ad-
 ministrari, verum & matris, cui viri-
 le munus gerere perquiritur, vt ani-
 maduertit Marianus Sedin. Iunior
 consil. 16. vol. 2. nū. 12. Sed hoc qui-
 dem nō temetè licebit; quinimo for-
 ma à lege ipsa requisita, & necessa-
 ria conditio seruanda est, vt idonea
 atque habilis reddatur huic tutelæ, si
 alijs scilicet nuptijs renuntiauerit: vn-
 de tex. in authen. matri, & auia. C.
 quādo mulier officio tutel. fung. pos.
Permittimus, inquit, *si renuntiauerit*,
 &c. Et idem in corpore vnde sumi-
 tur. Hinc fit, vt iterū nubens, forma
 scilicet deficiente, inhabilis statim ma-
 neat, atq; incapax tutelæ gerendæ, vt
 solebat iure cōmuni, ac potius ad ius
 illud dicemus non admitti, quasi de-
 sit forma, & qualitas requisita, quam
 pēnali constitutione puniri. Differūt
 enim hæc, vt aliud est petdere, aliud
 non acquirere, quod vel ex eo ve-
 rum esse constat, quod pēnis omni-
 bus sublatis, quæ secundò nubenti-
 bus imponebantur, vt ex glos. in cap.
 fin. 2. quæst. 3. & Batt. in l. 1. C. de se-
 cund. nupt. Couartuu. in 4. de ceteral.
 2. par. cap. 3. num. 4. cum sequē-
 tibus, & Paul. Patif. consil. 29. vol.
 3. num. 88. Hoc tamen inconcul-
 sum maneat, vt mater ad alias nup-
 tias transiens ad filij tutelam non ad-
 mittatur. Atque iterum hoc nō leui
 fundamento probatur: adeò enim
 pro forma requiritur viduam esse

matrem, vt capax fiat tutelæ, vt nec
 parte quidem volente aliud per-
 mittatur, repugnat quippe, & iuris
 dispositio non patitur, nuptiam tutri-
 cem esse, ideoque ex Carolo Ruin.
 consil. 87. vol. 5. & Hieronym. Grat.
 resp. 83. nū. 13. qui Crotum ad idem
 refert, si paterno testamento mater
 tutrix filio data sit, etiā eo casu quoad
 secundas nuptias peruenerit, seruan-
 dum id nō esset: quasi iute repugnās
 sit, atq; impossibile. Eadem quoq; ra-
 tione dicendum est, ni fallor, etiā si
 ho cōsentiente, atque matris nuptias
 approbante, tutelā ei cōmitti nō pos-
 se, quæ iterū nupsit, quoniā iute nul-
 lo nupta ad tutelā admittitur, & nisi
 forma illa seruata capax non fiat tu-
 telæ mulier; cū alioqui successionem
 filij non amittat, quæ tutore non pe-
 tito, filio volente, nupserit, nempe,
 quia pēna ob dolū sit inducā: præ-
 sumitur enim filij bona occultare vo-
 luisse, ac damnum data opera dedif-
 se, & legis præcepta transgressā esse,
 quæ sic tutorem petere contempsit,
 quod multo aliter in facultate sub-
 stitutiendi exemplariter euenire cō-
 stat. Licet enim iure singulari hu-
 manitatis intuitu indulgeat lex, vt
 mater, atque alij parentes filio de-
 menti substituant, non in ea condi-
 tione, seu forma conceditur, scilicet
 si secundis renuntiauerit nuptijs,
 sed id tantū pro forma requiritur, vt
 parētes sint, & filius in furore manēs,
 & in lege illa numerati hæreses scri-
 bantur, filiusq; hæres instituator, aut
 nepos: igitur à tutela ad substitutio-
 nem non fiet extensio. † nam vt ha- 538
 betur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per
 Socin.

Tractatus de priuilegiis

Socin. in l. 1. ff. de vulgar. in additio-
ne lecturæ, nu. 6. natura extensionis
est, ut casus, ad quem fit extensio, sit
eiusdem qualitatis, quod quidem hic
non esse per manifestum est, ex his
quæ præmissimus. Itē in pœnalibus,
ut fiat extensio, oportet esse in om-
nibus æquiparationem, ¶ glossa ver-
bo sane, in cap. 1. de voto lib. 6. gloss.
verbo prorogamus in cap. constitu-
tus de regularibus. Imo vero in pœ-
nis, quæ iure ipso inferuntur, non fit
extensio ex similitudine rationis, ¶
Ioan. Andr. in c. octa de regul. iur.
lib. 6. Bald. in l. de quibus. ff. de legit.
col. 6. latē Imola de hoc, in l. si vero,
§. de viro, col. 3. ff. solut. matrim. An-
gel. in §. ius de regul. iur. non ergo
fiet ex amissione tutelæ (si eam pœ-
nam esse dixeris) ad amissionem iu-
ris substituendi extensio. Item etiam
in materia fauorabili extensio non
fiet ab eo, in quo maior ratio vrget,
ad id, in quo minor militat ratio, ¶
per tex. in l. cui pacto. ff. de seruis ex-
portand. Socin. consil. 9. volum. 3.
numer. 15. ergo à tutelæ remotione,
vbi maior adest ratio, ut dictum est,
ad remotionem huius iuris non fiet.
Maior autem ratio militat, ut mulier
ad tutelam non admittatur, nisi se-
cundis nuptiis renuntiauerit, quàm
ut excludatur à iure substituendi filiū
furiosum, ut latē probauimus. Quod
si obijciat quis, eadem est utrobique
suspicio de matre secundo nubente
respondet, eādem quidem, sed non
tanti eam reputauit, ut ius nostrū ad
ius substitutionis impediendū, quan-
ti ad tutelæ munus non obeundū:
vnde in tutela suspicio hæc efficit, ut

iuris communis dispositio maneat,
ne mulier officio tutelæ fungatur,
quæ conditionem, & formam requi-
sitam implere noluit: in substitutio-
ne verò cum non tanti momēti sus-
picio illa æstimeretur, nec ut forma,
vel conditio est appositā, nec prop-
ter eam ius illud à lege indultum a-
mittitur, est enim pœna iuris huius
iam radicari in matre amissio, argu-
mento glossæ, & DD. in l. 2. ff. de in-
iur. vocand. & eorum quæ latē tradit
Ioan. Arelatanus in l. generaliter. C.
de secund. nupt. nu. 23. Pœna enim
non irrogatur, nisi expressum iure ca-
ueatur, ¶ ut supra dictum est per au-
thē. de nō eligēd. secund. nubent. §.
sin autem, & quæ notantur in. C. cū
quidam. ff. de liber. & posthum. per
tex. ibi cum similibus. Est & aliorū
opinio tertia, qua Bartol. à Bald. cō-
ponere nituntur. Angel. enim Arer.
in §. qua ratione de pupillari substit.
col. 3. in fin. dispiciēdam esse ait hu-
iusmodi substitutionem qualis sit, si
enim rectē facta sit, & verisimile sit,
si filium sanæ mentis esset, eam fa-
cturum institutionem, & boni patris
familias arbitrio probaretur, seruandā
erit & iam à matre facta, quæ se-
cundo nupsit, cum hæc nullum præ-
seferat suspicionis effectum, atq; hoc
modo Baldi opinio procedat. Sin au-
tem vel vitrico substituto, vel alio
qui filio infestus erat, vel non rectē
dispositum sit, ut coniectura sit, fi-
lium, vel bonum patrem familias id
non facturum esse, quoniam hæc sus-
picionem veram fuisse ostendunt,
non erit seruanda. Hoc idē asseuerat
Angel. de Gambelionibus in tract.
de

de testamentis. §. & sexto filio mente capto nu. 3. idem Guilielm. Benedict. in cap. Rainūtius de testament. 2. p. verbo si absq; liberis. 2. n. 16. qui intellectum suum hoc impleuisse ait, & sic iudicaturum. Cum hac opinio ne videtur manere Nicol. Boer. de cif. 188. n. 3. ad mediū, & Ioan. à Garonibus in rubr. C. de secund. nupt. 1. p. n. 47. idem probat, & sine dubio procedere ait Greg. Lop. in l. 1. tit. 5. part. 6. glos. verbo *Las madres*, & Anton. Gom. lib. 1. variarum c. 6. n. 9. Azeued. l. 1. tit. 1. lib. 5. Recop. nu. 20. Potest autem vtriq; membra huius conclusionis ratio reddi, vt vera videatur: cum enim tutelæ actus succelsius sit, vt cōstat ex his, quæ subtiliter notat Bald. in l. generaliter. C. de Episcop. & cler. n. 6. & 7. & Hieronym. Gratius resp. 83. n. 13. & eodē modo suspicio illa, quæ ex secundis nuptijs matris sumitur, cuius eam à tutela remouetur, & propter eandē suspicionē mater à iure substituendi remouetur, qui substitutionis actus deambulatorius est, & tractum succelsiuum habet, vt alia, quæ à volūta te pendet, argum. l. si quis stipulatus sit stichum. ff. de verb. oblig. & in his quæ tempore variantur, singula tēporis momenta inspicienda sint. † vt in l. cum in annos. ff. quādo dies legat. ced. & re ipsa compertū sit, suspiciōnem illam cessare, veritas vincet opinionem, argum. l. cū quidam. §. 2. & l. hæres institutus, & l. quod si dubiteret, & l. sed et si de sua. §. 1. ff. de acquir. hæred. ergo cū compertum habeamus, causam suspicionis cessare, cessabit & eius effectus, hoc est impe

dimentū iuris substituendi exēplari ter, & sic prior pars vera erit, adde Paul. in l. ex facto. ff. de vulg. n. 4. Ripa n. 68. Itē & secūda, ea; posterior distinctionis illius pars corroborari potest argumento l. si filius hæres. ff. de lib. & posthum. quoniā eo tempore quo is moriatur, certū esse incipit suspicionē iustam fuisse, cū male de filij rebus disponere voluerit, & eodem tempore cœpit nullius momenti esse: idem probatur argum. tex. in l. apud Iulianum. ff. de hæredibus institutis. Adde quod hoc casu cōcurrunt veritas & opinio, argum. l. cum quidā. §. quod dicitur. 2. ff. de acquir. hæred. Certē si nostrū est, inter hostantas componere lites, & nostam quoq; sententiā in mediū proferre fas est, verior mihi visa est Baldi opinio, atq; eam quidem non eius rationibus motus, sed alijs, quas pro eius opinione supra adduximus, tenere, firmiora enim sunt fundamēta illius.

SED ex rationibus, quas pro Baldi opinione adduximus, deducitur enucleatio veritatis illius quæstionis arduæ, vtrum priuilegiū concessum religionem ingressis, vt ne de bonis suis disponere valeant nisi ante duos mēses proximos professione, & quod aliās donatio, vel alienatio sit irrita, & ipso iure nulla, vt habetur in cap. 16. sessione 25. de reformatione in Concilio Triden. extēdatur ad donationē, vel renuntiationem factā ante ingressū religionis. † In qua quæstio-
ne Ioan. Gutier. in c. quamuis pactū de pactis lib. 6. in verbo dum nuptui traderetur nu. 4. tenet, quod nouitius ante ingressū religionis nec potest

Quæst. 106

544

tenere

Tractatus de priuilegiis

renuntiare bona, nec donare, nec testari: quem in quantum attinet ad donationem, sequitur Humada in scho-
lijs ad Greg. Lop. in l. 7. tit. 7. part. 1. glof. 3. nu. 3. cum seqq. licet reprobet in quantum attinet ad testamenti facti-
545 onem, in quo omnes concludunt fieri posse testamentum ante ingressum religionis, † Iul. Clar. lib. 3. re-
ceptarum sententiarum. §. testamen-
tum. q. 28. à nu. 2. & quod non valeat dicta donatio, nec renuntiatio, tenet
Spinosa de testamentis glof. 12. nu. 50. idem videtur tenere Nauarro. 3. p.
cõsiliis conf. 81. & 82. quem se-
quitur frater Manuel Rodriguez Lu-
sitano in sua summa. t. p. cap. 90. de
donatione, & in 2. p. cap. 7. nu. 7. &
Molina tract. 2. de iustitia disputatio-
ne 139. Sed ratione, in qua prædicti
Doctores fundant suam opinionem,
rectè perpenſa, contrarium verum,
& iuridicū mihi videtur, & sic quod
donatio contractus, vel renuntiatio
facta à laico ante ingressum religio-
nis valeat, & teneat, & quod ad hoc
non extendatur dicti cap. 16. disposi-
tio. Quod sic probatur, quia de iure
communi dispositum est, quod vo-
lens ad religionem transitum facere
potest de bonis suis facere donatio-
nem, † tex. in authen. de monachis,
546 §. illud 2. cui conuenit l. 7. tit. 7. part.
1. ibi: *O fizo mandas*: & quod dictus
tex. loquatur in donatione est cõmu-
nis opinio, teste Decio in c. in præ-
sentia de probatione, n. 61. & lare An-
gulo de meliorationibus l. 1. §. 3. nu.
18. & 20. Et quod possit facere dona-
tionem, & maiorum ante religio-
nis ingressū, tenet Iul. Clar. lib. 3. re-

ceptarum sententia. §. testamētum.
q. 28. & Molina lib. 2. de Hispan. pri-
mogen. c. 9. n. 39. qui in num. 53. ex
authoritate plurimorum Doctorum
resoluit, quod nouius intra annum
probationis, & ante factā professio-
nem dicitur laicus, & pro laico repu-
tatur: & in abstracto reputatur, tan-
quam si nunquam in monasterium
ingressum fecisset: † ita Menoch. de 547
arbitrarijs centur. 5. casu 436. num. 4.
ideoq; dictū c. 16. debet ad ius com-
mune reduci, nec contra eū potest,
~~non~~ debet interpretatio fieri, c. cum
dilectus de consuetudine vbi glof.
verbo iuri cõmuni, l. 2. C. de noxa-
libus, glof. verbo confundatur in fine
in l. fin. §. in computatione. C. de iu-
re deliber. quæ est communiter ap-
probata secundum las. ibidem nu. 8.
Decius cõsil. 7. n. 7. Item, quia dictū
c. 16. debet intelligi de iā in religionē
ingressis ratione tituli de regulari-
bus, sub quo comprehenditur, † per 548
l. Imperator. ff. de in diem adiectio.
& ratione eius summarij, in quo sum-
matur, non valere renuntiationem
ante professionem, & per illa verba,
ibi: *Illius tēporis, quo in probatione est.*
Et ibi: *Ac non alias intelligatur effectū*
suum sortiri, nisi secuta professione. Et
ibi: *Et ut abentibus ante professionē*
omnia restituantur, quæ sua erant. Et
quia dictū cap. 16. noluit innouare
circa religiosos nominis Iesu. & ideo
ad laicos nō est extendenda eius dispo-
sio. Nec credendum est, quod tolle-
re voluisset laicorum libertatē ad re-
nuntiandum per donationem bona
opera recepta, ad quæ omni iure di-
uino & humano, vt naturali ratione
tenentur,

tenentur, Iul. Clar. lib. 4. receptarum
sentent. §. donatio. quæst. 3. & rectè
ponderato cap. 15. præcedenti mani
feste colligitur disponere, quòd nul
lus profiteatur ante decimum sextū
annum impletum, & ante annū in
549 religione completum, † maxime
quia dictū cap. 16. disponit, quòd
renūtiatio ante hanc ætatem, & ante
annum nonitatus impletum nō va
leat nisi de licētia Episcopi intra duos
menses proximos professioni: qui
tex. in laico loqui non potest, cui à
iure cōmuni testari, & donare ante
ingressū religionis conceditur, &
sine Episcopi licentia, quæ tantū re
ligiosos comprehendere potest. Et
hoc apertè ostenditur, quia si dictū
c. 16. contractum & obligationem
prohiberet, ut de se patet, si ad ante
religionis ingressū extenderetur,
daretur absurdum correctionisto
tius iuris civilis & Regij, quo dispo
nitur, quemlibet contrahere posse,
& obligatum remanere, si eius obli
gatio habeat solennitatem à iure re
quisitam. Nec credendum est, dic
tum Concilium Tridentinum, ta
cite & unico verbo tollere voluisse
cōmercium, & contractationem il
lorum, qui ad id habiles reperiuntur,
l. si quādo in prin. C. de inoffici. testa.
ibi: *Nec credendum est Romanū Prin
cipem, qui iuratur, huiusmodi ver
bo totam obseruationem testamentorū
multis vigilijs ex cogitatam atq; inuē
tam, velle euertere*, l. 5. tit. 1. p. 6. vbi glo.
verbo, *En la manera*, Principis enim
rescriptū, quantū possibile est, debet
550 ad ius cōmune reduci, † cap. causam
quæ de rescipitis, vbi DD. & Alex.

conf. 33. vers. Tertiò probatur vol. 1.
1. Quæ nostra opinione retenta re
spōde Doctoribus contrarium volē
tibus, quòd Ioā. Gur. in eo quod agit
de testamenti prohibitione, reproba
tur, & in cæteris reprobari debet,
† quia offendēs in vno factus est om
niū reus, iuxta regulam iuris, & quod
Spino loquitur in donatione omniū
bonorū, quæ à iure ante ingressū
professionis prohibetur, per l. 69.
Taur. l. 8. tit. 10. lib. 5. Recop. vbi A
zeved. & Marienç. latè, † & Nauar. 551
in d. 3. p. conf. 81. & 82. & frater Ma
nuel Rodr. cum sequētib; fundatur
in simili ratiōe, sine qua dispositio
frustraretur. Quibus respondetur, † 552
quòd id non bene probatur in text.
ab eis ad hoc relato, & quòd argumē
tū à simili non valet, quādo sequitur
iuriū correctio, † Bal. cōf. 166. vol. 1. 554
Boer. conf. 34. n. 9. Cassan. in cōsuet.
Burgūd. tit. de success. §. 12. fo. 179.
Burg. de Paz in l. 1. Taur. n. 37. & ar
gumentū à simili nō tollit clarā iuris
dispositionē, † iuxta doctrinam Lici 555
rier de primogeniura, quæst. 4. tertij
libri nu. 16. nec valet data aliqua dis
similitudine, Marth. de Afflict. decis.
350. num. 11. quia verisimile dicitur,
quod iuri cōmuni non contradicit,
& ei cōuenit † Menoch. de arbitrar. 556
lib. 2. cētur. 1. casu 85. nu. 5. Carol.
Ruin. conf. 12. n. 3. lib. 5. casus namq;
omissus à noua dispositione intelli
gitur secundum ius antiquum, † l. 557
si vero, §. de viro, ff. soluto matri
monio, l. commodissime, ff. delib.
& posthum. fallaxque est argumē
tum à simili, vel eadem ratiōe, † l. 558
seruo inuito in prin. ff. ad Trebellia.

Tractatus de priuilegiis

nam quando Pontifex facit dispositionem correctoriam, licet ratio in ea expressa dederit extensioni locum, scilicet ratio legis scriptae contradicit, non poterit seruari, quando expresse eius dispositioni non derogatur,

159 † cap. constitutio in fine de electione lib. 6. ibi: *Anteriora iura, cum per constitutionem immutata non fuerint, obseruari oportet*, tradit plurima Burg. de Paz in dicta l. 1. Tauri à numer. 67. cum tribus sequentibus. Nam vt habetur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per Socin. in l. 1. ff. de vulgari in additione lecturæ num. 6. natura extensionis est, vt casus, ad quem fit

160 extensio, sit eiusdem qualitatis, † quod quidem hic non esse, permanifestum est, ex his quæ præmisimus. Item in poenalis, vt fiat extensio, oportet esse in omnibus equipara-

161 tionem, † gloss. verbo, sanè in cap. 1. de voto lib. 6. gloss. verbo, prorogamus in cap. constitutus de regularibus: imo vero in poenis quæ iure ipso inferuntur, non fit extensio ex

162 similitudine rationis, † Ioan. Andr. in cap. odia de regulis iuris, libr. 6. Bald. in l. de quibus, ff. de legibus, col. 6. latè Imol. de hoc in l. si vero, §. de viro, ff. solut. matrimon. colu. 2. Angel. in §. ius autem ciuile insti. de iustit. & iure, Dec. in l. factum, §. in poenalis, ff. de regul. iur. item etiam in materia fauorabili extensio non fit ab eo, in quo maior ratio vrget ad id, in quo minor militat ratio, † per l. cui pacto, ff. de seruis exportand. Socin. consil. 9. numer. 15. volum. 3. poena enim non irrogatur, nisi expressim iure

caueatur, † authen. de non eligend. 154 secundo nubent. §. si autem, & quæ notantur in l. cum quidam, ff. de liber. & posth. per text. ibi cum similibus, & ideo Nauarr. in dicto consil. 81. & 82. asserit, dictum cap. 16. dictæ sess. 25. Concilij Tridentini per dominos Cardinales reformationis interpretatum eo modo esse, vt non corrigat donationes, nec contractus, vel renuntiationes factas à laico ante ingressum religionis, & hodie habentur in decisionibus Prosperi Farinacij & Cardinalium, in decis. 92. & 211. & 227. quæ fortassis his meis fundamentis ad id morti fuere, † quod idem affirmat 156 Gaspar Paraselo in compendio priuilegiis sui ordinis, quem refert frater Manuel Rodriguez vbi supra: & dictum cap. 16. continuari præcepens circa etatem 16. annorum, & annum continuum nouitatus, † tenet Menoch. libr. 2. de 160 arbitrar. centuria 5. casu 436. nume. 7. & 8. quem vide, quia magna est eius autoritas; licet frater Manuel Rodriguez eum reprobauerit. Et quod dictum cap. 16. continuetur ad præcedens, probat illa dictio, *Antea*, quæ dictioni *Ante* correspondet, & dictioni *Antea* prædicti cap. 15. præcedentis: & quia dictio, *Quoque*, dicti cap. 16. est repetitiua similis qualitatis, † vt latè resolu- 163 uit Gomezius in §. item Seruiana, institut. de actio. de quo cap. 16. latè agit Gutierrez in questionibus Canonis 2. part. cap. 1. Castillò de usufructu cap. 65. libro primo.

Quesf. 107. Cap. 13. **ET** est notandū, quòd si aliquod privilegium est concessum habitantibus in aliquo loco, censetur concessum dicto loco, & non in eo habitantibus, † text. in l. ciuibus, ff. de rebus dubijs, vbi legatum ciuibus ciuitatis relictum videtur datum & relictum ciuitati, † sicuti relictum Sacerdoti videtur Ecclesię relictum, per l. annua, §. 1. ff. annuis legat. & de habitantibus in loco est text. in l. 1. ff. de censibus, tenet Bologninus in tractatu de indulgentijs num. 15. & optime distinguit Petr. Anubol. in tractatu de muneribus 3. par. principali num. 44. Et quod privilegium restitutionis concessum Ecclesijs per cap. 1. de in integrum resti. extendatur ad hospitalia, † tradit Ioan. Andre. in c. 2. de restit. in integrum lib. 6. nam Ecclesię nomine includitur *571* omnis pius locus, † c. requisisti de testamentis, ita Lopus de Castellion in tract. de hospitalitate num. 13. Deinde si Rex concedat ciuitatem cum terminis & aquis, tale privilegiū restringitur ad solam iurisdictionem, & nō extenditur ad concessionem terminorum ipsius ciuitatis, † secundum Mexiam ad legem Toleti. 9. fundamento 2. partis num. 77. & Azeued. qui cum refert in l. 13. tit. 7. lib. 7. Recop. num. 2. & idē per concessionem territorij alicui facta non venit illud, quod antea erat concessum vicinis, † vt tenet ipse Azeuedo vbi *573* supra numer. 1. per text. in cap. 1. de capit. qui ciuita. vend. vbi Bald. in vltibus feudorum, l. si domus, §. fin. ff. de legat. 1. l. vxor patruj, C. de legatis, tenet Arctinus conf. 15. vol. 3.

ex aliorū Doctorū opinione. Et privilegium portagij à Principe concessum extenditur tantum in terris cedentis, † vt tradit ipse Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 6. nu. 29. qui in l. 22. & 23. tit. 14. n. 4. lib. 6. tradit, vtrum privilegijs ordinum gaudeant, & fruuntur hospites eos. † Et privilegia concessa contra ius naturale non valere, nec tenere, † probat l. 31. tit. 18. p. 3. vbi late tenet Greg. Lop. ideoq; minus valent, & tenent privilegia contra iura Regia, vel contra fidem concessa, † per text. in l. 29. tit. 18. p. 3. vbi late notat, & tenet dictus Greg. Lopez.

Quesf. 108. **ET** supra dictis adde, quòd in declaratione privilegiorum facienda à Principe non est necessaria citatio partis, † ita resoluit Angel. in l. si quis intentione ambigua, ff. de iudic. nu. fin. quem sequitur Dec. in c. cum venissent de iudic. & in c. pastoralis, §. verū de appellatio. n. 2. Roman. cōf. 482. col. 2. & hæc est verior opinio secundū Burg. de Paz in proemio legum Tauri numer. 359. cum sequentibus, & pro hac sententia est text. quem allegat Romanus ad hoc in cap. reprehensibilis in princip. de appellatio. pro qua opinione facit regula, quòd ille qui declarat, nil facit de nouo, † l. heredes palam, §. si quid post, ff. de testamēt. & in Clementina exiuit de paradiso, §. harum declarationum de verborum signification. & est bonus text. in l. adeo, §. videtur, ff. de acquirend. rerum dominio. Contrariam autem sententiam, quòd sit necessaria partis citatio † etiā in de-

Tractatus de priuilegiis

claratione, ¶ tenet Alex. cōf. 11. vol. 7. & Dec. cōfil. 4. 6. nu. fin. & Fel. in cap. cum olim de re iudic. n. 12. & Gomez in regula de non tollendo iure quęsito quęst. 13. pro qua opinione facit regula generalis, quod in vnoquoq; negotio vbi vertitur alii
 581 cuius præiudicium, citandus est, ¶ l. de vnoquoq; ff. de re iudic. Clemen. pastoralis eodem tit. & videtur tex. expressus in l. vltima, C. de legibus; ibi: *Partibus quominus constitutis*, quam legem ad hoc notat Bald. ibidem. Sed pro dictarum opinionum cōcordia distingue hoc modo, quod si declaratio priuilegij sit extra iudicium, tunc procedit prima opinio, per tex. in c. olim de verbor. signific. sin autem fiat in iudicio talis declaratio, vel reuocatio, tunc procedit se-
 582 cunda opinio, ¶ tex. in cap. in his de verbor. significat. in fine, quę duo iura sic intellegit Innocen. in d. cap. olim, & ibi eum sequitur Anchar. & Abb. & Felin. in dicto cap. cum venisset de iudic. in pri. Item prima opinio habet locū, quando solūmodo declaratur verba dubia, quia tūc cū nihil fiat de nouo, nulla est necessaria citatio. Secunda opinio procedit, quando priuilegio aliquid additur, vel de trahitur, quia tūc cum censetur actus nouus per dictā l. hæredes palam, §. 1. est necessaria noua solemnitas: & sic requiritur citatio, ita notat Innoc. in c. ex parte el. 1. de verborum significat. quem sequitur Felin. in dict. cap. cum venissent in prin. & alij Doctores, de quibus per Burg. de Paz in proēm. legū Tauri n. 3, §. pro qua cōcordia inducit tex.

in c. nuper de decimis in pri. Et omnia supra dicta intellige, & quod esset necessaria citatio, quando esset priuilegium tale, quod non posset Princeps reuocare sine causa, vt in priuilegijs cōcessis ex causa onerosa, quę sine causa non possunt reuocari, ¶ vt
 583 resoluit Veroin in dicto c. cum venissent, de iudic. n. 23. & hoc casu erit necessaria citatio: sin autem sint alia priuilegia, quę mera Principis volū tate tolli possunt, vt regulariter sit in priuilegijs gratiosis, ¶ secundū glos-
 584 sam notabilem in c. decet de regul. iur. lib. 6. quę est glos. fin. communiter recepta secundum Couar. lib. 3. variarum resolutio. c. 6. nu. 7. de qua glos. est videndus Molina de Hispan. primogen. lib. 3. c. 3. n. 16. cum seqq. in hoc casu nulla erit necessaria citatio. Ratio est, quia cum id dependet à mera voluntate, frustra exigeretur citatio, ¶ argumento text. & quę ibi
 585 notantur in l. cum quidam, ff. de legat. 2. Vnde ex supra dictis venit componenda controuersia inter Sarmiento lib. 1. selectarum interpretationum cap. 8 nu. 4. qui inquit, quod in reuocatione priuilegiorum non est necessaria citatio, quia est iudicium gratiarum, vbi nulla exigitur citatio, vbi non tractantur lites, & inter Molinā, quę ex aduerso lib. 3. Hispan. primogeni. cap. 3. numer. 16. inquit, necessariam esse citationem in priuilegiorum reuocatione. Sed vtique eorum repugnantiam componas, vt opinio, de qua per Sarmiento, procedat in priuilegijs gratiosis, quę ad libitum possunt reuocari: opinio autem
 de

de qua per Molin. procedari in alijs
privilegijs, quæ sine iusta & rationa
bili causa reuocari non possunt. †

¶ *Ques. 109.* Sed est quæstio bona, vtrum Prin
ceps concedendo alicui aliquod præ
dium, vt ex eo habeat alimenta ob ali
quod seruitium, videatur proprietatem
concessa, & si relinquat alimenta, ex
aliquo prædio futuenda, videatur
tantum alimenta, & non proprietatem
587 prædij reliquisse? Et in primo casu
proprietatem relictam, in secundo ali
menta tantum, & nõ proprietatem,
probat ex text. in l. libertis, & in
l. Lucius, ff. de alimentis & cibarijs
legat. per quæ iura tenet Bart. in d.
l. libertis num. 2. quod relictæ præ
dio alicui, vt inde habeat alimenta,
proprietatem relictam censetur: sin au
tem alimenta relinquuntur ex præ
dij, & pro alimentis prædia obli
gantur, alimenta tantum, & non
proprietatem, legata censentur: qui
Bart. in num. fin. ad ceteros contra
ctus extendit, & in nu. 3. cum seqq.
optimè distinguit. Vnde est, quod re
lictum quotannis ex certo prædio, vel
censu, debetur perpetuo, & ab he
redibus præstabitur, licet prædium
588 & census pereant, & deficiant. † Ita
Bart. in l. inter stipulatam, §. sacram,
num. 6. ff. de verb. obligatio. vbi
bona distinctio, Cin. in l. si quis ar
gentum, C. de donatio. Alberic. A
lex. & Iaf. in d. §. sacram. Paul. in cõf.
338. lib. 1. nu. 3. tenet Hieron. Gigas
de pensionibus, vers. 62. quarto, fol.
mini 211. Et quia de supradictis
quæstionibus tot sunt variz opinio
nes, distinctiones, atque declaratio
nes inter Doctores, vt vnus integer

tractatus ad earum explicationem es
set necessarius, cum tot atque tanta
iura adducant inquirentes, vtrum in
legatis & alimentis tantum procedant,
& vtrum ad ceteros contractus exten
dantur prædictæ dispositiones, & v
trum in vna vel in pluribus oratio
nibus sint conceptæ, vel an cõditio,
vel executio, vel demonstratio, vel
hypotheca, aut obligatio tantum in
ducatur, vide late vltra prædictos
Doctores, per Couar. in c. Raynuntius
de testam. §. 10. Aluar. Velaz.
in qq. iuris emphyt. quæst. 4. & etu
diuissimè ac copiosissimè per Ioan.
Garc. Gallecum in tractatu de ex
pensis & malioratio. cap. 4. num. 30.
cum pluribus seqq. & Felician. de
confibus lib. 2. c. 5. n. 7. qui innume
res referunt DD. & plurima iura in
geniolè interpretatur, ad quos occur
re, cū casus obuenerit, ne eius dicta
tā diffusâ recensere videar, cum sint
extra nostram materiam.

LICET tamen regulariter non *Ques. 100*
valeat confessio de recepto facta à
procuratore, tutore, vel administrato
re, & debeat constare de vera nume
ratione, secundum magis veram, rece
ptam, & practicatam opinionem, † de
589 qua per Roderi. Xuar. in l. post rem
iudicat. 3. x. à n. 16. Vincenc. Caro. in
c. cum quid de regul. iur. lib. 6. 1. par.
ampliatione 6. n. 14. Hippol. singu
lari 265. Tiraquell. de retract. con
ventional. §. 4. glo. 6. num. 12. Ioan.
Gutier. de iurament. confirma. cap.
50. à num. 21. & in alleg. 1. à num. 29.
cum seqq. Ignatio de Salzed. in ad
ditio. ad Bern. Diaz de Lugo in reg.
608. & Muscar. de probationibus 3.

Tractatus de priuilegiis

parte conclus. 369. cum seqq. Grat. in regula 383. nu. 10 qui allegat Covar. lib. 1. variarum c. 1. n. 8. & Martienç. in dialogo relat. 3. p. c. 44. nu. 6. Menoch. cōf. 39. lib. 1. Ant. Nat. cōf. 546. lib. 3. Greg. Lop. in l. 61. tit. 18. p. 3. glos. 2. inuenitur circa hoc peculiare priuilegiū in receptore, exactore, & susceprote regalium reddituū, & debitorum fiscalium, in quibus et si sint tanquam procuratores, sufficit confessio de recepto & apocha, licet de vera numeratione non constet, ¶ tex. in l. 2. §. fin. C. de quadriennij præscriptio. per quem ita tenet Abb. cōf. 41. lib. 1. n. 3. text. in l. fin. C. de apochis publicis lib. 10. & glo. ibi, vbi mandatur exceptio non numeratæ pecuniæ huiusmodi susceptoribus, & valet apocha confessionē continens pecuniæ receptæ, l. securitatis, C. de susceptoribus lib. 10. ita Batt. in l. si procurator, §. fin. ff. de iure fisci in fine, idem tenet glossa verbo fisci in fine, in l. 1. C. de vendendis rebus ciuitatis, & ibi Bar. tex. cum glos. in l. in contractibus, §. 1. versiculo, Ideoque, C. de non numerata pecunia, optimè Salice. ibi post Cin. in d. l. 2. C. de quadriennij præscripti. Menoch. in d. cōf. 39. nu. 5. & 8. & 33. & 61. Ioan. Plat. in d. l. 1. C. de vendendis rebus ciuit. Barbac. cōf. 18. lib. 3. & Laudensis de fisco quaest. 26.

Attamen cum hoc sit peculiare priuilegium in literatum obligationibus, quod si aliquis confiteatur schedula vel scriptura centū debere, subintelligitur, & idē reddere promitto, ¶ glos. vnica & singularis ver

bo debere in principio inst. de literarū obligatio. quia non potest deberi, nisi quod exigi potest, ¶ per l. creditor, ff. de verb. oblig. dicit d. glos. vnica, & singularē Bal. in c. i. cautio de fide instru. n. 7. & Ioan. Faber in d. priuileg. de literarū obligatio. inst. n. 5. & ibi Ias. in additionibus ad Christophorū Port. col. 2. in fin. Salicet. in l. generaliter, c. de non numerata pecunia num. 10.

ERIT elegans quaestio, quid sit ¶ q. 1. tuendū sit, si aliquis procurator, vel negotiator ad aliquod debitū exigendū constitutus corā iudice confiteatur magnā exigisse pecuniæ summā vittute mandati sibi concessi, & illā cōsumpsisse in salario sibi debito, & a mādāte assignato, & in aduocatorū, tabellionūq; & litiū expensis, & nihil debere, paratūq; esse ad rationē reddendā dicat. Vtrū talis cōfessio paratā executionē habeat mandariq; executioni debeat. ¶ In qua quaest. dicendū 192 videtur, quod huiusmodi cōfessio executioni mādari possit, per vulgares conclusiones, de quibus per Bar. Alberi. Bal. Cin. & omnes in l. vnica, C. de confessis, & in c. si. eodē tit. & per l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop. vbi moderni, vbi habetur, quod confessio habet executionem paratam, sicut sententia, ¶ l. post rem iudicatam, ff. de re iudicat. Quod corroboratur per ea, quæ communiter traduntur à Doctoribus in l. generaliter, C. de non numerata pecun. & in c. si cautio de fide instrument. præcipuè ab Ant. de Butrio, & Imola ibidem, qui omnes concludunt, quod ex cōfessione facta in iudicio actio & obligatio 194 nas-

nascitur, etsi causæ non fiat declaratio. † Quæ est omnium scriptionum resolutio, ut per Hippolyt. in rubric. de probatio. nu. 81. cum seqq. Deinde facit, quia videtur iuridicū, quod dictus procurator, vel negotiator teneatur soluere quantitatem in sua confessione contentam, & postea per viam actionis, vel exceptionis exigere possit salarium & expensas à se factas. Conclusio est Bart. in l. si duo patroni, § si quis iurauerit num. 3. ff. de iure iurando, quæ fuit Speculat. 2. part. de executione sentent. §. postremo num. 8. cum qua transit Ioan. Andr. ibidem in additione littera E. & Bal. & Angl. in d. §. si quis iurauerit, & Benedictus de Barcis de libellis guarantigijs 3. p. q. 5. in fine.

Sed nihilominus in d. quæst. executio est deneganda, & probatio super salario debito & expensis in ex actione & negotiatione factis admit tenda. Quæ opinio primò fulcitur, quia in prædicto casu compete bat mandati actio nata ex primo cō tractu. l. licet, §. ea obligatio. pro quo executio dari non potest, etiam si cōstaret de solutione ei facta à debito re per opocham de recepto: quia illud fuit ad liberandum debitorem, & nomine mandantis: ergo non ad se ipsum obligandum, l. non omnis, ff. si cert. pet. vbi Doctores. Nec minus debet executio dari per illam in iudicio factam confessionē, quando quidem debitum neget, & quantitatem receptā in negotiatione consumpsisse excipiat, ex doctrina Ant. de Butr. in d. c. si cautio de fide instrument. n. 1. ad finē, qui hanc cō-

fessionem considerat in finibus confessionis, vbi aliquis confitetur recepisse, & apocham de recepto dedisse: quia nihil aliud ex ea confessione probatur, quàm ex instrumēto ipso. Vnde ex confessione non fit fundamētū intentionis agentis, secundū Innocentium, quem ipse Anton. de Butrio citat. Et ad hoc ut confessio in iudicio facta paratam habeat executionem, videbatur, oportere esse debitorem, quod deberi dicat qui confitetur, & quod ita intelligi debeant iura de hoc disponentia, & dicta l. §. tit. 21. libr. 4. Recopilatio. cum ita loquantur & disponant leges, à quibus assumptum est fundamentum, per l. 2. tit. 13. par. 3. ibi: *A que le pugnasse si le deuia alguna cosa, e marauedis, y el demandado respondiesse luego llanamente, que ge la deuia, sic l. debitoribus, ff. de re iudicat. ibi: His qui fatebuntur, se debere, & l. si debitori, ff. de iudic. ibi: Si fateatur se debere, paratumque dicat soluere, & in l. si reus paratus, ff. de procuratoribus, ibi: Pecuniam soluere, tenet Azo in summa, C. de confessis numer. 4. Speculat. de confessionibus, §. 1. nu. 2. ad fin. Et quod multum necessarium sit in confessione illud verbū, *Debeo*, ad hoc ut executio locum habeat, & non sit idē recipi, vel exigi, probatur per l. Titius, & l. quidā, ff. de cōstitutis pec. iūctal. publica, §. si ff. de positi, quæ cōclusio optime cōfirmatur per ea, quæ tradit Bar. in l. 1. de etate, §. qui interrogatus, ff. de interrog. act. ibi: *Ratio apparet in propterea, quia licet sit verum, tamē id de quo est confessus, nō sufficit ad cōdēnationem,**

Tractatus de priuilegiis

& Raphaël Fulgosius ibidem, *vult ergo dicere, inquit, quod tenetur quasi ex contractu, & non habetur adhuc pro condemnato, sed pro obligato, quia confessus est, se heredem, non autem debere: confessione enim incidenter factam ad alium finem non ita præiudicare ait glossa solennis, in c. 197 ex penitentibus 50. distinctione. ¶ Et DD. in c. ar. si clerici de iud. Alciat. in l. 1. §. si quis ita in fine, ff. de verborum obligatio. maxime præcedente negatione debiti, vel protestatione, ut in nostro casu, argumen. tex. in c. Lotharius 31. q. 1. gloss. 1. in l. Julianus verus. Vel dic. ff. de condic. indebiti. Bald. in c. cū in iure n. 4. de offic. de legat Bald. item & Cin. in l. 2. C. de donat. ante nuptias, *Premissa*, inquit Azo in summa, C. de confelsis d. n. 4. *vera sunt, cum quis simpliciter confitetur, se debere, vel rem agentis suis se. Si vero confiteatur, debuisse, vel rem agentis fuisse, opponit tamen præscriptionem, vel pactum, vel solutionem, non est statim condemnatio facienda, sed dabitur reo dilatio ad probandum, l. siue, l. siquidem, C. de exceptio. idē Speculat. 3. p. tit. de confelsis, Bald. in l. vni. C. de confels. nu. 5. Salicet. in l. generaliter, C. de nō numerata pecun. n. 10. vbi latet: sed de iure Regio per l. 2. tit. 16. lib. 5. Recop. confessio clara sine stipulatione, vel verbo, *Promitto, vel, Debo*, executioni mandabitur, ¶ secundum Azeved. ibidē n. 54. quod antea tenuit Ias. in §. fuerat de verbor. obligat. instit. nu. 18. & in l. si duo patroni. §. Marcellus ff. de iur. iuran. vbi DD. & in l. 1. ff. de his, quæ in testam. delentur, & Roderic.**

Xuar. qui plures allegat in l. post re iudic. 2. extēsiōe, & Bal. Nouel. de dote, 6 p. priuilegio 1. quod antiquitus, & hodie stante d. l. 2. disponitur in instrumento dotali, quod mādatur executioni, si cōllet de dote recepta, licet deficiat stipulatio, & reddēdi obligatio, ¶ ut per Bal. Nouel. & Roder. Xuar. vbi supra, & est text. expressus in l. 17. tit. 11. p. 4. & est cōmunis opinio teste Alex. in l. iuris gētū. §. quod fere, ff. de pactis.

Ex quibus deducitur, quod prædicta iudicialis cōfessio cū prædicta qualitate nō habet executionē paratam: & ideo ad primum & secundū fundamentum pro contraria parte adductū responsum habes, maxime quia ad exigendam pecuniam a procuratore prædicto receptam cōpetit parti mandati actio mandati, & dicto procuratori vel negotiatori contraria actio mandati ad exigendas expensas a se factas in negotiatione, competique ei retentio, text. expressus in l. idēque, §. idem Labeo, ff. mandati. *Et verum est reputationes quoque hoc iudicium admittere, ait dictus tex. Et sicut fructus cogitur restituere is qui procurat, iūa sumptum, quem in fructus percipiendos fecit, deducere eum oportet, & in l. si verō nō remunerandi, §. si mihi mādaueris, ff. mandati, ibi: Aliquid tamen impendero, erit contraria mandati actio, & l. actoris, ff. de procurator. ibi: Propter impensas, quas in lite fecit, potest desiderare, ut sibi ex iudicati actione satis fiat.* Et ad retentionē est tex. in l. quæ omnia, §. si de procur. ibi: *Itē si retentione aliqua procurator uti vel, i.*

nō facile ab ea listransferenda erit, vbi glossa, *Retentione*, ait, *impensarū in lite factarum*, quia nō negatur receptio, sed competit retentio loco pignoris, & sic non proprie est, exceptionem opponere, argumento l. quod si nolit. §. idem Marcellus, ff. de adelit. edict. & l. Iulianus. §. offerri. ff. de actio. empt. ait Guidon de Sussa in tractatu de guarantigiato instrument. in princ. nu. 10. Et quod talis procurator, vel negotiator teneatur tantum reddere rationem de recepto, de quo impedia; & expensæ deduci debeant; probat l. qui proprio. §. procurator. ff. de procuratoribus, vbi habetur: *Procurator, ut in ceteris negotijs gerendis, ita & in litibus exercendis ex bona fide rationem reddere debet: itaq; quod ex lite consequutus eris, sine ex lite principaliter ipsius rei nomine, siue extrinsecus ob eam rem debet mandati iudicio restituere. Item contra, quod ob rem iudicatam procurator soluit, contrario mandati iudicio recuperare debet: litis impedia bona fide facta, vel ab actoris procuratore, vel rei, debere ei restitui, equitas suadet: adeo ut de natura huiusmodi contractus sit, ut procurator, vel exactor restituat, quod virtute mandati exigit, rationemq; reddat, & quod expensæ, & salaria deducantur, ut notatur in l. sumptus. ff. de pactis. &c.*

Qua resolutione retēta restat nūc responsū ad doctrinam Bart. in d. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iure iuran. & dicimus, quod eius conclusio est falsa, & communiter reprobat, secundum Salicet. ibidē in fine, Paul. de Castro, Fulgos. Anton. de Butr. Imol. Alexan. & Fran-

ciscus Curt. in additione ad eum in dicto §. si quis iurauerit, vbi Ias. & Decius consil. 19. col. 2. & consil. 421. qui omnes dicunt, hanc esse cōmunem opinionem, & ab ea in iudicando, & consulendo non esse recedendum, & Anton. Canario de executione instrumentorum num. 59. cum sequentibus, *Aduerte clarius*, inquit, quod si emptor, & venditor non solum habent ius excipiendi, sed ius retinendi loco pignoris, ut in dicto §. offerri, de isto ergo iure non fuit in primo iudicio: & fortius cum instrumentum agitur, amplius hæc exceptio non cōcernet, nec cōuertat vires instrumenti, & tacite inest in obligatione in instrumento deducta, &c. Et paulo inferius, *Sed in hæreas*, inquit, illi rationi, quod hæc exceptio inest, & instrumenti vires non impugnatur. Et ita ait Salicetus in d. §. si quis iurauerit, quod prædictæ exceptiones, de quibus in hac questione, sunt executionis dilatorię, quem sequitur Alex. ibidem num. 3. Archidiaconus in cap. si quis Episcopo rum. 3. q. 6. & allegatur ad hoc elegans tex. in l. fundus, qui Lucij Titij, ff. de rescind. vendit. & in supradicta questione non potest acceptari cōfessio, & executioni mādari sine receptione exceptionis, & expensarū deductione, l. cum queritur. ff. de administrat. tutor. notat Ioan. de Platea in l. 1. C. de apochis public. lib. 12. & Alexand. ad Bart. in l. si pupillus, ff. de admin. tut. Auend. de exequend. mandatis Regum. 2. p. cap. 10. num. 31. Sunt enim hæc connexa inuicem, ut separari non possint, nec debeant, in sequestis & deposti

tis

Tractatus de priuilegiis

ti; namq; authoritate iudicis factis, ubi habetur priuilegium summarie cognitionis, & absque strepitu, & figura iudicii secundum Bald. in l. acceptam, C. de vsutis, & in l. si fide iussor. §. fin. ff. qui satisdare cogant. ubi Ias.) non potest sequester compelli ad reddendos omnes fructus, quos recepit, & quidquid exegerit, sed in primis citari debet ad rationes reddendas, ¶ vt rationibus redditis reliqua restituantur, & ita ait Rebuffus ad Regias constitutio. Gallicas, tir. de sequestris ait. 7. glos. unica n. 4. in 3. par. quod si ante rationem reddita eidem sequestro perciperetur, vt omnes fructus redderet, grauaretur: quia ab executione non est incipiendum, qui in nu. §. ait: *Quia expensas potest deducere*, ¶ vt supra dictum est, per Clement. unicam quam allegat, qui Rebuff. ibidem art. 3. glos. 1. idem disponit de salario procuratoris, vel executoris. ¶

Nec dictis obstat illa ad modum controuersa questio, tot tantisque distinctionibus plena, quod confessio cum qualitate, vel exceptione facta, possit pro parte acceptari, & pro parte reprobati, ¶ vt pluribus autoribus relatis tenet Azeued. in l. 2. tit. 7. lib. 4. Recopilat. num. 67. & Gratian in regul. 85. numer. 1. & 2. nisi quando pre dicta qualitas pro se habuerit aliquam iuris presumptionem, per l. Aurelius, §. idem quaerit, ff. de liberatione legata, ubi Bart. & Doctores, & Maranta de ordine cognitionum 6. par. capite de confessio ne numer. 27. fol. 437. Nam responde, quod hodie iure Regio, &

veritate attenda, confessio cum qualitate non potest pro parte acceptari, & pro parte repudiari, nec executioni mandari, & quod hoc inter reorum priuilegia annumeratur, quod reo sic consentienti debet terminus assignari ad suam probandam exceptionem, & qualitatem confessionis, & interea dum executio suspēdatur, per text. hoc a parte disponentem in l. 8. tir. 3. par. 3. quod defendit, & verum dicit Parladot. de rebus quotidian. 2. lib. c. fin. prime partis, §. 4. n. 11. pag. 128. quod ante eum tenuit Hugo de Cello in suo repertorio legum Regni in verbo, *Confession*, versu. 12. quam opinionem semper tenui, & nunc teneo, & in forensibus magis receptam & practicatam vidi.

HIC Se offert illa questio etiam in forensibus valide versata, vitum potestas, hoc est, *Corregidor*, o *Alcalde mayor*, qui tempore syndicatus fideiussorem non inuenietur, possit in carcere detineri vsque quo fideiussorem idoneum adhibeat: vel iuratoriā cautionem prestare sufficiat pro iudicis priuilegio. ¶ In qua questio Auiles in capit. pætorum, in c. 3. iudicum syndicatus nu. 21. post longam disputationem & opinionibus hinc inde relatis tener, & resoluit pro comuni, quod in prædicto casu præses non possit in carcere detineri, & satisfacit, præstando iuratoriā cautionem, quod tenet Azeued. in l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11. Contra quam communem opinionem fortiter facit dispositio text. in l. 3. tit. 9. lib. 3. Recopil. ibi: *E despues que los juezes han iuren jurado, deuenles tomar fiadores*, &

Et idem disponitur per titulum correctorum, in quo eadem dispositio, eademq; verba reperiuntur: & quod iudex non teneatur in plus quam facere potest, nec in carcerari, nec detineri possit pro debito, vel condensatione civili, ¶ & quod in hoc privilegium reperiatur, probat tex. in l. filius familias. §. iudex. ff. de iudic. & tenet Paris de Puteo in tract. syndicus in verbo culpa nu. 1. & in verbo nisi potestas nu. 19. & Azevedo in d. l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11.

Ques. 113 E T in dubium vertitur, si aliquis in criminali causa condemnatus fuerit in pena pecuniaria, qui in principali causa criminali fideiussorem dederit, & hic nobilis fuerit, utrum pro condensatione incarcerari possit? ¶ Et videbatur incarcerandus, quia hoc debitum dicitur ex delicto descendere, licet causa immediata sit illa promissio, & fideiussio, argumento l. 1. §. ex incendio. ff. de incendio, rui na, & naufrag. Et qui iudicialiter fideiabant, ut in nostro casu, eadem sententia & processu contra reum fulminato, absque novo processu, & sententia, ad solutionem compelluntur, tex. gloss. & Bart. nu. 2. in l. 1. ff. iudic. soluend. post Odofredum, cuius opinio communis est, ut per Roder. Xarez in l. 1. tit. de los emplazamientos, versic. sed pone questionem nu. 6. Hippolyt. de Marfil. in rubr. de fideiussoribus num. 356. & rationem reddit Collectaneus in c. 1. de iudicijs col. 2. & in cap. constitutus de fideiussor. Rebuffus ad Regias constitution. Gallicas tit. de literis obligato rijs art. 5. gloss. 9. nu. 8. & in tit. de sen-

tencijs executorijs art. 1. gloss. 16. nu. 26. vol. 1.

Sed contrarium puto verum, & sic quod talis fideiussor nobilis incarcerari non possit pro dicta condensatione pecuniaria: nam l. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. in his verbis, *Por deuda que decienda de delito*, modo interpretentur Latino sermone, *Ex delicto*, vel *de delicto*, significant causam propinquam, eo modo, ut delictum sit causa propinqua, & non fideiussionis verba, ita concludunt communiter Doctores per tex. in l. qui liberis. §. hæc verba ff. de vulgar. vbi Aretinus, & complures, quos more solito congerit Tiraquel. de cessante causa limitatione 29. nu. 26. & 30. & 31. tex. in l. actionum genera, versic. ex facto. ff. de action. & oblig. *Ex facto*, inquit, *actio est, quoties ex eo teneri quis incipit, quod ipse admisit, veluti si furtum, vel iniuriam commiserit, vel damnum dederit.* Hæc Ulpianus. Item Caius Iurisconsultus in l. ex maleficijs. ff. eodem tit. *Ex maleficijs ait, nascuntur obligationes, veluti ex furto; ex iniuria: quæ omnia vnius generis sunt: nam hæc tantum ex re consistunt, id est ex ipso maleficio.* Et maxime pro hac parte facit illud, quod in superioribus resolvimus nu. 224. cum sequentibus, quod nobilis non possit expressè privilegium suæ nobilitatis renunciare, qui minus poterit tacite, ¶ cum nemo videatur tacite iuri suo renunciare. l. legitimam cū materia. ff. de petitione hæredit. nō privilegium proveniens ex nobilitate naturali non perditur, ¶ secundum Azeu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 43. de

Tractatus de priuilegiis

de qua questione latius infra num. 1413. cum sequentibus circa fideiusso-
forem de saneamento datum post
condemnationem.

Quæst. 114 N E C me laet, quod priuilegiū
concessum à Principe de extrahendis
aquis intelligitur reseruata commo-
ditate alterius habentis antea pri-

609 uilegiū aquā extrahendi: ita Bal-
dus in tit. de pace Cōstant. in verbo
detrimentum in vñs feudorū, tex.
in l. si quis diutina. C. de aquæd. lib.
11. & merito, quia priuilegia publi-
cæ utilitati damnosa, vt iā diximus,

610 non sunt recipienda, si nec damno-
sa. C. de precibus Imperat. offerend.
l. 2. C. de priuileg. scholar. lib. 12. &
sunt restringenda: ita Azeved. in d. l.
1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 25. & 26. quod
amplia, etiam si proprio motu Prin-
ceps concesserit facultatem aquæ du-

611 cendæ: ita Felin. in c. ceterum col.
5. de rescriptis, quem refert & sequi-
tur Ripa in l. quominus. ff. de flumi-
nibus num. 12. & ideo lex, quæ habet
clausulam derogatoriam ad futura
priuilegia, vel rescripta, non videtur
illi derogatum per contrariam dispo-
sitionem, nisi sit dictum in specie, nō

612 obitante tali lege, ¶ tex. in cap. eam
te de ætate & qualitate, c. fin. de re-
scriptis. lib. 6. In priuilegio tamen, vel
rescripto Principis, quod Princeps
appellat priuilegium, vel eo ipso,
quod concessio reperitur sigillata si-
gillo priuilegiarum, nō est opus clau-
sula, *Non obstante*, quia ipso facto ap-
paret, quod Princeps vult infringere

613 iura, ¶ argumento l. quidam consu-
lebant. ff. de re iudicata cap. veniens
de filiis presbyterorū, sequitur Felin.

in rubr. & in c. r. de rescriptis, & fa-
cit, quia certa scientia Principis ha-
bet vim clausulæ derogatoriæ, ¶ Fe- 614
lin. in cap. cum inter col. 4. de exce-
ptio. quem refert & sequitur Ripa in
d. l. quominus. ff. de fluminibus nu.
32. Et si vis scire, quādo sit opus clau-
sula, *Non obstante*, & quomodo sit ac-
cipienda, ¶ vide Felin. in cap. non- 615
nulli in principio de rescriptis, & de
clausula, *Ex certa scientia, motu pro-
prio, de plenitudine potestatis, non obsta-
te, & supplens omnes defectus*, vide
Grammaticum consil. 150. ciuili per
totum, & col. 2. cum pluribus sequen-
tibus. Et facultas ducendi aquam ex
flumine non nauigabili nunquā per-
ditur per non usum, quia non com-
petit per modum iuris debiti, sed per
modum facultatis: & ea que compe-
tunt per modum facultatis, præscri-
bi non possunt, ¶ l. 2. ff. de via publi- 616
ca: ita Ripa in d. l. quominus nu. 28.
qui Bartolum explicat in hoc pluri-
bus distinctionibus.

Deinde quando aliquod concedi-
tur exemptionis priuilegiū calceolarijs,
seu sutoribus, extenditur ad eo-
rum ministros ex ipsa vi concessio-
nis, ¶ secundum Bald. Perusinum su- 617
per statutis in verbo calceolarius. Ex-
tenditurq; priuilegium, seu rescriptum
ad genus fœmininum, licet in
masculino genere sit concessum, ¶ se- 618
cundum Ioan. Andr. Abb. Cuttū,
Immolam, & omnes in cap. signifi-
cavit de rescriptis, Decium consil.
453. num. 1. Gratian. in regula 209.
num. 1. Præterea si concessum fue-
rit à Principe priuilegium, vel exem-
ptio, vt decima, aut gabella non sol-
uatur

uatur de aliquarum rerum venditione, talis exemptio, & privilegium extenditur ad censum impositionem super illa re, de qua census impositio-
 619 ne nulla decima, nec gabella debetur, & quod tenet & defendit Azuc-
 do in l. 2. tit. 15. lib. 5. Recop. n. 2. qui ita iudicatum fuisse ait.

Et licet naturali iure comune sit in mari piscari, l. nemo. ff. de rerum diuisione, l. 10. tit. 28. part. 3. adeo ut ne extero quidem id interdicens

620 sit, & quod si piscari prohibeatur, iniuriarum agere potest, licet apud Labeo-

621 ne. §. si quis in mari. ff. de iniur. & tamen cum hoc ius piscandi in mari de regalibus sit, ut in tex. quæ sunt regalia in vñbus feudorum. l. eos. C. de aqueductu lib. 11. potest à Principe prohi-

622 beri, ne quis illic piscetur, & d. l. quominus. ff. de fluminibus, Bart. las. & latius Ripa ibidem nu. 8. potestque ius hoc prohibendi, ne alius piscetur, vñ
 623 di à Rege, vel privilegio concedi, & l. eos. l. vñ. l. diligenter. C. de aqueduct. tradit eleganter Cassanus in consuetud. Burgund. rubr. 13. glos. 1.

§. 2. facta prius populus notificatione, quorum interest, ut ipse ait, & Isler-
 624 nia in dicto tit. quæ sunt regalia in vñbus feudorum, Auend. in capit. pretorum cap. 12. num. 15. quod debet intelligi, quod per huiusmodi venditionem, vel acquisitionem per privilegium Principis non totum ius piscandi acquisitum dicatur, sed ius præoccupationis piscandi, ut nullus piscari possit ea parte, & locis, quibus is piscari noluit. Nō autem ut eo non piscare, & sine eius damno alius piscari prohibeatur: ita intelligitur l.

si quis quam. ff. de diuers. & temporalibus præscript. secundum Rodericum Xuares allegatione 16. & nuncuparim Ripa in l. 1. nu. 12. ff. de interdict. quæ lex si quisquam ait, &

*si quisquam in fluminibus publicis diuer-
 ticulo pluribus annis piscatus sit, alterum
 eodem iure uti prohibet:* quod probat etiam tex. in cap. significante de appellatio. vbi notatur, maxime cum
 624 semper privilegia huiusmodi intelligantur, & interpretentur de iure tertio non quaesito: ita Bald. in l. 2. ver-

fic. sed contra prædicta. C. de iuris & facti ignorantia, Felin. in cap. quæ in ecclesiarum de constitut. Ripa in dicta l. quominus num. 9. ff. de fluminibus; intelligendumque est privilegium huiusmodi, nisi utriusque sufficiat piscatio, ut illius cui conceditur ius, ex piscatione aliorum nō minuatur,

l. Lucio. ff. de aqua quotidiana, & stagna, l. 2. §. ductus. ff. de seruitut. rustic. prædiorum, faciunt quæ tradit Alex. in l. ex facto. §. 1. ff. de vulgar. & consil. 24. lib. 4. & las. in d. l. quominus, & Ripa num. 53. vbi alia ad hoc congerit, inspicendusque est sem-

per privilegiorum tenor ad eorum veram interpretationem, atque explicationem, & cap. porro de privilegijs
 625 c. recepitus. c. sane. c. cum plantare in fine. c. petistis eodem tit. licet de decimis. Nec ad res, vel personas ibi

non expressas extendi debet: & rex. in
 626 l. ita stipulatus. §. Chrisogonus. ff. de verborum oblig. d. c. sane de privilegijs, & verba privilegij debent acqui-

tati conformari, & glos. 3. in cap. para-
 627 tus 23. q. 1. Oldrad. consil. 268. Nec à forma verborum sine certa scientia
 est

Tractatus de priuilegiis

est recedendum, l. non aliter, ff. de legat. 3. l. 1. §. si is qui, ff. de exercit. l. quod constitutum, ff. de re militari. tradit Dinus in c. certum de regulis iur. lib. 6. Bart. in l. contra legem, ff. de legibus, gloss. verbo in secularibus in cap. ad abolendam de filiis presbyterorum, cap. ad audientiam de decimis, ubi gloss. fin.

Res 115.

SED Cum interminorum priuilegiis illud reperiatur, quod illorum bona immobilia nullatenus vendantur, nisi necessaria interueniente causa eris alieni, aut pro sororis dote soluenda, aut alia huiusmodi causa, 428 ¶ iuxta l. ob res alienum, C. de pradijs minorum, l. quæ tutores, C. de admistrat. tutorum, l. 12. tit. 16. part. 8. & multoties viderim, hac sola causa interueniente, & cum utilitatis in formatione iudicium decreta ad venditionem posita, & minores hisce decretis suis immobilibus rebus priuatos, addendum huic tractatui decreui, quæ requisita exacte sint necessaria ad prædictorum bonorum immobilium venditionem, quibus deficiētibus inanis atque inefficax sit venditio, à minoribusq; cum fructibus 629 retractari possit. Et in primis causa venditionis in minorum bonis immobilibus debet esse adeo vrgens, atque necessaria, quòd si ex alia parte, & ex alijs bonis solui posset, nulla esset venditio. l. magis puto, §. non passim, ff. de rebus eorum, ubi Vlpianus ait: *Cuius officio in primis conuenit, hoc excutere, an aliunde pecunia possit ad extenuandum res alienum expediri*, idem dicta l. ob res alienum, C. de prædijs minorum, l. 1. §. quod si forte,

ff. de rebus eorum, tenet Capitiu de c. 113. Item non sufficeret, quòd ad sit causa utilitatis circa minorem, etsi dicatur, rem immobilem sterilem atque inutilem esse, vel pessimam, & quod vilius esset minori, eam vendere: quia tali casu nisi pura necessitate cogente, nec iudex, nec tutor poterunt alienationem fecere, text. elegans in d. l. magis puto, §. si res alienum, ff. de rebus eorum, & apertius in l. si fundus, eod. tit. Capitiu in d. decif. 113. item etsi interueniat causa admodum vrgens ad venditionem, & illa præcedat testium depositiones attestantes, quòd aliunde debitum solui non possit, requiritur etiam ad venditionis validationem, quòd iudex specificè de illo debito & necessitate sit informatus cum causæ cognitione, aliàs nulla erit venditio. text. literalis in d. l. magis puto, §. in primis, qui est videndus, tanquam pulcherrimus ad hoc: qui iudex prædicto modo informatus, & quòd nulla alia adsunt minora bona ad persoluenda debita, debet interlocutoriam pronuntiationis sententiam, text. in authentico de Ecclesiasticarum rerum immobilium alienat. collat. §. ubi notat Angelus æquiparando res minorum & Ecclesiasticarum, ad hoc est text. in d. l. magis puto, §. non passim.

Item requiritur vltra prædicta, quòd res immobilis minus damno-
sa minori vendatur ad eius res alieni persolutionem, & quod ratione vnus parui debiti non vendatur ali: quia res magni valoris, dicta l. magis puto, vers. querere ergo debet, & §.

item prætor, versic. sed si alia possessio, & versic. aut si distrahendum, quibus requisitis, & circumstantijs intervenientibus validatur venditio supra dicta cum iudicis decreto, l. lex quæ tutores. C. de administratione tutorum, ibi, *Interpositioneq; decreti*, dicta lex ob æs alienum. C. de prædijs minorum, l. 18. tit. 18. part. 6. l. nō est vobis. l. si quidem. C. eodem tit. & requiritur tutoris vel curatoris præsentia in huiusmodi decreto, l. fin. C. si propter publicas pensat. l. 60. tit. 18. part. 3. ibi: *Delante de juzgador*, requiriturque, quod per spatium 30. dierum preconiceretur, l. etsi sine. §. 1. ff. de minoribus, tradit Speculator in tit. de emptione, & vendit. §. nunc dicendum, versic. si igitur tutor. Bart. in l. licitatio. ff. de publican. & vectigalibus in principio: d. l. 60. tit. 18. partita. 3. requiriturque, ut prædicta res immobilis in eo, quod valuerit, vèdatur, d. l. si quidem. C. de prædijs minorum, & quod post vèdicionem de pretio solvatur debitum minoris, & eius necessitati satisfiat cum iudicis mandato. d. l. magis puto. §. nec tamē ff. de reb. eorū. d. l. 60. tit. 18. part. 3. quæ testū, & tabellionis præsentia requirit: & etiā requiritur, quod iudex ad interpositionem decreti in tali venditione exactè causam alienationis, & alia requisita perquirat, iuxta doctrinam Baldi in rubr. C. qui admitti per l. fin. C. de edicto diui Adriani tollend. facit l. 1. C. de prædijs decurionum lib. 10. vbi Bart. & quod si aliquod de prædictis requisitis defecerit, nulla sit venditio, tenet Bald. in repertorio super Innocen-

tio in verbo cōtractus per plura iura, & per l. cū his. §. si prætor ff. de trās. actio. l. non est vobis. l. etsi in cū glosa verbo rescissa. l. si quidem. l. ob æs alienum. C. de prædijs minorum, l. magis puto. §. si æs alienum, versic. proinde. Et quod comperat minoribus actio realis ad rescindendam venditionem, etiam cum fructibus, si prædicta requisita atque solemnitates, vel aliquæ eorum deficient, t probat⁶³⁰ tex. in d. l. magis puto. §. manet actio l. 1. in primo responso. ff. de rebus eorum, l. etsi præses. C. de prædijs minorum, maxime si iudex protulit sententiam super venditionem causa maturius non considerata, sed aliqua levi causa ductus, & sine temporis cursu expectatione: quia nullum est decretum, t secundum doctrinam Bartoli in l. prolatam, nu. 10. C. de sentent. & interlocut. omnium iud. quem sequitur Imola, & Panormit. in c. 1. de re iudicata, & in cap. ecclesia sanctę Marię de constitut. l. si finita. §. non autem statim. ff. de dam. infecto, plura per Ias. in l. iudices, nu. 3. C. de iudicijs, vbi in terminis nostrę quęstionis allegat Pet. Ancharr. Alex. Cumanum, Paul. & Aretin. ultra quos poteris videre in proprijis terminis Thomam Serrarium in cautela 60. num. 8. & 9. & Alciat. regul. 3. præsumptione 9. num. 23. Et quod in superioribus diximus de re vendita cū fructibus restituenda, intellige facta compensatione cum reddito pecunię a minore receptę, & retentę, t⁶³¹ casus est in l. si fundus. §. quemquam versic. ego autem notavi. ff. de rebus eorum, de cuius opinionis veritate videas

Tractatus de priuilegiis

videas Couar lib. 2. variarum c. 3. n. 9. per totum, & Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 2. part. cap. 4. num. 1. ad fin.

633 **E**X Qua quaestione alia consequitur admodum à Doctoribus cōtrouerſa, vtrum possessor bonę fidei alicuius rei cōdemnatus ad rei cum fructibus restitutionem post contestationem teneatur compensare cū dictis fructibus impensas viles & necessarias, quas aliās retentione, vel petitione consequi, deberet? Et quod teneatur compensare huiusmodi impensas cum dictis fructibus, est tex. in l. in fundo, & l. sumptus, ff. de rei vindicatio. l. 41. tit. 28. p. 3. Sed de huiusmodi quaestione veritate, quia controuerſa, & extra nostram materiam, vltra Boerium decis. 44. nu. 19. & Afflictiis decis. 87. ad finem videas Anton. Gom. in 1. tomo variarum cap. 12. numer. 4. Palac. Rub. in rubric. de donat. inter vir. & vxor. §. 62. à n. 16. Tiraquel. in l. si vnquam C. de reuocand. donat. verbo reuertatur nu. 235. Greg. Lop. in d. l. 41. tit. 28. par. 3. in glossa verbo, *Que se dis- cūent*, Pinel. in l. 2. C. de rescind. vēdit. 2. part. c. 4. à n. 62. cum seqq. Molinam de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. à nu. 14. Ioan. Garc. Gallecum de expensis & meliorario. c. 23. à n. 54. cum seqq. Azeued. in l. 6. tit. 7. lib. 5. recopil. à num. 9. qui alios plures referunt authores, & aiunt, quid in praxi receptum sit, tam in fideicommissis, & maioratibus, & in his qui rei dominium habent, quàm in emphyteuta vel vassallo, & habente vtile dominium tantum, ad quos re-

curre, cum casus obuenerit, quorum dicta, quā latē præcedunt, tencere nolui.

ET Quamuis sint plurima fisci *Quæ. 116* priuilegia, ad quæ recensenda vnus erat integer tractatus necessarius, vnū recensere, in votis est, videlicet, quod etiam si fiscus legitime defensus, hoc est, interuenientibus pro eo legitimis personis, & quando omnia, quæ produci debebant, fuerunt in iudicio producta, nulla fraude vel collusione interueniente, sicut priuatus à sententia contra se lata appellare debet, ¶ per l. illud, ff. de appellatio. quod tenet Bart. in l. vnica, C. de sententijs aduersus fiscum latis retractandis libr. 10. nu. 1. qui explicat, quando sententia sic rectè & legitimè contra fiscum lata, ¶ vbi Ioan. de Platea col. 1. versicul. 634 quantum ad primum: fiscus tamen in hoc casu priuilegiatus reperitur eo modo, quod sententia contra eum lata retractatur per in integrū restitutionem hodie intra triēnium, ¶ iuxta decisionem prædictæ l. v. 636 nica, C. de sentent. aduersus fiscum quod tenet Bart. Ioan. de Platea, & scribentes ibidem, quod intelligatur rectè & legitimè fiscus sit defensus, vt supra diximus, & habetur in l. 19. tit. 22. part. 3. vbi notat Gregor. Lopez: sin autem legitima defensio deficiat, hoc est, procurator, vel aduocatus fisci, qui præcisè in eius causis requiritur, per l. 3. §. diuus, ff. de iure fisci, sententia contra fiscum lata est ipso iure nulla, iuxta tex. in l. si fiscus, ff. de iure fisci, & in dicto §. diuus, vbi etiam ad causas publicas

publicas hoc priuilegium extendi-
637 tur: † quod tenet Platea vbi supra, &
Bartol. numer. 2. Et est notandum,
quòd in priuato nulla reperitur spe-
cialitas, nec sententia retractatur per
638 procuratoris, vel aduocati absen-
tiam, † l. velamento, C. de post.

Quid autem sit, si fiscus sit legi-
timè defensus, & omisisset instru-
mentorum & iurium ad se pertinen-
tium productionem. Quo casu sen-
tentia non erit ipso iure nulla, sed
intra triennium, iure nouiori atten-
to, per integrum restitutionem re-
639 tractabitur speciali iure, † vt tenet
glossa dictæ l. vnica, C. de sentent.
aduersus fiscum, l. Imperatores, ff.
de re iudic. vbi Doctores dicta l. 19.
titulo 22. partit. 3. vbi latè Gregor.
Lopez, quod secus est in priuato,
per l. sub specie, C. de re iudicata, l.
sub pretextu, C. de transaction. dic-
ta l. 19. vbi glossa. Sed si priuatus
probauerit, quod non habuit facul-
tatem producendi instrumenta ante
re sententiam, tunc intra triennium
640 restituetur ex clausula generali. †
Ita Innocent. in cap. vltra tertiam
de testibus, l. 1. §. fin. ff. ex quibus
causis maiores, de quo late Baldus
& Salicetus in dicta l. sub pretextu,
C. de transaction. Cin. in l. con-
sentaneum, C. quomodo, & quan-
do iudex, Raphael Cuman. & Imo-
la in l. Imperatores, ff. de re iudic.
Angel. & Guilhelm. de Cun. in l.
de his, ff. de transaction. Speculat.
in titulo de executione sententiar. §.
fin. versic. illud tamen, & est glossa
verbo, *Contra el Rey*, in dicta l. 19.
titulo 22. part. 3. & adde, quòd sen-

tentia lata contra fiscum, vel rem
publicam corruptione pecunie, vel
prauaricatione, vel dolo, est ipso
iure nulla, † l. venales, C. quando
641 prouocare non est necesse, l. 1. & 2.
C. de pœna iudic. qui male iudica-
uit: quod etiam in priuato locum
habebit, secundum Bart. in dicta l.
vnica, C. de sentent. aduersus fiscum
num. 5. & in l. 1. ff. de conditione ob-
turbem caus. & in l. diuus, ff. de re
iudicat. tex. est etiam in dicta l. 19. ti-
tul. 22. part. 3. vbi glossa. Sed si prauaricatio
interueniat per gratiam,
vel ambitionem, tunc poterit senten-
tia retractari per restitutionem in in-
642 tegrum intra dictum triennium, †
secundum Ioann. de Plat. & Bart.
nu. 6. in dicta l. vnica, qui Bart. vbi
supra extendit ad priuatum, per l. ser-
uo inuito. §. cum prætor, ff. ad Tre-
bel. & dicit menti tenendum, licet
Alex. in additionibus ad eum distin-
ctione vtatur in hoc articulo, quem
videas, quia optime loquitur, & Ioan.
de Plat. iu d. l. vnica col. 2. post me-
dium: & nota d. l. 19. tit. 22. part. 3.
per quam iure nouiori tollitur illa
Doctorum controuersia, an restitua-
tio, quæ filco in supradictis casibus
conceditur, sit intra triennium, vel
quadriennium petenda: & intra trien-
nium petendam esse ait, vt ibidem
notat Gregor. Lopez in glossa, ver-
bo, *Fasta tres años*, de quo remedio,
& priuilegio causis fiscalibus,
& publicis, ecclesijs, & pupillis con-
cessis, & quid in priuatis: † vltra Do-
643 ctiores vbi supra est videndus Ioan.
Gutierr. de iuramento confirmato.
3. par. c. 7. per totum, & Doctores in

Tractatus de priuilegijs

- l. si ex falsis. C. de transaction. & vide Menochium, qui plurima refert lib. 2. de arbitrarijs centuria. 1. casu 15. & l. 1. cum sequentibus. C. si ex falsis instrumentis, & per totum titulum 26. partita. 3. vbi Gregor. Lopez, & scribentes vbi supra, & in l. fin. dicto titulo. C. si ex falsis instrumentis, vbi probatur, quod sententia ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, vel testibus lata, non debet executioni mandari. † Sicuti non transit in rem iudicatam sententia lata contra matrimonium ex peculiari priuilegio, † per cap. lator de sentent. & re iudicat. Mantenta de ordin. iudic. 6. parte, versicul. decisoria iudicij numero 135. folio 535. & in numero finali. Nec in rem iudicatam transit sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis, quæ retractari potest per instrumenta vel testes nouiter repertos, † de quo late per Innocent. in cap. tu nos de cohabitatione clericorum, Bartol. in l. omne delictum. ff. de re milit. quæ communis est opinio secundum Iason. in repetitione legis admonendi. ff. de iure iurando, num. 303. cum sequentibus, & secundum Gratian. in reg. 122. nu. 12.
- Ques. 117. Cap. 15.** E T Est animaduertendum, quod si priuilegium à Principe concessum aliquam in se habeat qualitatem, & hæc ad obtinendam exemptionem requiratur, vtens illo priuilegio debet illam qualitatem exactè obseruare, & probare: † ita Hippolyt. in rubrica de probation. num. 436. in fine, Alexand. consilio 77. num. 5. lib. 7. Gozadin. consil. 35. num. 16. Parisius consilio 17. numero. 26. volumine 1. Socin. Junior consilio 40. numero. 30. lib. 2. Hieronymus Gratus responso 43. num. 4. lib. 2. Tiraque. de vtroque retract. lib. 1. s. 8. gloss. 7. num. 1. Euerard. loco 27. numero. 7. qui omnes affirmant, quod quando lex disponit cum qualitate agendi ex legis beneficio, debet eam probare, † quæ prædicta qualitas debet intervenire in tempore actus. l. 2. §. aduefus. ff. ne quid in loco publico, Auendan. de exequendis mandat. regul. 2. par. cap. 12. num. 13. Mexia ad legem Toleti, quem refert Bobadilla in sua politica. 2. tomo, lib. 3. cap. 4. numero. 39. dicentes, quod qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet intervenire in tempore actus. † Et in honoribus hoc priuilegium conceditur, quod honoribus maioribus functi ad minores deuocari non possunt. † l. maiores. C. quemadmodum ciuilia munera iudicantur lib. 10. quod in multis poterit exemplificari.
- Ques. 118.** SED si quotianis aliqua fiat annona, vel eleemosynæ distributio Principis, vel alicuius priuati priuilegio, vel mercede, talem habet interpretationem, quod moniales, & nobiles semper sunt præferendi cæteris vicinis rusticis, & plebeis: † de quo late per Ripam in tractatu de peste titulo de remedijs præferuariis cap. 2. numero 158: cum sequentibus, vbi agit de erogatoribus, & distributoribus eleemosynarum, vtrum licitè possint inter con-

sanguis

sanguineos pauperes, etiam foren-
 652 ses, distribuere, † quem vide, quia
 late de hoc. Ex quo inferitur, quod
 nobiles & digniores priuilegiantur
 in eo, quod officia, & dignitates rei
 publicæ, potius sunt illis conceden-
 653 da, quā plebeis, † l. honores in prin-
 cip. §. his qui, ff. de decurio. l. ad sub-
 eunda, C. eodem tit. libr. 10. text. in
 authentico de defensoribus ciuitatis,
 §. 1. vers. Interim, ibi: *Sed in vicem*
omnium nobiliores, vbi glos. verbo,
 Nobiliores, text. in authen. vt iudic.
 sine quoquo suffragio, §. eos autem,
 ibi: *Honestiorum quosdam ad admi-*
nistraciones dirigere, tenet Oratoria
 de nobilit. cap. ultimo quartæ partis
 principalis nu. 8 Palac. Rub. in rubr.
 de donatio. inter virum & vxor. §.
 9. numer. 6. l. 2. tit. 9. par. 2. vbi notat
 Greg. Lop. & Thorn. Gram. consil.
 6. nu. 11. text. in l. 1. tit. 4. lib. 2. Recop.
 tradit Molina de Hispan. primogen.
 lib. 2. c. 5. num. 69 & ideo nobilis in
 beneficijs consequendis & dispen-
 sationibus æquiparatur literatis, &
 654 ceteris paribus sunt præferendi, † tex.
 in cap. de multa de præbend. l. si so-
 cietatem, ff. pro socio. l. prouiden-
 dum, C. de postulando, vbi notant
 Doctores, & notatur in cap. offi-
 cij de electione, ibi: *Quendam vi-*
rum nobilem, & ideo in electioni-
 bus & alijs actibus, si voces sunt
 numero æquales, nobilium vox
 655 præfertur, † argumento text. in l.
 maiorem, ff. de pact. ibi: *Qui dig-*
nitati præcellit, refert alia iura Q-
 talora vbi supra numer. 9. de quo
 late per Tiraquell. de nobilitate,
 cap. 21. Azcuedo in rubrica titul. 2.

numer. 18. cum sequentibus, libr. 6.
 Recopilat. & Bobadilla in sua Poli-
 tica volum. 1. lib. 1. cap. 4. num. 12.
 & 17. qui hoc verum esse, & etiam
 de iure diuino testificatur proce-
 dere, quam plura scripturæ loca ad-
 ducens.

ET Quia multoties controuerti *Quæst. 129*
 tur inter Doctores, quæ sit causa fi-
 nalis, quæ impulsua, & quæ fuerit
 impulsua disponentis, vel conceden-
 tis priuilegium intentio, quia mul-
 toties causa impulsua habetur pro
 principali & finali, & causa minus
 principalis pro principaliori, † est vi
 656 dendus Tiraquell. de cessante causa
 limitat. l. à numer. 21. cum pluribus
 sequentibus, vbi causa quæ ex pro-
 cernio siue præfatione sumitur,
 præsumitur finalis, † l. vltima, vbi
 657 glossa verba, modus, ff. de heredi-
 bus instituend. vbi Bart. Bald.
 Angel. & Imola, & quos refert Tiraq.
 vbi supra nu. 64. & mens & volun-
 tas disponentis ex procermio maxi-
 mè colligitur, † l. item quia, §. fin.
 658 ff. de pact. l. cum hi in principio, &
 Bart. ibi, ff. de transactio. tenet Ti-
 raquel. vbi supra numer. 65. vbi pluri-
 ma ad hoc congerit: & in num. 44.
 & 67. tenet cum Bart. Imola, Rom.
 & alij, quod ratio naturalis præsu-
 mitur causa finalis, & quando non
 constar aliud ex mente disponentis,
 standum est verbis priuilegij, seu dis-
 positionis, † text. in l. non aliter, ff.
 659 de leg. 3. l. si alij, ff. de vsu & usufruct.
 legat. vbi Bart. & Rainer. & Socin.
 in l. in ambiguo, ff. de rebus dubijs
 numer. 7.

S I autem aliquis in priuilegio, *Quæst. 130*

M 2

vel

Tractatus de priuilegiis

vel indulto non apparente se funda-
uerit, & allegauerit, per spatium tri-
ginta annorum titulum præsumi,
quid circa hoc iure sit dispositum.
Et videtur titulum, priuilegium, &
indultum per spatium triginta an-
norum præsumi, & etiam omnia
660 solenniter acta, † per text. in l. qui
in aliena. §. 1. ff. de acquirend. hæ-
red. cum concordantibus, vbi Do-
ctores, & latè Rodericus Xuearez
in titulo *de las arras*, folio 41. & Ti-
raquellus de vtroque retractat. titul.
1. §. 1. gloss. 9. numero 156. & ad
leges connubiales gloss. 7. num. 39.
& 40. & 44. Menchac. controuer-
fiar. illustr. lib. 2. cap. 63. numer. 4.
Natta consilio. 248. volumine. 1. Me-
noch. consilio. 1. à num. 79. volum.
1. Aimon de antiquitate 2. part. cap.
fin. num. 58. & Gratian. in regula
144. & 196. Mascard. de proba-
tion. conclusion. 1316. volumine
3. Sicut ex diuturnitate temporis te-
661 stamentum præsumitur solenne, †
secundum Burg. de Paz in l. 3. Tau-
ri 2. part. num. 1292. & Gom. Arias
in l. 26. Tauri num. 27. Sed nihilo-
minus contrarium tenendum est,
quia si solennitas deficit in actu, &
ea non potest obtineri sine licentia,
vel dispensatione Principis, vel Pon-
tificis, non præsumitur per cursum
longissimi temporis, nisi tantum tē-
pus præterierit, cuius initij memo-
ria non extet: quinimo de ipsō titu-
lo priuilegij, vel dispensationis de-
bet constare: † ita Ioann. Monach.
662 Dominic. & Doctores in cap. or-
dinarij de officio ordinarij lib. 6. A-
retinus in consilio. 36. Cardinal. in

consilio. 57. Item Dominic. & ca-
teri in cap. 2. de præbend. lib. 6. &
notatur in cap. super quibusdam. §.
præterea de verborum significat. &
in cap. 1. de præscription. lib. 6. te-
nent Doctores in l. hoc iure. §. aque-
ductus. ff. de aqua quotidiana, &
æstiu. & in l. si arbiter. ff. de proba-
tion. & in cap. mos antiquus 65. di-
stinctione cum similibus, & hoc op-
tima ratione, sine quod ea, quæ sine
authoritate Principis, aut summi
Pontificis possideri non possunt, re-
putantur impossibilia, † iuxta nota- 663
ta in l. apud Iulianum. §. constat. ff.
de legat. 1. tenet Innocent. in cap.
pastoralis de causa possessionis. & pro-
prietat. Dinus in regula semel Deo,
de regul. iur. lib. 6. text. in cap. gra-
tia, vbi gloss. verbo non potest de
rescriptis lib. 6. Et solennitas manda-
ti nunquam præsumitur per diutur-
nitatem temporis, etiam per mille
annos, † tenet Bald. & Salicet. in l. 664
2. C. si ex fals. instrumentis, & in l.
1. C. de rebus alien. non alienand.
& Alexand. in l. sciendum. ff. de
verborum obligation. & in l. qui in
aliena in principio. ff. de acquirend.
hæredit. quos sequitur Balb. de præ-
script. in 3. part. primæ partis quest.
10. num. 28. Et ita intelligitur, & li-
mitatur regula pro prima opinione
adducta, videlicet, quod per diutur-
nitatem temporis omnia præsumun-
tur solenniter acta, quæ etiam limita-
tur, quando titulo allegato resistit ius
cōmune, † per l. cōperit. C. de præ- 667
script. triginta, vel quadraginta anno-
rū. c. 1. de præscript. lib. 6. tenet Abb.
in c. peruenit de empt. & vend. n. 3.
ad

ad fin. vbi communem opinionem dicit: & etiam limitatur prædicta regula, quando adest contraria iuris præsumptio, † vt notat Balb. vbi supra numer. 9. post Bartol. in l. cum de in rem verso, ff. de v. furis.

¶ Ques. 121. ET Quando de priuilegio aliqua adest conditio, debet ad vnumquem obseruari, quia conditio inducit formam, qua omiſſa, dispositio vel priuilegium non sortitur effectum, † l. Marcius, l. qui hæredi, ff. de conditio. & demonstration. & quia conditio habet vim causæ finalis, l. demonstratio, §. final. & §. quod autem eodem titul. tradit etiam Bartol. in l. 2. §. fin. column. 1. ff. de donatio text. in l. si super, C. de transactio. vbi Ias. Alexan. & Bald. in authent. matri. & aui. col. 1. vers. Quidam tamen, C. quando mulier tutelæ offic. fungi poss. Aretinus, Alexand. & Ias. in l. moribus, §. fin. ff. de vulgari, Tiraquel. de vtroque retract. libr. 1. §. 1. glos. 21. num. 11. cum sequentibus, & latius libr. 2. §. 2. numer. 3. Quod intellige de conditione expressa, nam quando expressè non constat, quòd Princeps voluerit, conditionaliter disporre, est semper eius dispositio modaliter, & non conditionaliter intelligenda, vt in testatore, † per text. qui ad hoc citatur, in l. quarto, §. inter locatorem, ff. locati, quod resoluit Bartol. in l. cum mota, C. de transactio. numer. 2. vbi tenent Cinnus, Bald. Angel. & Paul. & communiter Doctores, teste Alexand. & Ias. ibidem numer. 3. & Decius

num. 7. & Ias. in l. qui Romæ, §. Flauius colu. 1. ff. de verborum obligatio. Alexand. consil. 10. num. 4. lib. 1. Petr. Paul. Paris. consil. 19. num. 249. volum. 2. & in materia maioratus, Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 12. numer. 9. maxime si verba priuilegij vel dispositionis sint in gerundio, & iungantur tempori præfenti, vel de præterito. Quia tunc ne cessariè modum & qualificationem, & non conditionem significant. † Hæc est solemnns Bartoli doctrina per text. ibi in l. si tu ex parte, ff. de acquienda hæreditat. & in l. 1. numer. 36. ff. de conditio. & demonstratio. tradit Paris. d. consil. 19. colu. 2. vol. 2.

¶ SED si priuilegium concedatur alicui cum facultate nominandi alium post se, & iste primus, cui priuilegium concessum est, mutauerit statum in peius, vel hæresin commiserit, vtrum perdat facultatem nominandi alium, † Et videtur per status in peius mutationem amitti facultatem nominandi alium post se, iuxta decisionem text. in l. si cum Cornelius, ff. solutio. vbi per mutationem status in peius censetur reuocatum mandatum, id est mandatario, † quod melius probatur in l. cum quis sibi aut Titio, ff. de solutio. vbi tenet Doctores, & est lex, §. titul. 14. part. 5. quam regulam posuit Bald. in l. mandatum, C. mandati, & ibi Salicet. & omnes, & ipse Bald. in l. 3. C. de solutio. late Doctores in l. cum, §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. per textum ibi, vbi Ias. numero 14. Alciatus, & Zasius,

Tractatus de priuilegiis

& Iafon in l. rogasti. §. si fugitiuus, ff. si ceteri petat. notat Ripa in l. fin. C. de reuocand. donation. quæst. 5. numer. 168. & facit pro hac parte, quod potestas data executori ultimæ voluntatis censetur reuocata
 672 per mutationem status in peius, t̄ vt est text. in l. liberto. §. Largius. ff. de annuis legat. & ita voluit Imola, quæ moderni sequuntur in dicta l. cum qui. §. qui sibi ff. de verborum obligation. Ias. in dicto §. si fugitiuus column 1.

Sed his non obstantibus contrarium est asserendum, & sic quod priuilegiatus cum facultate nominandi aliū post se non perdit facultatem nominandi per status mutationem, quia per priuilegiū est sibi concessa quædam libera facultas nominandi, quæ non perditur per infamiam acquisitam, nec per status mutationem, nec per condemnationem ad perpetuum carcerem: & etiam si inter-
 673 stitabilis factus sit, t̄ de quo est casus apertus in l. cum pater. §. hæreditatem, ff. de legat. 2. vbi deportatus nō perdit per deportationem eligendi facultatem, ibi: *Eligendi facultatem non esse pœna peremptam*: t̄ quod
 674 probat text. in l. ex facto. & si quis rogatus. ff. ad Trebellian. vbi omnes tradunt inferendo ad plures quæstiones. Et ratio est, quia electio, atque nominatio in vi facultatis concessæ, est res, quæ à mera voluntate dependet, & est de iure naturali, & ratione pœnæ nō tollitur, etiam si interueniat bonorum honoris, &
 675 status priuatio, t̄ vt resoluit Ias. in l. 1. column. 1. C. de hæred. in-

stituend. qui sic interpretatur dictum §. hæreditatem. Nec obstat decisio text. in dicta l. si cum Cornelius, & l. cum quis sibi, aut Titio, ff. de solution. quia eius regula procedit in mandato procuratori, vel factori concessio ad pecunias exigendas, de quibus rationem domino mandanti reddere tenetur, nam mutato statu, & conditione procuratoris in peius, non habet dominus tantam facultatem, atque libertatem ad exactam pecuniam recuperandam, & ita tacite à lege ci reuocatur mandatum: quia præsumitur, quod dominus sciens nouam status mutationem, & exactio-
 676 nis difficultatem mandatum ei non concederet. Et hæc est ratio fundamentalis prædictorum iurium, t̄ vt
 resoluit Paulus in dicta l. si cum Cornelius, & melius Bartol. Paulus, & omnes in dicta l. cum quis, ff. de solutio. & est communis opinio teste Ias. in dicta l. cum qui. §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. numero 14. qui omnes Doctores extendunt, quando fit status mutatio in melius, religiosam eligendo vitam, vel de seruo liber efficiatur mandatarius: nam per hoc reuocatur mandatum, quia mandatarius non haberet eandem facultatem, & facilitatem, vt conueniatur, sicuti fieret ante status mutationem. t̄ Et ratio quare in
 677 dicta lege liberto. §. Largius, ff. de annuis legatis, tacite reuocatur mandatum testamenti executori, est, quia ibi erat exactio pecuniæ facienda per executionem testamenti,

flamenti, quæ facile reddi non po-
 678 terat per status mutationem. † Et
 præcipue non perdet facultatem e-
 ligendi, & nominandi alium post
 se, qui post commissam hæresim
 poenitentiam agit, & misericordiam
 petit: quia hunc nostra sancta ma-
 ter Ecclesia admittit, & gratiam a-
 missam recuperat, & ad habilita-
 tem, & antiquum statum, & Chri-
 stianismum reducitur, & habetur,
 679 tanquam si non incidisset in hære-
 sis crimen, † vt plenè per Paulū Pa-
 risiū consilio 2. lib. 4. Boerium quæst.
 141. cum sequentibus, & Simanc.
 de Catholici institutione. cap. 46.
 & potest bona de nouo acquirere,
 & contractus facere, vt tenet ipse
 Simancas vbi supra cap. 9. num. 113.
 Teltius Ferdinand. in l. 4. Tauri nu-
 mer. 47. Pinel. de bonis matern. in
 rubric. 1. part. num. 3. & potest testa-
 680 ri, † vt notat Albericus in l. quoniā,
 C. de hære. Paul. Paris. in d. consil.
 2. vol. 4. num. 201.

Res. 123. VNDE sequitur, an illud ius
 eligendi, & nominandi alium post
 se transeat ad hæredes, si in vita ele-
 ctio, vel nominatio facta non fuerit.
 681 † Et videtur ad hæredes non transi-
 re, quia ea quæ consistunt in de-
 claratione animi non sunt transmis-
 682 sibilia, † per text. in l. idem Pom-
 ponius scribit, si frumentum. §. fin.
 ff. de rei vendicat. dicit communem
 Ripa in l. naturaliter. §. nihil com-
 mune. ff. de acquirenda possessione
 num. 134. Plotus de in licem iuran-
 do. §. 29. numer. 9. vbi limitatio: &
 quia ius interpretandi, seu decla-
 randi ad hæredes non transit, cum

ex arbitrio disponentis pendeat, † l. 683
 inter stipulantem. §. Stichum. ff. de
 verborum obligationibus, Alexand.
 in dicta l. inter stipulantem. §. 1. co-
 lum 3. vbi Ias. numer. 6. & probatur
 in l. centesimum. §. si ita stipulatus,
 vbi Ias. num. 3. ff. de verborum obli-
 gation. Roman. in l. naturaliter. §.
 nihil commune. ff. de acquirend. pos-
 session. num. 25. & ibi scribentes, &
 in l. edita actio. C. de edendo, De-
 cius in cap. cum venissent de iudic.
 & hac de causa putat Angel. in l. ex
 facto. ff. de vulgar. successores mini-
 me posse explicare statum ab an-
 tecessoribus editum. † Sed contra- 684
 riū est verū, & sic quod ius eligēdi,
 & nominandi aliū transeat ad hæredes, † 685
 per l. si quis seruum. §. si inter duos,
 ff. de legat. 2. & quia ius contractus
 ad hæredes non nominatos transit, † 686
 l. vereris, C. de contrahenda, & com-
 mittend. stipulat. l. si pactum ff. de
 probation. l. si necessarias. s. penulti-
 mo. ff. de pignoratitia action. tenet
 Tiraquel. plura adducens in tract.
 de vtroque retract. tit. de retract.
 conuenional. gloss. 6. in principio,
 optima l. 11. tit. 14. part. 3. & est tex.
 expressus in l. 4. C. de contrahend.
 & committend. stipulat. l. si stipula-
 tus fuerim. ff. de verborum obligati-
 on. vbi probatur, quod facultas
 eligendi transit ad hæredes illius, ad
 quem electio pertinebat, † tenet 687
 Abb. consil. 30. lib. 2. Bologn. consil.
 6. col. 5. & Bart. & Doctores in d.
 Et al. si stipulatus fuerim, & in l. a tu-
 toribus. §. hæredibus, per tex. ibi. ff.
 de administ. tutor. l. illud, aut illud. ff.
 de optio. legat. tradit multa Per. Pau.

Tractatus de priuilegiis

Parif. in confil. 36. n. 42. vol. 2. tex. in l. nominatione. C. de decurion. lib. 10. cū glossa verbo nominationem, vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pena, text. in l. obseruari. C. de decur. lib. 10. text. expressus de iure regio in l. 26. tit. 9. part. 6. vbi glossa, de quo est videndus Carol. Ruin. confil. 5. nu. 11. vol. 2. Curtius Iun. confil. 4. nu. 3. Tellius Ferdin. in l. 10. Tauri in fin. Pincl. de bonis maternis. l. 2. num. 9. cum sequentibus, Azevedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. & in l. 3. tit. 3. lib. 3. Reco- pil. n. fin. Anto. Gom. tom. 2. variarū resolutio. c. 11. n. 7. post medium, qui omnes cum Burg. de Paz in l. 1. Tauri num. 428. cum sequentibus resoluunt, quod si emphyteusis sit concessa alicui pro se, & quos nominauerit, transit nominatio ad hærede,
 688 illius, qui in vita non nominauerit. † Et est adeo verum, quod nominato Titio in instrumento videtur qui dem nominatus eius hæres, per multa iura, quæ refert Burgos de Paz vbi supra num. 433. Ex quibus deducitur falsam esse opinionem Angeli in dictal. ex facto. ff. de vulgari tenentis, quod successores minime poterant explicare statutum prædecessorum, † contra quam tenet Barr. in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure. 3. quæst. sextæ principalis asserens, quod statutum à decurionibus editum ab eorum successoribus, vel à populo explicari potest, † tenet Francisc. de Ripa in d. l. ex facto. ff. de vulgari, & Carolus Ruin. in confil. 38. numer. 9. lib. 1. quam Bartoli sententiam dicit veniorem, & probabiliorem Burgos de Paz vbi supra num.

427. asserens, quod iudex poterit explicare expensas, quas eius prædecessor sua sententia taxandas reseruauerit, & poterit interpretari dubiam sui prædecessoris sententiam, † per doctrinam Alexand. in l. inter stipulantem. §. 1. ff. de verborum obligation. respondens iuribus, quibus probauimus declarandi ius ad hæres non transire, quæ non obtinent, cum iure proprio hæredibus, vel successoribus ipsi ipsum declarandi competit, † per l. ab executore, ff. de appellation. In Principe autem nil dubium quin possit interpretari priuilegia sui prædecessoris, † secundum Carol. Ruin. dicto confil. 38. lib. 1. nu. 9. Et est optima l. partitæ in l. 27. tit. 18. part. 3. tenet Burg. de Paz alia iura adducens vbi supra n. 424.

R V R S V S de priuilegio concessio à Principe his verbis, *Con todos sus terminos, aguas vertientes y manantiales, y con la jurisdiccion civil y criminal mero y mixto imperio.* Et quid significet, & an in eo comprehendatur, & quid quando conceditur aliquod castrum, vtrum cōprehendantur defesse, vel molendina, & alia bona, quæ erant ciuitatis, vel villæ, vel particularia, & vtrum comprehendantur termini iam populati; vel eremi, quos dicimus, *Terminos redondos*, & vtrum dominus, cui concessum est priuilegium, possit terminos diuidere, & quomodo possessoribus sint in sua possessione tuendi, & quid quando fiscus sit actor terras, & terminos pro Regis *Propios* petendo, & vtrum possit dominium à possidenti allegari, & alia multa

Quos 120

huc

his similia, & in praxi mirabilia, videas per Auend. de exequend. mād. Regum 1. part. cap. 4. à num. 6. cupi sequentibus, ad quem te remitto, ne eius dicta recensere, & transcribere
 694 videar, † & tradit Azueved. in l. 1. tit. 10. lib. 5. Recopil. num. fin. dictum Auend. referens. Et ne ad interpretationem regalium priuilegiarum continuo ad Regem & Principem sit recurrendum, scire oportet, quod tantum recurrendum est ad Principem pro priuilegij interpretatione, quando dubium inexplicabile fuerit, ita quod iudex illud iure explica
 695 re non valeat, † quod probatur in l. fin. C. de legibus, & in l. 1. C. de re latio. & in l. 14. tit. 1. lib. 2. foro juzgo, tradit Bar. in l. omnes populi, & Bal. in l. 1. C. de legibus, col. 1. & 2. & alij relati à Burg. de Paz in relectione l. primæ Tauri numer. 438. dispositio namque per verba quantumcunque præcisa & vniuersalia, recipit interpretationem & limitationem congruam, † glossa verbo, stipulatus in l. stipulatus sum dam. & ibi Doctores, ff. de verborum obligatio. tenet Pet. Paul. Parif. conf. 3. num. 61. vol. 3. Dec. conf. 336. Roland. qui alia allegat in conf. 61. nu. 54. cum seqq. vol. 2. nam intentio, & anima legis & dispositionis potius considerari,
 697 & atq̃di debet, quàm ipsa verba, † l. 3. in fine, C. communi de legat. l. penult. ff. ad exhibendum, ibi: *Non oportet verba captare, sed qua mente aliquid dicitur, animaduertere*, tenet Abb. in cap. 2. de rescript. nu. 6. Menchaë. controuerfiar. illust. lib. 1. cap. 30. nu. 4. cum sequentibus, fol.

91. tenet Bobadilla in sua Politica tomo 2. lib. 3. c. 15. num. 37. qui in nu. 34. cum sequentibus affirmat, quod mulier, quæ contractationi assiluit, si fallit, hoc est, *Se alga*, perdit priuilegium, & poterit incarcerationi, sicuti quilibet homo, extendens ad feminas legem, quæ de hoc in masculis tantum loqui videbatur. † Et quan
 698 do priuilegiorum verba sunt clara, non est ab eis recedendum secundum Guid. Pap. in cap. cum dilectus de consuetudo. nu. 7. sed quando sunt ambigua & obscura priuilegiorum verba, & possunt ad diuersa adaptari, illud debet accipi, vt priuilegiū & dispositio potius valeat, quàm pereat, † & ita Guid. Pap. in singulari
 699 § 14. §. de obscuris fol. 30.

DEINDE Procuratores curiæ Regiæ assistentes, quos *Procuradores de Corte* appellamus, dum in Curia assistent non poterunt peculiari priuilegio incarcerationi, nisi in casibus expressis in l. 10. tit. 7. lib. 6. Recopil. † quod tenet Tallada de carcere cap. 11. §. 4. qu. 4. & Belluga de speculo Princip. fol. 106. etiam decuriones qui pro ciuitate in curia assistent alicui negotiationi, pro debito ciuitatis non poterunt incarcerationi intra tempora sue assilitionis, † & habent priuilegium reuocandi domū,
 701 iuxta l. 2. §. legatis, ff. de iudic. l. 4. tit. 3. par. 3. l. 1. tit. 7. lib. 6. Recopil. tradit multa de hoc priuilegio reuocandi domū Çotar. in præct. quæst. cap. 5. nu. 1. cum sequentibus.

NEC Silentio digum est, quod
 702 verba priuilegij debent intelligi in casu, de quo iure communi non disponitur,

Tractatus de priuilegiis

- 703 ponitur, § l. 1. in fine, ff. ad municipalem, tenet Bart. in l. 1. C. de sacrosanct. Eccles. num. 12 & 14. & Anton. de Rosel. de potestate Imperatoris in part. de concilijs fol. 110. nu. 14. in volu. 4. tractatum Doctorū. Et est animaduertiendum, quod licet verum sit, quod generaliter verba simpliciter prolata intelliguntur de prima persona, & de primavice,
- 703 § l. bonis, §. hoc sermone, ff. de verborum significat. tamen in priuilegijs verba de sua natura intelliguntur
- 704 tur perpetua, § ita Felin in cap. 2. de tregua & pace limitatione 7. & Tirraquel. qui plura refert in dicto §. hoc sermone limitatio. 8. & Portius libr. 3. cōmuniū opinionum conclus. 21. col. 4. versic. Decimo limite. & Molina de Hispan. primogen. prima parte cap. 6. num. 20. per quem tex. in d. §. hoc sermone, tenet Ias. in l. duobus, §. si ei cui, vers. Pro ista, ff. de iure iurando, quod relictum pro dotandis mulieribus pauperibus nō potest per executores distribui pro dotandis v. duis pauperibus ad hoc,
- 705 vt secundas cōtrahant nuptias: quod tenet Boer. in decis. 131. num. 3. vbi alia huiusmodi recenset exempla, & dico in num. 789. infra. Et adeo sunt priuilegijs verba consideranda, quod ea in Principis priuilegio contenta debemus æquitati conformare, licet hoc verba non patiatur,
- 706 § per gloss. 3. in cap. paratus 13. quæst. 1. tenet Oldrad. cons. 268. Ias. in l. quandoquaque, C. de restam. milit. & Thom. Gram. decis. 59. num. 48. Prænotatis etiam accedit, quod si Princeps concedat alicui nobili, vel vniuersitati iurisdictionē in aliquo castro, vel villa exercendam, si post concessionē incolæ augeantur, edificiaque noua ad habitationem sint constructa, iurisdictionē ad nouos incolas, ad nouaque edificia constituta, vel in Principis vel tertij præiudicium aucta videtur, nisi ex tacito ipsius consensu id pendeatur, § 702 quod latē tradit Couarr. in pract. quæst. c. 2. per totum, maxime nu. 1. & 8 vbi l. cum fundus, ff. de leg. 2. interpretatur: qui dictus Couar. in c. 37. per totum latē agit, vitum habens in aliquibus oppidis iurisdictionem habeat ratione eius aliquod ius in pascuis publicis, & an agri communes duobus ciuitatibus possint ab altera eorum coli sine alterius cōsensu, si per hanc culturam impediatur communis pastus, § & an vicus exēptus à ciuitate retineat ius pascendi, quod ante exemptionem habeat in territorio, § quem videas alia his si 708 milia adducens.
- ET cum aliquando Princeps in priuilegio, & Romanus Pontifex in rescripto illa verba, *Ex certa scientia*, vel *Non obstantē*, vel *Motu proprio*, omiserint, est aduertendum, quod priuilegijs vel rescriptis geminatio habet vim clausulæ, *Ex certa scientia*, & *Non obstantē*, vel *Motu proprio*, § per glossam primam in cap. rescripta 25. quæst. 2. gloss. verbo noscatur, in cap. 1. de constitutio. lib. 6. & est text. cum glossa in c. si quando de rescriptis, tenet Anton. de Butt. in d. c. 1. de rescript. & in cap. quæ in Ecclesiarum de constit. Bald. in l. nec damnosa. l. de precibus imperat. effe-

offerend. Ioan. Andreas, & alij in c. porrecta de confirmatione vtili, vel inutili. Anton. Corser. in tract. de verbis geminatis nu. 2. in volum. 2. tractatuu Doctorum fol. 91. & vrru causa concedendi gratiam, vel priuilegium Principis, debeat esse vera, finalis vel impulsua: Et verum his deficientibus priuilegium viribus non subsistet; t tradit larè Couarru. lib. 1. variarum resolurio. cap. 20. à principio quamplura iura aducces, arque interpretans, qui de hoc est videndus, & distinctiones, quibus ad clariorem inrelligentiam vritur.

710
46. 128. P R Æ T E R E A cum aliqua de nominatione & electione prædixerimus, est notandum, quod patrono laico licet in nominatione & electione semel variare, quod patrono clerico non licet, fl. 6. & 7. tit. 15. par. 1. vbi Gregor. Lopez, qui Rochum de Curt. & alios refert, quod tenet Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 3. par. cap. 13. per totu, qui in num. 13. tradit pro communi, quod patronus laicus, qui cum iuramento promittit, non variare in electione, vel nominatione, tenetur id seruare, & non poterit variare, t quã prædictam variatione intellige permiffam, dummodo res sit integra, & ante acceptationem electi vel nominati, quia postquam res non est integra, & post acceptationem, & quãdo iam est ius quæsitum nominari, non est licita variatio. t c. quid autè, cap. querimoniam de iure patronat. cap. si tibi absenti de præbend. lib. 6. cap. decernimus 16. quæst. 7. tenet Gregor. Lop. in d. l. 7. in d. glos. ver-

bo, Reciba el primero. Nec licet patrono cuiusvis priuilegij pretextu ad Ecclesiam aliquem præsentare, seu eligere absque Episcopi approbatione: aliàs electio & præsentatio nullius erit momenti, t ex decisione text. in cap. 13. de reformatione sessione 14. Concilij Tridentin. Ex quo sequitur, quod clausula testamenti, in qua excluditur Episcopus ab executione causæ piæ ad se pertinentis nõ valet, & nihilominus poterit Episcopus ad executionem testamenti & causæ piæ se intromittere, t per text. in authen. licet, C. de Episcopis; & clerici tenet Ripa in c. cum M. Feriariensis de constitut. n. 81. & est text. in cap. tua de testament. vbi larè Couar. nu. 6. & est text. in c. 8. & 9. sess. 22. & in c. 4. & 8. sess. 25. de reformatione in Concil. Tridenti. tenet quã plures Doctores, quos refert & sequitur Spino de testamentis glos. 4. à num. 40. tradit plurima de hoc dictus Couar. in 4. decretalium 2. par. c. 3. §. 1. nu. 20 & Ioan. Gutier. in l. nemo potest, ff. de leg. 1. nu. 449. Bernard. Diaz de Lugo in reg. 240. ampliatione 2. Gratian. in regu. 156. nu. 17. Azueto in l. 9. tit. 6. lib. 1. recep. numer. 5. & Humada in scholijs ad Gregorium Lop. in l. 1. tit. 15. par. 1. glos. 6. qui respondet opinioni Menchac. qui contra communem tenere voluit, facit text. in l. nulli, C. de Episcop. & cleric. l. 5. tit. 10. par. 6. Quæ omnia supra dicta, ne extra rem loqui videamur, faciunt, ne priuilegijs concessis Episcopis, & prælatis præiudicium fiat, quæ ita explicari, atque interpretari debent, sicuti est inter-

pretan-

Tractatus de priuilegiis

pretandum priuilegium concessum à Principe circa iurisdictionem, in quo non uidetur concessum, nec cōprehendi ius collectandi, nec nouā
 716 gabellam imponendi, † iuxta opinionem Aegidij Bosij in praxi tit. de regalij num. 16. qui nu. 18. ait, quod regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quæ soli Principi sunt reseruata; † sed quando, Princeps inuestiuit aliquem de castro cum mero & misto imperio & omnibus regalij, censentur concessa
 718 sa regalia, † ita Bart. in l. 1. C. de bonis vacantibus lib. 10. quem ibi sequitur Ioan. de Platea, & cōmuniter alij DD. & etiā censentur regalia omnia concessa, quādo in priuilegio aliqua in specie conceduntur, & additur, vel subiicitur, *Cum alijs iuribus quibuscumque*, † ita Roman. cons. 271. Matthe. de Afflict. in titu. de capir. qui curiam vend. in princ. num. 22. non tamen censentur regalia cōcessa, quando simpliciter concessum
 720 est castrum cū omni iure † Principis, quod tenet Afflict. vbi supra 6. quæst. & Alber. in l. fin. in fine, C. de iurisdic. omnium iudic. quem sequitur Laudensis in tit. de Principe conclus. 115. & Ifern. in c. 1. tit. quæ sint regalia in vsibus feudorum. Sed est animaduertendū, quod in supra dicto casu regalia censentur concessa, quādo persona est virtutibus prædita, & talis, in qua possit conquiscescere
 721 Princeps, † iuxta prædictorum Doctorum opinionem, per verba etiam quantuncumque generalia vectigalij impositio, nec pedagium videtur
 722 concessum, † de quibus Aegid. Bos.

vbi supra num. 23. cum sequentibus, qui in num. 29. tenet cum Bald. in l. rescripta, C. de precibus imperator. offerend. & in l. 1. imperium prima lectura col. 3. de iurisdic. omni. iudic. & in l. 2. C. de seruit. & aqua, & in l. à procuratore, C. mandat. quod licet sub nomine generali, *Cum regalibus* veniant regalia, vt supra dictum est, nihilominus sub verbis generalibus non veniunt alia reseruata Principi, † quod etiam tenet Præposit. in 723 d. cap. 1. tit. quæ sint regalia in vsibus feudorum col. 2. & Felin. in c. cum nobis de præscriptio. col. 3. versicul. Tertia declaratio, & latius in c. quæ in Ecclesiarum de cōstitutio. & quid operetur, & importet clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, vel clausula suppletes omnes defectus, ex plenitudine potestatis, † tradit lare Alexan. 724 in l. quidam consulebant, ff. de re iudic. num. 10. cum sequentibus, & Doctores in cap. si motu proprio de præbend. lib. 6.

VNDE subsequitur, quod Princeps vel Papa conferens beneficiū, vel gratiam in capaci ex certa scientia, videtur de incapacitate dispensare, † tex. in d. l. quidam consulebāt, 725 ff. de re iudic. in fine, vbi notat Alexan. num. 6. ad idem est tex. in l. Vlpianus in fin. ff. de excusat. tutorum. Sed in contrarium, & sic quod non sit necessaria certa scientia in Principe, in l. Barbarius, ff. de offic. prætor. secundum communem intellectū vltimōranorum, vbi probatur, quod Barbarius ibi ex promotione facta à Principe adeptus est libertatem, ad quod

quod etiam facit textus in Clemens. summus de sententia ex communicatio. & l. libertas aduersus. ff. de in ius vocan. vbi notat Angel. quod Princeps concedendo rescriptum de legatorum supplicanti videtur supplicanti habilem facere ad allegandum. † Sed quod tam in Principe, quam in Papa, sit necessaria certa scientia ad hoc, ut sit dispensatum cum incapaci, resoluit Alex. in d. l. quidam consulebant, ff. de re iudic. num. 7. † pro qua vera opinione facit text. in c. si eodem tempore de rescriptis lib. 6. vbi Papa promouendo minorem ad beneficium, non videtur super eate dispensare, quia ignorabatur defectum ætatis, quod secus esset, si ætatem sciuisset, † vt notat glossa in cap. statutum de rescriptis lib. 6. in verbo literarum, notant Doctores in cap. ex ratione de ætate & qualitate, glossa 1. in l. vniuersis, C. de precibus imperat. offerend. & ideo ait Bald. in l. imperialis, §. si miles, C. de nupt. quod Papa promouens spurium ad Episcopatum videtur eum restituere natalibus, si ex certa scientia faciat. † Et ad dictam l. Barbarius respondet Alex. in d. l. quidam consulebant num. 8. vbi Imola ait, quod adeo verum est, quod requiritur certa scientia in dispensatione Principis vel Pontificis, quod oportet, ut in literis exprimat, vel quod ex tenore literarum appareat, quod certam scientiam habuit de inhabilitate promoti, qui dicit, quod dicta certa scientia potest per testes probari. †

730 bari. †

Quæst. 130. EST QVE Animaduerten-

dum, utrum privilegium concessum alicui extendatur ad fideiussores. † Et videtur extendi per l. fin. §. fin. C. de usucapione rei iudicata. Sed in hoc taliter est distinguendum, quod aut privilegium est personale, & hoc non transit ad fideiussores, ut est privilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, & similia, ut notatur in l. exceptiones, ff. de exceptio. aut est privilegium reale, & hoc ad fideiussores transit per text. in d. l. exceptiones, §. rei autem, & in hoc casu loquitur text. in d. l. fin. §. fin. C. de usuris rei iudicata. † vt notat & resoluunt Bart. in l. cum filius familias, §. 1. de verborum obligatio titine. 2. quem sequitur ibidem Imola, & Guillielm. de Cuno in l. 1. C. quando imperator inter pupil. & viduam; & Bald. in l. tam mandatori. C. de non numer. pec. Bald. in l. quotiens in fine, C. de precibus imperat. offerend. vbi Cin. & Alex. in d. l. cum filius familias, §. 1. num. 6. loquente in privilegio dilatorio concessio crucesignatis, l. et si fideiussoribus, ff. de re iudic. DD. in l. tam mandatori, C. de non numer. pecunia, Hippolyt. in rubr. de fideiussoribus num. 73. Vnde est, quod fideiussor non gaudet beneficio cessionis bonorum principalis debitoris, ita Anton. Gom. lib. 2. variarum, c. 11. nu. 52. vers. Item adde, † text. singularis in l. hæres a debitore, §. quod si stipulator, ff. de fideiussoribus, l. 3. tit. fin. par. 5. vbi glossa fin. Baeza de inope debitore, cap. 5. num. 39. Azevedo in l. 5. tit. 12. lib. 5. Recop. num. 10. quem vide optimam adducentem cautelam, & Ias. de actio. §. fin. num.

733

Tractatus de priuilegiis

num. 25. Matthesilanus notabili 105. Collantes in pragmatica agricultorū lib. 2. c. 3. n. fin. Felicianus de censibus tomo 2. libr. 3. c. 2. num. 2. versiculo inferitur pagin. 164. text. in §. fin. instit. de replicatio. Bart. in dict. §. quod si stipulator. Nec creditor, qui habet priuilegium pignoris, vel hypothecæ, vel fideiussorem pro suo debito, præiudicatur, quādo debitor bonis cedit, vel quando fit ei remissio debiti à maiori parte creditorum, quia nihilominus habet recursum contra fideiussorem, vel contra pignora, vel res hypotheca-

734 tas, † per l. rescriptum, ubi glossa verbo hypothecas, ff. de pactis, ubi notat Doctores tex. in l. 6. tit. 15. p. 5. Sed limita, & secus intellige in dilationibus quinquennalibus, quæ à maiori parte creditorum debitoribus fiunt, quia hoc casu præiudicatur creditor habens fideiussorem pro debito suo, & priuilegium pignoris & hypothecæ, & compellitur stare pro dilatione concessa à maiori parte creditorum, † text. in l. fin. s. nulla, C. qui bonis cedere poss. gloss. in d. l. rescriptū, §. hypothecas, tenet Paul. in d. l. rescriptum num. 1. & Greg. Lop. in d. l. 6. tit. 15. p. 5. glossa verbo, *O empeñadas*. In priuilegio tamen mendaciter impetrato nota 736 quod est nullius momenti, † iuxta tex. in l. etsi legibus, ubi Doctores & Salicet. num. 1. C. si contra ius vel utilitatem publicam.

Quæst. 131. ALIQUANDO Tamen duo in eodem libello supplicant pro priuilegio obtinendo, & imperator vel Princeps, vni tantum

concessit. Et dubitatur, an profit vtrique. In quo casu Doctores respondēt, quod non: nam priuilegium personarū nominatas non egreditur, † vt in l. priuilegio, l. in omnibus de regul. iuris, ff. nisi quando priuilegium esset de causa indiuidua, vel cōmuni, vt de seruitute, vel de sportulis, quia tunc concessio priuilegio vni ex impetrantibus prodest vtrique, l. fin. C. de fructibus & litium expensis: quod notat Salicetus in l. si libellum, C. de diuersis rescriptis num. 2. ad finem. Potest tamen dubitari.

V T R V M Credatur exemplari alicuius priuilegij, vel præcisē debeat originale ostendi. In quo casu notat Azeued. in l. 22. & 23. tit. 14. lib. 6. Recop. n. 1. per l. sancimus, C. de diuersis rescriptis, & per alia iura, & Doctores, quos refert, quod priuilegium originale est exhibendum pro eius probatione, quod non debet esse rasum, nec cancellatum in parte suspecta, aliās non valet, † per l. 44. tit. 18. part. 3. cap. ex literis de fide instrument. l. fin. C. de edicto Diui Adriani tollend. l. scimus, C. de testamentis, cap. cum venerabiles de religiof. domibus. Et quæ dicatur pars suspecta in priuilegio, vel instrumento, traditur in l. 110. tit. 18. part. 3. ubi Gregor. Lopez. ex quo est, quod exemplari potest rescriptum seu priuilegium de mandato iudicis, † per l. sancimus, C. 739 de diuersis rescriptis, secundum lectionem secundam, quam dicit notabilem Bart. ibidem, & Bal. in l. publicati, C. de testamentis, & est text. Regius

Regius in d. l. 44. tit. 18. part. 3. in fine, quæ licet requiratur Regiam licentiam, sufficit licentia iudicis circa consuetudinem, quæ in hoc seruari debet, secundum Salicet. in authentic: si quis in aliquo documento, C. de edendo numer. 4. quod adeo verum est, quod licet, notarius dicat, Hæc est copia cuiusdam instrumenti manu mea confecti, cuius tenor de verbo ad verbum describitur, non staretur tali copiar, si iudicis auctoritas non interueniret, ita Paul. de Castro in dicta authent. si quis in aliquo documento, num. 5. qui dicit, in scripto tenendum; quod limina, nisi in rescripto vel privilegio, vel instrumento dicatur, quod illi credatur, vel exemplo manu tabellionis scripto, quod fieri assolet, quia tunc sufficeret exemplum, licet auctoritas iudicis in eo deficiat. ¶ Sed exemplum exempli privilegij, vel rescripti non valet, per l. sancimus, C. de diuersis rescriptis, secundum veram lectionem, ita Bart. & Doctores in d. authent. si quis in aliquo documento num. 9. ad finem, qui in numer. 10. ita distinguunt, quod si exemplum est exemplatum cum partis citatione, & iudicis auctoritate, valet exemplum. Sed tamen si exemplum prædictum esset sumptum absque partis citatione, vel ea contradicente, & non cognito de contradictione, tunc non posset exemplari, nec valeret exemplatum: sed si fuisset privilegium, vel rescriptum, vel instrumentum exemplatum manu notarii, qui fecit primum exemplum authenticum, tunc valet exemplum secundum, ita ipse

Bart. dicto num. 10. & quid in supra dictis seruetur, tam de iure antiquo, quam de iure Regio, vide l. 10. & 11. & 12. tit. 19. part. 3. vbi Greg. Lop. & l. 17. tit. 25. libr. 4. Recopil. vbi Azevedo, qui refert Couar. libr. practicarum questionum cap. 21. & Dicacum Perez, & alios Doctores, qui dictus Couar. est videndus de hoc a num. 4. cum sequentibus, omnia iura antiqua & nouiora, & Speculat. & plurimos Doctores recensens: & ideo instrumentum antiquatum potest renouari iudicis auctoritate, iuxta glossam verbo 742 argum. pro privilegijs in auri. de hered. & falcidia, §. 1. tenet Bart. in l. si quis ex argentarijs, ff. de edendo, nec iterum nu. 3. qui Bar. vbi supra nu. 4. contra alios Doctores idem esse dispositum in privilegijs, quod in cæteris instrumentis, & veram esse glossam supra dictam in verbo argum. pro privilegijs, pro qua adducit multa iura, quod intelligit verum vbi supra num. 5. dummodo citetur pars, quæ per refectionem, vel renouationem privilegij, vel instrumenti potest legi.

¶ E T Cùm appellatio sit defensio, ¶ per c. omnis oppressus 2. quest. 743 6. cap. suggestum de appellatio l. 1. ff. eodem tit. & defensio tolli non possit à Principe, cum sit iuris naturalis per Clementinam pastoralis in fine, ¶ de re iudic. vbi notat Abb. & 744 Cardinalis, & Doctores in cap. 1. de causa posses. & propriet. & Oldral. alios referens in cons. 34. & Socin. cons. 164. lib. 2. & cons. 87. libr. 3. & Fortun. Garc. in l. Gallus, §. & quid si tan-

Tractatus de priuilegiis

fitantum. ff. de lib. & posthum. col. 137. dubitatur, vtrum à Principe per priuilegium, vel rescriptum Pontificis possit appellatio tolli. Et cum hæc quæstio sit resoluta à Couarr. in pract. quæstion. cap. 13. à num. 6. qui defendit, dictam appellationem tolli posse priuilegio, vel rescripto, ad eū vos remitto, qui aliquibus mo-

745 re suo vitur distinctionibus, † ideò datur intellectus illius clausule tã in priuilegijs, quàm rescriptis ad modū consuetæ, hoc est, *Supplentes omnes quoscumque defectus iuris*, vt per eam defectus citationis nullatenus sup-
746 pleri videatur, † iuxta ea, quæ expressim notat Staphileus de literis gratiæ & iustitiæ, fol. 145. & optimè Ludouic. Gome. in tractatu vtriūscue signaturæ num. 68. quos sequitur Couar. in pract. quæst. cap. 23. nu. 6. vers. Quarto ex his deducitur.

Quæst. 134 PRÆTEREA cum iure cō-
Cap. 17. pertum sit, quòd filius naturalis bene succedit in iure patronatus, †
747 quod post disputationem resoluit Roch. de Curt. de iure patronat. in vers. competetis alicui num. 6. cum sequentibus. Quæ opinio verior est, licet ipse contrariam defendere conetur, & veratndicit Azeued. conf. 24. num. 39. ex opinione multorum quos refert. Est etiam animaduertendum, quòd priuilegium legitimationis à Principe, vel Imperatore concessum, non includit, nec
748 comprehendit iuris patronatus successiōem, nec capacitatem, † secundum Abb. in cap. per venerabilem qui filij sint legitimi num. 26. glossa verbo diuersis in fine in cap.

lege, distinct. 10. tenet Barr. & communiter Doctores in authen. ex cōplexu, C. de incestis nupt. vbi etiam Cin. & Gemin. in d. c. lege & Roch. de Curt. vbi supra num. 8. de quo tu vide l. 2. tit. 18. par. 3.

Nec omittam, quòd naturalis nō excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel delatū per aum maternū nepotibus suis, † ita resoluit Anton. de Butr. in consilio 30. Et ratio quare priuilegium
739 legitimationis non comprehendit ius patronatus, ea est, quia spiritali easq̃ est annexum, in qua laicus disponere non potest, † per tex. in c. quanto de iudic. vbi communiter
750 Doctores, cum annexorū & connexorum idem sit iudicium, iuxta gloss. in verbo, connexa. in d. c. quanto de iudici. tex. iuncta glossa verbo annexi in cap. cum singulis de præbend. lib. 6. † de qua regula vltra Doctores in d. cap. quanto videas Felin. in
751 c. postulasti de rescriptis & Hippol. singulari 251. & Guilliell. Benedict. in cap. Rainuntius, verbo & hortū num. 1. cum sequentibus, quæ regula procedit, etiam si annexum sit maioris valoris, l. et si, §. perueniamus, ff. de auro & argento legat. & videas Menoch. libr. 1. de arbitrar. quæst. 45. & lib. 2. cetera 1. casu 95.

DVBITATUR Deinde, vtrum destructa domo, vel castello edificato per Principis priuilegium, sit priuilegium destructum, & cessauerit eius dispositio. † In qua quæstione videtur, quòd priuilegium sit destructum, & cesset eius dispositio,
752 per l. Abbate in fin. ff. de verborum sign.

- sign. cap. 2. de noui operis nuntiat. quia domus refecta alia domus est.
- 752 **T**l. inter stipulantem, s. factam, & s. ff. de verborum obligatio. & qui refecit, nouum opus facit, per iura supra dicta, omnia siquidē iura inter
- 754 **i**tu rei tolluntur, **T**l. si legari causa, l. ciens, ff. de verbor. sign. tex. in auth. de nuptijs, s. deinceps, l. virum, s. societas, ff. pro socio, l. debitum, C. de pactis, l. 1. ff. quemadmodū seruus amittatur, & seruus semel extin-
- 755 **c**ta non reuiuiscit, **T**l. Titia, ff. de seruitut. rusticorum prædiorū, de quo est videndus Ioan. de Platea in l. 1. C. de aquæductu libr. 10. Sed contra supra dicta facit, nam qui refecit, nō videtur de nouo facere, **T**l. 3. s. reficere, ff. de itinere actusque priuato, l. seruitutes, s. si sublatum, ff. de seruir. urban. præd. l. & an eadem, ff. de except. rei iudic. sicuti res mutata eadē est, **T**l. si grege, ff. de legat. 1. Nec obstant iura supra allegata, quia illa habent locum, si omnino esset destru-
- 757 **c**tū castellum per priuilegium Regis erectū cū intentione nō reedificandi, quæ intentio cessat, reedificando, l. 2. ff. de doli except. l. placet, ff. de operis libertorū, quia ex facto, vel non
- 758 **f**acto probatur animus & cūctus, **T**l. si clericus, C. de Episcopali audiētia, c. peruenit 18. dist. 1. à Procōsulibus, C. de appellatio. l. qui leuando, ff. ad l. Rhod. de iactu. & quando dispositio est perfecta, ita quod alteri est ius quæsitum per contractum, vel sententiam, si domus vel res est destructa, & reficiatur, adhuc durat ius
- 759 **a**lteri quæsitum, **T**l. ita Barr. in l. si ita, s. fin. ff. de legat. 1. distinguendum

ergo est, quo animo quis rem dissoluit. l. inter stipulantem, s. & nauis, ff. de verborum obligatio l. quid nō, s. si nauis, ff. quibus modis vfusfructus amittatur, l. quod in rerum, s. fin. ff. de legat. 1. Est ratio, quia si res destruat cum spe reparatio-

nis, durat res habitu, licet non actu; sed si destruat sine spe reparatio-

nis, desinit esse, **T**l. notat Bald. in libr. 760 feudorum, titul. de pace constan. s. mos Romanorū, ubi tenet, quod si ciuitas destruat cum spe reparationis, durant eius priuilegia, quæ in suspensio extant, Innoc. & Abb. in c. cum ex iniuncto de oper. noui nunt. col. 2. Alex. conf. 43. libr. 1. nu. 2. Si tamen perpetuū est destructa sine spe reparationis, priuilegia delentur, & extinguuntur, **T**l. quem Bal. ibi videas, 761 in 1. col. & de priuilegio cōcessō ratione turris, quæ destructa est, si alij cōcedatur postquā reedificetur, an possit nocere primo, notat Afflict. de cis, 392. quæ vide, & Innoc. in c. ex iniuncto de oper. noui nunt. & in c. Abb. de verbor. signific. Barr. in l. 3. ff. de colleg. illicitis in fine, Anchar. in dicto cap. cum ex iniuncto num. 9. Anton. de Matr. num. 4. Marcus Mantua c. 1. de electione n. 17. & 18. Præterea, priuilegium cōcessum rebus transit cum illis ad successorem, **T**l. secundum Din. in regula priuilegiū 762 personale, de regul. iur. lib. 6. nu. 10. & per me in tractatu de Regio patri-

monio 7. p. s. 1. n. 1. & deinde priuilegiū mutatur persona mutata, **T**l. per l. 1. C. de imponend. lucratius descripti. libr. 10. l. licitatio, s. fin. ff. de publican. & vectigal. tradit ipse Bal.

Tractatus de priuilegijs

in rubr. C. de vsuris, quæst. 4. versic. mutatione personæ, Bart. in l. Paul. in fine, ff. de acquirend. hæredit. Castell. in l. 6. Tauri, in verbo, *De qualiter calidat*, versic. Et quod dixi de bonis, & in l. 13. Tauri, verbo, *Veinte y quatro horas*, versic. Ex quo infertur, Roder. Xuar. in l. quoniam in prioribus in disputatione. quæstio. 1. maioratus num. 23. & 24. Parladorius in tract. de rebus quotidianis. c. 3. §. 1. nu. 17. in prima impressione, Azeued. in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 59. Anton. Gomez in l. 70. Taur. num. 24. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinamenti col. 89. vsque ad 91. Ioan. Gutier. in practica quæstio. lib. 2. q. 139. nu. 3. & per me ubi supra. nu. 5. Vnde est, quod fructus decimarum est quid temporale, & vendi, & locari potest, ¶ vt latè per dict. Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 1. Recop. & post venditionem non dicitur fructus decimalis Ecclesiastica res, & perdit nomen & priuilegijs, adeò quod si in laicum fiat alienatio horum bonorū, nō cognoscat Ecclesiasticus, sed
775 laicus Iudex, ¶ quia qualitas rei dotalis & decimalis, & aliarū similium rerū, nō transmittitur, nisi quādo habet eandem substantiam persona mutata, sicuti non mutata, ¶ vt latè resoluatur per iura & Doctores in superioribus relatos.

DEINDE Cū maritus possit agere pro vxore, ¶ iuxta l. 34. maritus. C. de procur. & iure nouiori peculiari priuilegio sit administrator omnium bonorū vxoris, per ea, quæ tradunt scribentes in l. 55. Taur. & Azeue. in l. 2. tit. 3. lib. 5. Recop. n. 1.

qui quam plures refert Doctores, & Greg. Lop. in l. 6. tit. 11. par. 6. in glos. verbo, *Que las no pudiesse veder*, col. 4. versic. in Regno vero nostro, & d. Azeued. qui alios refert, in l. 3. tit. 9. d. lib. 5. Recop. num. 22. vertitur in dubium, vtrum maritus de bonis vxoris solutionem recipere possit: ¶ & 768 videtur, non posse. Ratio est, quia coniuncta persona solutionem recipere non potest, ¶ ita Ias. in l. nō solū col. 1. ff. solut. matrim. & etiam maritus recipere non potest vxoris debitum sine eius consensu, per tex. expressum in l. cum maritum, C. de solutio. tenet Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. de doct. rubr. 4. §. 5. numer. 48. veritas tamen est in contrarium, & sic maritus poterit debita vxoris sine eius licentia & consensu recipere: quod probatur, quia (vt in superioribus diximus) maritus iure nouiori est administrator omnium bonorum vxoris, & habens administrationem coniunctæ personæ potest recipere debiti solutionem; & debita exigere, ¶ ita Ias. in l. 3. colu. 1. solut. matrimo- 770 nio, & ideò pater habens administrationem bonorum filij potest recipere debiti solutionem, secundum Ioannem de Imola, in l. qui aliena, §. quanquam, ff. de negot. gestis, ¶ & quæ dicatur coniuncta persona, videas apostillam Abb. in cap. nonnulli, §. sunt & alij de rescript. numero 10. verū o, coniuncta persona, & verbo, coniunctæ personæ, & quod hodie vsque ad quartum tantum gradum extenditur coniuncta persona, ¶ tenet 772

Padilla

Padilla in l. transigero, C. de trans-
actio. n. 56. lib. 10. tit. 5. p. 3. & tenet
Gratian. in regul. 21. num. 4. contra
communē de iure antiquo relatam
& sequutā, per Ias. in l. exigendi, C.
de procurator. nu. 3. qui ad decimū
gradum coniunctā personam extē-
debat, & multa specialia, quæ in cō-
iunctis personis admittuntur, quæ in
alijs non admitterentur, tradit Hip-
polyt. de Marfil. in l. unica, C. de rap-
tu virgin. numer. 197. cum sequenti-
bus. 773 Nec mirum, quod maritus exi-
gere possit vxoris debita, cum verū
sit, quod coniuncta persona sine li-
centia nec mādato potest in iudicio
agere, cū rati cautione, & iuxta l. sed
& hæ personæ, ff. de procurator. l.
10. tit. 5. p. 3. vbi optimē Greg. Lop.
l. 1. tit. 10. lib. 10. fori regal. l. 5. tit. 10.
lib. 1. dicti fori regal. vbi tenet Mon-
talb. improprie tamen dicitur procu-
rator coniuncta persona, & tex. &
775 & glos. in l. 3. §. 1. ff. iudic. solu. tenet
Ias. in l. exigendi n. 9. C. de procurat.
Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1. §. 1.
glos. 1. nu. 7. Gregor. Lop. in d. l. 10.
glos. 3. Sed limita, & nota, quod ea,
quæ speciale exigunt mandatum,
coniunctis sunt interdicta, nisi ipsi
776 mandatum habeant speciale, & l. pa-
ter, iuncta l. illud, ff. de minoribus,
tenet Cinus, & recentiores in dicta
l. exigendi, C. de procuratoribus, &
in cap. nonnulli, §. sunt & alij de re-
scriptis, latē Tiraquel. de vtroq; re-
tract. tit. 1. §. 1. glos. 13. n. 34. & §. 36.
glos. 2. n. 14. & §. 1. glos. 10. n. 25. Me-
nel. Padilla in l. transactionis placitū
n. 20. C. de transact. refer & sequitur
Azeu. in l. 8. tit. 11. lib. 5. Recop. n. 20.

E T Quia multoties dubitatur in
rescriptis & Regijs priuilegijs eius-
dem temporis & qualitatis, quod
eorum præferatur? Et vtrum præfe-
ratur illud, de quo acquisita sit posses-
sio, licet sit posterius, & quando
tempus datæ attendatur; & cum ca-
sus obuenerit, recurre ad tex. in cap. 777
capitulum sanctæ Crucis de rescrip-
tis, vbi plenē notant Doctores, cap.
quia cunctis de concessione præbē-
dæ, lib. 6. c. duobus de rescriptis, eodē
lib. glos. verbo annexa, in cap. quia
sæpe de præbendis lib. 6. notat Dinus
in regula qui prior de regulis iuris,
lib. 6. num. 1. & 2. vbi apostilla, notat
Abb. & Felin. in c. cum re, cap. pa-
storalis de rescript. Bald. & Imol. in
l. si quis filio, §. eius, ff. de in iusto ru-
pto. Bart. in l. absent, ff. de donatio.
Nicolaus de Neapoli in l. si duobus,
ff. de exculatio. tutorū, Angel. A ret,
in §. filius familias, inst. quibus mo-
dis ius patriæ potest solui. & Docto-
res in cap. suo tempore de rescript.
lib. 6. & latissimē per Menoch. de ar-
bitrarijs lib. 2. centur. 1. casu 48. &
Boer. decis. 130. Gratian. in reg. 404.
Thom. Grammat. consil. ciuili 31,
numer. 25.

E T Aliquando per priuilegiū
conceditur alicui vsusfructus, quan-
diu viueret, & in humanis ageret: &
dubitatur, vtrum per religionis in-
gressum perdat talis vsusfructus, &
778 Quo casu tenendū est, quod per reli-
gionis ingressum non perditur talis
vsusfructus, sed transibit in ipsum
monasteriū, & durabit quādiu vsus
fructuarius ager in humanis, per tex.
in l. corruptionem, C. de vsusfructu,

Tractatus de priuilegiis

779 dicit communem opinionem Soci. conf. 10. d. 2. §. p. 1. non enim sufficit media, vel maxima capitis diminutio, vel mors ciuilis ad ususfructus amissionem, sed mors naturalis requiritur, et per dictam l. corruptionem. Cui conclusioni assimilatur illa, utrum filio hærede instituto, cui facta est substitutio sub conditione, si decedat sine liberis, si efficiatur religiosus & professus faciat locum substitutioni & fideicommissum, et vel spectanda erit mors naturalis. Et quod in prædicto casu sufficiat religio & professio, ad hoc, ut cessauerit substitutio & fideicommissum, nec sit spectanda mors naturalis, tenet Bald. in cap. in præsentia de probatio. ubi Felin. & ipse Bald. in l. cum acutissimi, C. de fideicommissis. Socin. in l. cum auus, ff. de conditio. & demonstratio. Quod verum est, ubi ille filius ingressus est religionem mendicantem, & regulam omnino incapacem bonorum: secus si talis regula, vel monasterium bonorum fuerit capax: quia tunc mors naturalis hæredis instituti esset expectanda, ita Alexan. conf. 13. vol. 3. Boer. decif. 354. num. 11. qui in num. 3. & 12. dicit hanc esse communem opinionem. Et ratio est, quia per simplicem sacerdotium non perditur ius substitutionis, et secundum Cornueum in auth. nisi rogati, C. ad Trebel. Anchar. & Imol. in c. in præsentia de probatio. & Boer. ubi supra.

782 E T Licet concessa sit facultas hominibus alicuius ciuitatis, ut possint scindere ligna in aliquo nemore, quamuis multi alij denuo eò deue-

nerint, & cum locum inhabitauerint, poterunt tamē omnes ligna scindere, et l. forma, §. quanquam, ff. de censibus, Boer. decif. 213. num. 12. l. 1. & quæ ibi notat Ioan. de Platea, C. de priuilegiis corporatorum. Vnde est, quod pensio quæ alicui domui, vel loco semel fuit imposita, iuxta æstimationem illius non debet augeri, quamuis domus ista augeatur, & solum tenetur possidens soluere iuxta pensionem veterem, & iuxta valorem veterem, & non tenebitur ad illud, quod adiunctum fuit, ita Bartol. & Lucas de Penna in l. in his, C. de prædijs, & omnibus rebus nauicular. lib. 11.

784 E T Notaueram in materia resolutionem, quod per quacumque dispositionem, quantumvis generale, non censetur derogatum priuilegijs clausis in corpore iuris, etiam si dicatur, non obstantibus quibuscumque priuilegijs, et §. glof. verbo illic, & Bart. in authen. qua in prouincia, C. ubi de crimine agi oportet, ita Galiaula in l. centurio, num. 78. ff. de uisgati, ex quo datur nouus & subtilis intellectus ad l. 20. Tauri, quæ est hodie l. 4. tit. 6. lib. 5. Recopil. quæ cum sit l. iuris communis correctoria, videlicet dispositionis legis non amplius, §. cum bonorum, ff. de legat. 1. non extenditur extra casum, in quo loquitur: remanetque dictus, §. cum bonorum in viridi obseruantia circa illud priuilegium hæredi concessum, ut possit eligere grauamen solutionis, certæ quantitatis vini, vel olei, vel tritici quotannis de aliquo prædio sibi relicto, vel prædium lega-

legatario relinquere, se à tali solutione eximendo, curamque prædicti prædij relinquendo: quod per mittitur fa^{cto}te relinquens munific^{entiam}, ¶ l. si quis argentum, §. si vero, C. de donatio. & ibi Bald. per eundem text. quem valde quotidianum ad hoc asserit Ias. in dict. l. non amplius, §. cum bonorum, n. 3. quod nota, quia nouum:

Quæst. 141 S I Principisque priuilegio, vel munificencia, vel alicuius priuata personæ alicui loco pio, vel hospitali, certa quantitas relinquatur. pro pauperibus ibidem alimentandis, illò loco pio, vel hospitali destructo, quantitas illa vel relictum non amplius debebitur; ¶ ita Geminianus in cap. licet de electione in 6. Ias. in l. inter stipulantem, §. sacram, num. 3. ff. de verborum obligat. sicut priuilegium concessum filiis propter parentes, non durat parentibus motis, ¶ per l. 2. vbi glos. & Bar. C. de Episcop. & cleric. Ias. in l. filius à patre, §. filius, ff. de liber. & posthu. & ideo priuilegium immunitatis concessum propter paupertatem, cessat diuitijs superuenientibus, ¶ l. cura, §. deficientium, ff. de muneribus & honor. Ias. in d. l. filius à patre, §. filius & concessio facta pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad virgines maritandas, & non extenditur ad viduas; quamuis illæ essent pauperes, quia talis dispositio refertur ad primas nuptias, ¶ ita Bald. in procmio decretalium, & Ias. in l. diuortio, quod in anno n. 13. ff. soluto matrimonio. & per ea, quod dixi §. in superiorib^{us}

num. 705. Et permissio vendendi facta vni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, ¶ l. sicut, §. fin. ff. 790 quibus modis pig. vel hypoth. soluitur: nam omnis concessio, que ad factum refert, in dubio censetur personalis, l. idem Iulianus, §. si quis alicui, ff. de legat. 1. & omnis facultas aliquid faciendi personalis censetur, ¶ l. locatio, ff. locati, l. inter stipulantem, §. 1. l. cum quis, l. cen^{telimis}, ff. de verborum oblig. & v^{tr}obique scribentes, & Molina lib. 4. de Hispano. primog. cap. 5. num. 38: quia prouisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omisus remanet in dispositione iuris communis, l. si mater, §. fin. ff. de vulgar. vbi Bar. 791 & communiter scribentes, l. cōmōdisiue, ff. de liber. & posth. l. si extraneus, ff. de conditione causa data; causa non sequuta, Bart. in l. Gallus, §. Ex quid si tantu, ff. de lib. & posth. n. 2. & 3. cum seqq. & ibi Ias. n. 21. l. vel singulis, ff. de vulgar. l. pater filiu, vbi Angel. codēt. tit. cōx. in §. vel singulis, insit. codēt. tit. hanc dicit cōmunem Petr. Paul. Paris. conf. 87. num. 50. lib. 2. & Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 4. nu. 2. qui in nu. 3. ait, quod casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, ¶ ex doctrina Cin. in l. quod fauore, C. de legibus, Ancharran. consil. 356. colum. 2. Dec. conf. 218. numer. 11. & conf. 36. col. 2. num. 3. & conf. 291. nu. 7. Aymon Craueri. conf. 161. num. 10.

Tractatus de priuilegiis

Reg. 142

SE D. omittendum nō est, quod rescripta & priuilegia non valeant, si continent duo specialia, ¶ ita Bald. in l. 1. in fine, C. quando liceat ab empti. discedere per legem primam C. de doris promissione, quem refert Ias. conf. 36. col. 3. vers. 4. volum. 3. contrarium tamen est verius, videlicet valere rescriptum & priuilegiū continens duo, & etiam decem specialia priuilegia: nam certum est, quod in vno rescripto, vel priuilegio Rex potest vni, vel pluribus multa priuilegia concedere etiam specialia, sicuti in diuersis, quod quotidie fit; alioqui sequeretur, quod Principis potestas esset diminuta, & limitata, quod est erroneum, nec l. 1. per Bald. & sequaces adducta hoc probat, sed Bartol. & alij in l. si is qui pro emptore, ff. de vfucapio. dicunt iq. dubio Principem non velle concedere duo specialia contra ius, sed quādo in rescripto apparet, quod Princeps voluerit plura concedere specialia, quin possit, nemo inficiari debet, & in dubio iuri derogare non videtur: ¶ ideo specialia duo inducere non videtur, nec præsumitur, nisi de contraria appareat voluntate. Et sic debet intelligi dicta l. quidquid in contrarium dicatur: & hac de causa Principis sententia habet vir legis & priuilegij, in casu super quo lata est, & in similibus, ¶ per l. fin. C. de legibus, l. 14. tit. 12. p. 3 vbi Greg. Lopez l. 1. ff. de cōstitutio. Princip. cap. in causis de sententia & re iudicat. tenet Ifern. in §. pretereā de capitulis Conradi. Corne. conf. 190 lib. 2. n. 46. Angel. & Alex.

in l. 1. ff. de feriis, Tiraquel de iure primegenituræ, quæst. 40. numer. 162. Quæ conclusio limitatur, & locum non habet, quando esset lex aliqua, per quam casus ille decidi posset, quia non est præsumendum, Regem voluisse derogare, quod lege statutum erat: ¶ & quod aliquo particulari respectu motus fuit ad illum casum decidendum per sententiam, ita glossa, Bald. Salicet. & Fulgos. num. 7. in d. lege fin, C. de legibus, vbi communem dicunt Imol. & Felin. in d. cap. in causis n. 4. & cōmunem dicit Burg. de Paz in preterito legū Taur. n. 450. cum seqq. & ad hoc quod Regis sententia habeat vim legis & priuilegij, requiritur, quod sit lata ad petitionē vniuersitatis, vel quod Rex voluerit, date per eam legis formam, ¶ ita Paul. in l. 1. ff. de cōstitutio. Princip. num. 5. Ias. num. 10.

ET Quando ciuitas vel Ecclesia, quæ destruitur auctoritate superioris, propter delictum perdat nomen ciuitatis vel Ecclesiæ, & quid quando destruitur ab hostibus, & vtrum priuilegium exemptionis concessum monasterio extendatur ad futuras capellas vnitas monasterio, & an priuilegium concessum decimis non soluendis extendatur, & trahatur ad futura prædia, & an priuilegium vel statutū, quod quis non teneatur soluere collectas de rebus suis, extendatur ad bona postea quesita: & an ciuitas quæ augetur, & iugitur nouismoris, dicatur ciuitas totū augmentum: & alia plurima huiusmodi, ¶ vide Iarē per Auiles in cap. 799

correcto.

correctorum in proemio in verbo, *Istas*, per plures numeros, vbi multa iura & Doctores recenſet in hac materia motus illo iuris principio, quod pacta habita in dote cenſentur repetita in augmento dotes, & quod iuris eſt de toto, cenſetur & de eius aug-

300 mēio, † l. cūā, C. de iure dōti. de quo augmento facit vñ tractatum Alber. Brun. in 2. volumine tract. Doctōrum fol. 168. quem videas, maxime in 2 par. principali, fol. 177. colu. 2. qui Albertus Brun. in dicta 9. part. nu. 16. agit, vtrum reſcripta & inpe-
301 trationes trahantur ad futura, † allegans cap. fin. de reſcript. & Clemēti. literas eod. tit. vbi late Imol. text. in l. 3. §. illud, ff. quod quisque iuris, vbi Alex. & Doctores, in quibus priuilegijs ſeu reſcriptis ſemper ſuppli-
302 ca attendenda erit. Nam reſponſio debet interpretari ſecundum ſuppliam in priuilegijs & reſcriptis, † per l. 1. C. de diuerſis reſcrip. vbi late Iaſ. & tenet Greg. Lop. in l. 26. tit. 12. p. 5. in glof. verbo, *La reſpueſta*, & nil mirū, cū ſentētia debeat eſſe conformis libello ſecūdam regulam vulgare. †

303 **ET** Quia multoties à teſtatore relinquitur legetum vel anniuersarium, vel quod de aliquo prædio ſoluatur ab hærede quotannis certa vini, vel olei quantitas, eſt norandum, quod poterit hæres prædium legatario tradere, & à tali ſolutione ſe liberare, vel ei aſſignare aliquam vineam, vel oliuetum ex teſtatoris bonis, de quibus poſſit ſibi dictū legatum quotannis aſſumere: & tenetur talis legatarius etiam inuitus aſſumere, & cu-

ram culturam habere, quod conceditur fauore & priuilegio facientis munificentiam: † ita notabiliter 304 tenet Bald. in l. ſi quis argumentum in fine principij, C. de donatio. per tex. ibi, & Iaſ. in l. 2. §. mutui datio, numer. 8. circa fin. ff. ſi cert. petat. in in verſic. Decimoſeptimo notabiliter fallit, l. cum fructu eius, cum l. ſequenti, ff. de vſufructu, l. filius familiaris, §. 1. ff. de legat. 1. tenet Felician. de cenſibus tom. 1. lib. 3. cap. fin. nu. 1. Laſarte de decima, cap. 10. num. 75. Lara de anniuersarijs, lib. 1. cap. 8. num. 26. quod eſt menti tenendum, quia quotidianum & honorabile, vt ait Iaſ. vbi ſupra, & poterit multoties in aliquo ſimili Regio priuilegio exemplificari. Et cum licita ſit muni-
305 ſcientia & donatio cōcubinæ facta, *Quæſ. 145*
† per aſſectiōnis, l. donationes, quæ in cōcubinam, ff. de donatio. vbi Doctores, & quos reſert & ſequitur Anrou. Gom. in l. 33. Tauri n. 68. eſt aduertendum, quod peculiari priuilegio clericus non poteſt ſuę cōcubinæ donationem facere, † vt late 306 tradit Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & vxor. §. 39. Didac. Perez in l. 1. titu. 3. lib. 1. ordinam. colu. 98. Roland. à Valle. conſil. 68. à num. 1. cum ſeqq. Ioan. Gutier. de iuramento conſumat. 1. par. cap. 6. numer. 5. quod etiam eſt militibz prohibitum, cum fuerint armatz militiæ, † l. 2. C. de dona-
307 tio. inter vir. & vxor. l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. teſtamento, tenet Cin. & Doctores in d. l. 2. & Palac. Rub. vbi ſupra, §. 37. verſ. hæc tamē limita. Ioan. Gutier. vbi ſupra nu. 2.

Tractatus de priuilegiis

- quod extendit in num. 5. & sequenti ad Doctores, & licentiatos, & ad milites nostri temporis, qui parati sunt ad prelium & destinati in certo loco pro eius defensione, & ad comendatores quatuor ordinum militarium ex dicto peculiari priuilegio, per quā
- 308 plura iura & Doctores adducens, t qui limitat in num. 11. in donatione facta concubinae militis, vel clerici ob benemerita, dummodo proben-
- 309 tur, & adsequatur donationi: t & licet Rex sit caput militū, & quatuor ordinum militarium, tamen poterit concubinae donare, quia hoc in Rege est priuilegium facere, quod est ei
- 310 permissum, t secundū Palac. Rub. vbi supra vers. Ex quo infertur. Sed si concubina clerici fuerit iam emendata, facta que bonae famae, nec concubinatorum durabat tempore donatōnis, valet donatio à clerico militis &
- 311 Doctore in eam facta, t per glos. verbo, cadere, in l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. testam. quae est communiter ab omnibus approbata, ita Capitiū in decis. 102. Gomez de Leon in sua centuria cap. 45. nu. 2. Palac. Rub. in repetitione rubr. §. 39. vers. Vnum non est omittendum. Et in casu in quo non est permissa praedicta donatio in concubinam facta à clerico militis, vel Doctore, vt supra dictum est, si facta fuerit applicabitur
- 312 fisco seculari, t secundum Anto. Gom. in l. 53. Tauri nu. 68. in fin. per mulierem, ff. de his quibus vt indig. nis, l. hereditas, C. eod. tit. vbi DD. & secundū Palac. Rub. dicto §. 39. vers. Vnde non valebit donatio, & Ioan. à Garron. in l. 1. C. de secundis nupt.
- nu. 28. Gam. in decis. 58. 1. p. vbi additio Menç. & Pereg. de iure fisc. lib. 2. tit. 9. de concubinis, de quo late est videndus Padilla in rub. C. de fidei. com. n. 18. & dictus Ant. Gom. in l. 9. Tauri n. 21. agentes de tacito fideicommissio, de quo vltra eos est videndus Azeued. in l. 6. titu 8. lib. 5. Recopil. à numer. 16. cum sequentibus, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 121. & Bernard. Diaz de Lugo in sua praxi canonica, c. 58. vbi additio Ignatii de Salzedo.
- R V R S V S, Cum inter alia *Quaest. 146* fisci priuilegia, illud sit speciale, quod poterit fiscus agere contra tertios possessores debitori principali non excusso, t per l. Moschis, ff. de iur. fisci, l. 1. C. de decurionibus lib. 10. l. libertus, §. 1. ff. ad municipal. vt tradunt Doctores in dictis locis, & Felician. de censibus libr. 3. cap. 4. num. 10. qui ait, in hoc priuilegiatum reperiri dominum census, qui poterit ad rem censui hypothecatam devenire, licet à tertio possideatur, nulla facta contra debitorem principale excusione, t quod 314 etiam tenuit Guid. Pap. in quaest. 42. & 567. Cassan. in consuetud. Burgund. rubric. 11. §. 6. numer. 33. Couarra. lib. 3. variarum cap. 7. nu. 6. Petrus Salazar in tract. de vsu & consuetudine cap. 11. numer. 47. Aluarus Velascus in quaestionibus iuris emphyteo. quaest. 32. num. 14. Petrus Follerius in pragmatice de censibus, verbo tanquam res iudicata num. 12. & 16 & 36. Ioan. Gutierrez. in practicis quaestionibus libr. 2. quaest. 167. num. 4. Suarez de Paz in praxi,

praxi, 3. tom. cap. 2. §. 4. n. 38. & Aze
ued. in l. i. tit. 1. §. lib. 5. Recopil. nu. 8.
qui ita dicit practitari contra limita
tionem Ioann. Garc. Galle. de expen
sis & melioratio. cap. 4. nu. 44. & Gã
ma. decisione Lusitana 145. ex ratio
ne allata à Nauarro relato à Parlad.
de rebus quotidian. c. 3. nu. 52. qui di
cunt annum redditum inesse prædio

Quæf. 147 tanquam accidens in subiecto. In du
bium vertitur, vtrum mulier pro sua
dotis hypotheca possit relicto mari
to diuite devenire ad tertios bonorū
possessores absque excusationis neces
sitate. Et quod in hoc privilegiata re
periatur mulier pro sua dote, & quod
possit agere aduersus tertios rei hy
pothecaræ possessores, nulla contra
principales debitores facta excusio

815 ne, t tenuere Bald. Nouel. de dote
8. p. Privilegio ultimo, Roman. in l. si
constante, ff. solut. matrim. in princ.
Alberic. in l. vbi adhuc, C. de iure do
tium, & alij Doctores, quos refert &
sequitur Felician. de censibus lib. 3.
cap. 4. num. 10. Sed contraria opinio
est verior, & communior per gloss.
verbo qui potiora iura in d. l. vbi ad
huc, vbi tenet Cinus. q. 11. Bald. &
alij, præsertim Salicet, q. 12. Bart. &
Alexand. in d. l. si constante 2. q. ter
tiæ partis, dicit communem las. in d.

816 l. si constante num. 207. & 208. Pa
lác. Rub. in cap. per vestras. §. 34. An
ton. à Fano de pignoribus. 8. p. nieb.
i. num. 23. quos, & alios Doctores
refert & sequitur Couarru. lib. 3. va
riarum cap. 18. num. 3. qui ita ait, vi
disse practitari in Regali Granatensi
pretorio, & hanc opinionem dicit
communem Bonacosa in primoto

mo communium opinionum in no
uis lib. 5. pag. 305. col. 7. & Roland. à
Valle consil. 9. num. 5. & 6. lib. 1.

NEC omittendum, quod licet *Quæf. 148*
confiscatis vniuersis bonis, seu vni
uersa hæreditate, ius patronatus in fis
cum transeat iuxta communem, &
veriore opinionem, t per gloss. ver
bo propinquis, in cap. filijs vel ne
potibus. 16. q. 7. quæ sequitur Roch.
de Curt. de iure patronatus in verbo
ipse, vel is. q. 29. num. 69. Paul. de Ci
tadinis eodem tract. de iure patro
nat. 9. p. q. 20. nu. 28. Decius in cap.
quanto de iudicijs nu. 6. Abb. nr. 9.
Ferretus consil. 179. num. 1. Stephan.
Aufretius de potestate seculari reg.
4. fallentia 21. Iul. Clar. lib. 5. recepta
rum sentent. §. fin. in pract. crim. q.
78. versic. quarto modo, quæ opi
nio proculdubio vera & communis
est, modò confiscatio fiat à laico, vel
ecclesiastico iudice, teste Molina de
Hispan. primog. lib. 1. c. 24. n. 26. ta
men confiscata vniuersa hæreditate
non transit in fiscum ius sepulchro
rum peculiari priuilegio, t ex dispo
sitione l. si quis fuerit, ff. de religiof. vt
refert Molina vbi supra num. 15.

ADDO etiam, quod si Prin.
ceps concedat alicui, & filijs suis, &
hæredibus immunitatem etiam viuē
te patre, filij sui gaudebunt, & potū
tur illa immunitate, secus autē post
mortem patris. t Ita tenet Michael
Craf. in tract. de successoribus. §. hæ
reditas. q. 4. nu. fin. qui ex multorum
opinionem communem dicit t de fa
bricante falsum priuilegium, tradit
Auendan. de exequen. mandat. reg.
2. p. cap. 30. à princip. o. t *819*

Tractatus de priuilegiis

224. 1. 10.

RESTATQVE In materia intellectus ad l. 18. tit. 32. par. 3. vbi probatur, quod cuiuslibet licet facere molendinum in parte superiori, dummodo cursus aquæ non prohibeatur molendinum in parte inferiori edificato, eamque habeat liberè, ita ut antea per consuetudinem currebat:

- 820 † nam illa verba, *Per consuetudinem*, intelliguntur de consuetudine præscripta, quæ faciat iusta interpretatur Francif. Rip. in l. quominus, ff. de Fluminibus num. 95. Dec. conf. 144. num. 9. Auend. de exequend. mād. reg. 2. par. cap. 12. num. 4. ad fin. respondentes ad l. si manifestè, C. de seruitutibus, de qua desumpta fuit ad literam d. l. 18. tit. 32. p. 3. ita Calcan. in conf. 56. num. 10. de quo videas Marth. de Afflict. in decis. 388. qui in num. 10. tenet, quod habens priuilegium ad hoc, ut nemo possit molendinum supra suum construere, debet illud allegare: aliàs in causa prohibendi non obtinebit. † Ex quo sequitur, quod si priuilegium & immunitas simpliciter & indefinite concedatur, intelligitur à muneribus personalibus, † secundum Tiber. Decian. conf. 35. num. 45. vol. 2. & conf. 51. num. 23. vol. 3. Cephal. conf. 58. num. 10. Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu. 27. & 28.

Quæ. 151.

ET Ideò si maioratus instituitur, vel aliquod aliud concedatur alicui ea conditione adiecta, quod teneatur cum nobili contrahere, conditioni vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili ex priuilegio contrahat, licet nobilitas ex genere deficiat. † Ratio, quia vbi casus

verus & fictus equiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, † per tex. in cap. 824 ad audiendum, cap. cum dilectus de clericis. non resident. paria enim sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, † per l. liberos, C. de collatio. vbi Dec. num. 6. & ideò ciuium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex priuilegio, † secundum Roman. 826 consil. 62. colum. 2. hanc opinionem tenet Greg. Lop. in l. 3. tit. 21. part. 2. glos. verbo, *Con villana*, & Pelaez de maioratu quæst. 51. nu. 4. de cuius quæstionis veritate est videndus à num. 9. vsque ad num. 37. & Azeuedo distinguens in d. l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. à num. 55. cum sequentibus, qui in num. 53. tenet, quod paria sunt qualitatem inesse per naturam, aut per priuilegium, † cum Bald. 827 in l. cum ex ratione, ff. de excusat. tutor. & cum Greg. Lop. in d. glossa verbo, *Con villana*, de quo agit Ioan. Garc. de nobilitate glos. 1. §. 1. n. 34. cum sequentibus, & glos. 35. num. 3. cum sequentibus, multa ad hoc referens, qui interpretatur priuilegiū de *Antonia Garcia* in num. 48. & ut non extendatur ad officia nobilibus concessa; sed tantum ad excusationem gabellarum, † qui Ioan. Garc. 828 dicta glos. 1. §. 1. num. 50. ait, quod nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudent, sicut nobiles à sanguine, † quod tenuit Mencha. de 829 success. creat. lib. 3. §. 30. num. 256. qui in num. 290. cum sequentibus tenet, & defendit, quod nobiles ex priuilegio sint admittendi ad ordines milita-

militares (vbi nobilitas requiritur)
 dummodo nobiles ex priuilegio li-
 beri sint à macula ludæorum, & Sar-
 830 racenorum, ¶ quem sequitur Ioann.
 Garc. de nobilitate dicto §. 1. nu. 50.
 & Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop.
 num. 59. cum sequentibus, limitans
 non procedere in militibus armatis
 quoad tributa Regia vulgo, *pechos*
Reales. Illa namq; soluere tenentur
 per d. l. 1. & addens in num. 61. quod
 isti milites armati gaudebunt omni-
 bus alijs nobilium prærogatiuis, ex-
 831 ceptis dictis Regijs tributis. ¶ Est iti-
 dem notandum, quod nobilitas ex
 priuilegio perditur per exercitium
 artis mechanicæ, non tamen illa, quæ
 832 ex sanguine, & genere procedit, ¶
 quia nobilis ex priuilegio non est, tã-
 ti honoris dignus, quanti dignus est
 833 nobilis ex sanguine, vel genere. ¶ Ita
 Salicet in l. fin. §. viros, C. vbi Sena-
 tores, vel clarissimi, tenet Vellus de
 re militari 7. part. tit. 3. num. 38. cum
 sequentibus, latè Azeuedo alios al-
 legans in l. 3. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu-
 11. & 12. quem videas optima recen-
 sentem. Et propterea rescriptum de
 nobilibus loquens extèditur ad crea-
 tos à Principe per priuilegium, quia
 illi dicuntur propriè nobiles, quos
 834 Princeps nobilitat. ¶ Ita Paul. de Ca-
 stro in l. quoties in fine. C. vbi Sena-
 tores, vel clarissimi: quoniam nobi-
 litas procedit à Principe, qui quos
 835 vult nobilitat. ¶ Ita Alberic. in l. Im-
 peratores in principio. ff. de Decu-
 rio. Bald. in l. sacrilegij, C. de diuer-
 sis rescript. Tiraquel. de nobilitate
 cap. 6. num. 1. Cassan. in catalogo
 gloriæ mundi. 8. p. cōsideratione 17.

Gregor. Lopez in l. 2. tit. 2. part. 2. in
 glol. verbo, *De buen linage*, sequitur
 Azeued. Otaloram, & alios referens
 in proemio tit. 2. lib. 6. Recop. num.
 49. qui vsq; ad nu. 63. plurima Prin-
 cipi peculiaria recenset, ¶ quem le- 836
 gas, ne eius dicta recolere videar,
 qui etiam quinquaginta antiquitatis
 priuilegia recenset.

E T cum in superioribus resol- *Quæf. 152.*
 uerim, quod nobilis incarcerari non
 potest, nisi fuerit conductor Regio-
 rum tributorum, & gabellarum, de
 quo benè Azeued. in l. 4. tit. 2. lib. 6.
 Recopil. à num. 26. vbi quit, in con-
 ductore decimarum agitur est notan- 837
 dum, quod nobilis ratione debiti
 descendens ex obligatione pro sua
 parentis, aut fratris à capitiuitate red-
 838 demptione incarcerari potest, ¶ iux-
 ta ea, quæ tradit Pelacz de maioratu
 4. p. q. 1. limitatione 4. num. 1. cum
 sequentibus, qui sic ait practicum
 in Regali Granatensi prætorio, quæ
 refert, & sequitur Azeued. vbi supra
 num. 28. qui in num. 29. latè, & opri-
 mè resoluit, & distinguit, vtrum no-
 bilis, qui se esse ignobilem, in contra-
 hendo affirmauit, gaudeat nobilita-
 te, & incarcerati possit, multa iura;
 & Doctores regnicolas referens. ¶ 839

Quæf. 153.
 CVM QV E plura, sint infirmi-
 tatis priuilegia, quotidietque infirmi
 excusationem habeant in iure per-
 missam, plura congerit Gomec. in reg-
 gul. cancellariæ tit. de infirmis re-
 sig. q. 9. & Paul. Orianus in repetitio-
 ne l. 1. ff. de officio eius, cui mand. est
 iurisdic. num. 132. Roman. in l. si ve-
 ro. §. de viro, ff. solyr. matrim. nu. 76.
 & habetur in toto titulo, C. qui mor-
 bo se

Tractatus de priuilegiis

840 ho se excusant lib. 10. † & eodē libr. qui etate vel professe excusant, & in l. 1. §. quod si morbo, C. de præpositis & agent. in rebus, & per Tiraquell. de primogenit. in præfat. num. 214.

Quæst. 154 **NOTA** Etiam in nostra materia, quod si Principis gratia, ve priuilegio sit castrum alicui concessum, censentur etiam concessæ munitiones, & alia armorum præparamenta, quæ in castro sunt apposta

841 pro eius defensione, † secundum Bald. in c. 1. §. ad hoc de pace iuramento firm. & in c. 1. §. si quis demā so col. 3. de const. inuest. in visibus seu dorum Cēpol. de seruitut. tit. 31. de Flumi. n. 12. Tiber. Decian. responf. 35. num. 30. volum. 2. optimē declarat Menoch. de præsump. 96. maximē num. 6. Pelacz de maioratu 4. par. quæst. 33. nu. 10. cum seqq. qui in num. 7. agit, an arma posita in maioratus rebus, accrescant maioratui.

842 † De cuius veritate videas, Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. n. 5. & Azeued. in l. 6. tit. 7. libr. 5. Recopil. Minę autem & venę aurę, vel argenti repetę in dicto castro à Principe concessio, in concessione, vel priuilegio non comprehenduntur, 843 præcipueq; Regi remanent, † iuxta l. 5. tit. 15. p. 2. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *Emineras*, ita Carol. à Grasal. lib. 1. regalium Francię cap. fin. pag. 303. in paruis, Matth. de Afflic. in decis. 321.

Quæst. 155 **ET** Ne fefelleris in priuilegiis interpretatione, quia multoties cōceduntur in derogationē iuris civilis & canonici, & multoties in eorū

iuriū conseruationem: nota, quod si priuilegiū concedatur ad iuris civilis & canonici conseruationē, tunc rescripti, & non priuilegij habet significationem, & interpretationem, quamuis nomine priuilegij fiat concessio. Sin autem priuilegium concedatur ad iuris civilis, vel canonici derogationem, non rescripti habet vim & significationem, sed merē priuilegium appellatur, etiam si in concessione rescripti mentio fiat, † glos. notabilis verbo noscatur in c. 1. de constitutio. lib. 6. vbi sequuntur Dominici. & Gomez. & Ioan. Garc. de nobilitate in scriptione à nu. 9. fol. 18. quia plus valet veritas, & rei substantia, quàm ludibrium verborum, † l. 1. C. de nudo iure 845 quiritum tollendo, & inspicimus magis substantiam voluntatis, quàm verborum conceptionem, l. pater, §. fundum Titianum, ff. de legat. 3. & propterea priuilegium habens, idem quod ius commune interpretandum est, vt aliquid iuri communi addat, † ita Felin. in c. 1. de rescriptis 846 nu. 40. ne detur occasio, vt sit frustratorium: nam priuilegiū, quod simul cū priuatione legis habet beneficiū Principis, debet extēdi respectu beneficij cōcessi, & latissimē interpretati, † secundum Felin. in c. causamq; 847 de rescript. n. 13. Bar. in l. quoties, C. de priuileg. scholasticorū, lib. 12. Rom. in l. 1. ff. ad Silan. Præterea cū teneatur quilibet priuilegiatus citatus cō- *Quæst. 156. Cap. 19.* parere allegādo suū priuilegiū, † per l. si quis ex aliena, ff. de iudic. l. 2. ff. si quis in ius vocatus nō ierit, l. 2. tit. 7. p. 3. Ioan. de Platea in l. militarib⁹, cap.

C. de Decurion. lib. 16. Specul. de citatione. 1. num. 19. & 20. obiter se offert interpretatio tex. ibi. 3. tit. 10. lib. 4. Recopilationis, & illa controuerſa, & in praxi ordinaria quaestio, vtrum minor absens condemnatus pecuniaria cōdemnatione, qui post annum cōdemnationis comparuit, & priuilegium minoris ætatis allegauerit, seq; in integrum restitui aduersus sententiam, & contumaciam petierit, debeat audiri, & in integrum
 849 restitui. † In qua quaestione Anton. Gom. in l. 76. Tauri num. 8. & Auedan. respon. 15 num. 9. & Villalobos in antinomia iuris ciuilib. & regij littera A. num. 7. tenent, & defendunt in tali casu restitutionem minoribus non concedi. Contra quos, & sic, quod restitutio sic concedenda minoribus tenet Olanus in cōcordia legum littera A. num. 12. & Boeride cūione 63. & latè Azeued. in d. l. 3. titulo 10. lib. 4. Recopil. à num. 6. cum sequentibus, & Ioan. Garc. Gallego de nobilitate glos. 6. §. 1. à num. 1. cum sequentibus, vbi optima adducit: qui auctores asseuerant, hanc opinionem esse vetiorem, & in praxi receptam, quam semper amplexus sum, & defendi, & in praxi receptam vidi. Cumq; immemorialis possessio, & consuetudo habeat vim
 850 priuilegi, † secundum Bald. in titul. quæ sint Regalia in vsibus feudorū c. 7. Decius conf. 456. n. 5. Corn. consil. 24. lib. 4. n. 20. Aimon Crauet. cōsil. 11. n. 25. Est notandum, quod si lege vel consuetudine, vel cōstitutione decusum sit, vt aliquid probari tantum possit per priuilegium, sufficit

probatio immemorialis, quæ supplet priuilegium: † ita Paris. de Puteo 851 de reintegracione feudi cap. an inter nu. 12. quem refert & sequitur Ioan. Garc. de nobilitate glos. 12. num. 63. cum lequentibus.

NEC præmittendum vnum *Quæst. 158* in dote speciali legis priuilegio cōcessum, quod donatio causa dotis excedens summā legalem valet sine inſinuatione, † per l. fin. in princ. C. de iure dot. tener Baptista de Sancto Blasio in tract. de priuilegio dotis centuria 1. n. 50. & in centuria 2. n. 41. extendit ad donationem propter nuptias, per l. minoribus, ff. de donacion. ante nuptias, vbi tenent Doctores, quod habet locum in donatione facta ecclesie, ciuitati, vel pio loco, secundum Barr. & Doctores in l. illud, C. de sacrosanct. eccles. & Paul. cōf. 30. Bald. Nouel. de dot. priuilegio 47. fol. 22. col. 4. Et ideo quando dos debet solui cōstare matrimonio, ea de causa, quia maritus vergit ad inopiam, cōueniunt in totum, & in solidum, & in plus quam facere potest, neq; iuuatur priuilegio sibi concessio per l. maritū, ff. solut. matrim. ratione fortioris priuilegij in hoc mulieri cōcessi, † glos. notabilis verbo sustentatione, in l. vbi adhuc. C. de iure dot. tener Baptista à Sancto Blasio vbi supra in centur. 1. nu. 71. Et licet priuilegium moratorium, & dilatorium concessum debitori à Principe omnes creditores comprehendat, † per
 854 l. quoties, C. de precibus Imperatori offerendis, & ibi Doctores, fallit fauore dotis, cuius debitū non cōprehenditur in huiusmodi priuilegio morato-

torio,

Tractatus de priuilegiis

- torio, vel dilatorio, vix habetur in authenticis de mandatis Principum cum dos, & fidei pariter passu ambulet, l. 2. C. de priuilegiis fidei. ita Baptista de S. Alberto Blatio vbi supra centur. 3. num. 89. quia de causa licet mandatum regulariter extinguatur morte mandantis, §. l. mandatum. C. mandati, fallit fauore dotis, & libertatis, & pater causae, si ego, §. 1. ff. de iure dot. l. si pater, ff. de manumiss. vindicta, notant Doctores in d. l. mandatum, & in c. exijt, qui seminat, de verborum sign. lib. 6, per tex. ibi versic. in eo vero casu, quem tex. dixit singulari. ad hoc Bald. in authent. si qua mulier. C. de sacrosanct. eccles. tenet Bald. Nouel. de dot. priuilegio 13. folio. 23. col. 4. Ex quibus consequitur, quod si dos relinquatur in testamento legati causa inter alia legata, etiam si in codicillis sit appositae clausula diminutiva legatorum in testamento factorum, talis clausula non refertur ad dictum legatum dotis, §. l. libertas. §. posthumis, ff. de alimentis legat. cum dos alsimiletur alimentis, per Bart. in l. Mella, ff. de alimentis legat. & in l. cum de in rem verso. ff. de vsur. Bald. Nouel. de dote, priuilegio 72. fol. 27. col. 1. Et quando mulier facit generalem remissionem de omnibus legatis si, ubi a marito factis, non comprehenditur legatum dotis: §. ita Paul. de Castr. consil. 234. Bald. Nouel. vbi supra 8. part. priuilegio 14. Sed cum sententia lata fauore alimentorum habeat executionem paratam, §. secundum
- 855
- 856
- 857
- 858
- mero 47. Bald. in l. 2. C. quando pro-uocare non est necesse Roman. singulari 286. Ias. in l. de alimentis nu. 5. C. de transact. vbi Alciat. pagina 4. Anton. Nicel. in tract. de concordia glossarum num. 35. Natta consil. 108. in princip. lib. 1. & consil. 409. nu. 5. lib. 2. Tiraquel. de priuilegiis pater causae priuilegio 157. Lara de Cordoua de alimentis in l. si quis a liberis, §. si vel patres num. 26. Ioan. Gutier. in pract. quaest. lib. 1. q. 106. est scitu dignum, utrum idem disponatur in sententia fauore dotis lata, & quod habeat executionem paratam, quando est inops persona, in cuius fauorem lata est. In qua quaestione tenet Bald. Nouel. de dote 9. part. priuilegio 7. talem sententiam paratam habere executionem, quem sequitur Palac. Rub. in cap. per vestras de donat. inter virum & uxorem. §. 15. folio 54. & Castillo in l. 53. Tauri in verbo, *La dicha dote*, licet contrarium indistincte teneat. Anton. Gom. in d. l. 53. Tauri nu. 54. per tex. in l. fin. C. de sentent. quae sunt cert. quantitate profer. vbi tenent Bald. & Salicet. num. 2. qui dictus Anton. Gom. mouetur ex eo, ne recipiens dorem, cum sic pauper, bona consumat, & ea non possit restituere reuocata sententia. Quae ratio facile diluitur, cum hodie antequam sententia executioni mandetur cum effectu, & bona tradantur per sententiam, quam dicimus, *de remate*, praecedat fideiussio de reddenda quantitate recepta virtute eiusdem, quam vocamus, *de la ley de Toledo*. Sed quidquid in hac quaestione teneas, vnum est sine dubio, quod

quod persona, in cuius fauorem pro-
lata fuit sententia pro dote, dummo-
dò sit pauper, & non habeat unde se
alere possit, alimentari debet ab eo,
860 qui appellauit, & ex doctrina prædi-
ctorum Doctorum, & ex decisione
tex. in l. si instituta. §. fin. ff. de inoffi-
cioso testa. ment. l. Imperatores, ff. de
tut. & ratio, distrahend. tenet Palac.
Rub. in d. cap. per vestras. §. 39. Co-
uarru. in pract. quæstio. c. 6. num. 5.
cum sequentibus, Rebuffus ad Re-
gias constitutiones, tit. de senten. pie
iudicialibus à num. 103. cum sequen-
tibus, & in glossis sequentibus, & in
proemio dicti tituli num. 108. & in
artic. 1. gloss. 2. uu. 22. & artic. 3. gloss.
1. Matth. de Afflict. in decisione 10.
& 11. Egid. Bosi. in pract. tit. de ali-
mentis præstandis pag. 375. Molin.
de Hispan. primogen. 2. p. lib. 2. cap.
16. à num. 25. cum sequentibus, Me-
noch. de arbitrar. lib. 2. centuria 2. ca-
su 169. à num. 11. cum sequentibus.
Quæ alimenta in omnibus casibus,
in quibus præstari debent, petenda
sunt, & præstanda in domicilio præ-
861 stare debentis peculiari priuilegio, &
gloss. celebris in verbo alteruter in l.
cum hi. §. in causa ff. de transactio.
quam sequitur Barr. in tract. de ali-
mentis nu. 24. & in l. 1. ff. de alimen-
& cib. legat. nu. 4. & Paul. de Castr.
in d. §. in causa, & Menoch. lib. 2. de
arbitrar. centur. 2. casu 170. n. 8.

Quæst. 159 PRÆTEREA cum aliquan-
do priuilegiū concedatur alicui pro
se, & sua domo, animaduertendum
est, quod tale priuilegium etiam fa-
milix concessum intelligimus: cum
nomine domus familia semper cō-

prehendamus, & iuxta illud Lucæ c. 862
1. Cui nomen erat Ioseph de domo
David. Et illud, Et regnabit in domo
Iacob in æternum. Et iuxta illud Ver-
gilij.

*Cū domus Assuraci, Oshyam, clarasq;
Micenas*

*Imperio premet, & victis dominabi-
tur Argii,*

*Sergestusq; domus tenet, à quo Sergia
nomen.*

Et ita in Hispania familiam pro do-
mo dicere consueuimus, vt tenet
Ioan. Garcia de nobilitate gloss. 18. n.
41. qui in gloss. 48. num. 19. tenet cum
Alciar. Alex. Imol. & alijs: quod ad
hoc, vt priuilegiati iuste conqueri
possint, debet præcedere realis per-
turbatio, & nō sufficit verbalis. & Ex 863
quo nota, quod licet iurisdictio de le-
gata non sit prorogabilis de vna per-
sona in alias in priuilegio, vel rescrip-
to nō expressas, per tex. in c. P. & 864
G. de officio de legat. vbi tenent Do-
ctores: in tantum quod si rescriptum
est impetratum contra Titium, qui
tēpore impetrationis erat mortuus,
non transit in eius successores, & vt 865
in l. Neratius. ff. de regul. iuris, notat
Abb. in cap. significauit de rescriptis
num. fin. & Matth. de Afflictis decis.
227. num. 1. & 2. tamen iurisdictio
delegata extenditur ad citationem
personæ non cōprehensæ in rescrip-
to, & ad alia annexa, & secundum Pau- 866
de Castro in l. venditor, ff. de iudic.
Abb. Sicul. & alios in dicto cap. P.
& G. quia hæc citatio, & annexa vi-
dentur in consequentiam commis-
sa, per l. 1. C. vbi in re actio. & quia
ratione connexitatis extenditur ius
exorbi.

Tractatus de priuilegiis

- 367 exorbitans, ¶ vt in l. 2. C. de confor-
tibus, eiusdem tit. & in Clementina
si religiosus de procurat. ita Afflict.
vbi supra num. 3. & ratio potest esse,
quia licet in priuilegio & rescripto
non possit fieri extensiu interpretatio,
potest tamen fieri interpreta-
tio comprehensiu, ¶ ita Innoc. in
cap. Episcopus. de rebus Ecclesiæ non
alienand. vbi tenet Abb. nu. 3. Bar-
bacia num. 4. Verius num. 10 & est
communis opinio, secundum Felin.
in rubr. de rescriptis num. 5. & ideo
si causa committitur intra certum diem
terminanda, per lapsum diei expirat
iurisdictio, nisi de partium consensu
369 prorogetur, ¶ per text. expressum
in cap. causis de offic. & potest. iud.
deleg. vbi notant Doctores. Adde
tamē, quod licet regulariter priuile-
gium, vel rescriptum, prius in data
370 proualeat secundo & posteriori, ¶ per
text. in cap. capitulum sanctæ crucis
de rescript. cap. duobus eodem tit.
lib. 6. vbi tenent communiter Do-
ctores, bene Ioan. de Selua de bene-
ficijs, 3. par. 3. q. 3 & est text. in l. 27.
tit. 18. par. 3. late Grati. qui ponit reg-
ulam cum ampliationibus & limi-
tationibus in regula 404. & tradit
plurima Menoch. de arbitrarijs lib.
2. centuria 1. casu 84.

- Est notandum, quod quando pri-
uilegium vel rescriptum est eiusdem
diei, illud præfertur, ex quo primo
371 fuerit possessio illata, ¶ C. duobus, §.
fin. de rescript. lib. 9. tenet Guid. Pap.
conf. 182. ad finem vers. alia etiam ra-
tione, quod procedit, quando ambo
impetrantes sunt pares in tempore, &
verè ignoratur, quale priuilegium

vel rescriptum sit prius, & quale po-
sterius concessum sit, quia tunc præ-
fertur qui in possessione repertus est,
text. in cap. à sede primo responso
de præben. lib. 6. tenet Decius in l.
cum quid prima lectura, ff. si cert.
pet. num. 19. Ias. in conf. 102. num. 2.
versic. Secundo moueor. lib. 2. Ruin.
conf. 19. nu. 9. lib. 1. Nata conf. 351.
lib. 2. Felin. in c. capitulum sanctæ cru-
cis de rescriptis n. 16. quem videas,
Menoch. vbi supra nu. 10. & 13. cum
seqq. quibus illud simile est, quod
secundum Luc. de Pen. in l. 1. C. de
præfectis prætorio lib. 12. quando
quis primo loco fuit promotus ad
offitium, & secundo loco alius etiam
promotus est, is, qui habuerit primo
literas, & possessionem, præfertur,
¶ argumento l. 1. C. de Consulibus,
lib. 12. quæ est cōmunis opinio teste
Barbac. & Felin. in c. sciscitatus de
rescript. & Boer. in decis. 130. nu. 6.

ESTQUE In hac priuilegio *Quæstio*
rū materia vnū speciale, quod Prin-
ceps de iure aufert priuilegium vni,
& alteri confert, ¶ per cap. conquæ-
stus, vbi notant Doctores 9. quæst. 3.
c. frater 16. quæst. 1. tenet Guid. Pap.
in cōf. 65. n. 4. vers. de iure enim Prin-
ceps, & licet instrumēta cōmunia de
beāt esse apud antiquiorē & dignio-
rē, vt in superioribus resoluius, pe-
culiari priuilegio est in hoc notādū,
quod si duo sint fratres, & vnus ma-
ior natu, penes quē sunt instrumēta,
373 licet minori postea succedat fiscus,
non erūt penes fiscū instrumenta, li-
cet fiscus sit dignior. Sed si dignior fa-
ctus est vilior propter maleficium,
instrumenta sunt ei auferenda, &
penes

874 penes consortem deponenda. † Et ratio est, quia instrumenta penes vi-
les personas non debent stare, ne eli-
857 datur ex hoc illarum veritas: † ita te-
net Bald. in l. procurator. C. de edē-
do, & Bonifacius in glossa Peregrina
in parte diuisio, versic. nec diui-
dentur, verbo honoratior, folio. 133.
col. 2.

Quæst. 161 SED est vltcrius notandum,
quod iudex executorialis, cuius sen-
tentia non poterit præiudicare de-
bitori, nec ei auferre ius suum, vel
876 priuilegium, † secundum Bald. in l.
1. num. 2. C. si seruus extero, quem
refert, & sequitur Lafart de gabel-
lis, cap. 15. numer. 9. post medium,
quoddā statutum ad hoc propositū
adducens, eodemq; modo, qui pri-
uilegium, vel rescriptum consequi-
tur, non poterit priuilegio, vel rescrip-
to renuntiare, si illud in iudicio pro-
877 duxit, absque aduersarij consensu: †
ita Felin. in cap. prudentia in fin. de
mutuis petitiō. l. si iudex circumuen-
to, ff. de minoribus, vbi Bald. quem
refert & sequitur Tiraquei. de retra-
ctu lignagier. num. 16. Ioan. Gutier.
in pract. quæstio. lib. 1. q. 22. num. 5.
ad finem, & in num. 6.

Quæst. 162 QVIBVS conuenit interpre-
tatio. l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. vbi ha-
betur, quod bona motientis ab inte-
stato absq; hæredibus ascendētibz
& descendētibz, & collateralibus
fisco applicantur: nā intelligēda est,
absq; correctione l. 6. tit. 13. part. 6.
quæ disponit, quod ad hoc, vt fisco
habeat hæreditatem morientis ab in-
testato, debent deficere hæredes vlti-
que ad decimum gradum, aliās fis-

cus excludetur, † secundum Greg. 878
Lopez in dicta l. 6. in verbo, *deceno*
grado, vbi larē: Deduciturq; ex supra
dictis, vtrum deficiētibz hæredibus
vsq; ad decimum gradum, admitta-
tur fisco exclusio viro, & vxore, co-
tumq; priuilegio à iure quæsitō per
l. primam, & authenticam præterea,
C. vnde vir, & vxor, & per l. 6. & 7.
tit. 13. part. 6. de quo passim tradunt
Doctores. † In quo articulo tenet 879
Tellus Fernandez in l. 32. Tauri,
num. 4. & in l. 3. Tauri. 3. p. num. 13.
quod fisco admittatur exclusio viro,
& vxore, quem sequitur Olanus in
concordia antinomiarum litera V.
num. 12. & in correctione legū par-
titarum in partia 6. numer. 118. Sed
veritas est in contrarium, & sic, quod
in tali casu maritus, & vxor fisco præ-
ferantur; ne detur correctio legum
in casu adeo speciali, & favorabili,
quod tenet Didacus Perez in l. 20.
tit. 18. lib. 8. ordinament. pag. 371. col.
2. & Matienç. in l. 12. tit. 18. lib. 5. Re-
copil. gloss. 2. num. 2. & ibidem Aze-
ued. 2. num. 2. & Ioann. Gutier. in
pract. quæstion. lib. 1. q. 113. & Ioan.
Garc. Galleg. in tract. de nobilitate
§. 1. gloss. 3. num. 28. qui Palac. Rubi-
citat, expressēq; traditur in d. l. 6. tit.
13. part. 6. in fine, vbi Gregor. Lop.
& facit lex. 6. in fin. tit. 4. lib. 5. Reco-
pil. de cuius legis dispositione, & de
l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. & de earum
concordia est videndus Azevedo in
l. 12. numer. 4. qui optimè loquitur;
† quæ Ioan. Garc. & aliorum opinio 880
fulcitur, quia lex generalis noua non
corrigit legem specialem antiquam,
vel habentem priuilegium speciale
in

Tractatus de priuilegiis

- 881 in eadem materia, † per glossam verbo non compelli, in l. sciendum, ff. qui satisfacere cogantur. quam dicit notabilem Bart. ibidem num. 12. & est communis secundum Ias. ibi num. 4. & in l. bonorum, C. qui admitti. nu. 13. & est glossa similis in l. 3. C. de silentiis lib. 11. & est text. singularis in l. in fraudem. §. fin. ff. de militari testamentis. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrimonio. num. 14. & 15. & latius ipse in l. fin. C. de reuocand. donation. n. 170. & Costa in cap. si pater de testamentis lib. 6. in verbo *habens*, num. 9. & Menoch. de adipiscenda possess. remedio 3. nu. 79. facit; pro predicta vera questione, quod priuilegiū in talibus non priuilegiatis, iure communi in dote, vel respectu mariti, & vxoris non procedit, † secundū Menoch. de presumptio. lib. 3. presump. 14. num. 21.

Quæst. 163 NOTA tamen, quod si à Principe priuilegij causa, vel à testatore legati causa aliquid relinquatur cum grauamine eligendi vnum consanguineum, cui postea relinquatur, non censetur grauatus ad electionem proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodo sit ex consanguineis:

883 † ita tenet Pelaez de Mieres de maioribus. 1. part. q. 72. alios referens per l. vnum ex familia. §. si de falcidia. ff. de legat. 2. l. filius familias. §. cum pater, ff. de legat. 1. quem sequitur Ioan. Gutier. in pract. questione. lib. 2. q. 67. num. 3.

Quæst. 164. NEC prætermittendam decreti illam difficilem questionem, huc usque nondum decidam, utrum priuilegiū, & gratia à Principe concessa per l. 6.

tit. 7. lib. 5. Recop. ubi habetur, quod successor in maioratu non teneatur vxori, vel eius hæredibus præstare medietatem æstimationis expensarum in reparatione domorum, & aliorum ædificiorum maioratus factarum, loquatur, & restringatur eius dispositio tantum ad maioratus successorem, vel habeat etiam locum in bonis, quæ marito supersunt ex acquisitis constante matrimonio, vel contra, eius hæredibus, à quibus vxor suam medietatem æstimationis illius quantitatis, quam maritus in dictis ædificijs maioratus consumpsit, petere possit. † Quam questionem post longam pro utraque parte disputationem cogitandum reliquit Burg. de Paz Iunior in q. 8. & Ioann. Gutier. in pract. questione. lib. 2. q. 82. numer. 3. Sed maturius considerans semper tenerem, dictam l. 6. tit. 7. lib. 5. Recopil. tantum intelligendam esse respectu successoris in maioratu, & non respectu mariti, vel eius hæredum; à quibus vxor optimè poterit recuperare medietatem æstimationis illius quantitatis, quæ ex bonis constante matrimonio lucratis maritus maioratus possessor consumpsit in reparatione domus, vel in alijs ædificijs in bonis maioratus factis: Primò, quia de iure regio bona constante matrimonio quesita communicantur inter virum, & vxorem, † per l. 1. tit. 3. lib. 3. fori Regal. l. 1. & 5. tit. 9. lib. 5. Recopilation. text. in cap. significauit de donation. inter virum, & vxorem, ubi scribentes. Et casus omissus à nostra l. 6. noua est intelligendus secun-

886 secundum ius antiquum, ¶ l. si vero, §. de viro. ff. soluto matrimon. & lex noua simpliciter, aut generice loquens est accipienda, & intelligenda secundum interpretationem, &

887 distinctionem legis antiquę, ¶ l. sciendum in principio, ff. qui latissdare cogant. l. de curionibus, C. de silentariis lib. 12. tenet Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 23. num. 20. Facit præterea pro hac parte, quia successor in maioratu tenetur de æstimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere cre-

888 ditoribus illius, qui eas consumpsit: t iuxta opinionem Burg. de Paz in un. in q. 7. à num. 45. cum sequentibus; quam disputat & defendit Ioan. Gutierrez. in pract. quæstion. lib. 2. q. 84. contra aliorum distinctionē. Et hæc pars, quam defendo in principali quæstione, videtur defensa, & etiam sequuta à dicto Burg. de Paz in d. q. 8. in fin. qui omnes supra relati Doctores, & quos refert Ioann. Gutierrez dicta q. 84. num. 4. concordi iudicio tenent, quod quando maritus maioratus possessor fecit prædictas expensas ex bonis dotalibus suæ vxoris, poterit vxor, vel eius hæredes, si mortua fuerit, à marito viuo, vel eius hæredibus petere æstimationē ædificiorū, vel expensarū in rebus maioratus factarū, ¶ quod tenet Burg. de Paz in d. q. 7. nu. 51. & Ioan. Garc. Galleg. de expensis & melioratio. c. 13. nu. 48.

889 Adde etiam, quod licet Princeps non possit privilegium concedere, nec quicquam disponere contra ius gentium, vel naturale, aut diuinum, nec contra vtilitatem publicam, ¶ vt

latè per Salicet. in l. omnes. C. si contra ius, vel vtilit. public. Matth. de Afflictis in decis. 391. nec contra iura spiritualia secundum Panormit. in c. 1. nu. 7. & 8. de sponfalibus, quæ opinio est magis cōmunis teste Anton. Gom. in l. 49. Tauri n. 2. Couar. in 4. de sponfalibus 2. p. c. 3. §. 8. n. 6. Greg. Lop. in l. fin. tir. 3. part. 4. glos. magna post principiū, Ioan. Gutierrez. in pract. quæstion. lib. 2. q. 1. nu. 6. benè tamen poterit, legem diuinam, & iura naturalia distinguere, limitare, & declarare: ¶ ita habetur in glos. 891 magna in principio in l. fin. C. si contra ius, vel vtilitatem publicam, & etiā glossa magna in l. i. ff. de constitutio. Princip. vbi tenet Bart. nu. 3. & in l. omnes populi, ff. de iustitia, & iure nu. 22. Anton. Gom. plures Doctores allegans in l. 3. Tauri nu. 24. Ioan. Gutierrez. in pract. quæstion. dictæ q. 1. num. 8.

Q V I B V S accedit, quod quādo Princeps priuilegium concedit, est interpretandum; quod regulārter nō videtur tollere, nec derogare statutum ciuitatis, ¶ tex. in cap. 1. de constitut. lib. 6. & in cap. si propter tua de rescript. eodem lib. tenet Innocent. in c. veniens de præscriptio. & in c. 1. de præbendis lib. 6. Curr. Senior consil. 103. nu. 6. & to. lib. 3. quod procedit, licet princeps dicat, *Non obstantibus quibuscumq; legibus*, nam adhuc præsumitur noluisse tollere ciuitatis statuta, etiam si in dicto priuilegio adiuncta sit clausula motu proprio, secundū Geminianum in c. si cui de præbend. lib. 6. col. 4. versic. licet motu proprio, Imola in c. cōstitutus

Quæst. 166.

891

902

Tractatus de priuilegiis

tutus verſ. per prædicta de reſcript. vbi Felin. & ipſe in c. cum olim de re iudicata, Ripa in c. aures n. 31. de reſcript. quod tenet Menoch. de præſumption. lib. 6. præſumpt. 39. à n. 1. vſq; ad 5. qui in n. 6. limitat prædictâ quæſtionē, quando in priuilegio adiecta fuit clauſula, *Pro expreſſis habentes, &c.* Quia tunc tēporis priuilegiū conſeſſum cōprehendit ſtatutū ciui

893 tatis, ſi qui Menoch. quā plures DD. reſert, quos apud eum videre licet.

894 *Queſ. 167* Celsionarius præterea, & fideiuſſor, cui à creditore ſunt actiones ceſſe, gaudet omni priuilegio prælationis, quod cedens habet contra debi

895 tores, & alios creditores, ſi per l. man dati actio. C. mandati, l. ſi prior. ſi actio. ff. qui potior in pig. habeat. per Paul. de Caſtr. in l. Modelinus, ff. de ſolutio. n. 1. & latè Ioan. Gutier. allegat. 4. à nu. 4. cum ſeqq. & Felici de cenſibus lib. 3. c. 3. n. 5. Si in priuilegio tamen alicuius chriſtiani Prin

896 ceptus illius limites declarauerit, & diſtinctè affirmauerit, & contrariū per publicum inſtrumentum affirmatū reperiatur, magis creditur teſtimoni

est antiquum: nam in probandis rebus, & factis antiquis leuiore proba

897 tiones, & teſtes de auditu ſufficiunt, ſi iuxta notate in l. cū aliquis. C. de iure deliber. & in c. cū cauſam de probation. l. 1. §. idem Labeo, ff. de aqua pluuiæ arcenda cū concordantibus.

Cap. 204

E T vnum circa locorum paſcua

898 est notandum, quod quorities paſcua nō ſufficiunt, communio paſcuorū, quæ eſt inter aliquas ciuitates, & loca diſſoluitur: ſi ita Abb. in c. dilecti

899 n. 7. de arbitr. Roderic. Xuarez allegatione 15. in fine. Et alij, quos reſert, & ſequitur Couarr. lib. 1. variarum reſolutio. c. 17. nu. 11. verſ. his vero.

Queſ. 168

E T nunquam obliuiſcaris, quod

900 quod ea ſemper Principis eſt mens, quod quando priuilegiū incipit eſſe

901 nocturnū, ipſo iure tēnecati cēſetur, C. ſuggeſtum de decimis. l. ex factis ff. de vulgar. l. nemo, vbi Ioan. de Placca, C. de dignitatibus lib. 12. l. 43. tit.

902 18. part. 3. ibi: *Que ſe torne en daño de muchas comunales, tal priuilegio como eſte de dezimas, que de la Era que començo a tornar ſe en daño de muchos, que ſe pierde, y no deue valer.* Et ratio eſt, quia noua cauſa ſuperueniens tollit priuilegiū, ſi vt per Tiraquel. in

903 l. ſi vnquam. C. de reuocand. donat. verbo donationem largitus, nu. 279. Quia etiā leges ex cauſis iuſtis poſtea emergentibus mutari debent, c. non debet de conſanguinit. & affin. l. 11. tit. 1. part. 1. ibi: *E non deue auer ver a guença en mudar, e emendar ſus leyes, quando entender, o le moſtrarem razón por do lo deua hazer.* Publica namq; vtilitas eſt finis legum, & aliarum diſpoſitionum Principum, ſi vt

904 patet

patet ex procmio partiz. 1. cum publica utilitas semper praeferatur privata, per authent. res quae. C. cōmunia delegatis, & vbiq; Princeps concedit privilegium in his, quae recipiunt causae cognitionem, vel partem multum laedunt, debet pars citari, ¶ vt notat Bart. in l. 2. notabili. 2. C. de temporibus appellat. & alij quos citat Tiraq. in tit. res inter alios acta, versic. quinto hinc est, & dicit ad propositum Bald. in extrauag. ad reprimend. in verbo videtur circa finem, quod Princeps per privilegium non potest tollere praescriptionem praeteritam, per quam ius parti quaesitum fuit, ¶ notat Balb. de praescript. §. p. quinq; partis principalis q. 8. nu. 1. Quod confirmatur ex dictis per Aymon de antiquit. tempor. 4. p. n. 210. quod late firmat Bald. in l. Imperiū, in lectura. 1. col. §. nu. 10. ff. de iurisd. omni. iudic. & alij quos refert Pinel. de rescind. vedit. 1. p. c. 3. n. 4. Et hinc est, quod ius acquisitum per praescriptionem difficilius amittitur, quā ius acquisitum per privilegium, ¶ secundum Innocent. in c. accedentibus, versic. vnde si forte de privilegijs, Felin. in c. accedentes de praescription. limit. 4. Aymon de antiquit. tempor. 4. p. n. 211. quem vitiose retulit Auēdan. de exequend. mand. regū. c. 1. n. 24. versic. interest tamen. Itē, quia multoties in privilegijs à Principe concessis, & in legibus Regalibus inveniuntur illa verba, Nullatenus, nullo modo, deinceps, vltterius, est notandum, quod talia verba omnem casum, & causam comprehendunt, ¶ per tex. in c. Constantinus 3 q. 1. vbi

probat, quod per talia verba est sublata potestas dispensandi ab inferioribus, glos. in Clement. hi qui de aetate, & qualitate, l. fin. C. de testam. milit. ibi: *Nulla modo concedimus*, & talia verba significant privationē ipso iure secundum Bald. in c. cum accessissent col. 3. de constitut. vers. alterius esset, vbi Barbac. & ipse Baldus in c. si diligenti de foro compet. & in l. fin. C. si quibus ex causis maiores, Tiraquel. in l. si vnuquam. C. de reuocand. donat. in verbo reuertatur n. 106. Et quod per illam dictionem vltterius, ipso iure tollatur ius petendi, ¶ tenet Bald. & Barbac. Corser. & alij, quos refert, & sequitur Tiraquel. in dicto verbo, *Reuertatur*, dicto n. 106. & faciunt per nos tradita in tractatu de Regia gabella. 4. p. §. 2. à nu. 54. & per Azcued. in l. 3. tit. 4. lib. 1. Recopil. nu. 4. Ex quibus datur intellectus ad l. fin. tit. 15. lib. 4. Recopil. ibi: *No lo puedan pedir mas*, & ad l. 2. tit. 20 dicto lib. 4. ibi: *Que no puedan suplicar*: & ad l. 10. tit. 7. lib. 5. ibi: *No pueda auer otro pleyto*: & ad l. 1. tit. 8. dicto lib. 4. noue Recopil. ibi: *T no dende en adelante*, quae omnia verba privationem important, ¶ vt in simili statuto tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de mercatoribus minutatim vendentibus art. 1. glos. 19. tom. 2. qui alia iura allegat. Et datur etiam intellectus ad l. 1. tit. 2. lib. 5. Recopil. ibi: *Ni se entienda ser mejorada tacita ni expresamente por ninguna manera de contrato entre viuos*. De qua per Morquechū de bonorum diuisione lib. 4. c. 13. à num. 38. cum sequentibus.

Tractatus de priuilegiis

Ques. 169 GRATIAM tamen obtinens, seu remissionē de homicidio, quod aliās perpetrauerat, si cōtingat aliud homicidium reiterasse, de quo habuit similiter à Principe gratiam, & remissionē, non facta mētionē p̄cece dētis homicidij, nō erit à secundo homicidio liberatus, & nihilum sibi gratia, aut remissio suffragatur, t̄ secundum Guilielm. de Cui. in l. 3. C. de Episcopal. audient. sequitur Andr. Barbac. in c. super literis de rescript. 24. col. subdens ex hoc Bononiā viā disse quandam decapitari, quia non fecerat mentionem in remissione secundi homicidij de gratia, & remissione obtenta de p̄cedenti homicidio. Idem refert, & sequitur Ias. Mayn. in l. p̄scriptione. C. si contra ius, vel vult. publicam, & in l. nec damnosa, per text. ibi. G. de precibus Imperat. offerend. & Felin. in cap. postulasti de rescriptis, & Thomas Grammat. in voto 10. num. 12.

Ques. 170 SED si per priuilegium, vel gratiam Principis concessus fuerit alicui vsusfructus alicuius p̄dij, vel cuiuslibet rei fructifera, talis vsusfructus finitur per spatium centum annorū, **910** t̄ l. an vsusfructus, ff. de vsusfructu, vbi Angel. & Doctores, l. 26. tit. 34. part. 3. Quod limitat Greg. Lopez in dicta l. 26. in glos. verbo, *Ciē anos*, quando in priuilegio, vel gratia adiectum fuerit illud verbum perpetuo, qui ponit alias limitationes.

Ques. 271 VERBA etiam priuilegij, vel **911** scripturæ debent esse manifesta, t̄ & non obscura, l. 3. tit. 4. par. 1. ibi: *E por esso non lo deue hazer en manera que non muestre bien y abiertamente lo que*

dixere. Vnde est, quòd quando verba priuilegij, vel scripturæ sunt ita obscura, quod nullum habent intellectum, nec valet priuilegium, nec scriptura, t̄ glos. in cap. 1. de summa Trinit. & fide catholica, in verbo simplex, vbi tenet Abb. colum. 4. & Bald. in l. voluntatis, C. de fideicommiss. quos refert, & sequitur Greg. Lop. in dicta l. 3. tit. 4. par. 1. in glos. verbo, *Que no muestre bien.* Ex quibus deducitur illa quæstio per Doctores valde controuersa, videlicet, quòd si concessum fuerit alicui, vt vendat rem immobilem inalienabilem, dummodo ex illius pretio alia p̄dia emat, tenetur illa emere in ciuitate sua, & non satisfacit emendo in alio territorio, t̄ ex opinione Ale **913** xand. quem refert Ias. in l. si fideiusor. §. si necessaria. ff. qui satisdant. cog. nu. 2. tener Boer. de decis. 99. nu. 4. quia promittens dare fideiussorem, tenetur dare de illa ciuitate, vel loco, ita Bart. Angel. Bald. Cuman. & Paulus de Castro in dicto. §. si necessaria, & Boer. dicta decis. 99. num. 4. Sed Ias. vbi supra num. 7. & 8. tenet sufficere, quòd p̄dia emat in alio territorio, & loco eiusdem prouincie, dummodo non multum remoto, qui dicit ita consuluisse ipsum Alexand. in consil. 57. volum. 3. col. 2. quam opinionem tenet Azeuedo in l. 1. ut. 10. lib. 9. Recopilat. n. 6. quod comprobatur, quia licet regulariter promittens dare fideiussorem voluntarium, teneatur dare illa ciuitate, vel loco, iuxta opinionem Bart. & aliorum scribentium, Orosius tamen in dicto. §. si necessaria, tenet esse communem

214 murem traditionem, quòd sufficit dare fideiussorem idoneum ciuem, aut exterum, dummodò sit eiusdem provincie, & eiusdem territorij, t quem sequitur ipse Azeued. in d. l. 1. nu. 8. qui Azeued. in l. 3. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu. 3. & 13. tenet cum Roderic. Xuares in l. 2. tit. de los emplazamientos. s. 2. nu. 18. quod qui non habet fideiussorem, quem præstare tenetur in sua ciuitate, sufficit præstare fideiussorem alibi, dum tamen non sit in loco multum remoto, nec extra prouinciã, & qui tenetur, se arraignare, sufficit, si bona habeat in alia ciuitate alterius territorij, t secundum l. 1. sciendum. ff. qui satisficere cogantur. n. 2. Socin. nu. 12. Azeuedo in dicta l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopil. nu. 3. & 13. & qui non reperit fideiussorem in loco, ubi præstare tenetur, poterit alibi præstare, dummodo iuret non reperiri in sua ciuitate, l. de die. §. iubetur. ff. qui satisficere cogantur, ita Castilho in l. 66. Tauri, in glossa verbo, de se arraignar, versic. sed pone obligatus: in fideiussore autem necessario nulli dubiũ, quin possit dari in alio loco, & territorio eiusdem provincie, per l. si fideiussor. §. si necessaria in principio. ff. qui satisficere cogantur. ubi communiter Doctores, & quæ sit necessaria, quæ voluntaria satisficatio, t traditur in l. de die. §. autem, ubi glossa, & Doctores. ff. qui satisficere cogantur: & per Xuares dicta l. 2. titulo de los emplazamientos, §. 2. num. 18. Lasarte de decima præstanda cap. 18. num. 19. Sed peculiari priuilegio concessum est in materia Regiarum gabellarum, quod sufficit, si fideiussor præstetur ex toto Regno, t per l. 217

215 1. tit. 10. lib. 9. Recopil. ubi tenet Azeuedo, & Castilho in dicta l. 66. Tauri, verbo, de se arraignar, & Lasarte ubi supra dicto cap. 18. num. 18. & 19. unde veram puto considerationem dicti Azeued. in dicta l. 1. num. 9. videlicet, quod si virtute alicuius licentie, vel priuilegij concessum fuerit possessori alicuius maioratus aliqua prædia vendere, & ex pretio alia prædia, vel redditus Regios emere, quod possit emere prædia vel redditus, licet sint extra ciuitatem, ubi maioratus constitutus est, & in alio territorio eiusdem provincie, quam considerationem veram existimo, nisi aliud in Regia licentia, vel priuilegio dispositum sit. t

216 218 Quæst. 172.

ET quamuis de iure communi numerus duodecim liberorum excuset à muneribus personalibus, patrimonialibus, & Regalibus iuxta tradita per Gregor. Lop. in l. 2. tit. 17. part. 6. in glossa verbo, cinco hijos, ex opinione Bart. Alexan. & Angel. iure tamen Regio attento talis liberorum numerus non excusat à muneribus Regalibus, nec à gabelle solutione, t per l. 1. tit. 18. lib. 9. Recop. 219 quæ expressa est pro hac opinione, quam tenet Auendan. de exequent. mand. Reg. in i. p. c. 19. n. 26. & Azeued. in dicta l. 1. num. 18. & 19. Quod existimo verum, nisi aliter speciali priuilegio, & Regia concessione, vel gratia fuerit dispositum contra dictæ legis dispositionem, quod concedi aliquando testantur supra relati Doctores Regnicolæ. Sed & illud etiã animaduerto, quod priuilegium mi-

Tractatus de priuilegiis

noris, pro quo quis fideiussit, prodest fideiussori, quoties fideiussor ipse habet regessum contra minorem, et ut habetur in glossa fina. in l. 2. C. si aduersus donationem, ubi tenet Albericus, & Azeued. in l. 2. titulo. 17. lib. 9. Recopilationis numero. 30.

Ques. 173 CÆTERVM cum de priuilegiis explicatione sit noster sermo, notandum est, quod iudex, aut officialis, qui a residentia ratione aufugit ab ecclesia, extrahendus est, nec eius immunitate potitur, et per l. vnic. C. ut omnes iudic. tam civil. quam criminal. tenet Paris. de Puteo de syndicato verbo officialis, cap. 8. numer. 6. & 7. folio 32. & in parte probatio in syndicato fol. 116. in fine, & Paz in praxi. 1. tomo. 5. p. cap. 3. §. 3. numer. 179. Auiles in capit. priorum, cap. 1. in verbo *daduas*. nu. 25. Castillo Bobadilla in politica. 2. part. lib. 2. cap. 14. numer. 77. & lib. 5. cap. 1. numer. 120. facit text. in cap. vxor 17. q. 4. Pro quo etiam facit, quod ad reddendam rationem tutelæ, & alicuius administrationis est quilibet remittendus ad locum, ubi administravit, et per l. 1. & 2. C. ubi de ratiocin. agi oport. l. 32. tit. 2. part. 3. ubi Greg. Lop. l. 12. in fin. eodem tit. & part. tenet Auiles ubi supra cap. 27. in gloss. verbo, *entreguen*, nu. 22. & Gomez de Leon in sua cõtunia. c. 69. Facit præterea, quod illi, qui tenentur reddere rationem Regi, vel Imperatori de aliquibus redditibus, vel tributis Regalibus, possunt ab ecclesia extrahi, et per l. 5. tit. 1. p. 1. de quo vide Greg. Lop. in l. 2. d. tit. 11.

p. 1. in gloss. verbo, *por deuda*, in fine; qui tenet, quod de iure Canonico debitor Regionum tributorum gaudet immunitate ecclesiastica. et Ex quibus puto sustentabilem esse opinionem, quod illi, qui ratiocinia dare tenentur de aliqua administratione, ab ecclesia extrahi possunt, et quod aperte probatur in d. c. vxor 17. q. 4. ubi etiam probatur, quod quilibet potest huic priuilegio ecclesiasticæ immunitatis renuntiare: et quod tenet Motaluus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fori Regalis in fine, per dictum cap. vxor, ut latius habetur infra nu. 1038.

E T cum in multis regionibus, & locis, sicuti in mea ciuitate Ronda sit priuilegium concessum, quod ciues nati, & baptizati in dictis locis præferantur in ecclesiasticis beneficijs, est notandum, quod si parentes ciues ratione belli, vel pestis a sua auferuntur ciuitate, & alio in loco commorati fuerint, in quo filius dicto tempore natus, & baptizatus fuerit, talis filius non propterea definit esse ciuis illius loci, & ciuitatis, in quo parentes ante fugam degebant, & consequentur omnia priuilegia beneficalia, & cætera, quæ talibus ciuibz concessa sunt, et per l. assumptio. §. filius. ff. ad municipal. l. huiusmodi. §. legatum. ff. de legat. 1. ubi tenet Iason notabili 4. & Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, titulo de Regestis, seu libris baptismi, articulo 1. numero 17. volumine. 2.

E X Quibus inferitur questio admodum notabilis, utrum priuilegium de labrança, & criança, ciuibz,

uibus, & habitantibus in aliqua ciuitate concessum, extendatur ad res *de labrança, y criança*; quæ extra illam ciuitatem coluntur; & colliguntur per ipsos ciues; & habitatores ciuitatis. † In qua quæstione pro parte affirmatiua primò facit text. in l. eius 27. §. si quis negoria, ff. ad municipal. vbi si quis in colonia colit agrum, si in municipio vendit, & emit, dicitur ciuis illius municipij, & priuilegium ciuibz concessum comprehendit comitatenses, † Barthol. in l. 2. numero. 4. ff. de verborum signification. qui est videndus, vbi additio multa iura allegat, Felin. in cap. Rodolphus numer. 10. de rescriptis, qui plures Doctores, & consules allegat. Facit præterea, quod natus in castro subdito ciuitati Perusij, licet castrum sit in ducatu, dicitur ciuis Perusinus, & ideo natus in aliquo vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis illius vicinus, & eius priuilegijs fructur: † ita Barthol. in l. 1. numero. 3. ff. ad municipal. per text. in l. qui ex vico eiusdem tituli, vbi aperte probatur, quod appellatione ciuium veniunt omnes de territorio, l. qui in continentibus, ff. de verborum signification. Bart. in l. non dubito, ff. de captiu. glossa in cap. 1. de vsuris lib. 6. Cardinal. in dicto cap. Rodolphus, Bart. consilio. 196. l. nulli, §. quod si ex vico, C. de Episcop. & clericis, vbi Doctores Alexand. in dicta l. 2. ff. de verborum signification. & in rubrica. ff. soluto matrimonio column. 4. & consilio. 26. volum. 6. tradit multa de hoc Go-

mez de Leon in sua centuria cap. 20. & Menochius consilio. 80. volum. 1. à nume. 9. cum sequentibus, text. in l. ciues, C. de incolis lib. 10. de quo ultra Menochium dicto loco videas multa in volum. 2. communium opinionum in nouis lib. 17. pagina. 315. column. 1. in fine, & Burgos de Paz in l. 1. Tauti. 1 part. numer. 388. Mascard. de probatio. volumine. 3. conclusione 1131. l. 2. titulo. 2. partita 4. in fine, vbi glossa final. Deinde facit pro parte affirmatiua, glossa in cap. ius qui ritum, verbo quod nulli. 1. distinct. vbi appellatione Romanorum omnes subiecti Imperio Romano comprehenduntur, † quam glossam latè exornat Felin. in dict. cap. Rodolphus numer. 10. facit etiã, quod priuilegium loco datum, personis etiã videtur concessum, † cap. per exemptionem cum materia, vbi Geminianus de priuileg. lib. 6. Roman. consil. 180. vol. 1. Aretin. in c. nullus de foro competenti, Decius in l. in omnibus nu. 16. ff. de regulis iuris. Et vterius facit, quod priuilegium concessum loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale; † Dinus in cap. priuilegium reale nu. 7. de regulis iur. lib. 6. Bart. in l. fin. numero. 5. ff. de seruitute legat; Bald. in l. omnia, in principio. C. de Episcopis, & clericis, Ancharan. consil. 327. col. 2. versic. 1. Aretin. in dicto cap. nullus de foro competenti, Roman. consil. 108. Bellon. consilio. 20. numer. 9. & Zasius libro. 2. singul. respons. cap. 4. in fine; Sed priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas, † l. forma §. quam-

Tractatus de priuilegijs

§. quanquam. ff. de censibus. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & aestiua: ergo debet trāsire ad ciues alicuius ciuitatis, qui ab alio loco acquirunt res *de labrança, y criança*. Menoch. de præsumption. lib. 3. præsumpt. 103. nu. 24. fol. 392: Fulciturque pars affirmatiua, quia quando Princeps concedit alicui officium tabellionatus alicuius ciuitatis intelligi
 935 tur cōcessum in toto territorio, t̄ quē est communis opinio relata à Ias. in l. beneficium. ff. de cōstitut. Princip. nu. 17. Sed pro contraria parte negatiua, & sic quod dictum priuilegiū, *de labrança, y criança*, non extendatur ad res quæ in alio loco colliguntur, primo facit l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recop. ibi, *que moran y viuen: & ibi, y cosas que en la dicha villa, y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera dellos: & ibi, de la cria, y labor que en el termino dellas se hiziera*. Secundo pro parte negatiua facit tex. in c. Rodolphus de rescript. vbi appellatione ciuitatis Sagienfis non continetur diocesis Sagienfis, & è contra. t̄
 936 Tertiò facit, quod appellatione ciuitatis non continetur territorium, t̄
 937 glos. in c. ego Ludouicus distinct. 63. c. fin. 12. q. 2. l. 2. ff. de verbor. signific. l. si cū dies. §. si arbit. ff. de recept. arbit. Quarto pro hac negatiua parte facit tex. in l. forma. §. si vērō. ff. de censibus, vbi tributum debet solui, vbi terra, quæ colitur sita est. t̄
 938 Quintò facit, quia quando priuilegium assimilatur rescripto gratiē est odiosum, & per consequens restringendum, t̄ regula odia de regulis iuris
 939 lib. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 2. ceturia 1. casu 201. num. 6. cap. quamuis de prabend. lib. 6. Decius in c. super literis de rescript. numer. 5. Sextò facit tex. in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. vbi si quis est exemptus, ne cōueniatur coram ordinario alicuius loci, si delinquit, vel contrahit in alio loco territorij, non est, nec censetur exemptus. t̄ Septimò
 940 facit, quod priuilegiatus non debet excedere metas, nec limites priuilegijs. C. porro, cap. patentibus de priuilegijs, t̄ glossa verbo excedant in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. 941
 Sed nihilominus primam affirmatiuam opinionem veriozem, & equiorem censemus, eaque retenta facilis est responsio ad fundamenta pro parte negatiua adducta: & ideo ad primū fundamentum d. l. 14. & 17. tit. 18. lib. 9. Recopilation. respondetur, quod prædictæ leges sunt locales, & speciales, & non loquuntur de priuilegio cuiuslibet concessio, & ad nostram quæstionem adaptari non possunt, sicuti manifestè ex eorum verbis patet: disponunt enim in dissimili casu, militatque in eis dissimilis ratio. Et etiam respondetur, quod verba priuilegij debemus æquitati conformare, etiam si aliter sonent, t̄ Iason in l. beneficium, ff. de constitution. Princip. numero. 22. & æquitas suadet, quod priuilegium ciuibz concessum extendatur ad res *de su labrança, y criança*, quæ extra ciuitatem colliguntur. Et ad secundum fundamentum allegatū pro parte negatiua, videlicet de tex. in c. Rodolphus de rescriptis, t̄ respondēde, quod loquitur de rescripto ad
 942 literas

lites concessio, quod debet restringi, per tex. in c. sedes eodem titulo. Et etiam ad tertium fundamentum negatiuæ partis respondetur, quod iura pro eo allata non procedunt in beneficio Principis, quod latissimè est
 244 interpretandum, † per dictam l. beneficium, ff. de cōstitution. Princip. sed in privilegio tertio damnum allaturo. Respondeturq; quarto fundamento partis negatiuæ de tex. in l. forma. §. si vero, ff. de cōsibus, quod procedit, quando terra quæ colligitur, & dominus terræ tributarius, sunt extra ciuitatem liberam, nam secus erit (vt in nostra quæstione) si persona est in ciuitate libera, & terra, quæ
 245 colitur, est in alio loco: Et tunc enim solui debet tributum, vbi habitat dominus tanquam incola illius ciuitatis, quòd si libera est, nullum soluere tributum tenetur, l. incola. ff. ad municipal. Et eodem modo respondetur quinto fundamento, quòd privilegium ciuibus cōcessum, de quo in nostra quæstione, non assimilatur referipto gratiæ, quia fuit cōcessum ob ciuitatis honorem, & remunerationis gratia, vt habetur in huiusmodi privilegijs, quæ viderim, vbi verba, *Por hazeros merced, y por los seruiços de vros recebidos*. Sextoq; partis negatiuæ fundamento respondetur, quod text. in dicto cap. 1. de privilegijs lib. 6. idèò non extenditur ad territorium, ne lædatur iurisdictio
 246 ordinaria Episcopi Pictauensis. † Et eodem modo responde ad septimū fundamentum dictæ partis negatiuæ, quod in nostra prædicta quæstione non excedit quis metas pri-

uilegij, quia non resultat damnum priuati tertio, sed potius commodum ciuibus priuilegiatæ ciuitatis, quæ ciuibus ampliatur, & illustratur, † quæ fuit causa finalis privilegij concedendi: & ideo privilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum extendendum putauit ad res *De labrança, y criança*, quas ciues colligunt in alio loco, quæ nec formam, nec nomen mutant: & adeò vera est isthæc affirmatiua opinio, quòd si dictum privilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum, non extenderetur ad res, *De labrança, y criança*, quæ alio in loco à ciuibus coluntur, & colliguntur, pene frustraretur dicta dispositio, & privilegium: cum plerumq; ciues terram colunt; & sua habent armenta extra terminos ciuitatis, in qua habitant, & lex atque dispositio licèt pœnalis, exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quod si non extenderetur, frustraretur eius dispositio, † per text. in cap. si
 248 ciuitas de sentent. excommunicat. lib. 6. vbi Doctores, & frater Manuel Rodriguez in sua sūmma cap. 90. titulo de donatione in principio.

ET cū de explicatione priuilegiorum sit noster sermo, & quodidie debitores, qui sua debita soluere non possunt, vtantur illo dilationis privilegio sibi concessio à lege fin. C. qui bonis cedere poss. & à l. 5. & 6. titulo. 15. partita. 5. de quo passim Doctores, operæpretium putauit, examinare illam quæstionem, valde frequentem, & à nemine ex
 nostris

Quæf. 176
Cap. 21.

Tractatus de priuilegiis

nostris agitantur, utrum si debitor petens dilationem laicus sit, & ex creditoribus aliquis sint laici, & aliqui clerici, vel ecclesiastici, illa dilatio petenda sit, & causa agitanda coram iudice laico, vel coram ecclesiastico. † In qua quaestione tenendum videtur, iudicem ecclesiasticum esse competentem, & eorum illo clericum conueniri debere. Primò, quia iudex secularis incapax est ad cognoscendum de clericis, & ecclesiasticis rebus etiā ex prorogatione, & renuntiatione partium, † ex text. in c. 2. 3. & 4. c. ceterum. c. cum non ab homine. c. nouit. c. qualiter de iudic. tex. in c. 1. 3. & 4. & cap. cū sit generale. c. quod clericis. c. si diligenti. c. significasti cum alijs concordantibus de foro cōpetent. l. fin. ad fin. tit. 5. par. 5 l. 56 & 57. tit. 6. part. 1. Secundò, quia licet magna sit inter Doctores contentio, an incapacitas laicorum erga ecclesiasticos sit de iure diuino, an de positivo, & hec contentio sit in duas cōmunes opiniones diuisa: † iuxta tradita à Cardinal. in c. perpendimus de sentent. ex cōmun. & à Doctoribus in c. ecclesia sanctæ Mariæ de cōstitutione. Abb. in c. at si clerici de iudic. num. 23. Nauar. in c. nouit eod. tit. 3. notabili, Couar. in pract. quaestio. c. 31. in princ. Roland. à Valle in consil. 23. n. 18. vol. 2. & Lelio Iordan. de maioribus Episcoporum causis, cap. 8. Ofio de hæresibus nostri temporis lib. 2. tit. de legitimis iudicib. fo. 157. Martin. Ledesm. in 2. 4. q. 20. art. 4. conclu. 6. Burfat. 397. n. 10. vol. 4. Innocen. in cap. 2. de maiorit. & obed. Bald. Angel. Alberic. & Fulgos. n. 3:

in liubemus. C. de sacrosan. eccles. Aluaroto in rubr. de iudicijs, & in c. cum non ab homine eod. tit. n. 39. Menoch. de recuperanda possess. remed. 15. n. 210. Duaren. de sacris eccles. ministerijs lib. 1. c. 2. Palac. in 4. dist. 23. disput. 3. conclu. 3. Aluar. Valasc. consulatione 100. n. 8. Tamē concordia communis est, quòd in tēporalibus laicus iudex est incapax de iure positivo: in spiritualibus autem de iure diuino, ut resoluit Couar. vbi supra, Roland. consil. 523. à nu. 6. Lancellot. Conrad. in templo iudicij lib. 2. c. 1. latissimè Ioan. Garc. Gallego tract. de nobilit. glos. 9. n. 8. & 27. Tertiò facit, quia iudex secularis, qui cognouit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur. † 951 tex. in authent. statumimus, C. de Episcop. & clericis, tenet Rebuffus ad Regias constitution. in proemio glos. 5. n. 33. & Bobadilla plures allegans in polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 8. qui in n. 9. cum seqq. Extendit hanc cōclusionem, ut secularis non possit cognoscere contra clericos licet iose enā de consensu Episcopi, † argum. glo. 952 verbo discuti in c. si Imperator. 96. dist. glos. in c. quanquā, verbo diuino de censibus lib. 6. las. in l. est receptum col. 2. vbi Orat. n. 112. ff. de iurisd. omn. iud. Quartò præterea facit, quia licet sit verum, quòd index incōpetens sit cōpetēs, vel ex prorogatione per l. 1. & 2. ff. de iud. c. 1. c. significasti de foro cōpeten. vel ex reconuentione, l. cum Papinianus, authentica & consequenter de sentent. & interlocutio. omn. iudic. cap. 1. & 2. de mutuis petitio. vel ex incientia,

254 dentia, l. quoties. C. de iud. † Iudex tam
men secularis non tantū est incōpe-
tens, verum etiā, vt dictū est, incapax
est, qui non potest fieri capax ex inci-
dentia, vel prorogatione, vel alia iu-
sta causā, vt aliqui existimāt, quia nō
255 est modus tollendi incapacitatē, † c.
tuam de ordine cognitio. tenet Co-
uarr. in 4. Deret. l. c. 8. §. 3. n. 4. quod
secus erit in iudice ecclesiastico, qui
per incidentiā, & annexitatē cognos-
cit de causā profana, & pœna impo-
256 sita. † Ita Contrad. super cons. 169, Fe-
deric. de Senis, & Alexandrinus in o.
gemma n. 3. de sponsalibus, tex. in o.
de prudentia de donat. Intervir. &
vixor. vbi gloss. verbo assessorie, Petr.
Gerar. in singul. 96. quē refert, & se-
quitur Couarr. in 4. decret. c. 8. §. 1.
n. 3. ad fin. 2. p. Paul. de Casti. in l. ordi-
narij, C. de reuend. n. 4. col. 1. Cagn.
in l. diffamari. C. de ingen. & manu-
mil. n. 10. referens Felin. in c. cū sit
generale de foro cōpet. n. 6. Erquin-
tō facit pro hac prima opinione;
quod laicus, qui cōuenit clericū, &
ecclesiam corā seculari iudice, perdit
257 causā, † c. in clita. 11. q. 1. vbi Archid.
facit authentic. statum. C. de Episc.
& cler. tenet Villalob. in c. rario mille
cōmun. opin. in verbo clericus n. 97.
qui dicit communē opiniōem, refert
plures DD. Bobad. in polit. 10. lib.
1. c. 18. n. 10. Septimo facit, quod de
vniuersa ecclesia male iudicat, qui
258 querit iudicē laicū in causā ecclesię, †
c. placuit 1. & 2. n. q. 1. Sed pro parte
contraria, & sic quod in quæstione
proposita iudex secularis cognoscat
de causā dilationis debiti contra ere-
ditores seculares, & ecclesiasticos, præ-

mō facit, quia de factō rei ecclesiasti-
cæ potest laicus cognoscere, † iuxta 259
cōmunem opiniōem ab omnibus ap-
probatā, præsertim à Bart. Ias. Alex.
in l. quoties. C. de iudic. Menoch. de
recuperāda posses. remed. 19. n. 338:
qui dicit magis cōmunem, & recep-
tā de retinēd. posses. remed. 3. n. 336.
Villalob. in c. rario mille cōmun. opi-
nio. in verbo iudex secularis n. 107:
cum seqq. & conciuis Humada in
scholijs ad Greg. Lop. in l. 58. tit. 6. p.
1. gloss. 2. n. 5. vers. quæ cōmunis fol.
77. quā probat Bobad. infinitos Do-
ctores allegans in polit. 1. to. lib. 2. c.
18. n. 335. Sed in prædicta quæstione
tantū de factō, & sic de concedenda
dilationē tractatur, ergo conuenit
cognitio seculari iudici. Secūdo, hæc
pars fulcitur, quia si sunt plures secu-
lares contententes, cū quibus vnus
est clericus, potest iste clericus cum
alijs corā iudicē laico cōueniri, † l. 1. 260
ff. de quibus rebus apud eundē iudi-
catur, tradit multa Bobadilla in polit.
lib. 2. c. 18. n. 179. litera. C. Et hoc ra-
tione connexitatis, vt in gloss. dictę le-
gis prime, & cōtinentia causę diuidi
nō potest etiā ex beneficio protoga-
tiue, † l. nulli, C. de iud. ibi: *Ex benefi* 261
cij prorogatiua, hanc opiniōem tenet
Steph. Auzer. tract. de potestate se-
culari regul. 2. nu. 15. in vol. 9. tract.
Doctorem fol. 101. col. 4. ponit exē-
pla Menoch. de arbitrar. lib. 2. centu-
ria 4. casu 371. num. 10. quia vbi est
identitas actionis, sed personarum
diuersitas, vnus tantū iudex ad eun-
dus est, secundum Matth. de Afflict.
decis. 354. nu. 13. versic. quarto; cum
seqq. & quando est cōueniendā vni-
uersitas

Tractatus de priuilegiis

ueritas laicorū, & clericorum, cuius
 maior pars est laicorū, conueniri de
 963 bet corā iudice seculari: † ita Bart. in
 l. fin. ff. de collegijs illicitis nu. 15. qui
 hoc tenendum dicit, dummodo con
 ueniat communitas clericorū su
 per bonis temporalibus: ita etiam te
 net Sicul. in c. ex literis de constitut.
 & in c. si diligenti de foro compet.
 & Florian. in l. reperundarum, §. her
 maphroditus in fin. ff. de testib. Bald.
 in authent. habita, C. ne filius pro pa
 tre col. 15. versic. dicto de scholarib.
 us, ubi Salicet. nu. 39. Zabarella in c.
 accepimus de fide instrument. tenet
 dictus Stephan. Aufser. ubi supra n.
 16. qui omnes Doctores tenēt, quod
 si numerus clericorum, & laicorum
 sit æqualis, quilibet coram suo iudi
 ce conueniri debet: † quam secundā
 964 distinctionem, & opinionem teneri
 dam putauit, nec oberunt fundamen
 ta propria opinione adducta, nam
 respondetur, quod in prædicta que
 stione iudex secularis cognoscens
 de dilatione solutionis concedenda
 nihil auferre, videtur de rebus cleri
 ci, vel ecclesiæ: nam quod differtur
 966 non auferitur, † l. à furioso iudice, ff.
 de iudic. estq; notandum, quod cle
 ricus pro solutione tributi impositi
 super re, quæ ad eum deuēit potest
 967 conueniri coram iudice laico, † tex.
 & ibi Doctores in l. de his clericis
 C. de Episcop. & clericis, tenet per
 alia multa iura, & authores, Gregor.
 Lop. in l. 51. titul. 6. parti. 1. in gloss.
 verbo, *Per raxon*, & Ioan. Gutierr.
 in pract. question. lib. 1. q. 4. hum. 20
 & q. 231. num. 9. & Azcued. in l. 115.
 nu. 12. tit. 3. lib. 1. Recop. & suadetur,

quia creditor potest consequi debitū
 suum super bonis emphyteuticis ec
 clesiæ ratione vtilis dominij: † ita Al
 ban. consil. 28. num. 6. Menoch. de
 arbitrar. lib. 2. cent. 2. casu 180. n. 15.

S E D cum hoc priuilegium rea
 le concessum sit clericis, & ecclesijs,
 ne eorum prædia soluere teneantur
 gabellas, collectas, vel alia onera si
 milia: † iuxta tex. in c. non minus de
 969 immunit. eccles. c. 1. eodem tit. lib. 6.
 c. graue de sentent. excommun. l. sa
 cro sancta. C. de sacrosanct. eccles. l.
 de his. C. de Episcop. & clericis, te
 net Zabarella consil. 12. nu. 2. & latif
 sime Dueñas in regula 100. num. 1.
 est maxima inter Doctores contē
 tio, an emphyteutæ ipsorum clerico
 rum, & ecclesiarum hoc potantur
 priuilegio, immunesq; sint à gabella
 rum, collectarum, & similium one
 rum impositione. † In qua questio
 ne Doctores in varias sunt diuisi sen
 tentias. Primæ est Bartol. in l. priuata
 C. de excusatio. munerum lib. 10. af
 firmantis, quod huiusmodi immuni
 tatis priuilegium concessum eccle
 sijs, & clericis prodest etiā eorū em
 phyteutis, & Bart. sequitur Angel. &
 Ioan. de Plat. in d. l. priuata, l. in au
 thent. quas actiones n. 42. C. de sacro
 sanct. eccles. Tiraq. de retracto 66.
 sanguinit. §. fin. gloss. 13. n. 10. Parpa
 lea in l. placet. C. de sacrosanct. ec
 cles. n. 74. Cassan. in consuetud. Bur
 gun. rubr. 4. §. 6. nu. 6. Remig. Conj
 de charitativo subsidio. q. 67. nu. 29.
 1047 Dueñas reg. 100. ampliat. 3. & Sil
 uan. consil. 9. nu. 9. & nu. 17. Bald. in
 l. 1. C. de iure emphyteut. column. 1.
 Ioannes de Amicis consil. 8. n. 67. &
 Feli.

Felician. de censib. 2. p. in prefatione nu. 1. qui alios Doctores refert, & cū hac opinione remanet nu. 2. & 3. quam dicit in praxi receptā vidisse, & executorias Regias in eius cōprobationē obtentas, pro qua opinione adducitur, quod emphyteuta fisci
 971 gaudet immunitate concessa fisco, t. l. priuate, l. pēnult. C. de excusat. m. n. lib. 10. vbi notat Bart. & Luc. de Pen. Sed fiscus, & ecclesia à pari procedunt, p̄ferunt in solutione gabelle, & collectæ, & in excusatione
 972 ne solutionis. t. Sicuti tradunt glos. & Salicet. in l. 1. C. si propter publicas pensiones, l. prima de priuileg. do mus Augustæ, Bart. in l. licitatio. §. fin. ff. de publican. & vectig. ergo & emphyteuta ecclesiæ frui debet immunitate ipsi ecclesiæ concessa: ut etiam tenet Euerard. in centuria legali, in loco à fisco ad ecclesiam n. 2. Et respondet Syluano conf. 9. n. 11. contra Brun. in tract. quod stantibus masculis sceminæ nō succedant art. 8. n. 110. vers. nec enim, qui volebat affirmare, quod fiscus, & ecclesia nō equi parantur in omnibus, sed tantum in casibus à lege expressis. Alia autem est opinio tenentium, quod huiusmodi clericorum, & ecclesiæ priuilegiū non extendatur ad emphyteutas, nec eo patiantur respectu sui vtilis domini. Hanc opinionem probat Ifernias in c. 1. verbo plaustrorū n. 56. & 57. tit. quæ sūt regalia in vrbibus feudorum, Luc. de Penna in l. vnica. C. de impon. lucrat. descript. lib. 10. Ludo uic. Bologn. conf. 54. col. 2. Alex. cōsil. 107. lib. 1. Roc. Curt. tract. de cōlucr. sect. 6. n. 3. & sect. 8. n. 84. Brun.

in d. tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 109. & 110. Socin. Senior cōsil. 119. lib. 1. & 216. l. 2. Berrrand. conf. 4. lib. 1. Ripa lib. 2. respōs. c. 22. in fin. & in tract. de peste tit. de remedijs ad conseruandā vberat. n. 124. & 128. Roland. Valle cōsil. 18. n. 28. & Ioan. Anton. Nigris in extrauag. vnica de vita & honest. clericorum n. 306. & Auend. de exequend. man dat. Regū lib. 2. c. 14. n. 33. qui dicit ita practitari, & copiosius hanc opinionē, & partem defendit Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à n. 11. cum seqq. qui innumeros pro hac opinione refert DD. quam defendit Ioan. Garç. Galleg. de expens. & melioratio. c. 12. n. 69. & 70. Alia est opinio sic distinguentiū, quod aut pensio, quam p̄stat emphyteuta domini directo, nō correspondet ipsis fructibus, sed pro recognitione p̄statutur, & tūc emphyteuta grauatur onere collectarū, & gabellarū, & in hoc casu procedat opinio tenentium, quod emphyteuta non gaudet immunitate, qua ecclesia vel clerici gaudēt: aut vero pensio, quā p̄stat emphyteuta, correspondet fructibus, & tunc emphyteuta grauari nō potest, & in hoc casu procedat contraria opinio tenentium emphyteutā ecclesiæ gaudere clericorum immunitate, quā distinctio nō refert Brun. in d. tract. quod stantibus masculis art. 8. nu. 109. vers. dico igitur alios Doctores referens. Sed secunda opinio verior, & magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. cētur. 1. casu 180. & in 6. cent. casu 562. n. 31. Et sic, quod emphyteuta ecclesiæ, & vtile dominiū quod habet, non

Tractatus de priuilegiis

non gaudeat ecclesiastica immunitas, & onera gabellarum, & collectarum, & alia similia sustinere debet. Quia opinione retenta responde argumentis, & fundamentis contrariæ partis, quod Bartoli opinio in d.l. priuatæ. C. de excusat. munerum lib. 10. non multum ab eo probetur, cum asserat, non seruari de consuetudine Petrus, & quod loquatur in casu onerum sordidorum, à quibus immunes sunt

973 emphyteutæ fisci, & Principis, per l. penultima, C. de excusat. munerum lib. 10. & in hoc casu loquitur d.l. priuatæ secundum ipsum Bart. in d.l. penult. & ita intelligunt Pappalea in d.l. placet. C. de sacrosanct. eccles. num. 16, & Ioan. Mauritius in l. vnica. C. de mulieribus, & in quo loco lib. 11. pag. 287. Ducas regul. 100. ampliat. 3, & dictus Aluar. Valasc. d. q. 17. num. 15, & Menoch. de arbitrar. lib. 2. in 6. centur. casu 562. n. 33. Et nil mirum cum ecclesia libera sit ab impositionibus sordidis, per l. placet. C. de sacrosanct. eccles. & quæ sunt onera sordida traditur in l. munerum. §. inter alia; ff. de muner. & honor. & in l. maximarum. C. de excusat. muner. lib. 10. ubi Bart. Ioan. Plat. & Luc. à Pen. quæ nostra opinio contra Felic. & alios fulciunt, quia emphyteuta semper subiicitur oneribus realibus, per resoluunt Ioan. Garc. Galle. de expensis & meliorat. c. 15. n. 14. quæ videas: & quia dominium vile, quod habet emphyteuta, non dicitur ecclesiasticum, sed profanum;

976 & laicū, per Anchar. conf. 433. Menoch. de arbitrar. lib. 1. centur. 1. casu 180. n. 8. & cent. 6. casu 382. n. 23. Socin. Iun. confil. 17. in fin. lib. 1. Alex.

confil. 2. nu. 2. lib. 5. dictus Anchar. in c. ea quæ col. 17. de reg. iur. & confil. 125. col. 2. Barbaci. confil. 14. lib. 1. Curt. Senior confil. 73. in fine, Brun. tract. quod stantibus masculis artic. 8. num. 106. & dictus Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à nu. 12. cum sequ. & leges municipales, & ius commune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesiæ ratione vtilis dominij. per Alex. dicto confil. 9. Decius in cap. quæ in ecclesiis de constitutio. n. 6. in fin. qui dicit hoc non esse contra libertatem ecclesiæ, tenet ipse Alex. confil. 27. n. 4. lib. 6. & Pontifex maximus non potest de iure inferre præiudicium succedere debentibus in dominio vili feudi ecclesiastici, per ita Carol. Ruin. confil. 70. n. 11. lib. 5. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria. 1. casu. 180. num. 13. Et quia licet contra ecclesiam non currat minor præscriptio, quam quadraginta annorum, per cap. de quarta de præscriptio. de quo per Gratian. in regula 367. tamen contra vassallum, & emphyteutam ecclesiæ currit præscriptio decem & viginti annorum. per secundum Bart. in l. cum ipso. §. in vectigalibus, ff. de Publicia. in rem action. Angel. & Imola in l. quauis, ff. de vñcup. Alex. confil. 169. col. 1. lib. 2. Felin. in c. ad audientiam col. penul. de rescrip. Carol. Ruin. confil. 168. n. 10. & 12. lib. 1. & confil. 191. n. 2. lib. 2. Alex. cō. 169. col. 1. lib. 2. & Balb. de præscrip. 1. particula quintæ part. princip. reg. 3. vers. secundo limitata, Menoch. d. casu 180. n. 14. & priuilegium non transmittitur, & mutatur forma & natura rei mutatione perso-

280 personar, † per plurima iura & Doctores, quos recensuimus in tract. de gabellis, 7. p. 6. à num. 7. & mutata personę cōditione, censetur etiā mutata cōditio bonorum, & cōsequenter extinctum dicitur priuilegium, 281 † l. Paulus, ff. de acquir. heredit. l. cum quidam, §. si debitores, ff. de publican. & vectigal. l. fiscus, ff. de iure fisci, c. vnico, §. verum de iure patronat. in 6. tradit Anchar. conf. 108. n. 5. & Ias. conf. 20. lib. 1. & Tiraq. de retract. consanguinita. §. 1. gloss. 13. nūm. 12. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 9. casu. 562. num. 45.

Quę. 179 SED Nunc deueniamus ad aliā controuersam quæstionem, vtrum priuilegiū Ecclesiarum & clericorū transeat ad colonos eorum. † In qua quæstione aliqui Doctores tenent, quod huiusmodi Ecclesiarū coloni potuerunt eisdem priuilegijs, vt asserit Bar. in l. placet in fin. C. de sacro sanct. Eccles. Abb. in conf. 9. n. 1. & in c. ex parte n. 4. & 5. de decimis, & Zauarel. in Clemen. 1. eod. tit. q. 22. & 23. Grat. conf. 130. lib. 1. Ægidius Thomast tract. de gabellis & collectis, §. videndū n. 8. & 9. & Festasius in tract. de cōstimo. 4. p. c. 2. nu. 50. & 54 Porti. cōf. 154. n. 9. Dueñas reg. 100. ampliat. 2. Burfat. conf. 25. nu. 6. Ofasc. in decis. 39. n. 19. Copinus in tract. de priuilegijs rusticor. lib. 1. p. 1. c. 12. qui DD. plurima fundamenta pro sua opinione adducūt. Sed cōtraria opinio magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 562. n. 37. quam sequuntur Federicus de Senis conf. 111. nu. 10. Innoc. in c. non eo minus de immu-

nitate Eccles. n. 3. vbi Abb. n. 14. Geminian. in c. quāquam de censibus lib. 6. in fin. Salic. in l. vniuersi, c. de vectigalibus, Aretin. in l. placet C. de sacrosanct. eccles. col. 3. vers. Capiro, Ifern. in c. 1. tit. quæ sint regal. in vsu b. feudor. n. 57. Bened. Capra in reg. 96. n. 85. Ioan. de Plat. in l. Senatoriū C. de dignit. lib. 12. Felin. in c. eccles. sanctę Marię de constitu. n. 59. Ber tach. de gabel. 7. p. q. 7. Guid. Pap. in q. 108. Luc. de Pen. in l. vnic. col. 2. C. de imponēd. lucrat. descrip. lib. 10. & in l. 3. C. quibus muneribus, vel præstatio. eod. lib. q. 17. Bru. in tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 10. Bosius in praxi tit. de Principe n. 121. & Parpalea in l. placet, C. de sacrosanct. eccles. nu. 37. Ripa in tract. de peste, tit. de remedijs ad conseruandam vberitatem, nu. 128. & lib. 2. responsorum c. 22. & Iul. Ferret. in tract. de gabellis, n. 337. & Remig. Goni in tract. de charitativo subsidio, q. 16. n. 10. Roland in conf. 66. nu. 29. lib. 1. & conf. 61. n. 19. lib. 4. Hieron. Gabr. conf. 37. n. 5. lib. 1. Thesaurus in decis. 116. n. 8. dicens, esse veriorē, & receptiorē, Marcabrunus conf. 18. nu. 54. Burfat. hoc sentiens in conf. 42. n. 16 lib. 1. Ioan. Anton. Niger in extrauagant. vnica de vita & honesta. clericorū, n. 307. Syluest. in summa in verbo, excōmunicatio el 9. nu. 48. qui auctores etiā pro sua opinione plurima adducūt fundamēta, quæ recensere fastidiosum esset, sentitque Felician. de censibus, 2. part. in præfatione num. 4. quod sententia Bart. & tenentiū, quod emplyteuta Ecclesię gaudet priuilegijs

quod gratia super sorte concessa nō
 988 operatur quoad interesse, t. l. i. §. Lu-
 tius Titius, ff. de condict. indebiri.
 Sed nihilominus asseuerandum est,
 prædictam Molinæ opinionem ve-
 ram esse, pro cuius comprobatione
 facit, quod assensus seu facultas Re-
 gia comprehendit omnia, quæ cō-
 sequuntur ex actu vel contractu, ad
 989 quem dirigitur, t. l. rurſus rerum, vbi
 Birt. & DD. ff. de administrat. tutor.
 l. si vno, ff. locati, tenet Marinus Fre-
 cia in tract. de subfeudis, lib. 2. q. 10.
 per plures numeros, & facultas Re-
 gia concessa ad antecedentia com-
 990 plectitur consequentia, t. l. i. §. item
 adquirimus, ff. de acquirend. posses.
 & ideo necessarium nō est in assen-
 su seu licentia Regia exprimi quod
 iura volunt, & quod est de natura
 991 contractus, tenet Isern. in c. 1. nu.
 8. qui success. tene. & dicto c. 1. §. sed
 nec est alia iustior num. 38.

Quæ. 181 Statuoque, priuilegium dilato-
 rium concessum à Principe debito-
 ri, iuxta rex. in l. quoties, l. vniuersa.
 C. de precibus imperator. offerendis
 l. 32. & 33. tit. 18. l. 4. tit. 24. p. 4. com-
 992 prehendere redditus annuos, t. vñer-
 uose defendit Felician. de censib. lib.
 3. c. fin. nu. 7. in 2. volum. contra Be-
 nedictum Bon. in tract. de censibus,
 art. 75. n. 108. qui contrarium voluit.
 Est tamen verū, quod huiusmodi di-
 latorium priuilegium non impedit
 cursum reddituum, nec vsurarum,
 nec cōprehendit domus pensiones,
 quæ in hoc peculiare habent priui-
 993 legium. t. ita ipse Felician. vbi supra
 d. nu. 7. ex Marco Anton. Cucho in
 tractatu de moratoria præscrip. nu.

100. & 148. Nec in priuilegio mo-
 ratorio comprehenditur debitum
 fiscale, quia nullo modo potest com-
 prehendi persona vel causa Principi-
 pis loquentis & concedentis, t. l. in 994
 quisitio, C. de solutio. l. qui infulam,
 §. colonus, ff. locati, tenet Cassan. in
 Catalogo gloriæ mundi 5. par. con-
 sideratio. 24. vers. 129. vbi plurima,
 quæ soli Principi competunt, dimu-
 nerat, t. & Collantes in pragmatica 995
 in fauorem rei frumentariæ, libr. 1.
 cap. 13. num. 3.

FREQVENSQVE Dubitatio Quæ. 182.
 est, verum si à Principe priuilegium
 vel gratia cōcessa sit alicui hac adie-
 cta conditione, si sacerdos efficiatur,
 quæ deficiente ad aliū gratia, & pri-
 uilegium transeat, verumtamen condi-
 tio, si sacerdos factus nō fuerit, & si
 ne filiis decesserit? In qua quæstio- 996
 ne tres sunt diuersæ DD. opiniones,
 quarum prima est Alex. conf. 100.
 lib. 4. qui respondet, extēſionē admitti,
 & conditionē verificari, etiam si Sa-
 cerdotiū deficiat, & priuilegiatus si-
 ne filiis decesserit: quia casus assimi-
 latur, & militat eadē ratio, & Alex. se-
 quitur Dec. conf. 217. n. 10. Grat. cōf.
 21. lib. 2. Crau. conf. 39. n. 5. Cephal.
 conf. 166. n. 49. & Tiber. Dec. conf.
 21. lib. 1. Boer. in denis. 354. col. pen.
 vers. Secundo quod si testator. Secū-
 da opinio est Ruin. & Iaf. in l. Gall.
 §. & quid si tantū, ff. de lib. & posth.
 ille in prima lect. n. 68. iste in n. 42.
 qui affirmant, nō admitti extēſionē,
 & corrūere priuilegiū & eius effectū
 sacerdotio deficiente, quos sequitur
 Alciat. in dicto §. & quid si tantū in
 2. lectura n. 43. dicentes nō esse effi-
 caciū

Tractatus de priuilegiis

cacem rationem Alexan. & sequen-
tium. Tertia fuit opinio Galiaul. in
d. 5. & quid si tantum nu. 28. & 29.
qui dixit, hoc totū relinqui arbitrio
iudicis, qui considerabit, an verisi-
mile sit, Principem hunc effectum
considerasse, extensionemque fieri
voluisse, & hanc veritatem Galiaulæ
sententiam sequitur Menoch. de ar-
bitrarijs centuria 6. casu 509. nu. fin.
qui affirmat, hanc sequutam fuisse in
lib. 4. præsumptionum in præsump-
tione 75. n. 4. quia omnis status causæ
coniecturalis in iudicis arbitrio posi-

997 nus est, † per l. voluntatis quæstio. c.
de fideicommissis. vbi Anton. Menes.
à Padilla nu. 1. 2. & 7. qui aliquot ca-
sus refert & Menoch. dicto casu 509.
in fin.

Res. 183. • EX Quibus consequitur, utrum
clericus, qui confessus est, se esse
læicum sibi præiudicet in suo cleri-
catus, vel fori priuilegio. † In quā
998 quæst. videtur tenendum, talem cle-
ricum sibi præiudicium parare. Pri-
mo, quia conuictus de mendacio in
999 duplo condemnatur, † authentica
qui contra propriam, C. de non
numerata pecuniā, tenet Bart. in l.
elegantior, ff. de dolo, §. idem Pom-
ponius, & per mendacium possidētis
1000 transfertur in actōem possessio, † l.
fin. ff. de reuendicat. de qua viden-
dus Bernard. Diaz de Lugo in re-
gula 306. l. 1. in §. omnium instituta
de actio. à numer. 90. Gratian. in
regul. 306. 312. Azcued. in l. 10. tit.
2. lib. 1. recop. nu. fin. l. 4. tit. 1. part.
1. falsique poena punitur, qui in frau-
dem nomen mutat, † l. falsi nomi-
nis, ff. ad legem Corn. de falsis; vbi

Doctores, & Bald. in rubr. C. de fi-
de instrumentorum num. 12 l. 2. tit.
7. part. 7. vbi Greg. Lop. in glof. ver-
bo, *El nombre*, & qui cum nec cle-
ricus, nec Doctor, nec miles, nec
notarius sit, agit se pro clerico, Do-
ctore, milite, & notario, falsi poena
coercetur, † l. eos, §. qui se pro
1001 milite, ff. ad leg. Corn. de fals. Tira-
quel. de nobilit. cap. 13. in fin. l. 2.
tit. 7. part. 7. Auend. de exequend.
mandat. Regum 2. part. cap. 14. nu.
23. & agricola negans se talem ef-
se ereditore ignorante, non potuit
priuilegio agricultoribus concessio,
† secundum Collantes super prag- 1003
maticam in fauorem rei frumenta-
rix lib. 3. cap. 6. num. 8. ad medium.
Nobilisque, qui tempore contractus
negat, se esse nobilem, potest in car-
cerem duci, † per l. qui cum se cum
1004 concordantibus, ff. de re iudicata, re-
net Baeza de inope debitore, cap. 16.
num. 96. Anton. Gom. in l. 79.
Tauri num. 4. Ioan. Gutier. de iura-
mento confirmat. 1. p. c. 16. nu. 25. &
etiā minor, qui se maiore dixerit, &
ex aspectu apparet, iure minoris &
restitutionis iuari non potest, † l. 1. 1005
& 3. C. si minor se maiorem dixerit,
l. 6. tit. 19. p. 6. l. 1. in fin. l. 40. & l. 4.
tit. 1. p. 5. de quo videas multa nota-
tu digna per Ioan. Gutier. in authen.
sacramenta puberum à num. 55. cum
pluribus sequentibus. Et præterea
fœmina simulans se virum cum viri
veste ad decipiendum creditorem,
cum quo contrahit, Velleiant priui-
legio non iuuatur, † l. fœmine, C. ad 1006
Senatusconsultum. Velleian. l. si decipie-
ti, ff. eodem ut, & quando filius fami-

lias

1007 lias fraudulenter se esse, sui iuris fa-
 teatur, non iuuatur Macedoniani be-
 neficio, † l. eū qui, ff. ad Senatufcon-
 sult. Macedonian. & mulier, quæ
 1008 asserit, non esse rem dotalem, quæ
 venditur, ad impugnandā postea alie-
 nationem non admittitur, perdirq;
 suum beneficium, & priuilegium: †
 ita Tiraquel. ad leg. connubial. glos.
 8. nu. 41. Bæça de non meliorandis
 filiabus cap. 3. nu. 12. & de inope de-
 bitore c. 16. nu. 94. quia veritatis ne-
 1009 gatio sine dolo fieri non potest, † se-
 cundum Greg. Lop. in l. 4. tit. 1. part.
 5. glos. 6. Et ideo negans debitum re-
 ceptum, et si postea solutionem pro-
 1010 tis non auditur, & debitum soluet: †
 iuxta tex. egregium in authenticō de-
 triciente, & semisse. §. si quis autē. Sed
 pro contraria parte, videlicet quod
 clericus qui confessus fuit, se esse lai-
 cum, nō sibi præiudicat, facit doctrina
 Follerij hoc tenentis in sua praxi
 1, part. 3. partis, versic. & si confite-
 buntur, num. 122. tenet Guid. Pap.
 in singulari 537. quæ vera doctrina
 est, cui non oberunt fundamenta in
 contrarium adducta, quibus respon-
 dere habere locum in casibus, quibus
 1011 fraus, & dolus interfecerit, & con-
 trahens ignorat fraudantium sta-
 tum, & conditionem: ita Antonius
 Gomez in dicta l. 79. Tauri num. 4.
 & Ioann. Gutier. de iuramento con-
 firmat. dicto cap. 16. num. 25. ubi la-
 tē, & ideo nobilis, qui se esse ignobi-
 lem confitetur, non prohibetur sua
 uti nobilitate, nec eius priuilegium
 amittit, si cum eo contrahens non
 ignorabat eius conditionem, & se

esse nobilem sciebat: ita Bæça de
 inope debitore dicto cap. 16. num.
 95. Et per consequens filius familias,
 qui sine fraude, vel sciente eo qui cū
 eo contrahit, esse talem filij familias
 (licet sui iuris esse asseret) non ob-
 stante tali confessione poterit se iu-
 uare Macedoniani priuilegio: ita
 Alexand. qui sic venit intelligendus
 in consil. 112. col. 2. lib. 6. Tiraquel.
 ad leges connubiales glossa 8. num.
 143. Bæça dicto cap. 16. num. 95. &
 de non meliorandis filiabus cap. 30.
 num. 12. Et ita qui sine fraude no-
 men mutat, non punitur, † per l. vni-
 cam, C. de mutatione nominis, secun-
 dum Gregor. Lop. in l. 2. tit. 7. part.
 7: in glossa verbo, *El nombre*, & eo-
 dem modo, qui sine fraude dicit ef-
 se seruum, cum sit liber, non præiu-
 dicat suæ libertati, † l. interrogatum, 1012
 C. de liberali causa, l. 6. titulo. 13.
 partita. 3. de qua est videndus Pa-
 dilla in l. cum falsa, C. de iuris, &
 facti ignorantia, & Mascardus de
 probationibus 1. part. conclusione
 7. à numero 34. Ex quo nota, quod
 mendacium non punitur nisi in ca-
 sibus à iure expressis, † cap. quisquis 1013
 11. q. 3. Menoch. de arbitrar. centur.
 3. casu 276. num. 8.

ESTQUE obseruandum, *Quest. 18. 41*
 quod in generali concessione ab-
 soluendi à quibusuis peccatis cen-
 suris, & pœnis, non continetur ab-
 solutio, vel dispensatio ab irregulari-
 tate, † vt tenet Dominicus, & Ale-
 1014 xand. in cap. miror 50. distinctione
 per text. ibi Villadiego in tractatu
 de irregularitate conclusione 43. in
 fin. Nauarro in manuali Latino c. 27.

Tractatus de priuilegiis

n. 194 & latius in nu. 250. Ioan. Gut.
in quæſtionibus Canonicis tom. 1. c.
3 n. 3. & c. 19. n. 15. quæ facultas ab-
ſoluendi à quibuiſuis cenſuris, & ab
irregularitate, & ſuſpenſionibus ex de-
licto occulto prouenientibus excep-
ta ea irregularitate, quæ ex homici-
dio uoluntario oritur, & exceptis alijs
ad forum contentioſum deductis
1015 Epifcopo conceditur, ꝓ per tex. in c.
6. incipit, *Licet Epifcopis*, ſeſſione
24. de reformatione in Cõcilio Tri-
dantino pag. 290. quod intellige ve-
rũ, et ſi in prædictas excõmunicatio-
nes, interdicta, cenſuras, & irregulari-
tates incurrat per bullas, bre-
ues, extrauagantes, motus proprios,
& conſtitutiones Pontificũ poſt di-
ctũ Concilium Tridentinum cõ-
ceſſas, non habentes clauſulam ſuf-
ficienter derogatoriã illius facul-
tatis à dicto Concilio Tridentino
conceſſæ, cuius decifio in ſuo robo-
re remanebit, ex traditis à Nauarro
lib. 5. conſiliorũ tit. de ſentent. excõ-
municatio. conſ. 43. fol. 627. fr. Ma-
nuel Rodriguez in ſua ſumma c. 81.
n. 4. de quo dicto c. 6. ſeſ. 24. Conci-
lij Trident. videas Ioan. Gutier. vbi

1016 ſuprad. c. 3. à n. 6. cum ſeqq. ꝓ

Quæſt. 185 DATVRQVE ex ſuprà dictis
interpretatio ad l. 2. verſ. *En quanto*
toca a los entierros, tit. 5. lib. 5. compo-
ſitionis, vbi iubetur in funerib⁹ duo
decim cerços tantũ adhiberi, nãq;
Nauar. in manuali c. 27. nu. 120. ait,
hoc ſtatũ eſſe permiſſum, & alia, in
quibus modus ponitur, ne multitu-
do clericorum, & officiorum, &
offendiarum in funeralibus adhibea-

1017 tur, ꝓ quod huiusmodi ſtatutum

non ſit contra libertatem Eccleſia-
ſticam affirmat, contra quem tenet
Sylueſter in ſua ſumma, verbo ſtatutũ,
verſic. octauo cum communi,
quem refert & ſequitur fr. Manuel
Rodriguez in ſua ſumma cap. 74. n.
5. pag. 187. additurque interpreta-
tio ad text. in l. 4. tit. 8. & ad l. 6. tit. 15.
part. 7. & ad l. 12. & 13. tit. 23. lib. 8.
Recopilat.

EX quibus priuilegium optimũ
conceditur homicidæ caſuali, qui ca-
ſualiter, & ſine dolo & culpa aliqũe
occiderit, in illis verbis: *No aya otra*
pena, & ibi: *No aya pena ninguna*,
vt intelligantur, quod occidens ca-
ſualiter nulla interueniente culpa
ad nullius damni ſolutionem, vel ad
ſatiſfactionem pecuniariam vxori,
vel filij occiſi teneatur, ꝓ per tex. 1018
in l. fin. ff. de hijs qui deiecerunt, vel
effuderunt, ita interpretatur Auen-
dan. de exequendis mandatis Regũ
2. par. c. 16. n. 13. ex Boer. decif. 137.
nu. 4. ſecus autem erit in homicidio
caſuali culpa interueniente, licet par-
ua vel leuis, nam tũc temporis
pena extraordinaria, & arbitraria
veniet imponenda: & occidens in-
damno & intereſſe eſt condemnan-
dus, ꝓ ſecundum Auen. vbi ſuprà,
Ioan. Gutier. in quæſtione. Canonicis
cap. 6. num. 130. quĩ per totum, c. eſt
videndus de homicidio caſuali cum
Anton. Gõm. in 3. tom. variarũ c.
3. nu. 21. ad finem, Menoch. de arbi-
trarijs libr. 2. centuria 4. caſu 324. &
de pena mediatoris interficientis ali-
quem ex rixantibus caſu: vel ſi ri-
xantes caſu interfece-
1020 rint mediatorẽ, ꝓ vide ſatẽ Boerium decif. 83. cum

cum sequentibus, qui in decisione
261. agit de vxore inuenta mortua,
virum præsumatur contra mari-

1021 tum, & de filio inuento mortuo
in lecto parentum, vel in lecto nutri-

1022 cis, an contra eos præsumatur, & vi-
de Cassan. in consuetudinibus Bur-
gund. rubric. 1. vers. Item quia dictū
fol. 15. colu. 3. & Antron. Gom. in 3.
tomo variarum c. 3. num. 19.

Ref. 187 Obseruandumque est, quòd ha-
bens à Romano Pontifice priuilegiū,
vt fructus beneficij etiam absens re-
cipiat, ac si esset præsens, non pote-
rit ratione illius priuilegij distribu-

1023 tiones quotidianas habere, & per glos-
sam communi consensu approbatā
in cap. vnico verbo adfuerint de cle-
ricis non residentibus lib. 6. vt latè
post alios probat Couar. lib. 3. varia-
rum resolut. cap. 13. nu. 12. & Ioan.
Gutier. in quaestio. Canonis lib. 2.
cap. 15. nu. 13. & ratio est, quia ad eò
requiritur assistentia ad luctandas
distributiones quotidianas, vt non
dentur etiam studentibus Theologiā,

1024 & vt in c. licet de præbend. vbi DD.
nec dentur his, qui sunt in seruitio
Episcopi, vel Papæ, vt in c. de cetero,
& in c. cum dilectus de clericis non
residentibus, glossa verbo exceptis
in c. fin. de rescriptis, lib. 6. vbi Docto-
res tenet Ioan. Gutier. vbi supra nu.
12. qui dicit, ita tervidisse in praxi
obseruatum, qui in nu. 14. latè agit,
quæ dicatur causa finalis, & quæ im-
pulsiva in rescriptis & priuilegijs:

1025 & an falsitas causæ vitiet rescriptū
& priuilegium, quem videas per to-
tum cap. 15. & in dicto. nu. 14. cum
sequentibus.

Notandumque est, quòd Princeps
tutè & absque animæ periculo & in
foro cōscientiæ, nō solū in exteriori
foro poterit remittere criminis pē-
nā, quæ in satisfactionem rei publicæ
à lege instituta fuerit, vbi nec repu-
blicæ nec alijs ex hac remissione dā-
num sequitur, & secundū D. Thom.

2. 2. q. 67. art. 4. Maior. in 4. dist. 15. q.
19. Castro de lege pēnali c. 12. vers.
Contra hanc secundā, Felin. c. quali-
ter, §. ad corrigēdos de accusat. n. 26.
Couar. lib. 1. variar. resolut. c. 20. n. 8.
Ant. Gom. tom. 3. variar. tit. de tort.
teorū n. 38. quòd, vt iam dixi, intelli-
gitur sine damno tertij iniuriati nam
Princeps huiusmodi gratiam & re-
misiōnē faciens & cōcedens sine
partis remissione mortaliter peccat, &

1027 vt affirmat Thom. Gram. in voto 35.
n. 8. in fin. Iul. Clar. in pract. crim.
n. 1. §. fin. q. 59. & de hoc vltra ordi-
narios est vidēdus Boer. in decis. 217.
nu. 22. Marfil. in singulari 111. Tho. 2. 2. q. 67.
Gram. voto 10 nu. 12. Palac. Rub.
in c. per vestras notabili. 4. num. 11.
Loazes de matrimonio in dubio. 10.

1028 nu. 6. Couar. dicto lib. 1. variar. in
cap. 10. num. 8. Monoch. de arbi-
trarijs lib. 2. centuria 3. casu 203.
num. 32. Molina de Hispan. primo-
gen. lib. 4. cap. 3. num. 40. & lib. 2. c.
4. num. 52. Ex quibus venit inter-
pretanda 1. 2. titul. 25. lib. 8. Reco-
pilation. ibi: *E si aaciere, que al-
guno que nos ayamos perdonado, y tor-
nasse despues a hazer otro maleficio,
por q̄ nos despues le mādassemos dar otra
carta de perdon, mandamos que la car-
ta segūda nō valga, saluo si biçiere mē-
cion de la primera, aunq̄ en ella vya*

Tractatus de priuilegiis

declarados todos los maleficios q̄ hizo.
 Quæ lex intelligenda est, quando secundum debitum, de quo concessa est indulgentia & remissio, fuerit primo similis, eiusdemq; generis: quod secus erit, si secundum debitum fuerit diuersi generis: nam tunc temporis valet remissio, & gratia secunda, licet de prima & de primo delicto nulla fuerit facta mentio, t̄ ita tenet Alciat.
 1018 in c. cum non ab homine de iudici. num. 43. Couar. ubi supra c. 10. nu. 8. Ioan. Gutier. in Canonicis quæstio. lib. 2. c. 15. nu. 37. cum seqq. qui in num. 90. pro hac opinione adducit tex. in cap. 2. de filiis presbyterorum lib. 6. quem videas optima in nostra materia recensentem circa priuilegium secundum non faciens de primo mentionem, quando & quomodo valeat, t̄ ubi more solito ingenio se loquitur, ne eius dicta transcribere videat.
 1019

Quæst. 189 Controversaq; admodum est illa quæstio, utrū immunitas Ecclesiastica sit à iure diuino, vel à iure positua
 1030 instituta? In qua Doctores in varias diuisi sunt sententias, nam Couar. in lib. 2. variat. cap. 20. à nu. 2. neruose defendit, prædictam immunitatem non à iure diuino, sed à iure posituo institutam esse, cuius opinionem sequitur Tiberius Decian. 2. tom. criminali, lib. 6. c. 25. n. 2. post princip. & Prosper. Farin. in 1. tom. criminali, tit. de carceribus, & carceratoribus, quæst. 8. n. 1. qui pro sua opinione adducit tex. in c. 20. sessione 25. de reformatione in Concil. Tridët. ubi dicit, probari prædictam immunitatem tanu per sacros Canones, &

concilia institutâ, & idèd à prædicto Concilio Tridentino obseruandâ esse præcipitur. Sed contraria opinio, & quòd Ecclesiastica immunitas sit à iure diuino, & à Deo optimo maximo instituta & concessa, tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas tom. 2. tit. de immunitate Ecclesiastica art. 1. gloss. 1. nu. 5. & Aufierius in decis. Tolossana quæst. 412. Turrecrata in c. sacrilegiu, 17. q. 4. Ioan. Igneus in l. 1. in principio n. 26. cum sequentibus, ff. ad senat. consult. Silanian. Remigius de Geni de immunitate Ecclesiastica in principio nu. 5. Petrus Pechius in tractatu de Aresto cap. 6. num. 5. Quædâ in cap. 1. diuersarum quæstionum nu. 2. Anastasius Germon. de sacrorum immunitate lib. 3. c. 16. num. 3. cum sequentibus pag. 252. qui dicit hanc opinionem contra Couar. & alios esse magis receptam magisque communem, quam sequuntur plures Doctores relati à Tiberio Decian. ubi supra, licet ipse ab ea discedat, quam opinionem, videlicet immunitatem Ecclesiasticam esse institutâ & concessam à iure Diuino, semper veriorè & tenèdâ mihi visum fuit, & probatur expressè in d. c. 20. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino, ibi: *Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinat, & Canonicis sanctionibus institutam*, ponderando illâ dictionē, *Et*, quæ ponitur inter diuersa, t̄ auctal. si quis Titio, 1031 ff. de usufructu accrescèdo, l. si herediphiures, ff. de cõditio. institutio. tenet Bart. & Doctores in rubr. ff. de iuris & facti ignorantia Thom. Grãmati. decis.

1032 decisione 4. nū. 3. quæ dictio, & di-
uerficat genus ab pſecie, tñec eſt in
cōueniens, vt poſt expreſſum genus
de ſpecieb' generaliter ſubiungatur;
l. ſi ſeruus ſeruū. §. inquit lex. ff. ad le-
gē Aquiliā, tradit Licier in tract. de
primogenitura lib. 2. q. 3. nū. 17. Qua
noſtra opinione retenta, quam ſequi-
tur, & defendit Manuel Rodriguez
in quaſtion. regularibus 2. tomo. q.
50. articulo. 1. reſpondetur Proſpero
Fatinacio, qui pro ſua contraria opi-
nionē adducebat dictum c. 20. ſeſſ.
25. Concilij Tridentini, quod licet
ibidem iubeatur ſacros Canones, &
Concilia diſponentia circa immuni-
tatem eccleſiaſticam obſeruari, non
ideo negatur prædictam immunita-
1033 tem, etiam eſſe de iure diuino, t̄ cum
in dicto cap. 20. expreſſe, vt iam di-
xi, diſpoſitum ſit in illis verbis: *Dei*
ordinatione. Ex qua vera reſolutione
ſequitur, quod Principes ſeculares in
preiudicium prædictæ immunitatis
eccleſiaſticæ quicquam diſponere
non poſſunt, cum ſit eccleſiaſtica, &
1034 à iure diuino inſtituta, t̄ cap. eccleſia
Sanctæ Mariæ de conſtitution. te-
net Auferius in deciſione Tolofana
q. 422. Turrecremata in dicto cap. ſa-
cilegium 17. q. 4. & Rebuffus dicto
art. 1. gloſ. 1. nū. 5.

Cap. 23. EX quibus datur interpretatio
ad l. 13. tit. 2. lib. 1. & ad l. 2. tit. 19. lib.
5. Recopil. vt earum diſpoſitio ideo
obſeruetur, quia non diſponunt con-
tra libertatem, nec immunitatem ec-
cleſiaſticam: t̄ quando quidem mer-
catores, qui ad eccleſiam cum ſuis
bonis confugiunt, habeantur, & per
prædictas leges Regias pro publicis

latronibus, graſſatoribus, & expilato-
ribus declarantur, t̄ & per ſacros Ca-
1035 nones diſpoſitum erat, huiusmodi la-
trones immunitate eccleſiaſtica non
potiri, t̄ per tex. in cap. inter alia de
immunitate eccleſiaſtica. c. ſicut an-
1037 tiquitus 17. q. 4. Debitores namque,
qui rem non decocunt, hoc eſt, *no ſe*
alcan, ab eccleſia non poſſunt euelli,
ſecundum Ioan. Gutierrez in præctic.
quaſtion. lib. 1. q. 1. Reſtat nunc exa-
minare, vtum quilibet poſſit hanc
immunitatem eccleſiaſticam renun-
tiare. Et verum eſt, quemlibet eā re-
nuntiare poſſe, t̄ per tex. in c. vxor, 1038
vbi gloſſa verbo imputet 17. q. 4. te-
net Mantaluus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fo-
ri Regal. in fine, vt habetur ſupra in
nū. 226. Et ratio eſt, quia eccleſia-
ſtica immunitas principaliter intro-
ducta fuit ad honorem, & reueren-
tiam Dei, & ob proximi pietatem: t̄ 1039
ita Ioan. Viſquis in tractatu de im-
munitate eccleſiaſtica col. fin. ver-
ſic. 32. Remigius de Goni de immu-
nitate eccleſiaſtica regul. 1. nom. 2.
& Paz in praxi. 1. tom. 5. part. cap.
3. §. 3. nū. 23. Et ideo eſt eccleſiarū
priuilegium, quarū reſpectu, & cau-
ſa ad perſonas; quæ ad eam confu-
giunt, extenditur ſecundario: ita Fō 1040
carran. conſil. 319. in principio. Mar-
cus maritua in ſingulari 271. Tiber.
Decian. in 2. tom. criminali lib. 6. c.
25. nū. 1. Caſtillo Bobadilla in politi-
ca lib. 2. c. 14. nū. 1. tom. 1.

DEINDE ſi priuilegio, nec *Quæſ. 190.*
præſcriptione, vel immemoriali cō-
ſuetudine idem operante, t̄ per cap. 1041
conqueſtus 9. q. 3. c. quod ad ſedem
de officio ordina. quæ ſā prædiā ali-

cuius

Tractatus de priuilegiis

cuius villæ, quæ seminantur vel coluntur, decimam non soluerint, immunitasque fuerint, est memorie recordandum, quod si aliqui agri eiusdem villæ penitus inculti de nouo redigantur ad culturam, de his decima persolueda erit, et ita tenet Panormit. in conf. 71. n. 3. vers. & pro hæc puto, 2. p. Rebus de decima quæst. 14. n. 2. Ioan. Gutier. in quaestio. Canonis lib. 2. c. 21. n. 8. & idem si quis priuilegio vel antiqua consuetudine decimas perceperit, ei non debentur de noualibus, et secundum Ostiens. & alios in c. cum contingat de decimis, Rebus. ubi supra numer. 16. & Ioan. Gutier. dict. cap. 21. num. 81. qui de hoc est videndus à numer. 117. cum pluribus sequentibus, ubi latè loquitur, & distinguit in nostra priuilegiorum materia circa noualia, utrum in priuilegio decimandi, vel non decimandi comprehendantur. †

Ques. 191 E T Predictis cõducit illius questionis examinatio, utrum dominis tẽporalibus, & magnatibus, quibus iurisdicção à Principe cum suis iuribus fuerit concessa, priuilegium etiam concessum videatur, ut possint ipsorum tantum gratia & ad libitum venationem in suis proprijs & priuatis fundis prohibere. † In qua quæstione videtur tenendum, quod huiusmodi prohibitio illis concessa videatur, quando quidem à iure Principi concedatur, ut venationem prohibere possit ex iusta causa, et per text. in cap. 1. §. nemo retia de pace tenenda, & eius violatoribus in vñibus feudorum,

ubi notant Præpositus, ceterique Doctores, estque magis communis sententia teste Couarr. in reg. peccatum 2. part. §. 8. numer. 1. & ex multorum sententia tam probat Caietan. in opusculo 17. responso 12. Angel. de Clauas. & Armilla aurea in summa verbo, venatio, Syluester eodem verbo, & verbo restitutio. 2. §. 16. & §. 17. Gabriel in 4. distin. 15. quæst. 5. Speculum conscientie lib. 1. c. 68. Ioan. à Medina de restit. quæst. 12. in principio, Nauarro in Manuali Latino cap. 17. n. 120. Soto de iusticia & iure, lib. 4. quæst. 6. art. 4. pag. 345. Ant. à Cordoua in sua summa de casus de conciencia, quæst. 119. in 2. dict. Petrus à Nauarra lib. 3. de restitut. cap. 1. nu. 278. Sed dominis tẽporalibus & magnatibus hanc venationis prohibitionem sicuti Principibus non concedi, nec permitti tradit Medina ubi supra, vers. Sed quid de dominis, & Tiraquell. de nobilitate cap. 37. n. 150. & Soto ubi supra, vers. Hoc autem. Nihilominus tamen verum est licere dominis tẽporalibus & magnatibus in suis proprijs & priuatis fundis, sicut & alij priuati: item est in publicis, & communibus suorum populorum ex causa iusta ad tempus, non verò in perpetuum venationem per editum prohibere, et ita Cou. Caiet. & Medin. & omnes supra relati DD. & Ioan. Gut. in qq. Canonis lib. 2. c. 28. n. 3. qui refert Ludou. Carth. de restit. quæst. 34. & Salon de iust. & iur. in 2. 2. Diu Thom. quæst. 62. art. 3. in 3. controuersia pagina 150. cum sequentibus; qui dictus Ioannes Gutier.

1048 Gutier. bi supra à nu. 32. cum seq. ē
tibus optime agit de interpretatio-
ne legis 17. tit. 28. part. 3. ¶ cum Go-
uar. in regula peccatum de regulis iu-
ris lib. 6. 2. p. 3. 8. q. 6. à nu. 6. & Me-
nesses in l. per agrum, C. de seruituti-
bus & aqua num. 7. Soto de iustitia
& iure q. 6. art. 4. pagin. 344. Petrus à
Nauarra de restitutione c. 1. nu. 294.
Molina de iustitia & iure tract. 2. di-
putatione 51.

1049 Q V I B V S conuenit interpreta-
tio tex. in c. 5. sessione 21. Concil. Tri-
dent. vbi probatur, quod filij illegiti-
mi clericorum non possunt habere
beneficium in ipsa ecclesia, vbi pa-
tres eorum ministrauerunt, vitum il-
lus dispositio ad nepotes extendi-
tur. ¶ Et extendi videtur per tex. ex-
pressum in l. liberorum, ff. de verbo-
rum significatione, quod tenet Re-
buffus in praxi benefi. in parte de
dispensatione super defectu nataliū
num. 27. Sed contrarium est verius,
videlicet, quod prædicta decisio c.
5. Concilij Trideuini nepotes non
comprehendat, iuxta glossam verbo
præbendas in cap. 1. 56. distinct. &
in cap. Apostolica 8. q. 1. quas ibidē
dicit communiter receptas Bellame-
ra num. 3. Præpositus num. 20. Gue-
uara in l. 7. de potestate legati num.
313. Salcedo in additio. ad Bernard.
Diaz de Lugo in pract. criminali c.
28. Ratio est, quia licet illegitimus sit
1050 irregularis, ¶ per tex. in c. 1. de filiis
presbyterorum, vt tradit Rebuffus
vbi supra folio 407. Et Nauarro in
cap. 27. num. 201. irregularitas non
extenditur ultra casus à iure expres-
1051 sos, ¶ cap. is qui in fine principij de

sententia excommunic. lib. 6. & quia
in dispositionibus odiosis, & onus
continentibus, filiorum appellatione
nepotes non continentur, nec ad eos
extenditur dispositio, ex vi compre-
hensiuæ, seu interpretatiuæ: ita Bar-
tol. in dicta l. liberorum, vbi cæteri
scribentes, & in l. iusta interpretatio
codem titulo de verborum significa-
tione, ff. & ibi Alciatus, l. quod si ne-
potes, vbi Doctores ff. de testamen-
taria tutel. Barr. & omnes in l. Gallus,
§. instituens, ff. de liber. & posthum.
Tiraquel. de primogenitura quaest.
40. num. 55. & 56. Curti. iunior con-
silio 111. num. 2. Molina de Hispan.
primogen. lib. 1. cap. 6. num. 27. qui
in num. 28. defendit, in maioratibus
perpetuis nepotes comprehendī, &
vocatos censeri appellatione filiorū
¶ per multa, quæ refert.

1053 A sseuerandumq; est, quod Prin-
ceps, vel Pontifex in suis priuilegijs,
vel rescriptis, nunquā censetur tol-
lere rationabiles consuetudines, nec
priuata locorum statuta, nisi expres-
se derogentur, ¶ tex. in cap. 1. de con-
stitution. lib. 6. tenet Paracelsus in suo
compendio. §. 9. num. 174. & fr. Ma-
nuel Roderic. in sua summa. 1. part.
cap. 60. num. 6. ad medium.

1054 N V N C addo, quid statuendū
sit, si Princeps concedat alicui priui-
legium exemptionis, & excusationis
gabelle, & aliorum iurium ad se per-
tinentium de tota sua lana, quam vē-
diderit, vel in aliud Regnum ven-
dendam portauerit, si prædictus pri-
uilegiatus ex dicta sua lana pānos cō-
fecerit, & vendiderit, vitum ad hūc
casum priuilegium exemptionis ex-
tendatur

Tractatus de priuilegiis

tendatur, de prædictisque pannis
 1055 elaboratis gabellam, & alia rega-
 stione asseuerandum putau, quòd
 dicta exemptio & priuilegium lanæ
 cōcessum ad pannos elaboratos, nō
 extendatur, in primis quia forma dat
 esse rei, & mutatā forma substāiali
 res non dicitur eadem, sed diuersa,
 1056 † l. Iulianus, §. si quis rem fecerit, ff.
 ad exhibendum, & ex Sabini respon-
 so in l. mulieris, ff. de verborum sign.
 res abesse videtur, cuius corpus ma-
 net, sed forma mutata, vel transfigu-
 rata est, facit l. si cui lana, ff. de legat.
 3. vbi probatur, quòd in legato lanæ
 non continetur lana, quæ est redacta
 ad formam telæ, vel ad alium specia-
 1057 lem vsum deputata, † & probatur ex
 l. Scia, ff. de auro & argento legato,
 vbi probatur, quòd legatum alicuius
 speciei extinguitur, si illa species in
 aliam formam fuerit transmutata,
 1058 † probatur etiam ex l. ex hoc edicto,
 ff. de alienatione iudicij muta. cau-
 sa fact. vbi probatur, quòd non dici-
 tur res exuberi, si pristina causa fue-
 1059 rit mutata, † & ex l. Labeo, ff. de ver-
 borum significatione, vbi probatur,
 quòd non tantum æstimatur pretiū
 rei substantiæ, quantum pretium,
 quod in arte positum est, probat etiā
 l. quid tamen, §. 3. ff. quibus mod.
 vusus fruct. amittatur, vbi Vlpian. [Si
 massa, inquit, vusus fructus legetur, &
 ex ea vasa sint facta, interit vusus fru-
 1060 ctus, † & ornamentum dissolutum,
 aut transfiguratum, extinguit vsum
 fructū.] Facit illud Aristotelis lib. 2.
 de natura, videlicet, [Vnamquamq;
 rem id quod est ex sua forma, æstima-

ri, ac nominari.] † Comprobaturq; 1061
 ex Paul. Iurisconsulto responso, in l.
 sed si ex meis, ff. de acquirendo re-
 rum dominio, cuius verba: *Sed si ex
 meis tabulis nauem fecisses, tuam nauē
 esse, quia cupressus non maneret, sicuti
 nec lana vestimento facta, sed cupres-
 sum, aut laneum corpus fieret.* Et fa-
 ciunt per me tradita in superioribus
 763. cum sequentibus.

EST QVE Optima quæstio, *Quæstio 191*
 vtrum milites nostri temporis, qui
 sua officia mechanica exercentes in
 aliquo sunt deputati loco, tanquam
 milites prædiales, vel *Artilleros*, po-
 tiatur priuilegio, atque exemptione
 militibus concessa. † In qua quæstio 1062
 ne videtur tenendum, huiusmodi mi-
 lites prædicto priuilegio non potiri.
 Primò quia dicti milites magis mer-
 cantia, quàm militia incumbunt, &
 in hoc casu non gaudent priuilegio
 militati, † l. eos, C. de officio magist. 1063
 milit. penult. ff. ex quibus causis ma-
 iores, ita Ioan. Baptist. Cacialup. in
 tract. de debitore suspecto fugitiuo;
 §. quæst. principali num. 9. volumin.
 9. tractatum Doctorum in antiquis
 fol. mihi 225. col. 4. Et secundò facit,
 quia nobilis, qui mercantiam. & of-
 ficiū mechanicum exercet, perdit
 priuilegiū nobilitatis, † l. ne quis, C. 1064
 de dignitatibus lib. 12. vbi Lucas de
 Penna, & Ioan. de Platea, & in l. si
 cohortalis in fine, C. de cohortalibus
 lib. 12. tit. 21. par. 2. vbi Gregor.
 Lop. in glossa verbo, *Per su persona*,
 l. nobiliores, C. de cōmercij, tradit
 Tiraquel. de nobilitate cap. 27. cum
 sequentibus, Mexia in pragmatice
 taxæ panis conclus. 6. numer. 23. &
 Sarinien-

Sarmiento lib. 1. selectarum cap. fin. num. 2. Otalor. de nobilitate 2. part. tertie partis cap. 5. num. 15. Tertio facit, quia nobilis pro debito gabelatio & fiscali carcerari potest, & perdit suum priuilegium, & in casu l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. lib. 1. *Saluo si fue re arrendador, y cogedor de nuestros pechos y derechos: porque en tal caso el propio quebranta su libertad.* Ita Baeza de inope debitore cap. 16. num. 81. Quarto etiam facit, quia clericus & alius mercator priuilegiatus ratione fori conueniendus est super rebus mercantiæ coram iudice seculari mercatorum: Ita Azeuedo in rubricarum l. 13. lib. 1. Recopil. num. 8. & in l. 3. tit. 8. lib. 9. Recopil. num. 14. tex. est in cap. fin. de vita & honestate clericorum, & in cap. recolentes de statu monachorum, tenet Bobadilla in politica lib. 2. cap. 18. num. 123. littera P. qui personam clericalem in prædicto casu conueniendam non esse affirmat: & fulcitur, quia licet clericus ante omnem humanam legem iure diuino in his, quæ ecclesiastica sunt, à potestate, & iurisdictione seculari eximantur, & per glos. verbum & discuti in cap. si Imperator 36. distinct. glos. communiter recepta in cap. quanquam de censibus lib. 6. verbo & diuino, & utroque Doctores, quos refert Couarru. in practica questio. cap. 31. num. 1. & 2. Villalobos in gratia mille communium opinionum in parte clerici el primerò num. 69. tamen clerici negotiatores erunt compellendi ad solutionem gabellæ per iudicem secularem pig-nora capiendo, & secundum Guillelmum

de Cun. in l. de his q. 3. C. de Episcopis, & clericis. & in authent. clericus, C. eodem titulo; Salicet. in authent. sed periculum, C. sine censu, vel reliq. fundus vend. non poss. num. 2. Bald. in cap. cum venissent de eo, qui mittitur in possessionem col. 3. & secundum Ioan. Fabrum in §. fin. instit. de satisfactione col. 2. verfic. quid in necessitate, ipse in authent. statuimus, C. de Episcopis. & clericis col. 1. Masnerius in authentico de remissione. Si item si presbyter, Aufrelius in Clemen. 1. de officio ordinarij regula 2. fallentia 4. Guillelm. Benedicte. in cap. Rationis de testam. in verbo & uxorem nomine Adelasianni num. 321. Barbac. consilio. 1. lib. 3. Tiracquel de vitioq. retract. titulo de retract. lignagier. §. 321. glos. 1. à num. 85. cum sequentibus; Boer. decis. 246. nu. 4. idem tenens in charitatis subsidio exigendo, tenet Mexia in taxam panis conelusione §. num. 32. & Rebuffus ad Reglas constitut. Gallicas 1. tom. de mercatoribus minutim vendentibus glos. 13. ad fin. Azeuedo in l. fin. tit. 3. lib. 1. Recopil. Lefante de decimis cap. 19. num. 84. Humada in schol. lijs ad Gregorium Lpb. in l. 49. tit. 6. part. 1. glos. verbo, *La franquexa*, num. 2. & per me late in tractatu de regio patrimonio 7. part. in principi. à num. 24. cum sequentibus, quam meam opinionem sequitur Azeuedo in l. 7. tit. 18. lib. 9. Recopil. num. 13. alios, & nos refertens, & Beneditto de mercatura 3. p. numer. 9. titulo quomodo procedendum sit in causa mercaturæ num. 17. & nos in hac opinione sequitur Bobadilla in sua politica

Tractatus de priuilegiis

politica lib. 2. cap. 18. num. 124. Nihilominus tamen contrarium est verum & tenendum, videlicet quod huiusmodi milites gaudeant immunitate, & priuilegio, & exemptione militibus antiquis concessa, dummodo tales milites, vt in nostro casu sunt in expeditione, vel loco deputato pro expeditione militum, vel seruijio reipublice, vel operam dent militum in castro signato, l. miles, l. item miles, ff. de remilita. l. ex eo tempore, C. eodem titul. cum lege sequenti, vbi notat Bar. & Paul. & in l. 1. C. de militari testam. idem Bar. in l. veterani, ff. ad legem falcid. & in l. 1. C. negotiatores ne militent, lib. 12. tex. in l. 4. in principio, tit. 1. p. 6. Ioan. Martienq. in stylo cancellarie tit. 1. preminencia 17. casu 10. declaratione 612. glos. 4. nu. 8. & 9. Roman. conf. 43. num. 4. Alex. in l. scriniarios, C. de testamento milit. num. 7. & Ias. in l. de quibus, ff. de legibus numer. 66. Ripa in l. Centurio, ff. de vulga. & pupilla num. 9. l. 3. §. his, ff. de muneribus & honor. tenet Greg. Lop. in l. 49. tit. 5. p. 5. glos. verbo, *de cauallero*, & in l. 2. tit. 5. vers. 6. verbo, *Cauallero*, in fine, Ioan. Garc. Gallego in tractatu de nobilitate glos. 6. num. 12. Collantes in pragmatica in fauorem rei frumentarie, l. 2. c. 2. num. 3. post medium. Et hanc opinionem tenendo responde fundamentis contrarie partis. Ad primum, quod loquatur eius fundamenta in his militibus, vel mercatoribus, qui tantum dant operam mercantie militia derelicta, obliuionique tradita: & non in his, qui licet mercantiam exercent de-

licentia superioris, incumbunt etiam militie. Et quando milites de licentia superioris vacant armis, priuilegio potiuntur militari, t secundum 1069 Gregor. Lop. in l. 23. tit. 21. part. 2. verbo, *En muchas maneras*. Et secundo fundamento responderetur, quod secundum veriorum opinionem populi, qui mercantiam exercent, non amittunt priuilegium nobilitatis, t 1069 quod pro viribus & ingeniose defendit Ioan. Garc. de nobilitate glos. 1. §. 1. num. 58. per l. 4. tit. 19. lib. 1. Recop. vbi Azeued. in principio. Nec oberit tertium fundamentum contrarie partis, nam responde, quod nobilis pro debito gabellario, & fiscali non potest incarcerationi, nec perdit nobilitatis priuilegium, nisi in casu dictae legis 4. tit. 2. lib. 6. Recop. hoc est quando gabellam conducit, t ita tenet Cisfontes in l. 79. Tauri in 1071 principio, Didacus Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4. ordinamenti glos. 1. vers. Preterea, & late defendimus in tractatu de Regio patrimonio 4. par. §. 2. nu. 84. sequitur Azeuedo in l. 4. tit. 2. lib. 6. & in l. 14. & 16. lib. 9. Recopil. à n. 2. & Ioan. Gutier. in pract. questio. lib. 5. quest. 13. num. 103. cum seqq. Et ita est intelligendus Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 15. numer. 23. quando quidem nos allegauerit, & approbauerit, & Lafarte de decima cap. 18. à num. 61. Nec oberit quartum fundamentum, quia propterea clerici in illo casu conueniuntur coram seculari, quia quando sunt negotiatores, & negotijs secularibus se immiscet, sunt pro eis Imperatori & Principi subiecti, t ita Anton. de 1072

Rosel.

de Rosel. in tract. de potestate Imperatoris, & Papæ. §. plus videtur n. 3. fol. 312. vol. 1. 4. Mench. de successione. creat. 3. p. §. 26. nu. 78. Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des iustices rubr. 1. §. 6. n. 33. fol. 65. Clericus namq; assumens administratio-
nem, & officium laicorum coram se
1075; culari iudice convenitur: † argumē-
to text. in c. sacerdotibus ne clerici,
vel monachi, tenet Cassan. vbi supra
rubr. 1. tit. des iustices. §. 5. fol. 51. nu.
71. Talis enim clericus negotiator
1074; perdit privilegium fori, † secundum
Speculat. tit. de reo, versic. scholaris,
& in tit. de clericis coniugat. versic.
septimo, Socin. reg. 8. limitatione 7:
per tex. in cap. fin. de vitā & honest.
cleric. à num. 1. Baldus in Margarita
verbo clericus versic. decimo septi-
mo. Et comprobatur prædicta vera
opinio, in qua asserimus milites no-
fati temporis gaudere privilegio mi-
litari, quando sunt aliquo loco, vel
presidio deputati, licet officiū mecha-
nicū, vel mercantiā exerceant de mā
dato superioris, quādo quidē sint pa-
rati, habeantq; propositū ad bellica
1075; exercitia, cū casus obuenerit, † iux-
ta doctrinam Hostiensis in summa
tit. de censibus. §. ex quibus nu. 10.
Sylua in verbo gabella el 3. num. 10:
Gregor. Lep. in l. 5. rr. 7. part. 5. glos.
verbo, *Seguros*, & coram quo iudice
conueniatur milites, vide Rodrigue-
z de redditibus lib. 3. q. 1. n. 3.

1076; SED cum Regi hoc conceda-
tur privilegium, quod concedens,
Prometidos, sibi quintam partem ac-
quirat per l. 22. tit. 13. lib. 9. Recopil:
est dubium vtrum, hoc privilegium

ad ciuitates concedētes, *Prometidos*,
extendatur. † Et tenendū est, nō ex-
tēdi ex opinione Castillo de Bobad.
in sua polit. lib. 3. cap. 4. n. 19. quem
sequitur Azeuedo in dicta l. 22. nu.
3. quod intelligo verum, nisi aliter ex
conuēctione dispositum fuerit, ex tra-
ditis per nos in tractatu de Regio pa-
trimonio 2. p. §. 1. n. 9. vbi tenui, ob-
seruandam esse ciuitatum, & loco-
rum consuetudinem ex iuribus, &
Doctoribus illic adductis.

ET vltra dicta in superioribus *Quæst. 197*
nu. 732. cum sequentibus circa fide-
iussores, vtrum gaudeant privilegijs
concessis principalibus debitoribus,
est item notandum; quod fideiussor-
es agricultorum non potiuntur pri-
uilegio cōcessū ipsīs agricultoribus;
ne incarcerationē pro debito: † ita Co-
1077; llantes latē in comment. pragmati-
cæ in fauorem rei frumentariæ lib.
1. cap. 13 à num. 3. & eodem modo
fideiussor clerici non habet privile-
gium concessum clerico, scilicet cir-
ca forum, & ne conueniatur in plus
quā facere potest: † de quo latē per
1078; Castellum de Bobadilla in sua politi-
catom. 1. lib. 202. c. 18 num. 247.

ET cū excusatio & exemptio *Quæst. 198.*
à Regalium iurium solutione morte
Regis concedentis finiatur, cū adeo
sit præiudicialis, vt diximus in supe-
rioribus num. 119. operè preteritum est
examinare, vtrum privilegium, vel
gratia Regis, vel Pontificis, morte cō-
cedentis finiatur. In qua dicendum
est, quod privilegium, gratia, vel re-
scriptum regulariter nō spirat mor-
te concedentis, † per tex. in cap. sis-
1079; per gratia de officio delegati lib. 8.

cap:

Tractatus de priuilegiis

c. relatū de offic. delegat. l. 43. Tauri, quæ est l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. tenet Nauar. lib. 5. consiliorum, tit. de priuileg. conf. 1. fol. 554. Ioan. Gutier. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 74. Molina de Hispan. primogen. libr. 2. c. 7. nu. 62. Pelæz de Mier. de maioratibus 4. p. q. 10. nu. 10. Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis, lib. 1. q. 11 n. 6. fr. Manuel Rodrig. in sua sum. c. 236. n. 3. tex. in cap. si cui de præbend. lib. 6. quod secus erit, si priuilegiū, gratia, vel rescriptū concedatur ad nutum, vel ad voluntatem concedentis, quia tunc temporis morte finitur, † text. in c. si gratiose de rescript. lib. 6. l. 4. flocati, l. 45. tit. 15. p. 5. latè Azeued. in l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. Molina vbi supra lib. 1. c. 25. n. 4. cum seqq. Coar. lib. 3. variarum c. 15. à n. 2. vbi latè de vero intellectu dict. c. si gratiose, & dixi in superioribus nu. 319. Nec est omittendum, quòd litteræ cōmendatitiæ, hoc est, *Reuerendas*, non spirant morte concedentis, † latè per Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 2. c. 17. eodemq; modo executor datus à Romano Pōtifice super aliqua gratia non spirat per mortem Romani Pontificis concedentis & cōmittentis, † tex. in c. si super gratiam de officio delegat. lib. 6. vbi DD. ita Ioan. Gutier. vbi supra, quem videas optime distinguentem, ne eius dicta trās cribere videar.

Quæf. 199 E T Quando Princeps in priuilegio facit mentionem alterius priuilegij, credendum est proculdubio præcessisse, † per glos. in c. si Romanorum 19. distinct. vbi sequitur Dominicus Cardinal. Iacob. de Sancto

Gegorg. in authentica si quis in aliquo documento, C. de edendo Innocen. & Felin. in c. inter dilectos de fide instrumetorum, Ioan. Garc. de nobilitate, glos. 13. num. 3. priuilegiumq; introductum propter honestatem personæ, vel sexus, non potest renuntiatione tolli, † secundum Bald. in l. 1. n. 8. C. qui bonis cedere poss. Dueñas in regul. 312. limitatione 2. & Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 2. quæst. 26. nu. 5. & vtium mulier possit incarcerari, & teneatur in plus quàm facere potest pro administratione tutelæ, vel quando occultat bona, vel pro Regio tributo, vel debito Regio. Et quid in matre, auia, vel nobili in prædictis casibus, † videas optime per Bobadilla in politica sua tom. 2. lib. 3. c. 15. à n. 30. & lib. 2. q. 25. Couar. lib. 2. variar. cap. 1. num. 3. Azeued. in l. 10. tit. 3. lib. 5. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9 Recopil. numer. 12. & Ioan. Gutier. de iuramen. confirmato. 1. par. cap. 16. num. 33. & in pract. quæstionibus, lib. 2. quæst. 26.

Additurque alia non inelegans quæstio, de qua multoties dubitatur in praxi, videlicet quid iuris erit, quando vicinus alicuius loci liberi & exempti à solutione gabellæ de rebus, De labrança y criansça, portat armenta, quæ non sunt de labrança y criansça, vendenda in alio loco, vel macello libero, & exempto, vtum gabellam & iura realia soluere teneatur in suo loco, à quo exiit? † In qua quæstione videntur, nullam gabellam, nullaq; iura Regia soluere teneri, per ea quæ dixim⁹ in tractatu

de regio patrimonio. 6. p. nu. 41. & ideo habens bona in loco franco, & libero, & ea vendit tradenda in alio loco franco, nullam soluet gabellam ex traditis à Lasarte de decima vendit. c. 4. n. 20. Sed nihilominus contrarium asseuerat, quia talis venditor habet contra se l. 17. tit. 17. & l. 4. tit. 20. lib. 9. Recop. disponētes, quod portans ex suo loco res, quæ nō sunt de labrança, y orrança, nec frācas in eo, & vendens in loco franco, & libero; tenetur soluerē gabellā in suo loco, ubi est vicinus: & cōprobatur, quia si in prædicta quæstione armēta, quæ nō sunt libera, nec frāca, nec de labrança, y orrança, venderet extra suū macellū francū, & sic loquar, & pie, absq; dubio soluet gabellā, & ideo non est cōsiderandus in eius fauorē, & contra Regē, vel sicut in illis euentibus, & qualitas vendēdi præcise in suū macello libero, & impossibilitas vendēdi, *en pie*, cū in iurē non sint cōsideranda, nec attendēda ea quæ euentire possunt, nisi ea sint certa, & infallibilia, nec mutatur qualitas prædictarū legū Regiarū ex eo, quod cōtingere potest, & cōsecundū Matth. de Afflictis in d. c. 20. n. 2. & decis. 385. n. 7. & Tiracq; de vtroq; retract. in l. 2. §. 2. glo. f. n. 37.

Res. 207

PRÆTEREA cū verū sit ex omnium Doctorum consensu, Regē absq; iusta, rationabili, & necessaria causa non posse pro suo libito, & voluntate, sola mutare, aut augere monetam, & ut tradit Diuus Thomas in suo Opusculo de regimine Principis lib. 2. cap. 13. Couarruu. in tract. numismatum cap. 7. nu. 6. Ti-

ber. Decian. in tractatu criminali c. 23. num. 32. & 33. Felician. de censibus tom. 2. lib. 4. c. vnico nu. 17. Est tamen admodum controversum, vtrum Rex, vel Princeps non recog nocens superiorem interueniente dicta iustitiam rationabili, & necessaria causa possit monetam mutare, & repugnante regno. In quā quæstione pro parte negativa adducitur textus in cap. quarto de iure iurand. ubi tenet Panor. in Joā. Andr. Ansharran. Gardin. Felis. Hostiens. & Francisc. de Marchis decis. 242. in l. 1. p. dicitur communitatem Igneus in l. necessarios. §. non alios num. 99. in l. part. ff. ad Sen. nam cōsult. Silanian. Petrus Bellugain speculo Princip. tit. de mutatione monetæ nu. 7. c. 1. seqq. Paris. de Put. in tractat. syndicatorum in rubr. de excofobul. Imperat. nu. 6. Matth. de Afflict. in preliudis constituit. Neapolit. q. 1. Sed parte affirmatiua, videlicet, Regem absq; populi regniq; alie suppositæ monetæ mutare in prædicto casu, tenet Ioā. Faber. in principio institut. quibus modis tollitur obligatio, Isernia in cap. 1. verbo monete num. 12. tit. quæ sint Regia in vltibus feodorum, Ioā. de Platea in l. 2. & in l. fin. de veter. num. potest. lib. 1. r. Salicet. in l. 2. C. de falsa moneta, & est text. & per illū tenet Paul. de Cast. in l. creditor. ff. de solutione. Anania in cap. ad falsariorum de crimine falsi, Corne. consil. 135. vol. 3. dicit magis communem Boerius in decis. 327. num. 7. Couarruu. in dicto tractatu numismatum, cap. 7. n. 6. Tiber. Decian. in dicto tract. criminali c. 23. n. 32. cum sequētibz,

Petrus

Q

Tractatus de priuilegiis

Petrus Gregorius in syntagmate iuris lib. 36. tit. 2. nu. 26. quam opinionem nouiter sequitur, & defendit Felicianus de censibus tom. 2. lib. 4. cap. unico nu. 17. cum seqq. ubi respondet fundamentis contrariæ partis, cuius opinionem libenter assensio per fundamenta ab eo relata.

Quæst. 202

QUESTIO quæstio in nostra materia, utrum priuilegiatus, & exceptus à muneribus publicis peculiari priuilegio, si à iudice fuerit ad ea electus, vel nominatus, teneatur appellare, aut electio, vel nominatio sit inuálida, nullaq; sit appellatio necessaria. † In qua quæstione uidetur inuálidam esse talem electionem, & nominationem, nullamq; necessariam esse appellationem, per tex. in l. nominationes. C. de appellat. Sed veritas est in contrariu, & sic quod priuilegiatus tenetur suum priuilegium in prædicto casu ostendere, & à tali nominatione, & electione appellare, alias consentire videtur, sibiq; præiudicium parat, per tex. ad hoc expressum in l. hi qui ad ciuilia. C. de appellat. ubi notant Bart. Paul. & Salicet. in princ. qui omnes respondent dictæ legi nominationes pro contraria parte adductæ, & dicunt, quod in casu illius defuit, & seruata non fuit forma necessaria in nominatione, & electione, & alia, † quæ videri poterunt per dictum Bart. ibidem n. 3. Paul. n. 2. Salic. n. 1. versic. quare dic.

Quæst. 203

LICENTIA tamen datæ Episcopo, vel Cardinali ad testandum extingui per primu testamentum, † defendit Philip. Deci. cõsil. 512. Curt. Iun. cõsil. 89. vol. 1. Ratio ab eis ad-

ducta est, quia in his, quæ odiosa sunt simplex cõcessio primum actum tantum respicit, † sicut in onerosis, cap. 109. non potest de præbendis lib. 6. l. doris promissio. ff. de iure dotium notatur in l. placet. ff. de lib. & posthu. tenet Cald. cõsil. 16. Felin. c. 2. de tregua, & pace, odiosum quippe, & contrarius humanum est, Episcopos, & Cardinales posse testari de acquisitis in Episcopatu, † c. cum in officiis de testament. cum materia, adeo ut dictus Socin. Iun. in dicto cõsil. 89. conetur probare, licentiam testandi à Romano Pontifice præstitam Episcopis, morte Pontificis re integra cessare, † quia actus odiosus est, & ideo 109. extinguitur morte ipsius authoris, per glos. in c. à nobis, in 1. de sent. excommunicat. verbo non nisi, quæ ibi cõmuniter est approbata, Couar. alios allegans in d. c. cum in officiis de testam. n. 8. Sed contraria opinio verior est, videlicet, quod licentia Pontificis data Episcopo, & Cardinali ad testandum non extinguatur per primum testamentum, quam opinionem tenet Albanus in tract. de Cardinalibus quæst. 48. & eam defendit optimis fundamentis Tello Fer. in l. 4. Tauri à numer. 2. cum sequentibus, tenetque eam Angulo de meliorationibus in l. 1. glos. 3. numer. 17. & cum ea remanet Couarruu. in dicto cap. cum in officiis de testament. n. 8. cum primam non fuerit ausus affirmare in iudicando, nec in consulendo. De lege tamen 13. titul. 8. lib. 5. Recopilat. approbant consuetudinem, ut clerici possint testari de acquisitis intuitu ecclesiarum, & utrum illa

17. Roland. in conf. 71. num. 4. vol. 4.
 Nauar. optime in proposito in ma-
 nuali c. 27. num. 119. probat tex. in d.
 c. non minus, c. aduersus de immun.
 Eccles. & in c. omnia talia 12. dist. c.
 vt constituuntur. 50. dist. singularis,
 & expressus text. in c. nouerit de sen-
 tent. excommun. vbi excōmunican-
 tur qui perunt, & faciunt obseruari
 statuta, & consuetudines inductas
 contra Ecclesiasticam libertatem: &
 iudices qui secundum illam iudicāt,
 † & faciunt ea, quæ tradit Duenias in
 regul. 143. vbi iura Regia & Docto- 1098
 res citat, & Folleri. in pract. criminali
 can. 1. par. c. 1. num. 86. licet Rochus
 de Curt. in tract. de consuetudin.
 numer. 511. Silua nuptialis libr. 5.
 nu. 64. Abb. conf. 25. num. fin. vol.
 2. Gregor. Lop. in l. 53. titul. 6. part.
 1. glof. 1. & ibi Humada in scholijs
 numer. 2. qui refert Parladorium &
 alios, teneant, quod in doctrinis &
 cōtrouersijs opinionibus, debeat ser-
 uari illa, quæ consuetudine appro-
 batur. † 1099

ET Quamuis, vt iam diximus, *Quæf. 204.*
compertum sit, † clericos à seculari *10100*
iurisdictione exemptos esse, fallit
quando clericus succedit in aliquo
prædico affecto onere censuali, vel
Regio pro solutionibus decursis
ratione oneris & hypothecæ, cum
qua ad eum deuenit, nam tali ca-
su clericus conueniri poterit pro so-
lutione coram seculari iudice, ex-
cepta persona. † Ita Bar. in l. incola *10102*
c. ff. ad municipal. nu. 3. l. af. in l. placet
2. l. e. tura n. 21. C. de sacrosanct.
Eccles. vbi Parpalian. in vers. Alia
limitatio, & Gellug. de specul. Princi.

Q₂ rubric.

Tractatus de priuilegiis

rubric. 46. §. donum num. 7. in fine,
Didac. Perez in l. 7. tit. 3. lib. 7. ordi-
nam. col. 91. versic. est tamen dubiū,
Duesias in regul. 143. limitatione 14.
Abbas in cap. cum homines num. 9.
de decimis, Ioan. Andr. in reg. non
est in mora n. 6. de reg. iur. in 6. Mat-
thæus de Afflict. in decis. 95. Ioann.
Garc. Galleg. de expens. & melior.
c. 71. a. nu. 49. estq; notandum, quod
fideiussor laici, qui cum eo se obliga-
uit, iurisdictioni; seculari se submi-
sit, liberatur à prædicta seculari iuris-
dictione, si ille laicus, pro quo fideiuf-
1102 sit clericus factus fuerit. † Ita Hippo-
lyt. de Marfil. in tit. de fideiuf. n. 113.
& seqq. Cassan. in consuetudinibus
Burgund. tit. des justices, gloss. Saul
cum rubr. 1. §. 5. nu. 108. fol. 54. quos
refert & sequitur Castillo de Bobadi-
lla in sua politic. tomo. 7. lib. 2. c. 18.
num. 79. Et ratio est, quia ius super-
ueniens parti pendente processu, &
instantia, ei prodest, & facit suam in-
tentionem, & iudicium conualida-
1103 ri, † l. si rem. §. fin. ff. de pignoraticia
acti. l. autem. §. 1. ff. de rei uindicat.
& ideo illud ius, exceptio, vel priui-
legium superueniens parti prodest
1104 fideiussori, † & qualitas superueniens
personæ conueniē facit variare qua-
1105 litatem actionis, † glossa verbo mu-
liere in l. si post diuortium, ff. soluto
matrimonio, l. legatis seruis. §. 1. ff.
de legat. 3. & priuilegium superue-
1106 niens eximit quem à priori onere, †
l. spadonem. §. si autem quis tutor.
ff. de excusat. tutor. & sacerdotium
superueniens tollit munus publicū
1107 iā iniunctū, † l. prætor. ff. de vacatio.
& excus. muner. & si pæganus delin-

quat, & iā accusatus de crimine fa-
ctus est miles, nō ageretur de crimine
sub primo iudice, sed sub secundo, † 1108
facit l. hos accusare, §. 1. ff. de accusa.
& dignitas superueniens soluit vin-
culum obligationis præcedentis, † l. 1109
interdū. ff. de operis libertor. & ideo
si aliquis se ad seruiendum astinxit
pro certo tempore, & antea quam
impleatur, matrimonium contrahit,
à tali seruitio liberatur, † l. liberte. C. 1110
de operis libertorum, l. 2. C. de ob-
sequijs, ubi notant Bald. Salicet. &
Albericus quos refert, & sequitur
Bacca de inope debitore c. 14. n. 2.

SED cū dispensatio quid odio-
sum sit, † ut tradit Abb. in cap. dile-
ctus filius de concessio. præbend. n. 1111
1. strictamq; interpretationem reci-
piat, ut tradit Hieronym. Grat. con-
til. 45. nu. 9. lib. 2. & Matientius alios
referens in l. 10. tit. 8. glo. 1. n. 7. lib.
1. Recopil. & sit de genere prohibi-
torio, nec intelligitur nisi exprima-
tur, † ut latè. per Castillo in l. 11. Tau- 1112
ri n. 4. & 5. & per Couarru. in 4. De-
cretalium 2. part. cap. 6. §. 9. num. 1.
& dispensatio iuri communi cōtra-
rietur, ut bene per Deci. in cap. si
quādo ad finem de rescript. Alciar.
in l. cum quid, ff. si cert. petatur limi-
tatione 27. Est notandum, quod
quælibet dispensatio tam à Principe,
quàm à Romano Pontifice facta
semper venit restringenda, tper tex. 1113
in c. fin. de filiis presbyterorum lib.
6. l. ex facto in principio. ff. de vulg.
& pupil. Et ratio est, quia dispensatio
est stricti iuris, † secundū Ias. in l. re- 1114
coniuncti. ff. de leg. 3. nu. 178. l. 4. tit.
15. p. 4. & ideo facta dispensatione ad
vnum

1115 vnum effectum, vel in vno defectu ad alios non extenditur, ¶ per Matth. de Afflict. in decif. 320. n. 12. Burg. de Paz in l. 3. Tauri n. 231. cum feqq. Quod limira, quando dispensatio fit motu proprio, vel ratione connexitatis, & allefforij, vel in his quæ recipiunt interpretationem à iure communi, vel quando proprietas verborum extensionem requirit: aut quando dispensatio est fauorabilis ex causa necessaria, vel est necessaria ex fauorabili causa, & quando alicui data est potestas dispensandi contra ius, tunc enim vt fauorabilis extenditur. Sicuti extenditur dispensatio in dispensato in aliqua re in generibus, qui poterit quibuscumque partibus, seu speciebus eiusdem generis vti, ¶ vt latè tradunt Ioan. Andr. & Panormit. in cap. cum in cunctis, ¶ cum vero nu. 8. & 9. de electione, & Felin. in c. ac si clerici de iudici. num. 16. & 25. Hippol. conf. 84. n. 15. & DD. in Clemen. 1. de grate & qualitat. Mier. de maioratu 1. p. q. 10. n. 14. Panormit. in cap. quod dilectionem num. 7. de consanguin. & affinita. & Calderin. in c. 1. eodem tit. Dec. in l. in omnibus causis, ff. de regul. iuris nu. 13. & in l. forinix eodem tit. nu. 59. Orat. in l. beneficium, ff. de constitutio. Princip. n. 19. & 20. Couar. in 4. decretalium, 2. p. c. 8, §. 8. n. 6. Molina de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 1. num. 27.

208 SED Quando lex vel privilegium derogat consuetudine, est questio vtrū videatur, futuram derogare? 1117 ¶ de qualare per Cou. lib. 3. variarum c. 3. nu. 4. & Gutier. lib. 3. pract. quæ-

stionum, Emanuel Rodrig. in questionibus regularibus tom. 1. q. 9. arr. 5. & licet omnis consuetudo a lege, vel privilegio excludatur, nunquam censetur immemoralis exclusa, ¶ ff. 1118 cundum Boer. in decif. 39. num. 12. Orator. de nobilitate 3. p. c. 7. nu. 11. Couar. lib. 3. variarum c. 3. n. 5. Tiraque. de retract. conuenio §. 1. glof. 2. nu. 25. Meneses de seruitut. in l. 2. num. 29. Auend. respons. 16. num. 1. Mier. de maioratu. 4. par. quæst. 20. num. 10. Velazquez Auend. in l. 6. Taur. glof. 11. n. 9.

Q V I B V S Subsequitur illa cō 208. 217 trouersa questio, vtrum alienatio bonorum Ecclesiasticorum ab Ecclesia, vel monasterio venditorum valeat absque solemnitate; quando Ecclesie, vel monasterio est utilis? In 1119 qua quest. licet plurimi teneant, alienationem valere absque prædicta solemnitate in casu utilitatis, communis opinio est in contrarium, secundum Ias. in l. contra iuris in principio, ff. de pactis, & secundum plures alios relatos, & sequutos ab Anton. Gabr. in 3. tom. commun. opini. tit. de rerum alienatio. conclus. 1. Sarmiento de redditibus Eccles. 1. part. cap. 2. per totum, & in cap. 3. Ioan. Gutie. in pract. quæst. b. 2. quæst. 22. nu. num. 9. Grarian. in regul. 316. num. 21. dicentem veriore, & communiorem, qui omnes tenent, quod quamuis prædicta alienatio fauorabilis sine solemnitate sit nulla, poterit tamen ratificari postea, & valebit: ¶ nam quando in aliquo 1120 actu debet intervenire aliqua solemnitas, habito respectu ad certum Q3 finem

Tractatus de priuilegiis

finem obtento sine, licet non interueniat solennitas, actus valebit, si solennitas postea interueniat, † cap. si qua. 1.2. quæst. 2. cap. cum nos de his, quæ fiunt à prælato. Iura enim non sunt nisi effectū ad finem, † l. 1. §. inde, ff. de noui oper. nūtiar. Nec huic veriorj opinioni oberit, quod contractus mulieris vilis valet sine licentia mariti, ut per Anton. Gom. in l. 55. Tauri num. 2. quia lex Regia 2. tit. 3. lib. 5. Compilatur quæ antiquitus erat l. 55. Tauri, non requirit cōsensum mariti pro forma, & solennitate actus, sed pro vitando damno, & præiudicio eius, secundum dictum Anton. Gom. in d.l. 55. Tauri num. 5. ad finem. Sed verius est iure regio attento, quod licentia mariti pro forma, & solennitate, & validitate actus, & contractus facti à muliere requiritur, adeo quod ea omissa sit nullus contractus ipso iure, † ut tradit Azevedo in l. 2. tit. 3. lib. 5. Cōpilario, num. 29. ex Minch. Ioan. Guierri. & alijs, quos citat: nam quando solennitas in alienatione requiritur, non sufficit utilitas, nisi simul solennitas per legem requisita interuenerit, † secundum Barbosam in l. 1. ff. soluto matrimonio. §. par. num. 9. pag. 437. Ex quo venit reprobanda opinio Emanuel Roder. in quæstionibus regularibus tomo. 1. quæst. 27. artic. 9. qui prædictam opinionem omittens, & pene nil pro sua opinione allegans, tenuit, quod valet alienatio facta in utilitatem monasterij absque solennitate à iure requirita.

Quæst. 208 VENIT deinceps declaranda

l. 1. tit. 25. lib. 5. Compilation. in versic. *T. porque por experiencia*, ubi probatur, quod tempore caristia & necessitatis possint iudices tollere triticum, etiam ecclesiasticis: nam videbatur, id non posse concedi, † cum clericis, & ecclesiasticis iure diuino sint exempti apostate seculari, ut late diximus in tractatu de Regia gabella 7. parr. in principio, num. 24. Sed nihilominus est tenendum, quod seculares iudices propria autoritate poterunt sequestrare triticum personarum ecclesiasticarum, & militum commendatorum quatuor Ordinum militarium, seruantes formam traditam à prædicta lege Regia, non obstantibus eorum priuilegijs, nec excommunicationem, nec penam impostam in Bulla in Cœna Domini incurrēnt, cum hoc non propria faciant autoritate, sed autoritate legis Regiæ, & naturalis, id in prædictis necessitatis, & caristia casibus permittentis: † nam ratione publicæ utilitatis etiam clerici, & ecclesiastici, & priuilegiati compelluntur vendere, ut notat Azevedo in l. 1. tit. 3. lib. 7. Compilation. & in l. 1. tit. 25. libro. 9. numero. 19. qui Ignatium de Sallced. Mexiam, & alios refert, † & Franciscus Marc. in decisione Delsinalli 540. numero. 45. & in decisione 541. quam opinionem in casu prædictæ legis Regiæ tenet Ioann. Guierri. in practica quæstion. lib. 1. q. 13. num. 3. & late Emanuel Roderic. in suis quæstionibus regularibus 2. to. q. 62 art. 3.

SED cum Abbates, & monaste *Quæst. 209*

ria plurimis Pontificum privilegijs
nitantur ab ordinaria iurisdictione
exemptos, queritur, vtrum in ciuili-
bus causis possint apud Episcopum
1128 conueniri. † Et quod possint apud
Episcopum conueniri, probat tex. in
cap. ad monasteria, cap. Abbates in
princ. 18. q. 2. ne Abbas, vel monaste-
rij p̄latus contra iura vulgaria iu-
dex sit in causa propria. Ita tradit
Emanuel Roderic. in quæstionibus
regularibus tomo. 2. quæstione. 62.
articul. 5. qui alia iura, & Doctores
pro hac allegat resolutione. Addi-
turque, quod privilegium vniuersi-
tati concessum regulariter tanquam
corpori concessum ad singulos non
1129 protrahitur, † per l. sicut. §. quod vni-
uersitate, vbi Bart. & alij DD. ff. quod
cuiusque vniuersit. quod limitatur,
quãdo privilegium est talis generis,
quod non potest exerceri nisi per sin-
gulares personas, secundũ D. Tho.
in 4. dist. 25. q. 1. Gom. in reg. de idio-
mat. q. 2. n. 4. & probatur in c. si sen-
tentia de sentent. ex cõmunie. lib. 6.
vbi interdicta ciuitate singuli inter-
1130 dicti cõsentur; † tradit Emanuel Ro-
deric. in quæstionibus regularibus
tomo. 3. q. 51. art. 10. Ex quibus dedu-
citur, quod statutum generale inclu-
dit omnes casus privilegiatos, & spe-
ciales, nisi in eo tantũ casu, in quo pri-
1131 uilegiatus quis reperitur; † ex Azue-
do in l. 8. tit. 9. lib. 5. Cõpilat. n. 2. qui
Dec. Tiraq. Spinũ, & alios allegat.

¶ Q V I B V S conuenit illa admo-
dum necessaria quæstio, scilicet quid
statuendum sit, quando statuta non
ambitiosa, nec cõtra legem, sed per-
uinentia ad ornatum, & communem

vilitatem populi facta fuerint, vtrũ
valeant, & sint seruanda ante Regiã
confirmatiōem. † In qua quæstio-
1132 ne pro parte negatiua videtur ex-
pressè dispositum in l. 8. tit. 1. lib. 7.
Compilation. ibi: *I las en biẽ al nũes-
tro Consejo.* Et ibi: *Alli se prouca lo
que se deue mandar guardar, y confir-
mar.* Ex ibi: *Antes, y primero.* Vbi re-
quiri videtur Regia confirmatio sta-
tutorum ante eorum obseruantiam,
& executionem. Ratio, quia nihil
factum videtur, quando aliquid su-
perest agendum, † secundum Ba-
1133 garotũ in tractatu de reprob. test.
in volum. 5. tractatum Doctorum
fol. 253. num. 5. per l. penult. C. de
his quibus vt in dig. & quotiescun-
que in aliquo actu requiritur con-
firmatio superioris, actus est imper-
fectus, donec confirmatio sequatur,
† per tex. in cap. postquam de ele-
1134 ctione, vbi Abb. hanc opinionem
negatiuã tenet Gratian. in reg. 434.
quẽ sequitur Humada in scholijs ad
Greg. Lop. in l. 12. tit. 1. p. 1. glo. 1. n. 6.
& in glof. 2. etiã n. 6. Sed nihilominus
cõmunis opinio est in contrariũ, vt
tenet Greg. Lop. in d. l. 12. tit. 1. p. 1.
glof. 1. & Auend. de exequend. mād.
reg. 1. p. c. 19. n. 3. Dummodò sint sta-
tuta rationabilia, & Ignat. Salced. in
additio. ad Bernard. Diaz in reg. 555.
Méch. de succes. creat. 1. p. §. 6. n. 15.
Matien. in l. 4. tit. 14. lib. 5. Compil.
glof. 4. n. 2. Burg. de Paz in l. 1. Tauri
n. 350. latẽ. Azueo. in rubr. lib. 2. Cõ-
pil. & in l. 8. tit. 1. lib. 7. in verbo, *Se
deua mandar guardar,* & in l. 14. tit. 6.
lib. 3. dictæ Compilat. vbi ipse, & Bẽ-
benutus ab eo relatus veriorẽ, &

Tractatus de priuilegiis

communiorem opinionem dicunt,
& dictus Azeued. ibidem optimè
declarat dictam l. 14. & 8. ut. 1. lib. 7.

1135 contra Gratian. & sequaces. †

Quest. 211 RESCRIPTA tamen licet
concedantur præter ius, non tamen
per illa intenditur iuri communi de-
1136 rogari, † per glos. in cap. paratus 13.
quæst. 3. communiter recepta secun-
dum Ias. in l. causas, vel lites. C. de tras-
action. num. 7. & in l. ex facto. ff. de
vulgar. & pupil. nu. 4. quod rescrip-
to, vel priuilegio an possit ab impe-

1137 trante renuntiari, est quæstio. † Et
posse ante citationem aduersarij, est
vera resolutio, post citationem au-
tem adest difficultas: nam text. in c.
super eo de appellatio. probat, quod
per præsentationem rescripti, aut
priuilegij est iurisdicção adquisita iu-
dici: † ergo per iurisdicçãoem adqusi-

1138 tam non poterit renútiatio fieri. Sed
vera hæc est resolutio, quod post ci-
tationem aduersarij non potest renú-
tatio rescripti, vel priuilegij fieri, se-
cundum Panorm. in c. ex conquesta-
tione de restitu. spoliat. quam dicit
communem Felin. in rubr. de rescri-
ptis nu. 3. Et ante citationem aduersa-
rij licet iudici præsentatio facta sit, po-
test renuntiatio fieri, nec oberit tex.
in d. c. super eo, cui responde, quod
præsentatio ante citationem aduersa-
rij nihil amplius operatur, nisi quod
iudex possit uti illo rescripto, vel pri-
uilegio, non tamen est adquisita illi
iurisdicção cum effectu quoad exer-
citiū usque ad citationem aduersarij: ar-
gum. tex. in c. gratia de offic. deleg.

Quest. 212 HABENS deinde rem comu-
nem cum orfano, vidua, vel paupere,

qui priuilegiū habent, ut in prima in-
stantia possit aduersarium in Curia
Regia conuenire: poterit ratione com-
munis, & connexitatis eodè priui-
legio uti: † quod tenet Greg. Lop. plu-
1139 res referens sententes in l. 5. tit. 3. p.
3. Didac. Perez in l. i. tit. 1. lib. 3. ordi-
namentum. & tanta est connexitatis vis,
quod patronus laicus, qui habet tan-
tum quatuor menses ad præsentandū,
si habet ius patronatus coniunctum
cum patronatu ecclesiastico, habebit
sex menses ad præsentandum, sicuti
ecclesiasticus patronus ratione con-
nexitatis, † secundum glos. in c. 1. §. 1140
1. de iure Patronat. lib. 6. communi-
ter approbatam secundum Philippū
Francum in rubr. de appellatio. col.
9. & Rochum de Curt. de iure patro-
nat. in verbo ius. q. 6.

ADDO etiam, quod si priuile- *Quest. 213*
gio, lege, vel statuto dispositum sit,
quod ille qui habuerit vigesimū quin-
tum annū, aliquo fruatur priuilegio,
gratia, vel indulto, dubitatur, utrum
sufficiat vigesimum quintum an-
num attigisse, vel requiratur, quod
vigesimalis quintus annus compleat-
1141 tur. † In qua quæstione videtur re-
quiri vigesimum quintum annum
esse completum, per tex. in c. cum
vigesimalis de officio deleg. ubi pro-
batur, quod ad hoc, ut aliquis possit
esse iudex, requiritur, quod habeat vi-
ginti annos completos, nec sufficit vlti-
mū attigisse. Idè probat tex. in l. idem
consulebatur, ff. de re iud. & l. 5. tit. 4. p.
3. tex. in c. 21. sess. 23. Concil. Tridentini.
*Ad subdiaconatum ante vigesimum
secundum annum, ad diaconatum: an-
te vigesimum tertium, ad presbyteratum*

ante vigefimum quintum annum non promouetur. Cum accufariuſ, de quo in dicto cap. 21. perfectionem
 1142 actus denotet, ¶ per l. ſi qui, vbi Bar. & Doctores, ff. de conditio. & demonſtratio. notatque Bart. in l. ſi ita libertas, ff. de manuſ. vindicta. Et ideo annus impletus pro forma requiratur. Sed nihilominus vera eſt reſolutio, quod ſiue agatur de materia fauorabili, ſiue de materia odioſa, vel p̄uali, vbicumque requiritur ætas ad aliquem actum, vel exercitium, ſufficit, attingiſſe primum diem vltimi anni, quia annus cœptus habetur pro impleto, tenet gloſ. verbo decimū octauum annum in Clement. fin. de etate & qualitat. gloſ. in Clementin. ad noſtram de regularibus, & eſt communis ſententia ſecundū Gregor. Lop. in l. 8. tit. 4. part. 3. & tradit latē Ioan. Gut. in quaſtionibus Canonice. c. 26. art. 3. & Cuaſ. in pract. q̄q. commun. contra communes in quaſtione 523. poſt nu. 4. lib. 2. pag. 76. col. 2. Nec obſtat text. in d. c. cum vigefimum de officio de legat. & d. l. quidem conſulebant, ff. de re iudic. nam reſpondetur, quod in illis iuribus ætas completa pro forma
 1143 requiritur, quæ eſt ſeruanda, ¶ per gloſ. verbo, impubes in l. cum prætor, ff. de re iudic. ſequitur Felin. in rubric. de delict. p̄uictorum, Philip. Franc. c. ſi pater gloſ. fin. de teſta. qui bus remanet reſponſio ad dictum c. 21. ſeſ. 23. Concilij Tridentin. vbi nihil de ætate completa traditur, & ideo ſufficit, vltimum annum attingiſſe ad ordines conſequendos. Proptereaque circa profeſſionem tam

virorū quàm ſceminarum quatuordecimus annus impletus requiritur, quia id pro eſſentiali forma poſtulat, tex. in cap. Gonçaldus 17. q. 2. c. ad apoſtolicam de regularibus cum concordantibus, & text. in c. iſ ſeſſio ne 25. Concilij Trident. ibi: *Profeſſio non fiat ante quatuordecimum annum impletum*, & ibi; *Profeſſio antea facta ſit nulla.* Vbi autem ætas perfecta requiritur, nec terminatur à iure, intelligitur de ætate viginti quinque annorum, ¶ per tex. vbi no
 1144 tant Doctores in l. fin. ff. de his qui veniam ætatis impetra.

NEC Eſt extra rem, quod clericus depositus, & poſtea priuilegio reſtitutus, non reſtituitur in beneficio alteri collato, ¶ ſecundum Abb. 1145 in cap. extra eol. fin. de cleric. non reſident. Bald. in c. Conſtitutus col. 2. de reſcrip. nec depositus ab aliqua congregatione propter delictum, ſi poſtea gratia, vel priuilegio reſtituatur, non reſtituitur in primum ſtatū in præiudiciū tertij, ¶ ſecundū Bart. 1146 in l. 2. numer. 3. C. de decurſionibus; & hæreticus, qui ipſo iure priuatur bonis, per cap. vergentis, de hæreticis, cap. cum ſecundum leges eod. tit. lib. 6. ſi aliqua gratia, vel priuilegio reſtituatur, nō recuperat bona: cum magis gratia, quàm iuſtitia mediante fiat prædicta reſtitutio, ¶ quod tenet Couar. lib. 1. variar. c. 3. nu. 15. Villadicg. in tit. de hæreticis
 1147 num. 20. de quo latē ſupra in n. 114. vbi de veritate habes. Et ſupradictis obſtat maximè, nam reſtitutio ſecundum eius naturam denotat plenariā in omnibus reſtitutionem tā quoad bona

Tractatus de priuilegiis

bona amissa, quā quoad fructus &
1148 actiones & honores. *†* l. 1. C. de sent.
 pāsis, c. quam penitet 2. quāst. 3. l.
 patri, §. 1. ff. de minoribus, l. 3. tit. 19.
 part. 6. latē Ias. in §. rursus, numer. 8.
 institut. de actio. quibus responde,
 quod aut restitutio fit ex iustitia, &
 tunc debet fieri exacte quoad bona,
 fructus & honores, & in hoc casu lo-
 quitur iura pro obiectione adducta:
 aut fit ex gratia, & tunc nulla bono-
 rum & fructuum fit restitutio in ter-
 tij prejudicium, ita resoluit Alciat.
 in c. placuit de p̄scriptio. n. fin. &
 Fortuni. Garci. in l. Gallus, §. & quid
 sit tantum num. 23. ff. de lib. & posth.
 Couar. lib. 1. variar. c. 3. num. 15.

Quæst. 215. DE INDE Si priuilegio gratia
 vel dispositione testatoris aliqua cō-
 cedatur capellania propinquiori tra-
 denda, si sit clericus, vel in eo con-
 currat alia quælibet qualitas, in cuius
 defectum alius nominatur, si tem-
 pore collationis capellaniz ille con-
 sanguineus nō sit clericus, nec in eo
 concurrat illa qualitas requisita, licet
 post modum concurrat, & conditio
 adimpleatur, non operatur effectū
 in p̄judicium iuris acquisiti ab alio,
1149 cui collatio facta fuit, *†* argumento
 text. in c. pro te de rescript. ubi pro-
 batur, quod si duobus fuit facta gra-
 tia in certa Ecclesia, alteri sub con-
 ditione, & alteri purē, & interim pē-
 dente conditione fiat prouisio secun-
 do, p̄ferretur in p̄bēda primo im-
 petranti, licet postea adimpleatur
1150 conditio, *†* quam sententiam & opi-
 nionem tenet Dec. cons. 31. num. 5.
 lib. 1. qui dicit cōmunem, & Spino
 de testamentis glossa 4. de patronis,

numer. 70. & Zauual. in practicis
 quæstio. commun. contra commu-
 nes lib. 2. quæst. 606. n. 28. & quæst.
 693. num. 25. & ideo si priuilegium
 concedatur à Principe vel gratia fa-
 cta fuerit à summo Pontifice ex ali-
 qua causa finali, si ipsa semel sortia-
 tur effectum, quamuis postea cesset,
 adhuc valet, & durat priuilegium, &
 gratia, quod secus erit, si dicta causa
 cesset, vel deficiat, ante quam effe-
 ctum sortiat priuilegium, vel gra-
 tia, *†* ut tradit Couar. libr. 1. variarū, **1151**
 cap. 20. num. 5. vers. His ita breuiter,
 & larius Tiraquel. in tract. de cessan-
 te causa limitatione 12. num. 1. & in
 1. par. nu. 89. & 92. & Ioan. Gutier.
 in quæstio. canonicis lib. 1. q. 15. n.
 22. & Propterea si causa fuit cōmis-
 sa alicui constituto in dignitate, qui
 post datam & receptionem literarū
 dignitatem resignauit, dubitatur, v-
 trum ipse an ille, in quem resignauit,
 possit causam prosequi, & decidere?
† In qua quæstione videtur, quod re- **1152**
 signatus, & non resignans, cuius dig-
 nitas iam cessauit, debeat causam di-
 finire. Hanc opinionem dicit com-
 munem Anton. de Butr. in c. solici-
 de restitutio. spoliator. num. 13. Mo-
 hedan. decif. 87. Cardin. & Abb. in
 cap. quod indubijs de remuneratione.
 Sed contraria opinio verior, &
 communior est, iuxta opinionem
 glossæ verbo, Canonico, versicul. Si
 tempore datæ in c. statutum de re-
 script. lib. 8. quam dicit communem
 Archidiacon. ibidem nu. 3. Anchar.
 num. 5. Geminian. num. 9. & ipse
 Gemin. in cap. licet canon de elec-
 ctione lib. 6. n. 9. Zauar. in Clement.

& si principalis de rescriptis, quæst. 6. Abb. conf. 93. lib. 2. Paul. de Cast. conf. 327. vol. 1. Dec. in cap. quoniã Abbas de officio de legat. nu. 56. vbi Felin. num. 5. & Flaminus lib. de re signatione beneficiorum quæst. 4. n. 66. in fin. qui ait, pro hac opinione fuisse iudicatum in sacra congregatione Concilij Tridentini, & hanc partem tenet & defendit Zuall. in practiceis quæstio. commun. contra communes lib. 2. quæst. 666.

Quæst. 2. 6. SED Multoties dubitatur, si in rescripto interueniat subreptio, vel obreptio, & causa dispensationis committatur delegato, qui comprobatione, & causæ cognitione declarauit, esse dispensandum, & dispensauerit, vtrum ratione sententiæ delegati valeat, & teneat dispensatio. ¶ Et videtur dispensationem valuisse, nã licet causa impetrationis sit falsa, valuit ipso iure sententia delegati dispensantis, qui dispensare potuit, licet possit reuocari, ita glossa in summa, & in cap. sine exceptione 12. quæst. 2. decis. Rotæ 168. cum sequentibus, in antiquis & 511. & in nouis 59. incipit vnio. tex. in cap. ad audientiam de rescriptis, tenet Felin. in cap. postulasti. eod. tit. num. 3. vbi ait, hanc opinionem præualere, & probatur argumento, l. iusta causa, ff. de manu miss. vindicta. & l. 2. C. si aduersus libertatem, & §. semel instit. qui manumittit. non poss. vbi manumissio facta ex causa nō legitima, nec vera, & per obreptionem tenet, si approbata fuerit, siue vera, siue falsa, & nō irritatur, ¶ ita Angel. conf. 204. & videtur tex. ad litteram in c. quia circa

de consanguinit. & affinit. vbi probatur, quod dispensatio facta & obtenta cum falsa causa valet, & tenet, si postea Papa confirmauerit, ¶ de quo text. & videndus Nauarr. 1155 in manuali c. 22. nu. 86. est in cap. si quis autem de penitentiã dist. 7. nu. 69. & Gozadin. in conf. §. 1. & Couar. in 4. c. 6. nu. 13. & facti, quod quando in priuilegijs, vel gratijs est annexa causæ cognitio, videlicet, si ita es dispensetis, statim declarationi commissarij factæ causæ cognita, ¶ ita post Cōpostellan. Ioan. Andr. Imol. 1156 & Felin. col. penult. vers. Fallit primo in c. ad audientiam 2. de rescrip. & facit, quod quando alioquin Princeps concessisset gratiam causa impulsua, quæ eum difficiliorem redderet ad concedendum non expressa, nō vitiat gratiæ concessio, ¶ secundum Dec. in cap. postulasti de rescript. num. 5. quem sequitur Paul. Parif. conf. 4. lib. 4. nu. 53. & Couar. lib. 1. variarum resolution. cap. 20. n. 5. versic. Fallitas vero. Sed nihilominus contrarium est verum, & dispensatio obtenta cum subreptione & obreptione, & causa falsa expressa, non valet, nec tenet, licet delegato & commissario committatur, cum illis verbis, Si ita est dispensetis, & causa cognita per sententiam dispensauerit. Primo quia illa verba, *Si ita est*, inducunt formam & solemnitatem nō leuem, ¶ ita Bald. in auth. matri, & 1158 aua, C. quando mulier tutelæ officij. pos. col. 1. vers. quidam tamen dicunt Alex. Aretin. & Ias. in l. 2. §. vltimo, ff. de vulg. & pupil. & silius Tiraquel. de viroq; retract. tit. 2. §. 2. glof.

Tractatus de priuilegiis

2. glos. 1. nu. 3. & in tract. de cessante causa, limitatione 1. num. 61. Gozadin. conf. 73. num. 13. Carol. Ruin. conf. 199. num. 1. Secundo facit, quia illa verba, *Si ita est*, inducunt conditionem & causam finalem, ¶ secundum Bartol. in l. demonstratio falsa col. 3. versic. Teruo modo, ff. de condit. & demonstratio. per tex. ibi, & Tiraquel. qui quam plurimos refert in dicto tractatu de cessante causa limit. 1. num. 60. & quando causa habetur pro finali in dispensatione, si deficiat, est obreptitia, & 1160 nulla ipso facto, ¶ per tex. in cap. postulasti de rescriptis, vbi Abb. num. 1. Oldral. conf. 56. tex. in cap. quod super his de fide instrumento. c. quia circa de consanguinitate & affinitate. Card. conf. 29. col. 4. Geminian. cōf. 33. Paul. Paris. conf. 51. lib. 4. nu. 18. & 27. cum sequentibus, & conf. 68. num. 213. dicto lib. 4. Gozadin. conf. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus. Præterea, quando causa impetrationis est conditionalis, non valet dispensatio, quamuis causa dicatur impulsua, ¶ ita Anton. à Sancto Georg. in cap. quia circa de consanguinitate, & affinitate. col. 2. per tex. ibi: [Nā in dispensatione & qualibet gratia semper præsumendum est, Principem 1162 fuisse motū ex causa expressa,] ¶ ita dictus Antonius à Sancto Georgio vbi supra, & ibi Panormit. nu. 5. & 6. & expressio falsæ causæ non tollitur 1163 etiam per motum proprium, ¶ secundum Paul. Paris. conf. 68. lib. 4. n. 217. qui citat Panormitan. Ancharan. & Dec. tenet etiam Gozadin. conf. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus, & conf. 51. num. 42. Menoch. conf. 15. num. 14. & conf. 91. num. 42. Cassan. conf. 43. nem. 2. opime in terminis Hieron. Gratius lib. 2. responsorum in responso 1. numer. 40. & quando causa conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, vitiatur per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, ¶ secundum Gozad. 1164 conf. 51. numer. 42. & non præsumitur, alia causa motum fuisse, quin expressa, ¶ per l. cum de in rem ver. 1165 50. ff. de usuris cum l. si certis annis, C. de pactis, ait Parisius dicto conf. 68. lib. 4. num. 235. nec præsumitur, Principem velle, ut plenitudine potestatis, ¶ secundum Innocen. in cap. 1166 innotuit de electione, Bald. in l. bene à Zenone, C. de quadriennij præscrip. Paul. in l. Princeps, ff. de legib. Dec. cōf. 383. col. 2. & 3. Nec oberit dispensatio facta à commissario, & delegato, nam quando gratia impetrata ob falsam causam (ut iam dixi) est ipso iure nulla, eodem modo est ipso iure nullus processus factus super executionem gratiæ, & dispensatio commissarij, eiusq; iurisdictio, ¶ per cap. si super gratia de offic. de 1167 legat. lib. 6. tenet Abb. Felin. & alij, quos refert & sequitur Paris. cōf. 51. lib. 4. Rebus. in praxi benef. de differentiis inter rescriptum græce, nu. 3. pag. 107. Abb. in c. ad audientiam 2. de rescrip. nu. 14. Et adeo verum est, quod licet impetrantes approba- uerint impetrationē cum falsa causa obtentam, possunt contradicere, quando agitur de animæ periculo, ¶ ita Paul. Paris. conf. 51. lib. 4. n. 54. 1168

& eadem causa sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, † cap. lator de re iudicata, Parisius ubi supra num. 5. qui in nu. 55. per c. cum a nobis de testibus cū Abbate & alijs in cap. quoniam contra falsam de probatio. air, quod quāvis commissarius, vel delegatus dicat, causam impetrationis esse probatam, nihil operatur ad tollendam nullitatem, quæ provenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standū, † cum quibus remanet responsio ad adducta pro contraria parte. Et in coprobatione huius veræ resolutionis poterunt adaptari ea, quæ latè tradit Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 1. c. 15. ubi defendit, quod copula habita etiam post dispensationem in matrimonio facit dispensationē nullam ex causa obreptionis & subreptionis, † & interpretatur tex. in c. 5. sel. 24. Concilij Tridentini.

Quæst. 217. SED Est quæstio valde controversa, & in praxi assidua, si in privilegio, vel patronatu disponatur, quod præsentetur capellanus presbyter, utrum patronus possit, præsentare & nominare capellandum non sacerdotem, dum modo sit clericus primæ tonsuræ, & legitimæ ætatis, adeo ut intra annum possit ordinem Sacerdotalem consequi. † In qua quæstione nec Quintilianus Mandolus in Animalibus casibus numer. 80. & Ioan. Gutier. conf. 1. qu. 11. & conf. 2. nu. 19. quod illa presbyteratus qualitas debet intervenire tempore nominationis: & quod non sufficit, quod præsentatus sit in prima tonsura constitutus, & ætatem habeat legitimam

ad consequendum presbyteratus ordinem intra annum. Sed contraria opinio est communis & vera, quam tenet Ferretus conf. 305. Lambertin. de iure patronat. 1. par. lib. 2. fol. 79. in novis Flamin. de resignatione beneficiorum lib. 3. quæst. 9. nu. 3. Roland. à Valle conf. 47. num. 6. vol. 1. Dec. in conf. 162. Anton. de Butr. in cap. 1. de ætate & qualitat. notabili. 1. Roman. conf. 325. Imola in cap. sig. de rescriptis, Paul. de Montepico conf. 57. num. 7. vol. 1. Spino in speculo testamentorum gloss. 4. principalit de patronis num. 66. cum sequentibus, & Zuavillos in practicijs quæstio. communes contra comun. lib. 2. quæst. 693. à nu. 9. cum seqq. cui opinioni tanquam communiori accedo, licet viderim, contrariam opinionem, & sic primam sequatā & practicatā à doctissimo viro Doctore Francis. del Pozo Vicario generali Malacitani Episcopatus, cuius authoritas magna est apud omnes, quæ sententia & Ioan. Gutier. ubi supra, vera est, & semper practicatā quando concurrunt in capellania iā Sacerdos, & qui nondum sacerdotium est consecutus, per tex. in cap. 8. in fin. iuncto c. 9. de rescript. libr. 6. Clementina literas eodem titul. l. Rutilia Polla, ff. de contrahen. empt. cum materia.

EST Etiam nō inelegans quæstio, quid iuris, quando maritus & vxor simul instituunt capellaniam in suo testamento de bonis viriusque, vocando suos consanguineos propinquiores, si duo, in equali gradu consanguinitatis mariti & vxoris concurrant.

Quæst. 218

Tractatus de priuilegiis

1173 currat. † Et in supradicta quaestione videtur utrumque concurrere, & capellaniam esse diuidendam. Et probatur primò, quia duogestamenta censetur, iuxta tradita ab Oldral. conf. 174. Couar. in rubr. de testam. num. 8. Molin. referens Rod. Xuar. & alios in lib. 2. de Hispan. primog. cap. 2. num. 84. Burg. de Paz consil. 3. num. 14. Ioan. Gutier. in cap. quāuis pactum de pact. lib. 6. in principio num. 64. & vnusquisq; videtur, prouidisse suo cōsanguineo, per tex. in l. sed si plures, §. in arrogato, ff. de vulga. & pupil. cap. vnico de duobus fratribus à capitaneo inuesti, in vñibus feudorum. Secundò faciunt tradita à Ioan. Gutier. in conf. 2. nu. 5. & 9. Tertiò facit, quia in vocatione maioratus, quando duo reperiuntur in equali gradu cōsanguinitatis, 1174 vterque admittitur, † secundū Bald. in l. ex duobus in princ. ff. de vulgar. & in authen. ex testam. C. de collar. & in l. ex hoc iure, ff. de iust. & iure, & ex tex. in l. diui fratres, ff. de iure patrona. l. 12. tit. 33. p. 7. & in maiora tibus, quādo duo nati sunt ex vno patre, nec cōstat, quis illorum sit primus, 1175 ambo cōcurrūt, † vt latè per Molinā de Hispan. primogen. lib. 3. c. 1. nu. 19. cum sequentibus. Sed nihilominus cōtrarium verius est, & sic quòd collatio capellanix pertineat ad cōsanguineū viri, per l. cum pater, §. à te peto, ff. delegat. 2. quia cum maritus caput sit vxoris, † vt in cap. fin. 32. quæst. 6. ordine subintellecto videtur vocatus cōsanguineus mariti, secundum Greg. Lop. in l. 2. tit. 15. par. 2. in glos. verbo, *El mas propin-*

quo pariente, vers. Sed pone retento eodem themate, quem sequitur Çauall. in practicis quæst. cōmun. cōtra cōmun. lib. 1. quæst. 264. à n. 13. pag. 368. col. 2. maximè si in dispositione dicatur, ex mariti, vel vxoris cōsanguineis habita cōsideratione ab ordi ne scripturæ, vt indictò §. à te peto. 1177

N E C Omittam, quòd si in priuilegio, vel lege mentio fiat de præscriptione, intelligitur de ordinaria 10. vel 20. annorum, non tamen de præscriptione longissimi temporis 30. vel quadraginta annorū, † quòd 1178 tenet glos. in cap. 1. §. præterea de capitulis Conradi, quam sequuntur plures Doctores, quos refert Tiracquel. de vtroque retract. §. 1. glos. 1. num. 12. tit. de retract. conuentional. dixit communem las. in l. 1. C. de sex uis fugitiuis numer. 43. Paul. Paris. in conf. 51. num. 123. vol. 1. quam opinionē dicit veriorē, & sic practica tam Çauall. in practicis quæstio. cōmun. contra cōmun. lib. 2. quæst. 496. contra Zasum conf. 51. nu. 12. vol. 2. & Burg. de Paz conf. 41. nu. 11. cui opinioni Çauall. inhæreo, tāquam cōmuniori & veriori: & eodem modo licet regulariter vsufructuarius tenetur satisfacere, iuxta text. & ibi omnes scribentes in l. 1. C. de vsufructu. l. penult. C. vt in possessio. legatorum. tamen si vsufructus relinquatur homini egēo & pauperi, nō tenetur satisfacere, & peculiari priuilegio legem adimplebit præstita iuratoria cautione, † ita tenet Angel. 1179 in l. 4. ff. de vsufructu, las. in authent. cui relictum, C. de indicta viduita. tollend. num. 8. vbi Bald. nu. 7. dicit

com

dicat communem, eamque defendit
Cauallus in practica quæstio. com-
mun. contra commun. libr. 1. quæst.
66. num. 7.

4. 220 R V R S V S Quando in aliqua
17. 26 lege, vel dispositione, vel priuilegio
reperitur, quod illo possit uti, vel ali-
quid peti possit semper, & quando-
cumque, illa verba nihil operantur
ultra triginta annos, & ad eos redu-
cuntur, nec infinitatem important,
1180 † text. in cap. 1. vbi gloss. verbo, quo-
cumque de feud. dat. in vic. leg. in
vñbus feudorum, vbi Ifern. & scri-
bentes, gloss. in l. 1. verbo præscriptio-
nem, vbi Corn. C. de bonis matern.
tenet Bald. & alij in l. 1. ff. solut. matr.
vbi Camil. num. 29. & DD. in l. 2.
C. de pact. inter emptor. & vendit. vbi
Gozadin. & Cagnol. & Ruin. consil.
111. num. 2. vol. 1. & consil. 150. nu. 7.
vol. 4. Gab. conf. 144. num. 26. vol. 2.
Cephal. conf. 40. num. 6. de quo ar-
ticulo plurima notatu digna tradun-
tur per Ioan. Gutier. de iuramento
confirmat. 3. par. cap. 1. a num. 9. vbi
optimè, quibus in casibus actio per
iuramentum perpetuatur, & quo-
modo hæc regula intelligatur, plu-
1181 rimas leges Regias explicans, † &
Petr. Surd. in decis. 3. Mantuana per
totam.

1. 221 E S T Q V E His addendum;
quod in dispositione priuilegiorum,
& beneficiorum non censentur vo-
cati illi, qui sunt odiosi instituēti, vel
1182 priuilegium concedenti, † per tex. in
l. Lutus, §. Lutus Titius Damam, ff.
delegat. 2. vbi Bar. Iacob. de Arenis,
quod procedit etiam in vniuersali
vocatione cum hoc verbo, Omnium,

ita Bald. in d. §. Lutus Titius, vbi
Imola, & Paul. de Castr. & Alexan.
in conf. 213. num. 4. vol. 6. Dec. conf.
286. num. 3. & Petr. Surd. in decis.
41. Mantuana.

SED Cum iure competum sit,
quod quando periculum, & euictio
instat in limine contractus, & ante
solutionem, & emptori, qui soluere
tenetur, mota fuerit lis super re, quā
emit, poterit solutionem pretij teri-
nere, donec præcedat fideiussio à
venditore de euictione præstanda,
iuxta l. si post perfectam, C. de cui-
ctio. & ea, quæ de materia traduntur
ab Anton. Gom. tom. 2. variarum, c.
2. num. 39. Gram. conf. 106. ciuili;
Azeued. in l. 1. cit. 2. lib. 4. Recop.
num. 152. Rebus ad Regias constit.
Gallit. de dilationibus, art. 5. gloss. 1.
numer. penult. & fin. est notabile
creditoris priuilegium à iure cōces-
sum, quod faciat auctori suo denū-
tari motam litem, qui si compareat,
& iudiciū assumpserit, & sit idoneus
& diues, fideiussoria cautio remitti-
tur, & absque ea solutio debiti debet
fieri primo vōditori, † ita tradit fuis
1183 se decisum Matth. de Afflict. in de-
cisione Neapolitana 171. & Menou-
chius de arbitrarijs lib. 2. centuria 4.
casu 14. num. 4. & Petr. Surd. in de-
cis. Mantuana. 183. num. 70.

Q V I B V S: Conuenit interpre-
ratio text. in l. 6. Tassii, quæ hodie est
l. 1. tit. 8. lib. 5. Recop. vbi ascenden-
tes, & descendentes in successione
equiparat excepto quinto, de quo
poterunt ascendentes disponere et
ga extraneos, & tertio, de quo des-
cendentes disponere poterunt: quo
quinto

monachi, & tunc ascendentes, vel descendentes præferuntur monasterio, & si sumus in dubio, utriusque pertinet transactio, qui consulit, quod per utroque fiat transactio ad tollendas difficultates, cuius distinctionem videtur approbare Fichard. Bonacola, & Richovius in volumi. s. communium opinionum pag. 120. in novis. Et quid statuendum sit, quando concurrat in transactio, vel remissione filius bastardus, & agnatus, & quis illorum præferatur, 1186
† tradunt supra relati DD. quos videas.

rioribus interpretatio ad l. 11. cum sequentibus, tit. 1. lib. 6. Recopilat. ubi probatur, quod ille qui subijci munus armatæ militiæ, & sit *Cavaliero de contra*, habeat in bonis mille ducatorum summam, ut in illa computentur dos, si ab illo fuerit recepta estimata tali estimatione, quæ faciat emptionem, non tamen quando dos inestimata recipitur. † Exita 1190 venit intelligendus text. in l. Lutus, §. idem respondi, ff. ad municipalem, ibi: *Dotem non deberi computari*, scilicet, dotem inestimata, † quod licet non adeo distinctè tradit Castell. de usufructu cap. 4. num. 51. lib. 1.

SED Cum filij nati ex matrimonio putativo bona fide contracto *Quæf. 225* sint legitimi, & in maiori parte succedant, & præferantur filiis ex legitimo matrimonio postea procreatis, eosque excludant, & etiam substitutum, † ut latè tenet Molina de Hispano. primogen. quem refert & sequitur Castell. lib. 2. controuersiarum iuris, c. 17. per totum, erit sciendum, utrum huiusmodi filij nati ex putativo matrimonio potiantur privilegijs concessis filiis legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, † & videtur, quod filij nati ex matrimonio putativo non potiuntur privilegijs concessis filiis legitimis, quia inter verum & putativum matrimonium multe sunt differentie, & privilegia concessa matrimonio vero, aliquando non competunt putativo, † ut latè per Matien. in l. 1. tit. 9. lib. 5. Recop. glo. 1. à nu. 4. Menoch. lib. 4. præsumptionum in præsumptione 77. num.

Quæf. 224 VOLVIT Præterea Gomez Leon in sua centuria cap. 14. num. 7. quod mulier non tenetur in plus quam facere potest, aliqua adducens fundamenta incorroboratorem suæ opinionis, † contra quem tenet Azeved. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopil. num. 10. & Castell. Bobadilla in polit. tom. 2. lib. 3. cap. 15. numer. 30. quæ Azev. opinio vera est, quia ut ipse ait, illi tantum reperiuntur privilegiati, ut non teneantur in plus quam facere possunt, qui in iure sunt expressi. † Et quod falsum est argumentum, non potest incarcerationi, ergo non tenetur in plus quam facere potest, † licet sit verum, non tenetur in plus quam facere potest: ergo non poterit incarcerationi, latè Baeza de inope. debitore, cap. 3. num. 2. & in cap. 17. numer. 33. ex l. passantes, ff. soluto matrimon. l. sunt qui, ff. de re iudicat. l. 1. tit. 15. par. 5. l. liber captus, C. de captivis, & post lumin. reuerv. ubi Bald. & Doctores, inferiturque ex notatis in super-

Tractatus de priuilegiis

1. cum sequentibus, Barbosa in l. si cum dotem, ff. soluto matrimonio. §. fin. Sed nihilominus asseuero, quod priuilegium concessum filiis legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, competit filiis natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto. Quia filij nati ex matrimonio putatiuo verè & propriè legiti-
 1195 mi sunt. † Iuxta communem resolutionem traditam ab scribentibus in cap. peruenit, & in cap. ex tenore qui filij sint legitimi. & à Tiraque-
 l. in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. in verbo donacione largitus numer. 141. & ad leges conubiales, in gloss. 8. numer. 25. Dueñas in regula 350. Pet. Pau. Paris. in conf. 15. numer. 44. lib. 2. Grammatic. consil. ciuili 36. Roland. consil. 93. numer. 18. cum sequentibus, lib. 3. Paleoto in tracta. de nothiis & spur-
 1196 rijs filiis cap. 9. Couarrub. de sponsalibus. 1. part. §. 1. n. 1. & 2. Cephal. consil. 82. numer. 61. lib. 1. & conf. 390. numer. 16. & 44. & 45. cum sequentibus, & in consil. 307. numer. 19. lib. 3. & conf. 444. à num. 7. lib. 4. & conf. 647. à numer. 1. cum pluribus sequentibus. Menoch. consil. 15. numer. 1. lib. 1. & consil. 199. numer. 35. & 39. cum sequentibus, lib. 2. & de præsumptionibus, lib. 4. præsumptione 7. in princip. Tell. Ferdinand. in l. 6. Tauti, numer. 8. & 9. vbi Ceruan-
 1197 tes numer. 9. vsque ad 20. & Auedan. gloss. 1. à num. 2. vsque ad 6. Matien. in l. 10. titul. 8. gloss. 4. numer. 3. & in l. 2. titul. 9. gloss. 1. numer. 4. vsque ad Ioann. Gutier. in pract. quæstio. lib. 3. quæst. 74. & Castell.

qui plura allegat in lib. 2. controuer-
 liarum iuris cap. 11. num. 3. qui om-
 nes concludunt, sufficere vnum ex
 coniugibus impedimentum igno-
 rare, & facit pro hac opinione, quod
 omnes effectus, dignitates, honores,
 spiritualia, temporalia, feuda em-
 phyteutica, fideicommissa, succe-
 siones ab intestato, & ex testamen-
 to parentum, & consanguineorum,
 quæ competunt filiis natis ex le-
 gitimo matrimonio, competunt
 etiam filiis natis ex matrimonio
 putatiuo bona fide contracto, † 1196
 quod tenent omnes supra relati
 Doctores, & in aliquo à cæteris
 legitimis non differunt, iuxta gloss-
 sam, & Doctores in dicto cap. ex
 tenore, qui filij sint legitimi; Ia-
 son consilio. 165. numero. 3. Decius
 consilio. 153. numero. 1. & consil-
 1197 io. 154. numero etiam 1. Paleotus
 in dicto capit. 9. de nothiis & spur-
 rijs filiis numero. 14. Castellus vbi
 supra numero. 6. Et mulier in ma-
 trimonio putatiuo habet priuile-
 già doti concessa, † vt ex com-
 muni scribentium traditione tenet
 Barbosa in l. si cum dotem. §. fin.
 ff. soluto matrimonio numero. 2.
 qui in numero. 4. tenet cum com-
 muni, quod priuilegia respicientia
 exactionem dotis habent locum
 in dote putatiua: † & in numero 1198
 5. asseuerat, quod priuilegium ta-
 citæ hypothecæ competit dote pu-
 tatiuæ, & in numero. 8. ait, in
 dote putatiua habere locum pri-
 uilegium concessum a iure, per l.
 in rebus, C. de iure dotium, conclu-
 ditque in num. 13. quod commo-
 nicatio

1199 natio bonorum lucratorum constante matrimonio locum habet in matrimonio putatio, ¶ quod etiam tenet & sequitur Castilho vbi supra, num. 36. cum sequentibus. Quia vera opinione retenta, non obstat fundamentum in contrarium adductum, nam licet multe sint differentie inter matrimonium verum & putatiuum, hoc tamen non habebit locum respectu legitimitatis filiorum inducenda, in quo omnino æquiparantur filij, vt tradunt Doctores in cap. translatio de constitutio. & Castell. vbi supra numer. 17. versic. Nec obstat, & num. 35. Si verba tamen priuilegij & constitutionis fuerint generalia, quamuis aliqua subdantur verba, quæ certas & limitatas personas respicere, videantur, nihilominus constitutio talis atq; priuilegium ita interpretari debent, vt generalia sint, & generaliter comprehendant omnes secundum naturam principij, ¶ secundum Dec. in cap. 1. de constitutio. lectura 1. num. 9. & in conf. 51. col. 4. Corne. conf. 173. n. 30. lib. 4. Geminian. conf. 39. col. 1. Aldobrand. conf. 72. n. 10. de quo etiam Castell. lib. 2. controuersiarum iuris c. 22. n. 99. Ioan. Gutier. in pract. quæst. lib. 3. quæst. 17. & 18. à nu. 75. cum sequentibus, vsque ad num. 102.

265. 216 SED Si Princeps aliquam rem concedat alicui cū certis priuilegijs qualitibus & prærogatiuis, posteaque illam ademerit, aliamq; in locū illius subrogauerit: asseuerandū est, rem subrogatam remanere cum omnibus priuilegijs qualitibus &

prærogatiuis supradictis & concessis, ¶ vt late probat Molina de Hisp. primogen. lib. 4. cap. 4. num. 24 cum sequentibus, & num. 36. & Mieres de maioratu 1. part. quæst. 11. & Castell. lib. 2. controuersiarum iuris c. 26. numer. 86. Sed cum in superioribus n. 89. affirmauerim, quod cessionarius succedit in priuilegiū prelationis, quod cedenti cōpetebat, illud inquirendū est, an cessionarius viduæ, minoris, pauperis, & aliorum priuilegiū habentium conueniendi aduersariū in curia Regia in prima instatia, possit cedentis iure vtī? ¶ Et tenendum est: quod non possit, cū sit cessio ius personale, & tale ius personale cedenti competens non transit in cessionarium, ¶ vt tenet Bald. in l. per diuersas, C. mandati. n. 21. vbi Salic. p. 17. Bar. in l. si Titius, §. si quis prius, ff. de aqua pluuiæ arcēd. Afflict. decif. 74. & Rodrig. de redditib' lib. 3. q. 4. nu. 42. qui in nu. 43. disputat, quid in casu diuerso, in quo persona nō priuilegiata cedat viduæ, pauperi, vel personæ aliā priuilegiatæ, ¶ vbi late distinctio vtitur, quem videas; & eadem causa cessionarius non admittitur ad retractum consanguinitatis, cū sit personalissimum, ¶ vt resoluunt Cin. Bald. Salicet. & Paul. in l. ad officium, C. cōmuni diuidūd. & latissime Tiraque. de vtroq; retract. tit. 1. §. 26. glossa. & Mauenc. in l. 7. tit. 11. lib. 5. compil. glossa. 2. nu. 24. vbi Azeued. alios referens n. 30. qui omnes limitant in retractu conuentionali, in quo etiam cessionarius admittitur, ¶ quia hic retractus cedit potest.

Tractatus de priuilegiis

Quæst. 227

DEINDE Si alicui concedatur priuilegium ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non

1207 gaudet prædicto priuilegio; † per l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles. l. sub prætextu, C. de collegiat. lib. 11. ubi tenet Bart. & Abb. in cap. 1. in fin. de iudic. Felin. in rubric. de magistris in fin. Ripa in l. 1. ff. solut. matrim. num. 138. Bolognet. nu. 133. Tiraquel. alios allegans in tracta. de consanguinita. 1. par. num. 206. Riminald. in l. scriuarios, C. de testam. milit. num. 1. Barbosa in l. 1. ff. solut. matrimo. 7. part. num. 61. & 62. & ideo maritus promittens alicui. tertio restitutionem dotis, potest in plus quam facere potest conueniri, 1208 † quia ab extraneo conuenitur ex propria obligatione, & nulla ei debetur reuerentia, & sic cessat ratio priuilegij, ita defendit Barbosa in l. 2. ff. soluto matrimo. 2. part. nu. 3. contra Bolognetum ibidem, numer. 76. qui dictus Barbosa ubi supra refert Crotum in dict. l. 2. ff. soluto matrim. numer. 56. tenentem, quod si in dotis debitum fiat in extraneum delegatio, non competit marito priuilegium non conueniendi in plus quam facere potest. †

1209

Quæst. 228

DEINDE Cum fructus proprietate dicantur deductis impensis gratia ipsorum factis, † per l. fructus, l. diuortio, §. fin. ff. soluto matrimo. l. 26. tit. 11. par. 4. Paul. in d. l. fructus, num. 3. Vincent. num. 2. Paul. Paris. consil. 94. numer. 25. lib. 2. Menoch. consil. 64. numer. 32. lib. 1. erit notandum, quod si Princeps aliquo pri-

uilegio fructus percipi iubeat, intelligendum est, non deberi fructus nisi deductis expensis, † secundum 1211 Ias. in dict. l. fructus numer. 16. Capicius decisione 10. numer. 7. Tiraquel. de vitioque retractu, lib. 1. §. 15. gloss. 1. num. 6. Barbof. in dict. l. fructus, ff. soluto matrim. numer. 14. extendens ad rescripta cum Vincent. ibidem numer. 7. Couar. lib. 3. variarum resolutio. cap. 13. numer. 1. Quod verum est, et si lege, rescripto, vel priuilegio iubeatur, integros fructus restituendos fore, per l. 1. C. de his quibus ut indignis, l. si domino, §. fin. ff. de petit. heredit. ita Bald. & Salicet. in l. 1. C. de fruct. & lit. expens. & Alexan. & Aretin. in dict. l. fructus num. 7. Ias. num. 18. Corne. consil. 289. col. vltima lib. 1. Barbof. qui alios allegat ubi supra num. 13. Ex priuilegio mariti, ut non possit conueniri in plus quam facere potest, non transit ad fideiussores mariti, † per l. & si fideiussor, ff. de re iudicata, quod post disputationem tenet, & sequitur Barbosa in l. maritum, ff. soluto matrimo. volum. 2. ad numerum 82. fol. 277. qui in nu. 107. ad finem tenet, quod maritus negans dotem receperisse, si conuincatur, non amittit priuilegium concessum per dictam legem maritum; quia poena non habet locum nisi in casibus à iure expressis, † authent. de non eligendo secundo 1213 nubentes, §. cum igitur, Bart. in l. etiam, §. licet nu. 4. ff. solut. matrim. Ias. in l. sicut, §. quod autem, num. 1. & 13. ff. de re iudicat. Brun. tract. de cessione bonorum 4. par. principali quaest.

quæst. 10. Nam licet alicui concedantur omnia, quæ habuit prædecessor, non extenditur concessio ad ea, quæ habuit ratione privilegij personalis, ¶ per l. quia tale, ff. solut. matrim. per quam ita tenet Barbof. ibidem numero 1.

1214 CVM Autem per l. eodem, C. de locato, iuncto cap. propter sterilitatem, §. verum de locato, & l. 6. tit. 8. part. 5. sit locatori concessum privilegium expellendi conductorem in tribus casibus ibidem expressis ante locationem finitam, ¶ venit interpretanda illa controuersa quæstio, utrum conductor, cui res locata pro securitate locationis fuerit specialiter hypothecata, possit in dictis tribus casibus ante tempus expelli. ¶ In qua quæst. tenet Corn. cōf. 103. à nu. 14. lib. 2. non posse expelli ante solutionem illius, quod interest, quam opinionem sequitur Hieron. Magonius. decis. Lucensi. 75. à nu. 6. Cuman. in l. filio familias, §. fin. ff. solut. matrim. num. 8. Alexand. 3. Ferronius in consuetud. Burdegal. tit. 3. §. 1. Siculus in cap. propter sterilitatem de locato num. 18. contra quos tenet Couar. lib. 2. variarum resolution. c. 15. num. 4. in princip. ex rationibus ab eo adductis, quam opinionem sequitur Barbof. in d. l. filio familias, §. fin. nu. 35. ff. solut. matrim. alijs optimis rationibus motus, & prole adducens Boer. decis. 67. num. 6. Natam conf. 25. num. 4. lib. 1. & conf. 46. num. 9. lib. 2. Sed quid erit tenendum, si in dicta locatione interueniat pactum expressum de non expellendo conductorem? ¶ In quo

casu Couar. vbi supra dicto numero. 4. versic. Ex quo mihi tenet prædicto pacto non obstante, expellendum fore conductorem, quam opinionem probat Arnald. Ferronius in consuetud. Burdegalesibus, tit. 3. §. 1. Sed contrariam opinionem sequitur Angel. in d. lege eadem, C. de locato in fin. & Decius in cap. quæ in Ecclesiarum de constitutio. num. 31. & in cap. Pastoralis de appellatio. numer. 1. & in conf. 293. numer. 3. & conf. 473. nu. 4. Corn. conf. 103. nu. 17. lib. 2. Gratus conf. 1. num. 36. lib. 1. Næa conf. 25. nu. 2. lib. 1. Hieron. Magon. decis. Lucensi. 75. numer. 2. Aluar. Velasc. de iure emphyteut. quæst. 22. num. 8. Anton. Gabr. lib. 5. cōmunium opinion. tit. de locato conclus. 5. nu. 1. & hanc opinionem sequitur Barbof. in d. l. filio familias, §. fin. nu. 36. ex decis. text. in l. 3. §. fin. ff. de actio. empt. l. stipulatus, ff. de vsuris, qui respondet fundamentis adductis à Couar. pro sua opinione, quæ Bursati & aliorum opinio velior videtur, & sequenda ratione pacti expressi, quod aliquid debet operari.

NVNC Autem in dubium ^{Quæst. 230} vertitur, quid operetur privilegium ^{Cap. 27.} vel concessio facta à Principe de aliqua præbenda cathedralis Ecclesiæ. ¶ Ex resolutio privilegij valiturum ad præbendam obtinendam, dummodò non sit de præbendis in mensibus Episcopi, vel Pontifici reservatis: ea enim conditio concessioni, vel privilegio Principis inesse intelligitur per text. in cap. de præbend. lib. 6. c. fin. de consuetud.

Tractatus de priuilegiis

lib. 6. vers. In prae-bendis verò, ira Aeneas de Falco in tractatu de reseruatione. 4. part. principali in 5. effectu, 1. par. volum. 15 tractatum Doctorum, Franciscus Marcus in decisione Del-ficali 1271. Er inde est, quòd facultas concessa Episcopis circa collatione & nominatione pœnitentiariæ prae-bendæ iuxta tex. in c. 8. sessione 24. de reformatione in Concilio Tridē-tino, intelligitur de pœnitentiaria, quæ non vacauit in mensibus Pon-tificis, ¶ vt resoluit Azeued. in cōf. 7. numer. 30. qui affirmat vidisse declarationem Cardinalijm, quam literaliter recenset. Er ideo provi-sus à Papa, etiamsi sit posterior, 1220 praeferitur prouiso à priuilegiato, ita Rotæ decif. cap. 6. de prae-bendis in antiquis, Selua de beneficio. 6. par. quæst. 29. in fine, Azeued. in cōf. 12. numer. 50.

Rursus si priuilegium concedatur alicui, dummodò cum virgine con-trahat matrimonium, illud puto con-secuturum, si contrahat matrimoniū cum illa, quæ antea ab ipso corrup-ta fuit, ¶ ita glos. in decisione To-losana, quæst. 219. & ideo qui con-trahit cum illa, quam antea corrup-perat, non amittit priuilegium con-cessum clericis coniugatis, ¶ iuxta glossam verbo, contraxerunt in cap. vnico de clericis coniugatis; libr. 6. tener Toledo Cardinalis in sua sum-ma lib. 1. c. 60. vers. Hinc sequitur, qui in vers. Terrium est in d. c. 60. te-net cum Archidiacono in c. nemo 32. dist. & Panormita. in cap. debitum nu. 2. de bigamia, & cum Enrico ibi-dem, & Boer. in c. vt bigami de biga-

mia, & Gofred. de bigamia num. 5. & S. Thom. 4. dist. 27. quæst. 3. art. 1. ad 2. esse comuniorum & probabili-lem opinionem, quòd non dicitur bigamus, nec est irregularis, qui po-stea contrahit matrimonium cum ea, quam antea corruperat. ¶ 1225

NEC Omitam, quod socius in indiuiduis gaudet priuilegio, & praerogatiuis socij, ¶ per l. si com-munem, ff. quemadmod. seruuit. amittantur, idè quæ si minor & ma-ior habeant causam communem, & indiuisibilem, beneficia minoris competunt etiam maiori, ¶ per d. l. si communem, glos. in l. fin. C. si vnus ex pluribus appellauerit, glos. in verbo, Pro. in l. 5. titul. 23. part. 3. de quolard Bart. in dist. l. si communem Abb. in cap. de quar-ta de rescriptis nu. 19. Anton. Gom. in 2. tomo variarum cap. 14. nu. 10. Pereira in l. si curatorem, numer. 25. in diffini. C. de in integrū restitudo. Pirrus in consuetudin. Turonens. titulu dele retract. articul. 29. Aze-uedo in l. 10. tit. 10. lib. 4. Recopilat. nu. 23. cum sequentibus, & in cōf. 21. numer. 27. & in cōf. 23. numer. 26. qui in numer. fin. cum Francisco Beccio cōf. 12. nu. 68. tenet, quòd priuilegium restitutionis competens minori, & personis priuilegiariis nunquam censetur derogatum, ni-si de illo fiat specialis mentio, ex-pressaq; derogatio, ¶ per l. decurio-nibus, C. de silentarijs, lib. 12. l. sciēdū in princ. vbi glos. cōmuniter ap-probata, ff. qui satisfacere cogantur, Ioan. Guier. in pract. quæst. lib. 2. quæst. 38. num. 3 & lib. 3. q. 22. nu. 4. dubi-

Quæst. 232 dubitatur etiam, quādo Princeps cōcedit priuilegium, iubens illud obseruari, non obstante contraria consuetudine, vtrum videatur, tam præteritam quā futuram consuetudinem *1227* derogare. † In qua quæstione est affirmandum, Principem tam præteritam quā futuram consuetudinem in dicto priuilegio comprehendere, & derogare, text. in l. si seruitus 22. vers. Quod si ita, ff. de seruit. vrbano rū prædiorum, gloss. verbo, Consuetudine in Clemen. statuimus, versic. Sed puto de electione, ita Azoued. in l. 3. tit. 1. lib. 2. Recop. n. 19. & Cifontes in l. 1. Taur. Auend. de exequed. mandat. Regum libr. 1. c. 2. nu. 14. & Burg. de Paz dicens magis communem opinionem in l. 1. Taur. n. 46. Couar. libr. 3. variarum resolutio. c. 33. nu. 4. & s. Ioan. Gutier. in pract. quæst. lib. 3. q. 31. a nu. 1. cum seqq. qui in num. 6. limitat, quando aliter ex legis, vel priuilegij verbis disponitur, vel deducitur.

1228 Modò est animaduertedū, quod si statuto, vel priuilegio cāueatur, quod omnis, qui venerit ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunis à gabella vel collecta, & alijs oneribus, & aliquis originarius illius ciuitatis, spe fruendi prædicto priuilegio, ad aliam habitandam urbem se contulit, qui post aliquos annos patrias sedes recuperauit, non cōprehēdatur in illo priuilegio & statuto, † secundum Bart. in l. cum emancipatus, §. si pater ex duobus n. 1. ff. de bonorum posses. contra tabul. Alex. coh. 34. num. 3. vers. Iſtam partem, volum. 5. Cassan. in consuetud. Bur-

gundiar. rubr. 9. §. 2. in p. nepeul per scripte. versic. Dubitari potest. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1141. n. 4.

DE INDE Nouatio hodie debet esse expressa, iuxta l. fin. C. de nouatio. l. 15. tit. 14. part. 5. de cuius materia l. auend. in suo dictionario, verbo, Delegatio, & Ioan. Gutier. de iurament. confirmato. 1. p. c. 63. & Albert. Bruin. in tract. de augmento, vers. Tertio propriis fol. 172. in vol. 2. tractatū Doctorum, & Anton. Gabr. in vol. 3. communium opinionum in nouis pag. 8. cum sequentibus, quæ nouatio legitime facta cōprehendit pignora, & hypothecas cursusque vsurarū, pœnasq; stipulationum, quæ omnia nouantur: † verum tamen priuilegia à iure concessa non comprehenduntur in nouatione, & in suo robore remanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in nouatione, † per l. aliam ff. de nouatio. l. 2. §. parui quoque, ff. de priuilegijs creditorum cū concordantibus, ita tenet Petr. Vanderapus de priuilegijs creditorum, cap. 3. col. 8. ad fin. versic. Quando autem.

RESTAT Nunc vnum nota bile, videlicet, quod Ecclesiæ debitor non possunt cōueniri in plusquā facere possunt, † per gloss. notabile, in c. quicūq; el. 1. 16. quæst. 7. in gloss. 1. quam sequitur Abb. in cap. cum homines de decimis, quæst. penult. & Matth. Bruin. in tract. de cessione bonorum, in quæst. 2. quartæ quæstionis principalis num. 3. eodemq; modo stante statuto, quod quilibet pro ciuili debito personaliter capi possit,

Tractatus de priuilegijs

possit, non obstante quocumq; priuilegio, sub tali statuto non comprehenditur Doctor, ¶ secundum dictū
 1233 Mathæum Brun. in dicto tractatu de cessione bonorum. q. 10. quartæ quæstionis principalis nu. 5. Ratio, quia priuilegia particularium personarum per legem generalem nō derogantur, ¶ ut notatur in l. de curioni
 1234 bus. C. de silentarijs lib. 12. & in l. in testamentis. C. de testamētis: & quia per illa verba: *Non obstante quocumq; priuilegio*, non videntur derogata priuilegia scripta in corpore iuris, ¶ glos
 1235 sa notabilis in l. 2. §. omnes, & in l. he res absens in principio. ff. de iudicijs, & in authent. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi oportet, & vtrubi quæ Doctores, & Bart. singulariter in extrauagant. ad reprimēdum verbo non obstantibus. Sed est præcedentibus optima limitatio, quod illi, qui non possunt conueniri in plus quam facere possunt, nō potiuntur illo priuilegio, si creditor est pauper, & ege
 1236 state laborat: ¶ nam quando actor, & reus eodem priuilegio nituntur; potior est actoris conditio, qui certat de damno vitando, quam conditio rei, qui certat de lucro captando: ¶
 1237 Ita Bald. in l. 2. versic. quarto quæro, C. quod cum eo, Guilhelm. de Cuno, & Paul. in l. traditionibus. §. si quis crediderit. ff. de pactis, idem Bald. Bart. & Alex. in l. si maritus, & in l. maritū. ff. solut. matrim. Aretin. in §. item si de dote, vbi Ias. n. 10. instituit. de action. Hippolyt. Marfil. in singulari 99. Itē nota, quod cessio bonorū admittitur in via executiua, & exceptione quis conueniatur ultra quam

facere potest, ¶ secundū Imol. in l. si 1238 filio familias la 2. ff. soluto matrim. col. 2. in princip. versic. sed aduerte, quem sequitur Aretinus in §. fin. institut. de action. col. 2. versic. sed opinio Bart. Ioann. Ferrara in practica Papiensi in forma executionis sententiæ diffinitiuæ, glos. 1. col. penult. versic. pro cuius, & Matth. de Afflict. in decis. 129. nu. 2. & 3. & decis. 19. n. 9. & Xarez in l. post rem iudicatam. q. 1. n. 48. Ioan. Gutier. de iuramento cōfirm. c. 15. n. 37. Azcu. in l. 1. tit. 2. n. 65. lib. 4. Matth. Brun. in tract. de cessione bonorū. q. 12. principali, tex. de iure Regio in l. 1. tit. 15. p. 5. ibi: *Cæf tones*, qui Brunus cū Corneo consil. 212. vol. 2. defendit, quod lit. pendente super cessione bonorū nō poterit executio fieri, nec tenetur debitor spondere creditoribus, ¶ 1. 3. tit. 1. 1239 p. 5. vbi glo. 2. ex quo sequitur, quod cessionis bonorū exceptio, & nequis conueniatur in plus quam facere potest, admittatur in reitendicatione, ¶ secundum Alex. in l. si filio 1240 familias la 2. ff. solut. matrim. n. 1. Sed contrariam opinionem tenet Bald. in d. l. si filio, & ibi Angel. Roman. & dictus Alex. in l. Nescenius, §. fundum, ff. de re iudicat. nu. 2. quorum opiniones sic sunt componendæ, & conciliandæ, quod quando cōpetit actio morē realis, nō admittitur cessio bonorū, nec ea, nequis conueniatur, ultra quam facere potest exceptio. Sed quando competat actio personalis, aut ex contractu doris, admittitur in reitendicatione prædicta exceptio, teste Bart. sic distinguente in l. maritum, ff. soluto matrimonio

nio, & dictus Alex. in d.l. Nefenius, ff. de re iudicata, qui refert Bartol. Bald. Angel. & Paul. de Castro in d. l. ii filio, ff. soluto matrimo. idem tenentes, & ita distinguentes.

Quæst. 235 PRÆTEREA Nota, quod sobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, & pronepotes & vterio
 1241 res, & per text. in auth. si quid, C. qui potiores in pig. habe, & in §. si quis autem defunctus in authen. quibus modis naturales efficiantur sui, l. 2. C. de iustantibus expositis, l. 1. C. de alendis liberis, tenet Jacob. Butricar. quem sequitur Bartol. in l. filiorum, ff. de verborum signific. col. 3. vers. His præmissis, & in l. si cum procuratori in fine, ff. de re iudicat. & Brunus decisione bonorum quæst. 26. quæræ principalis n. 5. & 6. Sed quævis socius habens rem communem cum alio non possit totam rem cōtinuam, sed tantum pro sua parte
 1242 obligare, & per l. vnicam, C. cōmun. res pignor. dat. sit, tamen privilegiū fisci ita est in hoc casu interpretandum, quod fiscus habens rē communem cum alio, in totum eā potest
 1243 obligare, & alienare. & per l. ptimam C. de vendend. rerum fisc. communi. lib. io. ita Bald. & Salicet. in dict. l. vnica, & Anron. Negulantijs in tractat. de pignoribus in 3. membro secundæ partis, num. 36. Et cū verum sit, quod bona immobilia minorum sine decreto, & iusta existente
 1244 causa, non possunt alienari, & per totum, C. de prædijs minorum, nec à tutore, nec administratore, iuxta l. lex quæ tutores, C. de administrat. tutor. l. 18. tit. 76. part. 6. sic debet

interpretari patriæ potestatis privilegium erga filios familias, quod pater legitimus administrator filij familias minoris poterit alienare sine iudicis decreto bona immobilia filij, & secundum Azor in summatitu. de bonis quæ liber. num. 12. Bald. in l. fin. §. si autem, vbi Raphael Cuman. C. de bonis quæ liber. vbi Corn. & tenet Dec. cons. 209. col. fin. & Hipol. Marfil. in singulari 498. Socin. Senior. cons. 66. col. vltima, volumine 3. Ruin. cons. 107. numero 2. Tiraquel. in l. si vnquam, C. de reuocatis donation. à nuuer. 18. vsque ad 36. quod tenent quam plures alij Doctores, quos sequitur & refert Mascardus de probation. volumin. 3. conclus. 1149. numer. 18. Rescriptum deinde, vel privilegium imperatorum contra consuetudinem, vel stylum Principis, est suspectum de falso, nec præsumitur à Principe concessum, & tex. in cap. 2. de rescript. vbi tenet Felio. nu. 16. c. in memoriam 19. distinct. cap. porrecta de confirmatione vpli, vel inutili, tradit Mascardus, qui plures refert in tertio volumine de probatio. conclus. 1169. à num. 3.

Quæst. 236 Cap. 28. SED Cū testamentum primum per secundū reuocetur, & per §. in posteriore, instit. quibus mod. testam. infirmetur, l. si quis in prior. ff. ad Senat. consult. Trebellian. de quo multa Mantica de coniecturis vlti. volunt. lib. 12. tit. 1. in fine, est notandum, vtrum testamentum primum non possit reuocari ex privilegio Principis, & In qua quæstione partem affirmatiuam tenet Archidia-

Quæst. 236 Cap. 28.
 1247

1248

Tractatus de priuilegijs

chidiacon. in c. vltima voluntas 13. quæst. 2. Sed partem negatiuam, videlicet, quod per Principis priuilegium non possit tolli reuocatio primi testamenti per secundum defendit Guilielm. Benedict. in cap. Rainuntius de testament. in verbo testamentum el. 2. numer. 25. quem sequitur Mascard de probatio. vol. 3. conclusionem 1282. numer. 24. ex opinione Dec. in cap. cum accessisset de constitut. numer. 10. Ratio, quia huiusmodi prohibitio dicitur contra bonos mores, & ideo non seruanda, † per l. omnium, C. de testament.

Quæst. 237. NVNC Se offert alia mirabilis, intricataque quæstio, scilicet, si Princeps priuilegium concedat Petro in primo loco, & Ioâni eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobрино in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, vtrum iste præferatur Francisco posito in tertio loco. † In qua quæstione videtur Franciscus præferendus, per l. cum ita legatur, §. in fideicommissio. ff. de legat. 2. vbi probatur, quod inter plures vocatos, & nominatos, præferuntur qui expressè sunt vocati, † per text. in l. si ita quis, §. penultimo, ff. de testamentaria tutela, vbi probatur, quod dato tutore filijs, non censetur datus filio, quem testator ignorabat. † Facit etiam, nam determinare per coniecturas contra expressè nominatum, & in eius præiudicio, est incerta determinatio, † nam coniecturæ non habet præcisam regulam; sicuti nominatio expressa, pro quo est text. in l.

cum ex filio, §. 1. ff. de vulgar. & pupilla, cum pluribus relatis per Manticam de coniectur. ment. testa. lib. 12. tit. 17. numer. 2. † Sed nihilominus contrarium mihi videtur asserendum, & sic quod dictus Franciscus tertio loco nominatus non præferatur filio dicti Petri secundo loco nominato, per text. expressum in l. si mater, C. de iusticijs testam. vbi probatur, quod filius natus post testamentum factum, & à matre non institutus, habetur pro instituto. † Si simile habemus in præteritione posthumi, quod licet regulariter posthumus præteritus rumpat testamentum, † vt in l. Gallus, ff. de liber. & posthumis; si tamen testator instituat posthumum, non solum videtur instituere posthumum in vtero existentem, sed etiam quoscunque posthumos postea nascituros, † secundum Barthol. Socin. & alios, quos dicens communem citat Mantica in d. tract. de coniect. vltim. volut. lib. 4. tit. 8. n. 4. facit text. expressus in l. quidam testamentum. ff. de vulgar. & pupil. vbi probatur, quod coniunctus, qui admittitur iure accrescendi ratione tacite voluntatis testatoris, præfertur substituto expressè nominato: † & ibi notat Barc. nu. 2. & 4. & in l. recõiuñcti. ff. de legat. 3. num. 33. & est communis opinio teste Bolognino in consil. 66. nu. 7. est text. in l. si iam facta. ff. de cõditio. & demonstrat. non. nam idem est filium non esse natum, vel natum esse testatore ignorante. † vt probat text. in l. Titius, §. Lucius. ff. de lib. & posthum. & in l. qui iure militari. ff. de milit.

milit. testam. l. cum certis si cum vel
in vtero. C. eod. tit. constat ex Bart.
in l. filio preterito ff. de in iusto ruptu
num. 8. Angel. consil. 108. versic. ve-
nio ad secundum, & versic. venio ad
tertium, Tiraquei, in l. si vquam. C.
de reuocand. donation. in verbo fi-
lios, non habens. num. 25. Mantica
vbi supra lib. 4. tit. 2. n. fin. pro hac
opinionem facit etiam text. expressus
in l. fin. ff. de heredibus instituend.
cum qua concordat l. 21. tit. 1. part. 6.
vbi disponitur, quod nominatio taci-
ta, quae colligitur ex voluntate testato-
ris, praefertur nominationi expresse,
1260 T est text. in l. 3. & fin. ff. de adimend.
legat. vbi probatur, quod legatu ex-
pressum reuocatur per tacitam con-
1261 trariam voluntatem, † & pupillaris
tacita, concurrente verisimili volun-
tate, excludit matrem habentem ex-
pressam legis nominationem, & suc-
1262 cessionem, † vt probat Bart. in l. 2.
num. 4. ff. de vulgar. & pupillar. que
omnes sequuntur, & probatur in l.
heredes mei §. cum ita ff. ad Trebel.
vbi ex tacita voluntate datur succe-
1263 sio contra verba expressa, † & ex l.
nec enim. ff. de solutio l. quidam te-
stamento. ff. de peculio legat. l. cum
pater §. filix tua. ff. de leg. 2. ex qui-
bus iuribus notat Ripa in l. ex facto,
§. si quis rogatus nu. 11. ff. ad Trebel.
quod secundo nominatus praefertur
1266 primo, quando ex voluntate testato-
ris constat, & colligitur: † quod no-
norant plures Doctores, quos refert
Burg. de Paz. in consil. 27. nu. 21. Ite
pro hac opinione facit doctrina Ce-
phali in consil. 114. nu. 17. qui indivi-
duo concludit, quod prouiso facta

in duobus gradibus substitutionum,
censeatur facta quoad alium in medio
positum, de quo testator idem dixit-
1265 ler, si cognasset. † Quibus fundamen-
tis remanet responsio ad fundamen-
ta pro contraria parte adducta, &
specialiter respondendo ad l. cum ita
legatur. §. in fideicommissio. ff. de le-
gat. 2. dico, quod in illo tex. ideo no-
minati expresse praefertuntur nomi-
natis tacite, vel genericè, quia id col-
ligitur non ex verbis, sed ex presump-
ta testatoris voluntate, qui per ex-
pressam vocationem intelligitur illos
magis dilexisse. † Ita singulariter de 1266
clarat Bart. ibidem num. 21. & Socin.
consil. 37. volum. 3. & Socin. Iunior
consil. 6. num. 17. lib. 1. & ad text. in
l. si ira quis §. perit. ff. de testamen-
tutel. respondetur, quod ille text.
procedit in datione tutelae, quae est
odiosa. † Et haec est responsio com- 1267
munis, licet etiam alter respondeat
Molina de Hispan. primogen. lib. 6.
cap. 4. nu. 25. cum seqq.
E. T. repetitio cōditionis, & qua-
litate vnius clausulae privilegij quan-
do censeatur facta, † tradit, & distin- 1268
guat late Bart. in l. in repetendis. ff.
de legat. 3. & in l. Scia. §. Caio. ff. de
fundo instruct. Bald. & Doctores in
l. quemadmodum. §. haec verba. ff.
ad legem Aquilia. n. Ias. in l. si credi-
tori. ff. de legat. 1. n. 9. Corn. consil. 78.
lib. 2. Paris. latissimè consil. 18. n. 8. &
22. cum sequentibus, vol. 2. Deci. in
c. 1. de iudic. nu. 22. Molina de Hisp.
primogen. lib. 1. c. 6. nu. 23. vbi late
tractat Mascard. de probation. vol.
3. conclus. 1265. vbi optime, & om-
nes agunt de dictione, Item, & haec
amplius,

Quaest. 238

1268

Tractatus de priuilegiis

amplius, & eo amplius, posita in qualibet clausula, vt significet comprehensionem eiusdem qualitatis & conditionis relax. † Et hinc est, quod clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegij, censetur repetita & posita in fine, vel in aliquo capitulo, refertur ad precedentia, † l. 1. C. de liber. p̄teritis, Clement. 1. in fin. de p̄bendis tradit Couar. in rubric. de testament. num. 3. qui alios allegat, & innumeros dicta ampliantes & limitantes citat Gratian. in regula 412. & Mascard. de probatio. dicto vol. 3. conclusionem 1265.

Quæstio 239 ALBERICVS Præterea an sam præbet notabili quaestioni, qui in l. qui aliena, ff. de negot. gest. §. si post disputationem tenet, quod si ciuitas aliquod impetrauerit priuilegiū à Principe, & concessum fuerit sibi, & locis ipsius territorij, non tenetur prædicta loca territorij contribuere expensas in impetratione priuilegij
1271 cōsumptas, † pro cuius opinione est text. in l. ex parte, ff. familie eriscundæ: vbi probatur, quod ille, qui in causa propria, licet communi, expensas consumpserit, non potest à locio partem earum repetere. † Sed
1272 vt hæc materia magistraliter omnibus sit comperta, hæc distinctio est facienda, quod aut ille qui expendit, est socius; & expendit in causa communi, & in hoc casu debent omnes socij cōtribuere, qui bus utilitas tangit, per l. cum duobus, §. quidam sagariam, ff. pro socio, aut expendens non est socius, & causa quæ agit, est indiuidua, & tunc temporis debet

contributio fieri, per l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gest. vel nulla adest societas, & causa est diuidua, sed tamen vna eadēq; defensio, & agitur de conseruatione iuris quaesiti, & tunc temporis qui ex sumptibus utilitatē est cōsequutus, tenetur contribuere tantum pro parte, ex qua utilitatem accepit, & ipsius causa plus est impensum, & in hoc casu disponit, l. ex parte, ff. familie eriscundæ. quam ita intelligit, summa; Bart. ibidem numer. 2. & Alberic. in dicta l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gestis, aut causa nec est communis, nec indiuidua, sed expensum est in utilitatem vnius, vel multorum, qui ex dicta causa vel sententia, vel de expensis utilitatem consequi voluit. Et tunc contribuere in expensis tenetur, per l. sed à multo, ff. de negot. gest. l. fin. C. de bonis authorit. iudic. possidend. l. quauiliter, ff. de negot. gestis, & in Alberici opinione. idē territorium contribuere non tenetur, quia ciuitas sibi tantum priuilegium impetrauit, & non animo obligandi territorium ad expensarum solutionem, quod probatur argumento, l. 1. ff. denouatio. l. in hoc iudicium, ff. communi diuidu. l. si prior, §. sciendum, ff. qui potiores in pign. habeant. ibi: *Non enim alterius negotium fecerit, sed magis suum*, & si priuilegium impetratum esset à ciuitate, non tantum sibi, sed territorio, & animo illud obligandi, nil dubium, quin tunc temporis omnes de territorio pro rata expensarum contribuere teneantur, l. si pupilli.

§. si

1273 *§* si quis ita *ff. de negot. gest.* Et quādo privilegium vult est pluribus, qui illo uti volunt, tunc temporis contribuere teneantur pro rata expensarū, *l. fin. ff. quando appellandum sit, l. vnica in fine. ff. futum aduersus nāu rās, ibi: Ipse quodammodo elegit, qui non reiecit l. filius familias abiente. ff. ad Macedonian. l. si in fine. ff. eodem. l. 1. §. magistrum, versic. ceterum. ff. de exercitoria, ibi: Passus est eum in nauī magistrū rēti, ipse eum imposuisse videtur.* Et in tantum supra dicta vera sunt, quōd contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium vtiliter gestum fuerit, etsi effectum non habuerit, *l. per l. sed an vltro. §. 1. ff. de negot. gest. ibi: Sed sufficit negotium vtiliter gestum esse, etsi effectum non habuit. l. qui mutui, ff. mandati. l. seruus. ff. de in rem verso.*

1274 *OBITER* in mentem venit interpretatio tex. in cap. 15. de reformatione lēsiōne 25. in S. Concilio Trident. vbi ad finē disponitur irritas, & reprobas esse reciprocas, & fraudulentas renuntiationes in filios clericorum in proprijs parentum ecclesijs, *l. pro quo est nouiter notandum, quōd si dempta fraude quidā clericus habens filium renuntiat proprium beneficium in fauorem filij aliteris clerici, qui post aliquot tēpūs in remunerationem accepti beneficij reciprocē suum renuntiat beneficium in fauorē filij primi clerici renuntiantis, nulla committitur simonia, nec decisioni dicti Concilij Tridentini cōtrauenitur: ita tenet fr. Ma nuel Rodericus in sua summa. 2. p.*

c. 56. n. 8. & 9. qui idem affirmat tenendum, licet præcedat aliqua mentalis intentio reciproce remunerationis, quia à principio defuit talis pactio: quod confirmat ex opinione Nanati lib. 1. consiliorum tit. de renuntiatione consil. 5. fol. 305. qui tenet licere vni Episcopo confectre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem, & renuntiationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episcopi. *l. Illud verò non est prætermittē. 1276* dum in hac materia, videlicet, quod in casu legis Toleri, quæ est 3. & 4. tit. 7. lib. 7. dōm compilationis, clericus, & monachus, & monasteriū, & quælibet alia persona ecclesiastica occupans terminos cōregales, prætā, vel de sessas publicas, expoliatis rem publicam amittit fori privilegium, & quoad restitutionem mali ablati contineri possunt huiusmodi privilegiatæ personæ coram iudice seculari remedio, & forma dictæ legis Toleri, *l. quod est vorum; & ita 1277* practicitur secundū Pelacz de Mierres de maioratu 3. p. q. 11. nu. 22. quæ sequitur Castillo Bobadilla in politici ca tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 193. & est tex. expressus in l. 4. tit. 7. lib. 7. compilat. qui dictus Bobadilla vbi supra cum Maranta de ordine iudiciorum 4. p. dist. 11. nu. 38. & cum Specular. tit. de competent. iudic. §. generaliter nu. 16. in fin. & cū Matth. de Afflict. in decis. Neapolit. 85. n. 1. tenet, quōd quando aliquis clericus expoliauerit laicum sua possessione, poterit secularis iudex eum restituere ratione

Tractatus de priuilegiis

1278 tione extraiudicialis defensionē cū generali citatione, † quod comprobatur, nam quando ecclesia, monasterium, vel aliqua ecclesiastica persona edificat in alieno solo fabricans nouum opus, etiam si edificium esset religiosum, poterit demoliri per mandatum iudicis secularis, † secundum Angelum in l. quāquam. ff. de aqua pluuiā arcenda, quem sequitur Aui-les in cap. prætorum, cap. 18. glossa fin. in fine, & Bobadilla ubi supra c. 18. num. 153. Et etiam comprobatur, quia iudex secularis poterit demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel edificatum in via publica, vel in vijs regalibus, vel in publico; & concessi licet fuerit fabricatum, vel edificatum per ecclesias, vel personas ecclesiasticas, † l. 1. & 3. ff. de via publica. l. 2. §. tractatum est. ff. nequid in loco publico, tenet Auendan. de exequendis mandatis. Reg. cap. 12. num. 17. & cap. 19. nu. 39. in 1. part. & Azueo in l. 8. tit. 7. lib. 7. Compilation. num. 25. & in l. 7. dicto tit. 7. nu. 6. & ciuitas poterit petere edificatum in publico, † secundum Bart. & Ioann. de Platea in l. 1. C. de diuersis prædictis lib. 11. & Azueo in l. 1. tit. 7. lib. 7. Compilat. num. 1. Obuiam etiam fecit illa admodum intricata quæstio, licet de raro contingentibus, videlicet an resuscitatus qui bona sua donauerit, vel reliquerit, recuperet ea. † In qua quæstione videtur tenendum, quod bona non recuperet, cum etiam si resuscitatus recuperet filios, non tamen recuperat uxorem, † secundum Bart. post glossam in l. 4. ff. de legat. Ioan. Bertachin. in tract. de

Episcopis. 4. part. §. ultimo, causa finalis nu. 6. in vol. 5. tractatum Doctorum, & Nauarra de restitutione lib. 1. c. 2. & degradatus si restituitur, non debet iterum ordinari, † cap. si Episcopus 11. q. 3. tenet Specular. in tit. de dispensatione. §. nunc de Episcoporum versic. 65. nec resuscitatus tenetur iterum baptizari, nec ordinari, † secundum Bartholomeum Brixensem in quæstionibus dominicalibus. q. 54. & est glossa in verbo nunquam in cap. licet 32. q. 7. nec monachus resuscitatus tenetur redire ad monasterium, † secundum Nauarra ubi supra. Sed contrarium est in veritate tenendum in supra dicta principali quæstione, & sic quod resuscitatus recuperet sua bona: ita resoluit Bart. in d. l. 4. ff. de leg. & Bartholomeus Brixensis in dicta q. 54. & Nauarra ubi supra dicto lib. 1. cap. 2. qui supra dicti Doctores referunt S. Thom. in 4. sententiarum dist. 38. in fin. & Paludan. item in 4. sententiarum dist. 27. q. 3. quia non dicitur mortuus, qui incontinenti resurrexit, † c. diuortium de pœnitentia dist. 1. l. si pro patre. §. versum. ff. de in rem verso, & testiturus à Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multo fortius restituatur ad minora, hoc est ad bona, l. vltima. C. de sententiam pæsis. † Nec est inspiciendum, quod antea fuit, sed quod nunc est, cap. ferrum. 50. distinctione, & qui ita sanatus est, ut restituatur in pristinum statum, perinde habendus est, ac si nunquam fuisset morbosus, † l. qui ita. ff. de edificio edicto, cap. non erit turpis 31. quæst. 1. & testamentum.

rumpi-

1290 tūpitur restitutione testatoris, † glos.
in l. ex his. ff. de leg. communiter
approbata secundum Alberic. ibid.
num. 1. Alexand. in l. si marito, in
ptinc. ff. soluto matrimonio, Iulius
Clar. lib. 3. receptarum sententiarū,
§. testamentum. q. 83. Nec mirum, si
vxor non restituatur marito resuscita-
to, cum vxor mortuo viro statim
1291 soluta sit à lege viri, † cap. super illa,
cap. fin. de secundis nupt. cap. quòd
si dormierit 31. q. 1. nec ab initio. C.
de nupt. Nec mirū, quòd resuscita-
tus iterum non ordinetur, nec bap-
tismū recipiat, quia character ordi-
nis, & baptismi, tanquam inhaerens
animæ, non reiteratur, nec perditur
1292 eius virtus; † secundum omnes suprà
relatos Auctores.
c. 241
p. 29. NEC illud est prætermittendū,
vtrum pro debitis prædecessorum,
vel ante matrimoniū contractis, pos-
sit in bonis dotalibus datis marito
æstimatis executio fieri à creditoribus
mulieris virtute instrumenti gua-
1293 rentigij. † In qua notabili quæstione
videtur affirmandum, executionem
nullatenus fieri posse, quia dominiū,
& periculū transit ad maritum, quā-
do bona dotalia æstimantur, † l. ple-
rumq; ff. de iure dotium cum mate-
ria: & maritus est dominus rerū do-
taliū, per l. dote ancillam cum ma-
teria. C. de reuendicat. Et quòd in
bonis dotalibus executio fieri non
possit matrimonio constante, probat
tex. in l. Titia, l. mulier bona, ff. de
iure dotium, l. fin. §. si à socero. ff. quæ
in fraudem creditor. l. ob maritorū,
C. ne vxor pro marito. l. 77. Tauri, l.
10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. tradit Pa-

lac. Rub. in cap. per vestras. §. 66. n.
13. tex. & ibi Doctores in l. quinque
legibus. ff. de bonis damnatorum for-
tis tex. in l. 2. C. de his, quæ in fraudē
credito. l. 7. tit. 15. par 5. post mediū,
tradunt Doctores in l. a diuo Pio. §.
in venditione ff. de te iudic. Barbosa
in l. 2. ff. solut. matrimon. 1. p. nu. 38.
& in 5. part. n. 10. & Baeza de inope
debitore cap. 15. nu. 21. Sed nihilo-
minus est tenendum posse fieri exe-
cutionem in bonis dotalibus pro de-
bitis vxoris ante matrimonium con-
tractis, text. est expreſſus in d. l. mu-
lier bona. ff. de iure dotium: & ira re-
soluit Capitius in decisione 128. nu.
4. & 5 qui ita iudicatur, ait tex. in l.
14. tit. 20. lib. 3. fori, vbi Montalius in
glossa verbo *en uno*, qui ait, ita pra-
cticari, & esse de stylo Cancellaria;
tenet Bal. Nouel. de dote. 7. p. priui-
legio 18. lib. 5. & Guid. Pap. in decif.
447. & traditur in 7. tomo commu-
nium opinionum in nouis, pag. 312.
col. 2. Baeza vbi supra n. 23. & Ioan.
Gutier. in practicis quæstio. lib. 2. q.
26. num. 9 tenet Azeued. in l. fin. tit.
21. lib. 4. Recopil. num. 19. Et ratio
est, quia bona non dicuntur nisi de-
ducto ære alieno, † l. subſignatum. §. 1295
bona. ff. de verborum significat. &
comprobatur, quia contra illos, qui-
bus omnia bona donantur, tranſeūt
omnes actiones actiuæ, & passiua
& onera hæreditaria, tāquā si verè
hæredes fuissent, † per text. mirabi-
lem in l. cū filius. §. Lutus. ff. de leg.
2. vbi tenet Bart. & in l. nomen. §. fi
lio. ff. de legat. 3. tenet Castellus in l.
21. Tauri glos. fin. l. quæ dicta l. 21.
Tauri probat de iure regio, quòd
hæredes

Tractatus de priuilegiis

hæredes & legatarij, qui repudiata hæreditate legatū acceptauerint, tenentur ad debita defuncti pro rata, tanquam si verè hæredes fuissent,

1297 † & vnus ex casibus, pro quibus maritus perdit dotē, & eius administrationem constante matrimonio est, per debita ante matrimonium contracta, † text. in l. fin. ff. de iure dotium, vbi Bart. & Doctores, & tenet Bart. in l. quamuis per text. ibi, ff. soluto matrimonio, nu. 1. & Alex. num. 4. probat text. in l. 11. tit. 9. lib. 5. Recopil. & Anton. Gom. in l. 78. Taur. nu. 6. vbi dos confiscatur constante matrimonio tam in proprietate, quàm in vusufructu. His sic determinatis restat nunc responsio ad fundamenta pro contraria parte adducta, & ad dictam l. doce ancillam de reuendicat. respondetur, † quod maritus non est verè dominus bonorum dotalium, & illius dominus est, quatenus attinet ad res vxori fauorabiles, ita Gregor. Lopez in l. 7. tit. 11. part. 4. gloss. verbo, *Dene señor*. Et quod maritus ficto modo sit dominus rei dotalis, & mulier sit verè domina, defendit Castill. de vusufructu libr. 1. cap. 4. maximè à nu. 21. & ad text. in l. plerumque, ff. de iure dotium, vbi probatur, quod æstimatio rei dotalis facit emptiōnem, & quod transeat periculum in maritum. Responde quod intelligitur, quod facit emptiōnem, quoad periculū tantum, & non quoad alia,

1300 † gloss. verbo, vera in d. l. plerumque, §. si autem, l. 19. tit. 11. part. 4. vbi Gregorius Lopez in glossa verbo, *Apreciamiento*, & etiam respondetur

iuribus, & Doctoribus affirmantibus & probantibus, quod non potest executio fieri in bonis dotalibus, esse verum in debitis personarum contractis constante matrimonio, & non in debitis contractis ante matrimonium, virtute obligationis guarentigia, ita resoluunt omnes supra relati Doctores, qui ita dicunt interpretari dictam l. fin. §. si à focero, & alia iura pro dicta prima opinione adducta, & l. 2. C. de his quæ in fraud. loquitur in actione personalis, non tantum in reali & hypotheca, † quæ oritur ex expressa, vel generali obligatione bonorum presentium & futurorum, † per l. fin. C. quæ res pignori obligari poss. l. si generaliter, C. qui potiores in pig. habeantur, & ex Rebus. ad Regias constit. Gallicas, tit. de constitutionibus reddituum, gloss. 8. num. 14. l. obligatione generali, l. Paulus in principio, ff. de pignoribus optime ipse Rebus. vbi supra gloss. 14. numer. 3. & quod d. l. 2. tantū loquatur in personali de se patet, probatque nostra opinio quando præcessit bonorum obligatio. ibi, *Quibus pignoratæ in dotem data non docentur*, vbi Bartol. notat, quod tunc non competit actio creditoribus, quando res in dotem datæ non sunt obligatæ à prædecessore, & ita tenent Paul. de Casto, & Salicetus ibidem in principio, & etiam dicta l. 7. tit. 15. part. 5. adducta pro contrariâ opinione, loquitur tantum in actione personali, probatque nostram conclusiōnem, & omnia supra dicta, † ibi: *Quando la persona es obligada*

gada solamente por el deudor, y no los bienes, & hoc probat l. 11. titul. 14. dicta part. 5. ibi: Non obligando sus bienes, vbi Gregor. Lopez in glos. 1. dicit, ex hac bonorum obligatione Induci generalē bonorum hypothecam. Sed tamen in principali quaestione vix in praxi obtinere potui ap parente marito, tanquam tertio oppositore pro suo iure, & interesse cōstante matrimonio, licet hanc meam opinionem teneat Curia Philippica 2. p. §. 11. num. 6. qui idem in socio tenet ibidem ex opinione Bart. in l. eadem. ff. de duobus reis, & ex Decio in consil. 98. num. 2. vol. 1. & est vidēdus Peregrinus de iure fisci lib. 5. tit. 1. de publicat. bonorum, num. 117. cum sequentibus.

242 **S**ÆPE sæpius in praxi obuēnit, vtrum qui vtitur priuilegio pro parte, conseruet in totum. In qua quaestione Bart. in l. 1. §. si quis hoc interdicto. ff. de itinere actusq; priuato in principio, tenet in totum cōseruari: *1304* † quod intellige, nisi alius non vtatur alterius partis priuilegij, quia existenti in possessione per vsum partis nō *1305* conseruatur ius totius, † cap. auditis de prescription. c. dilectus de cap. monachorum, Felin in d. c. auditis num. 19. quibus contrariari videtur opinio ipsius Bart. in l. vsum aque, C. de aqueductu lib. 11. vbi tenet, quod qui habet amplissimum priuilegiū, & eo stricte vtitur, nō poterit postea *1306* large vti, † quam Bartholi opinionē sequitur Alex. cōf. 33. vol. 5. Minhc. lib. 1. controuersia. vsum sequent. cap. 2. a num. 7. & est vera, & communiter recepta secundum Hostigas in

patrocinio pro ciuitate Cesaraugustæ in 3. p. n. 41. & 42. quia priuilegia consuetudine interpretantur, † cap. *1307* cum dilectus de consuetud. c. quod dilectio de consanguinitate, & affinitate, in quo sufficit consuetudo decennalis; nec est necessaria immemorialis, & quadragennalis, vt in dicto cap. cum dilectus, vbi Panormitan. num. 7. & in cap. certificari de sepulchris num. 2. late Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 6. num. 58. Sed ne detur aliqua antinomia in opinionibus Bart. est notandum, quod is, qui retinet proprietatem, videtur acquirere totum per vsum patris, non tamen is, qui de nouo acquirit, † secundum dictum Bart. in di. *1308* cto §. si quis hoc interdicto in principio, qui enim pro parte possidet, totum possidere videtur, † l. si filicili *1309* dij. §. fin. & l. 2. ff. quemadmodum seruitur. amittantur, l. 1. §. hoc interdictum, ff. vt possidetis, l. voluntaria, C. de excusation. tutorū: & ideo non est mirum, quod vtens priuilegio stricto modo, cum sibi competat amplissimo modo, præiudicet sibi, cum priuilegium sit stricti iuris; vt sæpe numere recensui, & eo vtens stricto modo videtur se conformare cum iure communi, ad quidd de f. cili reductitur per l. 2. C. de noxalibus action. & quando priuilegium concernit exercitum; & non merā substantiam, vtens in parte nō sibi præiudicat in alijs separatis, † text. est in *1310* dicta l. voluntaria, C. de excusatio: tutorum, vbi Salicet. num. 3. ad fin. & etiam quando competit priuilegium pluribus personis, vel pluribus

S rebus

Tractatus de priuilegiis

rebus, licet quis utatur in vno, non
 1311 videtur renouare in alijs. Et ad hoc
 allegat dicta legē voluntarię Panor.
 mitanus in cap. cum accessissent de
 constitutio. num. fin. & ideo est ve-
 ra doctrina Bart. in d. l. vsum aquę,
 quia per tex. quem allegat, vtens pri-
 uilegio stristo modo non poterit eo
 vti largo modo: nam talis vsus redū-
 daret in pręiudicium iuris publici,
 & licentia data ibi hauriendi aquam
 de publico aquę ductu, vel à Princi-
 pe, vel à consuetudine, erat in certa
 1312 quantitate limitata, t vt probat tex.
 in dicta l. vsum aquę, ibi: *Ita tamen,*
vt quantitatem singuli, quam veteri
licentia percipiunt, more vsq; in prę-
sentem diem perdurante percipiant:
 vbi glossa in verbo licentia, ibi: *Licē*
tia Principis, vel consuetudinis. Ex
 quo sequitur, quod regula subroga-
 tum non habet locum in priuilegijs,
 1313 t secundum communiorē opinio-
 nem Doctorum in l. si quis eum. §.
 iniuriarum. ff. si quis cautio. Azeue-
 do in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopilat. num.
 27. qui Azeued. vbi supra nom. 56.
 cum Pelaez de maioratu in q. 51. tra-
 dunt latē, vtum lex disponens de no-
 bili, vel ciue, vel confratre in confrat-
 ernitate nobilium, extēdat ad no-
 1314 biles per priuilegium, t qui Autho-
 res plurimas leges allegant, & inter-
 pretantur in dictis locis.

Quę. 243

E T est notandum in hac ma-
 teria, quod minę, & venę aureę, vel
 metalli semper censentur exceptę
 1315 in concessione castri, vel villę, t per
 l. 5. tit. 15. par. 2. vbi glossa verbo *emi-*
neras, tenet Carol. à Grañal. lib. 1. Re-
 galiū Francię c. fin. pag. 303. Matth.

de Afflict. in decis. 321. & Azeued. in
 l. 2. tit. 13. lib. 6. Compil. n. 2. & priui-
 legia derogantia quibuscunq; perso-
 nis non derogant collegio, & vniuer-
 sitati, t ex peculiari ratione tradita à
 1316 Bald. in authen. item quicunq;, C. de
 Episcop. & cler. vbi Paul. & idē Bald.
 in rubr. C. ad Rebel. Felin. in c. eā te
 de rescriptis, Roman. in l. si quis mi-
 hi bona. §. seruus de acquir. heredit.
 Iacob de Sancto Georgio in l. colle-
 gium. C. de hered. instituen. & Cas-
 san. in consil. 1. Quod secus erit, quā-
 do priuilegium continet materiam
 merē fauorabilem, & reipublicę cō-
 uenientem, quia tūc est faciendā ex-
 tensio, & cōprehenduntur collegia,
 & vniuersitates, & omnes personę,
 tam masculi, quā femina; vniuer-
 sitatis, & capituli, t vt tradit Domi-
 1317 nic. Ian. Andr. & alij Doctores in c.
 cum in illis. §. 1. de prębend. lib. 6. &
 Doctores quos refert, & sequitur A-
 zeuedo in l. 2. tit. 7. lib. 7. Compilat.
 à num. 3. vsq; ad 6.

P V L C H R V M deinde dubiū *Quę. 244*
 est, vtum si aliquis vicinus alicuius
 loci non liberi, nec exempti à rebus
de labrança, y criança habeat pecora
 vel armenta acquisita in prædicto lo-
 co, & admissus fuerit pro vicino in
 aliquo loco libero, vbi nō soluitur ga-
 bella de rebus, *de labrança, y criança,*
 & postquā admissus fuerit ad prædi-
 ctā vicinitatem, vendit prædicta pe-
 cora, vel armenta acquisita in dicto
 loco non exempto sit immunis à solu-
 tione gabellę, & dicta pecora, vel ar-
 menta dicantur *de labrança, y crian-*
 1318 *ça.* t in qua quęstione affirmandum
 censēo illa pecora, & armēta acqui-
 sita

sita antea in loco non libero, non esse exempta à prædicta gabellæ solutione, nec dici *De labrança y criança*, nam illa qualitas nouæ vicinitatis, nec illa, *De labrança y criança*, nõ erat acquisita antea quàm ille admisus fuerat in ciuem illius loci liberi & exempti, pro quo allego text. expressum in materia priuilegij, in l. Titius, ff. de militari testamento, vbi probatur, quod testamentum inuaidum factum à pagano non validatur, si postea miles decedat sub eodẽ testamento; nec priuilegium militare extendetur ad testamentum inuaidum, & absque solemnitate antea factum, ¶ & est text. in l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalibus, vbi probatur, quod dominus factus aliquis serui non tenetur pro debito serui antea facto, ¶ & faciunt tradita à Collantes in pragmatica rei frumentaræ, lib. 1. cap. 3. num. 9. & text. in l. 14. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *De la çia y labor, q̃ en el término de ella se hiziere*, & l. 17. eodẽ tit. ibi: *Cosas que en la dicha villa y sus términos cunieren, y trataren, y no fueran della*: & in omnibus priuilegijs, quæ ego viderim, præsertim in priuilegio mæ ciuitatis de Ronda; hæc sunt verba, *Que los vecinos de Ronda seã libres, y no paguen alcavala de las cosas, que en qualquiera manera tuuieren y adquirieren de su labrança y criança*, ¶ vbi probatur, quod priuilegiũ conceditur rebus acquisitis *de labrança y criança*, his qui iam sunt vicini, & post hanc vicinitatis qualitatem adquirent res *de labrança y criança*. ¶ Et facit dictum Angeli in §. in pro

uiciarum in authentico, vt factæ nouæ constitutiones, quod sitestamentum factum sit legitime à muliere, & postea facta sit constitutio, quod testamentum mulieris non valeat sine præsentia duorum agnatorum, quod si mulier habuit facultatem mutandi testamentum, & adhibendi præsentiam duorum agnatorum, & non adhibuit, irritabitur testamentum, ¶ quem sequitur Ripa in tractatu de peste in §. de priuilegijs victimarum voluntatum, numer. 31. Et ratio est, quia illa qualitas adhibendi duos agnatos debet interuenire tempore facti testamenti, & quotiescunque aliquod nouum statuitur, ad futura tantum, & non ad præterita extenditur, ¶ cap. 1323 2. & fin. de constitution. cum concordantibus, vbi Doctores, text. in l. leges, C. de legibus, l. fin. tit. 14. part. 3. ibi: *Esta es, porque el tiempo en que son comensadas, y hechas las cosas, deue siempre ser catado*, lego legem, C. de naturalibus liberis, vbi probatur, quod lex cassans intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, ¶ text. in l. licet canon de electione, lib. 6. ibi: *De cetero facien das*, vbi glossa verbo de cetero, quam dicit singularem Veroius in cap. penultimo de iudicijs num. 38. & Felin. in cap. fin. de constitutio. & etiam facit, quod quando lex vel statutum liberat aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, non quoad præterita, ¶ ita Ioan. Faber, & Salicet. in authentica ingressi, C. de sacrosanctis Ecclesi. Abb. in cap. præsentia de probatio. num. 64.

§ 2 Rode

Tractatus de priuilegiis

Roderic. Xuar. in quæst. maioratus colum. penult. Palac. Rub. in rubr. de donatio. §. 32. col. fin. & Baeça de inope debitore cap. 14. numer. 12. & item facit illud Bartoli in l. 2. §. filijs, ff. de decurionibus, quod natus ex milite, ante militiam non dicitur miles. †

1327 **MULTOTIES** deinde du-
 245 **bitatum** videtur circa pragmaticam no-
 Cap. 30. uam agricultorum, in quantum atti-
 net ad secundum illius capitulum &
 clausulam, ubi priuilegium agricul-
 toribus conceditur, ne eorum per-
 sonæ capiantur intra diffinitum in
 ea tempus, pro quo cum debito ciui-
 li, verum in hac generali dispositio-
 ne debitum fiscale comprehendatur,
 vel censeatur exceptum, sicuti in pri-
 1328 mo capite dictæ pragmaticæ. † In
 qua quæstione Collantes in suo tra-
 ctatu rei frumentariæ in explica-
 tionem dictæ pragmaticæ facto, in
 lib. 2. c. 7. neruose defendit, debitum
 fiscale etiam comprehendendi in dicto
 2. capite, & clausula illius pragma-
 ticæ, pro eoque colonum, nec agri-
 cultorem capi non posse, id asseue-
 rans contra Reguarum lib. 1. c. 7. quæ
 ipse refert allegans pro sua opinione
 multa iura & decisiones, præsertim
 l. colonos nunquam, C. de agricol-
 lis & censitis, lib. 11. qui text. vide-
 tur pro sua opinione expressus & al-
 legans, l. doli clausula, ff. de verborum
 obligatio. & l. sanctio legum, ff. de
 pœnis, l. alimenta, §. Basilicæ, ff. de
 alimen. & cibis, legat. ubi probatur,
 quod clausula generalis non extendi-
 1329 tur ad antea specificata, † & pro ipsius
 opinione potest adduci tex. in l. non

puto, ff. de iure fisci, ubi probatur,
 quod in dubijs contra fiscum est iudi-
 candum: qui non censetur priuilegia-
 tus nisi in casibus à iure expressis, & 1330
 ubi fiscus non habet speciale priuile-
 gium seruatur ius commune, per l. pla-
 cuit in fine, ff. de iure fisci, & in ge-
 nerali statuto, etiam venit causa fiscalis,
 nisi reperitur speciale priuilegium,
 per quod eximatur, † ita tradit Dec. 1331
 in cons. 5. & cons. 307. & in l. 2. C.
 unde liberi, Egidius Bosius in sua
 practica titul. de fisco, & priuilegio
 eius numer. 75. & hoc priuilegium
 fuit motu proprio à Principe conces-
 sum agricultoribus, quo casu habet
 vim priuilegij, & latissime contra
 eum est interpretandum, † bene- 1332
 ficiu, ff. de constitutio. Principum,
 latè Cepola consilio ciuili 66. nu. 9.
 Gram. decis. 59. nu. 55. Azeued. in l.
 2. tit. 14 lib. 4. Recopil. nu. 26. & Quā-
 do speciale præcedit, & postea sequi-
 tur generale; tunc appositio principa-
 lis impedit omnia comprehendendi, † ita 1333
 Greg. Lop. in l. 3. tit. 10. p. 6. glof. 1.
 vers. Sed quādo. Sed his non obstati-
 bus contrariū verius est, & tenendum
 hoc est, quod in dicto secundo capi-
 te, & clausula dictæ pragmaticæ de
 bita, fiscalia censeantur excepta: pro
 eisque agricola capi possit: † quod 1334
 probatur, quia illa generalis disposi-
 tio, de qua in dicto secundo capite,
 & clausula dictæ pragmaticæ inclu-
 dit omnes casus primæ clausulæ, licet
 maior ratio in vno, quàm in alio vi-
 deatur, l. 1. §. quod autem, ff. de alea-
 toribus, l. 1. §. generaliter, ff. de legat.
 præstād. tradit Dec. in cons. 5. & 61.
 qui in d. cons. 61. dicit, id procedere,
 etiam si

etiam si casus sint privilegiati, & tenet Bald. in l. in fraudem in fine, ff. de testamento militis, & generalis sermo sequens non refertur ita ut excludat ea, de quibus speciliter est pronisum, ¶ per l. quous, ff. familiae erciscund. quam legem male allegat pro se Collantes, & est tex. in l. cum ita legatur, §. qui plures, ff. delega. 2. tenet Oldr. conf. 121. incipit, ad primam quaestionem, qui in n. 14. nostram tenet opinionem, videlicet, quod non excludatur exemptio & privilegium fiscalis debiti posita in prima clausula per clausulam secundam nullam de fisco faciens mentionem, allegas l. si quis priores in fin. ff. ad Trebell. l. penult. ff. de evictio. ubi hoc probatur. Facit etiam pro nostra opinione vera, quod in omnibus privilegiis & immunitatibus semper fiscus excipitur, ¶ l. licitatio, §. fiscus, ff. de publican. & vectigalibus, l. 3. tit. 18. lib. 9. Recopil. & quod privilegia fisco damnosa non debet impetrari, l. nec damnosa, C. de precibus imperatorum offerendis: nec contra fiscum, cui iura subveniunt, est temere iudicandum, ¶ 1337 ¶ secundum Covar. lib. 7. variarum, c. 16. n. 1. & si Princeps nil disponere vult in tertij prejudicium, per l. 2. §. merito, & §. si quis a Principe, ff. de quid in loco publico, cap. quavis de script. lib. 6. l. 2. tit. 14. lib. 4. Recopil. ubi tradit Azueved. ¶ 1338 ¶ a fortiori est iudicandum, quod in sui ipsius prejudicium nil disponere vult, quando quidem Princeps in dubio non videatur, nec presumatur velle prejudicare fisco, nisi in quantum expressam faciat mentionem contra fiscum, ¶ c. super

eo de officio delegat. Alex. in conf. 86 in fin. vol. 1. Anton. de Butr. in c. ut debitus honor de appellatio. Casfane, in consuetudi. Burgundiae, rubr. §. 5. n. 16. fol. 296. & semper auctoritas disponentis excepta censetur in generali dispositione, ¶ c. imperialis ad fin. de prohibita feudi alienatione in vñsibus feudorum, c. venientes de iure iurando, cap. constitutus de rescriptis, ubi scribentes, l. imperatores la. 2. ff. ad municipale, cap. significasti de electione, & in generali dispositione semper censetur excepta persona disponentis, ¶ l. obligatione generali, ff. de pignoriibus, l. inquisitio, C. de solutio. Azueved. in l. 3. tit. 18 lib. 9. Recopil. nu. 4. Lafate de decima, c. 18. n. 24. & in c. 19. n. 8. Anto. Gabr. in vol. 3. communium opinio num tit. de verbis. significat. conclus. 9. Et probatur expressè nostra vera opinio in l. 25. tit. 13. lib. 8. Recopil. ubi expressè cautur, quod agricola possit capi, & incarcerari pro debito fiscali: & dispositio dictae pragmatice cum sit nova, & generalis, non corrigit legem specialem habentem specialitatem in eadem materia. ¶ Sed 1342 est intelligenda cum specialitate & distinctione legis antiquae, l. sciendum in principio, ff. qui satisfacere cogantur, ubi glossa verbo non compelli, quam dicit notabilem Bar. ibidem n. 2. & l. 1. nu. 4. & in l. bonorum, C. qui admitti n. 13. & est glossa similis in l. 3. C. de silentariis, lib. 11. text. in l. in fraudem, §. fin. ff. de militari testam. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrim. nu. 74. & 155. & latius in l. fin. C. de reuocandis donatio. n. 70.

Tractatus de priuilegiis

& Costa in cap. si pater de testamen.
lib. 6. in verbo habens n. 9. & Meno-
chius de adipiscend. post l. i. med. 3.
nu. 79. & Molina de Hispan. primo-
genijs lib. 1. c. 23. n. 10. qua verissima
opinione sic retenta, restat respon-
sio ad fundamenta allata per Collan-
tes pro sua opinione, & in primis ad
l. colonos nunquam, C. de agricolis
& censit. hb. 1. 1. cui respōde, in ea ex-
pressē probari, colonos posse incar-
cerari pro debito fiscali imposto in
proprijs prædijs, & non pro debito
1343 dominorum, † ita glossa in verbo
colonos in prædicta lege, & est tex.
in l. omnes profugi, vbi glossa, &
in l. hi penes, §. sanē, C. eodem titul.
& vtroque tenet Ioan. de Platea
præsertim in d. l. colonos nunquam
in principio, & Bar. in dictis legibus,
maximē in dicta l. hi penes in prin-
cipio, & ad dictam legem doli cla-
sula, ff. de verborum obligat. Respon-
detur, quod si dispositio, & clausula
est vna propria, non extenditur dis-
positio generalis ad specificata: sed
quando est in diuersis clausulis, &
in dispositione legali, tunc clausula
secunda intelligitur cum qualitati-
bus, & specialitatibus primæ clau-
1344 sulæ, † ita resoluit Paul. de Castro in
dicta l. doli clausula nu. 3. & Bart. in
l. 2. §. 1. ff. de noui operis nuntiat. n.
6. & etiam respondetur, quod in di-
cta l. doli clausula non refertur secū-
da clausula ad specificata, quia actio
de dolo tanquam iniuriōsa, famosā,
& odiosa non extenditur de casu ad
casum, ita respondet Paul. de Castro
in dicta l. 1. §. 1. ff. de noui operis nū-
tial. nu. 4. post medium. Et si militer
respondetur ad l. sanctio legum, ff.
de pœnis, quod loquitur in odiosis,
& pœnalibus, † vbi notat Bart. in 1345
principio, & ideo in prædicta lege
clausula generalis ibi posita non ex-
tenditur ad specificata. Et ad legem
nō putō ff. de iure fisci pro prima opi-
nionē adductam respondetur, quod
loquitur in casu, quādo fiscus agit de
lucro captando, & de pœna contra
aliquem, & quando contendit con-
trā tertium in casu dubio, † secundū 1346
Covar. qui ita prædictam legem in-
terpretatur in lib. 1. variarum resolu-
tio. c. 16. nu. 1. & multa alia fundamē-
ta ponit dictus Collantes pro nostra
vera opinione in dicto c. 5. n. 5. qui-
bus nec respondet, nec potest dari
iuridica responsio: & dispositio tex.
in dicta l. alimenta, §. basilicæ, ff. de
aliment. & ciba. legat. quam Collan-
tes pro sua opinione allegat, loqui-
tur in legato alimentorum, quod de
sua natura non est reiterabile, † se- 1347
cundum Bart. ibidem, & Laram de
Cordoua de alimentis, §. sed si filius
à n. 48. cum sequētibus, & Michael
Crassum de successiōibus in §. ius
accrescendi, quæst. 17. & traditur in
4. vol. communium opinionum in
nouis pag. 1333. conclus. 47. pro qua
nostra vera opinione facit, quod
quando Princeps concedit priuile-
gium & immunitatē cōductōribus
gabellarum, vel his, qui aliquid fisco
soluere tenentur, magis considerat
causam fisci, quā causam prædicto-
rum conductōrum, † text. in l. sem- 1348
per, §. conductōres, ff. de iure immu-
nitatis: & clausula apposita in princi-
pio legis, vel dispositionis, censetur
repetita

repetita in omnibus capitulis sequē
 1349 tibus,† ita Azeved.in l. 6. tit. 15. n. 2.
 & in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. nu. 6.
 & 7. Boer. decis. 146. n. 2. cum seqq.
 & Thom. Gram. in conf. 6. criminali
 nu. 17. Cassane. in consuetudini
 bus Burgundiæ fol. 135. nu. 3. & fol.
 160. num. 46.

1246 SED Pro interpretatione & ex
 1231 plicatione privilegiorum & instru-
 1330 mentorum, est notandum, quod vir-
 tualiter contentum in privilegio, seu
 in ea, † per l. asse toto, ff. de hæredib.
 instituend. l. si ita scripsere, ff. de con-
 ditio. & demonstratio. ita tradit Ro-
 deric Xuar. in l. post rem iudicatā,
 ff. de re iudicata ampliatio 2. nu. 2.
 & Parlador. de rebus quotidianis, c.
 fin. in 1. par. §. 1. ampliatio. 4. n. 19. &
 Escobar de ratiocinijs c. 33. n. 19. ad
 finem, ex quo sequitur, vtrum sicuti
 statut declarationi tabellionis in du-
 bijs procedētibz ab scriptura, † per
 l. si quis decurio, §. fin. ff. ad legem
 Corneliam de falsis, l. si librarius, vbi
 Bart. ff. de verbor. signific. & in l. 1.
 §. fin. ff. quemadmodum testamenta
 aperiantur, hæc regula procedat, &
 habeat locum in privilegijs? Et asse-
 uerandum est, locum non habere,
 1352 † quando quidem privilegiorum in-
 terpretatio, vt iam in superioribus
 dixerim, soli Principi competat. Et
 vtrum privilegium concessum sim-
 plici personæ extendatur ad mistam,
 1353 † tradit latè Ias. & quos ipse refert
 in §. omniū, instituta de actionibus
 à num. 30. vbi de quæstionibus, vtrū
 privilegium concessum spurio ex-
 tendatur ad spurium & incestuosum

simul. † Et legitimatio concessa na- 1354
 to ex soluto & soluta extendatur ad
 natum ex adulterio. † Sed cum pe- 1355
 na exilij sit duplicatio tantum, secun-
 dum Anton. Gom. in 3. tom. variarū
 cap. 8. num. 1. † est notatu dignum, 1356
 quod sententia exilij lata contra de-
 linquentem tali pœna adiecta, quod
 si non seruauerit tempus exilij, con-
 demnatio intelligatur facta ad trire-
 mes, erit nulla, & poterit retractari,
 etiamsi à reo condemnato præstitus
 sit consensus, † per glos. & Bald. in 1357
 l. si diuersa, C. de transactio. glos. ver-
 bo, *No vale*, in l. 13. tit. 22. p. 3. quia
 in dicta sententia adest nullitas ratio
 ne excessus.

ET Est optimum verbum in hac *Quæst. 247*
 materia, quod debitor, qui promisit
 stare iuramento creditoris circa dama-
 na & interesse, potest ante iuramen-
 tum reuocare istam conventionem
 si creditor mutauerit conditionem
 in deterius, † ita resoluit Gom. Arias 1358
 in l. 64. Tauri nu. 47. pro quo ex tex.
 expressus & egregius in l. cum quis,
 ff. de solutio ibi: *Si in eodem statu mā-*
ferit, quo fuit, cum stipulatio interpo-
neretur. Et ibi: *Tacite enim hæc conue-*
tio inesse stipulationi videtur, si in ea
dem causa maneant. † Quam decisio 1359
 nem tenet Anchar. in conf. 394. nu.
 4. & est text. in l. 1. tit. 14. p. 1. versic.
Otrofi de ximos, que si esto que era pue-
to, quod extendit ad procuratorem,
 factorem, tutorē, & testamēti execu-
 torem, cuius mandatum reuocatum
 censetur, si cōditionē in deterius mu-
 tauerint, † quod tenet dictus Gom. 1360
 Arias in l. 31. Tauri nu. 1. cum seqq.
 & Socin conf. 112. n. 15. lib. 1. Aleiat.

Tractatus de priuilegiis

de p̄sumptio. regul. 2. p̄sumptio-
ne 16. num. 4. per l. pater h̄eredis, §.
fin. ff. de testamentaria tutela, l. liber-
to, §. Lari, ff. de annuis legat. quod
placuit Castello in l. 33. Tauri nu. 3.
tenet Gratianus in regul. 389. quibus
conuenit interpretatio l. 7. tit. 19. lib.
9. Recopil. vbi certa forma seruari
iubetur in adiectione, & oblatione,
del quarto, qua deficiente corrui-
t actus: quod ille, qui legis solennita-
tem in oblatione non impleuit, pote-
rit eam supplere, & adimplere intra
tempora à p̄dicta lege Regia p̄-
1361 fixa & assignata, † quod resoluit Me-
xia ad legem Toleti 1. par. fundamē-
to 12. nu. 14. per ea, quæ ibi recen-
ser, quem vide. Vnum tamen peculiare
priuilegium concessum est in iure
viduis atq; pupillis, ita quod si Prin-
ceps primo loco cōcessit priuilegiū,
seu exemptionem viduis, aut pupil-
lis, & demum concessit aliud priui-
legium alteri, quod aduersaretur pri-
mo priuilegio, dicens quod illud vl-
timum concedebat aliquo alio priui-
legio non obstante, hoc vltimum
priuilegium non derogat antea cō-
cessum in fauorem viduarum, & pu-
pillorum, nisi per specialem mentio-
nem & derogationem, † per ea quæ
1362 traduntur à Thom. Gram. in in deci-
sione 20. à num. 1.

Quæ. 248 QVIBVS Cōuenit, an socius
vel aliquis de his, qui in id quod face-
re possunt, cōueniantur, si totum sol-
uere promittant, videantur illi suo
1363 priuilegio renūciare, † quādo quidē
socius, & alij relati in l. sunt qui in id,
ff. de re iudi. & in l. verū. ff. pro socio,
& in l. 1. tit. 15. in l. 15. tit. 10. p. 5. ha-

beāt priuilegiū, ne in plusquā facere
possint, cōueniatur. † Et pro parte ne
1364 gariua, & sic quod tacite per dictā
obligationē de soluendo totū debitū
nō videantur p̄dicto priuilegio re-
nūciare, facit l. legitimā, ff. de petito
ne h̄reditatis, vbi probatur, quod ne
mo videtur tacite iuri suo renūciare,
† de qua lege est videndus Melsia ad
legē Toleti 2. p. in responsione ad 6.
1365 fundamentum à principio. Sed pro
parte affirmatiua est veritas, hoc est,
quod p̄dicti priuilegiati, qui non
possint cōueniri in plusquā facere
possint, in totum possint conueniri,
si totum soluere se obligauerint: quā-
doquidem videantur suo priuilegio
renūciare: ita tenet Ias. & alij Docto-
res, quos ipse refert in d. l. sunt qui in
id, ff. de re iudicat. col. 1. & Ioan. Gu-
tier. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. in
num. 320. Obiter tamen se offert in-
terpretatio text. in l. nihil proponi, ff.
de legat. 1. & in l. fin. §. fin. ff. de con-
trahenda emptione circa quorū in-
terpretationem h̄esitant valde Do-
ctores, vtrum ratione p̄stationis
annuæ, de qua in dictis iuribus, indu-
catur demonstratio tantū, vel actio
personalis, vel realis, & hypotheca,
† de quo est videndus Bart. in dictis
1366 legibus, & Salazar de vsu & consue-
tudine, c. 11. n. 34. & Velaſc. consult.
82. n. 8. Gama decis. 30. à n. 1. Aluar.
Velaſc. de iure emphyteut. 1. par. q.
32. Ioan. Garc. de expensis & melio-
ratio. c. 4. nu. 30. & refert quamplu-
res Doctores Flores de Mena in ad-
ditio. ad Anton. Gamam docif. 13.
& Thom. Grammaticus de decisione
90. num. 1. Mantica de coniecturata
mente

mente defuncti lib. 9. tit. 2. num. 5. Aymon consil. 301. num. 5. Marcus Anton. Peregrin. de fideicomis. art. 16. nu. 110. Gigas de pensio. q. 62. n. 19. & 10. Padilla in l. in provinciali nu. 6. C. de seruitutibus, Claperius in sua centuria causa 42. quæst. 1. nu. 11. Quintilianus Mandosius in additio. ad consilia Romani consilio 338. lit. B. Couarr. in cap. Rainuntius de testament. §. 10. num. 8. Felicianus de censibus lib. 2. c. 5. num. 7. qui supra dicti Doctores plurima notatu digna referunt, in quibus non est instendum, cum ex professo ad nostram materiam non pertineant. Sed illud tantum, quod quando relictum vel præstatio attinet ad alimenta, eorumque ratione relinquatur, favore alimentorum inducitur actio realis, & hypotheca, & non actio personalis, nec assignatio tantum, † secundum Roman. consil. 338. nu. 3. & Flores de Mena in practicis quæstio. quæst. 18. num. 2. & est glossa in l. Lucius, ff. de aliment. legatis, l. cum hi vers. id est si ageret, ff. de transactio. l. Gaius ff. de annuis legat. l. 2. ff. de aliment. legat. tradit Paul. Castrensis consil. 338. n. 3. & Lara de annuifarijs lib. 1. c. 2. n. 16. qui in n. 19. ait, quod legatum alimentorum, siue fiat pauperi, siue diuiti, semper continet alimentorum fauorē, † vt tradunt DD. in l. si certis annis, C. de pactis, Hieron. Gigas de pensio, c. 51. n. 10. Simō de Preis de interpretatione vltimę voluntatis, lib. 4. interpretatione 1. dubio 11. nu. 8. quod alimentorum fauore extēdit Petrus Iacobus in sua practica titul. de actione in rem ad relictum pro

anima & annuifario, † & Guid. 1369 Papa decisione 576. Salazar de vsu & consuetudine cap. 11. num. 34. Tiraquel. de priuileg. causæ piæ priuilegio 63. Mascard. de probatio. conclus. 171. nu. 4. Lara vbi supra n. 20. qui in n. 21. ait, id procedere quocumque modo, siue quacumque dictione fundus fuerit adiectus præstatori fauore piæ causæ, & alimentorum, ex Couarr. in d. c. Rainuntius de testam. §. 10. n. 8. in fine, & ex Giga de pensio nibus, c. 44. n. 1. & licet incertitudo vitiet relictum, & etiam libertatem, quando non constat de persona certa, † l. 1. & 2. ff. de his quæ pro non scriptis habentur, l. triticum, ff. de verborum obligatio. l. quod in stipulatione, ff. de vsuris, l. merces, ff. locati, l. ita stipulatus, ff. de verborum obligatio. l. si ita fuerit in fine principij, l. si quis de pluribus, ff. de rebus dubi. Menoch. de arbitrarij lib. 2. centuria 2. casu 188. tamen quando relinquitur pauperibus, annuifarijs, & alijs causis pijs, incertitudo non vitiat relictum, † ita Decius 1371 in l. fin. versic. Non obstat, C. de edicto Diui Adriani tollendo, l. id quod pauperibus, l. nulli, C. de Episcopis & clericis, Bald. in dicta l. id quod pauperibus nu. 1. Menoch. consil. 292. nu. 11. vol. 3. Tiraquel. de priuilegijs causæ piæ priuilegio 55. & 56. l. quidam testamento, ff. deleg. 1. l. sicui, ff. de annuis legat. vbi glossa verbo, solutus, Gam. decis. 185. Rebus. de priuilegijs scholasticorum priuilegio 133. Lara de annuifarijs, lib. 1. c. 10. n. 27. cum sequētibz, qui Doctores id affirmāt valere ratione priuilegij.

Tractatus de priuilegiis

priuilegij causæ pie, quod priuilegiū
hanc admittit explicationē, & inter-
pretationem: nam lex quantūcūq;
generalis, non comprehendit exem-
ptos, & priuilegiatos, † vt tradit late
1372 Mexia ad legem Toleti fol. 65. à nu.
17. p. 2. fundamento 6. vbi aliquos
recenset casus speciales in nu. 18. cum
sequq. quos videre licet. Sed res nota-
tu digna est, quòd licet regulariter
minor restituatur, hoc tamen nō pro-
cedit in Doctore minore, qui non
1373 restituitur, † per glossam in l. posse-
sio, C. de muner. patrimonial. lib. 10.
tenet Nicol. de Neapol. in l. sed & si
reprobari, ff. de excusatio. tutor. &
Bald. qui alios refert in l. 1. C. qui, &
aduersus, quos Angel. in l. 6. pueritiā
ff. de postulando, Ludouic. Montal.
de reprobatione sententiæ Pilati art.
5. n. 69. in vol. 10. tractatum Docto-
rum in antiquis.

Quest. 249 SI Aliquod deinde concedatur
priuilegium Petro, hoc onere adiun-
cto, vt in quolibet anno teneatur sol-
uere vnū equū & per longissima tē-
pora equū non soluit, sed aliud ipsius
equi loco, dubitatur, vtrum equi præ-
stationē præscribat, † & præscriptio-
ni locum fore, tenet Petrus Antibol.
1374 in tract. de muner. 2. p. §. restat nunc
videre nu. 18. per legem is cui, ff. quē
admodum seruitur. amittantur, cum
l. præcedenti in 10. tract. Doctōrū,
in antiquis, qui in nu. 19. optima vti-
tur distinctione, quam videas, quia
conducat ad casum recipientis igno-
rante longo tempore minus quā
1375 sibi debetur quotannis, † quibus sic
habitis dubitatum vidi, vtrum possit
clericus habens bona communia cū

fratre laico ea defendere à collectis
& gabella, & alijs oneribus ratione
sui priuilegij clericalis. † Et videtur, 1376
quòd sic, argumento text. in c. quod
in dubijs in fine de consecratione
Ecclesiæ vel altaris: nam quod cem-
mune est, dicitur meum, l. pupillus,
ff. de verb. signifi. §. fin. l. Quintus,
ff. de auro & argento legato, l. illud,
ff. de ritu nuptiarū, l. rectè dicimus,
§. fin. ff. de verb. signifi. l. serui ec-
lectione, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi cō-
muniter Doctores, & Calderin. cōf.
22. sub titulo de præbendis, & bona
vnita & diuisa gaudent priuilegio
immunitatis, l. vnica C. de rei vxor. 1377
act. in 1. responso, & §. sed non si
ignoramus. Contrarium tamen est
tenendum, per l. 3. §. fin. ff. de mune-
ribus & honoribus, secundum Petrū
Antibolū in tractatu de muneribus
3. part. principali nō 9. qui ait, quòd
iudex ex officio coget fratres ad diui-
sionem, & collectam imponet iuxta
ratam bonorū vniuscuiusque, vt in
l. 2. C. de muneribus patrimonialib.
lib. 10. & licet valeat donatio bonorū
facta à patre filio suo clerico, qui bo-
nā donata à collectis & impositio-
nibus ratione donationis, & sui priui-
legij liberare poterit, † per l. cum fa- 1378
cultates, C. de his qui numero libe-
rorum lib. 10. tamen si aus semper
in tali bonorum donatione præsumi-
tur, l. omnes, §. Lutus, ff. quæ in frau-
dem credito. quæ donatio facta filio
clerico fraudulenter hodie de iure Re-
gio reprobatur per l. 11. tit. 10. lib. 5.
Recop. de qua est videndus Azéued.
ibidem & Ioan. Gutier. in practeis
quæstio. lib. 2. quæst. 132. vbi late agit.
quomo-

1379 quomodo fraus probari, & præsumi
possit, ¶ quam supra relatam doctri-
nam intellige veram, licet certum &
iuridicum cum sit, quod quando laici ha-
buerint indiuiduū coniūctumq; ius
cū clericis, gaudebunt priuilegijs cle-
ricorum sociorum, ¶ secundū Aretin.
1380 conf. 25. Marc. Anton. Cuchum
lib. 1. institutionū maior. tit. 9. nu. 61.
Citadin. de iure patron. 6. p. art. 3. n.
3 Et hinc est, quod si laicus & clericus
habēt ius patronatus, pars clerici tra-
1381 hit ad se partē laici, ¶ Stapilil. de lite-
ris gratiæ titulo de modo & forma
imperandi pag. 151. n. 3. Ioan. Andr.
quē refert & sequitur Citadinis vbi
supra, & Ioan. Gutier. de iuram. con-
firmat. 3. p. c. 13. n. 10. & ita ex hac cō-
munione clerici & laici resultat in iu-
re patronatus, quod si simul præsen-
tent, poterit laicus præsentationē fa-
cere intra semestre, vt poterit cleri-
1382 cus, ¶ ita tenēt supradicti authores,
quos sequitur Lara de anniuersarijs
lib. 2. c. 9. à nu. 14. cum sequentibus.
EST QVE Norādum, quod
1383 Regij susceptores nō possunt Regiā
pecuniam consumere, vel ex ea ali-
quid emere, adeo quod si quis ex ea
emant, lucrum fiscus repetit, ¶ per l.
10. l. 1. & 2. C. de his qui ex publicis
ratio. d. lib. 10. & vtrouque Bart. &
adeo verum est, quod fiscus poterit
reiuēdicare rem emptā ex pecunia
sua per suceptorem, vel thesaurariū,
1384 ¶ Bald. in l. si cum seruum, ff. si cer-
tum petat. verf. Item fallit, quādo of-
ficialis, per text. in l. si vt proponis,
C. de reiuēdicatione, ita Frāsciscus
Lucanus in tract. de fisco in princi-

pio num. 13. Martinus Laudensis de
priuilegio fisci nu. 259. Aegid. Bos.
de fisco n. 49. quam conclusionem
intellige veram, quando susceptor,
vel thesaurarius Regius sibi ipsi, &
non alio nomine aliquid emit de pe-
cunia Regia: & quod prædicta rei-
uēdicatio est in subsidium, quando
thesaurarius & susceptor est nō solu-
uendo, ¶ l. Moschis, ff. de iure fisci, l. 3185
3. §. multa, ff. eod. tit. l. 1. C. de conue-
niendis fisci debitoribus, lib. 10. l. 2.
C. de debitor. ciuitat. lib. 11. quæ re-
solutio est communis per Speculato-
rem secutum per Petr. Paul. Paris. in
conf. 8. nu. 20. lib. 1. nam actio sub-
sidiaria non datur, quando debitor
est soluendo, ¶ etiam si renuntiet be-
1386 neficium excusationis, secundum
Roderic. Xuar. in l. 2. *De los emplaça-
mientos*, §. quæritur vltierus, num. 9.
& 10. post Bart. in l. 1. C. de conue-
niendis fisci debitoribus, lib. 10. vbi
additio. & Hippolyt. in rubric. de fi-
denussoribus, numer. 23. Et hinc
est, quod si susceptor camerarius,
vel receptor, qui aliquid à debitore
recipit, desinit esse soluendo, antea
quā domino reddat, datur recursus
contra primum debitorem, ¶ secun-
1387 dum Ioan. de Platea in l. securitates,
C. de susceptor. & arcar. lib. 10. & A-
uiles in capit. prætorum, cap. 45. in
glossa verbo, *Poner*, numer. 5. Estque
vera conclusio, quod relictum pro
distributione pauperum potest ex-
tendi ad nobiles habentes bona,
qui iuxta suum statum, & qualita-
tem non possunt conseruari, nec
sine dedecore in publicum appa-
rere, ¶ ita Baldus in l. si quis
1388

Tractatus de priuilegiis

ad declinandum, C. de Episcop. & clericis, & Palac. Rubios in rubrica de donatio. inter vir. & vxor. §. 11. nu. 11. & in foro conscientie libera-

1389 *† secundum frat. Manuel Rodrig. Lusitanu in sua summa tom. 1. c. 194.*

n. 2. ad finem, & est text. egregius in proposito in l. in eadem, ff. ex quibus causis maiores, ibi, *In vinculis autē etiam eos accipimus, qui ita alligati sunt, vt sine dedecore in publico apparere non possint*, vbi probatur, restitutionem in integrum concedi huiusmodi nobilibus maioribus viginti quinque annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus,

1390 *& in vinculis detentis reputantur, †*

Quæst. 251. SED Cum quotidie per Prin-

cipem viduis priuilegium & gratia concedatur in remunerationem seruitiorum à maritis receptorum hac adiecta conditione, vt prædictæ viduæ priuilegio & gratia fruantur, quādiu in viduitate fuerint, est quæ-

1391 *stio, vtrum si nupserint, & iterum in causam viduitatis inciderint, dicatur priuilegium & gratiam durare, & ad secundam vel tertiam viduitatem transire. †*

In qua quæstione videtur tenendum, priuilegium & gratiam tantum ad primam viduitatem extendi, & non ad secundam, vel tertiam procedere, per regulam text. in l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significatione, l. stipulatio, l. dotem, l. stipulationem, l. licet, l. dotis promissio, ff. de iure dorum, cap. non potest de præbendis lib. 6. l. cum qui chalendis, ff. de verborum obligatio

ne. Quod confirmatur, quia si prædictum priuilegium ad secundam & tertiam viduitatem extendetur, daretur infinitas contra text. in l. si finita, ff. de damno infecto, † l. fidei- 1391
commissa, §. si quis delegat. 3. c. cū in multis de rescript. lib. 6. item quia Princeps disponens de viduitate, cēsetur cogitasse de casu singulari viduitatis, cap. non potest de præbendis lib. 6. cap. 1. de filiis presbyterorum dicto lib. 6. facit l. cum pater, §. qui dotale, l. Lucius, l. Titia, §. qui in vita, ff. delegat. 2. l. cum doctem, §. si pater, ff. soluto matrimonio, l. 3. §. 1. ff. de dote prælegata, vbi probatur, quod disponens nunquā censetur voluisse grauare quenquā duplici præstatione. †

Sed prædictis non obstantibus 1393
contrarium putari de iure verius: & sic quod dictum priuilegium & gratia Principis extendatur ad secundā & tertiam viduitatem, per l. in vsu iuris, ff. de verborum significat. vbi probatur, quod sepe numero vtimur verbo singulari pro plurali, † & 1394
facit pro hac vera opinione, quod causa viduitatis non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbi natura, † argumento text. in l. cum ali- 1395
quis, C. de curatore furiosi, l. si filia, ff. de annuis legat. vbi probatur, quod regulariter causa legati est reiterabilis, & non restringitur ad primam, † l. si ita stipula- 1396
tus fuero à Scio, ff. de fideiussoribus, sicuti in causa dotis, quæ determinata videtur, non solum ad prima sponsalia, sed ad vltio-

ria

1397 teriores, † authentica quamuis, C.
de rei vxo. aſti. & quantitas legari
multiplicatur ad multiplicationem
dierum propter conſeruandum de-
1398 cus legantis & legatarij, † l. cum qui
dam cum l. ſequenti, ff. de annuiſ
legat. Item facit, quia quando mul-
tiplicatio accidit caſu, ſiue fortuna,
1399 debet multiplicari diſpoſitio, † ſe-
cundum Bart. in l. qui bona, §. 1. cū
l. ſequenti, ff. de damno infecto, quā
opionem in prædicto noſtro caſu
tenet & defendit Anton. de Butrio
in conf. 31. quia opinione reſerua re-
ſpondetur ad iura adducta pro con-
traria parte, quod loquuntur in cō-
tractibus obligatorijs, vel quando ex
iteratione reſultat graue damnum
concedentis, quia tunc reſtringitur
diſpoſitio ad primum actum, † qui-
bus ita reſpōdet Anton. de Butr. ubi
ſupra allegans in propoſitō, l. inter
ſtipulantem, l. quidquid aſtringēda,
ff. de verborum obligat. Accedat-
que ſupradictis, quod quando priui-
legium conceditur ex duabus cauſis,
vna ceſſante nō ceſſat conceſſio, nec
1401 priuilegium, † vt notatur in §. affini-
tatis, inſtituta de nuptijs, & in l. libe-
rorum, §. 1. ff. de hiſ qui notantur in-
famia. Et hinc eſt, quod ſentētia lara
ex pluriſ cauſis, quarum vna eſt
1402 falſa, ſuſtinetur ex altera vera, † l. Ti-
tianus, ff. quod cū eo, c. pertuas, ubi
Panorm. qui filij ſint legitimi, Innoc.
in c. in præſentia noſtra de renuncia-
tione, Alex. in l. qui Romæ, §. duo
fratres, ff. de verborum obligatio. Fe-
lin. & Abb. in c. 1. de re iudicata: &
eſt text. in authentico, vt cum de ap-
pellatione cognoscitur, §. ſi igitur

omnes, & §. ſi tales, quod intel-
lige verum, dummodō ambæ cau-
ſæ ſint finales, ita vt quælibet de per
ſe ſit ſufficiēs ad cauſandum & pro-
ducendum effectum: ſecus ſi ad pro-
ducendum dictum effectum ambæ
ſint neceſſariæ, † cap. quoniam, §. 1403
porro; & §. ſi autem, ubi notant
Panormitan. & moderni, vt lire
non conteltata, & in cap. cum ceſ-
ſante de appellatio. & in cap. de reſ-
criptis: & ideo ſi vna cauſa ponat-
ur vt ratio, & altera, vt ratio ratio-
nis, vtraque requiritur, † per l. ſed 1404
ſi lege, §. idem ſi rem, ff. de peticio-
ne hæreditatis, l. 1. ff. ſoluto matrim.
& ſimiliter ſi vna cauſa ponatur vt
maior propoſitio, altera vt minor, v-
na falſa corruit argumentum, † vt 1405
docet Bart. in extrauaganti ad reprimē-
dum in verbo nec ex eorum per
text. ibi: *Item intellige, quando vtra-
que ratio cōſideratur ad effectum cau-
ſandum*; ſecus ſi vna non habetur in
conſideratione, tunc ea ceſſante non
ceſſat effectus, ſecundum Bald. in
cap. 1. de gradibus ſucceſſionum in
uſibus fondorum, item intellige,
quando vtraque ratio, exprimitur
in lege: ſecus ſi vna tantum; licet
altera poſſit, conſiderari: tunc ceſ-
ſante expreſſa ceſſabit diſpoſitio, li-
cēt altera militare videatur, † ita de- 1406
clarat Laccellorus, Decius in l. ſingu-
laria, colum. 3. ff. ſi ceterum petat, &
Ripa in tractatu de priuilegijs cre-
ditorum, in §. in bonis menſularij
â numer. 13. cum ſequentibus, &
cum l. 4. & §. titul. 2. libr. 6. Reco-
pilation. diſponat, quod nobiles
non poſſint torqueri, eius diſ-
poſitio

Tractatus de priuilegiis

positionem extende ad Consilia-
rium, etiam si finitum sit officium,
1407 in memoriam pristinae dignitatis, †
per text. in l. fin. ff. de Decurionibus
in versicul. Non esset torquendum,
quod idem erit in decurione, per
illum text. & tenet Andre. Barbae.
in cap. sedes Apostolica col. 5. de re-
scriptis. nam priuilegiū dignitatis non
1408 finitur finita dignitate, † secundum
Bald. in dicto cap. sedes de rescriptis,
quem sequitur Hippolyt. de
Marfil. in singulari 179. & in practica
5. expedita colu. 8. numer. 23. &
ipse Bald. in l. Imperator la. 2. ff. de
statu hominum, & ipse Hippolyt.
in singulari 31. & 107, & in l. edi-
ctum, col. 2. cum sequentibus, ff. de
quæstion. & est gloss. in l. 2. tit. 30.
part. 7. Loazes de matrimonio Regis
Angliae dubitatione 7. num. 38. cum
sequentibus, & Plaça de delictis lib.
1. cap. 6. nu. 9. Azueo: in l. 4. & 5.
2. lib. 6. Recopil. num. 38. & Thom.
Grammaticus in voto 32. nu. 23. &
hinc est, quod ille, qui fuit iudex,
nō potest torqueri in syndicato etiā
1409 stantibus multis indicijs, † secundū
Bart. in l. milites, C. de quæstio. &
est rex. in l. diuo Marco eodem tit.
tenet Paris. de Puteo de syndicato in
tit. de officio syndicat. colu. 2. & est
text. in l. nihil, l. miles, C. de quæstio.
tenet Ias. & Salicet. in l. 1. C. de iuris
& facti ignor. Bartol. in d. l. milites,
Alexand. in d. l. centuria, & dictum
in decurionibus obseruatur in con-
siliarijs ciuitatum, qui decurionum
1410 instar obtinent, † vt notatur in ru-
brica de decurionibus, lib. 10. & idē
priuilegiū habent, quod & ipsi decu-

riones argumento, l. filiz, §. fin. ff. de
condit. & demonstrat. l. si donatæ,
§. sponsus, ff. de donatio. & inter vir.
& vxor. quod priuilegium intelligit
de consiliarijs, & cōsulis magnorum
locorum, & non de consulis
paruorum oppidorum, † secundū 1411
Iacob. Rebut. in l. nullus, C. ad legē
Iuliam Maiest. argumen. l. atblete,
§. 1. cum l. propter magistratum, C.
eodem tit. & quod Consules ciuita-
tū nostri temporis habeant idē
priuilegium, quod & decuriones,
vt non torqueantur, † tenet Salicet. 1412
qui ita dicit tenere communiter Do-
ctores in l. Diuo Marco, C. de quæ-
stio, quem refert & sequitur Thom.
Grammat. voto 1. à numer. 13. cum se-
quentibus, vsque ad num. 30.

SED Cum lex 6. tit. 2. lib. 6.
Recopil. disponat, quod nobilis pos-
sit capi pro debito descendente ex
delicto, licet de hoc dixi aliqua in su-
perioribus num. 606. cum sequenti-
bus circa fideiussorem datū in cau-
sa principali, in qua adfuit condem-
natio pecuniaria, erit egregia quæ-
stio, vtrum fideiussor nobilis datus
post condemnationem in executione
condemnationis descendens ex
delicto, quem dicimus, *De sancta-*
miento, gaudeat suo priuilegio, vel
in carcerari possit sicuti principalis.
† In qua quæstione videtur affir- 1413
mandum, talem nobilem fideiussor-
em incarcerationi posse pro dicto de-
bito descendente ex delicto, virtu-
te fideiussionis *De sanctamento*, per
regulam accessorium de regul. ior.
lib. 6. & etiam cōprobat, nā licet
causa huiusmodi fideiussionis dica-
tur

tur procedere ex vi verborum fidei-
iusionis, adhuc potest dici causa, quæ
ex delicto oritur, argumento legis 1.
§. ex incendio. ff. de incendio, ruina,
& naufrag. Item, quia sententia lata
contra principalem executioni man-
datur contra fideiussorem, sicuti con-
tra principalem, † sine nouo proces-
su, nec noua sententia, tex. gloss. Bart.
num. 2. in l. i. ff. iudicatum solui, quæ
opinio communis est teste Roder.
Xarez in l. 2. de los emplaçamientos,
in versic. sed pone quæstionem nu.
6. Hippolyt. in rubrica de fideiussori-
bus num. 363. & huius ratio est, quia
natura huiusmodi iudicialis fideiuf-
sionis ea est, quod fideiussores cen-
sentur vnà cum principalibus con-
denari, † per l. fin. C. de vsuris rei iu-
dica. tenet Pet. Rebuffus ad Regias
constitution. Gallicas titulo de literis
obligatorijs artic. 1. gloss. 9. num. 8.
pag. 131. & in titulo de sententijs exe-
cutorijs artic. 1. gloss. 16. num. 26. Ru-
pellanus forensium institutionū lib.
1. cap. 70. pagina mihi. 334. Sed con-
trarium semper mihi visum fuit, &
sic quod huiusmodi nobiles fideiuf-
sores de saneamento post dictā con-
demnationem non mutantur in car-
cerem. Quod probatur, quia hæc fi-
deiussio non ex delicto principali-
ter descendit: nam hoc respectu rei
principalis tantum consideratur: &
non respectu fideiussoris: nam di-
cta fideiussio immediatè procedit
ex noua obligatione, & contractu
post condemnationem. Item, quia
illa verba legis 6. titulo. 2. lib. 6. Re-
copilationis, *Por deuda que decien-
da de delito*, significant causam pro-

pinquam, tali modo, v. delictum.
sic causa propinqua illius debiti, &
non verborum obligatio, & fideiuf-
sio, † per l. qui liberis. §. hæc ver-
ba. ff. de vulgar. & pupillar. substi-
tur. vbi Barthol. Aretin. & plurimi
Doctores, quos more solito conge-
rit Tirāquel. de cessante causa limi-
tatione 20. num. 26. cum sequenti-
bus. Ex quo sequitur, quod prædicta
fideiussio non extendatur ad causam
remotam, hoc est, delicti principa-
lis. Facit præterea pro hac parte, quod
iura, quæ mentionem faciunt de de-
bito ex delicto descendente dicunt,
quod debitum est ex ipsius delicti
facto, tex. in l. actionum genera in
versic. ex facto. ff. de actio. & obliga-
tion. l. ex maleficijs. ff. eodem titulo
cuius aurea verba ad nostrum casum
taliter sunt: † Ex maleficijs, ait Cāius Iu-
risconsultus, nascuntur obligationes,
velut ex furto, ex iniuria, quæ om-
nia vnius generis sunt: nam hæc
tantum ex se consistunt, id est, ex
ipso maleficio: cum aliqui ex contra-
ctu obligationes non tantum re consi-
stunt, sed etiam verbis, & consen-
su. Hanc ergo fideiusionis obliga-
tionem, de qua in nostra quæstio-
ne, verbis non re contrahit, quis
obsecro inficias ire audebit? Tan-
dem facit pro hac parte, & vera re-
solutione, quod nobilis non po-
terit etiam expresse suum priuile-
gium renuntiare, † iuxta verio-
rem, & receptam sententiam, de
qua per nos in superioribus nume-
ro 224. Et hanc partem in princi-
pali fideiusionis quæstione, quan-
do fideiussor est nobilis, tenet
Cinrus

Tractatus de priuilegiis

Cinus in l. quoties. C. de precibus Imperato. offerendis, vbi concludit, quod fideiussor poterit vti suo priuilegio, quod sibi ex sua persona competit: & ita tenent Bald. & Salicet. ibi dem. Hucq; pertinet illud, quod optime dixerit Collantes in pragmatica agricultorum lib. 2. cap. 13. vtrum priuilegium concessum agricultoribus ratione illius pragmatice, ne intra tempora ab ea destinata in carcerem possint detrudi, competat suis
 1419 fideiussoribus non agricolis, & qui Collantes ibidem num. 3. cum sequentibus tenet, & neruose defendit, predictos fideiussores, qui verè non sunt agricolæ, non potui agricultorum priuilegio, cui opinioni ex ipsius fundamentis libenter accedo, & ex his, quæ latè adduximus in superioribus num. 323. & num. 732. Et ideo fideiussor plebeius, qui pro nobile intercessit, non gaudebit nobilitatis priuilegio, & tex. vbi Bart. in l. etsi fideiussor. ff. de re iudicata, & Doctores in l. tam mandatori. C. de non numerata pecunia, Hippolyt. in rubr. de fideiussoribus num. 273. Collantes vbi supra numer. 4. ad finem, Castellus autem de Bobadilla in sua politica. 2. tomo lib. 3. cap. 15. num. 24. quem sequitur Collantes vbi supra lib. 2. cap. 16. nu. fin. licet mea opinio sibi magis vera videatur, non est ausus pedem firmare, quia domini *Alcaldes de Corte de Valladolid* contrarium in quadam causa practica uere, & ideo distinctione hac utitur, videlicet, quod si debitum ex dilecto descendens applicetur parti offensi, mea opinio sit vera, & nobilis fidei-

iussor non incarceretur, si autem condemnatio fisco applicetur, tunc temporis possit in carcerem mitti, eiq; suum nobilitatis priuilegium nihil proffit, quia eo ipso, quod condemnatio fisco competit, dicitur causa criminalis, & non considerauit dictus Bobadilla, quod illa opinio, in qua affirmauit, quod causa dicitur criminalis, quando condemnatio applicatur fisco, ex multorum opinione, vt ipse ait, est controuersa, adeo quod iudices aliquando vnā, aliquando aliam opinionem in practica admittunt. & Et quod quantum-
 1421 cunque sit vera dicta opinio, nobilis nullatenus pro debito fiscali poterit incarcerari, nisi in casu legis 4. tit. 2. lib. 6. Recopilatio. iuxta veram, & receptam opinionem, quam defendi in tractatu de Regia gabella. 4. p. §. 2. num. 34. & quam vltra Docto-
 1423 res, quos ibidem recensui, sequitur Azcued. in dicta l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopilat. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. dictæ Recopilat. à num. 9. tam in principali debitore, quam in fideiussore, & Ioann. Gutier. in practicis questionibus lib. 5. q. 13. num. 103. cum sequentibus, & ipse Bobadilla qui nos allegat, cum hostraq; transit opinione in dicta sua politica lib. 3. cap. 15. num. 23. debetque ponderari lex §. tit. 2. lib. 6. Recopilationis à nobis vbi supra ponderata, ibi: *Ni sean presos por deuda, salvo en el caso susodicho.* &

1 N priuilegio deinde alicui concessio vsque ad tertiam generationem, dubitatur multoties, vtrum eius persona sit comprehensa in generatione, &
 1424 & vide -

& videntur † comprehendi, secundum Specular. loquentem in feudo & emphyteusi in tit. de emphyteusi, §. nūcque aliqua versic. 150. Bald. in l. 2. C. de iure emphyteu. versic. Quarto, vbi Salicet. versic. Sed vigesimoquarto potest dubitari, Angel. in §. adeo instituta de locato Paul. de Castro conf. 338. volum. 2. & in authentica si quas ruinas, C. de sacrosanct. Eccles. versic. Remanet dubium, Imola in l. quod dicitur, ff. de verborum obligat. Socin. confil. 25. volum. 1. Gozadin. conf. 25. Corn. conf. 232. volum. 4. & confil. 51. volum. 2. num. 4. Sed contrariam opinionem tenuere Bald. in additio. ad Specular. in tit. de locato, versicul. Idem & in tertiam generationem, & in dicta authentica si quas ruinas, versic. Iuxta hoc quero, Curt. iunior in tractatu feudorum 3. part. versic. Circa istam materiam, Ruin. confil. 166. volum. 1. Anchar. & alij quam plurimi relati ab Antonio Gabrieli in 3. tomo communium opinionum in nouis tit. de iure emphyteutico in conclus. 4. qui in numer. 6. ibidem tenet primam opinionem intelligendam in concessione facta ab Ecclesia cum Bald. in authentica defuncto, C. ad Tertullian. versicul. Et nota, & cū Cardin. ali. & Alexan. in cap. 1. in §. quia, versicul. Quid autem.

¶ Cum in moneta seu pecunia tria reperiuntur, scilicet, materia quoad valorem, forma quoad auctoritatem, & pondus quoad usum; † per l. 1. ff. de contrahend. emptio. l. 1. & 2. C. de vete. num. pot. lib. 11.

vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pen. Ancharran. & alij, quos refert Alberic. confil. 56. volum. 2. & Boer. decisione 327. num. 7. ad medium; & Princeps possit absque consensu populi valorem monetæ mutare, † secundum cōmunem, vt per Ioan. 1426 Fabrum instituta, quibus modis tollitur obligatio in principio, & in authentica hoc si debitor, C. de solutio. Corne. confil. 135. volum. 3. & per multos authores relatos ab ipso Boerio vbi supra num. 9. & 7. sicuti probauimus nu. 1020. in superioribus: Et noster Hispaniorum Rex Philippus Tertius nūc scutorum valorem mutauerit, & auxerit, † dubitatum vidi, verum si aliquis obligatus fuerit ad solutionem centum scutorum, antea quam augmentum fieret, teneatur soluere respectū valoris currentis tempore obligationis, vel currentis tempore solutionis: † Et quāuis hæc quæstio valde sit controuersa inter Doctores, vt videre est apud dictum Boerium dicta decisione 327. & Anton. Gabriel in 3. tomo communium opinionum tit. de solutio. conclus. 2. Veritas, quæ secundum cōmūnem opinionem deducitur ex supradictis authoribus & scriptorib⁹ ab eis relatis, est, quod attendatur valor respectu temporis solutionis, siue scuti, vel auri autæ, vel diminuti fuerint à Principe, ita ipse Boerius vbi supra num. 9. & Anton. Gabriel vbi supra num. 10. & Couarr. de veterum collatione numismatum, cap. 7. §. vnico à num. 2. qui authores supradicta intelligunt veram, nisi aliud in contractu

†

apponaz

Tractatus de priuilegiis

apponatur ex partium & contrahentium consensu. Et cuius damno currat diminutio monetæ, stante debitoris mora, & quomodo consideretur valor monetæ in vltima voluntate, & in statutis, & in
 1429 sententia & gratia Principis, † latè agitur per dictum Anton. Gabrielem vbi supra conclus. 3. cum 4. sequentibus, & per dictum Couarr. vbi supra numer. 4. & quòd dispositio disponens in viro intelligatur etiam habere locum in vxore, & è conuerso, nisi ratio diuersitatis appareat, † tenet Bart. in l. 1. ff. quod metus causa, & in l. fin. C. de indicta viduitate. tollen. Cassine. in consuetud. Burgundia, versicul. 7. conclusio, quos refert, & sequitur Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, titul. de legibus & constitutionibus conclusio 3. numer. 2. qui in numer. 3. ait, idem dispositum in priuilegijs, † nam priuilegium concessum marito extenditur ad eius vxorem, per l. non tantum in fine, ff. de re iudicat. & ex Cumanò ibidem, cum Dec. in l. 1. C. de in ius vocando, & cum l. 3. titul. 21. lib. 4. Recopil.

¶ *Quest. 255* E T cum aliæ multæ leges nullitate rejiciant, eas intelligere debes, nisi illa nullitas procedat ex defectu citationis vel iurisdictionis, †
 432 secundum Auendaño in tractatu primi & secundi decreti à numer. 16. & in tractatu de secunda supplicatione numer. 4. Petrus Paulus Parisius in consil. 29. & 45. numer. 28. volumine 1. quod etiam tenent quamplurimi Doctores, quos re-

fert & sequitur Anton. Gabriel 3. tomo communium opinionum sub titul. de statutis conclusio 3. vbi multas inuenies ampliationes & limitationes notatu dignas, præsertim in numer. 25. vbi habetur, quòd defectus iurisdictionis non admittitur, quando sententia pronuntiata à iudice non habente iurisdictionem, fuerit confirmata per iudicem plenam iurisdictionem habentem, † ex multorum authorum opinione. 1433

GRATIA Tamen, vel priuilegium si cõcedatur alicui sub cõditione, & alteri postea purè concedatur, posterior præfertur, etiam si conditio postea verificetur, † per text. in capit. si pro te de rescriptis, libr. 6. tenet Cardinal. in Clementina 1. de concessione præbendæ, notabil. 10. & Federic. de Sen. in consil. 197. Petrus Paul. Paris. cons. 82. numer. 24. cum sequentibus, volum. 4.º Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, libr. 6. titul. de clausulis conclusio 2. quod limita, quando gratia vel priuilegium cõditionale haberet clausulam retrotractiuam, † quia tunc
 1435 præfertur secundo priuilegio purè concessio, vt tradit ipse Anton. Gabriel vbi supra, numer. 7. ex Rota in nouis decisione 389. & Felinus in cap. capitulum de rescript. Parisius in dicto consilio 82. volumine 4.º. Nota deinde, quòd quando terminus & iudicium limitatur in lege, statuto, vel priuilegio ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud tempus

1436 tempus causa terminari possit, t secundum Gandinum in tractatu maleficiorum in parte de multis questionibus numer. 10. Abb. consil. 64. numer. 1. volum. 2. Roderic. Xua- rez allegatione 5. pag. fin. Azeued. ad curiam Pisanam, libr. 4. cap. 6. numer. 88. quem videas in hoc articulo etiam in l. 11. tit. 7. lib. 3. Recopilacion à num. 1. cum sequentibus, & Ioan. Gutierrez. de iuramento confirmat. 3. part. cap. 5. numer. 16. & Castill. Bobadilla in sua politica 2. tom. libr. 3. cap. 8. num. 256. & lib. 5. cap. 1. à numer. 160. cum pluri- bus sequentibus.

Quæst. 237
Legatū rei
alienæ

ATTAMEN Cum rei alienæ legatum valeat hac habita distinctione, videlicet, quod si testator nesciuerit, rem esse alienam, sit inutile huiusmodi legatum: sed tamen si sciuerit, rem alienam esse, validum sit; quoad rei æstimationem, t per l. cum rem alienam, C. de legatis, §. non solum in stir. eodem tit. l. non dubium, §. finali, ff. de legatis 3. cum concordantibus, l. 10. tit. 9. par. 6. vbi bona glossa hæc materia fauore vxoris, & coniunctæ personæ privilegio, recipit talem interpretationem, quod valet legatum rei alienæ quoad prædictas personas, etiamsi testator ignorauerit rem legatam alienam esse, t vt bene probatur in d. l. cum rem alienam, §. ultimo, & in dicta l. 10. tit. 9. par. 6. post medium, l. cum prædium, C. de fidei- commissis, l. quintus, §. fin. ff. de auro & argento legat. quod priuilegium extende, habere locum, quando relictum fuerit legatum

pro anima, vel pro anniuersario, vel ad pias causas, vel alicui, qui à testatore diligitur ratione coniunctionis, vel proximitatis, t secundum Guillelm. de Cuno in d. l. cum alienam, vbi Alexand. quos refert & sequitur Gregorius Lopez in dicta l. 10. tit. 9. par. 6. in glossa verbo, *De la comprar*, ad medium, & tenet Zasius alios referens Doctores in dicta l. cum rem alienam, numer. 12. ex quo sequitur, quod legatum relictum pro virginibus maritandis poterit retineri in viroque foro à femina, quæ licet opinionione vulgari pro virgine habeatur, in rei veritate non est virgo, t nisi aliud ex voluntate testatoris constet, vt optimè resoluit Lara de anniuersarijs, libr. 1. cap. 21. numer. 90.

ET Etiam privilegium viduis concessum extenditur ad nuptas habentes inutiles viros, t secundum Baldum in l. fin. C. de plagiarijs, & tradit Cota in memorabilibus iuris verbo, vidua, & Couarru. in practi- cis quæstio. in quæst. 7. num. 2. vers. Est & secundo, qui alios plures refert authores, & tenet Lara de anniuersarijs, cap. 21. numer. 34. libr. 1. Et cum infans expositus præsumatur esse ex parentibus non infamis, & ritè & rectè possit ordinari, & censetur idoneus ad omnes actus legitimos, t secundum Ananiam in c. vnico de infantibus languidis expositis nu. 11. & Angel. in l. nemini, C. de Episcopali audientia, quem refert & sequitur Felinus in c. cum deputari de iudicijs, numer. 10.

Quæst. 238
De nuptis
inutilibus
viris.

1441

De expositis

1442

Tractatus de priuilegiis

& Gregor. Lopez in l. fin. tit. 10 par.
 4. in glossa verbo, *Se haze libre*,
 dicit communem & veram opinionem
 Couarrubias in Clementina si
 furiosus de homicidio in 1. part. 10.
 lectionis numero 9. & expositus
 censetur ciuis illius loci, cui ex-
 1443 ponitur, & ubi reperitur, t secundum
 Boerium in decisione 13. num.
 41. erit scitu dignum, quod expo-
 siti sunt incapaces officiorum san-
 ctæ Inquisitionis, Ecclesiarum, col-
 legiorum, & confraternitatum,
 in quibus habentur statuta requi-
 rentia qualitatem nobilitatis, &
 alia huiusmodi, quæ habentur in
 multis statutis, quia licet in dubio
 boni præsumantur: hæc præ-
 sumptio nihil operatur, quando
 qualitas ab statuto requiritur, ni-
 si probetur, quia non sufficit,
 quod qualitas adsit præsumptiue,
 1444 nisi exactè probetur, t quod te-
 net Hippolyt. de Marsilis in l. si
 quis nec quæstio numer. 130. ff. de
 quæstion. Aymon Crauet. consilio
 225. de antiquitate sessione 1. num.
 38. & Rolandus consilio 8. numer.
 56. volum. 1. qui alios refert, &
 Tiberius Decianus & consilio 23.
 numer. 13. volum. 1. Auendanius in
 dictionario in verbo, *Costumbre*,
 versicul. Item aliud, & in lib. 1. de
 exequend. mandat. Regum cap. 6.
 numer. 7. Matientius in l. 1. tit. 4.
 lib. 6. Recopilationis glossa 5. num.
 12. Baptista Laderchius in consilio
 12. numer. 1. refert alios Doctores
 Brinoria à Sole in suo compendio
 in verbo, qualitas requisita à lege,
 & Lara de annuetsarijs lib. 2. c. 4.
 numer. 37. cum sequentibus: nam
 quando probatio per modum con-
 ditionis requiritur, non sufficit præ-
 sumptiua, t l. Lutius, ubi Bartol. &
 scribentes, ff. de condition. & de-
 monstratio. Decius tenet in consil.
 11. numer. 9. & Lara ubi supra num.
 38. ad finem. Et comprobatur, quia
 si in aliquo negotio, vel statuto te-
 stes bonæ famæ requiruntur, &
 quod sint maiores exceptionis to-
 tius: hæc qualitas debet probari,
 aliàs præsumptiue non sufficit, t ita 1446
 Angelus in l. 2. §. diem, ff. quem-
 admodum testamenta aperiantur,
 Hippolyt. Marsil. in singulari 187.
 Ioannes Crotus in tractatu de re-
 stibus numer. 392. dicit communem
 & veram opinionem Alciatus de
 præsumptionibus regul. 3. præsuma-
 ptione 1. numer. 10. refert alios Az-
 ued. in l. 1. tit. 7. lib. 5. Recopilatio.
 num. 16. Sed tamen si statutum dis-
 ponat negatiue, hoc est, quod non
 admittantur ad honores, vel ad col-
 legia, vel ad Ecclesias illi, qui descen-
 dunt ex infecto sanguine, vel aliam
 habuerunt maculam; tunc admit-
 tuntur expositi, t quia cum huius-
 modi statuta sint iuri contraria, per
 text. in cap. eam te de rescriptis, &
 veniant restringenda, & non exten-
 dantur ultra illud, quod exprimitur,
 t per l. si verò, §. de viro, ff. soluto ma-
 trimonio, & statutum est sumendum
 in eo sensu, ut minus ius commune
 ledatur, t secundum Bart. in l. om- 1447
 nes populi, ff. de iustitia & iure, nu.
 56 ubi Ias. num. 60. Ripa in rubrica,
 ff. soluto matrimonio num. 41. An-
 dre. Alciat. in consil. 68. n. 6. Roland.
 consil.

consil. 21. num. 21. volum. 1. Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 7. num. 32. & lib. 2. cap. 4. numer. 39. cum sequentibus, qui refert Aymon in consilio 25. & Becium consilio 1. numero 6. & Ias. consil. 50. numer. 2. & Baldum & alios, quod secus credei em, quando à lege vel statuto tantum requiritur, quod aliquis sit idoneus. Nam tunc temporis cum habeat pro se iuris præsumptionem, nulla probatio de bonitate requiritur, † per textum in cap. vnico de scutino faciendo, & in cap. fin. de præsumptionibus cum concordantibus.

E T Cùm in superioribus resoluerim, expositum esse ciuem illius loci, & ciuitatis, cui exponitur, & ubi reperitur, scitu dignum est, quod si aliquod legatum relinquatur, vel priuilegium concedatur virginibus, vel puellis naturalibus, vel ciuibus alicuius ciuitatis, vel pro eis maritandis aliquid relinquatur, virgines, & puellæ expositæ comprehenduntur in dicto legato seu priuilegio, † ita Bartol. in l. 1. ad finem, ff. ad municipalem, Ioan. de Platea in l. ciues in fine, C. de incolis & originarijs libr. 10. Gregor. Lopez in l. fin. titul. 10. part. 4. in verbo, *Echando*, ad finem, quos sequitur Lara de anniuersarijs libr. 1. cap. 21. numer. 78.

A D D E Etiam huic tractatui, quod virginibus hoc est peculiare priuilegium concessum, quod virgines solè sunt in Abbatissas eligendæ, & præferendæ, † per glossam in Clementina attendentes, §. sta-

tuius de statu monachorum, ita Azeuedo in consilio 24. numer. 8.

Et pauperes consanguinei semper sunt præferendi in legato generaliter pauperibus relicto, † ita Tiberius Decianus in consil. 1. num. 51. 1503 vol. 3. Azeued. in consil. 16. num. 40. & passim pro eorum opinione executorias Regias vidimus.

E T Talis est seniorum priuilegium, quod semper in beneficijs, & præbendis senior debeat præferri, † 1504 secundum Clementinam vol. 1. & Rochem de Curt. de iure patronatus in verbo honorificum n. 41. Bald. in consil. 167. vol. 4. Gregor. Lop. in l. 7. tit. 15. par. 6. in gloss. verbo, *Mas anciano*, Ioan. Gutier. in consil. 12. num. 30. Lara de anniuersarijs lib. 1. c. 7. n. 4. qui vbi supra lib. 2. c. 3. tenet, quod etiam præferatur Doctor peculiari priuilegio. † Quod priuilegium etiã in sequestratione bonorũ reperitur, adeo quod alimēta sint eroganda illi, cuius bona sequestratur, † ex doctrina Aluar. Velaſc. in consultatione 1. Procuratorque in rem suam, quem dicimus, *En causa propia*, non potest reuocari amplius, † ita tradit Phlippus Decius in consilio 521. numer. 9. & Gratia. in regul. 389. numer. 9.

M V L T O T I E S Q V E Dubitationi ansam præbet, quod debitoribus præuentione & anticipacione vtuntur suum debitum exigendo, quod licet debitor alios habeat creditores priuilegiatos, qui postea apparēt, & sine debita petunt, & si debitor nō est soluēdo, petunt pecuniã

Consanguinei pauperes.

Quæst. 261 Seniores.

Doctor. Alimēta.

1506

Procurator in rem suam.

Quæst. 262

Creditorum cōpetētia.

Tractatus de priuilegiis

iam solutam alteri creditori, & ideo
dubatur, utrum repetitioni sit lo-
cus. † In qua quaestione videtur
non esse locum repetitioni, quia cre-
ditor, qui prior exigit, vigilauit in
exactione sui debiti, & vigilantibus,
& non dormientibus iura subueniunt,
& repetitionem debiti soluti non co-
cedunt, † l. pupillus, ff. que in fraudē
creditorum, l. fin. C. de deposito, &
utrobique Bart. & Doctores. Sed ve-
ritas huius quaestionis talis est hac
distinctione, quod aut debita sunt
personalia, aut realia & hypothecae,
& priuilegiata, & si fuerint perso-
nalia, iura subueniunt creditori, cui
primo fuit facta solutio, & non est
locus repetitioni. † Et in hoc casu
loquitur dicta lex pupillus, ff. que in
fraudem creditor. & dicta lex fin.
C. de deposito, & l. 11. tit. 14. & l. 9.
titul. 15. par. 5. Si autem debitum est
reale, fiscale, & hypothecae, & priui-
legiatum, tunc temporis datur repe-
titiō solutae pecuniae, quae repetitio
competit priori creditori priuilegia-
to ratione priuilegij & hypothecae,
† per l. pecunia. C. de priuileg. fisci,
tradit & late resoluit Couarru.
in practicis quaestio. cap. 29. per to-
tum, & Gomez de Leon in sua cen-
turia cap. 36. & 86. & Gregor. Lop.
in dictal. 11. titul. 14. part. 5. in glos-
sa verbo, *No obligando sus bienes*,
& est textus expressus sic distinguēs
in l. fin. §. et si praefatam, C. de
iure deliberandi. & resoluit Felici-
anus de censibus tomo 1. libr. 3.
cap. 5. numer. 17. Parlador. de rebus
quotidianis, libr. 2. cap. fin. part. 5.
§. 3. à numer. 46. & Barbosa in l. 1.

ff. soluto matrimonio 6. part. à nu-
21. & Ioan. Gutier. in practicis qua-
estio. lib. 5. in quaest. 100.

ET In nostra priuilegiis *Quaest. 261*
materia venit interpretanda practi- *Cap. 34.*
cabilis, lex 9. titul. 11. lib. 2: Reco- *Nobiles li-*
pilation. ibi: *Mandamos que todos* *signantes a*
los otros pechen, y paguen, no embar- *per nobili-*
gante que traigan pleytos pendientes,
utrum nobiles, qui nondum conse-
quuti sunt sententiam, admittantur
ad officia nobilium lite pendente. † *1512*
In qua quaestione tenet partem ne-
gatiuam Couarru. libr. 1. variarum
resolut. cap. 16. numer. 11: & Oualor.
de nobilitate in 3. part. tertiae partis
principalis numer. 5. cum sequentibus,
& Didacus Perez in l. 6. titul. 2.
libr. 4. ordinamenti in glossa, *No*
embargante, versicul. Vtrum autem
column. 1380. Sed affirmatiuam
partem, hoc est, quod nobiles lite
pendente gaudeant officiis no-
bilium, tenet Auendaño de exe-
quendis mandatis Regum 1. par-
te capit. 19. numer. 23. ad finem,
& Ioan. Gutier. in practicis qua-
estio. lib. 1. quaest. 25. pag. 71. & banc
opinionem tanquam verioreme de-
fendit Ioan. Garcia de Nobilitate
in glos. 35. numer. 49. quae opinio
in plurimis partibus praedictae le-
gis Regis probatur, si bene per-
pendatur.

ET In alimentorum materia *Quaest. 266*
est admodum controuersa illa que- *De alimen-*
stio, utrum pater habens filios le- *tis filios*
gitimos, possit filio spurio quin- *Spuriis*
tum pro alimentis relinquere, si
dictus filius spurius toto quinto-
non egeat ad suam congruam
susten-

1513 sustentationem, † In qua quæst. Co-
uar de sponſalibus 2. part. c. 8. §. 6. n.
8. & 10. & Ant. Gom. in l. 10. Taur.
numer. 41. tenent, quod pater pote-
rit prædicto filio spurio totum quin-
tum relinquere alimentorum ratio-
ne. Sed contrariam opinionem tan-
quam veriorē sequitur, & defendit
Tellius Ferdinand. in l. 10. nu. 6. cum
ſequentibus, & Rojas in epitōme ſuc-
ceſſionum, c. 22. nu. 3. & Ludovic.
Molina de Hiſpan. primogen. lib. 2.
cap. 15. nu. 54. & Matienç. in l. 8. tit.
8. l. b. 5. Recop. gloſ. 1. nu. 13. & 14.
& Ioan. Gutier. in practicis quæſtio.
lib. 2. quæſt. 110. & in forq. conſcien-
tiæ eſſe veram tenet fr. Manuel,
Roderic. in ſua ſumma cap. 10. nu. 2.
quod ſeruabitur, etiam ſi ſpurioſus vi-
uente patre alimenta petat, iuxta præ-
dictorum doctorum opinionem: &
licet controuerſum fuerit, vtrum
alimenta illegitimis præſtanda ſint
iuxta congruam ſuſtentationem, &
non iuxta recipientis dignitatem,
verior opinio eſt, prædicta alimen-
ta eſſe præſtanda dignitate & quali-
tate recipientis attenta, † quod in
1514 praxi receptum eſt, ſecundum Mo-
linam ubi ſupra numer. 55. cum ſe-
quentibus, & Humada in ſcho-
lijs ad Gregor. Lopez in l. 2. tit. 7.
part. 2. gloſſa 1. numer. 5. qui pro
hac opinione ponderat gloſſa, &
leges partitæ. Magiſque controuer-
titur inter Doctores, vtrum ſi quin-
tum non ſufficiat pro alimentis præ-
ſtandis filijs illegitimis ad con-
gruam ſuſtentationem poſſit, &
debeat pater ultra quintum eis re-
1515 linquere. † De qua quæſtione plu-

rimi controuerſant, vt videbis a-
pud Molinam de Hiſpan. primoge-
ni. lib. 2. cap. 15. à numer. 52. cum
ſequentibus, & Ioan. Gutierrez in
practicis quæſt. lib. 2. quæſt. 109. &
Zauallōs in 3. tomo quæ commun-
es quæſt. 779. per totam, qui aū-
thores vtriuſque opinionis referunt,
diſtinctionemque adducunt. Sed
vt hæc difficultas ſedari poſſit, vera
diſtinctio & reſolutio erit, quod
ſtantibus bonis ad congruam ſuſten-
tationem legitimorum, & illegiti-
morum pater poſſit, & debeat ille-
gitimis ultra quintum relinquere, ſi
hoc opus habeant ad congruam vi-
tæ ſuſtentationem ratione imbel-
lilitatis, infirmitatis, dementiæ,
aut furoris. Si tamen legitimis, &
illegitimis non ſufficiant parentis
bona, tunc legitimi præferantur,
eiſque ultra quintum non auferatur,
ita reſoluit Matientius in l. 8. titulo
8. libr. 5. Recopilationis gloſſa 1.
numer. 9. cui adhaeret Humada in
ſcholijs ad Gregor. Lop. in l. 2. tit. 7.
part. 2. gloſſa 1. numer. 6. quibus
libenter aſſentio, cum Angulo de
melioratio. l. 12. num. 33.

EST QVE Difficilima quæſtio, vtrum pater, vel auus, nō vtens
ſtuo, vtrum pater, vel auus, nō vtens
priuilegio per ſpatium decem, vel
viginti annorum, vt in ſuperiori-
bus reſoluimus, illud amittat, tam
quoad ſe, quam quoad poſteros &
ſucceſſores, quando eſt conceſſum
ſibi, & poſteris, & ſucceſſoribus. †
Quam quæſtioneſ latiffimè pro v-
traque parte diſputat Ioan. Garc. de
Nobilitate, gloſ. 6. à numer. 38. ad-
ducens quamplurima fundamenta,

Quæſt. 275
Pater non
vtens priu-
ilegio an
pauindices
poſteris.

1516

Tractatus de priuilegiis

quæ sunt scitu visuque digna, & ad plurima conducunt, & tandem resoluit, quod priuilegium, & exemptio per non usum, vel contrarium usum perditur tam quoad parem, & auum, quam quoad posterqs, & descendentes, licet omnibus sit concessum. Quæ opinio iure nostro attento, per ea quæ ab ipso referuntur, vera & indubitabilis est, à qua non potest recedi, nec in iudicando, nec in consulendo.

Quæst. 266 E T Quia quotidie iudices inferiores iudicant de priuilegiis, valote & interpretatione, est notandum, quod quando lis vertitur circa personam priuilegiatam, vel circa factum, huiusmodi iudices inferiores cognoscere possunt. Si tamen lis vertitur circa valorem & sensum, seu interpretationem priuilegiis, hæc cognitio pertinet ad Regem, ad suumque Regium Consilium, *De contaduria maior*, § 17. ita Bald. in cap. 1. numer. 3. apud quem vel quos feudi controuersia debeat decidi in visibus feudorum Gregor. lop. in l. 17. tit. 28. part. 3. Ioan. Garc. de Nobilitate, gloss. 1. §. 1. à numer. 1. cum sequentibus, qui ita interpretantur verba legis ex facto, ff. de vulgari libi: *Beneficia principalia, ipsi Principes solent interpretari*, l. 2. tit. 1. part. 2. ibi: *Otro si, ha poder si fuere obscuro, de lo declarar*, & l. 27. tit. 18. p. 3. ibi: *No lo deu ninguno juzgar, sino el mismo, o los otros que reynaren*. Extendaturque ad materiam gabellarum in dicto loco nu. 75. quod quando agitur de facto partium, cognoscunt iudices inferio-

res, si autem de iure priuilegij gabellarum, seu de eius exemptione, sensu, interpretatione, vel mente Principis, recurritur ad Regem, vel ad eius Consilium *de Contaduria maior*, § interpretatur quo dictis Ioan. 15:8 Garcia de Nobilitate, glossa 11. nu. 48. legem 9. tit. 11. lib. 2. Recopil. in illis verbis, *Excepto el hijodalgo notorio de solar conocido, y el de executoria*, quod quando iudicibus inferioribus committitur inscriptio personarum ad solutionem tributi Regij, iuxta formam prædictæ legis 9. & aliquis opponit, se esse nobilem notorium, *De solar conocido*, vel haberè executoriam, si lis vertitur circa suam nobilitatem ante superiores, non poterunt inferiores iudices de prædicta exemptione cognoscere. Sed circa eam ad superiores iudices recurrendum est, § per ea quæ ipse adducit, quod probat per dictam l. 9. ibi: *Pero es mi merced, que si alguna contradiccion les quisierdes, o quisiere poner alguna persona, o consejo contra lo en esta ley contenido, que no conzcas des dello*. Si tamen lis non vertitur apud superiores iudices, vel ab eis inscriptio demandata sit, & aliqua lis veniat super exemptione concessa à iure Doctoribus, vel Licentiatis, vel circa torturam, vel palinodiam, & alia huiusmodi, iudices inferiores de his cognoscere possunt, per incidentiam, ut traditur à dicto Ioan. Garcia ubi supra, glossa 35. num. quadragésimo septimo & 80. in superioribus obiter resoluiamus.

TENET.

TENETQVE DICTUS

MAIORQVE Dubitatio

*De mulie-
re secundo
nubente.*

*Quæstio 267
Privilegia-
tio quando
inquiete-
tur.*

Ioan. Garcia ubi supra, glossa 48.
numer. 19. vnum valde notabile,
videlicet, quod in causis privile-
giorum, sicut in causis nobilitatis,
non sufficit inquietatio verbalis,
ad hoc vt aliquis conqueri possit,
1520 sed requiritur realis inquietatio, †
ex doctrina Bartol. in l. si prius, ff.
de noui operis nuntiatio. a numer.
3. ubi Alexand. a numer. 17. vsque
ad numer. vigesimūtertium, & ex do-
ctrina Bartol. in l. prima, §. huius
autem edicti, numero secundo,
2. ff. vii possidetis, qui Ioannes Gar-
cia ubi supra a numer. 9. cum se-
quentibus, neruose defendit, le-
gem diffamari, C. de ingenuis, &
manumissis, intelligendam fore
1521 in reali diffamatione, † per ea, quæ
ibi adducit, & in glossa 48. §. 1.
cum sequentibus, refert plurimos,
qui habent privilegium a iure, ne
trahantur ad testificandum coram
iudicibus superioribus, *De hisse*

est, vtum per transitum ad secun-
dum matrimonium vidua amit-
tat hanc accusationem. † Ex prædi-
ctam accusationem amittere, tenet
1524 Villalpando ad l. vigesimāsecundā,
titul. primo part. septima, §. 40.
numero tertio, versiculo, Limita
singulariter, quæ opinio compro-
batur. Nam mulier per transitum
ad secunda matrimonia perdit illud,
quod a lege ei fuerat delatum, † 1525
vt tradit Castil. in dicto tractatu de
vsufructu in loco supra citato, qui
ubi supra dicta quæstio. 40. num.
3. tener, quod lex admittens vi-
duam ad accusandum de morte
mariti, est exorbitans, & restrin-
genda, † & coniunctio mulieris
1526 est accidentalit sapone matrimo-
nij, quod in viduitate continua-
tur, & cessante matrimonio, &
viduitate cessat illa coniunctio,
vt per eundem Castellum ubi su-
pra numero vigesimo septimo, &
quia mulier non admittitur ad
accusandum de morte mariti de
iure digestorum, & admittitur de
iure nouo, C. quia reputantur duo
in carne vna, † per textum in cap. 1527
gaudemus de diuorcijs, quod est ve-
rum, quatenus durat matrimonium
& viduitas: Præterea vidua ad-
mittitur ad accusationem de mor-
te occisi mariti propter dolorem,
qui dolor cessat stante secundo ma-
rito, cui amor de nouo applicatur,
& non potest esse mulier in carne
vna, & in vno amore cū primo ma-
rito mortuo, & cum secundo viuo,
quia darentur duo specialia, quæ nō
admit-

1522 *dalgo. †*

*Quæstio 267
De vxore
& filijs vo-
lentibus ac-
cusare, &
proccem sa-
cere.*

OBITERQVE Non mi-
nor difficultas est disputanda in
nostro de privilegiorum explicatio-
ne tractatu; vtum vidua habens
filios præferatur eis in accusatione
mariti occisi patris prædictorum
filiorum. † In qua quæstionē licet
1423 Castillo de vsufructu libr. 1. cap. 1.
numer. 25. defendat filios esse præ-
ferendos, tamen refert quamplu-
rimos Doctores pro communi te-
nentes, quod vidua præferatur, vt
apud eum videre poteris, cui com-
munis adhæreo, ab eaque non rece-
dendum puto.

Tractatus de priuilegiis

1528 admittuntur in iure, † per tex. in l. 1. C. de dotis promissione secundum Gratium consil. 35. num. 8. lib. 2. & secundum Barbosa in l. 1. ff. soluto matrimonio 3. p. num. 4. s. versic. sed aduersus cum sequentibus, Bursat. consil. 271. num. 25. lib. 3. & ratio potissima, per quam mulier nubendo secundo marito amittit filiorum tutelam, est, ratione magni amoris, quam applicat secundo marito. l. 40. tit. 16. part. 6. & mulier per transitum ad secundas nuptias amittit lectum quotidianum, & vestes lugubres, quæ filijs, & hæredibus primi mariti restituantur, † l. 6. tit. 6. lib. 3. fori Regalis, vbi tradit Montaluo: & quia mulier secundo nubens dicitur de domo & familia secundi viri, & perdit priuilegium illius primi mariti, & sepelitur cum secundo marito, & non potitur mariti priuilegio, nisi quatenus in viduitate permanferit, † c. 1. is qui. §. mulier de sepultura lib. 6. Cassançus in consuetudinibus Burgundie rubrica 10. §. 7. num. 3. l. filij. §. vidua. ff. ad municipalem. l. mulieres. C. de incolis lib. 10. vbi Ioann. de Platea, & ad hoc vt mulier dicatur vidua, debet in viduitate persistere, † secundum Bart. in authentico de nuptijs. §. soluto, num. 1. qui in l. fin. C. de priuilegijs scholarium lib. 12. num. 1. tenet, quod mulier per transitum ad secundas nuptias amittit primi mariti priuilegium, vt supra diximus, & etiam vidua per contractum secundi matrimonij statum suum mutat, † l. mulieres. C. de dignitatibus lib. 12. fecitq. illud singulari, quod mutata persone conditione,

mutatur priuilegium, † l. fisci. ff. de iure fisci, cap. vnico. §. verum de iure patronat. vt per nos late in superioribus num. 981. mutatione autem status videtur alia persona: fira Bart. in l. iuris gentium. §. si ante aditam num. 1. ff. de pactis, & deficiente causa cõcessionis alicuius priuilegij cessat priuilegium, l. cura. §. deficientium. ff. de muneribus, & honoribus, l. his oritur. §. penultimo. ff. de vacatione munerum, l. semper. §. negotiatores, ff. de iure immunitatis, l. tutelam. §. sed legitimæ. ff. de capitis diminutione. Quibus ob stare videtur, quod pœnæ secundo nubentium sublatae sunt hodie, † per tex. in cap. 1533 penultimo, & final. de secundis nuptijs, vbi scribentes l. 3. tit. 1. lib. 5. Recopilation: quod tenet Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum lib. 3. conclus. 5. pag. 223. Hippolyt. Riminald. in consil. 279. num. 116. cum sequentibus tomo 3. Quibus responde, quod pœnæ secundo nubentium, quæ sublatae sunt de iure Canonico, & Regio, non habent locum in his, quæ introducta sunt in fauorem filiorum, † iuxta plurimum opinionem, vt per Castellum de usufructu lib. 1. cap. 2. num. 16. & prædicta correctio iuris Canonici, & Regij intelligitur, quando sunt merè pœnæ, secus si non essent merè pœnæ, licet non concernant fauorem filiorum, sed aliunde proueniant, ita Ioan. de Garçon. in rubric. de secundis nuptijs nu. 14. par. 2. & Anton. Gabriel vbi supra conclus. 5. n. 10. quibus ob stare videtur, quod sententia de futuro valet, si dependet

- 1537 det à iure, quod est de præfenti, † l. 1. C. de sententijs, quæ siue certa quantitate, ubi tenet Bart. in principio, & Salicet. num. 1. quæ lex habet quinque lecturas, de quibus latè Bart. ibi dem, & habens aliquod ius temporale in re, si aliquod acquirit in illa re, il
- 1538 lud acquisitum perpetuo durat, † secundum Paul. de Castr. in l. si is cui, §. hæres num. 2. ff. quemadmodum servitut. amittitur, per tex. ibi: *Et cessum alicui ratione certa qualitatis; ei non tollitur, licet illa qualitas postea cessaverit*, † tex. in §. semel, instituta qui manumittere non poss. nam sufficit, adfuisse semel conditionem, licet non permaneat, † ut per Tirac. in l. si inquam. C. de reuocand. donation. in glossa verbo suscepit liberos numer. 15. Sed respondetur, quod prædicta iura, & Doctorum doctrinæ, loquuntur in casu, in quo non requiritur effectum, & tractum successuum, ut in vidua, quia tunc temporis, quotiens causa, vel conditio cessauerit, cessat effectus, l. Titia, ff. de annuis legat. tenet Ripa in l. ex facto, ff. de vulgari, & pupilla. num. 38. & habens ius ad rem permutatio nem status rei, perdit actionem, † per tex. in cap. fin. de concessione præbendæ lib. 6. l. qui actionem. ff. de regulis iuris, l. minus est. ff. eodem. l. cum quis in fin. ff. de solutio. ibi: *Tacite enim hac conventio inesse videtur, si in eodem statu permaneat*, §. tit. 14. partita. 5.
- 1541 Sed maior dubitatio est, utrum prædicta vidua amittat accusationem de morte mariti per transiitum ad secunda vota, si antea erat lis contestata

cum occisore. † Et videtur, quod accusatio, & ius accusandi amittat, etiam si lis sit contestata, si secundò nubat, quia si ius accusatoris perijt pendente iudicio, sequitur absolutio, † & si actor pendente iudicio desinit esse dominus, ius eius extinguitur, l. servus furtivus, ubi Bart. num. 2. ff. de conditione furtiva, & Paul. de Castro ibidem num. 3. Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quod si nubat vidua post litem contestatam, non perdat actionem, & accusationem, & eam possit prosequi, quia verum est, & ab omnibus receptum, quod actio iniuriarum post litem contestatam, & post appellationem actoris transit ad hæredes, & non perditur quantum ad bona, & condensationem pecuniariam, † per tex. in §. non autem versiculo pœnales, instituta de perpetuis, & temporalibus actionibus. l. 20. & 25. tit. 14. l. fin. tit. 9. part. 7. l. 28. tit. 23. par. 3. ubi optime Gregor. Lop. in gloss. verbo, *contra susbienes*. Quod optimè comprobatur, nam virgo querelâs ratione stupri si nubat digno, vel indigno post accusationem, non amittit actionem, quoad dotem, & interesse: ita tradit Anton. Gom. in l. 80. Tauri n. 17. & Bernardus Diaz de Lingo in sua praxi criminali, in cap. stuprum num. 7. ubi latè Ignatius de Salzedo in additione litera. C. qui alios allegat Doctores.

ET hinc deducitur, quod si vidua moriatur post accusationem, & litem contestatam cum occisore mariti, transeunt actiones ad eius hæredes, † per iura supra dicta, quibus cō-

uenit

24. el. 200.
Quid si sit
conventio sta-
nat? &

Quæst. 270
Quid si mo-
riatur?

1546

Tractatus de priuilegiis

uenit examinare, utrum actio, & accusatio, quæ post litem contestatam à vidua contra occisorē mariti post eius mortem trāsit ad suos hāredes, præiudicat filiis mariti mortui, si forē eos habuerit ex alio matrimonio? Et videtur eis non præiudicare, & quod post mortem viduæ ad dictos filios transeat accusatio, & non ad hāredes prædictæ viduæ, per plurima fundamenta allata à Castello de vsufructu lib. 1. cap. 2. à num. 25. quæ videas, quia ingeniose loquitur. Sed veritas est in contrarium, & sic quod hāredes prædictæ viduæ, quæ litem est contestata, sint præferendi, & succedant, ad eoque transeat actio, & accusatio inchoata, & non ad filios dicti occisi habiti ex alio primo matrimonio. Et ratio est, quia vbi statutum, vel pactum, vel priuilegium defert lucrum, ut in nostro casu, cōsideramus originem, & causam, & non euentum, † ut in l. 1. §. lucrativitas C. de imponendis lucrativis descriptio. lib. 10. allegat alia Ripa in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. num. 48. quæst. 22. & cessante causā, non cessat effectus iā consummatus, 1547 † per l. fin. ff. vnde liberi, licet perueniamus ad eum casum, à quo fortē causā non sumpsisset exordium, l. si sub vna. §. si vni. ff. de verborū obligation. ut tradit ipse Ripa vbi supra in quæst. 23. num. 52. Et beneficium concessum ratione exuberantis fauoris, ut in vidua, conceditur à lege circa accusationem de morte mariti, & filiorum p̄tatione, ut dictum remanet in superioribus requirit speciale renuntiationem ad hoc, ut

ad hāredes suos non transeat, ut habetur in l. 1. secundum intellectum Baldi ibidem, ff. si quis vocatus non ierit: & quia actio descendens à lege, vel statuto debet esse perpetua, † 1549 ut tradit Bartol. in l. 2. C. quæ sit longa consuetudo, & alij Doctores relati ab Alberto Bruno in tractatu de augmento conclusionē 3. principali numero. 10. ad finem. Quibus ob stare videtur regul. text. in l. adigere. §. quamuis, ff. de iure patronat. vbi probatur, quod cessante causa restitutionis cessare debet, & retrahere restitutio. † Sed respōde, quod 1550 prædicta regula non habet locum quando actus causæ iam est consummatus, per tex. in l. qui res. §. area. ff. de solution. l. sancimus. C. de ad-ministrat. tutor. ex quo sequitur, esse veram illam opinionem glossæ legis vbi adhuc. l. de iure dotium in verbo abutatur, quam contra alios sequitur Bart. in l. si constante in 2. quæstione. ff. soluto matrimonio, & Speculat. Paul. & Angel. & quos refert, & sequitur Ioan. Campecius de dete in quæst. 47. videlicet, quod si dos fuit soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non aufertur, licet postea matitus veniat ad pinguiorem fortunam, quia ut supradiximus, actus causæ iam erat consummatus. †

E T Cū in superioribus resoluerimus, quando iuramentum faciat actionem perpetuam, erit nō in elegans in nostra materia examinare, utrum iuramentum transeat ad hāredes. † In qua quæstione est resoluendum, quod generaliter iuramentum

1550
De vxore,
que recipit dotem
propter inopiam mariti

1551
Quæst. 271
De iuramento
quod quando
trāseat ad
hāredes.

1552

mentum non transit ad hæredes, cū sit personale, cap. viam veritatis de iure iurando, tenet Couarru. in cap. quamvis pactum de pactis lib. 6. 1. part. § 5. num. 6. & 7. Ioan. Gutierrez, & quos allegat in tractatu de iuramento confirmatorio. 3 part. cap. 12. n. 7. in principio, & tenent quā plurimi Doctores, quos refert Grat. in regul. 2. 73. in princip. nec facultas iurandi transit ad hæredes, vt notat Masuerius ad practicam Ferrariensem in §. iusiurandum libello 1. in verbo perfectam scientiam nu. 11. & Marcus Anton. Babier. de virtute iuramenti quæst. 45. n. 63. & Grat. vbi supra n. 1. qui in n. 2. ampliat in eo, qui iurat pro se & suis hæredibus cū Bernar. Diaz de Lugo in regul. 386. vbi Ignatius de Salzed. in additione, & ideo iuramenti delatio non trāsire ad hæredes, secundum Marantam de ordine iudiciorū 6. p. tit. de iurament. n. 5. pag. 464. & ex tex. in l. generaliter, C. de rebus creditis, & iure iurando, tenet Plot. in tract. de in litem iurando, §. 29. n. 3. pag. 198. & Masuerius vbi supra, & Roman. in cons. 290. Ias. in l. penult. ff. ne quis eum qui n. 7. & in l. admonendi, ff. de iure iurando n. 313. & Becius in cons. 47. lib. 1. à n. 16. vsq; ad nu. 29. & Tiraq. de retractu tit. 1. §. 1. glos. 2. nu. 9. & in tracta. de præscript. §. 23. vers. Id tamen. Sed nota, quòd licet iuramentum non transeat ad hæredes quoad perjurium, transit tamen in quantū attinet ad contractum, in quo iuramentum ponitur tam actiue quā passiuè, & quoad obseruantiam illius, quod de finctus iurauit, vt ipsius

anima non cædatur, vt tenent quam plurimi authores relati ab Anton. Gabr. in 3. tom. communium opinio. conclus. 6. pag. 119. & hac de causā transit iuramentum cōfirmatorium cōtractus ad hæredes illius, in cuius fauorem iuratur, & ex ista parte non est personale, vt tradunt Doctores in cap. viam veritatis de iure iurando maximè Imol. & Marth. de Afflict. qui alios allegat in decisione Neapolitana 285. num. 2. & Ioan. Campecius de dote 4. p. q. 11. n. 4. refert quā plurimos authores Gratian. in regul. 273. num. 4. & quando lex disponit, quòd stetur iuramento damnū passit, tale iuramentum transit ad hæredes, ita Roman. in l. 3. ff. de iure iur. Ias. in l. penult. §. hoc iudicium, ff. ne quis eum, Tirzaquel. de retract. lib. 1. §. 2. glos. 2. n. 8. iuramentum tamen suppletoriū, & facultas iurandi cōcessa à lege admonendi, ff. de iure iurando in defectū probationis transit ad hæredes, vt habetur in volum. 4. communium opinionum pagi. 42. ex doctrina Stephani Ranquini in conclus. 75. & tenet Marcus Anton. Babiera in tractatu de virtute iuramenti quæst. 45. nu. 64. Greg. Lop. in l. 2. tit. 11. par. 3. in glos. verbo, *Vnde testigo*, post medium.

Et hinc deducitur, quòd si plures de populo aliquid adimplere iurauerint, licet nullus eorum viuat, successores obligatur ad obseruantiam contractus iurati, ita Ioan. Gutier. in authentica sacramenta puberum num. 17. cum sequentibus, Matienço in l. 3. tit. 10. glos. 13. nu. 11. libr. 3. Recopilat.

Ideo.

Tractatus de priuilegiis

Villa & castra. Ideoque si collecta imponatur alicui ciuitati, videtur etiam villis & castris, illius ciuitatis imposita, t glossa notabilis in authent. quibus modis naturales efficiantur legitimi, §. si vero, l. non est, C. de incolis libr. 10. et adie Matthe. de Afflict. de iure promiscuos in principio nu. 2. allegas multa iura, & Doctores, vbi etiam tradit, quae dicatur provincia, & sub

Provincia. hoc nomine comprehendatur, t quae conducent ad priuilegia concessa alicui provinciae, & ad collectas seu gabellas, vel tributa alicui provinciae imposita. Nota tamen, quod lex fin. C. qui bonis cedere possunt, quae disponit circa inducias, vel dilationes quinquennales in fauorem debitorum, limitatur, & non habet locum, quando creditor pro se habet contractum

1556 iuratum, t secundum Bald. in cap. constitutus de rescriptis column. 3. Alexand. in consil. 205. in fine, vol. 2. & consil. 38. vol. 3. tenet Marc. Ant. Babiera in tract. de virtute iuramenti n. 34. & Ioan. Gutier. de iurament. confirmat. l. p. c. 65. n. 1. quem videas circa cessionem bonorum in c. 18. n. 6. & ideo si aliquid concedatur priuilegium debitoribus a Principe, vt intra aliquod tempus non possint conueniri a suis creditoribus, vt iam concessum viderim. hoc priuilegium non extenditur ad debitum, in quo adest iuramentum in contractu, t ita tenet Romanus in singulari 185. incipit, si Lucius, & Marc. Anto. Babiera vbi supra num. 34. ad fin.

Quaest. 272. De uxore. HABET QVE: Mulier hoc priuilegium, vt praefatur ceteris creditoribus manui praetendentibus,

quod maritus eis tradatur cum argolla ferrea, quando bonis ceciderit, t iuxta opinionem Anton. Gom. in 2. tomo variarum cap. 11. nu. 33. Villalobos in arario commun. opinion. lura D. n. 115. & Greg. Lop. per tex. ibi, in l. fin. tit. 5. p. 4. in gloss. verbo, De honora, Baeza de inope debitore. c. 3. nu. 10 & fin. & Ioan. Gutier. de iuram. confirmat. c. 18. n. 7. qui in n. 8. idem disponit in filio familias, quando ceciderit bonis cum Anton. Gom. quae refert: sed filius familias in hoc casu quando pater credit bonis, & venit tradendus creditoribus, cum argolla ferrea, non habet hoc priuilegium, etiam pro debito dotis matris suae in competentia aliorum patris sui creditorum, t ita Baeza vbi supra n. 26. qui ratione assignat. sed Ioan. Gutier. in d. c. 18. n. 7. opinionem limitat Baeza in d. c. 3. n. fin. quod mulier non praefertur ceteris creditoribus mariti, quando ei dotem suam offerunt, quia tunc temporis excluditur mulier, cum sit eius obligatio extincta per solutionem dotis, iuxta text. in l. lex vestigalis, ff. de pignoribus, quia iam habet, unde alimmenta sumat.

SE D Dubitationis causam in hac materia praebet l. numis ff. delegat. 3. vbi nummi legati debentur exiguires, & l. si ita rescriptum in fine, ff. delegat. 1. vbi in legato dubio, quod minimum est debetur, t vt videamus, quid dispositum sit, quando vertitur fauor & priuilegium Ecclesiae, veluti si Ecclesia legerit, vel reliquatur calix, de quo calice intelligatur. Et dicendum est, quod in tali relicto intelligitur de calice argenti fauore.

Quaest. 271
De legat.
Ecclesiae.

1561 fauore Ecclesie, † per text. in l. Titia, §. Scia, ff. de auro & argent. legat. vbi tenet Bart. n. 2. & ideo fauore libertatis intelligitur legatum illud, quod est seruo vilius, per l. idemq; ipsi, ff. de conditio. & demonstrat. tenet glof. verbo, exiguum in d. l. si ita scriptum in fin. si Princeps autē concedat alicui priuilegiū & exemptionem omnium bonorum suorum, quos habuerit in domo sua tempore mortis, & iste aliquo tempore in villa, vel in aliquo prædio habitauerit extra propriam domum animo redeundi ad dictam domum, & casu aliqua bona secum ad villā portauerit, ibiq; mortem obierit, dubitatur, vtrū dicta bona reperta in villa comprehendantur in dicto priuilegio & exemptione. † Et licet Paul. de Castro distinguat in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de legat. 1. indistinctè videtur tenendum, quod prædicta bona inuenta in villa, vel prædio tempore mortis sint libera & excepta, per text. in l. quæsitum, §. fin. l. si ita legatum, ff. de legat. 3. l. Labeo, ff. de statu liberis, & cum hac opinione residet Alexand. in additionibus ad Bart. in l. cum de lanionis, §. Sabinus, ff. de fundo instructo instrumentis; legato, allegans summariū Bart. in d. l. quæsitum, §. fin. Et ideo si Rex præceperit, quod de tali ciuitate tempore guerræ nō extrahantur sagitte, vel munitiones ad bellum necessariae, dubitatur vtrum extrahi possint ballistæ & arcabuces? Et videtur, extrahi posse, & in dicto præcepto non comprehēdi, cū sit odiosum. † Sed 1563 veritas est in contrariū hoc est, quod

ballistæ & arcabuces comprehendantur in dicto mandato, per text. in l. qui penum, ff. de penu legat. vbi tenet Bart. num. 1.

NEC Extrarem facit examina *Quæst. 274*
re, vtrum confiscatis bonis alicuius, comprehendantur etiam bona futura, quæ postea acquisierit titulo hereditario, vel aliquo modo. † In qua 1564 quæstione videtur tenendum, quod in condemnatione seu confiscatione comprehendantur futura bona, & postea acquisita. Et pro hac parte primò facit, quod si pater sibi stipulauerit dotem filix mortuæ in matrimonio, si constante dicto matrimonio eius bona confiscantur, pertinent dicta bona dotalia ad fiscū, sic et post sententiam veniat conditio adimplenda, † per l. inter socerum, §. fin. 1565 ff. de pactis dotalibus, tenet Bald. in l. vltima, C. de contrahend. emptione nu. 15. Et secundò facit, quod si deportatus aliquid post sententiam acquisierit, illud adquisitū nō pertinet ad fiscū heredes, sed ad fiscū, † per l. 2. 1566 C. de bonis proscriptorum. Et tertio facit, quod si posthumus institutus ab aliquo, talis institutio comprehendit posthumum natum ab alia uxore, cum qua secandum contraxe rit 1567 matrimonium, † per l. placer eū sci quenti, ff. de liber. & posthum. l. perculium, ff. de legat. 1. tenet Bartol. in conf. 19. numer. 7. & 8. Quarto facit, quod si aliquis obligauerit sua bona, comprehenduntur in tali obligatione bona futura, † l. vltima, C. quæ res 1568 pignori obligati poss. l. 5. tit. 13. p. 5. l. 7. tit. 19. libr. 3. fori regalis. Sed nihilominus veritas est in contrariū, &

Tractatus de priuilegiis

& sic quod in dicta cōdōnatione & confiscatione bonorum non veniāt bona futura, & acquisita post sententiam & condemnationem, per l. si mandauero tibi, §. is cuius, ff. mandati, l. eius qui §. 1. ff. de testament. l. si deportato seruo, ff. de legat. 4. cap. felicitis verum de penis lib. 6. glos. verbo, præsens in l. non ad ea, ff. de conditio. & demonstratio. Bald. in l. etiā C. ad legem falcidiā, Roman. in singulari 168. & cons. 147. nu. 2. Ias. in l. vltima, ff. si certum petatur n. 11. & in l. si victum n. 5. ff. de repud. Alex. cons. 23. n. 2. vol. 1. Bald. in l. ex facto, ff. de vulgari, Alex. Ias. & Dec. in l. 3. §. illud, ff. quod quisque iuris Paul. l. quod traditum, ff. de conditio. & demonstratio. & in cons. 56. vol. 1. Bar. in l. certa forma, C. de iure fisci lib. 10. & Decius consil. 438. num. 10. Que mada in quest. 10. quam plures cummulat Hippolyt. in §. hoc quoque, instituta per quas personas nobis acquiratur num. 36. & quæ tradidi supra num. 389. cum seqq.

De facultate.

EST QVE notandum, quod si aliquis habet oppidum, vel ciuitatem cum vicis, & villis tali oppido vel ciuitati subiectis, & eius iurisdictioni titulo maioris, & à Rege impetrauerit facultatem extrahendi à maioria vnam de dictis villis vel vicis, vt eam filio secundo relinquat, vel ob aliam causam, ex tali facultate non poterit separare dictam villam à iurisdictione & communione prædicti oppidi, vel ciuitatis, nisi expresse à Rege hoc cōcessum fuerit, quod si non cōcesserit, erit dicta villa subiecta dicto oppido, aut ciuitati, &

eius iurisdictioni, ita resoluit Paul. 1569 de Castro in l. si fundum, §. qui fundum, versic. Item in fine nota, ff. de legat. 1. quem refert & sequitur Gregor. Lop. in l. 2. tit. 1. part. 2. in glos. verbo, *Departir*, & poterit Princeps in præiudicium iuris alteri quæsiui priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, ita tradit Panoimitan. in 1570 cap. veniens col. 8. de præscriptio. Roman. in cons. 118. & alij relati & sequi à Grāmatico in decis. 106. n. 3. Et ratio est, quia constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, fauorabilis iudicari debet, ita tenet 1571 Grammaticus vbi supra num. 2. per glos. in cap. statutum, versic. Numerandum de præbendis lib. 6.

SE D cum prohibitio alienationis facta simpliciter & sine causa à testatore alienationem impedire non soleat, & dicatur nudum præceptum & consilium, quod successores non astringit, ita per l. pater filium, §. Iulius Agripa, & §. fundum Titianum, l. Lulius in principio, ff. de legat. 3. l. filius familias, §. diui, ff. de legat. 1. l. quotiens, C. de fideicommissis. vbi tenent communiter Scribentes, l. 44. tit. 7. par. 5. tener Molina de Hispan. primogenijs lib. 1. cap. 6. num. 30. in principio, Anron. Gom. in l. 40. Tauri numer. 37. est quæstio in materia priuilegiis & fauorabili, si testator legauerit alicui suum seruum tali conditione, vt non alienetur, nec vendatur, & si alienetur, sit liber, vt ut consequatur libertatem, si vendatur, & conditio non ad impletur. ita tenet 1573 per

per supradicta videbatur, quod talis servus non consequatur libertatem per venditionem & alienationem, & quod sit non in præceptum & consilium. Sed veritas est in contrarium, & sic quod talis servus illico quod conditio non est ad impleta, & à legatario venditur, consequitur libertatem, per l. cum fidei, l. quidam testamento, l. rogo, ff. de fideicommissarijs libertatibus, & utrobique Scribentes, quod intelligi videtur verum, quando absolute & in perpetuum, & impersonaliter facta fuerit alienationis prohibitio. Et quod secus erit, si personaliter, & uni filio vel heredi prohibito facta fuerit: nam tunc temporis in illo tantum prohibitio & conditio verificatur, & ad hæredes non transit dicta alienationis prohibitio. Quod probatur, quia prohibitio alienationis facta filio non
 1574 extenditur ad hæredes ultiores, nec ad nepotes, & tex. notabilis in authentico de restitutione fideicommissi, §. nos igitur collatione 9. vbi glos. Bar. & alij relati & sequuti à Couarr. lib. 3. variarum c. 5. num. 4. versicul. Ego verò, qui communem opinionem dicir, & Molina de Hispan. primogenijs, cap. 4. nu. 11. qui quam plures Doctores allegat. Et quia prohibitio alienationis facta à testatore suo heredi non extenditur ad alios heredes, & ita Cassaneus in consuetudinibus Burgundia, rubr. 7. §. 5. vers. Meilleur numer. 71. & quando prohibitio alienationis uni facta est nominatim, non extenditur ad alios,
 1576 & iuxta plurimorum opinionem, ut refert & sequitur Gratian. in regul.

392. ante numer. primum, & in numer. 2. Et quia prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vira illius, cui prohibitio facta fuerit, & in eius persona verificetur conditio, & non extenditur dicta prohibitio ad suum hæredem, & ita Anton. Gomez in l. 40. Tauri numer. 21. Et ratio est, quia alienationis prohibitio odiosa est, arque exorbitans, auferensque libertatem alienandi, & secundum Ias. in rubrica, ff. delegat. 1. nu. 16. quem refert & sequitur Gratian. in regul. 334. numer. 6. ad medium. Nec obstare videtur text. in l. rogo, l. cum fidei, l. quidam testamento, ff. de fideicommissarijs libertatibus, quia disponunt per verba in personalia, & denotantia perpetuam prohibitionem alienationis; & alios casus, videlicet quando à testatore prohibetur alienatio extra certum genus personarum; & quod si fiat alienationis prohibitio heredi, si comprehendatur heres hæredis, & vide plurimos
 1577 Doctores per Gratian. in regul. 391. & 392. vbi latè de hac materia, & de eius veritate. Sed favore & privilegio libertaris & affectionis, aliter est tenendum in principali questione. Et sic quod servus, cuius alienatione est prohibita, sit liber; si vendatur, modò verba sint impersonalia, siue personalia: & modo prohibitio alienationis facta sit heredi, vel legatario, quod probatur per l. generaliter §. prohibitum, ff. de fideicommissarijs liberta, ibi: *Sed si ita scriptum sit, ne cum alienes, ne ve vendas, idem erit dicendum,*

Tractatus de priuilegiis

ita Bartol. in l. filius familias, §. di-
ui, numer. 3. ad medium & numer.
4. vbi Ias. in 1. lectura num. 44. vers.
Item si respiceret cum vers. sequen-
ti, & in 2. lectura num. 63. & 64. &
Gregor. Lop. in dict. l. 44. tit. 5. par.
5. gloss. 1. ad fin. & hoc tenendo re-
sponde ad l. pater filium, §. Iulius
Agripa, ff. de legat. 3. cum concor-
dantibus supra allegatis, quod loquū-
tur, quando prohibitio alienationis
facta fuit sine causa, & sine respectu,
nec favore alicuius, quia tunc dici-
tur nudum præceptum & cōsiliū,
ita Ias. in dicto §. diui in 1. lectura
num. 1. & probat dicta lex 44. vbi
Greg. Lop. quod si prohibitio alie-
nationis facta fuerit simpliciter, &
personaliter, & per verbum futuri
subiunctiui, hoc est, si alienaueris, &
non per verba impersonalia deno-
tancia perpetuitatem, & respectu
familix, vel favore alicuius tertij,
& non in causa libertatis favorabi-
li, vera sunt, quæ in superioribus
disputauimus, & valida erit alie-
natio reiecta prohibitione per su-
pradicta, & secundum Gregor. Lo-
pez in dicta l. 44. glossa verbo, *No
sea enagenada*, quod in tantum est
verum, quod si prohibitio alie-
nationis facta fuerit simpliciter, &
personaliter, & per dicta verba fu-
turi subiunctiui in fauorem grauati,
& prohibiti, valet alienatio extra ca-
sus libertatis, & favorabiles, vt
1580 supradiximus, † ita tradit Iasson
in dicto §. diui 2. lectura numer.
62. & Batt. ibidem numer. 1. & ibi
additio.

NOTA Deinceps, quod

quando per statutum requiritur
qualitas tam ad collegia quàm ad
officia inquisitorum, & ad confi-
ternitates, non sufficit qualitas pri-
uilegiatiua, sed naturalis ab statu-
to requisita, † quod latè tenet, &
disputat contra Ioann. Garciam de
nobilitate, Lara de anniuersarijs in
libr. 2. cap. 4. à num. 95. cum plu-
ribus sequentibus, ad quem occur-
re, cum casus obuenerit, ne eius
dicta transcribere videar, quia be-
ne loquitur, & pro sua opinione re-
fert ita iudicatum per executoriam
Regiam in ciuitate de Logroño.
Estq; admodum controuersa qua-
estio.

VTRVM Fratres nati ex ea. *Quæst. 278*
dem matre ex coitu punibili & illi-
cito vicissim inter se succedant, an
verò fiscus succedat. † In qua quæ-
stione pro fisco tenuerunt Matthe-
sius de successione ab intestato in secundo membro articulo 2.
principalis, cui adhaeret Bologni.
ab eo relatus, & Fulgosius consilio
36. Alexand. consilio 174. & De-
cius consilio 311. & Abbas consil.
37. Cagnolus in l. si qua illustis,
C. ad Offician. columna penult.
& Oliver. de successione ab in-
testato, numer. 84. Sed contra-
riam opinionem, hoc est, quod
prædicti fratres vicissim succedant,
tam ex testamento, quàm ab in-
testato, tenent Bald. de succes-
sionibus ab intestato in tertia part.
principalis numero sexto, & Rosel-
lus numero 28. & Sard. in tra-
ctatu de legitimat. articulo de
legitimatione spurij in 7. quæstio.

Cornelius

Cornetus consilio 27. colum. pegul-
tima, & in dicta l. si quā illustis, Cur-
tius Iunior cons. 123. Covarru. de
sponsalibus, §. 1. numer. 19. Peregrin-
us de priuilegijs fisci lib. 3. titul. 18.
num. 43. & quamvis de iure stricto
materia sit disputabilis; hanc opinio-
nem tenet & defendit Maith. de
Afflictis in decisione 96. quibus cō-
tra fiscum affirmat fuisse pronuncia-
tum, quam opinionem semper de-
fendi, pro eaque iam semel obtinui
in regali pratorio Granatensi, & e-
xecutoriam Regiam vidi in anno
1613. & de successione illegitimō-
rum vide Anton. Gom. in l. 12. Tauri
anumer. 48. cum sequentibus. Et
cum in superioribus num. 81. a. pro-
bauerimus, quod non valet donatio
facta à milite, vel clerico cōcubinæ
sux, & quod talis donatio à fisco au-
feratur, limita in relicto à milite, vel
clerico causa dotis, per particularia
dotis priuilegia, † vt per multos re-
soluit Portius consilio 21. Marcus
Antonius Peregrin. de priuilegijs fis-
ci lib. 2. titul. 2. numer. 12. qui in lib.
6. titul. 4. numer. 41. cum Paul. de
Castro per l. fin. C. si aduersus fis-
cum tenet, quod emptor fiscalis pro-
re à fisco empti in iudicio conuen-
tus potest causam, trahere ad iudi-
ces fiscales peculiari priuilegio, † &
in numer. 42. in dicto titulo tenet,
quod fiscus in suis venditionibus
habet hoc priuilegium, quod alius
offerens meliorem conditionem au-
ditur, † per l. fin. in principio, ff. de
iure fisci, vbi Bart. & ex text. in l.
Lutius, §. fin. ff. ad municipal. l. si
tempora, G. de fide iustrumento.

rum lib. 16. vbi Doctores & Batto.
in l. licitatio in principio, ff. de pu-
blican. & vectigalibus.

ET Dubitari contigit, vtrum *Quæst. 278*
exemptum à gabellæ solutione pro
vfu suo censetur etiā exemptus
pro sua familia & eius vfu. † In qua *1586*
quæstione Albericus tenet partem
negatiuam in l. hoc legatum per tex.
ibi, ff. delegat. 3. & in 2. par. statuto-
rum, quæ ff. 208. & Socin. Senior in
cons. 72. col. 1. & ipse Alberic. post
Iacobum de Aretin. in l. vniuersi, C.
de vectigalibus. Sed partem affirma-
tiuam decidit glossa in dicta l. vni-
uersi, & ibi Ioan. Faber. & est tex.
in l. 2. §. 1. & in l. penultima, §. 1.
ff. de vfu & habitatione, & text. in l.
cenforia, §. 1. ff. de verborum sig-
nificatione, & l. si publicanis, §. 1.
ff. de publican. & vectigalibus, dicit
communem Firmianus de gabellis,
7. part. quæst. 11. & Boerius decisione
213. num. 6. & 7. & Marcus Anton.
Peregrin. de priuilegijs fisci lib. 6.
titul. 5. numer. 21. Et etiā dubitari
aliquando vidi, vtrum diuturna præ-
statio facta causæ piæ ratione elec-
mosynæ, ex mera liberalitate obligei
præstantem in futurum. † In qua *1587*
quæstione videtur quod non indu-
cet obligationem talis diuturna præ-
statio. Ratio est, quia actus meræ vo-
luntatis excludit iuris necessitatem, *1588*
† glossa vbi Doctores in l. solent,
§. fin. ff. de officio Proconsulis;
& in l. cum de in rem verso, ff. de
vsuris; & in l. cum de indebito, ff.
de probationi. tradit Bald. in l. fin.
C. de statu defunctorum, glossa in
verbo, temporis in c. cum Ecclesiæ.

*Clericus do-
nat amica
dotem.*

1583

1584

1585

Tractatus de priuilegiis

Sutrina de causa possessio. & pro-
prietat. vbi tenet Abb. notabili 3.
Quod verum est, maximè quando
præstatio annua diuturno tempore
variatur in specie rei, quæ præsta-
tur, secundum Auendanum & alios
Doctores de exequendis mandati.
Regum 2. parr. cap. 4. numer. 17. qui
in numer. 18. contrarium affirmat
in tali annua præstatione diuturna
& decennali ex fauore & priuilegio
causæ pæ, ex Paul. Leazar. in cap.
litteris de restitutione spoliatorum,
& ex cap. ad Apostolicam de simo-
nia, & ex Hippolyto singulari 192.
& est text. literalis in l. priuilegia in
fine, C. de sacrosanctis Ecclesi. te-
net Abb. in cap. suam numer. 7. &
in cap. Iacobus in fine de simonia,
& Causalcus in decisionibus Fi-
uis, in 1. part. decisione 27. num. 33.
Menoch. de arbitrarijs lib. 2. cen-
turia 2. casu 160. numer. 17. & quam-
plures refert Cacheranus, Ofsac:
in decisione 99. numer. 20. & ipse
Menoch. de præsumptio. lib. 3. præ-
sumptione 131. numer. 83. & in ma-
teria anniuersarij tenet, & sequitur
hanc opinionem Lara de anniuersarijs
lib. 1. cap. 12. à numer. 21. cum
sequentibus.

Quæstio 179 ET Cùm in superioribus num.
256. probauerimus, quòd dos an-
terior testibus probata præferatur
creditoribus posterioribus habendi-
bus pro se publicam scripturam cõtra
tex. in l. scripturas, C. qui potiores in
pigno, habeantur. Erit scitu dignum,
vtrum hypotheca anterior testibus
probata præferatur scripturæ authen-
ticæ posterior, in qua hypotheca cõ-

tinetur, † Et videtur, quòd semper 1589
scriptura authentica præferatur, per
dictam l. scripturas, C. qui potiores
in pigno. habe. l. 31. tit. 13. par. 5. de qua,
& eius decisione est, vidèdus Couar.
in pract. quæst. c. 22. num. 5. & in lib.
2. variatum resolutio. cap. 11. num. 4.
Rebus. ad Regias constituit. Gallicas
in tractatu de chirographis artic. 2. à
nu. 4. cum sequentibus rom. i. Ripa
in l. priuilegia, ff. de priuilegijs credi-
torum numer. 23. cum sequentibus,
Anton. Gabr. in volum. 3. commun.
opinionum, titul. de probationibus
conclus. 10. & 11. pag. 13. Felician. de
censibus lib. 3. cap. 5. num. 9. & 22.
& Azcued. in l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop.
n. 22. Ioan. Gutier. in practicis quæ-
stio. libr. 5. quæst. 102. Sed contrariū
est tenendum, & sic quòd hypothe-
ca anterior duobus testibus probata
præferatur scripturæ authenticæ pos-
teriori, ita defendit Perrus Surdus
decis. 61. nu. 4. & alij Doctores ab
eo relati, & Gratian. decis. 94. nu. 4.
qui etiam refert alios, & Causallus
conf. 121. nu. 1. Sphorc. Oddus conf.
100. nu. 67. & 68. Vincenc. de Fran-
chis decis. 99. num. 6. & 7. Gregor.
Lop. in l. 31. tit. 13. p. 5. in glos. verbo,
Cum dicto es. Et ratio potissima hu-
ius veræ opinionis est, quia hypo-
theca etiam testibus probatur, licet
non adsit publicum instrumentum,
† per l. 1. ff. de pignoratitia actione, 1590
l. contrahitur, ff. de pignoribus tradi-
dit Sphorc. Oddus in dicto confil.
100. num. 86. & Perrus Causallus in
conf. 121. num. 2. Fulgosius conf. 132.
num. 1. Paul. Castrenf. conf. 134. nu.
1. vol. 1. Vincentius de Franchis in
decisione

decisione 9. numer. 6. & 7. Nec obstat dicta l. scripturas, C. qui potiores in pignor. habe. quia tunc præfertur scriptura publica posterior anteriori privatae, quando testes privatiæ scripturæ non adfunt, vel mortui sunt, vel à parte recognita est: sed quando testes adfunt, viua voce deponentes de hypotheca, vel pignore anteriori, præfertur dicta hypotheca anterior dictis testibus viuis probata, ¶ secundum Laram de annuierarijs lib. 1. cap. 23. num. 21. & quos ibi refert in nu. 22. & 23.

Quæst. 280 ¶ E T Etiam cum in superioribus num. 1523. resolverimus, quod vidua semper præfertur in accusatione circa mortem mariti, erit optima illatio ad l. 4. titul. 1. lib. 5. Recopilationis, vtrum dicta vidua si secundo nubat; teneatur reseruare filijs prioris matrimonij illud, quod ei datum fuit pro remissione mortis primi mariti, & pro pace cum occisore habita, ¶ & videtur quod teneatur reseruare prædictis filijs primi matrimonij, per dictam l. 4. titul. 1. lib. 5. Recopilationis ex eius generali dispositione. Sed contrarium est tenendum, cum illud datum ratione pacis initæ cum occisore non præcedat ex prioris mariti substantia, sed ex pace & liberalitate mulieris, & ex iure prælationis ei à iure concessio, quod probatur, quia in materia priuatiua; illud, quod expresse cautum non est, priuationem non inducit, ¶ secundum Cacheranū decisione 147. numer. 4. Franch. decisione 11. num. 23. Molinam lib. 1. de Hispan.

1591 *1592* *1593*

mogenijs cap. 9. numer. 10. Pinel. in l. 2. C. de rescindenda vendit. 2. part. cap. 4. num. 13. Menes. in l. fideicommissum, C. de fideicommissis num. 4. Becium consilio 35. num. 5. & consilio 102. num. 31. Bæcam de non meliorandis filiabus in l. 107. cap. 36. numer. 11. Mieres de maioratu 1. part. quæst. 1. num. 108. quos refert & sequitur Lara de annuierarijs lib. 1. cap. 13. num. 7. & dicta l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis, est poenalis, & non extendenda ultra suum casum, per glossam verbo, ex vi, in fine, in cap. fin. de iure patronatus communiter recepta secundum Laram vbi supra in dicto numero 7.

SOLETOQUE Multoties *Quæst. 281* Princeps in causis delinquentium, quando deficit accusator, qui offensam remisit, hæc verba in crimitis remissionem inferere; videlicet, *Indulgeo, vel, restituo*. Et vt notum sit, quid significant prædicta verba, est notandum, quod per verbum, *Indulgeo*, sola pena corporalis censetur remissa, ¶ per l. 2. & l. ademptis, C. de sententiam passis, l. infulam, l. generali, C. eodem titul. Sed per verbum restitutio censetur delinquens restitutus tam ad vitam, quam ad famam, & infamiam, & ad bonam, & ad eum statum, quod erat ante sententiam, & ante delictum commissum, per l. 1. & l. fin. C. de sententiam passis, vbi Bartol. & Scribentes, & si Princeps in rescripto, vel privilegio dicat, per indulgentiam nostram te restituimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus,

Tractatus de priuilegiis

omnia censentur concessa, scilicet,
 bona & fama, & infamia, & vita,
 1595 ¶ secundum Bart. in l. fin. C. de sen-
 tentiis passis, & Pa. il. Girland. in tra-
 ctu. de relaxatione carceratorum,
 ut de beneficiis & indulgentia Prin-
 cipis n. 3. & 4. in volum. 4. tractatuū
 Doctorum in antiquis. Et cum se-
 cundus creditor habeat priuilegium
 offerendi debitum priori & antiquio-
 ri creditori, per l. Paulus, §. qui pig-
 noris, ff. quibus modis pignus, vel
 hypotheca soluitur, l. 2. C. de fideius-
 soribus, l. 1. C. qui potiores in pigno-
 re habeant. l. fin. C. de his qui in priorū
 creditorum, ut tradit Felician. de cē-
 sibus tomo 1. lib. 3. cap. 2. à num. 17.
 & in tomo 2. lib. 3. cap. 2. à num. 14.
 ubi agit, quid in datione in solutum
 1596 facta à iudice, ¶ de quolàtè Rodri-
 guez de redditibus libr. 2. cap. 16. Et
 est optima questio, utrū hoc priuile-
 gium competat secundo creditori
 contra mulierem priorem creditri-
 cem; quando agit pro sua dote con-
 1597 stante matrimonio marito vergente
 ad inopiam? ¶ Et Cinus in l. cum ti-
 bi, C. qui potiores in pignore habeant
 tur, & in l. ubi adhuc, C. de iure do-
 tium tenet, quòd hoc ius offerendi
 non competit secundo creditori
 contra mulierem priorem creditri-
 cem agentem contra maritum ver-
 gentem ad inopiam pro sua dote,
 vel eius retentione constante ma-
 trimonio, quem Cinus refert &
 sequitur Bald. Nouellus de dote 7.
 part. priuilegio 47. qui resoluit se-
 cundo esse; quando mulier agit pro sua
 dote soluto iam matrimonio, vel
 quando dos fuit data uxori in pe-

cunia numerata, vel eius fructus
 excedunt alimenta, & congruam
 sustentationem, latè Ioan. Gutier.
 de iuramento 1. part. cap. 1. à num.
 10. qui alios refert. Controvertitur
 deinde inter Doctores, quid si te-
 stator reliquerit fratribus minori-
 bus vnā summā in festo sancti
 Francisci, vtrum sit perpetua, an
 semel debeatur. ¶ In qua questione 1598
 Bart. in l. cum quidam, ff. de annuis
 legat. numer. 2. tenet; quòd semel
 tantum debeatur, per l. boues, §.
 hoc sermone, ff. de verborum signi-
 ficat. quem sequitur Alexand. ibi in
 additione, & in consilio 16. num. 7.
 lib. 4. & Ias. in l. in duobus, §. si ei qui
 vers. Quinto facit, ff. de iure iurando,
 & in consilio 36. libr. 3. Palac. Rub.
 in repetitione rubricæ de donatio.
 inter vir. & vxor: §. 69. colum. 6.
 vers. Ad cuius confirmationem So-
 cin. Iunior consil. 25. colum. 2. ver-
 ficul. Confirmatur libr. 2. Sed con-
 trarium, & sic quòd talis summa re-
 licta in testamento censetur perpe-
 tua, tenet Guido Sufa, & Raphael
 Cuman. in l. eum qui calendis, ff.
 de verborum obligatione, in prin-
 cipio, qui reprehendunt Bart. con-
 trarium tenentem, dicentes eius o-
 pinionem veram esse in contracti-
 bus, in quibus voluntas obligan-
 di semper respicit quòd minus est,
 per l. inter stipulantem, ff. de ver-
 borum obligation. l. semper in sti-
 pulationibus, ff. de regulis iuris,
 quia huiusmodi dispositiones per
 contractum sunt stricti iuris, stri-
 ctæque sunt interpretandæ, l. quid-
 quid, astringendæ, ff. de verborum
 obliga-

obligatio. & correbatur opinio Guid. de Sufa, & Raphael. Cuman, quia dispositio testatoris longius & plenius interpretatur. ¹⁵⁹⁹ *†* l. in testamentis, ff. de regul. iuris, & licet Tiraquei. in l. boues; §. hoc sermone referat hanc questionem in num. 88. videtur approbare opinionem Guid. de Sufa, & Raphael. Cuman. in decimaquinta limitatione, & hæc opinio magis pia & benigna mihi videtur, & ideo sequenda, per text. in l. hæc conditio filiar, ff. de conditio. & demōstratio. ubi: *Benignè tamen dicendum est: ubi conditio nuptiarum ad secundas* ¹⁶⁰⁰ *nuptias extenditur, † cum idem operetur illa dictio benignè, quod opere-* ¹⁶⁰¹ *ratur dicto de equitate, † ut tradunt Bartol. & Doctores. in dicta l. hæc conditio filiar, & Tiraquei. in l. boues, §. hoc sermone limitatione 19. numer. 2. & in tractatu de utroque retractu tit. 1. §. 35. glof. 1. num. 25. traditque Franc. de Aretio in l. serui electione in fin. princip. ff. de legat. 1. quod semper actus reiteratur in fauorabilibus, & fauore testamenti & vltimæ voluntatis. † Et ideo re-* ¹⁶⁰² *lictum Ecclesiæ die nundatum in vltima voluntate intelligitur perpetuum fauore vltimæ voluntatis, &* ¹⁶⁰³ *Ecclesiæ, † per l. annua, §. Antica, ff. annuis legat. ideoque promissio certæ quantitatæ fauore alimentorum præsumitur annua, † ut tradit Bartol. in l. cum qui ita, §. qui ita stipulatur colum. 2. ff. de verborum obligatio. Nam sermo indefinitus, non restringitur ad primum actum,* ¹⁶⁰⁵ *in fauorabilibus, † secundum Ioan.*

Andre. in cap. non potest de prebendis libr. 6. Maxime quia relictum pauperibus censetur relictum ad pias causas, & secundum Doctores, quos refert & sequitur Tiraquei de privilegijs pias causæ; numer. 9. & eadem ratione conditio priuilegij censetur perpetua, & non temporalis ex ipsa natura, & vi priuilegij, *† per text. in cap. de-* ¹⁶⁰⁷ *cer de regulis iuris libr. 6. & ideo priuilegium concessum alicui, & eius familiæ non restringitur ad familiam, quæ erat tempore concessionis priuilegij, sed etiam extenditur ad alias familias in locum primæ familiæ prorogatis, † ita Ioan.* ¹⁶⁰⁸ *Andr. in cap. licet de priuileg. libr. 6. & in cap. qui sentit de regulis iuris libr. 6. quem, & alios refert & sequitur Tiraquei in l. hoc sermone, §. boues limitatione 8 numer. 1. qui in numer. 4. tenet, quod immunitas concessa simpliciter intelligitur perpetua, † ex opinione Alberici in l. cum quidam, ff. de acqui-* ¹⁶⁰⁹ *legat.*

S E D Cum videatur controuersum sit apud Doctores tam antiquos, *Legatum* quā modernos, utrum legatum, vel relictum Petro post mortem Ioannis sit conditionale, vel purum, vel ad diem. 1. & utrum mouente Petro ante dictum Ioannem transmittat ad suos heredes dictum legatum, vel remaneat apud heredes institutoris & testatoris? Ne deinceps ¹⁶¹⁰ dubitationi locus detur, disputare hanc questionem putavi, & in primis, quod in prædicta questione dictus Petrus legatarius habeat priuile-

Tractatus de priuilegiis

priuilegium, & ius transmittendi ad suos hē. eadē, licet moriatur in vita dicti Testatoris, & quod sit legatum in diem, tenet gloss. in l. post mortem versiculo valeat; ff. de inutilibus stipulatio. quam sequitur Paul. de Castro, Imola, & Socinus in l. i. ff. de cō. litio. & demonstratio. Et dicit, esse crebriorem opinionem Alciat. in l. cedere diem, ff. de verborum significatio. & post disputationem hanc opinionem tanquam veriorē & communiorē sequitur, & defendit Cavallos in practiciis quēstio. communes contra communes in 3. part. quāst. 790. Sed contraria opinio, & sic quod prādictum legatum vel relictum post mortem alicuius sit conditionale, & quod si legatarius moriatur ante grauatū, non transmittat ad suos hēredes, & legatum, vel relictum reuertatur ad hēredes testatoris disponentis & legantis, tenet glossa in l. in omnibus, ff. de regulis iuris, vbi Decius, & sequitur Bart. in l. ita stipulatus, num. 14. ff. de verborum obligatio. & in l. hē. es meus, ff. de cōditio. & demonstratio. & dicit esse communem Pauli de Castro, & Imola vbi supra. Et quod sit à Doctoribus frequentius approbatā, tenet Costa in libr. 1. interpretationum, cap. 18. numer. 3. & Menchaca libr. 3. de successiōnū progressu dicit esse veriorē in §. 17. numer. 11. & esse communiter à Doctoribus approbatā, tenet Anton. Gomez in tomo 2. variarū resoluto. cap. 11. numer. 21. & in 1. tomo cap. 5. numer. 9. & Canalcán. in tractatu de vsufructu vxori reli-

cto, numer. 71. dicens, non habere difficultatē, quos sequitur Michael Crassus in libr. receptarum sententiarum successiōnum in §. legatum, quāst. 43. num. 8. dicitque pro ea obtinisse executoriam Regiam Azevedo in consil. 6. à numer. 6. cum sequentibus, per text. expressum in l. 1. & l. dies incertus, l. hēres meus, ff. de cōditio & demonstratio. l. 4. ff. quando dies legati ced. l. vnica, §. si autem aliquid sub conditione, C. de caducis tollēdis, l. si pecunia, §. si ff. de legat. 2. cum pluribus concordantibus, & l. 34. & 35. tit. 9. part. 6. l. 15. tit. 3. d. par. 6. vers. *Pero en dia no cierto*, ipse Azevedo, tenet in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recop. n. 169. & ipse Michael Crassus vbi supra in §. fideicomis, in quāst. 20. num. 3. dictus Azevedo, consil. 22. numer. 11. & 12. & 17. quibus iuribus expressis nec respondet Cavallos, nec potest dari iuridica responsio; mihi que semper verior & communior visa fuit hęc opinio, quā semper defendi, & pro ea multoties obtinui. Et eam tenendo, non oberunt fundamenta adducta à Cavallos vbi supra: nam l. 39. tit. 9. part. 6. quātm corruptē allegat, quia est l. 34 & 35. tit. 9. part. 9. per quam probare nititur, quod dominium rei legatę transit ad legatarium à die mortis testatoris, expressē probat, quod transit dominium, quando legatum est purum, & sine cōditione, vt habetur in dictis legibus 34. & 35. in versic. *E mayor*, & ibi: *Si es fecha sin condicion*, & ita tenet Grēgor. Lopez in gloss. verbo; *El señorio*, ibi; *Et hoc, quando lega-*

tum est purum. Et plenè probatur in dicta l. 34. verſic. *Eſto ſeria ſi la mada fueſſe hecha puramente, o a tiempo cierto, mas ſi fueſſe hecha ſo condicion, no ſeria aſi.* Nec obſerit fundamentum, quod adducit ex opinione Telliſ Ferdinandez in l. 3 Tauri 3. part. numer. 10. videlicet quòd ſi maritus iuſtititiam cauſam, vel alium heredem relinquit, & vxorem vſufructuariam in vita ſua: pia cauſa, & alius inſtitutus dicantur hæredes à morte teſtatoris, & non à morte vxoris vſufructuariae, & ſolum ea viuentis defertur emolumentum, & quòd ſi hæredes pendente vſufructus tempore moriuntur, tranſmittunt hæreditatem, vel huiusmodi legatum ſuis hæredibus. ¶ Nam reſpondeo, quòd dicta Telliſ opinio eſt vera in ſuo caſu, nam in eo nulla adeſt conditio, quia inſtitutio, vel relictum eſt purum reſpectu hæredis, vel legatarij, & vxor tantum potitur vſufructu pro vita ſua, & ea mortua ſpirat vſufructus, què nullo tempore poterat tranſmittere, nec priuare iure ſuo dictos hæredes, vel legatarios mariti, qui etiam in vita poterant illud donare, vel vendere. Eſt nil mitum, quòd moriendo tranſmittant. Et tales inſtituti cenſentur poſt mortem vxoris vſufructuariae ex mæte teſtatoris pure inſtituti, & ſtatim adire poterunt. Et ibi tempus mortis vxoris non eſt adiectum ad impediendam puram inſtitutionem, ſed ne vxor in vſufructu per tempus vitæ ſuæ perturbetur. Ita mirabiliter in proprio caſu reſponder additio ad Alexand.

in conf. 162. & Guilielm. Benedict. in cap. Rainuntius de teſtamentis in verbo relinquit numer. 7. quos & alios reſert Michael Craſus tractatu de ſucceſſionibus, §. legatū, queſt. 23. num. 2. verſ. contrarium, & eodè modo reſpondetur ad alia fundamèta adducta per dictum Cauallòs pro ſua opinione: nam loquuntur in diſſimili caſu, & in relictò puro, & non ſub conditione, per ſupradicta.

ESTQVE Alia controuerſa *Queſt. 284 De præſcribente hypothecam cō ſualem.* queſtio, quam multoties in praxi habui, vtrum tertius poſſeſſor alius cuius rei acenſuat, vel ratione cenſus hypothecarū proſolutione habès titulum & bonam fidem præſcribat dictam hypothecam per ſpatium decem annorū. ¶ In qua queſtione omnes ſcribentes tam antiqui quàm Regnicolæ indubitanter concludunt, quòd dictus tertius poſſeſſor cum titulo & bona fide præſcribat dictam hypothecam per ſpatium decem annorum per multa iura & Doctores, quos reſert & ſequitur Felician. à Solis de cenſibus lib. 3. cap. 4. nu. 13. tomo 1. & in tomo 2. lib. 3. cap. 4. num. 18. qui Felicianus ubi ſupra defendit, quòd hī decem anni incipiunt currere à die poſſeſſionis, & non à die ſolutionis affirmans, quòd licet creditor & dominus cenſus acceperit ſolutionem ab alio debitorè, vel ab habente aliam rem hypothecatam ratione prædicti cenſus, nihilominus dictus tertius poſſeſſor præſcribet, & quod per dictam ſolutionem non videatur interrupta præſcriptio. ¶ Quam queſtionem etiā quampluries in praxi habui, & per ſupradi-

1611

1612

211

612

Tractatus de priuilegiis

supradicta tradita à dicto Feliciano videbatur, per dictam census solutionem non interrumpat præscriptionem. Sed nihilominus contrariū est tenendū tam in iure quā in praxi, & sic quod per redditus solutionem interrumpitur præscriptio contrarium rei acensuaræ, & hypothecaræ possessorem. Quod probat, quia omnia iura & Doctores, quos refert dictus Felicianus ubi supra, disponunt in hypotheca regulari, & nō in hypotheca irregulari, quæ inducitur ratione census, & disponūt in contractu, in quo imponitur dies certus solutioni, & nō in solutionibus annalibus. Et opinio tenentiū, quod præscriptio decē annorū incipit à solutione, est cōmunior & verior, ut tradit Zauall. in practicis quæstionibus cōmunes contra cōmunes, in quæst. 3. à nu. 2. cum sequentibus, qui alios refert, & reprobat opinionē Feliciani, de qua supra. Et probatur, quia l. 1. C. si aduersus creditorem, & alia iura adducta in prima opinione probant, quod ad hoc ut contrā dicta decennalis præscriptio, requiritur silentium creditoris, & nullomodo potest dari silentium in creditore, qui redditus exigit ab vno debitorum, vel ab alia re sibi pro suo cen-

1614 su obligata, vel hypothecata: & quoniam qui habet plures obligatos, potest ab vno illorum solutionem debiti recipere, vel ab vna re sibi hypothecata, absque eo quod sibi præiudicium pareat circa alias res obligatas, vel hypothecatas, & per text. in l. 2. C. de fideiussor. & probatur in l. distrahitis, & in l. debitor, la 2. C.

de pignoribus & hypothecis, ut tenet Cassianus in consuetudinibus Burgundiæ rubrica §. 2. fol. 207. col. 1. vers. Item etiam. Et hanc meā opinionem, quam defendo, tenet Parladorius de rebus quotidianis lib. 1. cap. 1. §. 16. num. 5. & 6. & Ioan. Gutier. de iuramento confirmatorio 3 pat. cap. 1. à num. 34. & in numer. 36. & in lib. 1. practicarum quæstionum quæst. 90. num. 6. & in lib. 3. quæst. 35. num. 2. & copiose Cassianus in consuetudinibus Burgundiæ in loco à legato à dicto Ioan. Gutier. in dicto num. 6. & copiosissimè Roderiquez de redditibus lib. 2. quæst. 9. à num. 63. cum sequentibus. Et etiā comprobatur, quia per vnāquāque solutionem interrumpit creditor dictam præscriptionem, & renouat suam obligationem: & nam tot sunt 1616 obligationes, quot solutiones, per pluribus, ff. de verborum obligatio. & ut tenet Rebus. ad Regias constitut. Gallicas tit. de sententijs executorijs art. 16. gloss. 5. num. 2. tom. 2. & Parladorius de rebus quotidianis, cap. 1. §. 13. num. 44. & idem tot sunt 1617 legata quot anni, & secundum Azueo in l. 1. xit. 4. lib. 5. Recopilat. nu. 70. & præscriptio introducta fuit aduersus morosum & negligentem, & in eius odium: & non potest currere contra diligentem inexactatione sui debiti, & ita tradit Auiles in 1619 cap. prætorum, in cap. 10. glossa verbo, Executio, numer. 69. versiculo. Quoque fallit, & Rodericus Xuar. in l. 3. tit. de las deudas, versiculo. Quæro ulterius, num. 7. & etiam pro vnāquaque exactione debiti à creditore

ditore facta interruptitur præscrip-
 1620 tio, † per multa iura & Doctores,
 quos allegat Azeued. in l.7. titul. 5.
 lib. 4. Recopilac. à num. 18. & Par-
 ladorius in dicto tractatu de rebus
 quotidianis lib. 1. cap. 1 §. 13. nu. 36.
 ad finem, & creditor qui redditus sui
 census exigit, retinet dominium &
 possessionem rei acensuatæ, & non
 currit contra eum præscriptio, licet
 res hypothecata pro censu sit apud
 1621 tertium possessorem, ita tenet Bar-
 tholomæus Brixensis in suis questio-
 nibus dominicalibus in quest. 24.
 in solutione ad argumētum; & dicit
 vnum mirabile Flores in additioni-
 bus ad Gamam in decisio. 99. quod
 hæres, vel quilibet alius successor in
 iure illius, qui censum imposuit, vel
 hypothecauit aliquam rem, nunquā
 1622 præscribit. † Et sic primus, qui cen-
 sum imposuit, & eius hæres, & vl-
 timi rei acensuatæ possessores sem-
 per ad solutionem redditus tenentur;
 & coguntur etiam domino recog-
 1623 noscere; † tenetque Felicianus de
 censibus tom. 1. lib. 3. cap. 4. num. 11.
 & 12. vnum in praxi notabile, quod
 remedium executiuum comperens
 contra rem acensuatam, competit
 etiam contra bona obligata per ge-
 neralem obligationē, licet dicta bo-
 na à tertio possideantur, qui habue-
 rit titulum, vel causam natam vel
 deriuatam à principali debitore;
 1624 † qui Felicianus ad hoc allegat Frā-
 ciscum Milanensem in decisionibus
 suis decisio. 1. nu. 6. lib. 1. & Pa-
 lador. de rebus quotidian. lib. 2. c. fin.
 4. par. §. 5. num. 17. qui allegat alios
 tenentes, quod supradicta locum

habent, licet titulus, vel ius acquisi-
 tum tertio possessori nō deriuetur à
 proprio debitore principali, nisi per
 longam successionem: & ipse Fel-
 cianus de censibus tom. 1. lib. 3. cap.
 6. vnum in praxi notabile adducit
 priuilegium, quod tertius possessor
 fundi acensuari, vel hypothecati, po-
 terit, si voluerit, recognoscere domi-
 num census, vel rem acensuatam, vel
 hypothecatā remittere, † quod etiā
 1625 tenet Rodriguez de redditibus lib.
 2. quest. 9. n. 68. & Lara de annuer-
 sarijs lib. 1. c. 8. à nu. 26. & Lafarte de
 decima c. 10. n. 75. Quod verum cre-
 do, nisi iste tertius possessor rei acē-
 suatæ, vel hypothecatæ, fuerit hæres
 primi in stirutoris, vel in eius iura suc-
 cesserit, vel iam recognitionem fece-
 rit, ad soluendumque se obligauerit,
 per superius adducta. Vnūque mira-
 bile vxoris priuilegium refert Bald.
 in cons. 247. lib. 4. videlicet, quod si
 maritus habitationem vel alimenta
 vxori reliquerit, vel legauerit, donec
 cum filia vixerit, mortua dicta filia,
 adhuc legatum debetur, † quē sequi
 1626 tur Morquecho in tractatu de bono-
 rum diuisione lib. 4. cap. 11. num. 73.

ET SI Maritus legauerit vxori
 vsumfructum, & post eius mortem
 Titio, illa verba, *Post eius mortem*,
 vendicant sibi locum, etiam si vxor
 non moriatur, sed ad secundas nup-
 tias transferit ex mente testatoris, † se-
 1627 cundum Ioannem Andre. in addi-
 tionibus ad Speculatorem, in titulo
 de secundis nuptijs, quam dicit
 communem opinionem. Gratus in
 responso 124. num. 14. & 15. lib. 2.
 quos refert & sequitur Morquecho

Tractatus de priuilegiis

in dicto tractatu de bonorum diuisione dicto lib. 4. cap. 11. num. 91.

246f. 286 ESTQVE speciale dotis priuilegium, quod datur laicis remediū, etiam si latio sit intra dimidiam iu-

1618 sit preu, † per l. iure succursus, ff. de iure dotium, vbi glossa in verbo, circūuentus, & glossa verbo, Præster in l. si res, §. 1. dicto titulo, quæ est communiter recepta secundum Albericum in l. 6. C. soluto matrimonio, Imol. in cap. cum dilecti de de emptione & venditione num.

16. vbi Burgos num. 48. & Anton. Gom. in l. 5. Tauri num. 44. Costa in l. cum tale, §. si quis arbitrato, ff. de conditio. & demonstratio. num.

26. Pinellum in l. 2. C. de rescindenda venditione 1. par. cap. 1. num. 12. cum sequentibus, Meneses in d. l. 2. C. de rescindenda venditione, num.

30. Gomez de Leon in centuria sua cap. 5. num. 5. & est text. in l. 16. tit. 11. par. 4. vbi Gregor. Lop. tenet Ma-

tienc. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopilat. gl. 8. num. 20. & 27. Estque notandum in praxi, quod hoc remedium non præscribitur tempore ordinario quatuor annorū, sed durat semper,

1629 † ut habetur in d. l. 16. tit. 11. par. 4. & defendit Mexia ad legem Toleti 2. part. in responsione ad sextum & octauum fundamentum num. fin. §. ceterum, quod intelligo durare vsq; ad 30. annos tantum, additque Azeued. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopil. num. fin. quod contra Ecclesiam lædendam alium ultra dimidiam datur remedium etiam lapsis quatuor annis,

1630 † ex opinione ipsius Mexia in taxa pannis conclusionis §. nu. 2. & cum

regulariter si constituo procuratorē generaliter ad omnia, non potest facere ea, quæ requirunt speciale mandatum, † per text. in cap. qui ad agē-
1631 dum de procuratoribus lib. 6. cum concordantibus, inuenitur in hac materia vnum speciale priuilegium, quod quando constituitur procurator generaliter ad omnia excepto ad vnum casum, in quo requiritur speciale mandatum, censetur constitutus ad omnia alia, quæ requirunt speciale mandatum, † secundum Lapum in
1632 dicto cap. qui ad agendum de procurato. lib. 6. vbi Doctores, in §. 1. & Alex. in l. fin. ff. quod quisque iuris, & Dec. in cap. consultationibus per illum tex. de officio delegatū, & in c. cum dilecta de confirmatione vtili, vel inutil. nu. 3. ad fin. Sed cū confirmatio facta simpliciter non videatur approbare, nec confirmare actū nec priuilegium nullum, † per tex. in
1633 cap. ex parte de constitutio. cap. dudum de decimis, vbi Scribentes, & confirmatio ex certa scientia dispensatio dicatur, † secundum Bald. in c. 1634 cum super in principio de causa possessionis & proprietat.

EST Scitu dignum, vtrum verbum, confirmamus, simpliciter & absolute à Principe prolatum importet certam scientiam. † In qua questione dicunt importare certam scientiam Ioan. Andre. in cap. penultimo de confirmatione vtili, vel inutil. vbi Butrius, Cardinal. & Imol. & Abb. in cap. examinata ad fin. eodē tit. Sed contrarium defendit Decius in rubrica de confirmatione vtili, vel inutil. num. 6. & in d. c. examinata num.

1631

1633

1634

246f. 287

1635

num. 3. ubi optimas rationes concludentes inuenies: qui Decius in cap. venerabilis dicto tit. à num. 1. agit, quando præsumat Princeps facere confirmationem ex certa scientia, & in cap. sua nobis eodem tituli numer. 7. ex plurimorum opinione resoluit, quod etiam confirmatio facta ex certa scientia non confirmat priuilegium, nec actum in præiudicium tertij. † Addo etiam, utrum concessio Pontificis facta spurio, ut ordines possit consequi, trahatur ad falsos ordines. † In quo teneas, quod talis concessio ad sacros ordines non trahatur, nisi Pontifex dicat, cōcedo, ut talis spurius possit ad omnes ordines promoueri, ita tradit Ostiens. in cap. literas de filiis presbyterorum secutus Tancredum, Gosfredum, & Innocentium, tenet Speculator in tit. de regulis iuris, §. postremo, vers. Quid si dispensatum est, & Rebus. in praxi benefic. tit. de dispensatione super defectu natalium, num. 47: quod limita cum Abbate in dicto cap. literas num. 6. nisi spurius esset ad minores ordines ante Pontificis concessionem prouectus. Ex quo sequitur, quod licet Pontifex spurio concedat, quod ad omnes ordines prouehi possit, talis concessio & dispensatio non extenditur ad beneficia consequenda, † ita tradunt Doctores relati ab Azorio in 2. par. institutionum moralium lib. 6. cap. 3. vers. Quinto quaeritur, ubi cum Ioan. Andrea, & Abbate in dicto cap. literas num. 6. tenet, quod ille, qui fuit degradatus, & ab ordinibus deiectus, & ad eas restituitur, non censetur ad

ad beneficia restitutus. † Additurque etiam, quod quando Pontifex spurium habilitat ad beneficia consequenda, non videtur habilem facere ad dignitates consequendas, † secundum Panormitan. in cap. literas de filiis presbyterorum, & Rebus. in praxi benefic. 2. par. de dispensatione super defectu natalium, num. 52. sicuti dispensatus ad dignitates Ecclesiasticas non censetur dispensatus ad dignitates maiores & principales, quales sunt in Ecclesia cathedrali maiores post Pontificalem, & in ecclesia collegiali dignitas omnium maxima: & dignitas Episcopalis, † ut tradunt Arcidiacon Ioan. Andre. Domin. & Anton. in cap. 1. de filiis presbyterorum in 6. Rebus. in praxi benefic. 2. part. de dispensatione super defectu natal. num. 86. & Azorius ubi supra versicul. Octauo quaeritur, circa quod agit Felinus in cap. postulasti de rescriptis num. 2.

V N V M In praxi admodum notabile, hoc est, quod si aliquis spurius est incestuosus, adulterinus, vel ex sacrilegio natus, tenetur hos defectus Pontifici exprimere: & non sufficit, quod generatim fateatur, se esse illegitimum, vel spurium, alias irrita erit dispensatio, † quod deducitur etiam ex text. in dicto cap. postulasti de rescriptis, ubi probatur, quod si aliquid in gratia impetratione silentio prætermittatur, quod si exprimeretur, difficilem redderet ipsam gratiam, ita ut Princeps eam denegaret, aut difficilius concederet, irrita est ipsa gratia, vnde licet subreptitijs impetrata: † Quæres etiam

Tractatus de priuilegiis

etiam quid agendum, quando contraria sibi inuicem fuerint priuilegia, & quomodo interpretari debeant, de quo inuenies glossam & Panormitanum in cap. 1. de rescriptis num. 14. Addo etiam vnum in praxi quotidianum, pro quo multoties sententiam obtinui favorabilem, videlicet, quod in generali reuocatione legatorum, non continetur legatum alimentorum, nec vestimentorum, iuxta text. in l. liberis, §. posthumis, ff. de alimentis legat. vbi optima glossa verbo, non videri, &

ita tenet Mantica de coniectur. ultim. voluntatis libr. 2. tit. 2. num. 7. & Surdus in eodem tractatu tit. 8. à num. 5. & tit. 9. quæst. 25. à num. 9. & Lara de alimentis in §. vtrum, nu. 26. & Iosephus Ludouicus in communibus conclusionibus conclusio 24. versiculo, Declara sexto, Mascardus de probationibus vol. 3. conclusio 1265. num. 39. & nouissimè Cauallus in practicis quæstionibus communes contra communes, in 3. tome quæstio. 779. numer. 233.

FINIS.

De optimo maximo laus & gloria, qui est benedictus in sæcula.

INDEX

INDEX COPIOSISSIMVS RERVM OMNIUM, sententiarumque insignium, quæ in hoc tractatu de priuilegiis explicatione continentur, in ordinem Alphabeticum congestus.

A

CCVSATIVVS Dicitur notat perfectionem actus, num. 1142.

Actor & reus quando eodem privilegio nituntur, potior est conditio actoris, num. 1337.

Actiones actiue & passiuæ transfeuntur contra illos, quibus omnia bona donantur, tanquam si verè heredes fuissent, num. 1196.

Actus legitimus & consummatus quando requiritur, non sufficit esse in fieri, num. 163.

Actus, qui semel perfectus est, non resoluitur ratione impotentiae & inhabilitatis, numer. 526. Vbi limitatio.

Actio realis competit minoribus, si eorum bona immobilia sine exacta solemnitate vendantur, numer. 630.

Actio iniuriarum post litem contestatam, & post appellationem actoris transit ad heredes, & non perditur quantum ad bona & con-

demnationem pecuniariam, num. 1549.

Actio descendens à lege, vel statuto, debet esse perpetua, num. 1549.

Actus contra liberalitatem excludit iuris necessitatem, num. 1588.

Administrationem habens coniuncta personæ potest debitum exigere, & recipere, num. 770.

Admissus semel tanquam bonus & dignus, non poterit postea reprobari, num. 436.

Advocato si sit prædium datum ob causarum patrocinium, si ignorans postea appareat, poterit ei tolli, numer. 456.

Affirmans se esse nobilem, & virtute præstantiorem & proximiorum; licet sit famina, in casu successionis, habet suam intentionem fundatam, numer. 427. & limitatur numer. 433.

Agricola negans se talem esse, creditore ignorante, non potitur privilegio sibi concessio, num. 1003.

Agricolis privilegium, ne incarceration pro debito civili nouiter concessum recensetur, num. 101.

Agricola

Index Alphabeticus.

Agricultorum, de quo in numer. 201.
Utrum extendatur ad debita praeterita, ubi aliqua limitationes, recensentur, num. 202.

Agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contentam, num. 261.

Alimentari debent pauperes, in quorum fauorem sententia lata est in causa dotis, licet ab ea appellatio interponatur, num. 860.

Alimenta petenda & praestanda sunt in domicilio praestare debentis, num. 861.

Alienatio bonorum Ecclesiae, vel monasterij, utrum valeat sine forma & solemnitate à lege requisita, quando est Ecclesiae, vel monasterio utilis, num. 1119.

Alienatio utilis Ecclesiae & monasterio, quae absq; solemnitate non valet, poterit postea ratificari, numeri. 1120.

Alimentorum legatum, siue fiat pauperi, siue diuiti, semper continet fauorem alimentorum, num. 1368.

Alimenta sunt eroganda illi, cuius bona sequestrantur, numer. 1560.

Alimentorum nomine etiam medicina comprehenduntur, numer. 71.

Alimenta utrum spurij, & illegitimis praestanda sint iuxta congruam sustentationem, an iuxta dignitatem & qualitatem recipientis, num. 1514.

Alimentorum fauor extenditur ad relictum pro anima vel anniuersario, num. 1369.

Alimenta relictà ex aliquo pradio sumenda, utrum pradium relictum in proprietate censeatur, num. 1587.

Alienationis prohibitio facta simpliciter à testatore, & sine causa, alienationem impedire non solet, & dicitur nudum praeceptum, & consilium, quod successores non astringit, num. 1572.

Aliud pro alio inuito creditore solui non potest, num. 204.

Aliquid facile fieri non posse, & non posse fieri, equiparatur in iure, num. 214.

Antona Garcia privilegium tantum extenditur ad gabellarum excusationem, & non ad officia nobilibus concessa, numer. 818.

Angeli doctrina ponderatur, numeri. 1323.

Animus redeundi ad ciuitatem praesumitur, quando uxor, filij, parentes, fratres, vel consanguinei relinquuntur in ea ad munera, & onera subeunda, numer. 392.

Animus redeundi ad ciuitatem praesumitur, & consideratur quoad residentiam habitationis per interpositionem famulorum, numer. 38.

Animus & voluntas ex facto, vel non facto probatur, num. 758.

Angeli opinio tenentis, quod successores non poterunt explicare statuta praedecessorum, resellitur, num. 689.

Annexi & connexti idem est iudiciu, etiamsi annexum sit maioris ualoris, num. 751.

Appro-

Index Alphabeticus.

*Approbata si fuerit interpretatio ob-
ta ob falsam causam, possunt impe-
trantes eam contradicere; quando
agitur de iudicio iudicis, num. 1168.*
*Approbatus semel, vel sufficiens ad ali-
quod actum, & causam, potest postea
reprobari deficiente approbationis
qualitate, num. 453.*
Appellatio est defensio, num. 744.
*Appellatio ritum possit tolli à Princi-
pe per privilegium, vel rescriptum,
num. 740.*
*Arma apposta in rebus maioratus virum
accrescant maioratui, num. 842.*
*Arraigarse qui tenentur, sufficit ha-
beant bona in aliquo loco eiusdem
provinciae, num. 915.*
*Argumentum à simili non habet locum
cum quando sequitur iurium corre-
ctio, num. 554.*
*Argumentum à simili non tollit cla-
ram dispositionem, nec valet data
aliqua dissimilitudine, num. 555.*
*Argumentum à simili, vel ab eadem
ratione, fallax est, num. 558.*
*Ascribens se scripturae velus testis as-
sistens, verum prauiudicium sibi pa-
res de contentis in ea, tibi optima re
solucio, & distinctio, num. 109.*
*Auctoritas disponens semper excepta
censetur in qualibet generali dispo-
sitione, num. 1340.*
Axenedi opinio modificatur, num. 918.

B

Bartoli opinio interpretatur, nu. 22.
*Bestimentorum nomine quid compre-
hendatur? num. 71.*
Basardi, & naturales tantum sub hoc

*verbo, generis, non comprehendu-
tur, num. 154.*
*Beneficium Principis est latissimum in-
terpretandum, num. 944.*
*Beatitude quadam inesse dicitur in do-
natione, num. 6.*
*Bigamus, nec irregulares non dicitur il-
le, qui matrimonium contrahit cum
eo, quam antea corruerat, nu-
mero 1223.*
Bobadilla refellitur, num. 386.
*Bobadilla taxatur in quadam sua di-
stinctione, num. 1421.*
*Bona, de labrança, y criaça, ac-
quisita in uno loco exempto, si in
alio etiam exempto vendantur, in
quo etiam vendens habet vicini-
tatem, non erunt à solutione gabel-
le libera, num. 47.*
*Bona patrimonialia clericorum non gau-
dent privilegio concessio clericali
bonis, n. 240. & 374 in fine.*
*Bona patrimonialia, ad cuius titulum
fuit aliquis ordinatus, gaudent pri-
vilegio bonorum ecclesiasticorum, nu-
241. & 370.*
*Bona data filio in titulum patrimonij
ad ordines consequendos, verum co-
ferantur, num. 242.*
*Bona beneficiorum sunt ecclesiastica,
& spiritualia, num. 244.*
*Bona à clerico possessa sua, & libera à
servitute tributo, & gabella prae-
sumuntur, num. 264.*
*Bona patrimonialia clericorum gau-
dent privilegio clericorum in cas-
ibus tantum à iure expressis, nu-
374.*
*Bona civitatis, & republicae nomi-
nata, non habent privilegium bonorum fiscalium
nisi in casibus à iure expressis, num.
383.*

Index Alphabeticus.

Bona futura non veniunt in confiscatione bonorum, num. 389. & 1564.
 Bona immobilia minorum nisi magna interueniente causa vendi non possunt, num. 624. & num. 1744.
 Bona constante matrimonio quasita communicantur, num. 885.
 Bona habens in loco libero & franco, si ea vendit tradenda in alio loco franco, nullam soluere gabellam tenetur, num. 1087.
 Bona non dicuntur nisi deducto ere alieno, num. 1295.
 Bona reipublica, & bona fiscalia in multis casibus equiparantur in privilegijs, num. 384.
 Bona futura, & postea acquisita veniunt in obligatione, num. 1568.

C

Capellania utrum comprehendatur in bulla, vel rescripto Principis Pontificis faciente mentionem de beneficio ecclesiastico, num. 246.
 Capellania utrum dicatur beneficium ecclesiasticum, & bona capellania dicantur ecclesiastica & spiritualia, vel temporalia & profana, ubi distinctio, num. 247.
 Cassaneus interpretatur, & ad iura ab eo adducta respondetur, nu. 303.
 Casus omissus a noua dispositione intelligitur secundum ius antiquum, num. 357.
 Casus contingens prater ordinatorem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, num. 793.
 Casus verus & fictus quando equiparantur in iure, dispositum in uno habet locum, & verificatur in alio, num. 824.
 Castro concesso à Principe censentur concessa munitiones, & cetera armorum preparamenta apposita pro castri defensione, num. 841.
 Casus omissus à lege noua intelligendus est secundum legem antiquam, n. 888.
 Causa impetrationis quando est conditionalis, non valet dispensatio, quauis causa dicatur impulsiva, n. 1161.
 Causa immunitatis, vel privilegij pendente utrum facienda sit gabella solutio, num. 75. ubi bona distinctio.
 Causa comissa à concilio ciuitatis, vel Principe, ratione rescripti, vel privilegij alicui ex decurionibus, utrum possit ab eo prosegui, si causa nondum finita desinit esse decurio, num. 310.
 Causa commissa canonico per sedem Apostolicam si post rescriptum, vel litterarum receptionem desinat esse canonicus, poterit ab eo prosegui, & ratio redditur, num. 311.
 Causa, quae ex proemio vel prefatione sumitur, praesumitur, & dicitur finalis, num. 657.
 Causa concedendi gratiam, vel privilegium, utrum debeat esse vera, finalis, & impulsiva, & utrum deficiente dicta causa corrumpat privilegium, num. 711.
 Causa si committatur certo die terminanda, per lapsum diei spiras iurisdictionis, nisi de partium consensu prorogatur, num. 869.
 Causa noua superueniens tollit privilegium, num. 900.
 Causa finalis & causa impulsiva quando dicuntur in privilegijs, & an falsa causas

rantur in iure, dispositum in uno habet locum, & verificatur in alio, num. 824.
 Castro concesso à Principe censentur concessa munitiones, & cetera armorum preparamenta apposita pro castri defensione, num. 841.
 Casus omissus à lege noua intelligendus est secundum legem antiquam, n. 888.
 Causa impetrationis quando est conditionalis, non valet dispensatio, quauis causa dicatur impulsiva, n. 1161.
 Causa immunitatis, vel privilegij pendente utrum facienda sit gabella solutio, num. 75. ubi bona distinctio.
 Causa comissa à concilio ciuitatis, vel Principe, ratione rescripti, vel privilegij alicui ex decurionibus, utrum possit ab eo prosegui, si causa nondum finita desinit esse decurio, num. 310.
 Causa commissa canonico per sedem Apostolicam si post rescriptum, vel litterarum receptionem desinat esse canonicus, poterit ab eo prosegui, & ratio redditur, num. 311.
 Causa, quae ex proemio vel prefatione sumitur, praesumitur, & dicitur finalis, num. 657.
 Causa concedendi gratiam, vel privilegium, utrum debeat esse vera, finalis, & impulsiva, & utrum deficiente dicta causa corrumpat privilegium, num. 711.
 Causa si committatur certo die terminanda, per lapsum diei spiras iurisdictionis, nisi de partium consensu prorogatur, num. 869.
 Causa noua superueniens tollit privilegium, num. 900.
 Causa finalis & causa impulsiva quando dicuntur in privilegijs, & an falsa causas

Index Alphabeticus.

- visiet privilegium, vel rescriptum, num. 1025.*
- Causa quando conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, ruitur per obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, num. 1164.*
- Causa si posita sint in privilegio, non sufficit vera una illarum, si ambae causa apponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requiritur vera, nu. 1404.*
- Causa una si apponatur in privilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corrumpit argumentum & privilegium, quod intellege ut ibidem, num. 1405.*
- Causa una si exprimitur in privilegio, vel lege, & altera possit considerari, cessante expressa cessabit dispositio, licet altera militare videatur, num. 1406.*
- Causa duae lucrativae non possunt in eadem persona concurrere, & ibi dicta regula interpretatio, num. 45.*
- Censura imponens & eius haereses, & ultimi possessoris rei a censuata semper ad solutionem redditus tenetur: & coguntur ad recognoscendum, num. 1123.*
- Cessante consanguinitate, qua fuit causa transferendi tutelam, cessat ipsa tutela, num. 449.*
- Caci a muneribus personalibus, & a gabella immunes sunt, & hoc privilegium poterunt intentare coram iudice Ecclesiastico, num. 462.*
- Caci inter miserabiles personas annumerantur, num. 462.*
- Caci, qui divitijs pollent, contractationemq. habent, non sunt immunes a muneribus patrimonialibus, nec a cellulis & gabella, num. 466.*
- Certa scientia Principis habet vim clause derogatorie, num. 614.*
- Certa scientia Principis in promotione vel beneficio conferendo, potest per testes probari, num. 731.*
- Cessionarius & fideiussor, cui a creditore sunt actiones cessae, gaudet omni privilegio prelationis, quod cedens habebat, num. 894.*
- Cessionarius, qui succedit in causam vi duae, vel minoris, vel pauperis, & aliorum habentium privilegium conveniendi adversarium in curia Regia, utrum possit cedentis iure uti, & quid in casu diverso, quando non privilegiatus cedit privilegiato, numer. 1202. & 1204.*
- Cessionarius non admittitur ad retractum iure sanguinis, cum sit personalissimum, num. 1205.*
- Cessionarius admittitur in retractu conventionali, num. 1206.*
- Cessio bonorum, & exceptione quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in via executiva, n. 1238.*
- Cessio bonorum, & ne quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in rei vindicatione, & ibi controversia & conciliatio, n. 1240.*
- Character ordinis, & baptismi tanquam inherens animae, non reiteratur, nec perditur eius virtus, num. 1292.*
- Civitas proprie loquendo de iure communis & patitarum est, quae muris & suburbijs continetur, num. 55.*
- Civitatis concilium potest immunitatem concedere remunerationis gratia, num. 507.*
- Civitatis concilium potest donationem*

Index Alphabeticus.

- concedere remunerationis causa, n. 508. ubi limitatio.
- Citatio partis necessaria est in declaratione privilegiorum, num. 580.
- Citatio requiritur in unoquoque negotio, ubi vertitur alicui praeiudicium, num. 581.
- Citatio non est necessaria in his, quae dependent à mera voluntate, num. 585.
- Certa scientia requiritur in Principe, & Pontifice ad hoc, ut sit dispensatum cum incapaci, num. 728.
- Civitas si destruitur cum spe reparationis, durante eius privilegia, secus è còverso. & ibi quid in turri destruetur, & alteri concessa? num. 761.
- Civitas vel Ecclesia, quae destruitur auctoritate superioris, utrum perdat nomen, num. 799.
- Civium appellatione comprehenduntur etiam cives ex privilegio, num. 826.
- Citari debet pars, quotiescunque Princeps concedit privilegium cum his, quae recipiunt causa cognitione, vel partem multum laedunt, num. 903.
- Civitatis Sagiensis appellatione continetur diæcesis Sagiensis, num. 936.
- Civitatis appellatione non continetur territorium, num. 957.
- Civitas civibus illustratur, & ampliat, num. 947.
- Civitate interdicta singuli interdicti censentur, num. 1130.
- Civitas si aliquod impetraverit privilegium pro se, & locis ipsius territorij, non tenentur loca territorij contribuere pro expensis impetrationis, num. 1271.
- Civitas poterit petere adificatum in publico, num. 1281.
- Cessante causa non cessat effectus iam consummatus, licet perueniamus ad casum, à quo forte causa non sumpsit exordium, num. 1548.
- Clausula, quae ad executionem contraetus apponuntur, non solent eius substantiam mutare, num. 143.
- Clausula de non revocando censetur apposta magis de stylo tabellionum, quam de contrahentium consensu, num. 144.
- Clausula, non obstante, non est necessaria in dispositione, quam Princeps appellat privilegium, vel suo sigillo sigillo privilegiorum, num. 613.
- Clausula finalis, & impulsiva, quae dicatur in privilegio, num. 650.
- Clausula, non obstante, quando requiratur, & quomodo sit accipienda. Et clausula, certa scientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, tollens omnes defectus, & alia clausula, quid importent, num. 615. & num. 725.
- Clausula, ex certa scientia, & motu proprio, intelligitur in privilegio vel rescripto geminato, num. 710.
- Clausula testamenti, vel dispositionis excludens Episcopum ab executione causa pia non valet, numer. 716.
- Clausula, ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, & clausula, supplens omnes defectus, & plenitudine potestatis, quid importent, num. 725.
- Clausula quando habetur pro finali in dispositione, si deficiat, est obreptitia, & nulla ipso facto, numer. 1160.
- Clausula apposta in principio, vel in

Index Alphabeticus.

- in medio dispositionis, vel priuilegij censetur repetita, & posita in fine, vel in alio capitulo; refertur ad precedentia, num. 1270.
- Clausula, non obstantibus priuilegijs in contrarium facientibus, quorum tenores de verbo ad verbum haberi volumus tanquam expressos, utrum sufficiat ad tollenda priuilegia habetia clausulam derogatoriam ad priuilegia futura, numer. 329.
- Clausula posita in una, vel diuersis dispositionibus, quomodo intelligatur, num. 1344.
- Clausula apposita in principio legis, vel dispositionis censetur repetita in omnibus capitulis sequentibus, numer. 1349.
- Clausule, quae ad executionem contrahuntur, non solent eius substantiam mutare, num. 143.
- Causa si committatur alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem litterarum dignitatem resignauit, utrum illi, an alteri, in quem resignauit, possit causam prosequi, & decidere, num. 1129.
- Causae cognitio quando est annexa in priuilegijs, vel gratijs, videlicet, si ita est, dispensetis, statum declarationi facta à commissario causa cognita, num. 1156.
- Clerici Ecclesiae, vel monasteria, quae habent regalia priuilegia super redditibus Regijs, non poterunt conuenire collectores ante Ecclesiastico iudice, num. 472.
- Clericus etiam cum iuramento non poterit priuilegium fori renuntiare, nec priuilegium fisci concessum, per cap. si quis suadente, num. 1270.
- Clericorum bona utrum gaudeant priuilegio clericorum tam quoad exemptionem, quam quoad priuilegium fori, num. 373.
- Clericus non poterit facere donationem suae concubinae, num. 806.
- Clerici, & milites possunt facere donationem concubinae ob benemerita, & ibidem, num. 809.
- Clericus pro solutione tributi impositi super re, quae ad eum deuenit, potest coram iudice laico conueniri, num. 967. & 10101.
- Clerici vel Ecclesia non tenentur soluere gabellam, vel collectas, vel alia onera similia de suis pradijs, num. 969.
- Clericus, qui confessus est, se esse laicum, utrum sibi praedictes in suo clericali, vel priuilegio fori, n. 998.
- Clericus negotiator perdit priuilegium fori, num. 1074.
- Clericus & alius mercator priuilegiatus ratione fori, conueniendus, & super rebus mercantia coram iudice seculari mercatorum, excepta clerici persona, num. 1066.
- Clerici ante omnem humanam legem à iure diuino in his, quae Ecclesiasticae sunt, à potestate seculari exempti sunt, num. 1067.
- Clerici negotiatores erunt conueniendi pro solutione gabellae apud iudicem seculari captis pignoribus, num. 1068.
- Clerici, quando sunt negotiatores, & negotijs secularibus se immiscant, sunt per eis Principi & Imperatori subiecti, num. 1072.
- Clericus assumens administrationem

Index Alphabeticus.

- & officium laicorum coram sacula
 ri iudice conueniuntur, num. 1073.
 Clericus depositus, & postea restitutus,
 non restituitur in beneficio alteri
 collato, numer. 1154.
 Clericorum coniugatorum privile-
 gium non amittit ille, qui contrahit
 matrimonium cum ea, quam antea
 corruerat, num. 1122.
 Clericus, Ecclesia, monasterium, vel
 alia Ecclesiastica persona, quan-
 do adificat in alieno solo, & opus
 nouum fabricat, etiamsi adificium
 esset religiosum, poterit demoliri per
 mandatum iudicis secularis, num.
 1279.
 Clericus habens bona communia cum
 fratre laico, utrum ea possit defen-
 dere à collectis, & gabella, & alijs
 oneribus ratione sui privilegij cleri-
 catus, num. 1376.
 Clericus & laicus si habent ius patro-
 natus, pars clericus attrahit ad se par-
 tem laici, num. 1391.
 Clericus dicens se esse laicum, & frau-
 dulenter Regias gabellas conducit,
 utrum perdat fori privilegium, &
 à laico iudice conueniatur, numer.
 377.
 Clericus spoliatus laicum sua possessione
 poterit à iudice laico spoliari, resti-
 tuendo laicum in sua possessione, vt
 ibidem, num. 1278.
 Concessio Pontificis facta spurio, ut or-
 dines possit consequi, utrum traha-
 tur ad sacros ordines, num. 1638.
 Concessio Pontificis facta spurio ad om-
 nes ordines non extenditur ad be-
 neficia, numer. 1638.
 Concessione in generali non veniunt
 ea, quae verisimiliter non concede-
 rentur specialiter, num. 275.
 Concessio territorij alicui facta non ex-
 tendit ut ad illud, quod antea erat
 concessum vicinis, num. 573.
 Concessio si fiat à Rege de aliqua ciuitate,
 cum terminis & aquis, talis con-
 cessio & privilegium restringitur
 ad solam iurisdictionem, & non
 ad concessionem terminorum ipsius
 ciuitatis, num. 572.
 Concessio simplex in odiosis & onerosis
 primum actum tantum respicit,
 num. 1094.
 Concessio gratia non vitatur, quando
 alioquin Princeps concessisset gra-
 tiam causa impulsua, quae cum dif-
 ficilem redderet ad concedendum
 non expressa, num. 1157.
 Concessio Principis, vel privilegium de
 aliqua prae-benda cathedralis Eccle-
 siae, quomodo intelligatur sine pra-
 iudicio Principis vel Pontificis, nu-
 1218.
 Consiliarij Regij ob tituli concessionem
 nobiles fiunt, & exempti à tributo-
 rum solutione, num. 298.
 Concilium ciuitatis non potest immu-
 nitatem aliquam concedere, num.
 506.
 Conditionem sufficit semel adimple-
 tam fuisse, num. 439.
 In conditionibus semper attendimus
 existentia principum, nec de suc-
 cessu curamus, num. 440.
 Conditionem sufficit semel adfuisse,
 licet non maneat, numer. 145.
 & numer. 450.
 Condemnato ad restitutionem rei cum
 fructibus, quae compensatio admis-
 tatur, num. 633.
 Condicio si adsit in privilegio, debet

Index Alphabeticus.

- ad unguem obseruari, numer. 669.
- Conductor non potest interuere possessionem domini sui, num. 77.
- Conductor domus potest in tribus casibus à domo expelli ante locationem finitam, num. 1115.
- Conductor, cui pro assecuratione rei locata fuerit ipsa res hypothecata specialiter, utrum possit ante tempus expelli in dictis tribus casibus, num. 1116.
- Conductor domus utrum in casu legis ad eam, C. locati, possit ante tempus expelli, si interuenit pactum expressum de non expellendo, numer. 1117.
- Confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore deficiente vera numeratione, non ualet in praiudicium partis, secundum communem, num. 589.
- Confessio de recepto facta ab execute-re, receptore, & susceptore regaliū reddituum ualet, licet non constet de vera numeratione, & eius apochae creditur, num. 590.
- Conducta re, vel in emphyteusim recepta, praferuntur filij conductoris in meliorationibus alijs extraneis, num. 477.
- Confessus se centum debere, subintelligitur, & ideo tradere promitto, num. 591.
- Confessio facta à factore, procuratore, vel negotiatore de magna summa recepta uirtute mandati cum exceptione expensarum, & salarij sibi debiti, utrum habeas executionem paratam, num. 593.
- Confessio habet executionem paratam, sicut sententia, num. 594.
- Confessio facta in iudicio actionem & obligationem parit, etsi causa non fiat declaratio, num. 595.
- Confessio inciänter facta ad alium finem non multum nocet, num. 597.
- Confessio facta in iudicio sine stipulatione, vel uerbo, Promitto, vel debeo, executioni mandabitur de iure Regio, num. 589.
- Confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hereditate, ius patronatus confiscatur, & in fiscum transit, ut ibide, num. 816.
- Confiscata vniuersa hereditate nostra si ad fiscum ius sepulchrorum specialis priuilegio, num. 817.
- Coniectura non habens precisam regulam, num. 1254.
- Coniuncta persona solutionem recipere non potest, num. 769.
- Coniuncta persona dicitur de iure nouiori usque ad quartum gradum, num. 772.
- Coniuncta persona multa specialia referuntur, num. 773.
- Coniuncta persona potest sine licentia in iudicio agere cum rati habitatione, vel ratificatione, num. 774.
- Coniuncta persona proprie dicitur procurator, num. 775.
- Coniunctis sunt interdicta ea, quae requirunt speciale mandatum, n. 776.
- Concessum alicui ratione certa qualitate si non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit, num. 1539.
- Conditionem semel adfuisse, sufficit, licet non permaneat, & quomodo hac regula intelligatur, num. 1540.
- Collecta si imponatur alicui ciuitati, uidetur etiā villis & castris illius ciuitatis imposita, num. 1554.

Index Alphabeticus.

- Conditio nuptiarum ad futuras nup-
tias extenditur, num. 1600.*
*Conditio privilegij censetur perpetua,
& non temporalis, ex ipsa virtu-
te & natura privilegij, num. 1607.*
*Coniunctus, qui admittitur iure accres-
cendiratione tacita voluntatis te-
statoris praefertur substituto expres-
se nominato, num. 1258.*
*Communicare utrum possint termi-
nos, montes & pascua alterius ciui-
tatis, qui sunt incolae in alia ciuitate,
num. 292.*
*Communicatio montium & pascu-
rum non datur sine Regia licentia,
quia est species alienationis, num.
293.*
*Communio pascuorum & terminorū
non potest praescribi, quamvis populi
per longissimi temporis spatium
in communione persistant, numer.
295.*
*Communio pascuorum usque ad certa
loca fieri potest per conuentionem,
quia tunc non dicitur alienatio, sed
bona societas, num. 297.*
*Compensatio in quibus casibus non ad-
mittitur, num. 409.*
*Compensatio non admittitur contra
mulierem dotem repetentem, num.
410.*
*Compensatio non admittitur contra fis-
cum & rempublicam, num. 411.*
*Consuetudo tollens privilegium digni-
tatis non valet, num. 109.*
*Consuetudines rationabiles, & priva-
ta locorum statuta non censetur tol-
lere Rex, vel Pontifex in suis pri-
uilegijs vel rescriptis, num. 1054.*
*Consideranda non sunt, quae euenire
possunt, nisi ea sint certa & infal-*
- libila, nec mutatur qualitas legis ex
eo, quod contingere potest, numer.
1088.*
*Consuetudinem quando derogat lex
vel privilegium, utrum futuram
derogat, num. 1117.*
*Consuetudo omnis, licet à lege, vel con-
suetudine excludatur, nunquam
censetur immemoralis exclusa, nu.
1181.*
*Communio & connexitas facit, quod
habens rem communem cum pri-
uilegiato fruatur eius privilegio,
num. 1139.*
*Communicatio bonorum lucratorum
constante matrimonio habet locum
in matrimonio putativo, numer.
1199.*
*Copula habita etiam per dispensatio-
nem in matrimonio si committatur,
facit dispensationem nullam ex
causa obreptionis & subreptionis,
num. 1171.*
*Consuetudo praeterita, vel futura,
utrum videatur derogata à Prin-
cipe, qui concedit privilegium, in-
bens illud obseruari, non obstantē
contraria consuetudine, & ibi li-
mitatio, num. 1227.*
*Consiliarij ciuitatum instar habentur
decurionum, & idem habent pri-
uilegium, & non poterunt torqueri,
num. 1410.*
*Consules ciuitatum nostri temporis ha-
bent privilegium, ut torqueri non
possint, num. 1412.*
*Contractus vim nullam habent sine
utriusque partis praesentia, nu. 137.*
*Conuictus de mendacio induplo condē-
natur, num. 999.*
*Contractus, quando ex sui natura est
iure-*

Index Alphabeticus.

reuocabilis, clausula accessoria in eo posita censetur esse reuocabilis, num. 142.

Contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium utiliter gestum est, etiamsi effectum non habuerit, num. 1274.

Confirmatio facta simpliciter non videtur approbare; nec confirmare actum nec privilegium nullum, num. 1633.

Confirmatio ex certa scientia non confirmat privilegium nec actum in preiudicium tertij, num. 1636.

Confirmatio ex certa scientia dispositio dicitur, num. 1634.

Constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reditur, fauorabilis iudicari debet, num. 1571.

Correctores & officiales consistoriales utrum subsistente causa vrgentis caristia, vel pestis, possint constituere immunitatem deferentibus victualia, numer. 37. cum sequentibus.

Continentia causa diuidi non potest, etiam ex beneficio prorogatiue, numer. 961.

Creditor non potest propria auctoritate occupare bona debitoris, sine iudicis mandato, num. 380.

Creditor potest propria auctoritate occupare bona debitoris vacantia, & derelicta pro sui iuris conseruatione, num. 381.

Creditor, qui habet privilegium pignoris, vel hypothecae, vel fideiussorem pro suo debito, non preiudicatur, quando debitor bonis cedit, vel quando ei sit remissio à

maiori parte creditorum, quia habet recursum contra hypothecas & fideiussorem, num. 735.

Creditor habens fideiussorem, pignus, vel hypothecam pro suo debito, compellitur stare, dilationi concessa à maiori parte creditorum, numer. 736.

Creditor potest consequi debitum suum super bonis emphyteuticis ecclesiae, ratione vtilis dominij, num. 968.

Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori & antiquiori creditori, ut sibi cedatur, num. 1596.

Creditor secundus verum habeat ius offerendi mulieri creditrici antiquiori agenti pro sua dote contra maritum constante matrimonio, quando vergit ad inopiam? & quid quando agit pro sua dote soluto matrimonio? num. 1597.

Creditor habens plures obligatos potest ab uno eorum solutionem recipere sine preiudicio exigendi circa alios, num. 1615.

Creditor per unamquamque solutionem interruptit prescriptionem; & renouat suam obligationem, numer. 1616.

Creditor interruptit prescriptionem, quotiescumque debitum exigit à suo debitore, num. 1620.

Creditor, qui redditus sui census exigit, retinet dominium & possessionem rei censuatae, & non currit contra eum prescriptio; licet res hypothecata à tertio possideatur, numer. 1621.

Dammum

Index Alphabeticus.

D

Damnum rescarcire tenetur Princeps in casu, quo privilegium cum damno tertijs concedere possit, num. 120.

Damnum nec interesse, nec excessus iustitiae pretij consideratur, cum pretium à lege est taxatum, à quo non potest, excedi: quod intellige ut ibidem, num. 217.

Datum alicui tanquam bono, non collitur, licet illa qualitas postea cessaverit, num. 438.

Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum, num. 243.

Debitum exactum ab uno creditore utrum ab alio repeti possit, num. 1508.

Debitum personale non potest repeti ab alio creditore, num. 1510.

Debitum fiscale hypothecarium, & privilegiatum potest repeti ab alio creditore privilegiato, licet antea fuerit alio creditori non privilegiato solutum, num. 1511.

Debitor tritici utrum satisfacias solvendo estimationem taxatam in tempore caristiae, in quo triticum non invenitur nisi pro immodico pretio, num. 203. cum seqq.

Debitor tritici non satisfacies, nisi solvendo estimationem, quanto plurius valet à tempore mora, numer. 205.

Debitor tritici vel certa quantitas, utrum excusetur à mora, si triticum non invenitur, vel pretium nimis augeatur, ubi optima resolutio, num. 206.

Debita res si ex casu praestari non potest, estimatio debetur, numer. 207.

Debitor Regionum tributorum gaudet immunitate Ecclesiastica de iure canonico, num. 914.

Debitor, qui non potest conveniri in plus quam facere potest ratione privilegij, eo non potitur, si creditor est pauper, & eadem egestate laborat, num. 1236.

Deberi non potest nisi illud, quod exigere potest, num. 192.

Decima venis solvenda Deo da bonis capellania, & de bonis datis in titulum patrimonij ad ordines consequendos, num. 248.

Decimandi ius spirituale est, nec regulariter laicis potest competere, num. 251.

Decima ipsa, & fructus decimarum, potest laicis competere ex privilegio Pontificis, num. 252.

Decimarum immunitas ex Pontificis privilegio potest laicis competere, num. 253.

Decimarum fructus possunt vendi, permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familiae erciscundae, num. 254.

Decimarum ex fructu utrum gabella debeatur, quando fructus venduntur, num. 255.

Decima laicis concessa dicuntur beneficia patrimonialia; numer. 256.

Decima laicis concessa iudicantur ad instar bonorum Ecclesiasticorum, num. 297.

Decimarum fructus sunt quid temporale, & vendi, & locari potest, & possunt vendi.

Index Alphabeticus.

- Uenditionem* nondicitur res Ecclesiastica fructus decimalis, & per diuomen & privilegium, n. 764.
- Decima* si non soluitur de aliquibus agris privilegij causa, quando coluntur & seminantur, soluetur de his agris incultis, qui nouiter ad culturam rediguntur, numer. 1042.
- Dicimas* si quis percipiat privilegij causa, ei non debentur de noualibus, num. 1043.
- Decuriones*, qui pro sua ciuitate in Curia Regia assistunt alicui negotiationi, non poterunt incarcerari, nec destineri pro debito ciuitatis, intra tempora sue negotiationis, & habent privilegium reuocandi domum, numer. 701.
- Declarans* nil ponit, nec facit de nouo num. 579.
- Delegatus*, vel commissarius, quamuis dicat causam impetrationis esse probatam, nil operatur ad tollendam nullitatem, qua prouenit ex falsa causa, nec eius assertioni standum est, num. 1170.
- Degradatus* si restituatur, non debet iterum ordinari, num. 1284.
- Defensio* non potest tolli à Principe, cum sit de iure naturali, numer. 745.
- Decuriones*, Rectores, & tabelliones, & alij officiales consistoriales, utrum ratione officij exemptionem habeant à collectis, & Regijs redditibus, num. 167.
- Derechos reales*, si in privilegio contineantur, quid de hoc iudicetur, num. 120.
- Depositarius*, vel sequester, non potest compelli ad reddendos omnes fructus rei depositæ, vel sequestrate: sed in primis citari debet ad rationes reddendas, ut rationibus redditus reliqua restituantur, num. 600.
- Declarare*, seu interpretari poterit Princeps privilegia sui prædecessoris, num. 698.
- Depositarius*, vel sequester, expensas ducere potest, num. 601.
- Deportatus* non perdit per deportationem facultatem eligendi, numer. 674.
- Decretum* iudicis circa bonorum mobilium minorum uenditionem, requisitis necessarijs non præcedentibus, inualidum est, & à minoribus poterit retractari, numer. 631.
- Derogare* non presumitur. Rex, quod lege statutum est, num. 797.
- Decretum* est stricti iuris, & eius uerba debent ad unguem, & specificè obseruari, num. 985.
- Depositus* ab aliqua congregatione, si postea gratia vel privilegio restituatur, non restituitur in pristinum statum in præiudicium tertij, num. 1146.
- Determinare* contra expressè nominatum, & in eius præiudicium, est incerta determinatio, num. 1253.
- Deportatus*, si aliqua bona post sententiam acquisierit, pertinet ad filium, & non ad suum heredem, nu. 1566.
- Degradatus*, & postea ad ordines restitutus, non censetur restitutus ad beneficia, num. 1639.
- Derogatio* generalis omnium privilegiorum non derogat ea, quæ inserta sunt in corpore iuris, num. 328.

Index Alphabeticus.

- Dictio**, Alius, est repetitina similium, num. 289.
- Dictio** taxativa etiam in materia non lata non excludit casus habentes eam de rationem, num. 528.
- Dictio**, Et, ponitur inter diuersa, num. 1031.
- Dictio**, Et, diuersificat genus ab specie, num. 1031.
- Dictio**, ite, hoc amplius, & eo amplius, posita in qualibet clausula, significat comprehensionem eiusdem qualitatis conditionis relata, num. 1269.
- Differentia** multae sunt inter matrimonium verum, & putatiuum, & privilegia concessa matrimonio vero aliquando non competunt putatiuo, num. 1194.
- Dies** ultimi initium in omni spatio a lege statuto instar putatur esse totius & ultimi diei, num. 500.
- Dies** perfectus & impletus dicitur ultimam horam attingens, etiamsi tota exacta non fuerit, 499.
- Dies** ultima renuntiationis verum debeat esse perfecta, vel impleta, vel sufficiat, aliquam illius partem attingere, num. 497. cum seqq.
- Dies** quinque modis annumerantur in iure, num. 489.
- Dies** renuntiationis verum tota, vel de momento ad momentu annumeretur? & quid in termino, num. 491. cum sequentibus.
- Dignitas** superueniens soluit, & tollit vinculum obligationis praecedentis, num. 1109.
- Differentia** inter privilegium, & beneficium: & rescriptum adhibetur, per remissionem, num. 83.
- Dilatium** privilegium non impedit cursum reddituum, & usurarum, nec pensiones domus, num. 993.
- Dilatio** debitoris verum petenda sit apud laicum, vel ecclesiasticum: iudicem contra creditores, si ex illis aliquis fuerit clericus, num. 949.
- Dictio**, benigne, & dictio, de equitate, equiparantur, & idem significant in iure, num. 1601.
- Dilatio** quinquennialis concessa in fauorem debitorum limitatur, quando creditor pro se habet contractum iuramentum, num. 1556.
- Dispositio** testatoris longius & plenius interpretatur, num. 1599.
- Dispositio** generalis restringitur ex ratione particulari, num. 177.
- Dispositio** non deficiat, etiamsi postea deficiat qualitas, ob quam aliquis fuit institutus vel vocatus, num. 442.
- Dispositio** principalis correctoria, si ratio dederit in ea extensioni locum, si alia ratio legis scriptae contradicit, non poterit seruari, quando expressa dispositione non derogatur, num. 559.
- Dispensare** non videtur Papa super aetate promouendo minorem ad beneficium eius aetatis ignorans esse. Etiam, si eius aetatis fuisset certus, num. 729.
- Dispensare** videtur Princeps de incapacitate conferens beneficium vel gratiam incapaci ex certa scientia, num. 726.
- Dispositio** per verba quantumcumque precisa, & vniuersalia, recipit congruam interpretationem, numer. 659.

Index Alphabeticus.

Diuidere loca & terminos Principilicet, num. 238.

Diuisione facta interfocios eligit, qui habet domum contiguam domui, qua venit diuidenda, & quid ratione contractus uxoris & mariti, num. 406.

Diuturna praestatio facta causa pia ratione elemosyna ex mera liberalitate, utrum praestantem obliget in futurum, num. 1587.

Distributores elemosynae primum licite possint inter pauperes consanguineos & extraneos distribuere? numer. 652.

Dispositionibus in odiosis, & onus constitutibus, appellatione filiorum non continentur nepotes, nec ad eos extenditur dispositio ex vi comprehensiuæ seu interpretatiuæ, numer. 1502.

Dispensatio est quid odiosum, & strictam interpretationem recipit, num. 1117.

Dispensatio est de genere prohibitorio, & non intelligitur, nisi exprimitur, & iuri communis contrariatur, num. 1122.

Dispensatio tam à Principe, quam à Romano Pontifice facta, semper venit restringenda, num. 1113.

Distributiones quotidiana, etiam studentibus Theologiam, & his, qui sunt in seruitio Episcoporum, non datur, num. 1024.

Dispensatio est stricti iuris, numer. 1114.

Dispensatio facta ad vnum effectum, vel in vno defectu, ad alios non extenditur, num. 1115.

Dispensatio, quando extensionem re-

cipit, aliquot casus recensentur ad limitationem regulae generalis, num. 1116.

Dispensatio facta & obtenta cum falsa causa, valet, & tenet, si postea Papa confirmauerit, num. 1155.

Dispensatio, & in qualibet gratia, semper praesumendum est, Principem fuisse motum ex causa expressa, num. 1162.

Dispensans nunquam censetur grauare quemquam duplici praestatione, num. 1393.

Dispositio in viro disponens, utrum habeat locum in uxore, & de conuerso, num. 1430.

Distribuens elemosynam vel relictum inter nobiles aliquid possidentes, liberatur in foro conscientiae, numer. 1389.

Doctores & aduocati poterunt renuntiare privilegium sibi à iure concessum, num. 228.

Doctor semel approbatus ex causa potest reprobari, num. 455.

Doctores & Licentiat, & milites nostri temporis parati ad praelium, & destinati aliquo praesidio; pro eius defensione, & commendatores quatuor ordinum, non possunt donare concubina, num. 805.

Doctor non comprehenditur sub statuto mandante, quod quilibet pro debito ciuili capiatur, non obstante quocunque privilegio, numer. 1233.

Doctor licet sit minor viginti quinque annorum, non restituitur in integrum, num. 1375.

Domus refectoria alia domus dicitur, & qui reficit, nouum opus facit, quando fundi-

Index Alphabeticus.

funditus domus destructa fuit, numer. 735.

Domus si destruat cum spe reparationis, durat res habitu, licet non actu: sed si destruat sine spe reparationis, desinit esse. 760.

Dominus census poterit peculiari privilegio ad rem censui hypothecam deuenire, nulla facta contra debitorem principalem excussione, numer. 814.

Dominium utile, quod habet emphyteuta Ecclesia, non dicitur Ecclesiasticum, sed profanum, & civile. numer. 976.

Domus nomine semper comprehenditur familia, & privilegium concessum domus extenditur ad familiam, numer. 826.

Domini temporales, quibus privilegium cum suis iuribus, & iurisdictione a Principe fuit concessa, vtrum venationem in suis, & priuatis fundis prohibere possint, numer. 1045.

Dominus alicuius serui non tenetur pro debito serui antea facto, numer. 1320.

Donatione facta praesenti iuri, & dominium transiit statim ante-acceptationem, numer. 1334.

Donatione facta absentem, nec ius nec dominium transferitur ante acceptationem donatarii, numer. 1355.

Donatio causa mortis non tenet ante donatarii absentis acceptationem, numer. 136.

Donatio in absentem facta etiam in causis pijs & privilegiatis actione, nec possessionem ante acceptationem non transferit, numer. 138.

Donatio absentem facta, ante acceptationem ius non transferit, etiam hodie statim

se l. 2. titul. 16. libr. 5. Recopilatio. secundum magis communem, numer. 139.

Donatio absentem facta poterit ante acceptationem donatarii renouari, etiam si pactum de non renouando appositum sit, numer. 141.

Domo destructa, vel castello edificato per privilegium Principis, vtrum sit privilegium destructum, & eius dispositio cessauerit, 752. cum seqq. & maxime numer. 759.

Donatio facta ante ingressum religionis, vel renuntiatio legitima, vtrum valeat, numer. 144.

Donationem facere potest volens ad religionem transire facere, & maioratum instituere, numer. 146.

Donatio & munificentia facta a laico concubina valet, numer. 805.

Donatio facta concubina clerici valet, si concubina est iam emendata, & concubinatus cessauerit, ad eam de milite & alijs privilegiatis, numer. 812.

Donatio facta concubina clerici in casu prohibito applicatur fisco seculari, numer. 812.

Donatio causa dotis excedens summam legalem sine infimatione valet, & idem in donatione propter nuptias, & in donatione facta Ecclesiae ciuitati, vel pio loco, numer. 853.

Domini temporales poterunt ex causa iusta, & ad tempus, & non in perpetuum venationem prohibere, numer. 1407.

Donatio facta filio clerico valet, & virtute praedictae donationis poterit bona donata a collectis, & impositionibus liberare dictus clericus, sed

Index Alphabeticus.

*sed in tali donatione fraus praesumi-
tur, num. 1378.*

*Dos pro delicto uxoris confiscatur, id
in proprietate, quam in usufructu,
num. 1298.*

*Dos utrum habeat privilegium con-
veniens tertio possessoribus non dis-
cussio principali debitor, numer.
414.*

*Dos debet solui de meliori re duobus
rebus tantum exstantibus, numero
404.*

*Dos testibus probata praefertur credi-
toribus posterioribus habentibus hy-
pothecam expressam per publicum
instrumentum, num. 349.*

*Dos debet solui de mediocribus bonis
arbitrio iudicis estimandis, nisi
aliud in obligatione contineatur,
num. 403.*

*Dos soluta mulieri propter inopiam ma-
riti ei non auferitur, licet postea
maritus vergat ad pinguiorē fortu-
nam, num. 1551.*

*Dotis causa potest clericus, vel miles
dare, vel relinquere bona sua con-
cubina, num. 1585.*

*Doctor semper praefertur debet in benefi-
ciis, & praebendis, num. 1505.*

*Dotis privilegium non praesumitur à
Principe derogatum unico verbo,
num. 274.*

*Dotis debitum non comprehenditur in
privilegio meritorio, vel dilato-
rio, num. 281.*

*Dotis favore fit interpretatio in ambi-
guis, num. 287.*

*Dotis privilegia recensentur per reuif-
sionem, num. 350.*

*Dotis causa non solum ad primas nup-
tias, sed ad ulteriores determinata*

videtur, num. 1397.

Duobus dotibus concurrentibus, praefertur prima dos, nisi in bonis, qua manifeste appareat ex secunda, num. 365.

*Duo si contendant super praestanti-
am virtutis, vel nobilitatis, am-
bo nobilitatis & virtutis praesump-
tionem pro se habent aequaliter, nu-
mer. 429.*

*Duo si reperiuntur in eodem gradu
proximitatis, in successione maiori-
ratus utique admittitur, numeri.
1174.*

*Duobus concurrentibus in pari gradu
succedit qui se nobiliore & maiori
virtute praeditum probaverit, & si
ambo aequaliter probaverint, succe-
dant ambo de aequitate iuris, num.
460.*

*Duo si nascantur ex eodem patre, nec
constet, quis sit proximus, ambo con-
currunt, num. 1175.*

E

*Ecclesia nomine includitur amicus pius
locus, num. 571.*

*Ecclesia immutis est ab impositione
bus sordidis, & ubi que dicantur ma-
nera sordida, num. 274.*

*Ecclesiae debitores non possunt conveniri
in plus quam facere possunt, num.
1232.*

*Ecclesiastica persona, & clericus, mo-
nachus, & monasterium, occupans
terminos conceptiles, praedae, vel de-
heffas publicas expoliens rebus pu-
blicam, amittit fore privilegium,
& quoad restitutionem utali
ablati*

Index Alphabeticus.

- ablati conueniri, potest coram iudice seculari remedio, & forma legum Toleti, num. 1277.
- Effectum ad finem iura tantum volunt, & requirunt, num. 1122.
- Electi, qui fuerunt ad maiora officia, honores, & dignitates, non possunt inuisi ad minora officia eligi, num. 462.
- Electio in vim facultatis non tollitur, etiam si interueniat honoris, & bonorum, & status mutatio, nu. 675.
- Electio, & presentatio alicuius facta à patrono est inefficax absq; approbatione Episcopi, num. 715.
- Emens frumentum ad creditum, pretio, quo valuerit in mense Maij, nō tenetur ad summam immoderatam, si veniat insolita carissima, num. 212.
- Emptor fiscalis pro re à fisco empta in iudicio conuictus poterit causam trahere ad iudices fiscales, num. 1584.
- Emphyteusis, si est concessa pro se, & quos nominauerit, transit nominatio ad heredes illius, qui in vita sua non nominauit, & Titio nominato censentur etiam heredes nominati, num. 688.
- Emphyteuta clericorum, & ecclesiarum, verum immunes sint à gabeliarum, & collectarum, & similium iurium solutionem, num. 970.
- Emphyteuta fisci gaudet immunitate concessa fisco, num. 971.
- Emphyteuta fisci, & principis immunes sunt à solutione munerum sordidorum, num. 973.
- Emphyteuta semper subiit onera realia, num. 975.
- Etas, quando pro forma requiritur, est seruanda, num. 1143.
- Etas, quando perfecta requiritur, intelligitur de etate 25. annorum, numero 1144.
- Episcopo licet conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem, & remunerationem conferat beneficium in amicum primi Episcopi, num. 1276.
- Exactor regalium tributorum probare tenetur qualitatem bonorum non exemptorum, si à clerico possideantur, num. 265.
- Executio verum possit fieri in bonis dotalibus datis marito assumtu de petitione creditorum ratione debiti antea contracti à praecepsore mulieris obligato ratione quarentigij instrumenti, num. 1293.
- Executor super gratia datus à Romano Pontifico non spirat morte Pontificis concedentis, num. 1081.
- Excommunicantur petresces, & indicantur obseruari consuetudinem inductam contra libertatem, & immunitatem ecclesiae, nu. 1099.
- Executiuum immediatum, competens contra rem ascensuatam competit etiam contra bona obligata per generatam obligationem, tunc à tertio possideantur dicta bona, qui habuerit causam derivatam à principali debitor, etiam per longam successionem, numero 1624.
- Executio rei locum habet ratione confessionis, oportet, quod confitens dicat se debere, quod intelligitur infra, num. 196. cum sequentibus.
- Exempla pulchra donationum, & largitatum re censentur, num. 1.

Exemptio

Index Alphabeticus.

Exemptio facta à Rege de portagijs & solutione gabelle intelligitur tantum facta in locis ipsi Regi subiectis, non verò in locis dominorum inferiorum. num. 89.

Exemptionem si Rex concesserit alicui de ciuitate cum eo conuenta. & encabezada, talis conuentio & exemptio sibi, & non alijs de ciuitate nocebit, num. 91.

Exemptus & privilegiatus ab onere tutela, vel habens priuilegium iterabile & successibile, non perdit illud unico actu, & ibi quid requiratur ad hoc vt perdatur, nu. 108.

Exemptio concessa circa bona, quæ aliquis habuerit in sua domo tempore mortis, vtrum comprehendet bona, quæ aliquis secum ad villam portauerit, ibiq; mortem obierit, num. 156.

Exemptus à solutione gabelle pro vsu suo, vtrum censatur exemptus pro sua familia, & vsu eius, n. 158.

Exemptio à solutione collectarum de rebus suis alicui concessa intelligitur, & extenditur ad res postea quesitas, n. 117.

Exempti à solutione gabelle tenentur iure ad petitionem conductorum gabellarum ad vitandas fraudes, n. 129.

Exemptiones conseruantur in ciuitate denuo reedificata, num. 295.

Exemplari quomodo possit priuilegiū, & alia scriptura. num. 740.

Exemplo alicuius priuilegij, vel rescripti, quomodo auctoritas detur, n. 741.

Exemplo exempti alicuius scriptura, quomodo credatur, num. 742.

Exemptus, ne conueniatur coram ordinario alicuius loci, si delinquit in aliquo loco territorij, non est exemptus, num. 940.

Exhibere tenentur suum priuilegiū omnes, qui illud allegant, nu. 312.

Exilij pœna est duplicatio temporis tantum, n. 1356.

Exilij sententia lata contra delinquentem tali pœna addicta, quod si non seruauerit tempus exilij, condemnatio intelligatur facta ad triremes, erit nulla, & poterit retractari ratione excessus, etiamsi à reo condemnato præstitus sit concessus, num. 1357.

Expositi quomodo & quādo admittantur ad honores, & plurima de materia, nu. 1442. cum sequentibus.

Exemptus à iurisdictione ordinaria non potest in iudicem ordinarium consentire, n. 983.

Expedit, vt populi habitatores abundant, propterea que pascua publica & priuilegia conceduntur, n. 34.

Explicatio priuilegij ad Principem tantum spectat, & quomodo intelligatur, n. 691.

Extensio fit in odiosis, quando tractatur de fauore animæ, nu. 483.

Exposita virgines, seu puella, trū comprehendantur in priuilegio, vel legato mentionem faciente de virginibus, vel puellis naturalibus, vel ciuibus alicuius ciuitatis, n. 1501.

Extensio non fit in pœnis, quæ ipso iure inferuntur. num. 540.

Extensio non fit à tutela ad substitutionem, & natura extensionis est, vt casus, ad quē fit extensio, sit eiusdem qualitalis, n. 538. & 560.

Extensio ad hoc vt fiat in penalisbus, oportet, esse in omnibus æquiparationem, num. 539.

Extensio in materia fauorabili non fit

Index Alphabeticus.

ab eo, in quo maior ratio urget, num. 541.

Extensio ad hoc ut fiat in penalibus, oportet ut in omnibus nulla possit intervenire differentia, sed aequiparatio, num. 561.

Extensio comprehensiva potest fieri in privilegio & rescripto, licet non fiat extensiva interpretatio, num. 863.

F

Facultas concessa Episcopis circa electione, & nominationem praebeatae penitentiariae, est intelligenda de penitentiaria, quae non vacaverit in mensibus Pontificis, & Concilium Tridentinum interpretatur, n. 1219.

Facultas absolvendi a quibusvis causis & censuris, irregularitate & suspensione ab occulto delicto provenientibus excepta irregularitate a voluntario homicidio orta, & exceptis alijs ad forum contentiosum deductis Episcopo conceditur, & ampliatur ibidem, num. 1015.

Facultas Regia comprehendit omnia, quae consequuntur ex actu vel contra-actu, ad quem dirigitur, num. 989.

Facultas Regia concessa ad antecessoria complectitur consequentia, n. 990.

Facultas Regia strictam & non longam interpretationem recipit, n. 987.

Facultas omnis aliquid faciendi censetur personalis, num. 791.

Facultas concessa hominibus alicuius civitatis, ut possint ligna scindere in aliquo nemore, extenditur ad ciues de nouo inhabitantes, n. 782.

Facultas eligendi extenditur ad here-

des illius, ad quae electio pertinet, num. 687.

Facilius amittitur, quod specialis iure indultum est, num. 517.

Falsum privilegium fabricans quae pena plectatur, num. 819.

Falsi poena coercetur qui nec clericus, nec miles, nec notarius est, nec doctor, & gerit se pro tali, num. 1002.

Factum nihil videtur, quando aliquid superest agendum, num. 1133.

Falsa causa expressio non tollitur etiam per motum proprium, num. 1163.

Familia appellatione qui comprehenduntur, ibi de privilegio concessio, alicui & familia, num. 148.

Falsa moneta crimen non comprehenditur in concessione, vel privilegio habente omnium causarum criminalium cognitionem, num. 315.

Famuli & mercenarii, qui commorantur in servitio civium habitantium in civitatibus liberis, & exemptis a solutione gabellae, utrum praedicto privilegio potiri possint, num. 8.

Famulus mercenarius habitans in civitate cum aliquo cingo, dicitur vicinus illius civitatis, num. 9.

Famuli potiuntur dominorum privilegio, num. 11.

Familiares potestatum sunt ciues loci & civitatis, in qua domini officium exercent, & eorum privilegio gaudent, num. 12.

Famuli, qui obnoxij sunt oneribus civitatis, oppidani, seu vicini illius civitatis discuntur, num. 14.

Famulus utrum possit esse testis in testamento nuncupativo, in quo testes vicini requiruntur, num. 15.

Famulum habens in civitate dicitur proprius

Index Alphabeticus.

proprie ciuitatem habitare, & non famulum, num. 16.

Famuli plerumque non recipiuntur ad incolatum, nec ad ciuitatem, nec populi munera subeunt num. 17.

Famuli plerumque, & maxime hisce temporibus, domino non seruiunt animo remanendi in ciuitate, num. 18.

Famulus tunc poterit potiri ciuitatis privilegio tãquam ciuis iuxta veram opinionem, si in eo concurrant, quae iure & consuetudine sunt necessaria, ad hæc, ut loci alicuius sit vicinus, & necessaria explicantur, num. 19.

Famuli, nisi fuerint ciues, & alia ciuitatis necessaria in eis concurrant, non admittuntur in testes in testamento nuncupatio: & opinio Gregor. Lop. refellitur, num. 23.

Femina nupta est in potestate viri, & non patris, num. 166.

Femina nupta ratione nobilitatis non excusat maritum ignobilem, n. 164.

Femina non succedit nisi per interpretationem, masculis non extantibus, num. 424.

Femina sua natura sunt debiliores, & frigidiore, & sexum femineum quasi lesionem naturalem & detrimentum esse, putandum est, teste Aristotile, num. 534.

Femininum genus comprehenditur in privilegio, vel rescripto, licet in masculino sit concessum, num. 618.

Femina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditorem, cum quo contrahit, Velleiani privilegio non iuuatur, num. 1006.

Fideiussores & consocij non perfru-

untur privilegijs concessis conducto-ribus Regiarum gabellarum tan- tum, num. 323.

Fideiussores non gaudet beneficio cessionis bonorũ principalis debitoris, n. 734.

Fideiussores promittentes quem fideius- sores dare teneatur, num. 914.

Fideiussores dare ex toto Regno suffi- cit in causa gabellarum, n. 917.

Fideiussores minoris utitur privilegio minoris, quando contra eum compe- tit recursus, num. 920.

Fideiussores agricultorũ non potitur pri- uilegio concessio agricultoribus, scilicet ne pro debito carceretur, n. 1077.

Fideiussores clericorum non potitur privilegio concessis ipsis clericis, scilicet ne conueniantur in plus quã face- re possunt, & circa forum, num. 1078.

Fideiussores laici, qui cum eo se obligauit, iurisdictioni secularique se submit- tit, ab ea liberatur, si ille laicus, pro quo fideiussit, clericus factus fue- rit, num. 10. & 101.

Fideiussores nobili: datus in condemna- tione descendenti ex delicto, utrum carcerari possit, num. 1473.

Fideiussores censeantur una cum princi- palibus condemnati, num. 1415.

Fideiussores plebeius, qui pro nobili in- tercedit, non potitur privilegio nobi- litatis, num. 1420.

Filiorum appellatione in fauorabilibus veniunt nepotes, secus in odiosis, num. 114.

Filij si expresse fuerint vocati in dis- positione hominis, vel in exemptio- ne privilegij, non veniunt nepo- tes, secus in beneficijs Principum, & in primogenijs, num. 115.

Filius naturalis, bastardus, spurius, &

Y 2 aâop=

Index Alphabeticus.

- adoptivus non comprehenditur in hoc nomine familia, num. 110.*
- Filia nupta ius agnationis non amittit, num. 165.*
- Filij graviore afficiuntur iniuria matre secundo nubente, num. 122.*
- Filio herede instituto facta substitutione, si sine filijs decesserit, virum verificetur substitutio, si religiosus fiat, & professus, vel expectanda sit mors naturalis, ubi distinctio, num. 780.*
- Filij nati ex matrimonio putativo bona fide contracto sunt legitimi, & in maiestate succedunt, & praesentur filijs ex legitimo matrimonio postea procreatis, eosque excludunt, & etiam substitutum, num. 1192.*
- Filius familias, qui fraudulenter se esse sui iuris fatetur, non innatur Macedoniani privilegio, nu. 1007.*
- Filius bastardus & agnatus quando concurrant in transactione, quis illorum praesentatur, num. 1186.*
- Filij nati ex matrimonio putativo bona fide contracto, verum potantur privilegij concessis filijs natis ex legitimo matrimonio, & pars affirmativa eligitur, num. 1193.*
- Filij nati ex matrimonio putativo bona fide contracto etiam ex parte unius ex contrahentibus tantum, vere & proprie legitimi sunt, nu. 1191.*
- Filij nati ex matrimonio putativo bona fide contracto consequuntur omnes effectus, dignitates, & honores, spiritualia, temporalia, feuda emphyteutica, fideicommissa, successiones ab intestato, & ex testamento parentum & consanguineorum, quae competunt filijs legitimis, nu. 1196.*
- Filius natus post factum testamentum, & à matre non institutus, habetur pro instituto, num. 1255.*
- Filius familias creditor patris, etiam pro dote matris, non praesentur ceteris creditoribus, quando pater bonis se sit, num. 1559.*
- Fiscus praesentur habentibus tacitas hypothecas anteriores, num. 371.*
- Fisci privilegia multa retinetur, n. 388.*
- Fiscus habet privilegium, quod potest debita petere contra tertios possidentes, non excusso principali debitore, nu. 411. & num. 813.*
- Fiscus habet rem communem cum alio potest eam in totum obligare peculiari privilegio, num. 1243.*
- Fiscus non censetur privilegiatus nisi in casibus à iure expressis, & indubij contra fiscum indicatur favore iuris communis, num. 1330.*
- Fiscalis causa venit in generali statuto, nisi reperitur speciale privilegium, per quod eximatur, n. 1331.*
- Fiscus semper excipitur in omnibus privilegijs, & immunitatibus, n. 1336.*
- Fiscus poterit revuendicare rem emptam ex sua pecunia per suspectorem, & thesaurarium, num. 1384.*
- Forma legis 7. tit. 19. lib. 9. Recop. circa oblationem del quarto, poterit suppleri, & adimpleri intra tempora in dicta lege assignata, num. 1361.*
- Forma dat esse rei, & mutata forma substantiali dicitur res diversa, num. 1056.*
- Fiscus à sententia contra se lata tanquam privatus appellare debet, n. 634.*
- Fiscus, si fuerit legitime defensus, & amisisset instrumentum, & iurium ad se pertinentium*

Index Alphabeticus.

productione, quomodo succurratur, & quomodo priuato in dicto casu, num. 639.

Fiscus utrum excludat virū & uxorem à priuilegio concesso per authenticā presente, C. vnde vir & uxor, deficientibus heredibus ascendentibus & descendentibus, n. 879.

Fiscus vsq; ad quem gradum admittatur deficientibus heredibus descendentibus & ascendentibus, n. 878.

Fieri non posse dicitur, quod commodum fieri non potest, num. 215.

Frater socius non potest conuenire fratrem socium, nisi in quantum facere potest, num. 416.

Fraus quomodo probari, & presumi possit, num. 1379.

Fratres nati ex eadem matre expunibili & illicito coitu utrum vicissim inter se succedant, & an succedat fiscus, num. 1582.

Fructus si aliquo priuilegio à Principe concedantur, intelligendum est, nō deberi nisi deductis expensis, etiam si priuilegiū cōsineat omnes fructus, qui colliguntur, & extendi ad rescripta, num. 1211.

Fructus proprie dicuntur deductis impensis gratia ipsorum factis, n. 1110.

Funeris impensa omnibus creditoribus & debitis praesertur, n. 412.

G

Gabellas soluitur Regi nostro in recognitionem subiectionis & superioritatis, & vniuersali domini, à qua nec consuetudo, nec praescriptio excusat, num. 73.

Gabella Regia utrum veniat soluenda de vōdatione bonorū capellanie, & datorū ad ordines suscipiēdos, n. 249.

Gabella regulariter non debetur ratione contractus, sed ratione rei vendita traditionis, num. 63.

Generali in concessione absoluendi à quibusvis peccatis, resuris & penis, nō continetur absolutio, vel dispensatio àh irregularitate, n. 1014.

Generalis sermo qui sequitur, non refertur ita, vt excludat ea, de quibus generaliter est prouisum, n. 1335.

Gratia quando impetratur, si aliquid silentio praetermittatur, quod si exprimitur, difficile redderet ipsam gratiā, irrita est dispensatio, vtpote literis subreptitijs impetrata, n. 1043.

Gratia super sorte concessa non operatur quoddam interesse, num. 958.

Gratia facta duobus in certa Ecclesia, alteri sub conditione, & alteri pure, & pendente conditione fiat prouisio secundo, praesertur in praesentia primo impetranti, licet postea adimpicatur conditio, num. 1150.

Gratia, vel priuilegium si concedatur alicui sub conditione, & alteri pure, habetur etiam, num. 1434.

Gratuus prestare rem alienam satisfacit soluendo assimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, nu. 210.

Gratuus à Principe, vel à testatore per testamentum, vel priuilegium, quod post se eligat sanguinem, non videtur gratuus: ad electionē proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodo sit ex consanguineis, num. 885.

Gubernator qui admittit assessorē, vel collatorē

Index Alphabeticus.

collateralemputans esse sapientem,
poterit eum, si contrarium appareat,
expellere, licet habeat ius acquisitum
ratione publicæ utilitatis, nu. 454.

H

*Habens aliquod ius temporali iure, si
aliquod ius acquirat in illa re, illud
acquisitum perpetuo durat, n. 1538.*

*Habitator alicuius loci propriè dicitur,
qui cum familiâ ibi habitat focum
faciens, & aliâ, quæ incolæ facere
consuevit, num. 29.*

*Habitare dicitur, qui per alium habi-
tat, licet non sit præsens, dummodo
illic suam habeat familiam, nu. 36.*

*Habitatio per famulos retinetur, &
domini, & non famuli dicuntur ha-
bitare, num. 37.*

*Habitatio cum sit facta, nunquam præ-
sumitur, num. 38.*

*Hæredis si fiat mentio in privilegio,
utrum ad primum restringatur,
num. 235.*

*Hæres, vel alius successor in iure illius,
qui censum imposuit, nunquam præ-
scribit, num. 1622.*

*Hæres graduatus legatocerta quantita-
tis quotânis soluendo de aliquo præ-
dio poterit prædium legatario relin-
quere, & compellitur illud sumere,
num. 304.*

*Hæreticus, qui ipso iure priuatur bo-
nis, si aliquo privilegio, vel gratia
restituatur, non restituitur in pristini
statum in tertij præiudicium,
nec recuperat bona, n. 1147. & 514.*

*Hypotheca anterior testibus probata
utrum præferatur hypotheca poste-*

*riori contenta in publica scriptura,
num. 1589.*

*Hypotheca etiam se situs probatur, li-
cet non adsit publicum instrumen-
tum, num. 1590.*

*Hypotheca tacita competit pro pensio-
ne prædij locati, & si uctus sunt pig-
norati & hypothecati pro pensione,
num. 271.*

*Hypotheca tacita pro dote cõpetēs præ-
fertur priori etiam tacite, n. 353.*

*Hypotheca tacita pro dote competens
nō præfertur priori expressæ, n. 354.*

*Hypotheca expressa prior & anterior
pro dote competens præfertur hypo-
thecæ expressæ posteriori, n. 355.*

*Hypotheca tacita pro dote competens
præfertur expressæ posteriori, n. 356.*

*Hypotheca tacita anterior, ad hoc ut
præferatur expressæ posteriori, debet
contineri in publico instrumento, &
non sufficit testibus probari, n. 359.*

*Hypotheca prima generalis præfertur
secunda speciali, num. 361.*

*Hypotheca expressa pro dote competēs
præfertur creditoribus anterioribus
tacitâ hypothecâ habentibus, n. 364.*

*Hypotheca privilegium ratione dotis
utrum transeat ad creditores, &
ad cessionarios, nu. 368.*

*Hypotheca expressa inducitur per obli-
gationem omnium bonorum præsen-
tium, & futurorum, n. 470. & n. 302.*

*Hypotheca tacita competit pro rebus
& debitis fiscalibus cõtra debitores,
& quoslibet eorum, & contra pos-
sessores eorum bonorum profocio, vel
pro indiuiso, num. 372.*

*Homicida casualis culpa intervenien-
te qua pœna puniatur, num. 1019.*

Honoribus maioribus functos ad mi-

Index Alphabeticus.

nones deuenire non possint, nu. 650.
*Horreum publicum habet privilegiū
 tacite hypotheca contra debtores,
 & alia horrei privilegia recensentur,* num. 379.
*Hospitator potest retinere bona hospit-
 tis emortui pro expensis factis in sua
 infirmitate & sepultura,* nu. 421.
*Hospitans fratres ordinum mendican-
 tium utrum gaudeat privilegijs eo-
 rum.* num. 575.

I

*Idoneus quando requiritur à lege, vel
 statuto, cum talis à iure habeatur,
 non requiritur probatio idoneitatis,*
 num. 1500.
Illegitimus est irregularis, num. 1050.
*Incarcerari non posse, ergo nō teneri in
 plus quàm facere potest, falsum est
 argumentum, & verum est, non te-
 metur in plus quàm facere potest, ergo
 non poteris incarcerationi,* num. 1184.
*Incertitudo vitiat relictum, & etiam
 libertatem, quando non constet de
 persona certa,* num. 1370.
*Incertitudo non vitiat relictū, quando
 relinquitur pauperibus, & anniver-
 sarijs, ratione privilegiij causa pia,
 numer. 1371.*
*Incapacitas laicorū indicū erga eccle-
 siasticos, utrum sit de iure diuino,
 an de positivo? ubi distinctio & re-
 solutio,* num. 951.
*In contractibus appellatione filiorum
 non veniunt filie,* num. 423.
*In conditionibus semper attendimus
 existentia principium, nec de succes-
 sicuramus,* num. 440.

*Incola alicuius loci, ubi adest, & ubi
 matrimonium contrahit, non potest
 dici habens animum transferendi
 ad aliū locum,* num. 42.
*Ineptum est, regulā non fallere, si equi-
 tas videatur,* num. 531.
*In dubijs semper eligere debemus illam
 partē, per quā utriq; parti cōsulatur,
 & quæ minus est onerosa,* n. 496.
*Indulgentia arrendatorum & publi-
 canorum in non exigenda gabella
 excusationem nullam præbet, nec
 domino & Principi nocet,* nu. 76.
*Industria cōsetur electa in operibus ar-
 tificialibus, & ibi limitatio,* n. 128.
*Infamia, & inhabilitas patris prodito-
 ris, qui crimen lese Maiestatis di-
 uinae, vel humane commisit, utriū
 tam filijs natis quàm nascituris no-
 ceat,* num. 121.
*Inferior à Principe nō potest privilegiū
 cōcedere in præiudiciū tertijs,* n. 321.
*Infirmitatis privilegia plurima recen-
 sentur,* num. 840.
Infinitas est vitanda, num. 1392.
*Immunitas sub generalitate concessa
 nulla facta specificatione neminem
 excusat à muneribus patrimoniali-
 bus,* num. 463.
*Immunitas concessa à Principe alicui,
 & filijs, & heredibus suis extendi-
 tur ad filios vivente patre, secus
 post eius mortem,* num. 818.
*Immunitas concessa simpliciter intelli-
 gitur perpetua,* numer. 1609.
*Immemorialis possessio & consuetudo
 habet vim privilegijs,* num. 850.
*Immunitate Ecclesiastica non gaudet
 generaliter illi, qui ratiocinia dare
 teneantur de aliqua administratio-
 ne,* num. 915.

Index Alphabeticus.

- Immunitas Ecclesiastica* utrum sit de iure diuino, an positivo, & defenditur diuino iure institutam, num. 1030.
- Immunitatem Ecclesiasticam* quilibet renuntiare potest numer. 926. & 138.
- Immunitas Ecclesiastica* principaliter inducitur ad honorem & reuerentiam Dei, & ob proximi pietatem, num. 1039.
- Immunitatis* priuilegium secundario extenditur ad personas, quæ ad Ecclesiam confugiunt, num. 1040.
- Impensa funeris* qua dicatur, numer. 417.
- Impensa funeris* præfertur hypothecis tacitis & expressis, num. 419.
- Impensa funeris* doti præfertur, num. 420.
- Irregularitas* non extenditur ultra casus à iure expressos, num. 1051.
- Instrumentum dotale* de iure antiquo & nouiori mandabitur executioni, si constiterit de dote debita vel recepta, licet deficiat stipulatio, vel redadendi obligatio, num. 599.
- Instrumenta* reposita apud aliquem utrum sint in fisco succedente reponenda, vel apud fratrem minorem, num. 874.
- Instrumenta* non debent apud infamem reponi, ne illudatur eorum veritas, num. 875.
- In plus quam* facere possunt, illi tantum reperiuntur priuilegiati, qui in iure sunt expressi, num. 1188.
- Interitum rei* omnia iura tolluntur, numer. 754.
- Intencio* & anima legis & dispositio nis potius consideranda est, quam ipsa uerba, num. 697.
- Intellectus absurdus* est fugiendus, numer. 284.
- Ioannes Gutierrez* reprobatur, num. 551.
- Interpretatio iuris* & priuilegij generalium circa factum iure pertinet ad iudices inferiores, num. 1518.
- Iudices ordinarij inferiores* per incidentiam possunt cognoscere de nobilitatis exceptione & possessione ad effectum, ut nobilis non torquatur, nec pro debito civili incarcerationetur, num. 231.
- Iudex laicus* non potest cognoscere de spiritualibus, nec eis annexis, num. 750.
- Iudex laicus* & non Ecclesiasticus cognoscit circa res decimales, postquam translata sunt in laicum per alienationem, num. 765.
- Iudex executor alicuius sententiae* non poterit praiudicare debitori, nec ei auferre ius, vel priuilegium suum, num. 876.
- Inquisitio realis* & non uerbalis requiritur ad hoc, ut aliquis conquiri possit in causa priuilegij & nobilitatis, num. 1520.
- Iudex qui aufugit à ratione reddida* in residentia, non gaudet immunitate Ecclesiæ, num. 921.
- Iudex secularis* incapax ad cognoscendum de clericis & Ecclesiasticis rebus, etiam ex prorogatione & renuntiatione partium, num. 950.
- Iudex secularis*, qui cognoscit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, num. 952.
- Iudex secularis* utrum cognoscat contra Ecclesiasticos de consensu Episcopi, vel Pontificis, num. 953.

Iudex

Index Alphabeticus.

Index incompétens sit composens, vel ex prorogatione, vel ex cōventione, vel incidentia, num. 954.

Index secularis est incōpetens, & in eapax contra Ecclesiasticos ex prorogatione vel incidentia, vel alia iusta causa, iuxta aliquorū opinio- nem, num. 955.

Index Ecclesiasticus est competens cō- tra laicos per incidentiam & anne- xitatem, & etiamsi causa sit profa- na & penalis, num. 959.

Index secularis poterit cognoscere de facto rei Ecclesiastica, num. 959.

Index unus tantum ad eundem est, ubi concurrunt identitas rationis, sed per- sonarum diversitas, num. 962.

Index secularis poterit cognoscere de rebus temporalibus, & merè ciui- libus, & profanis clericorum, num. 965.

Index secularis poterit demoliri fac- re, quod fuerit fabricatum, vel edi- ficatum in via publica, vel regali, vel in publico & concegiti, licet fuerit edificatum per Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas, numer. 1280.

Iuramentum virum transeat ad harē- des, & quomodo, num. 1552.

Iuramentum quando perpetuet actio- nem, & quomodo, num. 1181.

Iurisdicctio non separatur, nec tacitō cessa videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat à ciuitate villam sibi, & sua iurisdictioni subiectam, ubi optima quæstio. num. 1569.

Ius habens ad rem per mutationem sta- tus rei perdit actionem, num. 1541.

Ius accusatoribus se pereat pendente iu-

dicio, sequitur absolutio. Et si actor pendente iudicio desinat esse domi- nus, extinguitur ius eius, nu. 1543.

Iurisdictionis defectus non admittitur, quando sententia pronuntiata à iu- dice non habente iurisdictionem cō firmata fuerit per iudicem plenam iurisdictionem habentem, numer. 1433.

Index non tenetur in plus quàm face- re potest, nec incarceratur pro debi- to ciuili, num. 605.

Index poterit explicare expensas, quas eius predecessor sua sententia taxa- das reseruauerit, & poterit inter- pretari dubiam sui predecessoris sententiam, num. 691.

Iurisdicctio si à Principe concedatur in aliquo castro, vel villa exercenda, si incolæ augeantur, edificiisque de nouo fiant, non videtur aucta iuris- dictio in Principis, vel tertij praei- dicitum; nisi ex tacito ipsius consen- su id perpendatur, num. 707.

Iurisdictionē habens in aliquibus oppi- dis utrum ratione illius habeat ali- quod ius in pascuis publicis, & utrum agri communes duabus ciuita- tibus possint ab una earum colligi absque alterius consensu, numer. 708.

Iurisdicctio delegata non est delegabi- lis, vel prorogabilis de una persona expressa ad alias non expressas in privilegio, vel rescripto, numer. 864.

Iurisdicctio delegata extenditur ad ci- tationem persona non comprehensa in rescripto, & alia annexa, qua- citatio annexa videtur in conse- quentiam, num. 866.

Index Alphabeticus.

Ius quando semel fuit alicui acquisitum ex persona alterius durat, etsi persona illa moriatur, num. 179.

Ius nominandi vel eligendi alium post se utrum transeat ad heredes, si nominatio, vel electio in vita facta non fuerit, num. 681. & 685.

Ius contractus ad heredes nominatos transit, num. 686.

Ius declarandi proprio iure ad heredes vel successores transit, num. 692.

Ius collectandi seu noua gabelle imponenda non videtur concessum a Principe concedente iurisdictionem, num. 717.

Ius pœnale cedenti competens non transit in cessionarium, num. 7203.

Ius quæsitum per prescriptionem difficilius amittitur, quam ius acquisitum per priuilegium, num. 905.

Ius exorbitans extenditur ratione connexitatis, num. 867.

L

Laicus habens bona communia cum clerico etiam fratre tenetur de suis bonis tributum & Regiam gabellam seluere, nec habet exemptionem ratione communionis, num. 262.

Laicus, qui conuenit clericum & ecclesiam coram iudice seculari, perdit causam, num. 957.

Laici, quando habent ius indiuiduum & coniunctum cum clericis, gaudent priuilegio clericorum sociorum, numer. 1380.

Lana priuilegium si concedatur alicui, utrum comprehendatur lana elaborata, & ad eam vel ad pan-

nos extendatur, numer. 1055.

Lana legata non comprehenditur ea, quæ est ad formam tela redacta, vel ad alium speciale usum est deputata, num. 1057.

Largitas facit homines famulos & clauos, num. 5.

Legatum rei alienæ quomodo & in quibus casibus valeat, & teneat, num. 1437. cum seqq.

Legatum relictum ciuibus alicuius ciuitatis videtur datum, & relictum ciuitati, & legatum relictum sacerdoti videtur ecclesie relictum, num. 569.

Legatum relictum testamento causa dotis non renouatur per generalem legatorum diminutionem factam in codicillo, num. 856.

Legatum in specie, extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit transmutata, num. 1058.

Legatum expressum renouatur per tacitam contrariam voluntatem, num. 1261.

Legatarij & heredes, qui repudiata hereditate acceptauerunt legatum, tenentur ad debita defuncti pro rata, æquum si verè heredes fuissent, num. 1297.

Legatus si relinquatur alicui cõsanguineo, sufficit quòd sit cõsanguineus tempore mortis, num. 441.

Legatum alimentorum de sua natura non est reiterabile, num. 1347.

Legati causa regulariter est reiterabilis, & non restringitur ad primam personam, num. 1396.

Legati quantitas multiplicatur ad multiplicationem dierum propter cõseruandam decus legantis & legatarij, num. 1388.

Legat-

Index Alphabeticus.

- Legatum relictum pro virgine maritanda* vtrum possit retineri à muliere non virgine, licet vulgari-ter pro virgine habeatur, n. 1440.
- Legatum, vel relictum Petro post mortem Ioannis* vtrum sit conditionale, vel purum, & aliqua circa transmissionem huiusmodi legati, num. 1610.
- Legato nūmorum, vel in legato dubio, quod minimum est* debetur, num. 1560.
- Legato dubio infavorem ecclesie vel causa pia, quod maius est* debetur, & quod est utilius legatario, num. 1561.
- Legatus si fuerit servus* ali conditione, ut non vendatur, & quod si alienetur, sit liber, vtrum consequatur libertatem si venditur, & conditio non ad impleatur, vel illa conditio transeat ad heredes, vbi late distinguitur, num. 1573. cum sequentibus.
- Leges Regie loquentes* decimis habitantibus non habent locum in mere vicino, nisi in ciuitate commoretur, num. 572.
- Leges ex causis iustis postea emergentibus* mutari debent, num. 901.
- Leges municipales* & ius commune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesie ratione vtilis dominij, num. 977.
- Legitimus vtrum dicatur* de familia, num. 149.
- Legitimus ex Principis rescripto* vtrum regulariter gaudeat nobilitate parētis nobilis, & sit exceptus à contributione tributorum, & iurium regalium, num. 187.
- Legitimati ex Principis rescripto* nihil differunt à legitimis, numer. 188. de quo vtr in num. sequenti.
- Legitimati per rescriptum Principis* nō propriè, sed per fictionem iuris legitimi dicuntur, num. 189.
- Legitimati non succedunt* in primogenijs Hispania, num. 190.
- Legitimati non comprehenduntur* appellatione legitimorum, vbi agitur de honore & beneficio, nu. 192.
- Legitimationis rescriptum à Principe filijs naturalibus, incestuosus & spurrijs concessum, vtrum comprehendat nobilitatem & exemptionem* tributorum, num. 199.
- Legitimatio concessa nato ex soluta & soluto* vtrum extendatur ad natū ex adulterio, num. 1355.
- Licentia Regia* requiritur ad terminorum & pascuorum communionem dissoluendam, num. 296.
- Legitimationis privilegium à Principe concessum* non includit patronatus successionem, nec incapacitatē, num. 784.
- Licentia, seu Regia facultas, si concedatur ad aliquem actum* in ea expressum, non debet extendi ad aliū, nec ad similia, vel maiora. Et nihil agitur, si non servatur causa in decreto expressa, num. 984.
- Licentia & facultas regia ad obligandum bona maioratus pro restituenda dote, vtrum extendatur* ad cēsus impositionem super bonis maioratus subiectis, num. 986.
- Lex quæ admittit viduam ad accusationem mariti mortui, & exor- bitans & restringenda*; numeri: 126.

Lex

Index Alphabeticus.

- Lex generalis noua non comprehendit nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegium in materia, num. 278.*
- Lex generaliter loquens non comprehendit causam dotis, quando habet idem priuilegium in materia, num. 279.*
- Lex pœnalis & odiosa, quæ regulariter restringitur, fallit fauore reipublicæ, num. 482.*
- Lex generaliter loquens restringitur ex ratione, quæ præcipue attenditur, numer. 526.*
- Lex, vel priuilegium, vel resciptum habens clausulam derogatoriam ad futura priuilegia, vel rescipta, nunquam derogatur per contrariam dispensationem, nisi sit dictum in specie, non obstante tali lege, priuilegio vel rescipto, numer. 612.*
- Lex, quando disponit cum qualitate, agens legis priuilegio vel beneficio, debet eam probare, num. 647. cum sequentibus.*
- Lex generalis noua non corrigit legem specialem antiquam, vel habentem priuilegium speciale in eadem materia, num. 881.*
- Lex noua simpliciter aut generaliter loquens est accipienda & intelligenda secundum interpretationem, & distinctionem legis antiquæ, num. 887.*
- Lex atque dispositio, licet pœnalis, & exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quem si non extenderetur, frustraretur eius dispositio, num. 948.*
- Lex loquens de ciue, vel nobili, vel confratre in confraternitatibus nobilium, & utrum extendatur ad nobilem per priuilegium, num. 1314.*
- Lex cessans intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1325.*
- Lex vel statutum liberans aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1326.*
- Lex quantumcumque generalis non comprehendit casus exceptos, & priuilegiatos, num. 1372.*
- Lesio intra dimidiam insti præij admittitur in causa dotis, n. 1628.*
- Licentiam datam Episcopo, vel Cardinali ad testandum extingui per primum testamentum aliqui defendunt: sed contrarium defenditur tamen quam verum, num. 1093.*
- Licentiam testandi præstitam à Romano Pontifice, Episcopo, & Cardinali, morte Pontificis re integra cessare, aliqui defendunt, quia actus odiosus est, num. 1096.*
- Licentia mariti in uxoris contractu pro forma & solemnitate requiritur secundum veram opinionem contra Anton. Gom. & alios, quæ licentia si omittatur, contractus est ipso iure nullus, num. 1123.*
- Litèpendente super cessione bonorum non poterit executio fieri, numer. 1939.*
- Litteræ commendatitiæ, hoc est, reuocandas, non spirant morte concedentis, num. 1081.*
- Limites bene præstantur per priuilegium Principis, maxime quando est antiquum, num. 895.*
- Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium, num. 48.*

Index Alphabeticus.

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurum, num. 84.

Locupletari, vel lucrum querere aliena iactura cuiuslibet sine dolo non per mittitur, num. 218. & ibi resolutio de qua in num. 203.

M

Maiores si instituatur, vel aliquid concedatur alicui a conditione adiecta, quod teneat cum nobili contrahere, conditioni satisfieri videtur, si cum nobili tantum ex privilegio contrahat, num. 823.

Malus ille dicitur, qui omnino à virtute vacauerit, & in eo nulla virtutis reliquia remanserint, numer. 458.

Mandatum censetur reuocatum per mutationem mandatarij in peius, num. 671. & 1360.

Mandatum censetur reuocatum per mutationem mandatarij in melius, ut ibidem, num. 671.

Mandatum, licet regulariter morte mandantis spiret, limitatur favore dotis, num. 855.

Manifesta debent esse verba privilegij, vel scriptura, num. 911.

Male iudicat de vniuersa Ecclesia; qui querit iudicem laicum in causa Ecclesia, num. 958.

Manumissio facta ex causa non legitima, nec vera, & per obreptionem tenet, si probata fuerit, & non irritatur, num. 1154.

Maritus si alimenta, vel habitationem uxori reliquerit, donec cum filia uixerit, mortua filia adhuc le-

getum debetur, numer. 1626.

Maritus si legauerit uxori ususfructum, & post eius mortem Titio, illa verba, Post eius mortem, ven dicant sibi locum, etsi uxor non moriatur, sed ad secundas nuptias transierit, num. 1628.

Maritus, & qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, non poterunt, etiam cum iuramento renuntiare suum privilegium, nu. 226.

Maritus in reuendicatione verum habeat privilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, n. 346.

Maritus potest agere pro uxore, & est administrator omnium bonorum uxoris, num. 767.

Maritus, si instituit aliquem, hares dem & uxorem usufructuariam in vita sua reliquerit, ille institutus dicitur hares à die mortis, numer. 1611.

Maritus verum de bonis uxoris solutionem recipere possit, & pars affirmatiua eligitur, num. 768.

Maritus conuentus constante matrimonio, eoquod vergit ad inopiam, conuenitur in plus quam facere potest: & in hoc mulier maius habet privilegium, num. 853.

Maritus & uxor si de bonis communibus capellaniam instituunt vocando suos consanguineos, quid iuris: si duo consanguinei mariti & uxoris aequali gradu consanguinitatis concurrant, num. 1173.

Maritus est caput uxoris, nu. 1176.

Maritus, qui dotis restitutionem alicui tertio promissit, potest in plus quam facere potest, conueniri, num. 1208.

Marito

Index Alphabeticus.

- Marito non competit privilegium cō-
ueniēdi in plus quān facere potest,
quando in dotis debitum sit extra-
neo delegatio, num. 1109.*
- Mariti privilegium ne cōueniatur in
plus quān facere potest, non transit
ad fideiussores, num. 1112.*
- Maritus negans dotem recepisse, non
amittit privilegium, non cōueniendi
in plus quān facere potest, & ibi
ratio, num. 1113.*
- Maritus perdit administrationem bo-
norum dotalium constante matri-
monio per debita ante matrimoniu
contracta, num. 1198.*
- Medicina nomine baillimentorum cō-
prehenduntur, num. 71.*
- Mater, quæ habet privilegium, quod
possit filios mentecaptos exemplari-
ter substituere, utrum hoc privile-
gium perdat per transitum ad secū-
das nuptias, vbi late, num. 110.*
- Mater, quæ transiit ad secundas nup-
tias, suspecta est circa substitutio-
nem filij, cuius vite insidiari præsū-
mitur, num. 118.*
- Mater, quæ transit ad secundas nup-
tias, præsūmitur excoiatrix sui pri-
mi filij propter filium secundæ ma-
trimonii, num. 519.*
- Mulier notatur incontinentia nota
magis quān vir, num. 520.*
- Mulieres domesticis negotijs & rebus
tantum præsint, atque à publicis ne-
gotijs abstineant, num. 535.*
- Matri viduæ & maritali iugo solute,
tutela filiorum permittitur, si secū-
dis nuptijs renuntiauerit, num. 337.*
- Mendacium est causa transferendi
possessionem in actorem, quando pos-
sident mendax est, n. 1000.*
- Mendacium non punitur nisi in casu-
bus à iure expressis, num. 1013.*
- Medicina alimentorum nomine con-
tinentur, num. 71.*
- Mercatores, qui cum suis bonis ad Ec-
clesiam confugiunt, latronibus &
grassatoribus, & expilatoribus com-
parantur, num. 1036.*
- Mercatores, qui cum suis bonis ad Ec-
clesiam confugiunt, non gaudent
immunitate Ecclesiastica, n. 1307.*
- secus si sine bonis confugiant.*
- Miles exercens officium & mercan-
tiam, paratus tamē ad bellicum exer-
citia, cum casus obnenerit, gaudet
privilegio militari, num. 1075.*
- Milites armata militia non possunt
concupina donationem facere, num. 807.*
- Milites armati gaudent omnibus alijs
nobilibus prerogativis, num. 831.*
- Milites nostri temporis, qui sua officia
machinaria exercentes in aliquo
sunt deputati loco, tanquam milites
prædiales, vel Artilleros, utrum
potantur privilegio & exemptione
militibus concessa, num. 1062.*
- Milites, qui de seſerta milita mercantia
incumbunt, non potiūtur privilegijs
militibus concessis, num. 1036. cum
sequentibus, vbi declaratur.*
- Milites, qui de licentia superioris va-
cant armis, potiuntur privilegio mi-
litari, num. 1069.*
- Militare privilegium non extenditur
ad testamentum inualidum, &
absque solemnitate antea factum,
num. 1319.*
- Mina & vena auri vel metalli sem-
per censentur excepta in concessione
castris, vel villa, num. 1315.*

Mina

Index Alphabeticus.

Aurina & *Vena auri* & *argenti* reperi-
ta in castris à Principe concessa, non
comprehenduntur in concessione, vel
privilegio, num. 843.

Minorum speciale privilegium non vi-
detur derogatum, nec renuntiatum
per generalem derogationem, num.
285.

Minor, qui naturaliter est viginti an-
norum, quia non habet eos comple-
tos, civiliter dicitur habere eos com-
pletos, & ita interpretanda leges, &
constitutiones, & edicta, nisi aliud
nominatim caveatur, numer. 301.
cum sequentibus.

Minor in absentia condemnatus pecu-
niaria condensatione utrum resti-
tuatur post annum, & pars affir-
mativa defenditur, num. 849.

Minor, qui se maiorem dixerit, & ex
aspectu apparet, iure minoris & re-
stitutionis iuvare non potest, nume-
1005, cum sequentibus.

Minoris beneficia competunt maiori,
cum qui habuerit causam commu-
nem & indivisibilem, num. 1225.

Monachus resuscitatus non tenetur re-
dire ad monasterium, nu. 1286.

Miserabiles persona poterunt laicum
coram ecclesiastico iudice conveni-
re, num. 464.

Minutatum verbum quibus in locis
à Iuriconsulto referatur, num. 70.

Miserabiles persona licet sint maiores
25. annorum, privilegium restituti-
onis in integrum obtinebunt, num.
220.

Miserabilium personarum privilegium
non potest renuntiatione tolli, nu-
mer. 222.

Modicus animi defectus non facit

quem imprudentem videri, num.
447.

Morbo diuturno fatigati dicuntur mi-
serabiles persona, & earum nume-
rus recensetur, num. 465.

Mors civilis, vel media, vel maxi-
ma capitis diminutio, non sufficit ad
amissionem ususfructus, sed mors
naturalis requiritur, num. 779.

Mortuo inuento filio in lecto paritum,
vel in lecto nutricis, an contra eos
presumatur, num. 1022.

Monasteria & *abbates* utrum in ci-
vilibus causis possint apud Episco-
pum conveniri, & pars affirmativa
defenditur, num. 1128.

Monachorum in successione utrum
preferantur ascendentes monaste-
rio, & quid de patre monacho erga
filios, num. 1184.

Monachus, licet desinat esse in patria
potestate, retinet iura suorum, &
succedit ut suis, num. 1183.

Monachus non perdit naturalitatem,
nec iura sanguinis, num. 1284.

Mortuus non dicitur, qui in continenti
resurrexit, num. 1287.

Morbosus non dicitur, qui ita sanus est,
ut restitatur in pristinum statum,
num. 1289.

Moneta diminutio cuius dāno contin-
gat, stante mora debitoris, & quo
modo consideretur valor monete in
ultima voluntate, & instauratis &
gratia, & sententia Principis, num.
1429.

Mulier praefertur ceteris creditoribus
mariti praecedentibus quod maritus,
qui cessit bonis, tradatur eis cum
argolla ferrea, & ibi limitatio, nu-
1558, cum seqq.

Mulier

Index Alphabeticus.

- Mulier mortuo marito statim soluta est à lege viri, num. 1291.*
- Montibus & pascuis publicis ad hoc, ut quilibet potiri possit, non sufficit esse ciuem, aut pro ciue haberi, sed habitatio requiritur, numer. 31. & 59.*
- Mulieres post contractum matrimonium statum suum mutant, num. 163.*
- Mulier secundo nubens utrum teneatur filijs primi matrimonij illud, quod illi datum fuit pro pace & remissione mortis primi mariti, referuare, 1592.*
- Mulier privilegium immunitatis, & exemptionis habens, si bona sua marito in dotem tradiderit, tenetur talis maritus soluere, & contribuere, num. 165.*
- Mulier plebeia & rustico genere nata gaudet privilegio mariti nobilis & privilegiati, num. 175.*
- Mulier credrix pro sua dote utrum alijs creditoribus praeferatur, & etiam domino pradij pro sua pensione, stante hodie noua pragmatica agricultorum, num. 269.*
- Mulier pro sua dote competunt plures praerogatiuae & privilegia, & ibi remissio, num. 270.*
- Mulier, quando pro sua dote certas de damno vitando, admittitur contrapariet privilegium, nu. 288.*
- Mulier nobilis nubens cum ignobili, licet amittat suum privilegium quoad contributionem in vita mariti, non amittit suum privilegium in attinentibus ad suum honorem, num. 320.*
- Mulier pro solutione dotis poterit eligere terras suas vicinas & coheredes, & idemerit in pradijs & domibus, num. 405.*
- Mulieri pro dote competit exceptio lationis etiam intra dimidiam, num. 414.*
- Mulier habens hypothecam per publicum instrumentum guarentigiam, executionem petens contra aliquam rem, poterit etiam eligere ad sui debiti satisfactionem, nu. 407.*
- Mulier, quae contractioni & negotiationi assistit, si fallit, hoc est, se alça, perdit privilegium, & poterit sicut quilibet homo incarcerationi, num. 693.*
- Mulier pro sua dote poterit particulari privilegio agere contra tertios rei hypothecata possessores sine excusatione iuxta aliquorum opinionem, sed contraria verior & communior, num. 815.*
- Mulier, quae asserit, non esse rem dotalem, quae venditur, ad impugnandam postea alienationem, non admittitur, perdisque suum privilegium, num. 1003.*
- Mulier in matrimonio putatio habet omnia privilegia doti concessa, num. 1197.*
- Multiplicatio quando accidit casu siue fortuna, debet multiplicari dispositio, num. 1399.*
- Municipiones, verbum quid comprehendat, num. 1563.*
- Mutata personae conditione mutatur privilegium, num. 1533.*
- Mutatione status videtur vidua alia persona, num. 1534.*
- Muliones & alij, qui extra sua loca aliquid emerint, & ad loca exempta portauerint, & ibi vendide-*

Index Alphabeticus.

vint, *utrum gabellam soluant in suis locis*, nu. 132.

Mutatione persona mutatur privilegium, nu. 342.

Mutatione status in peius censeatur reuocata potestas data executori vltima voluntatis, nu. 971.

Mutatares eadem esse dicitur, n. 717.

Mutata persona, mutatur privilegium, num. 763.

Mutata persona cōditione cēsetur, et iā mutata conditio bonorum, n. 981.

N

Natum non esse filiū idem est, quod si nasceretur ignorāte testatore, n. 129.

Naturalibus filiis transit privilegium paternum transitorium ad filios, nam hi gaudent nobilitate paterna, num. 11.

Naturalis filius utrum succedat in iure patronatus, num. 748.

Naturalis filius nunquam excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel est delatum nepotibus ab auctore matris, nu. 749.

Natus in aliquo loco, ubi parentes ratione belli auferant a sui originis loco privilegiati, non amittit prædictum originis privilegium, nu. 928.

Natus in castro subdito civitati Perusii dicitur civis Perusinus, et natus in vico civitati subdito dicitur civitatis vicinus, et eius potitur privilegium, nu. 930.

Nauarrus et fr. Manuel Rodriguez interpretantur, nu. 53.

Negatio veritatis sine dolo fieri non potest, num. 1009.

Negā, delictum receptum, est species solutionem probauerit, n. 1010. in odium negantis non admittitur, et debitum persoluet, nu. 1010.

Nepotes continentur appellatione filiorum in maioratibus perpetuis, n. 1503.

Necessarium non est in Regia licentia exprimere quod iura volunt, et quod est de natura contractus, n. 991.

Nobilis qui nondū consequutus est sententiā fauorabilem, utrum admittatur ad officia nobilitati impeditur, n. 1512.

Nobiles non possunt torqueri, nec pro debito civili incarcerationi, n. 223.

Nobilis utrum possit privilegium nobilitatis renuntiare, et quid cum iuramento, num. 224.

Nobilis ex Principis privilegio, non genere, nec sanguine poterit suum privilegium renuntiare, num. 225.

Nobilis decoctor, id est, albedo, perdit privilegium nobilitatis, et poterit torqueri, et pro debito civili incarcerationi, nu. 236.

Nobilis utrum pro debito reipublica incarcerationetur, nu. 385.

Nobilis et mulier an contra nobilem et mulierem potatur privilegio, ne pro debito incarcerationetur, nu. 369.

Nobiles et moniales praeservantur alijs vicinis in elemosynis civibus nobilibus et pauperibus relictis, num. 400. et 651.

Nobilis in quibus casibus plebeis praeservantur, num. 401.

Nobilis fiderat in condemnatione pecuniaria utrum incarcerationi possit, num. 906.

Nobilis utrum tacite possit suum privilegium renuntiare, nu. 607.

Z Nobiles

Index Alphabeticus.

Nobiles & digniores in officijs, & dignitatibus reipublica sunt plebeis praefertendi, num. 653.

Nobiles in beneficijs consequendis, & in dispensationibus aequiparantur literatis, & eorum paribus sunt praefertendi, num. 694.

Nobiles voces praefertuntur in electionibus, & alijs actibus, quando voces sunt numero aequales, n. 655.

Nobiles ex privilegio in oneribus imponendis gaudent sicuti nobiles à sanguine, num. 829.

Nobiles ex privilegio admittuntur ad ordines militares, dummodò liberi sint à macula Iudeorum, & Saracenorum, num. 830.

Nobilitas ex privilegio perditur per exercitium artis mechanicae, n. 832.

Nobilis ex privilegio non est tati honoris dignus, quanti est nobilis ex genere & sanguine, nu. 88.

Nobilis conductor gabellarum & decimarum, utrum carcerari possit, n. 837.

Nobilis ratione debiti descendens ex obligatione sua, vel patris, aut fratris à captivitate redemptione, incarcnerari potest, nu. 838.

Nobilis, qui se esse ignobilem in contrahendo affirmat, utrum gaudeat privilegio nobilitatis, & incarcerationi possit, nu. 839. & n. 1004.

Nomen siue fraude mutans non punitur, num. 1011.

Nobilis, qui mercantiam & officium mechanicum exercet, utrum amittat privilegium nobilitatis, nu. 1064.

Nobilis pro debito fiscali & gabellario, utrum incarcerationetur, & perdat privilegium, numer. 1065. cum sequentibus, & num. 1071.

Nobilis vel mulier, vel mater, vel avia per administrationem iurata, vel bonorum occultatione, utrum possit incarcerationi, vel teneatur in plus quam facere potest, nu. 1085.

Nominatio tacita, quae colligitur ex voluntate testatoris, praefertur nominationi expressae, nu. 1260.

Nominatus secundo loco praefertur primo, quando ex voluntate testatoris constat, & colligitur, nu. 1264.

Nobilis nullatenus pro debito civili incarcerationi potest, nisi ut ibidem, num. 1422.

Nominatus à patre, quando concurrat cum nominato per interpretationem, & declarationem extensivam, praefertur, num. 425.

Nominatus intra annum probationis dicitur laicus, & pro laico nominatur, nu. 547.

Nomen cum fraude mutans falsi pœna coercetur, num. 1001.

Novalia utrum comprehendantur in privilegio decimandi, vel non decimandi, nu. 1044.

Novatio hodie debet esse expressa, & ibi remissio, num. 1229.

Novatio legitime facta comprehendit pignora, & hypothecas cursusque usurarum, pœnasque stipulationum, num. 1236.

Novatio non comprehendit privilegia à iure concessa, quae in suo robore permanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in novatione, nu. 1231.

Novum aliquod quando statuitur, ad futura tantum, & non ad praeterita extenditur, num. 1324.

Novae dispositio generalis non corrigis legem

Index Alphabeticus.

legem specialem habentem specialitatem in eadem materia, numer.

1341.

Nulla quando est gratiosa impetrata ob falsam causam, eodem modo est nullus processus, & dispensatio facta à delegato in executionem gratia, num. 1167.

Nullitas quæ provenit ex defectu citationis, vel iurisdictionis, nunquam censetur reiecta à lege omnem nullitatem prohibentem, num.

1432.

Numerus clericorum, & laicorum, qui conveniuntur, quando est æqualis, quilibet coram suo indice conveniri debet, nu. 964.

O

Obtinens ratione virtutis privilegium, vel dignitatem, si illam virtutem deserat, sitque omnino malus, & in eo cessaverit penitus hac qualitas; perdet privilegium & dignitatem, quod secus erit, si in eo remaneant aliqua prima virtutis reliquia, num. 461.

Odium, vel factum parentum, non debet filiis preiudicare, nu. 171.

Odiolum & contra ius humanum est, Episcopos & Cardinales posse testari, nu. 1095.

Odioli si fuerunt aliqui instituenti, vel privilegium concedenti, non censentur vocati in dispositione privilegiorum, vel beneficiorum, etiam si vocatio sit universalis, cum hoc verbo, Omnium, nu. 1182.

Officiales, quibus aliquid conceditur

privilegium ratione officij, regulariter non satisfaciunt officio per interpositam personam, & non per se exercendo, nu. 127.

Opinionibus & doctrinis incontrariis, illa debet servari, quæ consuetudine approbatur, quamvis sit contra libertatem Ecclesiasticam, & immunitatem, num. 10100.

Obreptio & surreptio si interveniat in rescripto, & causa dispensationis committatur delegato, quicum causa cognitione declaraverit, esse dispensandū, & dispensaverit, viti valet dispensatio ratione sententia delegati, ubi late de questione, n. 1153.

Ordo scripturæ semper attenditur in dispositionibus, nu. 1177.

Obligationes tot sunt, quot sunt solutiones, nu. 1617.

Offerens meliorem conditionem auditur in conditione rerum fiscalium, n. 1585.

Originarius verè dici non potest quis ad hoc ut gaudeat privilegijs & statutis alicuius loci, nisi in eo habeat domicilium & maiorem sortu narum partem, & onera realia ibi persolvat, num. 339.

Originarius alicuius loci si alibi uxore ducat, & aliquando in locum sui originis vendat, vel contrahat, potiri debet privilegio & exemptione illius loci sui originis, si aliquod privilegium habeat circa solutione gabelle, vel tributorum, vel iurij, & pro originario, & non pro forè se habetur, quod extenditur ad mulierem originariam alibi nubentem, nu. 512.

Originale privilegium est exhibendum pro eius probatione, & non debet, esse rasum in parte substantiali,

Z 2 nec

Index Alphabeticus.

nec suspecta, & ibi qua dicatur
pars substantialis, & qua suspecta,
numer. 739.

P

Paganus si delinquat, & iam accusa-
tus de crimine factus est miles, non
agitur de crimine sub primo iudice,
sed sub secundo, nu. 1108.

Pascuorum communio, qua est inter ali-
quas ciuitates, dissoluitur, quando
pascua non sufficiunt, nu. 898.

Paria sunt, qualitatem inesse per natu-
ram, vel priuilegium, nu. 827.

Paria sunt, quod quis de iure commu-
ni, vel speciali priuilegio admitta-
tur, nu. 825.

Pacta habita in dote cēsentur repetita
in augmento dotis, nu. 800.

Papa promouens spurium ad Episco-
patum videtur eum restituere na-
talibus, si ex certa scientia facit, nu.
730.

Patronus laicus, qui cū iuramento pro-
mittit non variare, tenetur id ser-
uare, & nō poterit variare, n. 713.

Paraphernalia bona qua dicantur, nu.
369.

Pater utrum possit pacto, vel renun-
tione praeiudicium filijs parare in
priuilegio sibi, & suis descendenti-
bus concessio, nu. 167.

Pascua vniuersitatis incolis tantum
debentur, num. n. 33.

Pauperum & miserabilium personarū
priuilegia recensentur, nu. 219.

Pauperes, & miserales personae, in qui-
bus casibus priuilegium amittant,
quomodoq; illud retineant, n. 221.

Pater habens administrationem bono-
rum filij potest debita filij exigere,
& recipere, num. 771.

Pauper, in cuius fauorem senectia pro-
lata est in causam dotis, debet alimen-
tari appellatione pendente, n. 860.

Patronus laicus, qui habet ius patrona-
tus annexum cum Ecclesiastico, ha-
bet sex menses ad presentandum,
sicuti patronus Ecclesiasticus ratio-
ne connexitatis, num. 1140.

Pater legitimus administrator filiorū
poterit eorum bona immobilia sine
iudicis decreto alienare propter pa-
triam potestatem, nu. 1245.

Pater habens filios legitimos utrum pos-
sit filio spurio totū quintū relinque-
re alimentorum ratione, si spurius
toto quinto non egeat ad suam con-
gruam sustentationem, num. 1513.

Pater non utens priuilegio per spatium
decem annorum utrum successoris
praeiudicet, quando est concessum
patri & successoribus, nu. 1516.

Pater si stipulauerit sibi dotem filiae
mortuae in matrimonio, si constante
matrimonio eius bona confiscantur,
pertinet ad fiscum, & non ad patrē,
licet possententiam veniat condi-
tio adimplenda, nu. 1565.

Pauperes consanguinei semper prae-
feruntur in legato pauperibus relicto,
num. 1503.

Pecunia & moneta tria continet, scili-
cet materiam quoad valorem, for-
mam quoad auctoritatem, & pon-
dus quoad usum, nu. 1421.

Persona disponens semper censetur ex-
cepta in qualibet dispositione, n. 1341

Periculum transit ad maritum, quan-
do bona data in dotem estimantur,
qui

Index Alphabeticus:

qui maritus est dominus rerum do-
talium, nu. 1294.

Pena mediatoris interficientis ali-
quem ex rixantibus: su qua sit, &
qua sit pena rixantium interficien-
tium aliquem mediatorem casu, nu.
1020.

Persona & causa principalis loquen-
tis & concedentis, nullo modo com-
prehenditur in generali concessione,
num. 994.

Permisio vendendi facta uni non
porrigitur ad alium succedentem in
illa re, quia omnis concessio, qua ad
factam refertur, in dubio censetur
personalis, nu. 790.

Pensio, quae alicui domo, vel loco semel
fuit imposita iuxta aestimatio-
nem illius, non debet augeri, quum-
vis domus, vel locus augeatur, nu.
783.

Pena a iure non irrogatur, nisi expres-
se caueatur, numer. 542. & num.
564.

Pena secundo nubentium tam viris,
quam uxoris sunt communes,
num. 532.

Pena secundo nubentium non habent
locum, quando unicuique tantum est
filius, num. 533.

Personalia privilegia non transeunt ad
prorogatum, nu. 341.

Perfectio actualis conditionis requiri-
tur ad veniam consequendum per
gratiam, vel indulgentiam summi
Pontificis, nu. 305.

Pena secundo nubentium sunt hodie
sublata, nu. 1535.

Pena secundo nubentium, quae sublata
sunt de iure nouiori, non habent lo-
cum in his, quae ratio ducta sunt in

fauore filiorum, & ita limitatur ius
nouum, quando sunt mera pena, n. 1536

Prae cauae multa privilegia recensen-
tur, num. 394.

Piscandi ius in mari omnibus natura-
li iure est concessum, adeo ut ne ex
teris prohibitum sit, nu. 620.

Piscari in mari si prohibeatur, competit
actio iniuriarum, num. 621.

Piscandi in mari ius de regalibus est,
& a Rege prohiberi potest talis pis-
catio, num. 622.

Piscanti ius in mari, & quod illic alius
piscari non possit, potest a Rege ve-
di, vel privilegio concedi, cum de-
claratione, de qua ibidem, n. 623.

Possidens pro parte actum, possidere vi-
detur, num. 1309.

Possessionem utens pro parte non con-
servatur in totum, num. 1305.

Posthumus praeteritus regulariter rum
pi testatum, num. 1256.

Posthumus etiam nasci iuri instituti cen-
sentur, nisi posthumus instituat, nu.
1217.

Pontifex magnus non potest de iure in-
ferre praedictum succedere debent
tibus in dominio vtili feudi Eccle-
siastici, num. 978.

Pragmatica noua concedens privilegium
agricultoribus in suo 2. capitulo in-
terpretatur circa fisci privilegium,
num. 1328.

Pretium excedens dicitur, quando termi-
nus & iusta meta exceditur, n. 216.

Presbyter si contineatur in dispositio-
ne, virum illi videatur satisfactum,
si nominetur clericus prima tonsu-
ra legitima aetatis, qui intra annum
possit ordinem sacerdotalem conse-
qui, num. 1172.

Index Alphabeticus.

Pradium emptum à fratre proprio nomine, qui stat in communi cum alijs fratribus, & trum efficiatur commune, an proprium solius ementis, nu. 473.

Pradium, Realengo, quod pater sine titulo reali possidebat, & post obitum fuit uni ex filiis suis venditum, utrum teneatur talis filius cū alijs fratribus communicare, n. 476. cum nu. seqq. usque ad nu. 481.

Pradium relictum, ut ex eo alimenta acquiritur, utrum in proprietate relictum censeatur, nu. 387.

Prelationis privilegium non competit mulieri pro paraphernalibus, & ad uteriusq. & post dotē quaesitis, n. 363.

Prelationis privilegium circa dotē utrum transeat ad heredes, n. 367.

Predecessoris omnia privilegia si concedantur alicui, non extenduntur talis concessio ad ea, quæ habuit ratione privilegij personalis, numer. 1214.

Prescriptio rei acensuata utrum interrumpatur per solutionem redditus, nu. 1613.

Prescriptio fuit introducta in odium morosi & negligentis, & non potest currere contra diligentē in actione sui debiti, nu. 1619.

Prescribi potest omnis solutio cēsus præter eam, quæ fit in signum subjectionis, nu. 74.

Prescriptionis annalis plures casus congeruntur, nu. 326.

Prescribi non possunt ea, quæ competunt per modum facultatis, nec facultas ducit ad aquam ex flumine navigabili, nu. 616.

Prescriptionem præteritam, per quam

ius patronatus quaesitum fuit, non poterit tollere Princeps per privilegium, num. 904.

Prescriptio decem vel viginti annorum currit contra vassallum, & elemphtentam Ecclesiam, nisi contra Ecclesiam non currat nisi prescriptio 40. annorum, num. 979.

Prescriptionis si fiat mentio in lege vel privilegio, intelligitur de ordinaria decem vel viginti annorum, non tamen de longissima triginta vel quadraginta annorum, num. 1178.

Presentatio rescripti acquirit iurisdictionem iudici, nu. 1132.

Præses, hoc est Corregidor, o Alcalde, qui non invenit fideiussorem reponere syndicatus, utrum carceretur, vel cautione præstet iuratoria, n. 604.

Prestatione annua super aliqua fundo utrum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, nu. 1326. ubi latè.

Prestio annua causa alimentorum non inducit tantum demonstrationem, sed actionem realem, & hypothecariam favore alimentorum, num. 137.

Princeps poterit valorem monete mutare etiam absque consensu populi, nu. 1426.

Princeps nil disponere vult in tertij præiudicium, nu. 1348.

Princeps indubio non videtur, nec præsumitur, velle præiudicare iurifici, nisi contra fiscum faciat expressam mentionem, nu. 1339.

Principem non præsumitur alia causa motum, nisi expressa, numer. 1165.

Princeps

Index Alphabeticus.

- Princeps** si aliquam rem concedat alicui cum certis privilegijs, qualitatibus, & prerogatiuis, posteaq; illā demerit, aliamq; in locum illius prorogauerit, res ita subrogata remanet cum omnibus privilegijs qualitatibus & prerogatiuis supradictis antea concessis, nu. 120.
- Princeps** solus privilegium & exemptionem, & privilegijs atque exemptionis confirmationem concedere potest, nu. 2.
- Princeps** non poterit tributa Regia remittere, nisi magna existente causa, magnaue cum solemnitate, num. 1083.
- Princeps** tollens defectum natalium per legitimacionem, non videtur tollere defectum contributionis cum plebeis, nu. 197.
- Princeps** vel fiscus, quando ob causam penalem aliquod pretendunt ius, vel interesse, nullum habent privilegium, nu. 495.
- Princeps** concedens rescriptum delegatorum supplicanti videtur eū habile facere ad legandum, nu. 727.
- Princeps** in dubio non videtur iuri derogare, nu. 795.
- Princeps** plura peculiaria recensentur, & 50. privilegia antiquitatis recensentur, nu. 836.
- Perturbatio** realis, & non verbalis requiritur ad hoc, ut privilegiatus in se conqueri possit, nu. 863.
- Princeps** de iure aufert privilegium vni, & alio confert, nu. 873.
- Princeps** nō poterit privilegium cōcedere contra ius gentium, vel naturale, vel diuinum, nec cōtra utilitatem publicā, nec cōtra iura spiritualia, n. 890.
- Princeps** bene poterit legem diuinam, & iura naturalia distinguere, limitare, & declarare, nu. 891.
- Princeps** semper ea est mens, quōd quādo privilegium incipit esse nociuū, ipso iure reuocatum censetur, nu. 899.
- Princeps** soli multa competunt, quæ hic referuntur, num. 995.
- Princeps** remissionem faciens delicti in præiudicium partis, & absq; eius remissione, peccat, n. 1027.
- Princeps** secularis in præiudicium immunitatis Ecclesiasticæ quicquam disponere non potest, nu. 1034.
- Princeps** ex iusta causa venationem prohibere potest, num. 1046.
- Populares** si iurauerint aliquid adimplere, licet moriantur, successores obligantur ad obseruationem iuramenti, num. 1553.
- Posthumus** si instituat, comprehenditur posthumus natus ab alia vxore; cum qua secundum contraxit matrimonium, num. 1567.
- Privilegium** dicitur lex priuata persona vel loco per Principem concessa, habetque vim legis, nu. 1.
- Privilegiarum** & donationum differentia quomodo cognoscatur, n. 3.
- Privilegium** vel Regia lex quando requirunt vicinitatem & habitationem, non verificantur in ciue tantum, nec in eo, qui pro ciue habetur, nisi in ciuitate commoretur, nu. 30.
- Privilegiati**, qui non possunt trahi ad testificandū coram iudicibus superioribus; de hijosdalgo, recensentur, num. 1522.
- Privilegium** si cōcedatur debitoribus, ut intra aliquod tempus nō possint

Index Alphabeticus.

à suis creditoribus conueniri, limitatur in debito iurato, num. 157.

Princeps poterit in præiudicium iuris alteri quasiti priuilegium cedere, si per illud res vertatur ad ius commune antiquum, num. 1570.

Priuilegium concessum alicui, & eius familia, non restringitur ad familiam, quæ erat tempore concessionis, sed etiam extenditur ad alias familias in locum primæ familie prorogatas, num. 1603.

Priuilegium quando est concessum ratione loci, & eius augmento, ut in Hispania, & in Regno Granatensi, mutantes se ad alium locum non retinent priuilegium, num. 19.

Priuilegium exemptionis non extenditur ad res venditas mercimonij causa, sed tantum ad res, quæ sunt de labrança y criança, nu. 46.

Priuilegium quando conceditur loco, durat in quantum durat locus, num. 50.

Priuilegium ciuitatibus concessum utrum ad suburbia extendatur, & ad ciues in suburbijis degentes, num. 52. cum sequentibus.

Priuilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda, num. 53.

Priuilegia immunitatis concessa ciuitati non extenduntur ad commorantes in vico, num. 56.

Priuilegium immunitatis concessum ciuitati non extenditur ad villas, quæ postea auctæ sunt, nu. 60.

Priuilegium si concedatur ciuitati, vel ciuibus, & fiat venditio in rure, vel extra ciuitatem, gabella venit soluenda, nisi aliter in priuile-

gio exemptionis continetur, numer. 61.

Priuilegium exemptionis datum loco durat quantum durat locus, & datum causa durat quantum causa durat, & datum persona durat in quantum persona durat, nu. 64.

Priuilegium exemptionis concessum fauore rei durat, in quantum durat ipsa res, & venit interpretandum secundum qualitatem persone, cui conceditur, num. 65.

Priuilegium exemptionis concessum rebus cibarijs, & hastimentis in alijs quibus locis venditis, præcipue en los de la nueua poblacion del Reyno de Granada, utrum intelligatur de rebus illic venditis ad grossum, vel minutatim, vel de cibo tantum, & non de alijs, & quid de vicinalibus coeentis in priuilegio, num. 66.

Priuilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, n. 78.

Priuilegium immunitatis ad tempus concessum cessat elapso tempore, num. 81.

Priuilegium concessum ex certa causa expressa, vel tacita cessat causa cessante, num. 82.

Priuilegiij interpretatio ad Principem concedentem expectat, ubi distinctio, num. 84.

Priuilegium de sui natura perpetuum quomodo per non usum amittatur, ubi distinctio & limitatio traditur, num. 85.

Priuilegium exemptionis habes in suis bonis immobilibus excusationem habet, si super eis censum imposuerit, num. 86.

Priui-

Index Alphabeticus.

- Privilegium Principis, & eius confirmatio, intelligitur sine damno, & praiudicio tertij facta, num. 88.*
- Privilegium vel exemptionem utrum rex, vel respublica concedere possit cum paruo tertij praiudicio, n. 92.*
- Privilegium exemptionis si Rex concedat ex certa scientia, vel plenitudine potestatis, utrum intelligatur cum magno, vel paruo tertij praiudicio concessum, num. 93.*
- Privilegium à Principe concessum cum magno, vel paruo tertij praiudicio, hodie non tenet, licet qualescumque clausulas habeat, num. 95.*
- Privilegium recipis interpretationem extensivam à communi usu & practica, num. 123.*
- Privilegium exemptionis habens, si patiat in albo solventium describi, utrum sibi praiudicet, num. 102. cum sequentibus.*
- Privilegiatum & exemptus à solutio-
ne collectarum & praestantiarum,
si sponte semel solvat sine protesta-
tione, utrum in futurum sibi praiudicet, num. 103.*
- Privilegium de facili perditur, num. 104.*
- Privilegium non soluendi decimas, & similia, non tollitur unico actū, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum, num. 107.*
- Privilegium personale alicui concessum non transit ad filium, nec ad heredem, quod secus erit in privilegio reali, & ibi quomodo dicatur, & praesumatur reale, vel personale, num. 109.*
- Privilegium reale quando alicui & eius successoribus conceditur, intel-
ligitur ordine successivo, primo ad filios, deinde ad nepotes, numer. 110.*
- Privilegium transitorium ad filios utrum extendatur ad antea natos, num. 112.*
- Privilegium exemptionis à tributo & gabella, tanquam odiosum & Regio patrimonio dānosum, debet stricte & limitè interpretari, num. 113.*
- Privilegium exemptionis populo, vel civitati concessum trahitur ad eius augmentum ex ipsa privilegij natura, num. 116.*
- Privilegium exemptionis gabellarum ad suam validitatem requirit clausulam ex certa scientia, num. 118.*
- Privilegium exemptionis iurium regaliū morte concedentis finitur, nisi aliud in privilegio contineatur, cō de Regio praiudicio agatur, num. 119.*
- Privilegium exemptionis tam respectu parentum, quam filiorum perditur per delictum laesae Maiestatis divinae, vel humane, nu. 122.*
- Privilegium concessum ratione loci non potest alibi quam in dicto loco exerceri, num. 125.*
- Privilegium concessum officio durat quantum durat officium, & finitur officio finito, & limitatur in officio habenti dignitatem annexam, numer. 126.*
- Privilegium exemptionis absentis concessum virum ante acceptionem vim habeat, iusque transferat, num. 133.*
- Privilegium concessum alicui, & eius successoribus, quomodo intelligatur, & qui in eo comprehendatur, n. 151.*

Privi-

Index Alphabeticus.

- Privilegium concessum alicui, & omnibus posteris, vel eius proli, vel sobolis, quomodo intelligatur, num. 152.*
- Privilegium concessum alicui, & omnibus de genere, quomodo intelligatur, & quid sub hoc verbo, generis, comprehendatur, nu. 153.*
- Privilegium concessum alicui & suo generi, utrum comprehendat natos ex feminis, nu. 155.*
- Privilegium concessum alicui, & suis descendentes haredibus & successoribus quomodo interpretandum, nu. 158.*
- Privilegium concessum alicui & suis descendentes masculis, & feminis, utrum comprehendat iam nuptas, nu. 160. cum seqq.*
- Privilegium ita in descendentes transit, & descendit, tamquam si nulla persona intermedia cessauerit, numer. 170.*
- Privilegium concessum alicui, & suis descendentes per lineam masculinam, utrum extendatur ad feminas, quæ ex masculo descendunt, nu. 173.*
- Privilegium contra ius commune non comprehendit causas omisso, n. 13.*
- Privilegia continentia tributorum regalium exemptione sunt strictissima, nu. 194.*
- Privilegium generale immunitatis, & exemptionis regalium tributorum non valet, nisi expresse & specialiter fiat mentio de tributis, nu. 195.*
- Privilegia exemptionis regalium tributorum sunt in maximum successorum præiudicium, n. 196.*
- Privilegium nobilitatis continet damnum & præiudicium alijs contrabuentibus, n. 198.*
- Privilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullus erit, nu. 200.*
- Privilegium concessum viduis extenditur ad nuptas habentes inuites viros, nu. 1441.*
- Privilegia in eo valent & tenent, in quo usitata sunt, nu. 265.*
- Privilegiatus contra pariter privilegium non vititur privilegio suo, nu. 272.*
- Privilegium, exceptio, vel gratia summi Pontificis non extenditur de uno ad alium casum, nu. 304.*
- Privilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos & mentecaputos, nu. 310.*
- Privilegium concessum ad libitum, vel beneplacitum concedentis, utrum eius morte spiraret, nu. 319.*
- Privilegium concessum propter artem eaternis durat, quatenus ars exercetur, nu. 322.*
- Privilegium secundum non faciens de primo mentionem, illi non derogat, n. 324. cum sequentibus, ubi multis modis regula limitatur.*
- Privilegium quanto tempore prescribatur, nu. 327.*
- Privilegium impetratum litæpendente non valet, si de litæ mentio non fiat, nu. 330.*
- Privilegij una pars ambigua debet intelligi secundum verba clare & aperte posita in alia parte, n. 331.*
- Privilegium si concedatur à Principe ad extrahendum aquam ex publico aquaductu, debet intelligi, & restrin-*

Index Alphabeticus.

- restringi ad aquam superabundantem*, nu. 337.
- Privilegium* si concedatur alicui ad extrahendam aliquam tritici quantitatem de aliqua ciuitate, vel prouincia, debet intelligi eo modo, ut prouincia eo non indigeat, n. 333.
- Privilegium* alicui concessum non extenditur ad ea, per quae publica ledatur utilitas, n. 334.
- Privilegia* publica utilitati damnosa non sunt recipienda, num. 335.
- Privilegia* omnia silent in tempore famis, belli, vel pestis, & magna caristia, & necessitatis, n. 337.
- Privilegium* concessum venientibus ad aliquam ciuitatem inhabitandam, utrum comprehendat originarios, qui antea eam non habitabant, nu. 338.
- Privilegium* & rescriptum de alio faciens mentionem probat, & tenet, licet privilegium relatum non appareat, nu. 340.
- Privilegium* hypotheca pennis fiscalibus concessum a iure non transit ad illos, quibus Princeps pennis fiscales concedit, nu. 343.
- Privilegium*, ne conueniatur in plus quam facere potest, competit illis, qui uitiose & surpiter fortunas suas consumpserint, n. 347.
- Privilegium*, ne conueniantur in plus quam facere possunt, in quibus casibus competit, nu. 348.
- Privilegium* concessa miserabilibus personis non censentur reuocata per generalem privilegium reuocatione, nisi de his expressa mentio fiat, nu. 469.
- Privilegium* concessum miserabilibus personis non poterit renuntiari, nu. 470.
- Privilegium* obtentum à duobus socijs, in quo tantum unus eorum continetur, utrum ambobus profit, num. 471.
- Privilegia* causa pie recensentur per remissionem, nu. 484.
- Privilegiatus* taliter, quod solum modo conueniatur coram certo iudice, intelligitur, quoad personales actiones, nu. 485.
- Privilegium* habens eximens eum à iurisdictione sui iudicis ordinarij non poterit eo uti, nisi assignet alium iudicem, sub quo ille exemplius possit conueniri, n. 486.
- Privilegia* derogantia quilibet cumque personis non derogant collegio, nu. 515.
- Privilegium* frimistum esse caperit, aut in tertij praedictum, aut abrogandum est, aut saltim limitandum, nu. 528.
- Privilegium* concessum habitantibus in aliquo loco censetur concessum dicto loco, & non in eo habitantibus, 563.
- Privilegium* portagij alicui concessum à Principe extenditur tantum in terris concedentis, num. 574.
- Privilegia* concessa contra ius naturale non valent nec tenent, n. 578.
- Privilegia* concessa contra iura Regia, vel contra fidem, non valent, nec tenent, n. 577.
- Privilegiarum* in declaratione faciendae à Principe non est necessaria partis citatio, & de veritate, nu. 578. & 580. cum sequentibus.
- Privilegium* proueniens ex nobilitate datur.

Index Alphabeticus.

naturali non perditur, numer. 608.

Privilegium concessum à Principe de extrahendis aquis intelligitur reservata commoditate alterius habetis antequam privilegium aquam extrahendi, num. 619. & amplius ut in num. sequenti.

Privilegia utilitati publica dammosa non sunt recipienda, sed tamen restringenda, num. 610.

Privilegium concessum calceolariis, seu sutoribus extenditur ad eorum ministros ex propria vi concessionis, num. 617.

Privilegium vel exemptio si concedatur à Principe, ut decima, aut gabella non solvatur de aliquarum rerum venditione, talis concessio extenditur ad census impositionem super illa re, num. 619.

Privilegia concessa cum prohibitione aliorum piscationis in mari intelliguntur de iure tertio non quaesita, ut ibidem num. 624.

Privilegium ad res, vel personas in eo non expressas extendi non debet, num. 626.

Privatus si probaverit, non habuisse facultatem producendi instrumenta ante sententiam, intrat triennium restituitur ex clausula generali, & quid in sententia corruptione pecunia lata, num. 640.

Privilegia concessa circa rescissionem sententiarum in causis fiscalibus publicis, vel privatis per remissionem rescensentur, num. 643.

Privilegium qualitas requisita debet observari, & exacte probari ad hoc, ut privilegium valeat, num. 648.

Privilegium, titulus, & indultum utrum

per spatium 30. annorum praesumatur, ubi de veritate, numer. 660. & 662.

Privilegium si concedatur alicui cum facultate nominandi alium post se, & iste primus mutaverit statum in prius, utrum annuatim facultatem nominandi, num. 670. & 673.

Privilegium concessum alicui utrum ad fidei iussores extendatur, numer. 732.

Privilegium personale, & illud, ne quis conveniatur in plus quam facere potest, non transit ad fidei iussores, secus in privilegiis realibus, num. 733.

Privilegium mendaciter impetratum est nullius momenti, num. 737.

Privilegium non excedit personas nominatas in eo, & duobus impetrantibus, & uno concessum illi tantum prodest, nisi causa sit communis & individua, vel in servitute, vel sportulis, num. 738.

Privilegium concessum rebus transit cum illis ad successorem, num. 762.

Privilegia duo, vel rescripta si innentantur eiusdem temporis & datae, quod eorum preferatur, latè per remissionem, num. 777.

Privilegia clausa in corpore iuris non censentur derogata per quamcumque dispositionem quantumcumque generalem, etiam si habeat clausulam non obstantibus quibuscumque privilegiis, num. 784.

Privilegium concessum filiis propter parentes non durat mortuis parentibus, num. 787.

Privilegium immunitatis concessum propter pauperem cessat divitiis supervenientibus, num. 788.

Index Alphabeticus:

Privilegia & rescripta an valeant, si contineant duo specialia, & resolutur valere, nu. 794.

Privilegium habens, ne supra suum molendinum aliud fiat, debet illud allegare, alias in causa prohibendi non obtinebit, nu. 821.

Privilegium & immunitas si simpliciter, & indefinite concedatur, intelligitur à muneribus personalibus, num 822.

Privilegium, vel rescriptum de nobilibus loquens extenditur ad creatos per privilegium Principis, quia illi dicuntur proprie nobiles, quos Princeps nobilitat. nu. 834.

Privilegium si concedatur ad iurisciviles & canonici conservacionem, habent interpretationem rescripti & non privilegij: si autem cōcedatur ad iuris derogationem, mere privilegium, & non rescriptum appellatur, licet in nomine varietur, num: 844.

Privilegium habens idem quod ius commune, interpretandum est, ut aliquid iuri communi addatur, num 846.

Privilegium, quod simul habet beneficium Principis, debet extendi, & latissime interpretari, num. 847.

Privilegium moratorium & dilatorium concessum à Principe debitori, comprehendit omnes debitores, & limitatur in dote, nu. 854.

Privilegium & rescriptum impetratum contra Titium, qui tempore impetrationis erat mortuus, non transit in eius successores. nu. 865.

Privilegium & rescriptum prius in data praesertur, & praevalet secun-

do & posteriori, numer. 870.

Privilegia vel rescripta duo si rependantur unius diei, illud praesertur, ex quo primo fuerit illata possessio, & idem quando data illorum ignoratur, nu. 871.

Privilegium vel rescriptum si aliquis consequitur, & in iudicio protulit, non poterit illud renunciare absque aduersarij consensu, nu. 877.

Privilegium in casibus non privilegatis iure communi in dote, vel respectu maritus, & uxoris non procedit, num. 882.

Privilegium Principis comprehendit statum civitatis, quando in privilegio sunt adiecta clausula, non obiectibus quibuscumque legibus expressis habentibus, num. 893.

Privilegium seu gratiam obtinens de primo homicidio, si postea gratiam consequatur de alio homicidio secundo, nihil proderit, si de primo homicidio mentionem Principi non fecerit, num. 909.

Privilegium & gratiam obtinens vendendi rem immobilem in alienabilem, dummodò ex illius pretio alia praedia emat, debet ea emere in civitate sua, & non satisfacere emendo in alio territorio iuxta aliorum opinionem, ubi de veritate, num. 913.

Privilegium de labrança y criança, civibus alicuius loci concessum, verum extendatur ad res de labrança y criança, quae extra illum locum coluntur, & colliguntur à praedictis civibus, & pars affirmativa defenditur, num. 928.

Privilegium civibus concessum com-
pre-

Index Alphabeticus.

- prehendit comitatenses, numer. 929.
- Privilegium loco datum cōfistit etiam personis concessum, nu. 932.
- Privilegium cōcessum loco, civitati, & universitati, dicitur reale, nu. 933.
- Privilegium reale de sui natura exceditur ad alias personas, n. 934.
- Privilegium quando assimilatur rescripto, & gratia, est odiosum, & per consequens restringendum, nu. 939.
- Privilegiatus non debet excedere metas, nec limites privilegiorum, num. 941.
- Privilegium non transmittitur, & mutatur forma, & natura rei mutatione persona, nu. 980.
- Privilegium Ecclesiarum & clericorum, utrum transeat ad eorum colonos, & negativa pars contra mulcos defenditur, numer. 982. cum sequentibus.
- Privilegium & gratia si concedatur alicui, hac adiecta conditione si sacerdos efficiatur, qua deficiente privilegium & gratia ad alium transeat, utrum verificetur conditio, si sacerdos factus non fuerit, & tres opiniones recensentur, & tertia eligitur, num. 996.
- Privilegium habens à Pontifice, ut fructus beneficii recipiat absens, ac si esset præsens, non poterit ratione illius privilegij distributiones quotidianas habere, nu. 1013.
- Privilegium secundum non faciens de primo mentionem quomodo, & quādo valeat, nu. 1029.
- Privilegium, praescriptis, & immemorialis consuetudo aequiparantur in iure, & idem important, numer. 1041.
- Privilegium gratia & rescriptum regulariter non spirat morte concedentis, num. 1079.
- Privilegium gratia & rescriptum si concedatur ad mutuum, vel ad voluntatem concedentis, morte concedentis finitur, nu. 1080. & nu. 319.
- Privilegium proculdubio praecessisse, credendum est, quando Princeps de conventionem facit in alio privilegio, num. 1083.
- Privilegium introductum propter honestatem persona, vel sexus, nō potest renuntiatione tolli, nu. 1084.
- Privilegiatus & exemptus à muneribus publicis peculiari privilegio, si à iudice fuerit ad ea electus, vel nominatus, tenetur appellare, aliàs electioni videtur consentire, num. 1091.
- Privilegium, exemptio, vel ius superueniens parti, prodest fideiussori, num. 109104.
- Privilegium superueniens facit quem eximi à priori onere, nu. 1106.
- Privilegium universitati concessum, utrum ad singulares protrahatur, ubi distinguitur, num. 1129.
- Privilegium si concedatur à Principe, vel gratia fiat à Pōtifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortiatur effectum, quamvis postea cesset, adhuc valet, & durat gratia & privilegium, secus si causa deficiat, an equeam privilegium & gratia sortiat effectum, nu. 1151.
- Princeps non praesumitur uti plenitudine potestatis, num. 1168.
- Privilegia respicientia exactionem dotis

Index Alphabeticus:

- dotis habent etiam locum in dote putatiua, eique competit priuilegiū tatica hypothecca, & omnia priuilegia à iure concessa, nu. 1198.
- Priuilegiatus ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non gaudet priuilegio, num. 1207.
- Priuilegium si concedatur alicui, dummodo cum & iugine contrahat matrimoniū, illud priuilegium consequi potest, si contrahat matrimoniū cum illa, quam antea ipse corrumperat, num. 1221.
- Priuilegium particularium personarū per legem generalem non derogatur, num. 1234.
- Priuilegia scripta in corpore iuris non derogantur per illa verba, non obstante quocumque priuilegio, num. 1232.
- Priuilegium si concedatur Petro in primo loco, & Joanni, & eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobрино in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, verum iste praefertur Francisco posito in tertio loco, num. 1250.
- Priuilegium quando vtile est pluribus, qui eo vti volunt, contribuere tenentur pro rata expensarum, n. 1274.
- Priuilegio utens pro parte vtrum conferat in totum, num. 1304.
- Priuilegium habens amplissimum, si eo strictē vtatur, non poterit potestē largi vti, num. 1306.
- Priuilegia consuetudine interpretantur, quae sufficiunt, si decennalis sit, n. 1307.
- Priuilegium quando concernit exercitium, & non meram substantiam, utens in parte non sibi praedudat
- in alijs separatis, num. 1310.
- Priuilegium quando competit pluribus personis, vel pluribus rebus, licet quis vtatur in vno, non videtur renuntiare in alijs, num. 1311.
- Priuilegia derogantia quibuscumque personis non derogant collegio, & vniuersitati, num. 1316.
- Priuilegium, quando continet materiam mere fauorabilem, & reipublicae conuenientem, & extenditur, & comprehendit collegium & vniuersitatem, & omnes personas, tam masculos, quam feminas vniuersitatis & capituli, nu. 1317.
- Priuilegium, de labrança y criança, conceditur tantum rebus acquisitis huius generis ab his, qui iam sunt vicini in loco libero, & exemplo, num. 1322.
- Priuilegium si sit motu proprio, à Principe concessum, & contra illud latissimè interpretandum, n. 1332.
- Priuilegia fisco damnosa non debent impetrari, nec contra fiscum, cui iura subueniunt, est temere iudicandum, num. 1337.
- Princeps quando concedit priuilegium & immunitatem conducturibus gabelarum, vel his, qui fisco aliquid soluere tenentur, magis considerat causam fisci, quam causam praedictorum conducturum, nu. 1348.
- Priuilegium concessum simplici persona, vtrum extendatur ad mixta, num. 1353.
- Priuilegium concessum spurio, vtrum extendatur ad spurium, & incestuosum simul, nu. 1354.
- Priuilegium & immunitas si concedatur primo loco viduis, & p. l. lli,

Index Alphabeticus.

- lis, non derogatur per secundum pri-
uilegium sine speciali derogatione
prima concessis, nu. 1362.
- Privilegiati in id quod facere possunt
annumerantur, nu. 1364.
- Privilegium si concedatur ex duobus
causis, una cessante non cessat pri-
uilegium, nu. 1401.
- Privilegium generale exemptionis ab
omni munere non eximit ab opere
pro aquis publicis habendis, num.
336.
- Privilegium si alicui concedatur hoc
onere adiuncto, quod in quolibet
anno teneatur equum soluere unum,
& per longissima tempora equum
non soluit, sed aliud in suis loco, ut-
rum equi præstatio præscribatur,
num. 1374.
- Privilegium dignitatis non finitur di-
gnitate finita, num. 1408.
- Privilegium decurionibus & consilia-
rijs civitatum concessum intelligi-
tur de consiliarijs & decurionibus
magnorum locorum, nu. 1411.
- Privilegium concessum agricolis, utrum
comportat eorum fideiussoribus, non
agricolis, num. 1419.
- Privilegium concessum alicui usque
ad tertiam generationem, utrum
eius persona in prima generatione
comprehendatur, nu. 1424.
- Privilegium dispensans in viro, utrum
habeat locum in uxore, & contra
num. 1431.
- Prolatio quando requiritur per modum
qualitatis & conditionis, non suffi-
cit præsumptiva, num. 1445.
- Prolatio non inducit illud, quod ex-
pressè cautum non est etiam in ma-
teria primatua, nu. 1523.
- Probatio per privilegium idem opera-
tur quod probatio per immemo-
rialem consuetudinem, n. 851.
- Probationes leuiiores & testes de audi-
tu sufficientes in probandis factis an-
tiquis, nu. 877.
- Procurator generalis non potest facere
ea, quæ requirunt speciale manda-
tum, nu. 1631.
- Procurator constitutus ad omnia, ex-
cepto uno casu, in quo requiritur spe-
ciale mandatum, censetur constitui-
tus ad omnia alia, quæ requirunt
speciale mandatum, num. 1632.
- Procurator in rem suam, quem dici-
mus in causa propria, non potest re-
uocari, num. 1507.
- Prohibitus administrare aliquod offi-
cium non potest colore quasi sub
alio nomine simulato ad illud ad-
mitti, num. 505.
- Procurator & ex actor expensas deducere
potest & salarii, nu. 602.
- Prohibitio contra bonos mores non est
seruanda, nu. 1149.
- Prohibitio alienationis facta filio non
extenditur ad nepotes, nec ad hære-
des ultteriores, num. 1574.
- Prohibitio alienationis facta a testa-
tore sui hæredi non extenditur ad
alios hæredes, nu. 1575.
- Prohibitio alienationis facta uni nomi-
nati non extenditur ad alios, nu.
1576.
- Prohibitio alienationis est personalis,
& habet locum tantum in vita il-
lius, cui prohibitio facta fuit, & in
eius persona verificatur conditio,
1577.
- Prohibitio alienationis est odiosa, atq;
exorbitans, nu. 1578.

Prohi-

Index Alphabeticus.

Prohibitio alienationis facta heredi, utrum comprehendat heredem heredis, num. 1579.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter, & per verba futuri subiectivi in fauore grauati quomodo valeat, num. 1580.

Promissio certa quantitatis fauore alimenterum praesumitur annua, num. 1604.

Promotus si fuerit aliquis ad officium, & alius secundo loco etiam promotus fuerit, is qui habet uerit primo litteras & possessionem, praefertur, num. 872.

Provincia quae dicatur, & quid sub hoc nomine comprehendatur, num. 1555.

Prouisus à Papa, etiam si sit posterior, praefertur prouiso à priuilegiato, num. 1220.

Prouisio facta in duobus gradibus substitutionum censetur facta quoad alium in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset, num. 1265.

Pro pillaris tacita, concurrente uerisimili, uoluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & successionem, num. 1262.

Q

Qualitas adiuncta uerbo, uel participio, debet regulari iuxta qualitatem uerbi, uel participij, n. 290.

Qualitatem requisitam à lege, uel priuilegio, debet probare uolens agere legis, uel priuilegij beneficio; num. 395.

Qualitas excludens, uel admissens aliquem, debet interuenire in tempore actus, num. 396. & 443. & 649.

Qualitas uirtutis & proximitatis in priuilegio requisita si cessauerit, utrum cesset priuilegij dispositio, num. 435.

Qualitatem requisitam sufficit concurrere in tempore, quo uerbum importat, licet postea deficiat, siue apponatur qualitas cum uerbo dispositiuo, siue cum uerbo executiuo, aut separatiuo, num. 444.

Qualitas superueniens persona conueniente facit variare qualitatem actionis, num. 1105.

Qualitas, quae non concurrat tempore collationis capellaniae, uel alterius requisiti, licet postea concurrat, non operatur effectum in prauidicium iuris quae sit, num. 1149.

Qualitas si relinquatur pio loco, uel hospitali pro pauperibus ibidem alimentandis, non debetur amplius, illo pio loco, uel hospitali destructo; num. 786.

Qui non conueniuntur in plus quam tres facere possunt, recensentur, num. 344.

Quintum si non sufficiat filiis illegitimis ad congruam sustentationem, utrum possit, & debeat pater ultra quintum relinquere ubi optima distinctio, num. 1515.

Qui prior est tempore, potior est iure, ubi plures remissiones inueniuntur, num. 357.

Quod differtur, non aufertur, num. 966.

Quoque dictio est repetitiua similis qualitatis, num. 576.

Ad Ratio

Index Alphabeticus.

R

Ratio licet non sit expressa in lege, si tamen coniectura ducitur, ab ea argumentum extensue, vel limitatiue sumere licet, num. 527.

Rationem reddere tenentes de aliquibus tributis, vel redditibus regalibus, possunt ab Ecclesia extrahi, num. 923.

Realia non censentur concessa, quando simpliciter concessum est castrum, cum omni iure Principis, num. 721. cum sequentibus...

Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quam sibi quotannis debetur, utrum sibi praeiudicet, num. 1375.

Receptor, suceptor, & commissarius si aliquid à debitore recipiat, & desinit esse soluendo, antea quam domino reddat, datur recursus contra primum debitorem, num. 1387.

Recuperans officium, vel dignitatem, per privilegium, vel gratiam Principis, non recuperat vocem, nec locum, quod excluditur, & limitatur pluribus modis, num. 513.

Recipiens aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum, quae in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs heredibus communicare, num. 475.

Reiteratur semper actus in favorabilibus, & in favore ultima voluntatis, & testamenti, nu. 1602.

Relictum à testatore fratribus minoribus respectu alicuius summae in festo sancti Francisci, utrum sit perpetuum, an semel tantum debeatur, num. 1598.

Relictum Ecclesiae die nundinarum in ultima voluntate intelligitur perpetuum favore ultima voluntatis, & Ecclesiae, num. 1603.

Relictum pauperibus intelligitur ad pias causas, num. 1606.

Regula generalis non comprehendit causas privilegiatos, num. 280.

Regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quae soli Principi sunt reservata, num. 718.

Regalia censentur concessa, quando Princeps aliquem inuestiuit de castro cum micro misto imperio, & omnibus regalibus, num. 719.

Realia censentur concessa, quando in privilegio aliqua conceduntur in specie, & adduntur, vel subijciuntur cum alijs iuribus quibuscumque, num. 720.

Relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui iuxta suum statum, & qualitatem non possunt conservari, nec sine dedecore in publicum apparere, num. 1388.

Relictum pro dotandis mulieribus pauperibus non potest distribui pro dotandis viduis pauperibus, nu. 705. & num. 789.

Relictum quotannis ex certo praedio, vel censu debetur perpetuo, & ab heredibus praestabitur, licet praedium, & census pereat, num. 188.

Relicta si fuerit aliqua quantitas, vel premium relinquatur illi, qui prior tale fecerit, si duo simul faciant, nec à prioritate apparet, nullus accipit relictum, num. 432.

Relicta parte hereditatis filij ultimi morientis, si duo simul moriantur, nec

Index Alphabeticus.

- nec quis sit ultimus probatur, deficiat relictum, num. 431.
- Regum nobiliumque proprium est liberales existere, donationesque facere, privilegia atque immunitates concedere, num. 4.
- Remedium lesionis intra dimidiam, quod admittitur in causa dotis, durat per spatium 30. annorum, num. 1629.
- Remedium lesionis ultra dimidiam datur contra Ecclesiam ledentem alium, etiam post quatuor annos, num. 1630.
- Rem non inueniri, & emi non posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, equiparatur in iure, num. 213.
- Remotus à prima dignitate illo medio tempore, quo transiit ad aliam huiusmodi, retinet primam dignitatis privilegium, num. 540.
- Remissio generalis legatorum mariti facta a muliere non comprehendit legatum dotis, num. 857.
- Remittere potest Princeps criminis pernam, quæ in satisfactionem reipublicæ a lege instituta fuit, ubi nec reipublica, nec alij ex hac remissione damnum sequitur, nec iniuriam patitur, num. 1026.
- Renunciari non potest ius, vel privilegium competens ratione alicuius personæ, vel qualitatis, numer. 168.
- Renuntiationes de iure communi valebant absque temporis assignatione vel limitatione, num. 481.
- Renouari potest privilegium, vel instrumentum antiquum iudicis auctoritate, num. 743.
- Renunciari utrum possit privilegium, vel rescriptum ab impetrante, num. 1137.
- Renunciare iuri suo nemo tacite videtur, & ibi remissio, num. 1365.
- Rentas, verbum in privilegio quando interpretandum, num. 233.
- Repetitio per conditionem indebiti, vel erroris causa, utrum competat exceptio per privilegium, si scienter guerra bellam soluerit, num. 145.
- Repetitio utrum competat habenti privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest, si soluat, n. 147.
- Reperitus in via, vel itinere cum rebus vetitis, utrum pernam statutarum incurrat, num. 303.
- Repensus cum rebus vetitis in via extraordinaria, & non consueta, suspectus esse de crimine, n. 307.
- Reipublica bona & fiscalia, utrum equiparentur in privilegiis, num. 381.
- Resiciens domum non funditus destruetam novum opus facere non videtur, num. 76.
- Renunciare preest quilibet privilegium Ecclesiasticæ immunitatis, numer. 926. & 1038.
- Repetitio qualitatis, & conditionis clausula privilegiorum quando censetur facta, num. 1268.
- Repetere non poterit expensas ille, qui in causa propria etiam communem expendit pro socio ubi optima distinctio, num. 1272.
- Residens in uno loco per mille annos, animo tamen retinendi domicilium in alio loco; non potest esse civis illius loci, ubi residet, numer. 41.

Index Alphabeticus.

Res hereditatis si vendatur nulla facta hereditatis mentione, sed simpliciter venditur tanquam res particularis, non habetur pro hereditaria, num. 480.

Restitutus à Principe, utrum recuperet bona confiscata, & quando, num. 514.

Rescriptum, vel privilegium Principis quantum possibile est, debet ad ius commune reduci, num. 550.

Restitutionis privilegium concessum Ecclesie extenditur ad hospitalia, num. 570.

Rescripta & interpretationes, utrum trahantur ad futura, nu. 801.

Responsio est intelligenda secundum supplicà in privilegij & rescriptis, num. 802.

Rescripta licet concedantur præter ius, non tamen per illa intenditur iuri communi derogare, nu. 1136.

Restitutionis privilegium compèrens minoribus, & personis privilegiatis, nunquam censetur derogatum, nisi de illo fiat specialis mentio, expressaque derogatio, nu. 1226.

Rescriptum, vel privilegium impetratum contra consuetudinem, vel statutum Principis, est suspectum de falso, nec præsumitur à Principe concessum, nu. 1246.

Resuscitatus, qui bona sua donauit, vel reliquerit, utrum recuperet ea, num. 1282.

Resuscitatus recuperat filios, non tamen uxorem, num. 1285.

Resuscitatus non tenetur iterum baptizari, nec ordinari, num. 1285.

Restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multo fortius restitui-

tur ad minora, hoc est ad bona, num. 1288.

Restitutio in integrum conceditur nobilibus, maioribus 25. annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus & in vinculis detentis reputantur, num. 1300.

Rescriptum impetratum vel concessum, non præiudicat causæ privilegiatæ, nisi de ea fiat specialis mentio, num. 282.

Retentionis materiam qui auctores recensent, num. 351.

Retinens proprietatē videtur acquirere totum per usum partis, non tamen is, qui de nouo acquirit, nu. 1308.

Reuocari poterit donatio absenti facta ante acceptionem donatarij, licet iurata fuerit, nu. 140.

Reuocare utrum possit Princeps donationem, mercedem, vel privilegium exemptionis à se concessum, numer. 174.

Reuocata non censentur privilegia concessa miserabilibus personis, per generalem reuocationem privilegiorum, num. 300.

Reuocare non potest Princeps privilegia concessa ob causam onerosam, num. 583.

Reuocare seu interpretari poterit Princeps privilegia mere gratiosa absque participatione, nu. 584.

Reuocare poterit debitor cōventionem, quando promisit, stare iuramentocreditoris circa damna & interesse, si creditor ante tempus iuramenti mutauerit cōditionem in deterius, num. 1318.

Rex donans terras, quæ solite erant ali cui civitati collectas dare, censetur dona-

Index Alphabeticus.

donationem dare saluis collectis,
num. 90.

Rex quando aliquid vult fieri expref-
se cum damno tertij, intelligitur cū
modico dāno, & nō cū magno, n. 94.

Rex non potest regalia cōcedere in pra-
iudicium successoris, nec iura Reg-
ni sabuertere, nec diminuerē, n. 148.

Rex non poterit priuilegia concedere,
& donationes adeo immoderatas
facere, vt Regno prauidicium, &
damnum inferatur, num. 185.

Rex & res publica poterunt agere pro
suis debitis contra socios conducto-
ris, num. 397.

Rex caput milnū potest peculiari pri-
uilegio concubina donare, n. 810.

Rex absq; iusta rationabili, & necessa-
ria causa, vtrū inuito & repugnā-
te regno possit monetā mutare, mi-
nare, vel augere, n. 1089. & 1090.

Rex Hispaniarū Philippus Tertius va-
lorem scutorum auxit, nu. 1427.

S

Sacerdotes non possunt pro debito ciuili
incarcerari, nec excommunicari, nec
conueniri in plus quān facere pos-
sunt, num. 229.

Sacerdotes non possunt suum priuile-
gium concessum per cap. Odoardus
de solutio. renunciare, & quid cum
iuramento, num. 230.

Sacerdotium superueniens tollit munus
publicum iam iniunctum, n. 1107.

Sarmiento & Molina, conciliatur in-
diuersitate opinionum in citationis
materia circa renouationem priuile-
gij, num. 586.

Satisfactio voluntaria & necessaria
qua dicatur, num. 916.

Scriptura priuilegij, aut maioratus do-
perdita potest probari duobus testi-
bus de eius tempore deponentibus,
num. 79.

Sacralibus pluribus conuendētibz, do-
quibus vnus est clericus, poterit ta-
lis clericus cum alijs coram iudice
laico conueniri, num. 960.

Seculares iudices poterunt sequestrare
triticum personarum Ecclesiastica-
rum & cōmendatorum quatuor or-
dinum militariū tempore caristia,
& necessitatis, non obstantibus eoru
priuilegijs, & nec excommunicatio-
nē, nec penam contentā in bulla in
Cana Domini incurrēt, nu. 1125.

Senior semper debet praferri in benefi-
cijs & praebendis, n. 1504.

Senex postquam redactus est ad an-
nos pueriles, hoc est ad 80. annos, re-
stituitur in integrum, nu. 391.

Sententia in fauorem dotis habet exe-
cutionem paratam, 352.

Senex puniendus est mitiori pēna
quān adolescens, num. 392.

Senectutis plurima priuilegia recēsen-
tur, num. 393.

Sententia quando contra fiscum legit-
imē lata dicatur, num. 635.

Sententia contra fiscū lata per in inte-
gram restitutionem intra triēnium
retractatur, & quando sit ipso iure
nulla, nu. 636.

Sententia contra reipublicā lata quo
modo, & quando retractanda sit,
& qua habeat priuilegia, n. 637.

Sententia non retractatur in causis pri-
uatis per procuratoris, vel aduocati
absentiam, num. 638.

Index Alphabeticus.

- Sententia lata contra fscum, vel rem publicam per prauaricationem ex gratia, vel ambitione per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in priuato, num. 642.*
- Sententia lata ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis non debet executioni mandari, num. 644.*
- Sententia lata contra matrimonium, non transit in rem iudicatam peculiari privilegio, num. 645.*
- Sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis retractari potest per instrumenta, vel testes nouiter repertos, numer. 646.*
- Sententia Principis habet vim legis, & privilegij in casu, super quo lata est, & in similibus, numer. 796.*
- Sententia debet esse conformis libello, num. 803.*
- Sententia fauore alimentorum habet executionem paratam, num. 858.*
- Sententia fauore dotis utrum habeat executionem paratam, num. 859.*
- Sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, num. 1169.*
- Sententia lata ex pluribus causis, quarum una est falsa, sustinetur ex altera vera, num. 1402.*
- Sententia lata contra principalem executioni mandatur contra fideiussorem sine nouo processu, nec noua sententia, num. 1414.*
- Semper, & quoadcumque, si reperiatur in aliqua dispositione vel privilegio, non important infinitatem, & ad triginta annos illa verba restringuntur, r. numer. 1180.*
- Sententia Principis ad hoc, quod vicem habeat legis, requiritur, quod sit lata ad petitionem vniuersitatis, vel quod volueris per eam dare legis formam, num. 798.*
- Sententia de futuro valet, si dependet à iure, quod est de presenti, num. 1537.*
- Seruire obligatus pro certo tempore, si ante quam adimpleatur, contrahit matrimonium, liberatur à tali seruitio, num. 1110.*
- Singula temporis momenta inspicenda sunt in his, quae tempore variantur, num. 543.*
- Similes casus non excluduntur à iure, etiam per verba taxatiua, numer. 525.*
- Sigillum manifestum & apparet debet habere privilegium ad hoc ut fidem faciat, num. 314.*
- Seruicio, y montazgo, Almojarifazgo, rodas, castilleras, peage, passage, portazgo, barcage, quid in iure significant.*
- Seruitus urbana conseruatur in area, quae denuo erigitur, num. 300.*
- Socer utrum habeat privilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, quando à nuru, vel genero conuenitur, & quomodo hoc habeat locum, num. 348.*
- Socer conuenitur in plus quam facere potest, si promissis dolose & fraudulenter, quod adimplere non poterat, num. 349.*
- Socij inter se hoc dicuntur habere mandatum, quod possunt sine cessione principalis conductoris agere contra debitores, num. 398.*

Socius

Index Alphabeticus.

*Socius in individuū gaudet privilegio
& prerogatiuis suis socij, numer.
1224.*

*Socius habens rem communem cum
alio non potest totam rem commu-
nem, sed tantum pro sua parte obli-
gare, nu. 1242.*

*Sermo indefinitus non restringitur ad
primum sermonem, nec actum in
favorabilibus, num. 1605.*

*Socius, vel aliquis illorum qui tenen-
tur in plus quam facere possunt, si to-
tum scire promittant, utrum vi-
deantur illi suo privilegio renuntia-
re, num. 1363.*

*Solutio scienter, vel patienter, vel
per errorem facta, quando dica-
tur, vel presumatur, numer.
146.*

*Solennitas mandati non presumitur
per diuturnitatem temporis, etiam
per mille annos, nu. 664.*

*Solennitas, quæ in aliquo actu debet in-
teruenire, habito respectu ad certum
finem, obtento siue licet non inter-
ueniat solennitas, actus valebit, &
quomodo, nu. 1121.*

*Solennitas quando in alienatione re-
quiritur, non sufficit, quod uti-
litas interueniat, nisi simul solen-
nitas per legem requisita interue-
niat, & ibi Manuel Rodriguez &
alii reprobandur, nu. 1124.*

*Soluere utrum teneatur debitor scu-
torum secundum valorem tempo-
ris obligationis, vel temporis solu-
tionis, quando medio tempore va-
lor scutorum auctus fuerit à Princi-
pe, nu. 1428.*

*Specialia duo non admittuntur in iu-
re, num. 1123.*

*Spurius habitatus ad beneficia non
videtur habitatus ad dignitates
consequendas, num. 1640.*

*Spurius dispensatus ad dignitates Ec-
clesiasticas non censetur dispensa-
tus ad dignitates maiores & prin-
cipales, & ibi quales sint maio-
res & principales dignitates, num.
1641.*

*Spurius, incestuosus, adulterinus, vel
ex sacrilegio natus, tenetur hos de-
fectus Pontifici exprimere, & non
sufficit quod generatim fateatur, se
esse illegitimum, vel spurium,
alias irrita erit dispensatio, num.
1642.*

*Spini opinio interpretatur, numer.
512.*

*Statuta iuri contraria sunt restrin-
genda, & non extenduntur ultra
illud, quod exprimitur, numer.
1448.*

*Statutum est sumendum in illo sensu,
in quo ius commune minus adatur,
num. 1449.*

*Statutum & privilegium si desert
lucrum, consideramus originem
& causam, & non euentum, num.
1547.*

*Statuto si cauèatur, quod absens à
ciuitate non possit gaudere priui-
legio ciuibus concessio, si aliquis
absens à ciuitate in ea reliquerit
uxorem, filios, aut consanguineos,
eius loco munera & onera ciuita-
tis subeunt, præsens censendus est,
& dicto privilegio munitur, nu-
mer. 40.*

*Statum primum recuperat, qui peni-
tentiam agit, & misericordiam pe-
tit, num. 679.*

Index Alphabeticus.

Statum primum recuperans potest bona de nouo acquirere, & contractus facere, & testari, numer. 680.

Statuta antecessorum minimè possunt explicare successores, numer. 684.

Statutū à decurionibus editum à successoribus eorum, vel à populo explicari poterit, numer. 690.

Statuta ciuitatis non uidetur Princeps derogare, quando privilegium concedit, licet dicat, non obstantibus quibuscumque legibus, & motu proprio, numer. 892.

Status omnis causæ coniecturalis in iudicis arbitrio positus est, numer. 687.

Statutum generale includit omnes causas privilegiatas & speciales, nisi in eo tantum, in quo quis privilegatus reperiatur, numer. 1131.

Statuta non ambigua, sed rationalia, & pertinentia ad ornatum, & utilitatem populi, utrum sint seruanda, & executioni mandantia ante Regiam confirmationem, numer. 1132.

Statuto si caueatur, quod omnis qui venerit ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunis à gabella, collecta, & alijs oneribus, si aliquis originarius illius ciuitatis spectuendi predicto privilegio ad aliam habitandam urbem se contulit, & post aliquos annos patrias sedes recuperauerit, non comprehenditur in illo privilegio & statuto, numer. 1228.

Subsidiaria actio non datur, quando debitor est soluendo, etiamsi re-

nuntiet beneficium excussionis, numer. 1386.

Substitutionis ius non perditur per simplicem sacerdotium, numer. 781.

Successio proximioris consanguinei, qui moribus & nobilitate ceteros antecedit, praestantiorque sit, quomodo intelligatur, si in eodem consanguinitatis gradu masculus, & semina inueniatur, numer. 422.

Successor in maiori tenetur de estimatione expensarum in bonis maiuratus consumptarum satisfacere creditoribus illius, qui eas consumpsit, numer. 888.

Successio datur ex tacita voluntate contra verba expressa, numer. 1263.

Suceptores Regij non possunt Regiam pecuniam consumere, vel ex ea aliquid emere, & si quis ex ea emant, lucrum fiscus repetit, numer. 1383.

Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, quæ ad Regem pertinent, non censentur concessa per concessionem plenam, & amplissimam iurisditionis, etiamsi Rex concedat regalia & omnia, quæ ad eum tanquam Rege pertinent, numer. 311.

T

Tabellionis officium alicuius ciuitatis concessum censetur etiam in territorio concessum, numer. 933.

Tabellionis declarationis statum indu-

Index Alphabeticus.

- hij procedentibus ab scriptura, numer. 1351.*
- Tabellionis declaratione non statur in alijs procedentibus. à privilegio, cum soli Principi competat talis declaratio, num. 132.*
- Testes bona fama, & maiores omni exceptione, si à lege requiruntur, hac qualitas debet probari, aliàs non sufficit præsumptio, num. 1446.*
- Testamenti scriptura perditâ potest probari duobus testibus deponentibus de eius tenore, licet testamentum non appareat: & limitatur in testamento in scriptis, numer. 80.*
- Testamentum ante ingressum religionis rectè fieri potest, num. 545.*
- Testamentum præsumitur solenne ex diuturnitate temporis, num. 681.*
- Testamentum primum regulariter per secundum reuocatur, num. 1247.*
- Testamentum primum: utrum ex privilegio Principis irrevocabile possit fieri, num. 1248.*
- Testamentum rumpitur restitutione testatoris, num. 1290.*
- Terminus quando est iudicibus limitatus ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud tempus causa terminari potest, numer. 1436.*
- Tempus quatenus est quantitas continua, dividitur in partes, & quæ sint partes temporis, & quæ partes anni, & mensis, & dies, & horarum, agitur, nu. 420.*
- Tenor privilegij semper inspiciendus est ad eius veram explicationem & interpretationem, num. 625.*
- Testimonio Principis magis creditur, quàm instrumento publico, numer. 895.*
- Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quando ei resistit ius commune, num. 665.*
- Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quando adest contraria iuris præsumptio, numer. 666.*
- Torqueri non potest in syndicatu, qui fuit index, etiam multis stantibus indicijs, num. 1409.*
- Transactio vera & non fraudulenta requiritur in locolitero ad hoc, quod gabella non debeatur, num. 62.*
- Transactio, vel pax circa monachum offensam iniuriatum, vel accusum cui competat post professionem, utrum monasterio, vel patri vivo, num. 1185.*
- Transmissibilia non sunt ea, quæ in animo consistunt, num. 682.*
- Tributum, verbum, in privilegijs quomodo interpretandum, nu. 232.*
- Tributorum exemptionem habens ex privilegio Regis tenetur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non excusantur, num. 291.*
- Tot sunt legata, quot anni, numer. 1618.*
- Tertius possessor decennialis cum titulo & bona fide, utrum præscribat rem hypothecatam, vel acensuatam, & à quo tempore incipiat illa præscriptio, num. 1612.*
- Tertius possessor rei acensuata poterit, si voluerit, dominum recognoscere, vel rem acensuatam remittere, & ibi additur, num. 1625.*
- Triticum ex causa necessitatis, vel caristia præstari non posse, rectè dicitur*

Index Alphabeticus.

- dicetur, quando debitor illud non habet, & quamvis reperiatur, id habere non potest nisi cum difficultate, & pro immoderato & excessiuo pretio, num. 112.*
- Tributum debet solui, ubi terra qua colitur, sita est, num. 938.*
- Tutor, & tutela administrator, remittendus est pro ratione reddenda ad locum, ubi administravit, num. 912.*
- Tutor datus filiis non censetur datus filio, quem testator ignorabat, num. 1252.*
- Turpius hominum iudicio aestimatur, si semina secundum nabit, quam si vir secundum ducat uxorem, num. 5214.*
- Tutelam administrare virile munus est, num. 536.*

V

- Vecligalis impositio, nec pedagium non videtur concessum per verba privilegij quantumcumque generalia, num. 723.*
- Venditio verificatur in uno numero, si res vendita non erat maiori pretio digna, num. 69.*
- Variare non potest mulier in casu, quo admittitur electio bonorum, de quibus sibi dos satisfiat, num. 408.*
- Variatio regulariter non admittitur, num. 437.*
- Variare potest semel patronus laicus in electione & nominatione, quod patrono clericorum non licet, numer. 712.*
- Variatio non est permessa patrono lai-*

- co, quando res non est integra, & post acceptationem electi & nominati, num. 714.*
- Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum ad hoc, ut retractari non possit, & qua sine necessaria in tali venditione, late agitur, num. 629.*
- Verba apposita in privilegio generali non sunt intelligenda, nec verificantur in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuo durare, num. 169.*
- Verba, Mandamos les sean guardadas las preeminencias, inmunidades, y exempciones que se acostumbra guardar por razon del dicho oficio, que intitulis Regijs continentur, quid significant, num. 268.*
- Verba generalia statutorum restringuntur secundum ius commune, num. 276.*
- Verba, qui tale fecerit, in privilegio, vel rescripto apposita, faciunt conditionem, & requirunt actualem perfectionem, num. 306.*
- Verba adiectiva, & non substantiva, quando interueniunt in privilegio masculini generis, comprehendunt tam feminas, quam masculos mera significatione, & non per interpretationem, num. 426.*
- Verba privilegij licet non sint de numero plurali, sed singulari, comprehendunt plures & omnes, qui in pari gradu proximitatis inveniuntur, num. 428.*
- Verba, consanguineus proximior, comprehendunt tam masculum quam feminam, quod procedit in materia*

Index Alphabeticus.

- ria restringibili, & in statuto, num. 430.
- Verba privilegij debent aequitati conformari, & a verborum forma sine certa scientia non est recedendum, num. 627.
- Verba privilegij seu dispositionis, quæ do sunt in gerundio, & iunguntur tempori presenti, vel de præterito, necessario modum, & calificationem, & non conditionem significant, num. 669.
- Verba privilegij videlicet, con todos sus terminos, aguas vertientes y manantes, y con la jurisdiccion civil y criminal, me ro y misto imperio, quid comprehendant, num. 624.
- Verba privilegij si sunt clara, nõ est ab eis recedendum: si tamen sunt obscura, & possunt ad diversa adaptari, illud debet accipi, ut privilegium & dispositio magis valeat, quam pereat, num. 699.
- Verba privilegij debent intelligi incasus, de quo iure communis non disponitur, num. 702.
- Verba generaliter intelliguntur de prima persona, & de prima vice, num. 703.
- Verba privilegij de sua natura intelliguntur perpetua, num. 704.
- Verba contenta in privilegio Principis debent aequitati conformari: licet hoc prædicta verba non patiantur, num. 706. & num. 942.
- Verbis in generalibus non veniunt Principi reservata, num. 724.
- Verba, si ita est, inducunt conditionem & causam finalem, numer. 1199.
- Verbum, morad oreõ, de habitantibus in loco explicatur, num. 32.
- Verba privilegij seu scriptura, quando ita obscura sunt, quod nullum habet intellectum, nec privilegium, nec scriptura valet, nu. 912.
- Verba, si ita est, dispensetis, inducunt formam & solemnitatem non leuem, num. 1158.
- Verba privilegij de Ronda referuntur, & ponderantur, num. 1321.
- Verbo singulari sæpè numero utimur pro plurali, num. 1324.
- Verba, indulgeo, vel remitto, contenta in privilegio Principis, quid importent, & significant, nu. 1394.
- Verba, per indulgentiam nostram te restitumus, vel per restitutionem nõ stram tibi indulgemus, si in privilegio continentur, quod significant, num. 1525.
- Verbum, conformamas, simpliciter & absolute a Principe prolatum, utrum importet certam scientiam, & quando presumatur, num. 1535.
- Veritas & rei substantia plus valet, quam ludibrium verborum, num. 845.
- Vicinitas est, quid extrinsecum, & in facta consistens, in qua populi consensus debet adesse, & insuper habitatio, & fideiussionis præstatio ibidem permanendi, & tributorum contributio, num. 24.
- Vicinitatem habere in duobus locis qui libet potest, num. 25.
- Vicinus proprie dicitur, qui in aliquâ civitate per maiorem partem anni degit, num. 27.
- Vicius duorum locorum à solutione gabella exemptorum, si in quolibet

Index Alphabeticus.

- eorum bona sua vendiderit, utrū gabellam soluere teneatur, num. 44.
- Vicinus ciuitatis libera & priuilegiata, qui alibi commoratur per maiorem anni partem, & in ciuitate libera & priuilegiata habet domū, seruos, & familiam, potiri poterit ciuitatis libera priuilegio & exemptione, num. 35.
- Vicinus alicuius loci non liberi, nec exempti à rebus de labrança y criança, habens pecora, vel armenta in prædicto loco acquisita, admissus pro vicino in aliquo loco libero & exempto, uti non soluitur gabella de rebus de labrança y criança, si postquam admissus fuerit ad prædictam vicinitatem, vendidit dicta pecora & armenta acquisita in loco non libero & exempto, uti sit immunis à solutione gabella, & dicantur de labrança y criança, num. 1318.
- Vicinus, cuius, & incola proprie dicitur qui in urbe residet, num. 28.
- Vicus exemptus quoad distributionem & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata, utrum commoda & priuilegia illius ciuitatis amittat, num. 235.
- Vicus exemptus à ciuitate, utrum retineat ius pascendi, quod in territorio habebat, ante quam eximeretur, num. 799.
- Vicinus alicuius loci liberi & exempti à solutione gabellæ de suis rebus, de labrança y criança, si portat armenta, quæ non sunt de labrança y criança, vendenda in loco, vel macello libero & franco, utrum gabellam soluere teneatur in suo loco, à quo exiuit, num. 1086.
- Vidua mater, utrum præferatur in accusatione de morte mariti occisi, num. 1523.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium, utrum amittat accusationem primi mariti mortui, num. 1524.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium perdit illud, quod ei à lege erat delatum, num. 1525.
- Vidua admittitur ad accusationem mortis mariti, quia reputantur duo in carne una, num. 1527.
- Vidua, quæ secundò nubit, amittit lectulum quotidianum, & vestes lugubres, quæ restituantur heredibus primi mariti, num. 1529.
- Vidua secundo nubens dicitur de domo & familia secundi mariti, & perdit priuilegium primi mariti, & sepelitur cum secundo, num. 1530.
- Vidua, ad hoc vt dicatur mulier primi mariti, debet in viduitate persistere, num. 1531.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium statum suum mutat, num. 1532.
- Vidua, quæ ante secundum matrimonium de morte primi mariti querelauerit, & litem cum occisore contestata fuerit, utrum accusationem amittat, num. 1542.
- Vidua si moriatur post accusationem, & litem contestatam cum occisore mariti, transeunt actiones ad eius heredes: & quid si habet filios ex alio matrimonio, num. 1546.
- Vidua, quæ nupta fuit viro priuilegiato, & exempto à collectarum, & gabellarum solutione, ratione primi legij

Index Alphabeticus.

legij sibi concessi, & utrum illo priuilegio & exemptione potiatur, tanquam si maritus uiuere, num.

176.

Vidua gaudet priuilegio mariti defuncti, omnesque dignitates & priuilegia retinet, quamuis sint per sonalia & accidentalia, numer.

177.

Vidua dicitur esse in matrimonio vi-ri defuncti, idemque de ea iudicatur mortuo marito, quod eo uiuente, num. 178.

Vidua luxuriose, & inhoneste uiuens, perdit omnia priuilegia, quae causa mariti nobilis & priuilegiati retinebat, num. 181.

Viduam non facit habitus, sed pudicitia vidualis, num. 182.

Vidua non dicitur luxuriose, & inhoneste uiuere per stuprum semel tantum commissum, num. 183.

Viduis concessum priuilegium aut gratia, & immunitas quandiu in viduitate perseverauerint, utrum extendatur ad viduam, si semel, vel bis matrimonio se dederit, & postea in viduitatem inciderit, nu. 1391.

Viduitatis causa non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius uerbis, num. 1395.

Vigesimus quintus annus utrum debeat esse impletus, vel sufficiat illud attigisse, quando in gratia, lege, vel priuilegio de vigesimo quinto anno mentio facta fuerit, num.

1141.

Villa, oppidum, vel castrum si a Rege concedatur, concessum censetur etiam territorium, num. 347.

Virtualiter concessum & contentum in priuilegio, vel scriptura intelligitur expressè contentum in ea, num. 1350.

Virtuosus uerbum significat habitum, & uehementiam, & requirit per seuerantiam, num. 452.

Virtuosus & bonus licet quilibet presumatur, non presumitur qualitas uirtutis in priuilegio requisita, num. 433.

Virgines sola sunt in abbatis suis eligenda, & ceteris preferuntur, num. 1502.

Virgo, quae post querelam de stupro nobis digno, vel indigno, non amittit actionem quoad dotem & interesse, num. 1545.

Vitium notabile, & damnosum requiritur ad hoc, ut unus prudens esse desinat, num. 419.

Vltimus dictio ipso iure tollit suspensum, num. 908.

Vnio, & communio rerum Ecclesiasticarum non datur absque Pontificis licentia, num. 194.

Ubi in prima die renuntiationis inspicitur, quod magis conuenit illi, in eius fauorem disposita est, illa diei, & dilatio, aut annumeratur, vel restringitur prima dies, & in eius fauorem fit interpretatio, nu. 494.

Vniuersitas laicorum, & clericorum quando conuenitur, si est maior pars laicorum, conueniri debet coram iudice seculari, quod intelligitur in temporalibus, num. 963.

Unamquamque rem id quod est ex sua forma estimari, & nominari traditur, numer. 106.

Vocati

Index Alphabeticus.

Vocati expresse præferuntur interplures vocatos & nominatos, num.

1251.

Vrbesse, qua muro cingitur, numer.
54.

Vsus fructus cōualescit recuperata re, de qua debetur, num. 301.

Vsus fructus relictus ad vitam vtrū spires per religionis ingressum, num.
778.

Vsus fructus concessus à Principe de ali quo prædio fructifero durat tantum per spatium centum annorum, si non apponatur verbum perpetuo, num. 910.

Vsus fructus massa si legatur, & ex ea massa fiant vasa, perditur vsus fructus, num. 1060.

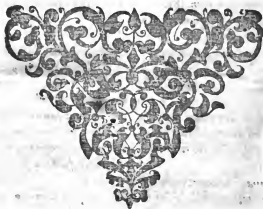
Utilitas publica est finis legum, & aliarum dispositionum principium, & publica utilitas semper præfertur privata, num. 902.

Utilitas publica in omni privilegio censetur semper excepta, num. 97.

Vsus fructus si relinquatur egeno & pauperi, non tenentur satisfacere, & legem adimplere præstita iuratoria cautione, num. 1179.

Vxor, vel eius heredes, poterunt petere à marito assimationem expensarum factarum de bonis dotalibus in bonis maioratus, quem possidebat, num. 839.

Vxor inuenta mortua, virum contra maritum præsumatur, numer.
1021.

M A T R I T I,

Ex Typographia Regia Ludouici Sanctij.

A N N O M. DC. XVII.

